

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ajokorttilain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi ajokorttilakia, kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annettua lakia, taksinkuljettajien ammattipätevyydestä annettua lakia, kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annettua lakia, Liikenteen turvallisuusvirastosta annettua lakia, tieliikennelakia ja ajoneuvoliikennerekisteristä annettua lakia.

Esityksessä ehdotetaan, että Liikenteen turvallisuusvirasto myöntäisi ajokorttiluvat ja ajokortit sekä eräät kuljettajalta vaadittavat lisäluvut, joissa toimivalta on nykyisin poliisilla. Poliisi vastaisi kuljettajien ajoterveyden valvonnasta sekä ajokieltoon määräämisestä liikenne rikosten tai ajokorttiedellytysten menettämisen takia. Poliisi päättäisi myös lupien peruuttamisesta.

Liikenteen turvallisuusvirasto voisi hankkia palveluja yksityisiltä tai julkisilta palvelun tuottajilta. Palvelun tuottaja muun muassa ottaisi vastaan hakemukset ja luovuttaisi haetut kortit ja luvat hakijalle silloin kun niitä ei postitettaisi. Lakeihin lisättäisiin yhdenmukaiset säännökset palvelutehtävien hoitamisen vaatimuksista.

Lisäksi ajokorttilakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Liikenteen turvallisuusvirasto antaisi jatkossa tarkemmat määräykset ajokorttien ja lupien terveysvaatimuksista.

Esitykseen sisältyy myös ehdotuksia ajo-oikeuteen liittyvien säännösten ja ajokorttimenettelyn kehittämiseksi ja sen tarkistamiseksi toimivaltaan ehdotettujen muutosten

johdosta. Erillisen lyhytaikaisen ajokortin käytöstä luovuttaisiin. Raskaan kaluston kuljettajien ammatillisen koulutuksen järjestämistä helpotettaisiin.

Esityksessä ehdotetaan myös, että autokoulun opettajalta vaadittava liikenneopettajalupa myönnettäisiin liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon kahden pakollisen tutkinnon osan suorittamisen perusteella. Liikenneopettajalupa antaisi kelpoisuuden B-luokan ja AM-luokan kevyen nelipyörän ajokorttia varten annettavaan opetukseen. Kelpoisuus muuhun opetukseen olisi osoitettava erikseen.

Esityksen mukaan ajokokeen vastaanottajan peruskoulutus antaisi kelpoisuuden B-luokan, AM-luokan kevyen nelipyörän sekä C1- ja C-luokan ajokokeiden vastaanottamiseen. Kelpoisuudet muihin luokkiin olisi hankittava erikseen. Ajokorttilakiin ja kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä koskevaan lakiin lisättäisiin säännökset muussa EU- tai ETA-valtiossa saavutetun liikenneopettajan ja ajokokeen vastaanottajan koulutuksen ja osaamisen tunnustamisesta

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016. Liikenneopettajalupaa ja ajokokeen vastaanottajaa sekä eräät ammattipätevyyttä koskevat säännökset ovat kuitenkin tarkoitettuna tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun lait on hyväksytyt ja vahvistettu.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYS	2
YLEISPERUSTELUT	5
1 JOHDANTO	5
2 NYKYTILA	6
2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö	6
2.1.1 Ajokortit ja luvat sekä niihin liittyvä menettely ja toimivalta	6
2.1.2 Ajokorttimenettelyä koskeva Euroopan unionin lainsäädäntö ja kansainvälinen käytäntö	9
2.1.3 Ajokorttisäännökset ja ammattipätevyys	10
2.1.4 Liikenneopettaja ja ajokokeen vastaanottaja	10
2.1.5 Ajoterveysvaatimuksia koskeva säästötoimivalta	11
2.2 Nykytilan arviointi	11
2.2.1 Yleistä	11
2.2.2 Poliisin ajokortti- ja lupatehtävien palveluverkosto sekä toimintaan sitoutunut henkilöresurssi ja suoritetuotot	13
2.2.3 Liikenteen turvallisuusviraston toimintamalli sille osoitetuissa tehtävissä ...	14
2.2.4 Liikenteen turvallisuusviraston palveluverkosto	14
2.2.5 Muut ajokorttimenettelyyn liittyvät toimijat ja menettelyt	15
2.2.6 Ajokorttimaksujen periminen	16
2.2.7 Poliisin toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset	16
2.2.8 Ajokortin terveysvaatimuksia koskeva toimivalta	17
2.2.9 Ajokorttisäännökset ja ammattipätevyys	18
2.2.10 Liikenneopettaja ja ajokokeen vastaanottaja	19
2.2.11 Liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon perusteiden muutokset	21
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET	21
3.1 Tavoitteet	21
3.2 Ajokortti- ja lupatoimivaltaa koskevat toteuttamisvaihtoehdot	22
3.2.1 Nykyisen toimivallan jaon pysyttäminen	22
3.2.2 Siirretään ajokorttiviranomaisen tehtävät Liikenteen turvallisuusvirastolle.	22
3.2.3 Siirretään vain ajokorttien ja siihen liittyvien lupien myöntäminen Liikenteen turvallisuusvirastolle	24
3.3 Keskeiset ehdotukset	25
3.3.1 Toimivalta ajokortti- ja lupatehtävissä	25
3.3.2 Säästötoimivalta ajoterveysasioissa	26
3.3.3 Ajo-oikeuteen liittyvien säännösten ja menettelyjen kehittäminen	26
3.3.4 Liikenneopettajia koskevat ehdotukset	27
3.3.5 Ajokokeen vastaanottajia koskevat ehdotukset	28
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET	29
4.1 Taloudelliset vaikutukset kansalaisille	29
4.1.1 Ajokortteja ja lupia koskevat toimivaltamuutokset	29
4.1.2 Liikenneopettajia koskevat muutokset	30
4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan	31
4.2.1 Toimivallan muutokset ajokorttien ja lupien myöntämisessä	31

	4.2.2	<i>Vaikutukset poliisihallinnossa</i>	32
	4.2.3	<i>Vaikutukset Liikenteen turvallisuusvirastossa</i>	33
	4.2.4	<i>Järjestelmämuutokset</i>	34
	4.2.5	<i>Liikenneopettajia ja ajokokeen vastaanottajia koskevat muutokset</i>	34
4.3		Ympäristövaikutukset	35
4.4		Yhteiskunnalliset vaikutukset	35
	4.4.1	<i>Ajokortti- ja lupatoimivalta</i>	35
	4.4.2	<i>Muutoksenhakua koskevien säännösten muutokset</i>	37
	4.4.3	<i>Liikenneopettajia ja ajokokeen vastaanottajia koskevat muutokset</i>	37
	4.4.4	<i>Yritysvaikutukset</i>	38
5		ASIAN VALMISTELU	39
5.1		Valmisteluvaiheet ja -aineisto	39
	5.1.1	<i>Toimivaltamuutokset</i>	39
	5.1.2	<i>Liikenneopettajia ja ajokokeen vastaanottajia koskevat muutokset</i>	40
5.2		Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen	40
	5.2.1	<i>Toimivallan siirtoa koskevat ehdotukset</i>	40
	5.2.2	<i>Liikenneopettajia ja ajokokeen vastaanottajia koskevat ehdotukset</i>	43
6		RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ	47
		YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	47
1		LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT	47
1.1		Ajokorttilaki	47
1.2		Laki kuorma- ja linja-auton kuljettajan ammattipätevyydestä	66
1.3		Laki taksinkuljettajan ammattipätevyydestä	70
1.4		Laki kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä	73
1.5		Laki Liikenteen turvallisuusvirastosta	78
1.6		Tieliikennelaki	78
1.7		Laki ajoneuvoliikennerekisteristä	80
2		TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRÄYKSET	81
3		VOIMAANTULO	82
4		SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS	82
4.1		Julkinen hallintotehtävä	82
	4.1.1	<i>Julkinen hallintotehtävä</i>	82
	4.1.2	<i>Julkisen hallintotehtävän antaminen muun kuin viranomaisen hoidettavaksi</i>	82
	4.1.3	<i>Liikenteen turvallisuusviraston nykyiset esitettyihin lupiin liittyvät palvelutehtävät</i>	83
	4.1.4	<i>Tehtävän siirtäminen viranomaiselta toiselle</i>	84
	4.1.5	<i>Palvelun tuottajan hoidettaviksi ehdotetut lupa- ja muut tehtävät</i>	84
	4.1.6	<i>Tarkoituksenmukaisuusvaatimuksen täytyminen</i>	86
	4.1.7	<i>Toimivallanjako viranomaisten kesken ja perusoikeuksien täytyminen</i>	87
	4.1.8	<i>Palvelutehtävien subdelegointi</i>	90
4.2		Yksityiselämän ja henkilötietojen suoja	90
4.3		Säädöstoimivalta	92
4.4		Rangaistussäännösten soveltaminen	93
		LAKIEHDOTUKSET	96
		Laki ajokorttilain muuttamisesta	96
		Laki kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain muuttamisesta	114
		Laki taksinkuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain muuttamisesta	119
		Laki kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetun lain muuttamisesta	124

Laki Liikenteen turvallisuusvirastosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta.....	129
Laki tieliikennelain muuttamisesta	130
Laki ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain muuttamisesta.....	131
LIITE.....	135
RINNAKKAISTEKSTIT.....	135
Laki ajokorttilain muuttamisesta.....	135
Laki kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain muuttamisesta	178
Laki taksinkuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain muuttamisesta	188
Laki kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetun lain muuttamisesta....	198
Laki Liikenteen turvallisuusvirastosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta.....	209
Laki tieliikennelain muuttamisesta	210
Laki ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain muuttamisesta.....	212

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Ajokorttimenettelyssä toimivalta jakaantuu kahdelle hallinnonalalle. Liikenne- ja viestintäministeriö vastaa ajokorttilainsäädännöstä. Sen hallinnonalalla toimiva Liikenteen turvallisuusvirasto vastaa kuljettajantutkinto toiminnan järjestämisestä, ajokorttien rekisteröinnistä osana ajoneuvoliikennerekisteriä, ajokorttilomakkeiden valmistuttamisesta ja ajokorttien postittamisesta sekä eräiden kuljettajilta vaadittujen muiden korttien ja lupien myöntämisestä ja valmistuttamisesta. Raskaan kaluston kuljettajien ammattipätevyyskorttien ja ajopiirturikorttien myöntämisessä toimivalta on osoitettu Liikenteen turvallisuusvirastolle. Se vastaa taksinkuljettajien ajolupakokeiden järjestämisestä ja valvonnasta ja muun muassa erilaisista kouluttajien hyväksymiseen ja valvontaan liittyvistä tehtävistä. Kuljettajantutkintotoimintaan sekä korttien ja lupien myöntämiseen ja valmistuttamiseen liittyvät tehtävät hoidetaan käytännössä hankkimalla tarvittava palvelu yksityisiltä palvelun tuottajilta. Koska Liikenteen turvallisuusvirastolla ei ole kuljettajantutkintotoiminnan edellyttämää alueorganisaatiota, toimijat on kilpailutettu maakunnittain. Tehtävät on pääosin yhdistetty kuljettajantutkinnon vastaanottajien tehtäviin.

Sisäasiainministeriön alainen poliisi on yleishallintoviranomaisena myöntänyt ajokortit ja myös useimmat muut ajoneuvon kuljettamisessa vaadittavat luvat. Ajokorttiviranomaisena poliisi on arvioinut henkilön edellytykset käytettävissä olevien rekisteritietojen ja hakijan esittämien selvitysten perusteella. Rekisteritietojen perusteella arvioidaan vakinaista asuinpaikkaa ja henkilökohdasta soveltuvuutta koskevien vaatimusten täyttyminen. Päätös myöntämisedellytysten täyttymisestä ajoterveysvaatimusten puolesta tehdään hakijan toimittaman lääkärinlausunnon perusteella ja ajotaitoon liittyvien vaatimusten puolesta kuljettajantutkinnon vastaanottajan antaman todistuksen perusteella. Sisäasiainministeriön hallinnonalalla Poliisi-

hallitus vastaa lupahallinnon tehtävistä ja poliisien hallinnollisesta ohjeistamisesta. Poliisi hoitaa sille osoitetut tehtävät alueellisen organisaationsa avulla.

Ajokortteihin ja eräisiin ajoneuvon kuljettajilta vaadittaviin lupiin liittyvästä toimivaldasta sisältyy säännöksiä ajokorttilakiin (386/2011), kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annettuun lakiin (273/2007) ja taksinkuljettajien ammattipätevyydestä annettuun lakiin (695/2009). Tieliikennelaisissa (267/1981) säädetään vammaisen pysäköintiluvasta.

Ajokorttilaissa säädetään ajokorttiluvista ja ajokorteista sekä opetusluvista, moottoripyörän harjoitteluluvista ja liikenneopettajaluvista sekä poliisin toimivallasta niiden myöntämisessä. Poliisi määrää liikenneerikosten johdosta ajokieltoon, jollei toimivalta asiassa kuulu käräjäoikeudelle. Poliisi valvoo muutenkin kuin hakemusasian yhteydessä kuljettajan ajoterveyttä ja ajotaitoa ja voi määrätä ajo-oikeuden haltijan toistaiseksi ajokieltoon terveydellisten edellytysten puuttumisen takia tai esittämään uuden lääkärin- tai erikoislääkärin lausunnon tai todistuksen ajonäytteen, ajokokeen tai kuljettajantutkinnon suorittamisesta, jos siihen on syytä esimerkiksi liikennekäyttäytymisen perusteella.

Taksinkuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain mukaan poliisi myöntää ja peruuttaa taksinkuljettajien ajoluvat. Poliisi valvoo ajoluvan terveysvaatimusten täyttymistä ja voi määrätä esitettäväksi uuden lääkärin- tai erikoislääkärinlausunnon. Kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain mukaan Liikenteen turvallisuusvirasto myöntää kuljettajan ammattipätevyyskortin, mutta toimivalta peruuttamisessa on poliisilla. Kortin ottamisessa poliisin haltuun ja palauttamisessa haltijalleen sovelletaan ajokorttilaissa säädettyä menettelyä, koska toimenpide liittyy ajokieltoon määräämiseen. Tieliikennelain mukaan poliisi myöntää vammaisten pysäköintiluvat.

Myöntämistoimivaltaan liittyy kuljettajan ammattipätevyyskorttia, opetuslupaa ja

moottoripyörän harjoittelulupaa lukuun ottamatta sen toteaminen, että säädetty terveysvaatimukset täyttyvät. Mainittujen lupien kohdalla terveysvaatimusten seuranta tapahtuu ajokortin vaatimusten kautta. Opetuslupiin, liikenneopettajalupiin ja taksinkuljettajien ajolupiin liittyy henkilökohtaisen soveltuvuuden harkintaa liikennerikoksiin ja muihin rikoksiin syyllistymisen perusteella.

Ajokorttilaissa säädetään yleisellä tasolla ajokorttiluvan ja ajokortin terveysvaatimuksesta. Lakiin sisältyy valtuussäännös ajoterveysteen liittyvien tarkempien säännösten antamiseen sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

2 Nykytila

2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

2.1.1 Ajokortit ja luvat sekä niihin liittyvä menettely ja toimivalta

Ajokortti

Ajokorttilain 3 luvussa säädetään ajokorttiluvasta ja ajokortin myöntämisestä. Lain 14 §:n mukaan toimivalta kuuluu poliisille. Ajokorttiluvan myöntämisen yhteydessä selvitetään hakijan edellytykset ajokortin myöntämiseen vakinaisen asuinpaikan perusteella ja ajokorttia koskevien terveysvaatimusten täyttyminen. Ajokorttilupa ja säädetyn vähimmäisiän täyttyminen ovat edellytyksenä kuljettajantutkinnon suorittamiselle (54 §). Lisäksi kuljettajantutkintoon pääsemisen edellytyksenä voi olla esimerkiksi säädetyn kuljettajaopetuksen saaminen tai hakijalla aiemmin ollut vastaavan luokan ajokortti. Ajo-oikeus alkaa kun kuljettajantutkinto on hyväksytysti suoritettu ja todistus kuljettajantutkinnosta luovutetaan (6 §) Kuljettajantutkintotodistus oikeuttaa määräajan ajamiseen ennen ajokortin valmistumista. Jos ajokortin saaminen ei edellytä kuljettajantutkinnon suorittamista, ajo-oikeus alkaa kun ajokortti tai väliaikainen ajokortti luovutetaan.

Ajokorttilupahakemuksen liitteistä säädetään lain 10 §:ssä ja myöntämisen edellytyksistä 12 §:ssä. Myöntämisen edellytyksenä on säädettyjen terveysvaatimusten täyttäminen, ettei hakijaa pidetä alkoholin tai muun huu-

maavan aineen jatkuvan väärinkäytön vuoksi kuljettajana liikenteelle vaarallisena ja että hänellä on vakinainen asuinpaikka tai hän opiskelee täällä siten, että ajokortti voidaan Euroopan unionin lainsäädännön mukaisesti myöntää Suomessa. Myöntämisen esteenä on, jos hakija on ajokiellossa Suomessa tai muussa Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa (EU- tai ETA-valtio). Terveysvaatimusten täyttyminen osoitetaan hakemukseen liitettävällä lääkärin- tai erikoislääkärinlausunnolla ja lupaviranomainen voi määrätä esitettäväksi myös lisälausunnon, jos sellainen esimerkiksi lääkärin suosituksen mukaan olisi vaadittava. Ajokielto tiedot poliisi saa käytettävissään olevista rekistereistä. Poliisin toimivaltaan kuuluu myös ajokorttien uudistaminen ja ajokortin kaksoiskappaleen antaminen, jos alkuperäinen on anastettu, kadonnut tai tuhoutunut (27 ja 28 §).

Kuljettajantutkintoja ottavat vastaan kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetussa laissa tarkoitetut kuljettajantutkinnon vastaanottajat eli Liikenteen turvallisuusviraston kanssa sopimuksen tehneet palveluntuottajat (3 §). Tutkinnon vastaanottajat tutkivat tutkintoon pääsyn edellytykset ja antavat hyväksytystä suorituksesta kuljettajantutkintotodistuksen. Mainitussa kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetussa laissa säädetään kuljettajantutkintojen järjestämisen sekä tutkinnon vastaanottajien ja näiden palveluksessa olevien ajokokeita ja vaarallisten aineiden ajolupakokeita vastaanottavien henkilöiden kelpoisuudesta (3, 3 a, 4–7, 7 a–h §). Kuljettajantutkintojen vastaanottotehtävä katsotaan julkiseksi hallinto-tehtäväksi, jota koskevat vaatimukset hyvän hallinnon toteutumiseksi toiminnassa sisältyvät mainittuun kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annettuun lakiin (8–12 §).

Ajokorttilain 31 §:n mukaan Liikenteen turvallisuusvirasto vastaa ajokorttien ja muiden ajokorttilaissa tarkoitettujen lupien valmistamisesta ja toimittamisesta hakijalle luovuttamista varten. Lain 26 §:n mukaan ajokortti toimitetaan hakijalle postitse, jollei ajokortin luovuttaminen poliisin toimesta ole tarpeen hakijalla ennestään olevan ajokortin saamiseksi viranomaisen haltuun taikka muusta asiakirjaturvallisuuteen tai ajokortti-

laissa säädettyyn tehtävään liittyvästä syystä. Hakijalla ennestään oleva ajokortti palautetaan viranomaiselle postilähetyksen mukana seuraavan ohjeistuksen mukaisesti tai annetaan poliisille uutta ajokorttia henkilökohtaisesti luovutettaessa. Ajokorttidirektiivin vaatimusten mukaisesti muussa EU- tai ETA-maassa annetut ajokortit, jotka on luovutettu viranomaiselle, on toimitettava ajokortin myöntäneelle viranomaiselle ja ilmoitettava syy ajokortin palautukselle.

Ajokorttilain 31 a §:n mukaan Liikenteen turvallisuusvirasto voi hoitaa ajokorttien valmistuttamiseen ja postittamiseen liittyvän tehtävän hankkimalla siihen liittyvän palvelun yksityiseltä tai julkiselta palvelun tuottajalta. Palveluun voidaan yhdistää ajokortin saajilta palautuvien ajokorttien vastaanottaminen. Vastaavaa menettelyä voidaan soveltaa laissa säädettyihin muihin lupiin. Pykälään sisältyvät tarkemmat säännökset palvelun tuottajan toiminnan valvonnasta ja palvelun tuottajan vaatimuksista ja vaatimuksista hyvän hallinnon toteutumiseksi. Palvelun tuottajan on oltava luotettava ja hänellä on oltava tehtävän hoitamisen edellyttämät tietoliikenneyhteydet ja tietojärjestelmän taso sekä muut tekniset, taloudelliset ja toiminnalliset valmiudet ja valmiudet huolehtia tehtävän edellyttämästä tietoturvallisuudesta. Pykälään sisältyvät myös säännökset tehtäviä hoidettaessa käsiteltävien henkilötietojen salassa pitämisestä, henkilötietolain soveltamisesta sekä rikosoikeudellisesta virkavastuusta ja vahingonkorvausvastuusta.

Ajokorttilupahakemukseen on liitettävä lääkärinlausunto. Ajokorttilain mukaan sosi- ja terveysministeriö vahvistaa lääkärinlausuntolomakkeen kaavan. Lomakkeella ei ole henkilön varsinaisia terveystietoja. Lääkäri tekee lomakkeelle merkinnän siitä, täyttääkö henkilö ajokortin luokkaa koskevat terveysvaatimukset vai ei. Lomakkeella voi lisäksi olla lääkärin suositus toisen lääkärinlausunnon tai erikoislääkärin lausunnon hankkimisesta tai esimerkiksi ajokokeen suorittamisesta. Muut myöntämiseen tarvittavat tiedot löytyvät pääasiassa viranomaisen käytössä olevista rekistereistä, kuten asuinpaikka- ja ajokieltoa koskevat tiedot. Ajokieltoja koskevat tiedot löytyvät ajoneuvoliikennerekisteristä.

Ajokorttilaissa säädettyt muut luvat

Ajokorttilain kuljettajaopetusta koskevassa 4 luvussa säädetään kuljettajaopetuksen antamiseen vaadittavasta opetusluvasta ja moottoripyörällä tapahtuvaan harjoitteluun oikeuttavasta harjoitusluvasta. Lain 42 ja 45 §:n mukaan lupatoimivalta on poliisilla. Opetusluvan myöntämisperusteet sisältyvät lain 39 ja 40 §:ään. Opettajana toimivan luvan hakijan vaatimuksia ovat säädetyn vähimmäisiän täytyminen, vaatimukset täyttävä ajokortti, opettajan kokeen suorittaminen ja henkilökohtainen sopivuus opetustehtävään. Henkilökohtaisen sopivuuden esteistä, erilaisiin rikoksiin tai rikkomuksiin syyllistymisestä, säädetään lain 39 §:n 1 momentin 4 kohdassa. Moottoripyörän harjoitusluvan hakijalta vaaditaan voimassaoleva ajokorttilupa, tiettyjen opetusta ja kokeita koskevien vaatimusten täyttäminen ja ettei hän ole tai ei ole ollut lupapäätöstä edeltäneen viiden vuoden aikana ajokiellossa.

Ajokorttilain 89 §:n mukaan liikenneopettajaluvan myöntää poliisi. Lain 88 §:n mukaan edellytyksenä luvan myöntämiselle on tiettyjen vähimmäisikä ja muodollista kelpoisuutta koskevien vaatimusten täytyminen ja ettei hakijaa ole henkilökohtaisten ominaisuuksiensa perusteella pidettävä liikenneopettajaksi sopimattomana. Mainittuun 88 §:ään sisältyvät myös tarkemmat henkilökohtaisia sopivuutta koskevat vaatimukset. Esteenä luvan myöntämiselle on ajokielto ja pykälässä mainituin tavoin liikenneriikoksiin tai -rikkomuksiin tai muihin sellaisiin rikoksiin syyllistyminen, joihin syyllistyminen osoittaa hakijan olevan ilmeisen sopimaton toimimaan liikenneopettajana. Lisäksi esteen voi muodostaa muutoin toiminnalla osoitettu ilmeinen sopimattomuus tehtävään elämäntapojen tai henkilökohtaisten ominaisuuksien puolesta. Tieto saadaan tällöin poliisin pitämästä rekisteristä. Liikenneopettajaluvan peruuttamisen perusteista säädetään 90 §:ssä. Perusteena voi olla henkilökohtaisen sopivuuden menettäminen tai ajokieltoon määrääminen.

Kuljettajan ammattipätevyyskortti

Liikenteen turvallisuusvirasto myöntää kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetussa laissa tarkoitetun kuljettajan ammattipätevyyskortin (20 §). Ammattipätevyyskortin myöntäminen edellyttää säädettyä ajokorttia ja koulutusta koskevien vaatimusten täyttymisen. Kortti annetaan ammattipätevyyttä vastaavaksi ajaksi. Ammattipätevyys saadaan viideksi vuodeksi kerrallaan. Ammattipätevyyskortin sijaan ammattipätevyydestä voidaan tehdä merkintä ajokorttiin, jolloin merkinnän tekemisestä vastaa poliisi ajokorttiviranomaisena (22 §). Ammattipätevyyskortin peruuttaa poliisi (21 §), koska toimenpide liittyy ajokieltoon määräämiseen, jonka yhteydessä kortti otetaan ajokortin ohella pois ajokiellon ajaksi.

Taksinkuljettajan ajolupa

Taksinkuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain 3 §:n mukaan toimivalta ajoluvan myöntämisessä on poliisilla. Lain 10 ja 13 §:ssä säädetään ajoluvan myöntämisestä ja sen voimassaolon jatkamisesta. Ajolupa annetaan hakijan iästä riippuen viideksi tai kahdeksi vuodeksi kerrallaan (369/2014). Ajoluvan myöntäminen edellyttää koulutusta, terveysvaatimuksia sekä henkilökohtaista sopeutusta koskevien vaatimusten täyttymistä. Ajoterveysvaatimusten täytyminen osoitetaan lääkärinlausunnolla, toimintakyky vuoden 2014 kesäkuusta lukien erityisellä lääkärin toimintakykylausunnolla ja henkilökohtaisen soveltuvuuden esteenä oleva rikoksiin syyllistyminen selvitetään poliisin käytävissä olevista rekisteritiedoista. Liikenteen turvallisuusvirasto toimittaa ajolupalomakkeen poliisille hakijalle toimittamista varten ja vastaa taksinkuljettajan kokeen järjestämisestä ja valvonnasta. Lain 34 §:n mukaan Liikenteen turvallisuusvirasto voi toteuttaa tehtävän, samoin kuin taksinkuljettajan koulutusta varten luvan saaneiden valvonnan, kuljettajantutkintotoiminnan yhteydessä soveltaen osaksi mainitun lain ja ajopiirturikorttien myöntämisen järjestämisestä annetun lain säännöksiä, jotka koskevat julkisen hallintotehtävän hoitamista.

Vammaisen pysäköintilupa

Tieliikennelain 28 b §:n mukaisen vammaisen pysäköintiluvan myöntää poliisi. Poliisi voi myöntää luvan vaikeasti vammaiselle henkilölle tai vaikeasti vammaisen henkilön kuljettamista varten. Luvan myöntäminen edellyttää vamman laatua ja vaikeusastetta koskevien vaatimusten täyttämisen. Tieliikenneasetuksella säädettyjen tarkempien vaatimusten täytyminen osoitetaan hakijan toimittamalla lääkärinlausunnolla. Lupa antaa oikeuden pysäköintiin alueella, jolla pysäköinti on liikennemerkein kielletty, maksulliselle pysäköintipaikalle ilman maksua ja liikennemerkillä osoitetun enimmäisajan ylittämiseen.

Ajokortteja koskeva henkilötietojen käsittely poliisitoimessa

Poliisin henkilörekistereistä säädetään henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa (761/2003, jäljempänä poliisin henkilötietolaki). Lisäksi henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan yleislakina henkilötietolakia (523/1999) sekä viranomaisien julkisuudesta annettua lakia (621/1999). Poliisin henkilötietolain 3 §:ssä säädetään hallintoasiain tietojärjestelmästä. Tietojärjestelmään talletetaan muun muassa henkilön poliisille luovuttama valokuva ja nimikirjoitusnäyte (kuvatiedot). Säännöksen nojalla tietojärjestelmään talletetaan ajokortin valmistamiseksi tarkoitettu henkilön valokuva ja nimikirjoitusnäyte.

Poliisin henkilötietolain 19 §:ssä säädetään poliisin henkilörekisteritietojen luovuttamisesta muille viranomaisille. Pykälän 1 momentin 1 kohdan nojalla poliisilla on oikeus luovuttaa henkilörekistereistään salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona Liikenteen turvallisuusvirastolle ajoneuvoliikennerekistereistä annetun lain (541/2003) 11 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettuja tietoja.

Poliisi luovuttaa henkilörekistereistään viranomaisyhteistyössä tarvittavat tiedot teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona. Mainitun 19 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla voidaan Liikenteen turvallisuusvirastolle luovuttaa poliisiasiain tietojärjestelmään talletettuja rikostietoja, jos laissa on säädetty henkilön soveltuvuusarviointi luvan myön-

tämisen edellytykseksi. Hallintoasiain tietojärjestelmän kuvatiedot voidaan luovuttaa asianomaisen henkilön suostumuksella.

Poliisihallitus toimii poliisin tietojärjestelmien rekisterinpitäjänä. Rekisterinpitäjä myöntää käyttöoikeudet poliisin tietojärjestelmiin työtehtävien edellyttämässä laajuudessa. Myönnettävät käyttöoikeudet harkitaan aina tapauskohtaisesti. Käyttöoikeuksien myöntämisestä ei säädetä laissa.

Ajoneuvoliikennerekisteri

Ajoneuvoliikennerekisteristä annetussa laissa (541/2001) säädetään rekisteriin tallettavista tiedoista, rekisterinpitäjän tiedonsaantioikeuksista, tietojen julkisuudesta ja luovuttamisesta. Lakiin sisältyvät säännökset muun muassa siitä, mitä tietoja ja millä edellytyksillä siihen voidaan tallettaa, kenelle ja missä tarkoituksessa näitä tietoja voidaan luovuttaa sekä missä muodossa luovutus voi tapahtua.

Ajoneuvoliikennerekisteri on henkilörekisteri ja tiedot rekisteriin talletetaan sen käyttötarkoituksen mukaisesti, muun muassa liikenneturvallisuuden parantamiseksi ja rekisterinpitäjälle säädettyjen tehtävien hoitamiseksi. Jollei laissa toisin säädetä rekisterin tietojen salassa pitoon ja luovuttamiseen sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) ja muuhun henkilötietojen käsittelyyn henkilötietolakia (523/1999). Rekisteri sisältää tietoja ajokortteista ja muista esityksessä tarkoitetuista kuljettajalta vaadittavista luvista. Lakiin sisältyvät myös säännökset tietojen saannista palvelun tuottajilta palvelutehtävänä hoidetuista tehtävistä (12 §) ja näiden tehtävien hoitamiseksi tarvittavien tietojen luovuttamisesta palvelun tuottajille sähköisessä muodossa (15 §) ja salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta palvelun tuottajille (17 §).

Liikenteen turvallisuusvirastolla on ajoneuvoliikennerekisterilain 11 §:n 1 momentin 5 kohdan nojalla oikeus saada poliisilta tieto muun muassa ajo-oikeutta ja siihen liittyvää hakemusta, ajokorttilupaa, opetuslupaa, harjoituslupaa, liikenneopettajalupaa, taksinkuljettajan ajolupaa, vammaisen pysäköintilupaa, ajokortteja ja niihin kuorma- tai linja-auton kuljettajan ammattipätevyydestä tehty-

jä merkintöjä, ajokorttiluvan tai ajokortin saamisen esteitä, ajokieltoja ja niiden perusteita, ADR-ajoluvan peruuttamista, ajo-oikeuteen sekä ajokorttilupaan ja muihin lupiin liittyviä hallinnollisia seuraamuksia koskevat tiedot sekä pykälässä mainittujen ajokorttien ja lupien luovuttamista ja haltuunottoa koskevat tiedot.

2.1.2 Ajokorttimenettelyä koskeva Euroopan unionin lainsäädäntö ja kansainvälinen käytäntö

Ajokortteja koskevat yhdenmukaistetut säännökset sisältyvät Euroopan parlamentin ja neuvoston ajokortteja koskevaan direktiiviin 2006/126/EY (ajokorttidirektiivi). Direktiivissä ei ole ajokortin myöntäjää koskevia vaatimuksia, mutta siinä määritellään jäsenvaltio, joka on toimivaltainen ajokorttitehtävissä.

Ajokorttimenettelyä koskevan selvitystyön yhteydessä vuonna 2009 (sisäasianministeriön asettama AAKE-työryhmä) tehtiin Liikenteen turvallisuusviraston yhteistyöverkoston välityksellä kysely kahteentoista EU-valtioon. Kaikissa kyselyn valtioissa ajokortin myöntämistä pidetään viranomaistoimintana ja yhdeksän kyselyyn vastanneen mielestä ajokortin myöntämisen katsottiin asianomaisessa valtiossa sisältävän julkisen vallan käyttöä. Poliisi huolehtii ajokorttimenettelyistä vain kahdessa valtiossa (Tanska ja Islanti) ja lisäksi Ranskassa toimivalta on sisäministeriöllä ja alueellisilla toimijoilla. Useissa valtioissa on kunnallisia tai maakunnallisia viranomaisia (Belgia, Hollanti, Irlanti, Saksa) ja useissa myös liikenteestä vastaava erityisviranomais (Espanja, Iso-Britannia, Norja, Ruotsi ja Viro). Joissain valtioissa ajokortin valmistaminen on ulkoistettu, mutta muilta osin viranomaiset huolehtivat itse menettelystä.

Sähköinen asiointi on kyselyn mukaan mahdollista neljässä valtiossa (Iso-Britannia, Norja, Ruotsi ja Viro). Muissa valtioissa ajokortin saaminen edellyttää henkilökohtaista asiointia ja joissakin valtioissa myös asiointi kirjeitse on mahdollista.

Ruotsin ajokorttivilanomais on Transportstyrelsen, joka tekee päätöksen ajokortin myöntämisestä, hankkii ajokortit ja hallinnoi

ajokorttirekisteriä. Mitään prosessin osia ei ole Ruotsissa ulkoistettu. Ajokorttihakemuksen voi laittaa vireille henkilökohtaisesti, sähköisesti tai kirjeitse. Valokuva ja nimikirjoitusnäyte otetaan digitaalisena tutkintotoimipaikassa tai hakija lähettää ne kirjeitse kortin myöntäjälle. Valmis ajokortti lähetetään hakijalle kirjattuna kirjeenä, jonka hakija noutaa postista. Posti tarkistaa hakijan henkilöllisyyden sekä ottaa hänellä ennestään olevan ajokortin haltuunsa ja mitätöi sen.

2.1.3 Ajokorttisäännökset ja ammattipätevyys

Lyhytaikainen ajokortti

Ajokorttilain 23 §:n mukaan B-luokan ajokortti annetaan 22 §:n voimassaoloajoista poiketen ensin vain kahdeksi vuodeksi. Harjoitteluvaiheen ja syventävän vaiheen opetuksen saamisen jälkeen ajokortti annetaan 15 vuodeksi. Tämä ajokortti saadaan kuitenkin lain 25 §:n 2 momentin mukaan luovuttaa aikaisintaan vuotta ennen lyhytaikaisen ajo-oikeuden päättymistä. Jos henkilölle annetaan ennen mainittujen vaiheiden opetuksen saamista esimerkiksi kuorma-auton ajokortti, ajokortti annetaan mainitun 22 §:n mukaisesti lyhytaikaisesta ajo-oikeudesta jäljellä olevaksi ajaksi. Lain 65 §:n 2 momentin mukaan lyhytaikaisen ajo-oikeuden haltija määrätään ajo-oikeuden saamista seuraavan kahden vuoden aikana toistuvista liikenneriikkomuksista ajokieltoon, jos tekoja on kaksi vuoden tai kolme kahden vuoden aikana. Ajokieltoon määrääminen lyhytaikaisen ajokortin voimassa ollessa merkitsee 23 §:n 3 momentin mukaan uuden lyhytaikaisen ajokortin antamista. Pääsääntöisesti tämä edellyttää uuden kuljettajantutkimuksen suorittamista.

Ajokortti-ikään ja ammattipätevyyteen liittyvät vaatimukset

Ajokorttilain 5 §:n 2 momentin mukaan edellytyksenä alemman ikävaatimuksen soveltamiselle raskaan kaluston kuljettajantutkimukseen pääsyssä on, että henkilö on suorittanut 280 tunnin perustason ammattipätevyyskoulutuksen. Kuorma-autoluokkien kohdalla ammattipätevyyttä ei vaadita tutkimukseen tullessa, jos sen suorittaminen sisältyy opetus-

suunnitelmaperusteiseen ammatillisen logistiikan perustutkimuksen suorittamiseen.

2.1.4 Liikenneopettaja ja ajokokeen vastaanottaja

Liikenneopettaja

Autokoulun opettajalta vaaditaan pääsääntöisesti poliisin myöntämä liikenneopettajalupa.

Ajokorttilain 88 §:n mukaan liikenneopettajaluvan myöntämisen edellytyksenä B-luokan kuljettajaopetukseen on vähintään 23 vuoden ikä, liikenneopettajan erikoisammattitutkimuksen ja siihen liittyvän opetusharjoittelun suorittaminen, opetusajoneuvon ajo-oikeus vähintään kolmelta vuodelta sekä tietynasteinen rikkeettömyys. B-luokan kelpoisuus oikeuttaa mainitun pykälän mukaan myös mopokorttiopetukseen.

Mopo-opetuksen käyttöönoton yhteydessä vuonna 2011 pyrittiin hillitsemään uusista vaatimuksista johtuvaa hinnannousua myös opettajan vaatimuksilla. Mopo-opetuksessa hyväksyttiin autokoulussa ajo-opetusta antavilta opettajilta opetuslupaopettajan kelpoisuus, mikä ajokorttilain 40 §:n mukaan edellyttää vähintään 21 vuoden ikää, hyväksytysti suoritettua opetuslupaopettajan teoriakoetta, määrääjän voimassa ollutta moottoripyörän ajokorttia tai ajokorttilain vaatimusten mukaisesti 1.6.2011 jälkeen suoritettua mopon ajokorttia ja henkilökohtaista sopivuutta opetustehtävään.

Ajokorttilain 84 §:n 2 momenttiin sisältyy liikenneopettajaksi opiskelevan opetusharjoittelun mahdollistava säännös. Sen mukaan liikenneopettajia kouluttavassa laitoksessa opiskeleva saa osana liikenneopettajan erikoisammattitutkimukseen valmistavaa koulutusta toimia opetusharjoittelukouluksi hyväksytyssä autokoulussa opettajana ilman liikenneopettajalupaa, jos hänellä on opetusharjoittelulupa.

Ajokorttilain 91 §:n mukaan opetusharjoitteluluvan antaa edellä tarkoitettu oppilaitos, jonka opetuksen järjestämislupaan sisältyy liikenneopettajakoulutusta koskeva erityistehtävä. Tarkemmat harjoittelun toteutusta ja opetusharjoittelulupaa koskevat säännökset sisältyvät liikenne- ja viestintäministeriön

asetukseen harjoittelijana toimimisesta liikenneopettajan ja kuljettajantutkintoja vastaanottavan henkilön tehtävissä (1086/2012).

Kuljettajantutkinnon ajokokeen vastaanottaja

Ajokokeen vastaanottajan kelpoisuusvaatimuksista säädetään kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetussa laissa (535/1998). Lain 7 §:n mukaan kokeen vastaanottajan on oltava ammattitaidoltaan ja luotettavuudeltaan sopiva toimimaan tehtävässä eikä hän saa olla syyllistynyt vakaviin tai toistuviin liikenne rikoksiin tai – rikkomuksiin tai muihin rikoksiin siten, että hänet voitaisiin katsoa sopimattomaksi toimimaan kokeen vastaanottajana. Lain 7 c §:ssä säädetään ammattitaitovaatimuksesta. Koulutusvaatimuksena on kuljettajantutkinnon ajokokeen vastaanottajan peruskoulutus, joka 7 d §:n mukaan muodostuu liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon ja sen kuljettajantutkinnon ajokokeen vastaanottajaa koskevan tutkinnon osan suorittamisesta. Tutkinnon osan edellytetään täyttävän ajokorteista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/126/EY liitteen IV vaatimukset ajokokeen vastaanottajan peruskoulutuksesta. Mainitun 7 c §:n mukaan peruskoulutus antaa kelpoisuuden B-luokan ja mopon ajokorttia varten suoritettujen kokeiden vastaanottamiseen. Pätevyudet muihin luokkiin saavutetaan erikoistumiskoulutuksilla.

Lain 7 h §:n mukaan Liikenteen turvallisuusvirasto antaa ajokokeen vastaanottajalle todistuksen tämän kelpoisuudesta tehtävään. Kelpoisuus edellyttää perus- ja jatkokoulutusta sekä henkilökohtaista soveltuvuutta koskevien vaatimusten täyttymistä.

Edellä mainittuun 7 c §:ään sisältyvän valtuussäännöksen mukaan liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella säädetään mainitun peruskoulutuksen suorittamiseen liittyvästä harjoittelusta kuljettajantutkintotoimintaa hoitavassa yrityksessä. Säännökset sisältyvät liikenne- ja viestintäministeriön asetukseen harjoittelijana toimimisesta liikenneopettajan ja kuljettajantutkintoja vastaanottavan henkilön tehtävissä.

2.1.5 Ajoterveysvaatimuksia koskeva säädös-toimivalta

Ajokorttilain 17 ja 18 §:ssä säädetään ajokorttiluvan terveysvaatimuksista. Pykäliin sisältyvät näöntarkkuutta ja näkökenttää koskevat vaatimukset sekä vaatimus siitä, ettei henkilöllä ole sellaista Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/126/EY liitteessä III mainittua vikaa, sairautta tai vammaa, joka olennaisesti heikentää hänen kykyään toimia tähän ryhmään kuuluvien ajoneuvojen kuljettajana. Lakiin sisältyvät mainittua ajokorttidirektiivin näöntarkkuusvaatimusta vastaavat vaatimukset. Pykäliin sisältyvän valtuuden nojalla sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset näkökenttää koskevien vaatimusten täyttymisestä, näkökenttää koskevista vaatimuksesta poikkeamisesta erikoislääkärin lausunnon ja tarvittaessa suoritettavan ajokokeen perusteella sekä direktiivin liitteessä tarkoitettuja muita terveysvaatimuksia koskevien vaatimusten täyttymisestä. Lisäksi lain 100 §:n mukaan sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa ajokortti- ja lupamenettelyssä käytettävien lääkärintodistusten ja -todistusten kaavan. Sosiaali- ja terveysministeriö on asetuksen lisäksi ohjeistanut lääkärinkuntaa tarkastuksista.

2.2 Nykytilan arviointi

2.2.1 Yleistä

Ajokortteja ja muita kuljettajilta vaadittavia lupia koskevan toimivallan jakaantuminen kahdelle hallinnonalalle ja useiden toimijoiden liittyminen ajokorttimenettelyyn vaikeuttavat ajo-oikeuden myöntämiseen liittyvien käytäntöjen, tietojärjestelmien ja säännösten kehittämistä sekä luovat päällekkäisyyksiä toimintoihin.

Asiakasneuvonnan järjestämisessä on vaikeuksia sen johdosta, että ajokortin hakijoiden ja joskus myös näitä asioita käsittelevien virkailijoiden on vaikea erottaa, millä viranomaisella on toimivalta missäkin menettelyn vaiheessa. Esimerkiksi toimivallan päällekkäisyys kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyysmerkintöjen kohdalla on käytännössä aiheuttanut ongelmia muun mu-

assa siinä, kumpi viranomaisista on toimivaltainen tulkitsemaan ammattipätevyyslain säännöksiä sekä ohjeistamaan kansalaisia. Liikenteen turvallisuusvirasto vastaa tieliikenteeseen liittyvästä tiedottamisesta ja neuvonnasta. Sen puhelinpalveluun ja sähköiseen neuvontapalveluun tulee jatkuvasti kysymyksiä, jotka liittyvät osittain tai kokonaan poliisin toimivaltaan. Tästä aiheutuu sekaannusta niin kansalaisille kuin viranomaisillekin.

Ajokorttilupahakemuksen käsittelyprosessi on monimutkainen ja se edellyttää useiden eri toimijoiden työpanosta. Monen toimijan malli aiheuttaa epätietoisuutta siitä, mikä taho vastaa ajokorttilupahakemuksia käsittelevien poliisilaitosten laintulkintaa koskeviin kysymyksiin.

Liikenteen turvallisuusviraston hallinnoima ajoneuvoliikenteen tietojärjestelmä (ATJ) on ajokorttimenettelyyn liittyvien hakemus- ja päätösasioiden, toimenpiteiden sekä ajokorttien ja eräiden muiden ajo-oikeuteen läheisesti liittyvien lupakorttien hallinnointijärjestelmä. Poliisi myöntää ajokorttiluvan sekä muut liikenteeseen liittyvät luvat ATJ:ssä ja syöttää järjestelmään liikenne- ja ajokorttietoja sekä tiedot tekemistään toimenpiteistä ja antamista määräyksistä. Hakemus- ja päätöstiedot syötetään Liikenteen turvallisuusviraston hallinnoimaan rekisteriin poliisilaitoksilla ja kuljettajantutkintoa koskevat tiedot kuljettajantutkinnon vastaanottajan toimesta. Kuljettajantutkinnon vastaanottajan tehtäviin kuuluu tarkistaa tutkintoon pääsyn edellytykset. Tieto tutkintoon pääsyn esteistä, peruutusta ajokorttiluvasta tai ajokiellosta, saadaan ATJ:stä, johon kuljettajantutkinnon vastaanottajalla on käyttöoikeudet.

Järjestelmässä käsitellään myös niin sanottuina automaattiasioina nykyään paperilla tulevat ajoterveydentilaan sekä ajokielloon

määräämiseen liittyvät ilmoitukset. Rekisterin suurimpana käyttäjäryhmänä on poliisi. ATJ koostuu useista erilaisista tietojärjestelmäkokonaisuuksista. Useasta toimijasta johdun huomattavassa osassa hakemuksia arvioidaan olevan sellaisia virheitä, joita päätösvalan omaava viranomainen joutuu selvittämään.

Liikenteen turvallisuusvirasto vastaa rekisterin pitäjänä tiedon oikeellisuudesta, vaikka useat toimijat syöttävät tietoja rekisteriin ajokorttimenettelyn eri vaiheissa. Liikenteen turvallisuusvirasto tekee korjauksia järjestelmään poliisin pyynnöstä ja neuvoo poliisia järjestelmän käyttämisessä. Poliisihallitus ja Liikenteen turvallisuusvirasto ovat yhdessä kehittäneet kokonaisprosessia tietojärjestelmän kehittämis- ja käyttöönotto-yhteydessä. Menettelyiden kehittämisen kannalta haasteellista kuitenkin on, että tietojärjestelmän kehittämisen ja kehitettävien asioiden priorisointivastuu on Liikenteen turvallisuusvirastolla, kun taas tietojärjestelmän käyttämisestä asiakaspalvelutilanteessa vastaa Poliisihallitus. Menetelmien, lomakkeiden ja tietojärjestelmien vanhakantaisuutta ja siitä aiheutunutta ajokorttiasioiden ruuhkaantumista ja käsittelyaikojen pitenemistä on parantanut uuden tietojärjestelmän käyttöönotto tammikuussa 2013.

Liikenteen turvallisuusviraston hallinnoima ajoneuvoliikennerekisteri sisältää ajokortin elinkaaren tiedot ajokorttiluvan hakemisesta ajokortin voimassaolon päättymiseen asti. Lisäksi rekisterissä on erilaisia ajokortin haltijan ajo-oikeuteen liittyviä tietoja. Vuoden 2013 lopussa oli rekisterissä voimassaolevia ajokortteja 3 672 967. Vuosittain uusia ajokortteja myönnetään noin 350 000–390 000 kpl.

	2010	2011	2012	2013
Matkustusasiakirjat yht.	544 342	613 354	761 567	827 964
Passit	464 100	507 220	643 595	692 688
Henkilökortit	80 242	106 134	117 972	135 276
Ajoluvat	351 069	364 987	365 215	316 597
Aseluvat	70 164	67 096	59 048	59 324
Turva-alan luvat	65 690	62 376	62 534	62 349
Ulkomaalaisluvat/POL	58 803	64 080	68 390	61 244
Muut luvat (pl.turva-ala)	14 142	13 501	12 468	12 481
Poliisin kaikki luvat	1 104 210	1 185 394	1 329 222	1 339 959

2.2.2 Poliisin ajokortti- ja lupatehtävien palveluverkosto sekä toimintaan sitoutunut henkilöresurssi ja suoritettuotot

Poliisin käytössä on monipuolinen asiakaspalveluverkosto, jolla lupahallinnon tehtävät hoidetaan. Se koostuu poliisin kiinteästä palveluverkostosta, sähköisistä palveluista, liikuvista palveluista tietyissä osissa maata (lupapalveluauto) ja yhteispalvelusta. Lupapalveluauton lisäksi poliisilla on käytössä lupapalvelusalkkuja, joiden avulla lupa-asioita voidaan hoitaa esimerkiksi yhteispalvelupisteissä, joita on kaikkiaan noin 70. Yhteispalveluun poliisi osallistuu yhteistyössä kuntien ja Kelan kanssa sellaisilla paikkakunnilla, joilla ei kohtuullisella etäisyydellä ole poliisin omaa palvelupistettä.

Kiinteä palveluverkosto määritellään sisäasiainministeriön päätöksellä 13.6.2013 poliisin toimipisteiden sijaintipaikoista, jolla määritellään pääpoliisiasemien ja poliisiasemien sijaintipaikat. Lisäksi päätöksessä mainitaan ne poliisin palvelupisteet, joiden kohdalla poliisi tekee päätöksen toimipisteen sulkemisesta tai muuttamisesta yhteispalvelupisteeksi vuoden 2014 loppuun mennessä. Poliisilaitosten määrä on laskenut ja niiden palvelutaso vaihtelee jossain määrin pääpoliisiaseman ja poliisiasemien statuksen perusteella, mutta ennen kaikkea palveluntarpeen perusteella. Pääpoliisiasemat ovat niin sanot-

tuja täyden palvelun taloja, jotka tarjoavat kaikkia poliisin palveluita. Poliisiasemilla voi olla rajoitetummat palvelut niin palveluvalikoiman kuin aukioloaikojenkin suhteen. Pääpoliisiasemia on 11 kappaletta ja poliisiasemia 108 kappaletta. Siirtymäajan palvelupisteitä on yhteensä 28.

Vuonna 2013 työaikakirjanpidon mukaan paikallispoliisin lupahallinnon henkilöresurssi oli 871,2 henkilötyövuotta. Maksullisen lupapalvelun henkilöresurssi oli 666 henkilötyövuotta ja maksuttoman lupavalvonnan osuus oli 210 henkilötyövuotta kaikki lupalajit huomioonottaen. Maksuton lupavalvonta tarkoittaa viranomaisaloitteista toimintaa, josta ei maksuperustelain mukaan voi periä suoritmaksua, vaan tämä työ rahoitetaan valtion budjettivaroista. Ajokorttiasioista esimerkiksi ajokiellon määrääminen hallinnollisessa menettelyssä ja ajoterveyden valvonta ovat tällaisia tehtäviä.

Maksullinen lupapalvelu rahoitetaan luvan hakijoilta perittävillä suoritemaksuilla. Maksullinen toiminta on asiakasaloitteista, kuten esimerkiksi ajokortin hakeminen. Esitetty toimivallansiirto kohdistuu maksulliseen lupapalveluun. Liikenteeseen liittyvään lupapalveluun sitoutuu poliisissa 120 henkilötyövuoden henkilöresurssi ja lupavalvontaan 57 henkilötyövuotta.

Vuonna 2013 poliisille kertyi suoritettuotto- ja yhteensä 63,5 miljoonaa euroa, joista lii-

kenteeseen liittyvistä lupa-asioista noin 11 miljoonaa euroa.

Henkilökohtaisen asioinnin tarpeen vähentäminen ja sähköisten palveluiden merkittävä lisääminen on poliisin keskeinen strateginen kehittämistavoite. Tällä hetkellä esimerkiksi sähköinen ajanvaraus on merkittävässä roolissa jonotusaikojen hallitsemisessa. Sähköisen asioinnin hankesuunnitelman mukaan vuonna 2015 kaikki keskeiset lupa-asiat on mahdollista panna vireille ja osittain myös käsitellä ilman henkilökohtaista asiointia. Vuoden 2013 aikana poliisi uudisti valmiiden lupa-asiakirjojen toimitustapaansa toimittamalla passit suoraan asiakirjavalmistajalta seurattavana lähetysenä. Myös ajokorttien luovuttamisessa siirryttiin tammikuussa 2013 vastaavaan menettelyyn. Ajokorttien kohdalla poliisin päätöksenteon jälkeen asiakirjan toimittamisesta vastaa Liikenteen turvallisuusvirasto. Muuten lupa-asiakirjat luovutetaan pääsääntöisesti henkilökohtaisesti asioidulla. Tämä koskee myös osaa ajokortteista.

2.2.3 Liikenteen turvallisuusviraston toimintamalli sille osoitetuissa tehtävissä

Koska Liikenteen turvallisuusvirastolla ei ole lupa- ja kuljettajantutkintotehtävien edellyttämää alueorganisaatiota tehtävät hoidetaan hankkimalla tarvittavat palvelut palvelun tuottajilta. Palvelutoiminnassa virasto tuottaa lainsäädännössä määriteltyjä ajoneuvoliikenteen viranomais- ja tietopalveluja ja toimintamalli perustuu kykyyn hallita useita strategisia yhteistyökumppaneita. Sen palvelutuotannosta on ulkoistettu noin 70 prosenttia. Viranomaispalvelut perustuvat laajasti sopimus Kumppaneihin, joiden käyttöön tietojärjestelmät tarjotaan. Virasto vastaa palveluiden käyttäjille siitä, että palvelu on kokonaisuudessaan hyvää ja laadukasta. Asiakasmaksut menevät palveluntuottajan kassajärjestelmään, josta virastolle tilitetään sille kuuluva osuus. Menettelyä on tarkoitus muuttaa niin, että virasto laskuttaa palveluntuottajilta virastolle kuuluvan osuuden.

Liikenteen turvallisuusvirasto toteuttaa ulkoistetun palvelutuotannon kautta kuljettajantutkintotoiminnan. Toiminta on järjestetty niin, että kuljettajantutkinto- ja ajolupa-

koepalveluiden laatu ja yhdenmukaisuus sekä liikenneturvallisuuden vaatimukset huomioidaan ottaen riittävä saatavuus turvataan lain mukaisesti eri puolilla maata. Tutkinnon vastaanottajille on lainsäädännön mukaisesti osoitettu muita palveluna hoidettavia tehtäviä, kuten ajopiirturikortteihin (kuljettaja- ja yrityskortit) sekä ammattipätevyyskortteihin liittyviä tehtäviä. Kuljettajantutkinto on hinnoiteltu omakustannusarvoon ja sen kustannusvastaavuus on 100 %. Kuljettajantutkimaksu on asiakkaille sama koko maassa.

Viraston tavoitteena on viranomaispalvelujen muuttaminen sähköisiksi palveluiksi ja niiden automatisoiminen sekä muun muassa digitoinnin hyväksi käyttäminen toiminnassa. Sähköiset viranomaispalvelut voivat olla joko kokonaan viraston itse tuottamia tai osana sopimus Kumppanin palvelua.

Myös tietopalveluissa toimintamalli perustuu vahvasti kumppaneiden käyttöön. Tiedon jälleenmyyjät vastaavat palveluiden kehittämisestä, operoinnista ja markkinoinnista sekä kantavat toimintaan liittyvät liiketoimintarisikit. Liikenteen turvallisuusvirasto hinnoittelee liiketaloudellisin perustein jälleenmyyjille luovutettavat tiedot. Vastaavasti jälleenmyyjät hinnoittelevat itse palvelunsa. Viraston vastuulla on tiedon käytön valvonta, kokonaisuuden tietoturva ja tietojärjestelmärajapintojen rakentaminen. Viranomaistiedon osalta toimintamalli on erilainen. Viranomaisille Liikenteen turvallisuusvirasto tarjoaa tietopalvelut omana palvelunaan ja palvelu on tällöin omakustannehintaan.

2.2.4 Liikenteen turvallisuusviraston palveluverkosto

Liikenteen turvallisuusvirastolla ei ole valtakunnanlaajuista omaa palveluverkkoa. Sen päätoimipaikka on Helsingissä ja muut toimipaikat sijaitsevat Rovaniemellä, Turussa, Oulussa, Vaasassa, Savonlinnassa, Kotkassa, Tampereella ja Lappeenrannassa. Viraston palvelustrategian lähtökohtana on kumppaniverkoston hyödyntäminen.

Raskaan kaluston kuljettajien ammattipätevyyskorttien ja ajopiirturikorttien myöntämisessä sekä kuljettajantutkintojen vastaanotossa tehtävä on ulkoistettu maakunta-kohtaisesti kilpailutetulle palveluntarjoajalle, kuljetta-

jantutkinnon vastaanottajalle. Viimeisen kilpailutuksen jälkeen toimija on kaikissa maakunnissa sama, Ajovarma, jolla on toimipisteitä viraston edellyttämällä tavalla maakunnittain seuraavasti:

Uusimaa	14
Varsinais-Suomi	4
Satakunta	5
Kanta-Häme	3
Pirkanmaa	9
Päijät-Häme	2
Kymenlaakso	4
Etelä-Karjala	2
Etelä-Savo	3
Pohjois-Savo	5
Pohjois-Karjala	6
Keski-Suomi	6
Etelä-Pohjanmaa	7
Pohjanmaa	4
Keski-Pohjanmaa	1
Pohjois-Pohjanmaa	10
Kainuu	3
Lappi	12

Yhteensä toimipisteitä on 98 ja maantieteellinen kattavuus on hyvin laaja.

2.2.5 Muut ajokorttimenettelyyn liittyvät toimet ja menettelyt

Toimivaltaisten viranomaisten, poliisin ja Liikenteen turvallisuusviraston ohella, ajokorttimenettelyyn liittyy useita toimijoita. Prosessin alkupäässä menettelyyn liittyvät autokoulut. Autokoulussa opiskelevat käyttävät usein autokoulua asiamiehenä ajokorttiluvan hakemisessa, jolloin autokoulu asioi lupaviranomaisen ja tutkinnon vastaanottajan kanssa. Jollei hakija toimita itse hakemusta poliisille, hakijan henkilöllisyys on luotettavasti todettava menettelyn muissa vaiheissa.

Kuljettajantutkinnon vastaanottaja on palvelun tuottaja, joka hoitaa tehtävänsä Liikenteen turvallisuusviraston kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti. Tutkinnon vastaanottaja tarkistaa tutkintoon pääsyn edellytykset ajoneuvoliikennerekisteristä. Ajokorttiluvan voimassaolo tarkistetaan teoria- ja ajokoevarauksen yhteydessä sekä asiakkaan tullessa suorittamaan koetta. Rekisterijärjestelmästä katsotaan asiakkaan yleistiedot ja var-

mistetaan ajokorttiluvan voimassaolo. Jos lupa on voimassa, varaus vahvistetaan kuljettajantutkinnon vastaanottajan omassa ajanvarausjärjestelmässä. Tarkistukset ajokorttiluvan voimassaolosta tehdään uudestaan, kun asiakas saapuu suorittamaan tutkintoa. Jos ajokorttilupatiedoissa näkyy, että lupa ei ole enää voimassa, kuljettajantutkinnon vastaanottaja ohjeistaa asiakasta hoitamaan lupasian kuntoon poliisin luona.

Jos asiakkaan lupatiedoissa näkyy järjestelmässä, että hänet on määrätty väliaikaiseen ajokieltoon, mutta ajokorttilupa on kuitenkin voimassa, kuljettajantutkinnon vastaanottaja on yhteydessä poliisiin. Syynä tällaiseen tilanteeseen on usein se, että liikenteen valvontaa suorittava poliisi vie rikkomustiedon heti järjestelmään. Ajokorttiluvan käsittely poliisin lupahallinnossa vie aikaa, minkä johdosta lupaa ei välttämättä ole ehditty peruuttamaan. Jos poliisi on peruuttanut ajokorttiluvan, kuljettajantutkinnon vastaanottaja pyytää asiakasta olemaan yhteydessä poliisiin.

Ajokortin ja muun luvan toimittaja on palvelun tuottaja, joka on tehnyt Liikenteen turvallisuusviraston kanssa sopimuksen ajokorttien toimittamisesta. Ajokortin valmistamista hallinnoidaan ajokorttirekisterin avulla. Ajokortin valmistaminen käsittää ajokortin tilaamisen valmistajalta, valmistajan suorittaman ajokortin yksilöinnin tilaustietojen perusteella sekä ajokortin postittamisen. Ajokortin myöntämisen jälkeen ajokorttirekisteri huolehtii ajokortin tilaamisesta valmistajalta ja päivittää ajokortin tietoja valmistajalta saatujen ajokortin valmistustietojen perusteella. Prosessi on koneellinen eikä näitä asiakirjoja käsitellä manuaalisesti. Ajokortin valmistajalle siirretään määrämuotoista tietoa erillisen tietojen siirtoyhteyden kautta. Kysymyksessä ei ole käyttöliittymä, jossa valmistaja pääsisi käyttämään rekisterijärjestelmää. Ajokortin tiedot tulostuvat ajokorttiin automaattisesti ajokorttirekisteristä, minkä takia palvelun tuottajan ei ole tarpeen erityisesti käsitellä kortin tietoja. Ajokortin valmistajalla ei ole myöskään tarvetta tai edellytyksiä esimerkiksi ajokortin tietojen tarkastamiseen, koska tiedot tallentuvat rekisteristä sellaisina kuin ne on sinne syötetty.

Liikenteen turvallisuusvirasto hankkii korttien toimittamiseen liittyvät palvelut kokonaishankintana. Kokonaishankinta kilpailutettiin vuonna 2011 ja ajokorttien lisäksi se sisälsi viraston vastuulla olevien piirturi-, ammattipätevyys- ja miehistökorttien, lupaja kelpoisuuskirjojen sekä ADR- ja taksinkuljettajien ajolupien toimittamisen. Kaikki sopimukseen kuuluvat kortit ovat luottokortin kokoisia polykarbonaatista valmistettuja kortteja. Korttien toimittamiseen liittyvät palvelut sisältävät korttien yksilöinnin lisäksi korttien ulkoasun suunnittelun, tyhjien korttiaihoiden painattamisen, korttien toimittamisen postille tai muulle sovitulle kuljetusvälineelle edelleen loppuasiakkaalle tai muulle vastaanottajalle toimitettavaksi sekä korteilla käytettävien kasvo- ja allekirjoituskuviin digitointipalvelut. Ajokorttien osalta palvelut sisältävät myös asiakkailta uusien ajokorttien toimittamisen yhteydessä palautuvien ajokorttien tietojen lukemisen ja tietojen toimittamisen Liikenteen turvallisuusvirastolle sekä lopuksi näiden ajokorttien tuhoamisen. Lisäksi piirturikorttien osalta palvelut sisältävät myös piirturikorteilla käytettävien varmenteiden tuottamiseen liittyvät palvelut. Palautuneen kortin tiedot luetaan koneellisesti ja valmistaja lähettää tiedot käyttöyhteyttä käyttäen Liikenteen turvallisuusvirastolle.

Kortin valmistaja huolehtii korttien postitamisesta. Ajokortit ja piirturikortit postitetaan pääsääntöisesti suoraan loppuasiakkaille. Ammattipätevyyskortit postitetaan lainsäädännöstä johtuen tutkinnon vastaanottajille edelleen loppuasiakkaille luovutettavaksi. Postitus tapahtuu priority-kirjeinä. Osa ajokorteista toimitetaan poliisille edelleen asiakkaalle luovutettavaksi. Vuonna 2011 piirturikortteja postitettiin n. 21 700 kpl, ammattipätevyyskortteja n. 700 kpl, lyhytaikaisia ajokortteja n. 73 800 kpl ja muita ajokortteja n. 299 000 kpl.

2.2.6 Ajokorttimaksujen periminen

Poliisi perii ajokorttilupien ja muiden lupien myöntämisestä omakustannusarvoa vastaavan suoritemaksun. Suoritemaksut vahvistetaan vuosittain sisäasiainministeriön asetuksessa poliisin maksullisista suoritteista. Maksu peritään pääsääntöisesti hakemusta jä-

tettäessä. Poliisin perimään maksuun sisältyy Liikenteen turvallisuusviraston ajokorttimaksu muiden kuin lyhytaikaisen ja sitä seuraavan varsinaisen ajokortin osalta. Poliisi tilittää Liikenteen turvallisuusvirastolle ajokorttimaksun vähennettynä poliisin palvelumaksulla. Liikenteen turvallisuusviraston perimän ajokorttimaksun suuruus vahvistetaan vuosittain viraston maksullisia suoritteita koskevassa liikenne- ja viestintäministeriön asetuksessa.

2.2.7 Poliisin toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset

Poliisin myönnettävien lupien määrissä tapahtuneet merkittävät muutokset ovat johtaneet erilaisten kehittämiskäytösten hakemiseen sisäasiainministeriön hallinnonalalla, jotta tehtävistä kyetään suoriutumaan käytävissä olevien resurssien puitteissa. Poliisin lupahallinnon kehittämistoimet toteuttavat hallitusohjelman linjauksia, joita sisäasiainministeriö on konkretisoinut antamalla lupahallintostrategian. Sisäasiainministeriö ohjaa lupahallintostrategian täytäntöönpanoa tulohajauksen keinoin TTS-asiakirjaan kirjoitetuilla lyhyen ja pitkän aikavälin tavoitteilla sekä ministeriön ja Poliisihallituksen välisellä tulossopimuksella.

Lupahallinnon kehittämistoimia ja niiden vaikutuksia on arvioitu 2010-luvulla useaan kertaan. Vuonna 2010 poliisi teki sisäministeriölle esityksen siitä, että ministeriö hakisi valtiovarainministeriöltä tuottavuusrahoitusta lupahallinnon sähköisen asioinnin kehittämistä varten. Kehittämistoimien toteuttamiseksi Poliisihallitus asetti Lupa 2016-hankkeen vuonna 2012, jonka hanke-esitystä laadittaessa toimenpiteiden vaikutuksia arvioitiin uudestaan. Vuoden 2013 aikana Poliisihallitus valmisteli paikallispoliisin lupahallinnon resurssimallia ja kehittämistoimet olivat tarkastelun kohteena myös tuolloin. Resurssimalli on edelleen vahvistamatta muun muassa poliisin hallintorakenteen muutoksen, käynnissä olevien kehittämistoimien ja toimivallan siirtojen vaikutusten huomioimiseksi kokonaisuudessaan.

Keskeiset lupahallinnon kehittämistoimet ovat poliisin ydintehtäviin keskittyminen, sähköisten asiointipalveluiden luominen ja

sähköisen asioinnin käyttöasteen lisääminen 50 %:iin kaikista lupa-asioista, sähköisen asianhallinnan toteuttaminen, ajanvarauksella annettavan asiakaspalvelun merkittävä lisääminen, valmiiden lupa-asiakirjojen toimitustavan uudistaminen ja henkilökohtaisen asiointitarpeen vähentäminen koskemaan ainoastaan niitä tapauksia, joissa henkilökohtainen asiointi on välttämätöntä prosessin lopputuloksen turvallisuuden vuoksi.

Poliisin lupahallinnon resursoinnille ja varautumiselle haasteita toivat erityisesti passien myöntämisessä tapahtuneet muutokset vuodesta 2011 lähtien. Passien voimassaoloaikojen lyhenemisen johdosta vireille pantujen passihakemusten määrä kasvoi merkittävästi. Poliisin ydintehtäviin kuuluvien lupatehtävien hoitamiseksi nykyisin resurssein sähköinen asiointi, joka mahdollistaa lupahakemusten vireillepanon sähköisesti luvanhakijan toimesta, toteutetaan kaikissa keskeisissä poliisin myöntämissä luvissa vuosien 2014–2016 aikana. Osassa luvista on mahdollista hoitaa lupa-asia täysin sähköisesti ilman henkilökohtaista asiointia poliisin toimipisteessä. Sähköinen asiointi, uudet käsittelyjärjestelmät sekä valmiiden lupa-asiakirjojen luovutuksen ulkoistaminen säästävät poliisin lupahallinnon resurssia niin, että säästyvällä resurssilla pystytään kattamaan vain passien määrien ja lakimuutosten tuoma lisäresurssitarve ilman että pysyvää henkilökuntaa jouduttaisiin palkkaamaan lisää poliisin lupahallintoon.

Poliisihallitus on kehittämistoimien vaikutusta arvioidessaan pyrkinyt ottamaan huomioon eri kehittämistoimien yhteisvaikutuksen sekä toimintaympäristön muutokset aina kulloinkin käytettävissä olevan parhaan tiedon pohjalta. Kehittämistoimille on kuitenkin tyypillistä, että ensimmäiset vaikutusarviot saattavat poiketa lopulta saavutettavista hyödyistä joko positiiviseen tai negatiiviseen suuntaan. Esimerkiksi tuottavuusrahaahakemusta jätettäessä poliisi nimenomaisesti arvioi, ettei passiasioissa voida valmiin asiakirjan luovuttamista ulkoistaa samalla tavalla kuin ajokorttien kohdalla. Asiantuntijoiden selvitettyä passin toimitustavan kehittämismahdollisuuksia tarkemmin havaittiin, että erittäin huolellisella prosessisuunnittelulla ja passilainsäädäntöä muuttamalla myös passi-

en toimitustavan muuttaminen on mahdollista. Tämä kehityspiirre onkin otettu huomioon jo Lupa 2016 -hankkeen hanke-esitystä laadittaessa. Hanke-esityksessä arvioidut tuottavuushyödyt ovatkin tuottavuusrahaesitystä suuremmat.

Lupa-asioiden kasvun taustalla niin poliisilla kuin muutenkin ovat useissa tapauksissa EU-lainsäädännön muutokset. Vuoden 2006 ajokorttidirektiivin myötä myös ajokorttien voimassaoloajat yhdenmukaistettiin ja ne ovat nyt viidestä viiteentoista vuotta ajokorttien luokituksesta riippuen. Suomessa aiemmin 70 ikävuoteen voimassa olleet ajokortit annetaan nyt viideksi vuodeksi, jos korttiin sisältyy kuorma- tai linja-auton kuljetusoikeus ja muussa tapauksessa 15 vuodeksi. Iäkäiden kuljettajien ajokorttien määräajat ovat tätä lyhyemmät. Lisäksi Suomessa annetaan auton kuljettamiseen oikeuttava ensimmäinen ajokortti kahdeksi vuodeksi. Voimassaoloaikojen muutokset lisäsivät tammikuusta 2013 lukien merkittävästi poliisin myöntämispäätöksiä aiemmasta myös ajokorttien kohdalla. Ajokorttitehtävät eivät edellä mainittujen linjausten mukaisesti kuulu poliisin ydintehtäviin. Ajokortti ei ole henkilöllisyyttä osoittava asiakirja, vaikka sen käyttö tällaisena asiakirjana verrattain yleisesti vielä hyväksytään erilaisessa asiointissa.

Myös muiden kuljettajilta vaadittavien lupien myöntämiset ovat lisääntyneet viime vuosina, osaksi kansallisista tarpeista, osaksi EU-lähtöisesti. Osassa näitä lupia toimivaltainen viranomaisena on Liikenteen turvallisuusvirasto, osassa toimivalta on jaettu sen ja poliisin kesken. Taksinkuljettajien ajoluvat annetaan viideksi vuodeksi kerrallaan kun ne olivat aiemmin ajokortin tapaan voimassa siihen saakka kun haltija täyttää 70 vuotta. Taksinkuljettajan ajolupaan ei ole EU-lainsäädännön velvoitteita. Kuljettajan ammattipätevyyskortti on EU:n lainsäädännöstä peräisin ja se edellyttää myöntämisestä viiden vuoden välein. Kuljettajan ammattipätevyysmerkitseminen ajokorttiin edellyttää poliisin toimia.

2.2.8 Ajokortin terveysvaatimuksia koskeva toimivalta

Ajokortti ja lupa-asioissa hyväksyttävän lääkärintarkastuksen voi tehdä ja lausunnon antaa laillistettu lääkäri. Poliisi tekee ajoterveyttä koskevat päätökset lääkärintarkastuksen perusteella.

Sosiaali- ja terveysministeriö on ajokorttilain valtuuksien nojalla antanut ajoterveyttä koskevan ministeriön asetuksen (1181/2011) ja ohjeistanut lääkäreitä lääkärintarkastuksista. Se on myös vahvistanut lupamenettelyssä käytettävien lääkärintarkastusten ja –todistusten kaavat. Ministeriö on pyytänyt, että Liikenteen turvallisuusvirasto ohjeistaisi lääkärinkuntaa ajoterveyteen liittyvissä kysymyksissä. Toimivallan jakaminen säännösten ja ohjeistuksen antamisen kesken kahdelle eri toimijalle voi aiheuttaa ongelmia.

2.2.9 Ajokorttisäännökset ja ammattipätevyys

Lyhytaikainen ajokortti

Lyhytaikaisen ajokortin käyttöönotto liittyi kuljettajaopetuksen vaiheistamiseen syksyllä 1990. Menettelyn tavoitteena oli varmistaa, että kuljettajaopetus viedään säännösten mukaisesti päätökseen kuljettajantutkinnon suorittamisen jälkeen ja ettei poliisin työtä lisätä tarpeettomasti. Lyhytaikaista ajo-oikeutta pitempiä ajokortin antamisen arvioitiin lisäävän olennaisesti poliisin työtä ajokielto määräysten ja niihin liittyvän kuulemisen johdosta siinä tapauksessa, että jatkoopetustodistuksen toimittaminen poliisille laiminlyöttäisiin. Ajo-oikeuden voimassaolon edellytysten puuttumisen katsottiin edellyttävän ajokielto menettelyn käynnistämistä asianomaisen kuulemisineen ja ajokieltoon määräämisineen.

Lyhytaikaisen ajokortin käytöstä aiheutuu erilaisia käytännön ongelmia sekä ylimääräisiä kustannuksia ja työtä. Käytännön ongelmia ovat lisänneet Euroopan unionin ajokorttien suorittamista ja uudistamista koskevat säännökset.

Käytännössä ongelmia aiheutuu etenkin, jos ajokorttiluokkaa korotetaan ennen kuin edellytykset lyhytaikaista ajokorttia seuraavan muun ajokortin antamiselle täyttyvät, lyhytaikaisen ajo-oikeuden aikana syyllistytään liikenneriikkomuksiin niin, että asianomainen määrätään ajokieltoon tai lyhytaikaisen ajo-

kortin voimassaolo päättyy ennen kuin jatkovaiheiden opetus on saatu. Jos lyhytaikaisen ajokortin voimassaolo päättyy ennen kuin jatkovaiheiden opetus on saatu, joudutaan hankkimaan uusi lyhytaikainen ajokortti, sillä osa opetuksesta edellyttää ajo-oikeuden olevan voimassa. Uuden lyhytaikaisen ajokortin suorittaminen edellyttää myös kuljettajantutkinnon suorittamista uudelleen, jollei erityistä syytä ole tästä poiketa. Erityisten syiden, kuten esimerkiksi pitempiä ajokortin sairauden, arvioiminen voi saattaa henkilöt erilaiseen asemaan arvioijasta riippuen, koska tyhjentäviä kriteerejä on mahdoton antaa. Yhden ajokortin periaatteesta seuraa myös ongelmia siitä, mikä vaikutus lyhytaikaisen ajokortin voimassaolon päättymisellä on henkilöllä ennestään oleviin ajo-oikeuksiin. Käytännössä ajokortti on voimassa lyhintä ajo-oikeutta vastaavan määräjän.

Rekisterin kannalta lyhytaikaiseen ajokorttiin liittyvä järjestelmä on hyvin monimutkainen kokonaisuus, joka aiheuttaa hyvin paljon ylimääräistä työtä ja kustannuksia. Ajokorttiprosessien kehittäminen, kuten sähköinen asiointi, on myös hyvin vaikeaa nykyisellä lyhytaikaisen ajokortin mallilla.

Lyhytaikaisen ajo-oikeuden päättyessä ei uutta kuljettajantutkintoa vaadita, jos edellytykset lyhytaikaista ajo-oikeutta seuraavan ajokortin saamiselle osoitetaan kuuden kuukauden kuluessa lyhytaikaisen ajo-oikeuden päättymisestä. Jos lyhytaikaisen ajo-oikeuden voimassaolo on päättynyt, henkilöllä ei ole ajo-oikeutta ennen uuden ajo-oikeuden voimaan saattamista, mistä voi aiheutua erilaisia ongelmia esimerkiksi siinä tapauksessa, että aiemmista rikkomuksista olisi määrättävä ajo-oikeuteen kohdistuva seuraamus. Myös ehdotettu toimivallan eriytyminen aiheuttaa uusia ongelmia esimerkiksi lyhytaikaisen ajokortin aikana määrätyn ajokieltoyhteydessä. Ajokielto päättyttyä ajokortti on haettu takaisin poliisilta, jolloin on voitu todeta uuden kuljettajantutkinnon tarve ja hakea laissa edellytettyä uutta lyhytaikaista ajokorttia. Jatkossa ajokortti olisi ajokielto päättyttyä haettava takaisin poliisilta ja sen jälkeen ajokorttilupaa uutta ajokorttia varten olisi haettava Liikenteen turvallisuusvirastolta. Tämä lisäisi kansalaisen asiointia eri tahoilla. Hakemuksia vastaanottavilla palvelun tuotta-

jilla ei olisi tässä tilanteessa tietoa ajokielloista lyhytaikaisen ajokortin aikana ja siitä, edellytetäänkö hakijalta uuden tutkinnon suorittamista.

Ammattipätevyyteen liittyvät menettelyt

Euroopan unionin lainsäädännöstä tuleva vaatimus suoritetusta perustason ammattipätevyydestä perusteena raskaan kaluston kuljettajien alempien ikävaatimusten noudattamiselle aiheuttaa ongelmia ammatillisen koulutuksen järjestämisessä. Vaatimus edellyttää ammattipätevyyskoulutuksen antamista ensin, jotta ajokortin saamisen edellyttämä kuljettajantutkinto voitaisiin suorittaa. Vaatimuksesta voidaan nykyisin poiketa vain opetussuunnitelmaperusteisen logistiikan perustutkinnon suorittamisen kohdalla.

Ammattipätevyyttä voidaan käyttää hyväksi ajokortin luokkaa korotettaessa, jolloin luokkakohtaisen ajokorttiopetuksen määrä on pienempi. Ajokorttilain 54 §:n mukaan edellytetään perustason ammattipätevyyttä, mikä asettaa alalla pitkäänkin toimineet kuljettajat huonompaan asemaan kuin vasta perustason ammattipätevyyskoulutuksen suorittaneet.

2.2.10 Liikenneopettaja ja ajokokeen vastaanottaja

Liikenneopettajalupa

Liikenneopettajaluvan koulutusvaatimuksena oleva liikenneopettajan erikoisammattitutkinto kuuluu opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan tutkintorakenteeseen ja se edellyttää kahden pakollisen ja kahden vapaaehtoisen tutkinnon osan suorittamista. Pakolliset tutkinnon osat koskevat autokoulu-toimintojen hoitamista ja liikenneopettajana toimimista ja ne sisältävät B-luokan ja mopokortin opetukseen vaadittavan osaamisen. Erikoisammattitutkinnon valinnaisia tutkinnon osia ovat moottoripyöräopetuksen toteuttaminen, kuorma- tai linja-autonkuljettajien C- ja D-opetuksen toteuttaminen, kuljettajantutkinnon vastaanottajana toimiminen B- ja AM-luokissa, ammatillisen kuljettajakoulutuksen opetustehtävät, kuljetusalan ammattipätevyyskouluttajana toimiminen sekä opetustoiminnan johtaminen ja yrittäjäyys.

Liikenneopettajan erikoisammattitutkinto tuli liikenneopettajaluvan koulutusvaatimukseksi vuonna 2011 ajokorttilain myötä. Aiempien säännösten mukaisen liikenneopettajantutkinnon suorittaneiden kelpoisuus on tunnustettu ajokorttilaissa. Aiempien säännösten mukaisesti saavutettu liikenneopettajalupa antaa kelpoisuuden ajokorttikoulutukseen luokkia rajoittamatta.

Erikoisammattitutkinnon suorittaminen on koettu haasteelliseksi valittavina olevien tutkinnon osien vuoksi, jos erikoisammattitutkintoa suorittavan tarkoituksena on toimia vain B-luokan opetuksessa. Myöskään B-luokan opettajuuteen sisältyvää mopokorttiopetuksen osuutta ei ole pidetty ongelmattomana. Ongelmia on ollut esimerkiksi pakollisiin tutkinnon osiin sisältyvässä näytössä. Näytön antaminen kaksipyöräisellä ajoneuvolla ei ole kaikkien kohdalla sujunut vaikeuksitta. Lisäksi talviaika on rajoittanut moponäyttöjen antamista, mikä on lykännyt erikoisammattitutkinnon suorittamisen ajankohtaa ja pidentänyt opiskeluun käytettyä aikaa.

Ajokorttilaissa ei ole huomioitu muussa EU- tai ETA-valtiossa saavutettua liikenneopettajakelpoisuutta vaan liikenneopettajaluvan saadakseen henkilön on suoritettava erikoisammattitutkinto. Ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2005/36/EY mukaan jäsenvaltion on tunnustettava unionin kansalaisen toisessa jäsenvaltiossa hankkima koulutus tai ammattipätevyys, kun jäsenvaltiossa edellytetään säännellyn ammatin harjoittamisen aloittamiseksi tai sen harjoittamiseksi määrättyä ammattipätevyyttä. Säännellyllä ammatilla tarkoitetaan tehtävää, jonka aloittamisen tai harjoittamisen edellytyksenä on, että henkilö täyttää tietyt laissa tai asetuksessa säädetyt ammattipätevyyttä koskevat vaatimukset. Näin ollen liikenneopettaja on säännelty ammatti. Ammattipätevyysdirektiivin täytäntöönpano on Suomessa toteutettu säätämällä muun muassa laki ammattipätevyyden tunnustamisesta (1093/2007).

Kuljettajantutkinnon ajokokeen vastaanottaja

Suomessa käytössä olevasta kuljettajantutkintojen järjestämistavasta ja kilpailutilan-

teesta johtuen kuljettajantutkintojen vastaanottajaksi on nyttemmin valikoitunut sama yritys kaikissa maakunnissa, vaikka toimialueet on kilpailutettu erikseen. Opetushallituksen mukaan tämä vaarantaa ajokokeen vastaanottajan peruskoulutuksen järjestämisen osana opetushallinnon alan tutkintorakenteeseen kuuluvaa tutkintoa, koska tutkintoja ei järjestetä työvoiman kouluttamiseksi yhden yrityksen tarpeisiin. Myös opetus- ja kulttuuriministeriö on pitänyt asiaa ongelmallisena.

Kuljettajantutkintotoiminnan järjestämistä annetun lain mukaan kuljettajantutkinnon vastaanottajalla tarkoitetaan julkista tai yksityistä palvelun tuottajaa, jonka kanssa Liikenteen turvallisuusvirasto on tehnyt kuljettajantutkintotoimintaa koskevan sopimuksen ja ajokokeen vastaanottajalla sitä, joka ottaa vastaan kuljettajantutkinnon ajokokeita, käsitteykokeita ja suullisia teoriakokeita. Toiminnasta ja sen järjestämisestä on säädetty niin, että hyvän hallinnon vaatimukset täyttyvät tehtävähoidossa. Liikenneopettajan erikoisammattitutkintoon sisältyvä tutkinnon osa 3.5 koskee kuljettajantutkinnon vastaanottajan palveluksessa olevalta ajokokeita vastaanottavalta henkilöltä vaadittavaa peruskoulutusta.

Kuljettajantutkintotoiminnan kohdalla ei ole kysymyksessä monopoli, koska kaikilla palvelun tarjoajiksi pyrkivillä on mahdollisuus tulla valituksi, mutta se joka valitaan, saa toimivallan ajokorttitutkintojen vastaanottamiseen toimialueellaan. Viimeksi käydyssä tarjouskilpailussa yhteen maakuntaan jätettiin kaksi tarjousta, joista toinen kuitenkin vedettiin pois.

Liikenneopettajan erikoisammattitutkintoon valinnaisena tutkinnon osana sisältyvän ajokokeen vastaanottajan peruskoulutuksen harjoittelu on koettu ongelmalliseksi järjestelyiltään. Vaatimusten taustalla on ajokokeen vastaanottamista ja vastaanottajaa koskevat vaatimukset. Tutkinnon osan suorittamiseen liittyvän harjoittelun edellytetään tapahtuvan aidossa ympäristössä, koska ajokokeiden vastaanottaminen edellyttää erilaista osaamista kuin opettaminen. Kuljettajantutkinnossa päätetään henkilön oikeudesta ajo-oikeuden saamiseen. Tämä edellyttää kokeen

vastaanottajalta säädettyä muodollista kelpoisuutta.

Koska säädetty ajokokeen vastaanottajan peruskoulutusta koskevat vaatimukset eivät vielä harjoitteluvaiheessa täyty, harjoittelu on edellytetty toteutettavaksi niin, että ajokokeen vastaanottamiselle säädetty vaatimukset täyttyvät. Ajokoesuorituksen arviointi edellyttää sellaista päätösharkintaa, jota valmistavassa koulutuksessa olevalla ei vielä ole, vaikka harjoitteluun tullessaan he ovat periaatteessa saaneet sen teoreettisen opin, jonka kouluttavat laitokset tarjoavat. Harjoitteluvaihe on kuitenkin työssä oppimista ja perustutkinnon suorittaminen on vielä kesken. Kouluttavat laitokset selvittävät harjoitteluun lähtevien henkilökohtaiseen soveltuvuuteen liittyvän kelpoisuuden liikenneopettajaluvan saamiseen poliisilta saatavien tietojen pohjalta, mutta muuten ei ajokokeen vastaanottajien kelpoisuutta tässä vaiheessa selvitetä. Tämän johdosta liikenne- ja viestintäministeriön harjoittelua koskevassa asetuksessa edellytetään, että sellaisessa harjoittelussa, jossa otetaan vastaan ajokortin suorittamiseen vaadittava ajokoe, ajokokeen vastaanottajan kelpoisuuden omaavan ohjaajan on oltava mukana koko koesuorituksen ajan. Ohjaajan on tällöin päätettävä kokeen hyväksymisestä tai hylkäämisestä ja muutenkin varmistettava se, että ajokoe suoritetaan vaatimusten mukaisesti. Sama koskee menettelyä erikoisammattitutkinnon tutkinnon osan näyttöä annettaessa, jos näytössä otetaan vastaan ajokoe ajokorttia varten. Menettelyllä varmistetaan osaltaan ajokorttia suorittavan osaaminen, sillä opetuksen autokoulussa antanut on voinut olla opetusharjoittelussa.

Harjoittelun toteutusta koskevien vaatimusten on katsottu aiheuttavan ylimääräisiä kustannuksia koulutuksessa, sillä ajokokeita vastaanottavat yritykset perivät harjoittelijoista erillisen maksun koulutuksen järjestäjältä. Maksu on olennaisesti korkeampi kuin mikä autokoulun opetusharjoittelijoista peritään. Maksun suuruudesta ei ole tietoa, koska kouluttavat laitokset sopivat harjoitteluun liittyvistä kysymyksistä harjoittelupaikan kanssa. Harjoittelupaikan tarjoavan yrityksen perimän korvauksen taustalla on se, että harjoittelumenettely sitoo ohjaajan työpanoksen eikä harjoittelijasta saada yritykselle hyötyä

kuten opetusharjoittelussa, koska ajokokeen vastaanottoharjoittelijat eivät voi toimia itsenäisesti ilman koko ajan läsnä olevaa ohjaavaa ajokokeen vastaanottajaa.

Kuljettajantutkintotoiminnan järjestämistä annetussa laissa ei ole tunnustettu muussa EU- tai ETA-valtiossa saavutettua ajokokeen vastaanottajan kelpoisuutta. Ajokokeen vastaanottajan osaamista ja peruskoulutusta koskeva vaatimus perustuu harmonisoituun Euroopan unionin lainsäädäntöön ja se sisältyy ajokorteista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/126/EY liitteeseen IV. Jäsenvaltio voi itse päättää sovellettavasta koulutusohjelmasta. Suomessa ajokokeen vastaanottajan koulutusvaatimuksena on myös liikenneopettajalupa. Mitä edellä on todettu liikenneopettajaluvan kohdalla soveltuu myös tässä tapauksessa.

2.2.11 Liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon perusteiden muutokset

Opetushallituksen johdolla valmisteltiin vuonna 2013 liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon perusteiden muutokset. Muutokset tulivat voimaan huhtikuussa 2014.

Näyttötutkinnon perusteissa määritellään tutkintoon kuuluvat osat ja mahdollisesti niistä muodostuvat osaamisalat, tutkinnon muodostuminen, kussakin tutkinnon osassa vaadittava ammattitaito, arvioinnin perusteet (arvioinnin kohteet ja kriteerit) ja ammattitaidon osoittamistavat.

Tutkinnon osa muodostaa ammatin osa-alueen, joka voidaan erottaa luonnollisesta työprosessista itsenäiseksi arvioitavaksi kokonaisuudeksi. Tutkinnon osissa määriteltyissä ammattitaitovaatimuksissa keskitytään ammatin ydintoimintoihin, toimintaprosessin hallintaan ja kyseessä olevan alan ammattikäytäntöihin. Niihin sisältyvät myös työelämässä yleisesti tarvittavat tiedot, esimerkiksi sosiaaliset valmiudet ja elinikäisen oppimisen avaintaidot.

Liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon valinnaisia tutkinnon osia lisätään, mikä helpottaa B-luokan opetukseen tähtäävien erikoisammattitutkinnon suorittamista. Uusia tutkinnon osia ovat mm. liikennekasvatus ja AM-luokan mopo-opetus. Mopo-opetusta koskevan tutkinnon osan käyttöön oton joh-

dosta mopo-opetus erotettaisiin B-luokasta erikseen suoritettavaksi kelpoisuudeksi. Ajokokeen vastaanottajana toimiminen muodostaisi edelleen erikoisammattitutkinnon tutkinnon osan (3.5.). Sen suorittaminen sisältäisi kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetun lain 7 d §:ssä tarkoitetun peruskoulutuksen, joka vaaditaan liikenneopettajakelpoisuuden lisäksi. Tutkinnon osa antaisi valmiudet B-, C1- ja C-luokan sekä AM-luokan kevyen nelipyörän ajokokeiden vastaanottamiseen. Muiden luokkien vastaanottajalta tämän lisäksi vaadittavasta erikoistumiskoulutuksesta vastaisi Liikenteen turvallisuusvirasto.

Kesällä 2012 lausunnolla olleesta luonnoksesta hallituksen esitykseksi ajokorttilain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta antamassaan lausunnossa opetus- ja kulttuuriministeriö sekä Opetushallitus esittivät liikenneopettajaluvan myöntämistä liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon kahden pakollisen tutkinnon osan perusteella. Liikenneopettajaa koskevat ehdotukset poistettiin tuolloin esityksestä. Erikoisammattitutkinnon muutetuissa perusteissa ei ole otettu kantaa liikenneopettajalupa tai sen myöntämisperusteisiin, mutta valmistelutyössä on huomioitu aiemmin toivottu muutos pakollisten tutkinnon osien suorittamisesta liikenneopettajaluvan myöntämisen perusteena.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on muuttaa ajokorttimenettelyssä toimivien viranomaisten toimivallanjakoa. Ajokortteihin ja eräisiin kuljettajilta vaadittaviin lisälupiin liittyvät tehtävät jaettaisiin nykyisten toimijoiden kesken niin, että ne vastaisivat mahdollisimman pitkälti näiden viranomaisten ydintehtäviä ja turvaisivat tarvittavat resurssit näiden tehtävien hoitamiseen ottaen huomioon myös liikenneturvallisuuden ja julkisen hallintotehtävän hoitamisen vaatimukset sekä kansalaisten oikeudet.

Ehdotetut muutokset antaisivat nykyistä paremmat mahdollisuudet menettelyjen yhdenmukaistamiseen ja kehittämiseen, hillitsi-

sivät kustannusten nousua ja selkeyttäisivät menettelyä. Ehdotetut muutokset selkeyttäisivät kansalaisten asiointia ja neuvontaa hakumenettelyyn liittyvissä asioissa.

Ajokorttien ja muiden kuljettajalta vaadittavien lupien tarkoituksena on yleisen liikenneturvallisuuden ja yksittäisten liikenteessä mukana olevien kansalaisten turvallisuuden ylläpitäminen. Lupamenettelyn kautta varmistetaan siitä, että hakijalla on tarvittavat toimintaedellytykset. Ajokorttimenettelyssä päätetään hakijan oikeudesta ajokortin saamiseen ja moottoriajoneuvon kuljettamiseen. Ajo-oikeus voi olla merkityksellinen työn, ammatin ja kansalaisen muun tarpeellisen liikkumisen kannalta. Kuljettajalta vaadittavat lisäluvat mahdollistavat ammatin harjoittamisen.

Esityksessä tarkoitetut lupahallinnon tehtävät ovat julkisia hallintotehtäviä. Esityksen tavoitteena on yhdenmukaistaa palvelun tuottajia käyttäen hoidettavien tehtävien vaatimukset sen varmistamiseksi, että tehtävät hoidetaan samojen periaatteiden ja laatuvaatimusten mukaisesti kuin ne olisi hoidettu viranomaisen toimesta valtion hallinnossa.

Esityksen tavoitteena on myös tarkistaa viranomaisten toimivallan jakoa ajoterveysvaatimuksia koskevien tarkempien säännösten antamisessa ja ajokorttimenettelyssä vaadittujen lääkärintlausuntolomakkeiden kaavan vahvistamisessa. Sosiaali- ja terveysministeriö on toivonut Liikenteen turvallisuusviraston ohjeistavan lääkäreitä ajoterveysvaatimusten osalta. Esityksen tavoitteena on toteuttaa muutos siten, että tarkempien säännösten antaminen ja lääkärökunnan ohjeistaminen osoitetaan yhdelle viranomaiselle kannanottojen yhtenäisyyden ja selkeyden varmistamiseksi ja mahdollisten toimivaltaristiriitojen ehkäisemiseksi.

Esityksen tavoitteena on myös tarkistaa liikenneopettajalupaa sekä liikenneopettajan ja ajokokeita vastaanottavien kelpoisuutta koskevat vaatimukset liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon perusteiden muutoksia ja opetushallinnonalan toiveita vastaavasti ottaen huomioon myös liikenneturvallisuuden vaatimukset sekä ajokorttia suorittavien osaaminen ja oikeudet.

Ajokokeen vastaanottajia koskevien muutosten tavoitteena on myös, että ajokokeen

vastaanottajien peruskoulutus olisi edelleen suoritettavissa osana liikenneopettajan erikoisammattitutkintoa taikka erillisenä tutkinnon osana siinä tapauksessa, jos tutkinnon osaa suorittavalla on ennestään liikenneopettajalupa.

Lisäksi esityksen tavoitteena on kehittää ajokorttimenettelyä ja helpottaa ammatillisen koulutuksen järjestämistä raskaan kaluston kuljettajan koulutuksen järjestelyissä ja näitä kelpoisuuksia suoritettaessa ja sen kautta edistää kuljettajien saatavuutta.

3.2 Ajokortti- ja lupatoimivaltaa koskevat toteuttamisvaihtoehdot

3.2.1 Nykyisen toimivallan jaon pysyttäminen

Pysytetään nykyinen toimivallan jako, jolloin poliisi ja Liikenteen turvallisuusvirasto hoitavat nykyiset tehtävänsä. Poliisi toimii edelleen ajokorttivilanomaisena ja vastaa sillä nykyisin olevista lupatehtävistä ajokorttien ja muiden kuljettajilta vaadittavien lupien kohdalla. Liikenteen turvallisuusvirasto vastaa ajokorttien rekisteröinnistä, kuljettajan-tutkinnoista ja eräistä raskaan kaluston kuljettajien luvista lainsäädännössä suodun valtuuden mukaisesti hankkimalla palvelut palvelun tuottajilta.

Poliisin pysyttämistä lupaviranomaisena puoltaisi julkisen hallintotehtävän hoitaminen viranomaisen toimesta kattavan alueverkoston ja muiden toimintatapojen mukaisesti. Poliisihallinnon kehittämistarpeet ja resurssointi muuttuneissa olosuhteissa eivät kuitenkaan puolla menettelyä. Vaihtoehto pysyttäisi nykyiset epäkohdat.

3.2.2 Siirretään ajokorttivilanomaisen tehtävät Liikenteen turvallisuusvirastolle

Siirretään poliisilla olevat ajokortteihin ja eräisiin niihin liittyviin lupiin liittyvät tehtävät Liikenteen turvallisuusvirastolle, joka on liikenne- ja viestintäministeriön alainen viranomainen liikennehallinnon tehtävissä. Se vastaa ennestään eräistä ajokortteihin ja niihin liittyviin lupiin liittyvistä menettelyistä kuten kuljettajantutkintojen järjestämisestä, ajokorttien ja ajoneuvojen rekisteröinnistä, ajokorttien ja lupien toimittamisesta, eräiden

kuljettajalta vaadittavien lisälupien myöntämisestä sekä erilaisista lupamenettelyyn liittyvistä tehtävistä kuten kokeiden järjestämisestä ja valvonnasta. Liikenteen turvallisuusvirasto on Euroopan unionin piirissä nimetty myös yhdysviranomaiseksi ajokorttitietojen osalta. Tehtävät vastaisivat Liikenteen turvallisuusviraston ydintehtäviä ja soveltuisivat nykyisiin tehtäviin liitettäväksi.

Liikenteen turvallisuusvirastolle kuuluvien tehtävien hoidon edellyttämän palveluverkoston puuttumisen johdosta tehtävät hoidettaisiin samoin kuin sillä nykyisin olevat julkisiksi hallintotehtäviksi katsotut tehtävät, jotka hoidetaan hankkimalla palvelut yksityisiltä tai julkisilta palveluntuottajilta. Siirrettävät tehtävät ovat myös perustuslain 124 §:ssä tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä, jotka voidaan antaa muun kuin viranomaisen hoidettavaksi vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä siirto vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voi kuitenkin hoitaa vain viranomainen.

Liikenteen turvallisuusvirastolle nykyisin osoitetut tehtävät on hoidettu palveluntuottajien toimesta edellä mainittujen vaatimusten mukaisesti. Ajokortin toimittamiseen liittyviä tehtäviä lukuun ottamatta palvelun tuottajana on kuljettajantutkinnon vastaanottaja. Ajokorttien myöntämisessä tehtävät, kuten ajokorttilupahakemusten vastaanotto ja tietojen rekisteriin kirjaaminen sekä ajokorttien luovuttaminen silloin, kun se tapahtuu postittamisen sijaan henkilökohtaisesti, eivät sisällä merkittävää julkisen vallan käyttöä ja soveltuisivat siksi palvelun tuottajien avulla hoidettaviksi ja erityisesti kuljettajantutkintopalveluita tuottavien palveluntuottajien palvelutarjontaan, koska ne ovat osa samaa menettelyä. Muutos selkeyttäisi asiointia, koska ajokortin suorittajat ja autokoulut ovat ajokortinsuorittamisprosessin aikana useita kertoja yhteydessä kuljettajantutkinnon vastaanottajaan.

Myös muut lupatehtävät soveltuisivat viraston hoidettaviksi, koska sillä on jo nykyisin vastaavia tehtäviä.

Lupatoimivallan ohella myös ajokortinhaltijoiden ajoterveyden valvontaan liittyvät teh-

tävät siirtyisivät virastolle. Virasto voisi tarvittaessa vaatia uuden lääkärinlausunnon terveysvaatimusten täyttymisestä tai uuden kuljettajantutkinnon suoritettavaksi, jos ajotaidon säilymistä esimerkiksi liikennerekoksiin syyllistymisen perusteella olisi syytä epäillä. Terveydellisten edellytysten puuttuessa se voisi määrätä ajokieltoon toistaiseksi. Ajoterveyden valvontaan liittyvä toimivalta ja siihen liittyvä ajokieltojen määrääminen soveltuisi virastolle paremmin kuin liikennerekoksiin syyllistymisen johdosta määrättävät seuraamukset, jotka liittyvät kiinteästi poliisin tehtäviin.

Nykyisten tehtävien yhteydessä palvelun tuottaja käsittelee henkilön valokuvaa, nimi- kirjoitusnäytettä ja henkilötunnusta. Nykyisiin tehtäviin ei sisälly arkaluonteisten tietojen käsittelyä. Tehtävien yhteydessä ei käsitellä lääkärinlausuntoja eikä henkilökohtaiseen soveltuvuuteen liittyviä rikostietoja. Kuljettajantutkintoon pääsyn edellytyksenä on ajokorttilupa ja ettei tutkintoon tuleva ole ajokiellossa. Nämä tiedot tutkinnon vastaanottaja toteaa ajoneuvoliikennerekisteristä. Kuljettajantutkinnon vastaanottaja ei käsittele lääkärinlausuntoa, sillä poliisi selvittää terveysvaatimusten täyttymisen ajokorttiluvan myöntämisen yhteydessä. Jos poliisi on määrännyt uuteen ajokokeeseen terveydellisiin perusteisiin ajokoe on normaali ajokoe eikä siinä oteta erikseen huomioon mahdollisen sairauden tai vamman vaikutusta. Tutkintoon tulevalla on tällöin poliisin määräys ajokokeen suorittamisesta, mutta ei tarkempaa tietoa syystä, mitä ei välttämättä ole poliisilla. Käytännössä kokeeseen tuleva on voinut oma-aloitteisesti esittää kokeen vastaanottajalle lääkärin antaman seikkaperäisemmän terveystietoja sisältävän lausunnon tai antaa muuten tietoa kokeeseen määräämisen syystä, mutta ajokorttilainsäädännössä ei tästä säädetä eikä siihen veloiteta. Lupatehtävien yhteydessä palvelun tuottaja käsittelee vastaanotettaviin hakemusasiakirjoja vastaanotettaessa.

Poliisilla nykyisin olevat ajokortti- ja muut lupatehtävät olisivat selkeästi julkisia hallintotehtäviä, joihin sisältyy myös salassa pidettävien ja arkaluonteisten asioiden käsittelyä. Tehtäviin kuuluu lääkärinlausuntojen käsittelyä ja henkilökohtaisen soveltuvuuden arvi-

ointia sekä myös ajo-oikeuteen liittyvän seuraamuksen määräämistä. Hakemuksiin on pääosin liitettävä lääkärinlausunto. Henkilökohtainen soveltuvuus tutkitaan rekistereistä ilmenevien rikostietojen perusteella. Lääkärinlausunnossa ei ole terveydentilaa koskevia tietoja. Lausunnossa lääkäri ottaa kannan siihen, täyttääkö henkilö haetun ajokortin terveysvaatimukset ja tarvitaanko mahdollisesti esimerkiksi silmälasit, jolloin silmälasien käyttöä koskeva ehto liitetään ajokorttiin poliisin toimesta. Lääkäri voi suositella esimerkiksi erikoislääkärin lausunnon hankkimista tai ajokokeen suorittamista taikka uuden lääkärinlausunnon vaatimista tietyn määräajan kuluttua. Koska lääkärinlausunnoista ei niiden kaavan perusteella ilmene arkaluonteisia henkilön varsinaisia terveystietoja eikä käsitteittä käytä tältä osin harkintavaltaa, ei estettä hakemusasiakirjojen käsittelylle palveluntuottajan toimesta olisi.

Lupaharkintaan liittyvä henkilökohtaisen soveltuvuuden arviointi edellyttää rikostietojen käsittelyä taksinkuljettajien ajolupien, liikenneopettajalupien ja opetuslupien kohdalla. Tämä tapahtuu poliisin rekistereistä saatavien rikostietojen perusteella, joita ei voi luovuttaa eikä rekistereiden käyttöoikeuksia antaa yksityisille. Perustuslain 124 §:n ei katsota myöskään tässä tapauksessa olevan esteenä esimerkiksi hakemusten vastaanotolle palvelutehtävänä. Soveltuvuusharkinnan, samoin kuin lupaharkinnan, on katsottava sisältävän merkittävää julkisen vallan käyttöä ja edellyttävän Liikenteen turvallisuusviraston päätöksentekoa. Rekisterijärjestelmän osuutta päätöksenteossa kehittämällä ja palveluntuottajia tehtävissä käyttämällä lupatehtävien hoitaminen voitaisiin järjestää Liikenteen turvallisuusviraston toimesta ilman omaa alueorganisaatiota. Lupatehtäviin liittyviin tehtäviin, kuten hakemusasiakirjojen käsittelyyn, ei ole katsottava sisältyvän merkittävää julkisen vallan käyttöä, mikä perustuslain 124 §:n perusteella olisi esteenä palvelun tuottajan käytölle. Lupatehtävien yhdistäminen kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetussa laissa tarkoitettujen kuljettajantutkinnon vastaanottajien tehtäviin muodostaisi yhtenäisen keskitetyn kokonaisuuden, joka voitaisiin sellaisena kilpailuttaa.

Ajokorttiviranomaisen tehtävien siirtäminen Liikenteen turvallisuusvirastolle lisäisi merkittävästi sen itse hoidettavia viranomais-tehtäviä. Toisaalta ajokieltoon määräämisen on katsottava liittyvän poliisin ydintehtäviin, erityisesti liikenneerikoksista määrättävien ajokieltojen.

3.2.3 Siirretään vain ajokorttien ja siihen liittyvien lupien myöntäminen Liikenteen turvallisuusvirastolle

Edellä olevasta vaihtoehdosta poiketen siirretään vain poliisilla olevat ajokorttien ja eräiden niihin liittyvien lupien myöntäminen Liikenteen turvallisuusviraston vastuulle siten kuin Liikenteen turvallisuusviraston ja poliisin toimivaltuustyöryhmä on toimivallan siirtoa koskevassa taustaselvityksessään vuonna 2012 esittänyt. Toimivallanjako tapahtuisi sen mukaan, kumman ydintehtäviin tehtävien katsotaan kuuluvan ja kummalla on tehtävän hoitamisen edellyttämät resurssit.

Lupien myöntäminen voitaisiin toteuttaa rekisterijärjestelmää kehittämällä ja palvelun tuottajien avustuksella. Palvelun tuottaja voisi ottaa vastaan hakemukset, kirjata tiedot rekisteriin ja suorittaa muita vastaavia tehtäviä. Soveltuvuusharkintaa edellyttävät hakemukset ohjautuisivat rekisterissä Liikenteen turvallisuusvirastossa harkittaviksi.

Ajokortin ja luvan haltijan ajoterveyden ja ajotaidon valvonta muun kuin hakemusasian käsittelyn yhteydessä pysytettäisiin poliisilla. Tehtävään voisi liittyä ajokieltoon määrääminen, mikä sisältäisi merkittävää julkisen vallan käyttöä. Myös ajokieltoon määrääminen liikenneerikosten johdosta pysytettäisiin poliisilla koska sen on katsottava kuuluvan poliisin ydintehtäviin. Ajoterveyden ja ajotaidon valvonnassa poliisi voisi edelleen määrätä ajokortin haltijan toimittamaan uuden lääkärinlausunnon ja ryhtyä tarvittaviin ajokieltoimenpiteisiin, jos henkilö ei esitetyn lausunnon mukaan enää täyttäisi ajokortin saamisen edellytyksiä. Samoin poliisi voisi edelleen määrätä uuteen kuljettajantutkintoon ajotaidon menettämistä epäiltäessä. Liikenteen turvallisuusvirasto voisi hakemusten käsittelyn yhteydessä määrätä vastaavat selvitykset esitettäväksi, jos hakemusasiakirjo-

jen mukaan niitä tarvittaisiin hakemuksen ratkaisemiseksi.

Vaihtoehto puoltaisi sellaisten tehtävien pysyttämistä poliisilla, joihin voi liittyä ajokieltoon määrääminen senkin perusteella, että poliisilla on toimenpiteen kohteena olevan kuulemiseen tarvittava alueorganisaatio.

3.3 Keskeiset ehdotukset

3.3.1 Toimivalta ajokortti- ja lupatehtävissä

Ajokorttilupien ja ajokorttien myöntäminen ehdotetaan siirrettäväksi poliisilta Liikenteen turvallisuusvirastolle. Myös liikenneopettajaluvan, opetusluvan, moottoripyörän harjoitteluluvan, taksinkuljettajan ajoluvan ja vammaisen pysäköintiluvan myöntäminen ehdotetaan siirrettäväksi poliisilta Liikenteen turvallisuusvirastolle. Liikenteen turvallisuusvirasto vastaa jo nykyään kuljettajan ammatti-pätevyyskortin myöntämisestä.

Tehtävät soveltuisivat liikennehallinnon alan hoidettaviksi ja vastaisivat Liikenteen turvallisuusviraston ydintehtäviä. Toimivallan siirto noudattaisi poliisihallinnon alan kehittämistavoitteita poliisin ydintehtäviin keskittymisestä ja Liikenteen turvallisuusviraston ja poliisin ehdotusta toimivallanjaoksi.

Ajokorttien ja lupien myöntämistehtävän yhdistämisellä Liikenteen turvallisuusviraston tehtäviin selkeytettäisiin ajokorttimenettelyä ja poistettaisiin menettelyn kehittämisen esteitä. Liikenteen turvallisuusvirasto käsittelee kaikki ajokortti- ja lupa-asiat hakemuksen perusteella ja voisi vaatia esimerkiksi lisälääkärinlausunnon, jos hakemuksen ratkaiseminen edellyttäisi sitä esimerkiksi esitetyn lääkärintausunnon mukaan.

Koska Liikenteen turvallisuusvirastolla ei ole tehtävien hoidon edellyttämää alueorganisaatiota ehdotetaan, että se voisi hoitaa tehtävät hankkimalla niihin tarvittavia palveluja yksityisiltä tai julkisilta palvelun tuottajilta. Ajokorttien ja muiden lupatehtävien kohdalla olisi kysymyksessä julkisen hallintotehtävän hoitaminen, johon ei tehtävissä liittyisi perustuslain 124 §:ssä tarkoitettua merkittävää julkisen vallan käyttöä. Hakemusten yhteydessä käsitellään lääkärintausuntoa, henkilön valokuvaa ja nimikirjoitusnäytettä sekä henkilö-

tunnusta. Tämä ei estäisi hakemusten vastaanottamista, käsittelemistä ja haetun ajokortin tai luvan luovuttamista palvelun tuottajan toimesta. Hakijalle varattaisiin kuitenkin tietyissä tapauksissa mahdollisuus toimittaa lääkärintausunto virastolle palvelun tuottajalle luovuttamatta.

Lakeihin sisällytettäisiin palvelun tuottajia sekä näiden toimintaa ja toiminnan valvontaa koskevat säännökset. Tehtävien hoitaminen tapahtuisi Liikenteen turvallisuusviraston vastuulla. Palvelutehtävän hoitamista koskevat säännökset muutosten kohteena olevissa laeissa yhdenmukaistettaisiin. Liikenteen turvallisuusvirasto sopisi palvelun tuottajien kanssa tehtävien hoitamisesta niin, että hyvän hallinnon vaatimukset täyttyvät.

Palveluverkoston kattavuus ja riittävyys arvioidaisiin lupatehtävien näkökulmasta. Tässä huomioitaisiin myös se, kuinka usein palveluja käytetään ja mitä eri palveluja tuoloin tarvitaan. Tavoitteena on toteuttaa alueellinen kilpailutus sellaisilla kokonaisuuksilla, että saataisiin mahdollisimman paljon tarjoajia ja aitoa kilpailua. Kiinteää toimiverkostoa täydennettäisiin harvaan asutuilla alueilla niin sanotulla matkapaikkatoiminnalla, jolloin palvelun tuottaja olisi tiettyinä aikoina tai tiettyinä aikoina viikosta alueella ottamassa esimerkiksi hakemuksia vastaan. Asiointia hoitavat kumppanit kilpailutetaan sen jälkeen, kun eduskunta on hyväksynyt asiaa koskevan hallituksen esityksen. Liikenteen turvallisuusvirasto pyrkii aktiivisesti saamaan asiointiverkostosta alueellisesti mahdollisimman kattavan. On hyvinkin mahdollista, että ajokortteja käsitteleviä asiointipisteitä tulee olemaan suurin piirtein saman verran kuin nykyisiä poliisin omia asiointipisteitä. Lisäksi tavoitteena on myöhemmin ottaa sähköinen asiointi laajasti käyttöön. Palvelun tuottajat ottaisivat hakemukset vastaan, välittäisivät lisäselvityspyynnöt sekä tallettaisivat hakemusasiakirjojen tiedot rekisteriin. Tiedot rekisterijärjestelmään syötettäisiin Liikenteen turvallisuusviraston voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti siihen tekemien ohjelmointien mukaisesti. Kun kaikki ajokortin tai muun luvan edellyttämät suoritukset olisivat rekisterijärjestelmän mukaan olemassa, myöntämispäiväksi kirjautuisi viimeisen osasuorituksen täyttämisen ajankohta. Esimer-

kiksi järjestelmään syötettävä tieto kuljettajantutkinnon suorittamisesta käynnistäisi ajokortin valmistuksen, jos estettä ajokortin luovuttamiseen ajokiellon johdosta ei olisi. Palvelun tuottaja luovuttaisi myös haetut ajokortit ja luvat, jos niitä ei postitettaisi hakijalle. Hakemustietoja syöttäisivät palvelun tuottajat edellä todetun mukaisesti, kuljettajantutkintotietoja kuljettajantutkinnon vastaanottajat sekä poliisi sille kuuluvissa tehtävissä. Ajokorttilupa- ja ajokorttihakemusten vastaanotto ja käsittely soveltuisivat erityisesti kuljettajantutkintopalveluita tuottavan palveluntuottajien palvelutarjontaan. Menettely noudattaisi tällöin yhden luukun periaatetta, koska näitä palveluja käytetään ajokortin suorittamisen yhteydessä. Autokoulussa, opetusluvalla tai esimerkiksi ammatillisessa koulutuksessa ajokorttia suorittavat samoin kuin autokoulut ja muut ajokorttikoulutuksen järjestäjät ovat ajokorttimenettelyn aikana useammankin kerran yhteydessä kuljettajantutkinnon vastaanottajiin, joilla on kuljettajantutkinnon vastaanottamisen ohella erinäisiä muita tähän menettelyyn liittyviä hyväksymistehtäviä.

Ajokieltoon määrääminen ja ajokortinhaltijan ajoterveyden ja ajotaidon valvonta ehdotetaan pysyttäväksi poliisilla. Poliisi määräisi edelleen ajo-oikeuden haltijan esittämään lääkärinlausunnon, jos terveysvaatimusten puuttumista epäiltäisiin esimerkiksi henkilön ajokäyttäytymisen perusteella. Poliisi voisi edelleen myös määrätä esitettäväksi uuden kuljettajantutkintotodistuksen epäiltäessä ajotaidon menettämistä. Myös lääkärin ilmoitukset pysyväisluonteisesta terveydellisten edellytysten menetyksestä toimitettaisiin poliisille. Ajokieltoon voidaan määrätä liikenne rikoksiin syyllistymisen perusteella tai sen johdosta, että henkilö ei täytä enää säädettyjä terveysvaatimuksia. Tehtävät vastaisivat poliisin ydintehtäviä ja poliisilla olisi niiden hoitamisen edellyttämä viranomaisverkosto. Liikenne rikosten perusteella ajokieltoon määräämiseen liittyy usein poliisi-valvonnassa esiin tullut liikenne rikos. Poliisilain (872/2011) mukaan poliisin ydintehtäviin kuuluu yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen. Ajokieltoon määräämiseen liittyy merkittävää julkisen vallan käyttöä, jolla puututaan kansalaisen perustus-

laissa säädettyihin oikeuksiin. Tältä osin toimintaa ei voi antaa yksityisten palveluntuottajien tehtäväksi. Ajokieltoon määräämiseen liittyy myös hallintolaista (434/2003) tulevia velvoitteita, kuten henkilön kuuleminen, mikä voi tapahtua myös henkilökohtaisesti. Ajokieltoon määrätyn ajokortin haltuun ottaminen ja palauttaminen ajokiellon jälkeen edellyttävät yleensä henkilökohtaista asiointia. Poliisilla olisi tässäkin tapauksessa valtakunnallinen viranomaisverkko käytettävissään.

3.3.2 Säästötoimivalta ajoterveysasioissa

Esityksessä ehdotetaan tarkistettavaksi viranomaisten toimivallan jakoa myös terveysvaatimuksia koskevien tarkempien säännösten antamisessa. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö on toivonut Liikenteen turvallisuusviraston ohjeistavan lääkäreitä terveysvaatimusten osalta. Esityksessä ehdotetaan, että toimivalta lakia alemmanasteisten säännösten antamisessa ja siihen liittyen myös lääkärinlausuntojen kaavan vahvistamisessa annettaisiin yhdelle toimijalle, Liikenteen turvallisuusvirastolle. Liikenteen turvallisuusvirasto antaisi tarkemmat määräykset terveysvaatimuksista ja ohjeistaisi myös lääkäreitä. Toimivallan pysyttäminen samalla viranomaisella määräysten antamisen ja ohjeistamisen kohdalla ehkäisisi mahdollisten toimivaltaristiriitojen syntymistä. Tehtävät soveltuisivat siirrettäväksi liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalle ja Liikenteen turvallisuusvirastolle, jolla on vastaavia tehtäviä eri liikennemuotojen kohdalla.

3.3.3 Ajo-oikeuteen liittyvien säännösten ja menettelyjen kehittäminen

Ehdotetun myöntämistoimivallan eriytyminen johdosta ehdotetaan myös ajokorttimenettelyä kehitettäväksi. Esityksessä ehdotetaan lisäksi luovuttavaksi erillisen lyhytaikaisen ajokortin käytöstä. B-luokan ajokortti annettaisiin nykyisen kahden vuoden sijaan 15 vuodeksi ehdolla, että ajokortin saajan olisi suoritettava harjoitteluvaiheen ja syventävän vaiheen opetus säädettyssä määräajassa, jos hän ajaa mainitun määräajan päättymisen jälkeen. Määräaika noudattaisi nykyisen ly-

hytaikaisen ajokortin voimassaoloaika. Ehdon rikkominen merkitsisi syyllistymistä ajokorttilain 93 §:ssä tarkoitettuun ajokorttirikkomukseen, josta seurauksena olisi sakkoa. Kuljettajakoulutuksen loppuun viemisen varmistamiseksi ja sen osaamisen hankkimiseksi, joka autoa kuljettavalta vaaditaan, teko olisi perusteena ajokieltoon määräämiselle siihen asti kunnes henkilö täyttäisi vaatimuksen. Ajokielto määrättäisiin 66 §:n 3 momentin mukaisesti olemaan voimassa toistaiseksi.

Uusi kuljettaja olisi nykyiseen tapaan kahden vuoden ajan ajo-oikeuden saamisesta kokeneempia kuljettajia tiukemmassa rikkomusseurannassa. Hänet määrättäisiin tänä aikana ajokieltoon, jos toistuvina huomioitavia tekoja olisi kaksi vuodessa tai kolme kahdessa vuodessa. Kahden vuoden jälkeen ajo-oikeuden haltija siirtyisi kuljettajien normaaliin rikkomusseurantaan.

Lyhytaikaisesta ajokortista luopumisen johdosta taksinkuljettajan ajoluvan myöntämisedellytyksiä muutettaisiin. Ajolupa voitaisiin nykyisestä poiketen myöntää, jos henkilö olisi suorittanut kuljettajaopetuksen harjoitteluvaiheen ja syventävän vaiheen.

Ajokorttilain 5 §:ssä ehdotetaan ammatillisessa koulutuksessa olevien kuljettajantutkintoon pääsyä helpotettavaksi vähimmäisikävaatimuksesta poiketen. Kuljettajantutkintoon pääsyn edellytyksenä olisi, että opiskelija suorittaa ammatillista tutkintoa, joka tuottaa kyseisen ammattipätevyyden ja opiskelijalla on kouluttavan laitoksen antama hyväksymisasiakirja, joka oikeuttaa hänet koulutuksen aikana kuljettamaan raskaan kaluston ajoneuvoa ilman ammattipätevyyttä. Muutos helpottaa koulutuksen järjestämistä ja sen joustavaa etenemistä. Esimerkiksi C-luokan vähimmäisiän lasku 21 vuodesta 18 vuoteen edellyttää, että tutkintoon sisältyy 280 tunnin perustason ammattipätevyyskoulutus. Kysymyksessä voi olla ammatillisen tutkinnon suorittaminen, jonka kesto on vähintään kuusi kuukautta ja enintään kolme vuotta. Kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain 6 §:n mukaan tällaisessa koulutuksessa olevalle voidaan antaa hyväksymisasiakirja. Tarkemmat menettelyä koskevat säännökset on annettu pykälään sisältyvän valtuuden nojalla kuorma- ja linja-auton kuljettajia koskevassa valtioneuvoston

asetuksessa (640/2007). Ajokorttilain muutoksen johdosta tarkennettaisiin mainitun ammattipätevyyttä koskevan lain 6 §:ää hyväksymisasiakirjaa koskevalla säännöksellä.

3.3.4 Liikenneopettajia koskevat ehdotukset

Liikenneopettajalupa myönnettäisiin liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon pakollisten tutkinnon osien suorittamisen perusteella. Nämä kaksi tutkinnon osaa sisältävät B-luokan kuljettajaopetuksessa vaadittavan osaamisen. Lupa antaisi kelpoisuuden myös opetukseen AM-luokan kevyen nelipyörän ajokorttia varten, koska B-luokan kelpoisuus kattaisi nelipyörän ajokorttiopetuksessa vaaditun osaamisen.

Muutoksella ei heikennettäisi opettajien osaamista eikä vaarannettaisi liikenneturvallisuuksia, koska pakollisiin tutkinnon osiin sisältyy B-luokan opetuksen vaadittava osaaminen. Nämä perusvalmiudet kattavat myös AM-luokan kevyen nelipyörän opetuksen. Valinnaiset tutkinnon osat tuottavat oikeuksien laajentamiseen vaadittavan osaamisen.

Ajokorttilaissa ei enää asetettaisi opetusharjoittelua koskevia vaatimuksia, koska käytännön harjoittelu on työssä oppimista ja osa näyttötutkintoon valmistavaa koulutusta. Laissa mahdollistettaisiin edelleen opetusharjoittelu autokoulussa riittävien käytännön valmiuksien hankkimiseksi työhön. Koulutuksen järjestäjä, joka myöntää opetusharjoitteluluvan, tutkii harjoittelijan edellytykset harjoittelijana toimimiseen. Harjoittelun ohjaus tapahtuisi harjoittelupaikassa. Kouluttavat laitokset huolehtisivat ohjaajien perehdyttämisestä tehtävään. Opetusharjoittelukoulujen hyväksymisestä erikseen luovuttaisiin, koska oppilasmäärällä tai koulun sijainnilla ei yksinään ole vaikutusta harjoittelun laatuun tai vaativuuteen. Muutos liittyy oppilaitoksen vastuuseen harjoittelusta.

Lakiin sisällytettäisiin säännökset muussa EU- tai ETA-valtiossa suoritetun liikenneopettajakoulutuksen tunnustamisesta. Liikenteen turvallisuusvirasto arvioisi tunnustamisen edellytykset koulutuksen osalta. Koska liikenneopettajana toimiminen edellyttää muutakin kuin koulutusta, ei tunnustamispäätös koulutuksesta antaisi direktiivissä tarkoitettua ammatin harjoittamisoikeutta.

Liikenteen turvallisuusvirastolla on toimivaltaa kuljettajaopetukseen ja kuljettajantutkintoihin liittyvissä tehtävissä, minkä vuoksi olisi perusteltua keskittää ulkomaisten pätevyyksien tunnustaminen virastolle myös liikenneopettajien osalta. Virastolla on vastaavaa tunnustamistoimivaltaa myös muilla liikennepuolen sektoreilla, kuten merenkulun ammatinharjoittajien ammattipätevyys-tunnustamisessa. Tunnustamismenettely mahdollistaisi muualla hankitun koulutuksen huomioimisen tutkintojen tunnustamisen kautta erikoisammattitutkinnon suorittamista vaatimatta.

Ulkomaisten tutkinnon tunnustamista käsitellessään virasto soveltaisi ammattipätevyys-tunnustamisesta annettua lakia (1093/2007). Se voisi tarvittaessa pyytää valmistavaa koulutusta järjestävältä oppilaitokselta lausuntoa esimerkiksi hakijan osaamisesta tämän esittämien tutkintotodistusten tai muiden vastaavien selvitysten perusteella, mahdollisesti puuttuvasta osaamisesta verrattuna Suomessa suoritettaviin opintoihin sekä puutteiden johdosta hakijalle mahdollisesti määrättävän sopeutumisajan pituudesta ja kelpoisuuskokeen sisällöstä. Ennen sopeutumisajaa tai kelpoisuuskoetta koskevan korvaavan toimenpiteen asettamista olisi sen myös tutkittava, onko hakijan työkokemus sellaista, että se korvaa kokonaan tai osittain koulutuksen sisällössä tai kestossa olevan olennaisen eron. Tunnustamisen yhteydessä arvioidaan osaamista. Lähtökohtana ei siis ole se, että hakijalta edellytetään kaikki ne opinnot, joita Suomessa koulutuksen saaneilta vaaditaan.

Liikenteen turvallisuusvirasto voisi tarvittaessa määrätä kelpoisuuskokeen suorittavaksi. Kelpoisuuskokeella tarkoitetaan mainitun ammattipätevyys-tunnustamisesta annetun lain 2 §:n mukaan menettelyä, jolla mitataan yksinomaan ammatillista tietämystä ja jonka tarkoituksena on arvioida hakijan kykyä harjoittaa säänneltyä ammattia Suomessa. Kelpoisuuskokeen ei tarvitsisi liikenneopettajan kohdalla vastata esimerkiksi liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon kokonaisen tutkinnon osan suorittamista, vaan se voisi koostua erilaisista aiheista. Kelpoisuuskokeen voisi järjestää esimerkiksi oppilaitos, jonka koulutuksen järjestämislupaan

sisältyy liikenneopettajakoulutusta koskeva erityistehtävä. Kelpoisuuskokeen suorittamisesta annettaisiin todistus. Edes kokonaista tutkinnon osaa suoritettaessa se ei olisi todistus tutkinnon osan suorittamisesta vaan todistus vaaditusta kelpoisuuskokeesta. Näyttötutkintojärjestelmän mukainen suoritus edellyttää suomen tai ruotsinkielen taitoa, koska kokeita järjestetään näillä kielillä. Ammattipätevyys-tunnustamisessa edellytetystä sopeutumisajasta ja kelpoisuuskokeesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1207/2007) 3 §:n 2 momentin mukaan koe suoritetaan suomen tai ruotsin kielellä, jollei erityisistä syistä muuta johdu. Myös alalla voi olla kysyntää muun kielen taitoisista liikenneopettajista. Sen sijaan liikenneopettajan kohdalla perusteltuna vaatimuksena voitaisiin pitää esimerkiksi kansallisen lainsäädännön tuntemusta, koska liikenneopettajan työtä sääntelee ajokorttilainsäädäntö. Liikenneopettaja antaa myös todistuksen siitä, että henkilö on saanut säädöksissä edellytetyn opetuksen. Kelpoisuuden tunnustamispäätös ei oikeuttaisi jatko-opintoihin. Päätöksessä ei rinnastettaisi henkilön osaamista vaatimuksena olevan tutkinnon suorittamiseen, vaan sillä annettaisiin kaikki hakijan osaaminen huomioon ottaen oikeus hakea liikenneopettajalupaa koulutusvaatimuksen puolesta. Mikäli henkilö haluaisi jatko-opintoihin, olisi hänet ohjattava ottamaan yhteys kouluttaviin oppilaitoksiin.

3.3.5 Ajokokeen vastaanottajia koskevat ehdotukset

Ajokokeen vastaanottajan peruskoulutusta koskeva tutkinnon osa antaisi valmiudet B-, C1- ja C-luokan sekä AM-luokan kevyen nelipyörän ajokokeiden vastaanottamiseen. Sisällyttämällä peruskoulutukseen myös kuorma-autokorttiluokat on otettu huomioon myös puolustusvoimien tarpeet ja toiminta ajokorttikoulutuksessa. Peruskoulutus tuottaisi osajia myös puolustusvoimien tutkintotoimintaan. Lakimuutoksen erityisenä tavoitteena ja perusteena tältä osin on peruskoulutuksen pysyminen osana erikoisammattitutkintoa.

Kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annettuun lakiin sisällytettäisiin tarkemmat

säännökset ajokokeen vastaanottajan peruskoulutuksessa olevan käytännön harjoittelusta aidossa ajokoeympäristössä. Menettely vastaisi nykyisin liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella säädettyä menettelyä siinä tapauksessa, että harjoittelija ottaa vastaan ajokortin saamiseksi suoritettavia ajokokeita. Nykyistä käytäntöä vastaten, ajokokeen vastaanottajan kelpoisuuden omaavan ohjaajan olisi oltava mukana koko koesuorituksen ajan. Ohjaajan olisi tällöin päätettävä kokeen hyväksymisestä tai hylkäämisestä ja muutenkin varmistettava se, että ajokoe suoritetaan vaatimusten mukaisesti. Kysymyksessä voi tällöin olla harjoittelija, joka opiskelee ajokokeen vastaanottajan kelpoisuutta osana liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon suorittamista ilman, että hänellä on ennestään liikenneopettajan kelpoisuutta. Kysymyksessä voi olla myös henkilö, jolla on jo liikenneopettajakelpoisuus, ja joka täydentää sitä ajokokeen vastaanottajan kelpoisuudella suorittamalla vain kyseisen tutkinnon osan. Harjoittelijalla ei tällöin ole ajokokeen vastaanottajan peruskoulutusta suoritettuna. Hänellä ennestään oleva liikenneopettajakelpoisuus voi perustua aiemmin suoritettuun liikenneopettajan erikoisammattitutkintoon tai aiemmin voimassa olleiden liikenneministeriön määräysten mukaisen liikenneopettajantutkinnon suorittamiseen ja niiden perusteella saatuun liikenneopettajalupaan. Ajokokeen vastaanottajan kelpoisuuden suorittaminen soveltuu jatkotutkinnoksi liikenneopettajalle, koska ajokokeen vastaanottajalta vaaditaan sama perusosaaminen, liikenneopettajakelpoisuus. Merkitystä ei ole sillä kumpien säännösten mukaisesti liikenneopettajakelpoisuus on saavutettu, koska ajokorttilaissa on nämä liikenneopettajantutkinnot rinnastettu samanarvoisiksi liikenneopettajalupaan oikeuttavina.

Lakiin sisällytettäisiin myös säännökset muussa EU- tai ETA-valtiossa suoritettun ajokokeen vastaanottajan peruskoulutuksen tunnustamisesta. Tunnustamistoimivalta kuuluisi tässäkin tapauksessa Liikenteen turvallisuusvirastolle. Se arvioisi osaamisen sekä peruskoulutuksen että erikoistumiskoulutusten osalta. Tehtävä soveltuisi Liikenteen turvallisuusvirastolle, joka vastaa kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä sekä antaa mää-

räykset erikoistumiskoulutuksista ja oikeuden ajokokeen vastaanottajana toimimiseen.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset kansalaisille

4.1.1 Ajokortteja ja lupia koskevat toimivaltamuutokset

Esityksessä ehdotetuilla toimenpiteillä ja erityisesti rekisterijärjestelmää kehittämällä ajo-oikeusprosessi ja lupien myöntäminen voitaisiin hoitaa huomattavasti nykyistä pienemmällä viranomaisresursseilla, koska asiointiin liittyvät tehtävien hoitamisen edellyttämät palvelut hankittaisiin suurelta osin yksityisiltä palveluntuottajilta.

Jäljempänä todetun mukaisesti poliisissa tehtävien edellyttämä henkilöstöresurssi on 120 henkilötyövuotta ja tehtävien arvioidaan lisäävän Liikenteen turvallisuusviraston työtä 10 henkilötyövuodella muun muassa sen hoitamien tehtävien ja palvelun tuottajien ohjeistamisen ja valvonnan johdosta. Tämän jälkeen tehtäviä virastossa hoitavien määrä nousisi 20 henkilöön. Tarvittavan viranomaisresurssin määrään vaikuttaa erityisesti palvelun tuottajien käyttö asiakaspalvelutehtävissä ja rekisterijärjestelmän kehittäminen. Palvelun tuottajien osuus ja määrä riippuisi muun muassa siitä, millä tavoin ja minkälaisella verkostolla tehtävät kilpailutetaan. Asiointia hoitavat kumppanit kilpailutetaan sen jälkeen, kun eduskunta on hyväksynyt asiaa koskevan hallituksen esityksen. Liikenteen turvallisuusvirasto pyrkii aktiivisesti saamaan asiointiverkostosta alueellisesti mahdollisimman kattavan. On hyvinkin mahdollista, että ajokortteja käsitteleviä asiointipisteitä tulee olemaan suurin piirtein saman verran kuin nykyisiä poliisin omia asiointipisteitä. Tehtävien hoidossa tapahtuvien muutosten vaikutukset kansalaisten lupamaksuihin riippuisivat kuitenkin tältä osin pitkälti siitä, millä hinnalla tarvittavat palvelut kyetään kilpailuttamalla hankkimaan. Ehdotetuilla muutoksilla prosessi yksinkertaistuisi ja nopeutuisi, mikä näkyisi työajan säästönä. Kustannussäästöjä koituisi myös lupaverkoston ja kuljettajantutkinnon vastaanottajien

verkoston yhdistämisestä ajokortti- ja lupatehtävissä, muun muassa toimitilakustannuksissa. Yhden luukun periaatteen arvioidaan toimivan nykyistä kustannustehokkaammin. Myös näillä voisi olla vaikutusta suoritemak suihin ja lupien hintoihin.

Ajokorttilupien voimassaoloaikojen yhtenäistäminen kahteen vuoteen antaisi paremmat mahdollisuudet siihen, että esimerkiksi BC-luokkaa varten haetun ajokorttiluvan voimassa ollessa ehdittäisiin myös kuorma-auton ajokortti suorittaa ennen luvan vanhentumista sen osalta. Uuden C-luokan ajokorttiluvan maksu on sama kuin BC-luokan (51 euroa). Muutoksella voitaisiin osaltaan edistää myös raskaan kaluston korttien suorittamista. Rekisteriin aiemmin tallennetun valokuvan käyttö myöhemmissä ajokorteissa säästäisi tältä osin uusilta kustannuksilta. Myös sähköisten palvelujen käyttöönotto lupamenettelyssä tulee alentamaan kansalaisen kustannuksia, mutta niiden käyttöönotto ei liene mahdollista vielä lain voimaantullessa. Säästön suuruus riippuu tasosta, jolle maksut asettuvat uudessa lupamenettelyssä, mutta esimerkiksi rekisteröintien liikennekäytöstä poisto alensi maksun kolmannekseen aiemmasta (12 eurosta neljään euroon).

Lyhytaikaisesta ajokortista luopumalla voitaisiin karsia eri ajokorttien lunastamisesta aiheutuvia kustannuksia erityisesti siinä tapauksessa, että ajokorttiluokkia korotetaan ennen kuin lyhytaikaista seuraava muu ajokortti on luovutettavissa tai jos lyhytaikaisen ajokortin voimassaoloaika päättyy ennen kuin kuljettajaopetus on kaikilta osin viety päätökseen ja tätä varten joudutaan ottamaan uusi lyhytaikainen ajokortti ja suorittamaan sitä varten kuljettajantutkinto uudelleen. Ajokorttilupa lyhytaikaista ja sitä seuraavaa pysyvää ajokorttia varten maksaa 60 euroa. Uuden lyhytaikaisen ajokortin lunastaminen maksaa 58 euroa. Lyhytaikaisesta ajokortista luopuminen säästäisi järjestelmäkustannuksissa, minkä arvioidaan myös vaikuttavan ajokortin hintaa alentavana. Ylimääräisistä korttimaksuista seuraava säästö olisi nykyisellään arvioiden noin 1 000 000 euroa vuodessa.

Lopullisiin ajokorttilomakkeesta aiheutuviin kustannuksiin vaikuttaa kilpailutus.

4.1.2 Liikenneopettajia koskevat muutokset

Liikenneopettajaluvan myöntämisellä kahden pakollisen tutkinnon osan perusteella ei ole vaikutusta koulutuksen järjestäjän saamaan rahoitukseen, jos erikoisammattitutkinto suoritetaan kokonaisuudessaan. Muussa tapauksessa opiskelijoiden määrän muutoksella voi olla vaikutusta koulutuksen järjestäjän rahoitusosuuteen.

Tutkinnon järjestäjät ovat oikeutettuja saamaan tutkinnon osan suorituksesta valtionosuusrahoitusta. Tätä rahoitusta myönnetään kunkin tutkinnon järjestäjän opiskelutyytuusvuosien maksimimäärän rajoissa. Mikäli tutkinnon järjestäjällä ei ole jäljellä kyseistä osuutta, ei tutkinnon järjestäjä saa tutkintosuorituksesta rahoitusta, mikä voi aiheuttaa ongelmia. Kyseessä olevaan valtionosuusrahoitukseen ei ole vaikutusta sillä suoritetaan koko tutkintoa tai sen osaa (opiskelijatyövuosi-peruste). Rahoituksen näkökulmasta ei siten ole merkitystä koulutuksen järjestäjälle, onko opiskelija suorittamassa yhtä tai useampaa tutkinnon osaa tai koko tutkintoa. Molemmat kasvattavat rahoituksen perusteena olevaa opiskelijatyövuotta ja toisaalta, molemmat kuluttavat sitä maksimimäärää, joka koulutuksen järjestäjälle on myönnetty. Lisätyötä ja kustannuksia opetuksen järjestämisessä arvioidaan aiheutuvan siitä, jos esimerkiksi kerran vuodessa aloittavan opiskelijaryhmän sijaan otetaan oppilaita sisään kaiken aikaa. Tämä lisää markkinointia ja opiskelijavalintaa. Koska tutkintojärjestelmä perustuu yksilöllisempään ajatukseen, asian ei arvioida aiheuttavan ongelmia.

Jos näyttötutkinnon järjestäjällä on ammatillisesta aikuiskoulutuksesta säädetyn lain (631/1998) nojalla annettu opetus- ja kulttuuriministeriön lupa koulutuksen järjestämiseen (koulutuksen järjestäjä), näyttötutkinnon järjestäjä saa näyttötutkintojen järjestämisen kustannuksiin valtionosuutta. Kun näyttötutkinto järjestetään näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen yhteydessä, valtionosuusrahoitus koskee sekä koulutuksesta että näyttötutkinnon järjestämisestä aiheutuneita kustannuksia. Ammattitutkintoon ja erikoisammattitutkintoon valmistavassa koulutuksessa opiskelijalta voidaan periä kohtuullinen opiskelumaksu. Maksulla katetaan osa näyttötut-

kintoon valmistavan koulutuksen ja näyttötutkinnon järjestämisen kustannuksista.

Jos näyttötutkinnon järjestäjä, jolla on ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukainen koulutuksen järjestämislupa, järjestää perus-, ammatti- tai erikoisammattitutkintoja ilman valmistavaa koulutusta, se saa tähän tarkoitukseen valtionosuusrahoitusta opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun asetuksen 30 §:n mukaisesti. Näyttötutkinnon osan suorittaminen ilman valmistavaa koulutusta vastaa rahoitusta määrättävässä 8 % täydestä opiskelijatyövuodesta.

Ilman valmistavaa koulutusta ammatti- tai erikoisammattitutkintoon osallistuvilta henkilöiltä tutkinnon järjestäjä voi periä kohtuullisen maksun tutkinnon järjestämisestä. Näyttötutkinnon järjestäjä ja tutkintotoimikunta sopivat maksun suuruudesta ja kohtuullisuudesta näyttötutkintojen järjestämissopimuksessa.

Jos henkilö tulee suorittamaan ammatillista perustutkintoa näyttötutkintona ilman valmistavaa koulutukseen osallistumista, ei häneltä voida periä tutkintomaksun lisäksi muita maksuja. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun asetuksen 30 §:n mukainen rahoitus kattaa tässä tapauksessa kaikki näyttötutkintojen järjestämisestä aiheutuvat kustannukset.

Liikenneopettajaluvan myöntämisperusteiden muutos nopeuttaisi liikenneopettajiksi opiskelevien työelämään siirtymistä kelpoisuuden mukaisella palkkauksella.

Vaatus ajokokeiden vastaanotossa noudatettavasta harjoittelumenettelystä ei antaisi edelleenkaan harjoittelijalle itsenäistä mahdollisuutta ajokokeiden arviointiin, mikä voisi edelleen olla peruste harjoittelun ohjauksen edellyttämää työpanosta vastaavan harjoittelumaksun perimiselle. Työtehtävissä vaadittavan osaamisen kehittyminen edellyttää aidossa toimintaympäristössä harjoittelua, ja tehtävän luonteesta johtuen on otettava huomioon ajokokeen suorittamiseen liittyvien vaatimusten täytyminen.

Tutkintojen tunnustaminen säästäisi tunnustamista hakevan erikoisammattitutkinnon suorittamisen kustannuksilta, koska ei vaadittaisi päällekkäistä koulutusta ja tutkinnon suorittamista. Aikuiskoulutusta koskevan lainsäädännön ja myös hallitusohjelman mu-

kaisesti ei tarpeetonta koulutusta järjestetä, jos luotettavin dokumentein osoitettu osaaminen on jo olemassa. Tällä vältytään tarpeettomilta koulutuksen ja tutkintotilaisuuden järjestämiseen liittyviltä kustannuksilta. Kelpoisuuskokeen suorittaja maksaisi kuitenkin kelpoisuuskokeesta perittävän maksun. Kokeen hinnan määrittelee kokeen toteuttaja sen laajuudesta riippuen.

Liikenneopettajaluvan hakijan ja haltijan terveydentilan seuranta ryhmän 2 ajokortti-vaatimukseen yhdistettynä säästäisi lääkärin-tarkastuskustannuksia, jos henkilöllä olisi voimassa oleva ryhmän 2 ajokortti. Jos liikenneopettajalla ja liikenneopettajalupaa hakevalla olisi vain ryhmän 1 ajokortti, hänen olisi erikseen esitettävä lääkärinlausunto ryhmän 2 kuljettajan terveysvaatimusten täyttymisestä.

4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

4.2.1 Toimivallan muutokset ajokorttien ja lupien myöntämisessä

Ajokorttien ja lupien myöntämistä koskevan toimivallan keskittäminen yhdelle hallinnonalalle tehostaisi hallinnon toimintaa ja parantaisi asiakaspalvelua. Jos ajokorttien myöntäminen yhdistettäisiin kuljettajantutkintojen vastaanottamiseen, ajokortin myöntämiseen ja tutkinnon suorittamiseen liittyvästä neuvonnasta ja asioinnista huolehtisi yksi toimija. Ajokorttimenettelyä myöntämisen kohdalla muuttamalla siirrettäisiin poliisin ydintoimintoihin kuulumattomat myöntämistehtävät Liikenteen turvallisuusvirastolle, jolle ne soveltuisivat. Tehtävät vastaisivat viraston ydintoimintoja. Muutosehdotuksessa on huomioitu valtiovarainministeriön asettamat vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelma sekä ydintoimintoanalyysi, jonka tehtävänä on asiakaslähtöisesti ja hallinnonalojen rajat ylittäen löytää keinoja uudistaa valtionhallinnon rakenteita ja toimintoja sekä hoitaa tehtäviä jatkossa uudella tavalla valtionhallinnon sisällä.

Ajoterveyden valvontaa ja ajokieltoon määräämistä koskevat menettelyt pysytettäisiin ennallaan ja toimivalta olisi edelleen poliisilla. Tehtävien katsotaan sisältyvän poliisi-

sin turvallisuutta koskeviin ydintehtäviin. Menettelyt edellyttävät usein viranomaiskuulemista, jonka hoitamiseen poliisilla olisi myös alueorganisaationsa avulla edellytykset. Ehdotetuilla muutoksilla selkeytettäisiin eri toimintoja, joskin ajoterveyden valvonta poliisin toimesta ja tietty päällekkäisyys esimerkiksi laissa säädettyjen tai erikseen pyydettyjen lääkärintlausuntojen toimittamisessa voisi yksityiskohtaisista säännöksistä huolimatta aiheuttaa epä tietoisuutta toimivaltaisesta tahosta. Tehtäväjakoja olisi tuettava selkeillä säännöksillä ja tiedottamisella.

Poliisilla säilyisi yleisen järjestyksen ja turvallisuuden sekä liikenteen valvonta, johon kuuluisi muun muassa ajoterveyden valvonta sekä ajokielloista määrääminen. Poliisin tehokas ja keskitetty päätöksentekojärjestelmä tukisi liikenneturvallisuustavoitteiden saavuttamista. Ajo-oikeusasioiden käsittelyn yhteydessä tavoitetaan vuosittain merkittävä määrä etsintäkuulutettuja. Uudessa menettelyssä näitä henkilöitä ei enää tavoitettaisi myöntämismenettelyn yhteydessä, vaan muun valvonnan yhteydessä. Toimivallan siirto edistäisi osaltaan poliisin tavoitetta ydintehtävien hoitamiseen. Esitykseen sisältyvä ehdotus luopua alkoholien ja muiden huumausainien jatkuvan väärinkäytön tarkastelusta lupaprosessissa erillisenä toimenpiteenä terveysvaatimusten lisäksi ei arvioiden mukaan heikentäisi liikenneturvallisuutta. Vastaavat tekijät huomioidaan ajokorttidirektiivin liitteen III mukaan terveysvaatimusten täyttymistä arvioidessa. Käytännössä poliisi on puoltavasta lääkärintlausunnosta huolimatta pyytänyt tällä perusteella ylimääräistä lausuntoa arviolta 500 hakemuksen yhteydessä vuosittain. Terveystarkastuksia tekevien lääkäreiden ohjeistamisella ja asiaa lääkärin ilmoitusvelvollisuuden yhteydessä korostamalla voidaan tehostaa asian huomioimista tarkastuksissa.

Palvelun tuottajille asetettu luotettavuusvaatimus edellyttäisi rikostietojen tarkistamista Oikeusrekisterikeskuksen ylläpitämistä rikosrekisteristä rikosrekisterilain mukaisesti. Oikeusrekisterikeskus voisi sallia tietojen välittämisen rikosrekisteriotteen sijaan konekielisessä muodossa tai teknisen käyttöyhteyden välityksellä, mikä vähentäisi viranomaistyön osuutta. Arvioiden mukaan

luotettavuuden selvittäminen koskisi noin saata palvelutuottajaa tai sellaiseksi haluavaa.

4.2.2 Vaikutukset poliisihallinnossa

Ajokortti- ja muihin liikenteeseen liittyviin lupa-asioihin sitoutuu poliisissa 120 henkilötyövuoden resurssi, jonka tehtävät ovat siirtymässä Liikenteen turvallisuusvirastolle. Poliisin ajokorttiprosessi on prosesseiltaan vanhahtava, eikä sitä ole sähköistetty tai kehitetty muiden lupalajien tavoin vireillä olleiden tehtävien siirron takia. Poliisin tehtäviksi jää toimivallan siirron jälkeenkin liikenteeseen liittyvät lupavalvonnan tehtävät, kuten ajokiellon määrääminen hallinnollisessa menettelyssä ja ajoterveyden valvonnan perusteella tehtävät päätökset. Tämä viranomaisaloitteinen toiminta rahoitetaan jatkossakin budjetti-varoin.

Toimivallan siirron henkilöstövaikutusten hallitsemiseksi Poliisihallituksessa on valmisteilla poliisin lupahallinnon kokonaisuutta koskeva resurssimalli, jossa on tarkoituksena ottaa huomioon vuodesta 2010 lähtien voimakkaasti kasvanut lupavolyymi, käynnissä olevat lupamenettelyiden kehittämistoimet ja toimintaympäristön muutokset, erityisesti ajokorttiasioiden toimivaltamuutokset sekä poliisin uuden hallintorakenteen vaikutukset. Resurssimalli vahvistettaneen, kun kehittämistoimien tosiasiallisia vaikutuksia voidaan arvioida esimerkiksi sähköisen asiointin käyttöasteen kehityksen selvittyä.

Resurssimallin suunnittelussa on otettu huomioon ajokorttitoimivallan siirto siten, että arvioiden mukaan lupahallinnosta vähenisi 115 henkilötyövuotta vuoteen 2016 mennessä, jolloin myös vastaavat henkilöstökustannukset poistuvat. Joidenkin muiden kustannusten, mm. toimitilojen osalta kustannusten sopeuttaminen saattaa viedä jonkin verran enemmän aikaa.

Toimivallan siirron henkilöstövaikutusten hallitsemiseksi Poliisihallitus on antanut poliisilaitoksille lupahallinnon tehtävien täyttökiellon. Täyttökiellon mukaan lupahallinnon tehtäviin ei saa palkata vakinaista henkilöstöä, vaan vapautuvat tehtävät täytetään määräaikaisesti. Määräaikaisella henkilöstöllä poliisi sopeuttaa henkilöstönsä määrän sekä

kehittämistoimien että toimivallan siirron jälkeiseen resurssitarpeeseen.

Toimivallan siirrolla on vaikutusta myös poliisin suoritemaksujen kertymään. Vuonna 2013 liikenteeseen liittyvistä asioista suoritetuottoja kertyi noin 11 miljoonaa euroa, jotka jäävät jatkossa saamatta. Liikenteeseen liittyvien suoritemaksujen määrä vastaa suoritteiden tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia, joista merkittävimpiä ovat yllä kuvatut henkilöstökustannukset. Muita kustannuksia ovat esimerkiksi toimitilat, tietojärjestelmät, osuus kiinteistöjen ylläpidosta ja muista yleiskustannuksista. Osa muista kustannuksista säilyy poliisin maksettavina toimivaltasiirrosta riippumatta.

4.2.3 Vaikutukset Liikenteen turvallisuusvirastossa

Ehdotetun tehtävien siirron kohteena olevat ajokortti- ja muut lupatehtävät ovat valtion maksuperustelaisissa (150/1992) tarkoitettua asianosaisaloitteista maksullista toimintaa. Suoritemaksun määrän pitää maksuperustelain mukaan vastata suoritteiden tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia. Liikenteen turvallisuusvirasto on nettobudjetoitu virasto, joten ajokorttien ja muiden lupien suoritetuotoilla katetaan ajokortti- ja lupamenettelyn ja rekisterijärjestelmän kustannukset niin, ettei tappiota eikä voittoa kerry. Liikenteen turvallisuusvirasto sopsi palvelun tuottajan kanssa tehtävien hoitamisesta ja suoritemaksut vahvistettaisiin liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

Ehdotettu tehtävien siirto mahdollistaisi ajokorttiluvan hakemisen ja kuljettajantutkintotoiminnan yhdistämisen. Tehtäväkokonaisuuden yhdistäminen yhden viranomaisen vastuulle ja samojen palveluntuottajien tehtäväksi selkeyttäisi nykyistä prosessia. Muutoksen arvioidaan myös nopeuttavan koko ajokorttimenettelyä. Menettelyn arvioidaan selkeytyvän myös maksujen tilityksen, lupapäätöksestä ilmoittamisen ja muiden liitteiden toimittamisen kohdalla. Tehtävän yhdistäminen kuljettajantutkinnon vastaanottajan tehtäviin laajentaisi palvelutuotantoa, minkä arvioidaan lisäävän toimijoiden halukkuutta alalle ja osallistumista kilpailutukseen palvelun tuottajia valittaessa. Toimijoiden vähäi-

syys on nykyisin heijastunut kilpailutukseen osallistumisessa. Viimeisimmässä kilpailutuksessa tarjouksen jätti yksi ja sama toimija kaikilla toimialueilla. Tarjouskilpailuun osallistui vain yksi muu toimija, joka kuitenkin veti tarjouksensa pois. Kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisen lähtökohtana on, että toimijat valitaan kilpailutuksen kautta, mutta itse toiminta ei siihen liittyvien laatuvaatimusten vuoksi ole vapaasti kilpailtua. Viraston tarkoituksena on toteuttaa kilpailutus alueellisesti järkevillä kokonaisuuksilla sen varmistamiseksi, että saataisiin mahdollisimman paljon osallistujia kilpailutukseen.

Poliisin työajanseurantajärjestelmän mukaan nyt toimivallan siirron kohteena olevaan toimintaan sitoutuu poliisissa 120 henkilötyövuoden henkilöresurssi. Ehdotettu palvelun tuottajan käytön merkittävä lisääntyminen Liikenteen turvallisuusviraston alaisuudessa lisäisi sen työtä. Palvelun tuottajien kouluttamisen, ohjeistamisen ja valvonnan sekä soveltuvuusvaatimukseen liittyvää lupaharkintaa edellyttävien lupien myöntämisen ja muiden lupamenettelyyn liittyvien, kuten esimerkiksi ajokorttilain 8 c §:n 4 momentissa tarkoitettujen lääkärintausuntojen käsittelyn, viraston toimenpiteitä mahdollisesti edellyttävien, toimenpiteiden arvioidaan lisäävän työtä noin 10 henkilötyövuodella. Nykyisessä henkilötyövuosiraamissa pysymiseksi viraston on tarkoitus hoitaa mainittu henkilöstön lisätarve sisäisesti muita toimintoja tehostamalla. Kaikkiaan tehtävät vastaisivat kohdassa 4.1 todetun mukaisesti 20 henkilötyövuotta.

Liikenteen turvallisuusviraston suunnitelma toimintamalli perustuu ajokortteihin ja lupiin liittyvien vireillepanotoimenpiteiden tuottamiseen ulkoistetun palveluntarjoajan avulla ja päätöksenteon automatisointiin rekisterijärjestelmää kehittämällä. Liikenteen turvallisuusvirasto arvioi, ettei sille siirtyisi nyt poliisissa ajokorttiasioita hoitavaa henkilöstöä. Valtion virkamieslaissa säädetään, että valtion virastojen tehtäviä järjestettäessä uudelleen, virkamiehet siirtyvät sinne, minne tehtävätkin siirtyvät. Tästä voidaan kuitenkin sopia myös toisin.

Lyhytaikaisesta ajokortista luopumalla ja muilla menettelyä koskevilla muutoksilla selkeytettäisiin ajokorttijärjestelmää, helppo-

tettaisiin sen kehittämistä ja alennettaisiin myös viranomaisille aiheutuvia kustannuksia. Menettelyllä helpotettaisiin olennaisesti sähköisten palveluiden kehittämistä.

4.2.4 Järjestelmämuutokset

Ehdotettu toimivallan siirto ja päätöksenteon automatisointi edellyttäisivät muutoksia päätöksenteossa tarpeellisiin tietojärjestelmiin ja niiden sisältämien tietojen käytön arvioimisen. Hakemusten vastaanottamisen ja niiden tietojen tallentamisen ulkoistaminen vaatisi muutoksia käyttäjähallintaan sekä järjestelmän työnkulkuihin ja päättelyketjuihin. Tavoitteena on toteuttaa muutos mahdollisimman vähäisin toimenpitein nykyisiin tietojärjestelmiin. Toimivallan siirtoon liittyvien tietojärjestelmämuutosten arvioidaan aiheuttavan vuonna 2015 noin 2,3 miljoonan ja vuonna 2016 noin 0,5 miljoonan kustannukset. Toimivallan siirtoa palvelevat myös muut rekisterin kehittämistoimenpiteet, jotka mukaan lukien kustannukset vuosina 2013–2016 tulevat olemaan yhteensä 3,9 miljoonan euron luokkaa. Ajokorttimenettelyä koskevilla muutoksilla selkeytettäisiin myös rekisterijärjestelmän hallintaa ja vähennettäisiin sen kustannuksia. Esimerkiksi lyhytaikaisista ajokorteista ja ajokorttilupien erilaisista voimassaoloajoista voi aiheutua lukuisia ylimääräisiä toimenpiteitä, jotka kuormittavat tarpeettomasti järjestelmää ja aiheuttavat myös ylimääräistä manuaalista työtä.

Kaikkien kuljettajan korttien ja lupien käsittelyyn kuuluu luvan myöntämisen edellytysten ja esteiden tutkiminen. Tällaisia esteitä ovat tietyt laissa määritellyt teot, jotka lainsäätäjän mukaan osoittavat, että hakijalle ei voida myöntää hänen hakemaansa lupaa. Esteiden tutkimisessa tarvittavat tekotiedot ovat poliisin järjestelmissä ja ne ovat pääsääntöisesti lain mukaan salassa pidettävää tietoa. Hakijan soveltuvuuden arviointiin liittyvien myöntämisen edellytysten tarkistaminen edellyttäisi käyttöoikeutta poliisin rekistereihin tai tietojen luovutusta niistä. Tarkoituksenmukaisinta olisi, että Liikenteen turvallisuusvirastossa tehtäviä hoitaville virkamiehille annettaisiin käyttöoikeudet poliisin rekistereihin lupaharkintaan tarvittavien tietojen osalta. Vastaavasta menettelystä poliisi

on sopinut Maahanmuuttoviraston kanssa. Toimivallan siirron johdosta näiden salassa pidettävien tietojen luovuttaminen poliisin järjestelmistä Liikenteen turvallisuusvirastolle ei edellyttäisi muutoksia henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annettuun lakiin, koska tietojen luovutus on sen mukaan jo nyt mahdollista teknistä käyttöyhteyttä käyttäen ja tietoturva säädetään lain 10 a §:ssä.

Ajoneuvoliikennerekisteristä annettuun lakiin ehdotetuilla muutoksilla otettaisiin huomioon palvelun tuottajien toimesta tapahtuvan lupatehtävien käsittelyn edellyttämä tiedon saanti ja luovutus.

4.2.5 Liikenneopettajia ja ajokokeen vastaanottajia koskevat muutokset

Muussa EU- tai ETA-valtiossa saavutetun liikenneopettajan ja ajokokeen vastaanottajan kelpoisuuden tunnustamiseen liittyvät toimenpiteet lisäisivät jossain määrin Liikenteen turvallisuusviraston työtä. Tutkintojen tunnustamiseen liittyvän ammattipätevyysdirektiiviin täytäntöönpano on Suomessa toteutettu säätämällä muun muassa laki ammattipätevyyden tunnustamisesta (1093/2007). Ammattipätevyyden tunnustamisesta vastaavana tahona olisi liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon ja sen ajokokeen vastaanottajia koskevan tutkinnon osan kohdalla Liikenteen turvallisuusvirasto. Ammattipätevyyden tunnustamislainsäädäntöön kuuluu kolme eri tunnustamisjärjestelmää: yleinen tutkintojen tunnustamisjärjestelmä, ammattikokemuksen tunnustamiseen perustuva järjestelmä ja koulutuksen vähimmäisvaatimusten yhdenmukaistamiseen perustuva tunnustamisjärjestelmä eli automaattisen tunnustamisen järjestelmä. Liikenneopettajan kelpoisuus ratkaistaisiin yleisen tutkintojen tunnustamisjärjestelmän mukaisesti. Tunnustamista hakevien määrä on vaikea arvioida. Nykyisen kokemuksen perusteella tapausten määrä arvioidaan vähäiseksi.

Liikenteen turvallisuusvirasto arvioisi ulkomaisen koulutuksen vastaavuuden meillä voimassa oleviin koulutusvaatimuksiin nähden. Koska sekä liikenneopettajana että ajokokeen vastaanottajana toimiminen edellyttää myös muiden lupa- tai hyväksymisvaatimusten täyttämistä, muiden vaatimusten täyt-

tymisen arvioisi toimivaltainen lupaviranomainen osana lupaprosessia.

4.3 Ympäristövaikutukset

Ehdotukset ajokorttimenettelyn kehittämisestä antaisivat mahdollisuuksia palvelujen yhdistämiseen yhden luukun periaatteella, mikä vähentäisi kansalaisten asioimista eri paikoissa tai useampia asioita voitaisiin hoitaa yhdellä käynnillä. Myös sähköisen menettelyn käyttöönotto antaisi mahdollisuuden esimerkiksi hakemusten vireille panemiseen ilman henkilökohtaista asiointia. Vastaavat vaikutukset olisi haettujen korttien ja lupien postittamisen lisäämisellä.

4.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset

4.4.1 Ajokortti- ja lupatoimivalta

Toimivallan ja toimintojen keskittämisellä yhdelle hallinnon alalle lisättäisiin yhtäältä vaikuttavuutta toimintojen tehostamisen kautta sekä tuottavuutta valtion kokonaistalouden kannalta. Esityksen mukaisilla toimenpiteillä ajo-oikeusprosessi voitaisiin hoitaa huomattavasti nykyistä pienemmillä viranomaisresursseilla. Tällä, samoin kuin lupamenettelyn kehittämisellä, olisi luonnollisesti vaikutusta myös suoritemaksuihin, mikä koituisi kansalaisen hyödyksi. Hyödyn määrään vaikuttaisi kuitenkin se, mitkä ovat ulkoisten palvelun tuottajien käyttämisestä aiheutuvat kustannukset ja kuinka suuria työ määrän vähennyksiä saadaan aikaan järjestelmän kehittämisellä. Palvelun tuottajien toiminnasta aiheutuvat kustannukset perittäisiin palvelumaksuissa. Kokonaisuutena ehdotetut muutokset olisivat valtion vaikuttavuus- ja tuottavuusohjelman mukaisia.

Kansalaisen kannalta palvelu pyrittäisiin pitämään kysyntää vastaavalla tasolla. Tutkimuksen vastaanottajien alueellinen verkosto ei ole yhtä kattava kuin poliisin käytössä oleva alueverkosto. Poliisin palveluverkosto on muodostunut koko poliisitoiminnan lähtökohdista. Lupa-asioiden palveluverkosto pyrittäisiin muodostamaan palvelukysyntää vastaavaksi ottaen huomioon esimerkiksi se, mitä palveluja haetaan ja kuinka usein. Asiointia hoitavat kumppanit kilpailutetaan sen

jälkeen, kun eduskunta on hyväksynyt asiaa koskevan hallituksen esityksen. Liikenteen turvallisuusvirasto pyrkii aktiivisesti saamaan asiointiverkostosta alueellisesti mahdollisimman kattavan. On hyvinkin mahdollista, että ajokortteja käsitteleviä asiointipisteitä tulee olemaan suurin piirtein saman verran kuin nykyisiä poliisin omia asiointipisteitä.

Poliisin toiminnassa on käytetty hyväksi myös yhteispalvelupisteitä, joista säädetään julkisen hallinnon yhteispalvelusta annetussa laissa (223/2007). Käytännössä yhteispalvelupistettä käytetään hakemusten vastaanotto-pisteinä, joissakin pisteissä poliisilla on tosin ollut myös omaa henkilökuntaa.

Ehdotetussa toteutusmallissa lupaprosessi tapahtuu järjestelmässä, alkaen hakemusasiakirjojen tallettamisesta. Ajokortin suorittamisen edistymisen kirjataan järjestelmään sitä mukaa kuin niitä koskevat vaatimukset täyttyvät. Eritasoisten palvelujen tarjoaminen eri paikoissa olisi omiaan aiheuttamaan epäteutoisuutta asiakkaissa. Tavoitteena tulisi olla asiakkaalle selvä ja yhdenmukainen toimintamalli. Sähköisten palvelujen osalta tavoitteena on niiden merkittävä lisääminen, mutta etenkin lääkärintodistusvaatimuksesta johtuen laajamittaisten sähköisten palvelujen kehittäminen, esimerkiksi tietojen saaminen lääkäriltä suoraan rekisteriin, voi kuitenkin viedä joitakin vuosia.

Valtiovarainministeriössä on vireillä koko julkisen hallinnon kattava asiakaspalvelun kehittämishanke (Asiakaspalvelu 2014-hanke) julkisen hallinnon yhteisen asiointiväylän luomiseksi. Hankkeen tarkoituksena on luoda uudenlainen yhteisen asiakaspalvelun malli korvaamaan nykyiset yhteispalvelupisteet. Mallia pilotoidaan parhaillaan ja kevään 2015 aikana toteutetaan laaja toimintamallin arviointi. Asiaa koskeva hallituksen esitys laiksi julkisen hallinnon yhteisestä asiakaspalvelusta on tarkoitus antaa eduskunnalle syysistuntokaudella 2015 ja asiointipisteiden on tarkoitus olla valtakunnallisesti toiminnassa vuoden 2019 loppuun mennessä. Asiakaspalvelu2014-hankkeen valmistelun yhteydessä on todettu, että mahdollisen tehtävien siirron (poliisilta Liikenteen turvallisuusvirastolle) toteuttamisen yhteydessä arvioidaan uudestaan tarve ajo-oikeusasioiden

palveluiden tarjoamiseen yhteisissä asiointipisteissä. Tarkoituksena on, että asiakaspalvelupisteiden tarjoamien palveluiden hyödyntämistä ajo-oikeuteen liittyvien lupapalveluiden tarjoamisessa sekä tähän liittyviä oikeudellisia, menettelyllisiä ja taloudellisia kysymyksiä arvioidaan uudistuksen jatkovalmistelun yhteydessä yhteistyössä valtiovarainministeriön, liikenne- ja viestintäministeriön ja Liikenteen turvallisuusviraston kanssa.

Ajokorttien suorittaminen ja niiden luokkien korottaminen edellyttää tutkinnon suorittamista. Tutkinnon vastaanottajan luona asiominen toteuttaisi tällöin yhden luukun periaatteen. Ajokortin uusijat ja kaksoiskappaleen hakijat ovat ryhmä, joka ei tarvitse tutkintopalveluita. Tutkintopalveluita ei pääosin tarvita myöskään muiden lupien kohdalla, ainakaan lupia uusittaessa. Tosin esimerkiksi taksinkuljettajan ajoluvan hankkimiseen liittyvän koepalvelun hankkiminen nykyiseen tapaan tutkinnon vastaanottajalta ja raskaan kaluston kuljettajien ammattipätevyyteen liittyvät kirjaamiset toteuttaisivat yhden luukun periaatetta heidän kohdallaan.

Palvelun tarjonta, toimipaikkojen aukioloajat ja palvelun kattavuus määräytyisivät palvelutarpeen mukaan. Tehtävien laajeneminen lisäisi palvelujen kysyntää. Palvelujen tarjontaa täydennettäisiin sähköisellä asiointilla. Esityksessä tarkoitettujen palveluntuottajien kiinteää verkostoa täydennettäisiin harvaan asutuilla alueilla niin sanotulla matkapaikkatoiminnalla eli palveluntuottaja olisi paikalla tiettyinä aikoina viikosta siten, että esimerkiksi lupiin tarvittavat asiakirjat pystyttäisiin ottamaan vastaan. Nykyisin noin kolmasosassa toimipisteitä on tutkintopalveluja tarjolla kaiken aikaa. Osassa otetaan tutkintoja vastaan harvemmin kysynnän mukaan, kuten esimerkiksi kerran kahdessa viikossa. Toimistopalvelujen tarjonta on kattavampaa. Palvelujen tarjontaa koskevat vaatimukset määriteltäisiin palvelun tarjoajan kanssa tehtävässä sopimuksessa.

Lupien ja korttien toimittamista postitse lisättäisiin. Ajokorttien postittamisesta saadut kokemukset tukevat postittamista suoraan hakijalle. Postilähetyksiä on vuoden 2011 lakimuutoksen jälkeen ollut noin 200 000–300 000 vuodessa ja niistä noin 400 on ka-

donnut. Syynä lähetyksen epäonnistumiseen ovat voineet olla esimerkiksi puutteelliset osoitetiedot.

Erillisen lyhytaikaisen ajokortin antamisesta luopumisella ei arvioida olevan vaikutuksia liikenneturvallisuudelle nykytilaan verraten. Käytännössä jatko-opetuksia on jäänyt eri syistä suorittamatta, mikä on johtanut ajo-oikeuden päättymiseen lyhytaikaisen ajokortin voimassaolon päättyessä. Jatkossa ongelmia esiintyisi käytännössä vasta, jos henkilö, joka ei olisi määräajassa toiminut ajokortin ehtojen mukaisesti, jatkaisi siitä huolimatta ajamistaan. Hän syyllistyisi tällöin ajokorttilain 93 §:n 1 kohdan perusteella ajokorttirikkomukseen. Uusi kuljettaja ei olisi tällöin hankkinut kaikkia niitä valmiuksia, joita kuljettajakoulutusjärjestelmän mukaan edellytetään ajokortin suorittajalta. Nykyisin lyhytaikaisen ajo-oikeuden päätyttyä ajamista jatkava syyllistyy rikoslain 23 luvun 10 §:ssä tarkoitettuun ajamiseen ilman ajo-oikeutta, josta poliisin on määrättävä määrääjäksi ajokieltoon. Jatkossa ajo-oikeuden päätyminen ajokieltoon seuraisi vasta, jos henkilö tavoitettaisiin liikennevalvonnassa 16 §:n 1 momentin 4 kohdan ehdon vastaisesti kuljettamasta autoa. Muuten uuden kuljettajan kohdalla kahden vuoden ajan ajo-oikeuden saamisesta kaksi toistuviin lasketavaa tekoa vuodessa täyttäisivät ajokieltoon määräämisen perusteet. Kahden vuoden jälkeen henkilö olisi kokeneemman kuljettajan rikkomusseurannan piirissä ja tällöin ajokieltoon määräämisen perusteet täyttyisivät vasta kun tekoja on kolme vuodessa tai neljä kahdessa vuodessa.

Ajokortin ehtojen rikkominen jatko-opetuksen laiminlyömisestä vuoksi sanktioitaisiin ajokorttirikkomuksena ja henkilö määrättäisiin ajokieltoon toistaiseksi. Liikennevalvonnan määrästä ja tehokkuudesta riippuisi jatkossakin kuinka kauan kuljettajakoulutuksen jatkovaiheita tietoisesti välttelevä tai asian huomaamattaan laiminlyövä voisi käytännössä jatkaa ajamistaan ilman seuraamuksia. Liikennevalvonnan tehoa lisää esimerkiksi automaattivalvonnan lisääntyminen ja rekisterikilpien lukulaitteiden käyttöönotto. Kuljettajakoulutuksen suorittamisessa tulisi kuitenkin kaikkia ajokortin suorittajia kohdella yhdenmukaisesti riippumatta siitä, mikä on

liikennevalvonnan määrä ja sen kyky tavoittaa ne kuljettajat, jotka eivät täytä ajokortin ehtoja.

Ehdotetuissa uudistuksissa huomioitaisiin se, että poliisilla on ajantasaiset rekisteritiedot jatkuvasti käytettävissä erilaisilla tietoliikenneyhteyksillä ja välineillä. Poliisi myös kehittää näitä järjestelmiä kaiken aikaa, jolloin rekisterissä olevan tiedon merkitys kasvaa. Tämän perusteella uudistuksen ei millään osin arvioida vaikuttavan poliisin valvontamahdollisuuksiin.

Lyhytaikaisesta ajokortista luopumiseen liittyvät ehdotukset aikaistaisivat mahdollisuutta ryhtyä taksinkuljettajaksi nykyistä nuorempana. Kuljettajan olisi kuitenkin kahden vuoden ajan auton ajo-oikeuden saamisesta tiukemmassa rikkomusseurannassa.

Tehtävän siirrolla ei arvioida olevan sukupuolivaikutuksia lupahallinnossa. Hallinnon yleislakien noudattamisesta johtuen ehdoteilla muutoksilla ei olisi myöskään vaikutuksia kansalaisten perustuslain 17 §:n mukaiseen oikeuteen käyttää omaa kieltään vieranomaudessa.

4.4.2 Muutoksenhakua koskevien säännösten muutokset

Esitykseen sisältyvillä muutoksenhakua koskevien säännösten muutoksilla otettaisiin oikeusministeriön esittämän periaatteen mukaisesti käyttöön valituslupamenettely haettaessa muutosta hallinto-oikeuden päätökseen. Valituslupasäännösten soveltuvuuden arvioinnissa on huomio kiinnitetty erityisesti henkilön elinkeinotoiminnan tai ammatin harjoittamisen jatkamisen kannalta päätöksen merkitykseen ja siihen, voidaanko korkeinta hallinto-oikeutta edeltäviä oikeussuojakeinoja pitää riittävinä henkilön oikeusturvan kannalta. Elinkeinon tai ammatin harjoittamiseen vaaditun luvan peruuttamista koskevasta päätöksestä voitaisiin valitus tehdä ilman valituslupaa.

Esityksessä ei ehdoteta laajennettavaksi oikeusmenettelyn käyttöä muutoksenhaussa, koska palvelun tuottajalla ei ole itsenäistä päätösvaltaa vaan päätöksentekijänä on Liikenteen turvallisuusvirasto.

4.4.3 Liikenneopettajia ja ajokokeen vastaanottajia koskevat muutokset

Liikenneopettajalupaa koskeva muutos nopeuttaisi siirtymistä työelämään ja parantaisi opettajien saatavuutta osaamisesta tinkimättä. Vaikka liikenneopettajaluvan saamiseksi ei vaadittaisi koko erikoisammattitutkinnon suorittamista, sen suorittaminen on tavoiteltavaa ja liikenneopettajien työllistymistä edistävää. Liikenneopettajaluvan myöntäminen pakollisten tutkinnon osien perusteella antaisi aiempaa paremmat mahdollisuudet erikoistua B-luokan opetukseen. Erikoisammattitutkinnon valinnaisten tutkinnon osien lisääminen tukee myös tässä tapauksessa erikoisammattitutkinnon loppuun saattamista.

Ajokokeen vastaanottajan peruskelpoisuuden saavuttaminen myös kuorma-autoluokkiin C1 ja C B-luokan ohella mahdollistaa peruskoulutuksen pysyttämisen osana liikenneopettajan erikoisammattitutkintoa. Laajempi pätevyys vastaa paremmin työelämän tarpeita sekä parantaa ajokokeen vastaanottajien saatavuutta ja kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisedellytyksiä. Liikenneopettajakoulutuksessa annetaan liikenneopettajan valmiudet ja valinnaisilla tutkinnon osilla valmiudet eri ajoneuvotyyppien huomioon ottamiseen työskentelyssä. Muutos ei estä keskittymistä pelkästään kevyen kaluston ajokorttikokeiden vastaanottoon. Ajokokeen vastaanottajan peruskoulutuksessa opiskelija, jolla on B-luokan ajokortti, saavuttaa myös kelpoisuuden C1-luokan ja C-luokan ajokokeiden vastaanottamiseen kun hän on saavuttanut kyseisen luokan ajo-oikeuden. Peruskoulutus tuottaa kelpoisuuden myös raskaan kaluston ajokokeissa huomioitavien seikkojen arvioimiseen ja vastaanottajalla on kelpoisuus näiden ajokokeiden vastaanottamiseen kun esimerkiksi B-luokan ajo-oikeuden haltija hankkii myös C-luokan ajo-oikeuden.

Muutokset eivät heikentäisi liikenneturvallisuutta, koska koulutuksessa saataisiin luokakohtaiset valmiudet.

Ehdoteilla muutoksilla ei arvioida olevan sukupuolivaikutuksia. Tosin mahdollisuus esimerkiksi B-luokan kuljettajakoulutukseen keskittymiseen voi lisätä naisten hakeutumista alalle. Ajokokeen vastaanottajien perus-

kelpoisuus mahdollistaa samoin kevyen kaluston ajokokeiden vastaanottamiseen keskittymisen.

Muulla suoritettujen tutkintojen tunnustaminen ei heikentäisi liikenneopettajien ja ajokokeen vastaanottajien osaamisen tasoa. Yleisessä tutkintojen tunnustamisjärjestelmässä on viisi pätevyystasoa, joiden määrittämisen kriteereinä on lähinnä koulutuksen luonne ja kesto. Jos hakijan suorittaman koulutuksen sisältö poikkeaa olennaisesti vastaanottavan valtion koulutukseen verrattuna, hakijalta voidaan korvaavana toimenpiteenä vaatia kelpoisuuskokeen tai sopeutumisajan suorittamista. Olennaisesti erilaisella sisällöllä tarkoitetaan koulutuksen sisältöä, jonka tunteminen on liikenneopettajana toimimisen kannalta keskeistä ja jonka kesto tai keskeiset piirteet ovat hakijan suorittamassa koulutuksessa oleellisesti erilaisia kuin Suomessa vaadittavassa koulutuksessa. Ennen vaatimuksen asettamista on tutkittava, ovatko hakijan ammattikokemuksensa aikana hankkimat tiedot sellaisia, että ne korvaavat kokonaan tai osittain oleellisen eron. Pääsääntöisesti hakija saa itse päättää, valitseeko korvaavana toimenpiteenä sopeutumisajan vai kelpoisuuskokeen. Ammattipätevyuden tunnustamispäätöksessä voidaan kuitenkin määrätä pakollinen sopeutumisaika tai kelpoisuuskoe muun muassa silloin, kun ammatin harjoittaminen edellyttää kansallisen lainsäädännön tarkkaa tuntemusta ja toiminnan keskeinen sekä pysyvä osa on kansallista lainsäädäntöä koskevien neuvojen antaminen. Tämä edellyttää myös kielitaitoa. Kielitaidon riittävyyden arvioi työnantaja.

4.4.4 Yritysvaikutukset

Ajokorttien, ajokorttilupien ja muiden lupien hakemusten käsittelyn sekä kuljettajatutkintotoiminnan yhdistäminen laajentaisi huomattavasti palveluna hankittavia tehtäviä. Laajan tehtäväalan myötä kasvavat asiakasmäärät vaikuttavat siihen, minkälaista palveluverkkoa ja toimipisteiden rakennetta tulevilta palvelun tuottajilta edellytetään. Tehtävän hoitaminen esimerkiksi nykyisten palvelun tuottajien toimesta edellyttäisi henkilökunnan lisärekrutointia ja koko henkilökunnan kouluttamista uusiin tehtäviin. Tehtävien

yhdistämistä puoltaisi yhden luukun periaatteen edistäminen. Mahdollisuus ajokorttilupahakemuksen jättämiseen samaan paikkaan kuin missä tutkinnon ajanvaraus tehdään, säästäisi muun muassa puhelimella tehtäviin kyselyihin käytettävää aikaa.

Myöntämiseen liittyvien tehtävien yhdistämisen kuljettajatutkinnon vastaanottajan tehtäviin antaisi mahdollisuudet monipuolistaa tehtäviä ja takaisi tasaisemman palvelujen kysynnän. Tehtäväkokonaisuuden laajenemisen arvioidaan lisäävän uusien toimijoiden halukkuutta markkinoille tuloon. Nykyiseen tutkintojen järjestämismalliin siirryttäessä oli useampia tarjouskilpailuihin osallistuneita ja myös muita toimijoita. Nykyisin kuljettajatutkinnon vastaanottajana on sama toimija kaikissa maakunnissa, koska muita hakijoita tehtävään ei ole ollut käydyissä kilpailutuksissa.

Lyhytaikaisesta ajokortista luopuminen siihen liittyvien ehdotuksineen voisi antaa autokouluille mahdollisuuksia erilaisten koulutuspakettien tarjontaan esimerkiksi perusopetukseen liittyvänä kokonaisuutena, kun ajokortin suorittaminen olisi nopeammin vietävissä läpi. Mahdollinen ajokiello alkuvuosina ei merkitsisi uuden lyhytaikaisen ajokortin hankkimista uudella kuljettajatutkinnolla, vaan ajokortin hankintamenettelyä voitaisiin jatkaa ajokiellon päätyttyä. Menettely parantaisi työvoiman saantia taksirytyksiin, koska taksinkuljettajana aloittaminen olisi mahdollista nykyistä nuorempana.

Liikenneopettajalupaan liittyvien ehdotusten yritysvaikutukset kohdistuvat autokouluihin ja autokoululupaa edellyttävään ammatilliseen kuljettajaopetukseen. Autokoululalla toimii runsaat 500 autokoululuvalla toimivaa autokoulua. Liikenneopettajia työskentelee myös muissa asiantuntijatehtävissä kuin autokoulun opettajina. Liikenneopettajaluvan myöntämistä koskeva muutos nopeuttaa työelämään siirtymistä, parantaa työvoiman saamista yrityksiin ja ehkäisee liikenneopettajapulaa. Opetusharjoittelijat helpottavat osaltaan työvoiman saatavuutta, koska he voivat toimia myös itsenäisesti opettajana ilman, että ohjaava opettaja on koko ajan läsnä.

Valtaosa autokouluyrityksistä on pieniä, joissa on vain muutama opettaja. Laajemmat

opetusvalmiudet hankkineen opettajan on helpompi työllistyä, koska yritys pystyy paremmin vastaamaan opetuskysyntään ja tarjoamaan opetuspalveluja. Raskaan kaluston ajokorttien suorittamisen väheneminen puoltaa nopeampaa työelämään siirtymistä ja erikoisammattitutkinnon perusteiden muutokset tukevat tällöin tutkinnon suorittamista.

Opetusharjoitteluautokoulujen hyväksymisestä luopumalla poistetaan hyväksymismenettelyyn liittyvät kustannukset ja hyväksymiseen liittyvä yrityksen ja viranomaisen työ. Harjoittelukoululuvan lisääminen autokoululupa maksaa 150 euroa. Liikenneympäristön vaatimusten huomioiminen opetuksessa ei edellytä menettelyn pysyttämistä. Harjoittelijan ohjausta ei ole myöskään tarpeen sitoa koulussa suoritettavien ajokorttien määriin.

Harjoittelun järjestäminen ajokokeita vastaanottavissa yrityksissä ei vähennä ajokokeiden vastaanottoon kelpoisen henkilökunnan työtä, koska harjoittelija ei voi itsenäisesti ottaa ajokokeita vastaan. Harjoittelija ei siten harjoitteluvaiheessa hyödytä yritystä. Periaatteessa harjoittelijan ohjaus vie siten vastaanottajalta ylimääräistä työaikaa. Harjoittelijan ohjaamisen arvioitu vaikutus on 8-10 henkilötyöväivää. Harjoittelu aidossa toimintaympäristössä on kuitenkin tärkeä osa oppimista ja harjoittelijasta voi olla hyötyä yritykselle, jos tämä valmistuttuaan hakeutuu työhön yritykseen.

5 Asian valmistelu

5.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto

5.1.1 Toimivaltamuutokset

Ajo-oikeusprosessia on tarkasteltu sisäasiainministeriön johdolla vuonna 2009 toimineissa Ajo-oikeusmenettelyiden arviointi ja kehittäminen-työryhmässä (AAKE-työryhmä). Työryhmän asettamisen taustalla oli poliisin pitkän aikavälin resurssitarpeiden suunnittelutyöryhmän raportti (Poliisi 2020-poliisin pitkän aikavälin henkilöstötarpeiden suunnitelma) samalta vuodelta. Siinä painotettiin poliisin keskittymistä ydintehtäviinsä etsimällä keinoja poliisin toiminnan kehittämiseksi siten, että se selviäisi tehtävistään suunnitelluilla henkilöresursseilla. Resurssi-

tarvetyöryhmän raportissa esitettiin resurssitarpeita vähentävänä toimenpiteenä poliisille osoitettujen lupapalveluiden karsimista luopumalla luvista, joilla ei ole yhteyttä yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen ja siirtämällä joidenkin lupien myöntäminen sellaisen viranomaisen tehtäväksi, jonka ydintehtäviin ne kuuluvat poliisia paremmin. Näistä luvista esimerkkinä mainittiin ajo-oikeuteen liittyvät luvat. AAKE-työryhmän raportissa painotettiin sähköisen asioinnin lisäämistä. Raportissa katsottiin viranomaisen hoidettaviksi tehtäväksi tietojärjestelmästä vastaaminen ja rekisterinpitäjän tehtävät, hankinnat ja sopimusten hallinnointi, ajo-oikeuden peruuttamiseen ja erilaisiin määräämisiin liittyvät tehtävät sekä ne osat menettelystä, missä käsitellään salassa pidettäviä ja arkaluonteisia tietoja. Ajokorttiluvan myöntäjänä katsottiin kyseeseen tulevan Liikenteen turvallisuusvirasto tai poliisi. Liikenteen turvallisuusvirasto-mallissa katsottiin ajokorttimenettely hoidettavaksi palveluntuottajamallilla, jolloin poliisille jäisi kielteisten päätösten ja ajokiellojen käsittely. Molempien toteutusmallien katsottiin edellyttävän tietojärjestelmämuutoksia. Liikenteen turvallisuusviraston järjestelmän kehittämiseen varatut resurssit oli tuolloin kiinnitetty vuoteen 2013.

Liikenteen turvallisuusvirasto asetti 28.8.2012 työryhmän, jonka tehtävänä oli selvittää ajokortin ja ajo-oikeuteen liittyvien muiden lupien myöntämiseen liittyvän toimivallan siirtoa poliisilta virastolle. Työryhmän selvityksessä (Trafi-Poliisi toimivaltuusryhmän taustaselvitys 2012) ehdotettiin ajokorttilakia muutettavaksi siten, että ajokortin, opetusluvan, moottoripyörän harjoitusluvan, liikenneopettajaluvan, taksinkuljettajan ajoluvan sekä vammaisen pysäköintiluvan myöntää Liikenteen turvallisuusvirasto ja että tehtävät voidaan hoitaa hankkimalla siihen liittyvät palvelut palvelun tuottajalta. Raportissa ei esitetty ajokiellon ja muiden seuraamusten osalta muutoksia. Ajokiellon määräisi edelleen tuomioistuin tai poliisi. Myös ajoterveydentilan ja ajokunnon seurannan osalta ehdotettiin säännökset pidettäväksi ennallaan. Raportissa katsottiin toimivallan keskittämisen yhdelle hallinnonalalle tehostavan hallinnon toimintaa ja parantavan asiakaspalvelua, jos ajokortin myöntämiseen ja tutkinnon suo-

rittamiseen liittyvästä neuvonnasta ja asiointista huolehtii yksi toimija, jonka ydintoimintaan ne sopivat paremmin. Selvityksessä huomioitiin myös valtiovarainministeriön vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelma sekä ydintoimintoanalyysi, jonka tehtävänä on asiakaslähtöisesti ja hallinnonalan rajat ylittäen löytää keinoja uudistaa valtionhallinnon rakenteita ja toimintoja sekä hoitaa tehtäviä uudella tavalla valtionhallinnon sisällä.

Liikenne- ja viestintäministeriö asetti vuonna 2013 lainsäädäntöhankkeen liikenteeseen liittyvien lupa-asioiden toimivallan siirtämiseksi Liikenteen turvallisuusvirastolle. Hankkeessa ovat liikenne- ja viestintäministeriön ohella mukana sisäasiainministeriön poliisiosasto, Poliisihallitus ja Liikenteen turvallisuusvirasto. Ajoterveysvaatimukseen liittyvää toimivaltuuksien osalta mukana hankkeessa on mukana sosiaali- ja terveysministeriö. Esitys on valmisteltu hankkeen yhteydessä.

5.1.2 Liikenneopettajia ja ajokokeen vastaanottajia koskevat muutokset

Liikenneopettajalupaa koskevat muutosehdotukset on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriössä yhteistyössä Liikenteen turvallisuusviraston ja Opetushallituksen kanssa. Valmistelussa on otettu huomioon erikoisammattitutkinnon perusteiden muutokset ja opetushallinnonalan toivomat muutokset liikenneopettajaluvan myöntämisessä.

5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

5.2.1 Toimivallan siirtoa koskevat ehdotukset

Toimivallan siirtoa ja liikenneopettajalupaa koskevat esitysluonnokset on valmisteltu erikseen ja ne on erikseen toimitettu tiedoksi keskeisille viranomaisille sekä liikenteeseen ja liikenneturvallisuuteen liittyvissä tehtävissä toimiville järjestöille ja muille tahoille lausunnon antamista varten.

Toimivaltamuutoksia koskevista ehdotuksista saaduissa lausunnoissa on pääosin kannatettu tehtävien siirtoa koskevia ehdotuksia. Lausunnoissa on kuitenkin edellytetty muun muassa, että julkisten hallintotehtävien hoi-

taminen palvelun tuottajan toimesta varmistetaan riittävin säännöksin, palvelujen saataavuus ja kansalaisten asiointi lähellä kotiaan turvataan nykyisellä tasolla koska jatkossakin tarvitaan henkilökohtaista käyntiä myös muuten kuin tutkintoa suoritettaessa, palvelutaso on riittävä ja palveluita on saatavilla kohtuullisella odotusajalla, maantieteellisen kattavuuden lisäksi otetaan huomioon potentiaalisten palveluntarjoajien määrä hintatason kustannusvastaavuuden toteutumiseksi mahdollisimman hyvin sekä, että muutoksista aiheutuvat säästöt näkyvät lupamaksuissa ja kohtuullisina käsittelyaikoina (mm. Autoliitto, Liikennevakuutuskeskus (LVK), Linja-autoliitto, Suomen Autokoululiitto ry, Suomen Kuljetus ja logistiikka SKAL ry (SKAL).

Oikeusministeriön täydentävässä lausunnossa suhtaudutaan hyvin kriittisesti ehdotettuun tehtävien siirtoon. Esityksen katsotaan tarkoittavan poikkeuksellisen laajaa perustuslain 124 §:ssä tarkoitettujen julkisten hallintotehtävien siirtämistä viranomaiskoneiston ulkopuolelle ja edellyttävän perusteellista uudelleenarviointia ja laajaa jatkovalmistelua etenkin kaikkien palvelun tuottajalle ehdotettujen tehtävien tehtäväkohtaisen valtiosääntöisen tarkastelun puuttumisen takia. Ehdotetun palvelun tuottajien tehtäviä ja toimivaltaa koskevan mallin katsotaan muun muassa jättävän vastuuviranomaisen vailla oikeudellisesti merkityksellistä roolia ajolupien myöntämisen menettelyssä soveltuvuusharkintaa lukuun ottamatta. Lausunnossa ei myöskään pidetä ongelmattomana julkiselta hallinnolta vaadittavan puolueettomuuden ja riippumattomuuden näkökulmasta ajokorttien myöntämiseen liittyvien tehtävien yhdistämistä kuljettajantutkintojen vastaanottajan tehtäviin eikä sitä, että siirtoa koskevat ehdotukset perustetaan lupatehtävien rutiiniluonteisuuden ja sen varaan, etteivät palvelun tuottajat käyttäisi tehtävissään harkintavaltaa. Ministeriö ei myöskään pidä oikeana esityksessä esitettyä kantaa lääkärinlausunnon luonteesta ja siitä, ettei lupien myöntämiseen sisältyisi tältäkin osin itsenäistä harkintavaltaa.

Oikeusministeriön mukaan palvelujen alueellisen saatavuuden turvaamisen kannalta olennaista ei ole päätösvalan organisointi

vaan riittävien asiointimahdollisuuksien järjestäminen. Lausunnossa samoin kuin valtiovarainministeriön lausunnossa viitataan viireillä olevaan Asiakaspalvelu-2014 hankkeeseen. Valtiovarainministeriö kannattaa viranomaisten keskittymistä ydintehtäviinsä, mutta vastuullisen viranomaisen vaihtuminen ei ole peruste palvelujen heikkenemiselle eikä palvelujen saatavuus saisi heiketä nykyisestä. Suomen Autokoululiiton lausunnossa viraston nykyistä toimintaa ei pidetä tasapuolisena ja viranomaisen toiminnan mukaisena, koska pitäisi olla valtakunnallinen kattava palveluverkko. Valtiovarainministeriön mukaan palveluita ulkoistettaessa olisi varmistuttava siitä, että yksityisten palvelun tarjoajien kesken syntyy kilpailuasetelma eikä ajokorttiluvan hinta nouse. Autoliitto arvostelee lausunnossaan aiempia kilpailutuksia ja, jos tämän tyyppistä tehtävää ei voida aidosti kilpailuttaa, olisi sen mukaan tehtävä hoidettava viranomaisen toimesta. Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry:n mukaan palveluverkoston kilpailutuksessa olisi maantieteellisen kattavuuden lisäksi otettava huomioon potentiaalisten palveluntarjoajien määrä, jotta hintatason kustannusvastaavuus toteutuisi mahdollisimman hyvin. Suomen ajopiirturikortin hinta on sen mukaan muiden maiden hintaa korkeampi. Työ- ja elinkeinoministeriö puoltaa tehtävien hoitoa nykyistä vähemmällä viranomaistyön resursseilla, mutta sen mukaan lakiesityksestä puuttuu palvelun tuottajan luotettavuuden arviointi. Opetus- ja kulttuuriministeriön lausunnossa korostetaan sitä, etteivät ehdotetut muutokset saa nostaa ammatillisen koulutuksen järjestäjien ja opiskelijoiden kustannuksia ja että lupien ja ajokorttien alueellinen saatavuus turvataan. Ehdotetuilla muutoksilla katsotaan olevan vaikutusta niihin ammatillisen koulutuksen järjestäjiin, jotka tarjoavat ammatillista kuljetus- ja liikenneopettajakoulutusta.

Esityksessä esitettyjen henkilöstövaikutusten ja järjestelmäkustannusten osalta esitetyt lisäykset tulee valtiovarainministeriön mukaan hoitaa vahvistettujen menokehysten puitteissa joko liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan sisällä tai resurssisierroin liikenne- ja viestintäministeriön ja sisäasiainministeriön hallinnonalojen välillä.

Sisäasiainministeriön ja Poliisihallituksen lausunnoissa kiinnitetään huomiota esityksen taloudellisten vaikutusten arviointiin ja tarpeeseen huomioida mm. palvelun tuottajien osuus tehtävien hoitamisessa ja tehtävien edellyttämä työmäärä suhteessa esitettyyn tehtävien hoitoon. Poliisihallituksen mukaan olisi nykytoiminnan pohjalta edellytykset arvioida minkä suuruusluokan hankinnasta on kysymys hankinnan arvolla mitattuna. Oikeampaa tietoa esitetyn toimintamallin taloudellisesta edullisuudesta nykyiseen verraten saataisiin vertaamalla tätä arviota hankinnan arvosta lisättyä virastolle muuten aiheutuvilla kustannuksilla, esimerkiksi lähienhenkilöstön johdosta, poliisin liikenteeseen liittyvistä luvista saamiin suoritemaksuihin. Lausunnoissa todetaan ajokortin hyväksymisestä henkilöllisyyden osoittamisesta ja tähän liittyvistä riskeistä, joiden katsotaan tehtävien siirron myötä entisestään kasvavan ja korostetaan asiasta tiedottamista. Myöntäjän muuttumisen yhteydessä olisi lausuntojen mukaan syytä pohtia sitä, onko asialla vaikutusta ajokortin käyttöön tunnistamisasiakirjana poliisihallinnon ulkopuolella, esimerkiksi sähköisessä asioinnissa ja varmennepalveluista annetun lain (617/2009) 17 §:n osalta. Väärennetyksi epäiltyjen ulkomaalaisten ajokorttien kohdalla Liikenteen turvallisuusviraston virkamiehellä tulisi Poliisihallituksen mukaan olla oikeus ottaa ajokortti sen aitouden tutkimista varten. LVK:n mukaan kirjeiden toimittaminen Ruotsin tapaan kirjattuna ehkäisisi ajokortin päättymisen vääriin käsiin ja mahdollisen identiteettivarkauden.

Sisäasiainministeriön lausunnon mukaan Trafille annettavien poliisin rekistereiden käyttöoikeuden ja passikuvien käytön saamiseksi ei tarvita aiemmin arvioituja henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain muuttamista, koska laki mahdollistaa nykyisellään tietojen antamisen. Sen sijaan ajoneuvoliikennerekisteristä annettua lakia olisi muutettava.

Tietosuojavaltuutetun lausunnon mukaan esityksessä on huomioitu henkilötietojen käsittelyä koskevasta lainsäädännöstä tulevat velvoitteet, joskin sääntelyä olisi tarpeen täsmentää etenkin tietojen rekisteröintiin liittyvien seikkojen osalta, joista perustuslakivaliokunnan ja hallintovaliokunnan kannanotto-

jen mukaan on säädettävä lain tasolla. Ehdotettuihin lakeihin sisältyy muutamia sellaisia henkilötietojen käsittelyyn liittyviä kysymyksiä, joiden yhteydessä tulisi kiinnittää erityistä huomiota mainitusta laista tuleviin velvoitteisiin sekä siihen mistä asioista henkilötietojen käsittelyssä on säädettävä lailla. Olennaista tehtävien hoidon ulkoistamisessa lausunnon mukaan on tunnistaa, että siltä osin kuin kysymys on henkilötietojen käsittelyyn liittyvistä tehtävistä, joita tehtäisiin Liikenteen turvallisuusviraston lukuun, virasto rekisterinpitäjän roolissa vastaisi henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuudesta, koska rekisterinpitäjän henkilötietojen käsittelyyn liittyvää vastuuta ei voida ulkoistaa sopimuksin. Viraston on varmistettava muun muassa se, että palvelun tuottajat noudattavat henkilötietolain 5 §:n huolellisuusvelvoitetta sekä 32 §:n mukaista suojausvelvoitetta ja muita tietosuojavelvoitteita, jotka on säädetty koskemaan myös sitä, joka itsenäisenä elinkeinonharjoittajana toimii rekisterinpitäjän lukuun tai jolle tämä luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla tietoja, ja nämä seikat olisi huomioitava erikseen palvelutehtäviä koskevien sopimusten laatimisen yhteydessä. Jos ehdotus edellyttää teknisten käyttöyhteyksien avaamista Liikenteen turvallisuusviraston tai muun tahon tietojärjestelmiin, on siitä säädettävä lain tasolla ja tietojen suojaamisesta on tällöin erityisesti huolehdittava. Lausunnon mukaan ehdotetut muutokset helpottaisivat ja tehostaisivat esityksessä tarkoitettujen lupaja muiden palvelutehtävien hoitamista ja olisivat siksi tarpeellisia. Esityksen katsotaan täyttävän henkilötietojen käsittelyn asianmukaisuuden sekä tarpeellisuuden vaatimuksen. Ehdotetut muutokset ovat lausunnon mukaan perusteltuja ja tarkoituksenmukaisia.

Sosiaali- ja terveysministeriön ja Liikennelääketieteen yhdistyksen lausunnoissa kannatetaan ajoterveysteen liittyviä toimivaltasiirtoja yhtenä kokonaisuutena. Liikennelääketieteen yhdistyksen mukaan käsittelyn asianmukaisuudesta ja kansalaisten tietosuojasta olisi huolehdittava, koska lääkärinlausunnoissa on henkilön terveyttä koskevia johtopäätöksiä kuten vaatimuksia tai suosituksia alkoholikon käytöstä, erikoislääkärin lausunnon tai ajokokeen suorittamisesta. Suomen Lääkäriliitto, Poliisihallitus ja onnettomuus-

tutinnan tuosten perusteella LVK suhtautuvat varauksella ajokorttilain 12 §:n 1 momentin 2 kohdan, joka koskee alkoholin tai muun huumaavan aineen jatkuvaa väärinkäyttöä ajokortin saamisen esteenä, kumoamiseen. Poliisihallituksen mukaan huumausainetaustaisen henkilön ajokortin saamisen ehkäisemiseksi olisi päihhteiden jatkuva väärinkäyttö huomioitava lääkärin ilmoitusvelvollisuutta koskevassa ajokorttilain 21 §:ssä. Myös LVK:n lausunnossa korostetaan lääkärin ilmoitusta ja tiedonkulun tärkeyttä lääkäriltä poliisille. Poliisihallituksen mukaan tiedonkulku poliisille olisi varmistettava vammaisen pysäköintiluvan myöntämisen yhteydessä, jos on epäiltävissä, ettei terveydentila täytä ajokortin terveysvaatimuksia. Poliisihallituksen, samoin kuin Suomen Ajokyyryarviot antaman lausunnon, mukaan nuorison terveystodistusta ei tulisi pitää riittävänä selvityksenä ensimmäistä auton ajokorttia haettaessa. Suomen Ajokyyryarvioinnit antaman lausunnon mukaan ajokyyryn ja ajoterveysteen arviointi ei kuulu poliisin ydinosoitukseen ja toimivallan jakoa tulisi tältä osin vielä miettiä. Lausunnossa todetaan myös näiden arvioiden tekemisestä ajokoetta ja ajonäytettä luotettavammin ja katsotaan olevan syytä pohtia sitä, aiheuttaako lääkärinlausunnon toimittaminen palveluntuottajan sijaan Liikenteen turvallisuusvirastolle palvelun tuottajan kannalta jääviysoongelmaa, koska menettelyn arvioidaan todennäköisesti aiheuttavan asiakkaan kannalta viiveitä.

Oikeusministeriön lausunnossa kiinnitetään huomiota muutoksenhakusäännösten muotoiluun, norminantovaltuuksien tarkkuuteen ja riittäviin perussäännöksiin laissa esimerkiksi ajoterveysttä koskevissa asioissa. Oikaisuvaatimuksen käyttöä voitaisiin lausunnon mukaan harkita käytettäväksi luonnoksessa esitettyä laajemmin esimerkiksi muiden lupien kuin elinkeinolupien kohdalla. Rangaistusäännösten kannalta lausunnossa pidetään yleisten kriminalisointiperiaatteiden näkökulmasta ongelmallisena B-luokan ajokorttiin erillisestä lyhytaikaisesta ajokortista luopumisen takia liitettävän ehdon kriminalisointia, koska ehto koskisi kaikkia ja rangaistavuuden täyttäisi myös passiivisena pysyttelemisen ja ajamisesta luopuminen. Lausunnossa korostetaan uudesta järjestel-

mästä tiedottamista uusille kuljettajille niin, ettei ensimmäinen yhteydenotto ole rangaisusvaatimuksesta ilmoittaminen.

Linja-autoliitto ja Suomen Kuljetus ja Logistiikka ry SKAL esittävät muutosta ajokorttilain 24 §:ään, jonka mukaan puolustusvoimissa suoritettu ryhmän 2 ajokorttitutkinto olisi C-luokan sijaan hyväksyttävissä enintään kolme vuotta aikaisemmin suoritettuna siviilikorttiin vaihdettaessa ja kiirehtivät kuljettajan ammattipätevyyskortin postittamista. Myös puolustusministeriö on esittänyt muutosta 24 §:ään. Liikenteen turvallisuusvirasto esittää vammaisen pysäköintilupa-ehdotusten muutosten poistamista ja luvan myöntämistä nykyisen käytännön mukaisesti sekä myöntämisedellytysten arvioinnin tarkastelua laajemmin tieliikennelain kokonaisuudistuksen yhteydessä.

Myös lyhytaikaisesta ajokortista luopumista koskevaa ehdotusta on kannatettu. Oikeusministeriön mukaan ehdon tulisi liittyä vain ajoneuvon kuljettamiseen ja Poliisihallituksen mukaan ehdon rikkomisesta olisi määrättävä ajokieltoon toistaiseksi, jotta ajokortti voitaisiin palauttaa vasta opetusvaatimuksen täytyttyä. LVK ei katso ehdotetun muutoksen kannustavan koulutuksen loppuun viemiseen, millä voi olla vaikutuksia liikenneturvallisuuteen ja pitkäaikaisen kortin voivan aiheuttaa ongelmatilanteita esimerkiksi autoa vuokrattaessa kun yrityksellä ei ole mahdollisuutta voimassaolon tarkistamiseen tietokannasta eikä myöskään käytettävissä oleva liikennevalvontateknologia pysty ajoneuvon lisäksi tunnistamaan kuljettajia. Lausunnossa toivotaan myös vakuutusyhtiöille mahdollisuutta ajokielto tietojen tarkasteluun esimerkiksi vakuutuksen myöntämisen yhteydessä. LVK suhtautuu varauksellisesti taksinkuljettajaksi pääsyn aikaistumiseen lyhytaikaisesta ajokortista luopumisen johdosta, koska alle vuoden ajo-oikeuden haltijat aiheuttavat 50 vahinkoa 1000 korttia kohden kun vastaava luku viisi vuotta ajokortin omanneilla on 10 vahinkoa.

Lausunnoissa esitetyt huomiot on pyritty ottamaan huomioon. Esitystä on tarkistettu saatujen lausuntojen pohjalta. Esityksen valtiosääntöoikeudellista arviointia, valtuussäännöksiä ja muutoksenhakusäännöksiä on tarkistettu oikeusministeriön lausunnon poh-

jalta. Myös palveluntuottajan tehtäväkuva on määritelty tarkemmin. Esitykseen on lisätty myös palvelun tuottajan luotettavuutta ja ajoneuvoliikennerekisteristä annettua lakia koskevat muutosehdotukset. Myös ensimmäiseen auton ajokorttiin liitettävää ehtoa on tarkistettu oikeusministeriön ja Poliisihallituksen lausuntojen pohjalta. Lisäksi esitykseen on tehty myös muita ehdotuksia tai perusteluja koskevia tarkistuksia. Lausunnoissa on nostettu esiin myös muun muassa opetuslupaopettajan vaatimukset, kansainvälisen ajokortin antamisen menettely, ajoterveyden valvonnan ja alkolukkolainsäädännön muutostarpeita. Kuljettajakoulutukseen liittyviä säännöksiä tarkastellaan lähivuosina erikseen ja alkolukkoon liittyviä muutostarpeita tarkastellaan vireillä olevan säädöshankkeen yhteydessä. Esitykseen sisältyy lähinnä ehdotettuun tehtävään siirtoon liittyviä toimivaltakysymyksiä. Suomessa vaaditaan myös ryhmän 1 kuljettajilta lääkärinlausunto, minkä johdosta ei ehdoteta muutoksia nuorison terveystodistuksen hyväksymiseen. Lausunnoissa on myös kiirehditty lupien postitteen toimittamista, mitä koskeva ehdotus sisältyy esitykseen ja on tarkoitus toteuttaa muun esityksen kanssa samassa aikataulussa.

5.2.2 Liikenneopettajia ja ajokokeen vastaanottajia koskevat ehdotukset

Liikenneopettajalupaa ja ajokokeen vastaanottajaa koskevista ehdotuksista saaduissa lausunnoissa kannatettiin yleisesti muutosehdotuksia. Lausunnoissa on tuotu esiin myös seuraavat näkökohdat.

Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry:n lausunnossa ei nähdä alalla sellaista työvoiman saatavuusongelmaa, jonka vuoksi työelämään siirtymistä pitäisi nopeuttaa myöntämällä liikenneopettajalupa liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon kahden pakollisen tutkinnon osan perusteella. Se ei kuitenkaan vastusta muutosta, mutta korostaa osaamisen laajentamista suorittamalla erikoisammattitutkinto kokonaisuudessaan. Hämeen ammatti-instituutin Liikenneopetuskeskuksen (HAMI) mukaan myös mopo-opetusta autokoulussa antavalta tulisi opetuksen vaatavuuden takia edellyttää liikenneopettajalupa tai mopo-opetusta koskevan eri-

koisammattitutkinnon tutkinnon osan suorittaminen. Suomen Autokoululiitto ry:n lausunnossa ei kannateta liikenneopettajalupa-vaatimuksesta poikkeamista teoriaopetusta antavan kohdalla, koska opetuksessa käsitellään sellaisia ajotaitoihin ja asenteisiin liittyviä asioita, joita ei voida mitata ajokokeessa ja joka edellyttää ammattitaitoa. HAMIn mukaan poikkeamiskäytännön yhdenmukaistamiseksi olisi edellytyksiä tarkennettava laissa tai annettava toimivalta ohjeistukseen jollekin viranomaiselle tai muulle taholle. Liikennevakuutuskeskuksen lausunnon mukaan kevyen nelipyörän opetusta antavalta tulisi vaatia B-luokkaa syvempi osaaminen ajoneuvotyypin poikkeavuudesta ja korkeammasta onnettomuusriskistä johtuen. Vuonna 2012 mopoautoilla tapahtui 88 liikennevakuutuksesta korvattua vahinkoa tuhatta mopoautoa kohden kun vastaavat luvut mopolla olisivat 21 ja henkilöautoilla 31. Mopoauton pienemmästä opetusvaatimuksesta johtuen opetuksen sisältöön ja laatuun kohdistuu tiukempi vaatimus.

Ulkomailla liikenneopettajaluvan saaneiden vähimmäisosaaminen tai sen toteamisen ehdot olisi HAMIn mukaan kirjattava tarkemmin lakiin, koska toisessa maassa hankittu pätevyys ei takaa osaamista. Autokoululiiton, AKT:n ja Suomen Taksiliitto ry:n lausunnoissa edellytetään tunnustamista hakevalta vastaavaa asiasisältöjen hallintaa ja kielitaitoa. Autokoululiiton mukaan kielitaidon puutteet voivat johtaa väärinkäsityksiin ja siitä seuraavaan liikenneturvallisuutta vaarantavaan virheelliseen toimintaan. Liikennevakuutuskeskuksen mukaan maiden erilaisten liikenneolosuhteiden ja -sääntöjen eroavaisuuksista johtuen tunnustamisessa olisi oltava erityisen tarkka ja saatava yksiselitteiset arviointikriteerit ja testausmenetelmät, joista kustannustehokkaimmaksi arvioidaan lausunnossa kelpoisuuskoee. Lausunnossa edellytetään myös muussa EU- tai ETA-valtiossa suoritettun koulutuksen aitoudesta varmistamista ja tiedonsaantia liikenneerikkomuksista ja ajokielloista. Liikennevakuutuskeskuksen lausunnon mukaan vastaavan on koskettava myös ulkomaisen ajokokeen vastaanottajan tunnustamista.

HAMIn ja Liikenteen turvallisuusviraston lausunnoissa nostetaan esiin liikenneopetta-

jan jatkokoulutus osana liikenneopettajaluvan uudistamista. HAMIn mukaan vaihtoehtona voi olla muuten osoitettu ammattiin liittyvän osaamisen ajantasaisuus, kuten menettellään esimerkiksi ajokokeen vastaanottajan laadunvarmistuksessa. Lausunnossa esitetään myös, että opetusharjoitteluluvan voimassaoloa pidennettäisiin siihen saakka kunnes liikenneopettajalupa myönnetään ja että ajokokeen vastaanottajalta vaadittaisiin liikenneopettajaluvan sijaan ajo-opetuksessa toimiminen määräajan. Autokoululiiton lausunnossa esitetään riittävän ammattitaidon varmistamiseksi kahden vuoden liikenneopettajakokemusta ennen ajokokeiden vastaanottajaksi ryhtymistä kun taas Ajovarman lausunnossa vuoden kokemusvaatimuksen katsotaan estävän erikoisammattitutkinnon suorittajan työllistymisen suoraan ajokokeen vastaanottajan tehtäviin.

Liikennevakuutuskeskuksen lausunnossa epäillään ajokokeen vastaanottajan kuorma-auton ajokokeessa vaadittavan arviointitaidon saavuttamista peruskoulutuksessa, jos arvioijaa ei ole C-luokan ajokorttiopetusta syvällisemmin perehdytetty raskaan kaluston liikenteellisiin erityispiirteisiin ja ominaisuuksiin. Lähtökohtaisesti ajokokeen vastaanottajalla tulisi lausunnon mukaan olla ajokoetta syvällisempi osaaminen raskaiden ajoneuvojen ajamisesta liikenteessä, millä varmistauduttaisiin osaltaan siitä, että vastaanottaja kykenee kattavasti arvioimaan ajokoetta suorittavan soveltuvuutta liikenteeseen. Vaatimuksen ajokortista kolmen vuoden ajalta voidaan lausunnon mukaan katsoa johtavan siihen, että ilman kysymyksessä olevalla kalustolla ajamista osaaminen passiivituu.

Ajovarman lausunnossa kiinnitetään huomio ajokokeen vastaanottajien riittävyteen tulevaisuudessa eikä esityksen nähdä palvelun tuottajan näkökulmasta yleisperustelujen kohdassa 3.3 todetun mukaisesti parantavan ajokokeen vastaanottajien saatavuutta ja kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisedellytyksiä.

Peruspätevyyden laajentamisen kuorma-autoluokkiin arvioidaan muodostuvan harjoittelun toteutuksessa haasteelliseksi vähentyneiden tutkintomäärien takia. Tämä olisi huomioitava sen ehkäisemiseksi, ettei koh-

tuuttomasti viivytetä uusien vastaanottajien koulutusprosessia. LT-luokan käsittelykokeen vastaanottajan pätevyyttä Ajovarma pitää kokeen sisältöön nähden vaativana, jos ajokoetta ei suoriteta. Erikoistumiskoulutukseen vaadittua kolmen vuoden kokemusta B-, C1- tai C-luokassa pidetään pitkänä varsinkin kun korvaavan kokemuksen tai koulutuksen ja tutkinnon määritelmiä edelleen kiristetään. Harjoittelu vie yrityksen resursseja, joskin se voi myös joissain tapauksissa palvella yritystä. Kokemusvaatimuksen tosin katsotaan kaventavan hyötyä työvoiman saatavuuden kannalta.

Liikenneturvan lausunnossa korostetaan ajokokeen vastaanottajan peruskoulutusta ja sitä, että lainkohdassa, joka mahdollistaa myös muun tutkinnon tai kelpoisuuden hyväksymisen, tulisi korostaa menettelyn poikkeuksellisuutta. Joustomahdollisuus on sen mukaan perusteltua säilyttää, mutta tärkeää on varmistaa se, ettei yritys käytä sijaisina tai tilapäistyvoivoina henkilöitä, joilla ei ole asian edellyttämää ammattitaitoa.

Oikeusministeriön lausunnossa kiinnitetään huomiota opetustilaa ja yhteisesti järjestettyä opetusta koskeviin perussäännöksiin laissa ja säädösviittaukseen ajokorttilain siirtymäsäännöksessä. Liikenteen turvallisuusviraston lausunnossa puolletaan opetusharjoittelukoulujen hyväksymisestä luopumista toisin kuin AKT:n ja Autokoululiiton lausunnoissa. Niiden lausunnoissa hyväksymistä pidetään edelleen tarpeellisena sen takaamiseksi, että liikenneopettajiksi koulutautuvilla on laadukas harjoitteluympäristö ja koulutuksen perusteet ja asiantuntemus ovat koulussa kunnossa. Moottoripyöräkerho MP 69 ry:n lausunnossa katsotaan moottoripyörän ajokoetta vastaanottavan ajokorttivaatimuksessa olevan epäjohdonmukaisuus, kun henkilöllä edellytetään olevan voimassa oleva ajokortti jossakin näistä luokista. Tällöin A-luokan moottoripyörän ajokorttia varten suoritettavalla ajokokeen vastaanottajalla voisi olla vain A1-luokan ajo-oikeus.

AKT:n lausunnon mukaan muutosten vaikuttavuutta olisi seurattava liikenneturvallisuuden ja harmaan talouden näkökulmista. Autokoululiiton mukaan on tärkeää seurata uudistettua koulutusta ja sen vaikutuksia tutkimuksilla ja faktoilla.

Kuljetusalan järjestöjen lausunnossa (Auto liikenteen työnantajaliitto ry, linja-autoliitto ry, Logistiikkayritysten liitto ry, Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry) kannatetaan ajokorttilain 5 §:n muutosta ajokortin vähimmäisiän ja ammattipätevyyden yhteensovittamisessa, koska sillä poistettaisiin nykyinen suorittamisjärjestys muissakin kuin opetussuunnitelmaperusteisessa logistiikan perustutkinnoissa. Ammatillisen kuljettajakoulutuksen käsite vaatisi kuitenkin tarkennusta, koska tutkintotavoitteisen ja muun koulutuksen katsottiin menneen esityksessä sekaisin. Oppisopimuskoulutusta voidaan käyttää tutkintotavoitteisessa koulutuksessa ja myös ei-tutkintotavoitteisessa lisäkoulutuksessa, joka kuitenkin vain perustason ammattipätevyyskoulutuksen antamiseen rajoittuvana ei ole lausunnossa todetun mukaan opetus- ja kulttuuriministeriön ilmaiseman kannan mukaan tarkoituksenmukaista valmistavan koulutuksen järjestämistä. Käsitteen ulkopuolelle jää muiden alojen ja muuhun kuin kuljetusalan tutkintoihin tähtäävä koulutus, jossa pakollisena tai valinnaisena tutkinnon osana on kuljetusalan perustason ammattipätevyys. Liikenteen turvallisuusviraston lausunnossa todetaan ammatillisella kuljettajakoulutuksella tarkoitettavan tässä lähtökohtaisesti ammatilliseen tutkintoon valmistavaa koulutusta. Logistiikan Opetuksen Tuki ry LOT ry:n lausunnossa esitetään pykälään tarkennusta, että kysymyksessä on ammattipätevyyslain 6 §:ssä tarkoitettua tutkintotavoitteisesta ammatillisesta koulutuksesta. LOT ry:n pykäläehdotuksessa hyväksymisasiakirjaa koskeva vaatimus pysytettäisiin toisin kuin kuljetusalan järjestöjen lausunnossa, jossa todetaan hyväksymisasiakirjan ja ajokorttilain 5 §:n 2 momentin liittyvän eri asioihin. Ajokorttilain säännös koskee ajokortin saamisen vähimmäisikää kun taas hyväksymisasiakirjan saavalla opiskelijalla ajokortti jo on. Liikenteen turvallisuusviraston lausunnon mukaan hyväksymisasiakirjan vaatiminen helpottaa huomattavasti kuljettajantutkinnon vastaanottajan päätöksentekoa kuljettajantutkintoon pääsyn edellytyksiä arvioitaessa ja samalla vältetään mahdollisesti vaatimasta muunlaisia asiakirjoja. Lausunnossa todetaan myös liikenne- ja viestintäministeriön ajo- ja ammattipätevyystyö-

ryhmän ehdottaneen esityksen mukaista muutosta ja sen toteuttamista nopealla aikataululla.

Kuljetusalan järjestöjen ja LOT ry:n lausunnoissa esitetään myös ajokorttilain 5 §:n 3 momentin muuttamista poistamalla vaatimus opetussuunnitelmaperusteisesta linja-auton kuljettajan koulutuksesta 18 vuoden vähimmäisikää sovellettaessa. LOT ry:n lausunnossa kannatetaan hyväksymisasiakirjan vaatimista tässäkin yhteydessä.

Autokoululiiton lausunnossa kannatetaan ikävaatimuksesta poikkeamista mutta hyväksymisasiakirjan vaatimisen katsotaan merkittävästi rajoittavan raskaan kaluston korttien suorittamista valtakunnallisesti. Ikärajapoikkeuksen kuljettajantutkintoon pääsemiseksi tulisi raskaan kaluston kuljettajien saannin varmistamiseksi koskea sen mukaan myös muulla tavoin perustason ammattipätevyyttä suorittavaa. Ammattipätevyyskouluttajien lausunnossa kannatetaan oppisopimuskoulutuksen aseman hyväksymistä, joskin oppisopimusrahoituksen kannalta ongelmana on nopeutettua ammattipätevyyskoulutusta pitemmän ammattipätevyyskoulutuksen vaatiminen.

Liikenteen turvallisuusviraston lausunnossa pidetään ajokorttilain 54 §:n 1 momentin 3 kohdan alakohdan muutosehdotusta erityisen tarpeellisenä pitkään kuljettajan tehtävissä toimineiden saattamiseksi samaan asemaan alalla tulevien kanssa. Kysymyksessä voisi olla kuorma- tai linja-auton kuljettajan ammattipätevyys, jonka voimassaolo osoitettaisiin sitä osoittavalla merkinnällä ajokortissa tai kuljettajan ammattipätevyyskortissa. Liikenteen turvallisuusviraston lausunnossa toivotaan myös lain tulevan voimaan syyskuun 2014 alusta, koska uudet erikoisammattitutkinnon perusteet tulivat voimaan jo huhtikuussa ja raskaan kaluston kuljettajien tutkintoon pääsyn edellytyksiä koskevat muutokset olisi hyvä saada voimaan ennen 10.9.2014 päättyvää siirtymäkautta.

Lausunnoissa esitetyt näkökohdat on pyritty ottamaan huomioon ehdotuksissa tai esityksen perusteluissa. Mopokorttivaatimusten tiukentumisen yhteydessä vuonna 2011 yhtenä opetuksen saatavuuteen ja hinnan kohtuullisuuteen vaikuttavana tekijänä säädettiin opetusta antavan liikenneopettajalupaa

alemmasta kelpoisuudesta myös autokouluopetuksessa. Kuljettajakoulutusta koskevien säännösten arviointi jatkuu lähivuosina ja tässä yhteydessä voidaan arvioida myös mopo-opettajan vaatimukset uudelleen. Osaaminen kevyen nelipyörän opetukseen annetaan liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon perusteiden mukaisesti kahden pakollisen tutkinnon osan yhteydessä. Ajokorttilain säännökset perustuvat tutkintoperusteisiin tältä osin. Kuljettajantutkintojen järjestämisestä annetun lain säännökset ajokokeen vastaanottajan peruskoulutuksen tuottamasta kelpoisuudesta perustuvat samoin erikoisammattitutkinnon perusteisiin. Kuorma-auton ajokorttitutkinnossa tarvittava osaaminen on huomioitu erikoisammattitutkinnon perusteissa ja osaaminen osoitetaan näyttötutkinnossa. Osaamisen näyttö sovitettaisiin tutkintoa suorittavalla olevan ajo-oikeuden mukaan. Ajokokeen vastaanottajan kelpoisuudet perustuvat EU:n lainsäädäntöön. Opettajien kelpoisuuksia, kuten esimerkiksi teoriaopetusta antavan kelpoisuusvaatimuksia, voidaan tarkastella tulevien opetuksen muutostarpeiden yhteydessä. Moottoripyörätutkintojen vastaanottamisessa on huomioitu EU:n lainsäädännön vaatimukset ajokokeen vastaanottajan erikoistumiskoulutuksen hyväksymisestä jossakin moottoripyöräluokissa suoritettuna kun taas ajokokeen vastaanottajalla on aina oltava suoritettavaa luokkaa vastaava moottoripyörän ajokortti.

Jatkokoulutusvaatimuksen lisääminen liikenneopettajaluvan uudistamisen edellytyksiin oli valmistelussa esillä, mutta asian valmistelun katsottiin edellyttävän eri hallinnonalojen välistä yhteistyötä, johon ei esityksen aikataulussa ollut mahdollisuuksia.

Euroopan unionin lainsäädäntö ei salli ajokortin vähimmäisiän alentamista nopeutetulla perustason ammattipätevyyskoulutuksella. Kun Suomessa päätettiin kansallisesti ottaa käyttöön EU-lainsäädännön mahdollistama linja-auton kuljettajan 18 vuoden vähimmäisikä, edellytykseksi asetettiin nimenomaan opetussuunnitelmaperusteinen, noin kolmen vuoden perustutkintokoulutus. Myös ammattipätevyyskoulutukseen liittyviä säännöksiä tullaan arvioimaan lähivuosina Euroopan unionin lainsäädännön ja niihin mahdollisesti tehtävien muutosten puitteissa.

Tässä yhteydessä voidaan arvioida myös linja-auton kuljettajan kelpoisuuden saavuttamisen edellytyksiä 18 vuoden vähimmäisiän perusteella.

6 Riippuvuus muista esityksistä

Eduskunnassa on vireillä hallituksen esitys eräiden hallintoasioiden muutoksenhakusäännösten tarkistamisesta (HE 230/2014 vp). Ehdotettujen lakien on tarkoitus tulla voimaan noin puolen vuoden kuluttua siitä kun ne on hyväksytty ja vahvistettu. Esitys

on valmisteltu oikeusministeriössä. Esitykseen sisältyvät ehdotukset muutoksenhakua koskevien säännösten muuttamisesta kuljettajantutkintotoiminnasta annetussa laissa (14 §), kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetussa laissa (26 §) ja taksinkuljettajien ammattipätevyydestä annetussa laissa (38 §). Mainittuja pykäläiä koskevia muutosehdotuksia sisältyy myös tähän esitykseen, johon sisältyvien muutosten on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2016 alusta.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Ajokorttilaki

3 §. Määritelmä. Pykälän 1 momentin 2 kohta kumottaisiin lyhytaikaisesta ajokortista luopumisen takia.

5 §. Ikävaatimukset. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että perustason ammattipätevyysvaatimusta ei vaadittaisi kuljettajantutkintoon tullessa 7 ja 9 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa, jos henkilö olisi ammattipätevyyslain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettavat vaatimukset täyttävässä ammatillisessa kuljettajakoulutuksessa. Amatillisella kuljettajakoulutuksella on tässä lähtökohtaisesti tarkoitettu ammatilliseen tutkintoon valmistavaa koulutusta. Säännöstä ei ole haluttu rajata pelkästään tutkintotavoitteiseen koulutukseen. Säännös antaisi tämän johdosta mahdollisuuden väljempään tulkintaan, jos se ammatillisen koulutuksen puolella tällaiseksi tulkittaisiin. Koulutuksen kestoa koskeva vaatimus on vähintään kuusi kuukautta ja enintään kolme vuotta. Lisäksi henkilöllä tulisi olla mainitun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettu hyväksymisasiakirja, joka oikeuttaa koulutuksen aikana tapahtuviin ajoihin ilman ammattipätevyyttä. Koulutuskeskus antaa hyväksymisasiakirjan opiskelijalle, jonka katsotaan edenneen opinnoissaan siihen vaiheeseen, että hän voisi jatkaa harjoittelua itsenäisesti kuljettajana toimimalla ajo-

oikeuden saatuaan. Hyväksymisasiakirjan antamisella koulutuskeskus ottaa kantaa myös harjoittelupaikan soveltuvuuteen. Hyväksymisasiakirjan antaminen ei edellytä voimassa olevaa ajo-oikeutta, mutta ilman ajo-oikeutta se ei oikeuta ajoneuvon kuljettajana toimimiseen kuljetuksissa, jotka edellyttävät ammattipätevyyttä. Hyväksymisasiakirjan vaatiminen helpottaa huomattavasti tutkinnon vastaanottajan päätöksentekoa tutkintoon pääsyn edellytyksiä arvioitaessa. Koulutuskeskuksen antamasta hyväksymisasiakirjasta säädetään tarkemmin kuorma- ja linja-auton kuljettajan ammattipätevyydestä annetun valtioneuvoston asetuksen (640/2007) 8 §:ssä. Esitykseen sisältyy ehdotus hyväksymisasiakirjaa koskevan säännöksen lisäämisestä mainitun ammattipätevyyslain 6 §:ään. Menettelyä ehdotetaan sovellettavaksi myös D-luokan koulutuksessa.

Kysymykseen tulisivat esimerkiksi logistiikan perustutkintokoulutuksessa kuorma-auton, linja-auton tai ajoneuvoyhdistelmän kuljettajan kelpoisuutta suorittavat ja metsäalan tai rakennusalan ammatillista perustutkintoa suorittavat, sillä näihin tutkintoihin sisältyy mainitun perustason ammattipätevyyden saavuttaminen. Kysymykseen voisi tulla myös muu ammatillinen tutkinto, jos ammattipätevyyden suorittaminen sisältyisi siihen. Lisäksi kysymykseen voisi tulla esimerkiksi oppisopimuskoulutuksena annettava ammatillinen koulutus, jonka vaatimuksiin sisältyy

280 tunnin perustason ammattipätevyyskoulutuksen suorittaminen. Muutos mahdollistaisi näidenkin tutkintojen kohdalla ammattipätevyuden suorittamisen vaiheittain tutkinnon osien suorittamisen mukaisesti. Tämä helpottaisi erityisesti koulutuksen järjestämistä ja edistäisi kuljettajien saatavuutta

Pykälän 2 momentista poistettaisiin ulkomailla suoritettua ajokorttia koskeva vaatimus ajokortin omaamisesta vähintään kolmen kuukauden ajan 18 ikävuoden täyttymisen jälkeen ennen kyseisten raskaan kaluston ajokorttien saamista, koska komissio ei katso säännöksen olevan direktiivin vähimmäisikävaatimusten mukainen. Säännöksen tavoitteena on ollut saattaa ulkomailla ajokortin suorittaneet samaan asemaan kotimaassa vaiheistetun kuljettajakoulutusjärjestelmän kautta ajokortin suorittavien kanssa.

6 §. Ajo-oikeus. Pykälän 2 momentin 2 kohdan viittaus muutetaan koskemaan 15 a §:n 2 momenttia, jossa säädetään alkoajokortin antamisesta noudatettavasta menettelystä.

Pykälän 4 momentissa luovuttaisiin uuden ajokortin antamisesta tapauksessa, jossa ajokortti on jäänyt ajokiellon ajaksi poliisin haltuun saamatta. Ajo-oikeus jatkuisi ajokiellon jälkeen poliisin palauttaessa ajokiellon ajaksi haltuunsa saaman ajokortin. Jos henkilöllä olisi ollut ajokortti hallussaan ajokiellon ajan, ei tässä tapauksessa enää tilattaisi uutta ajokorttia. Ajo-oikeuden jatkuminen edellyttäisi kuitenkin poliisin toimia, ajo-oikeus ei jatkuisi vain ajokieltoajan päättymisen jälkeen ilman käyntiä poliisin luona. Jos henkilöllä ei olisi ajokorttia, olisi hänen haettava uutta ajokorttia Liikenteen turvallisuusvirastolta. Ajo-oikeus saataisiin kuitenkin alkamaan poliisin antamalla väliaikaisella ajokortilla.

Pykälän 5 momenttia tarkistettaisiin ehdotettujen toimivaltamuutosten johdosta. Ajokortti voitaisiin hakemusasian yhteydessä joutua luovuttamaan Liikenteen turvallisuusvirastolle, jos hakijalla olisi ennestään ajokortti. Käytännössä se luovutettaisiin palvelun tuottajalle. Ajokiellon yhteydessä luovutus tapahtuisi poliisille. Kuljettajantutkintotodistuksen kelpoisuusaikaa ajo-oikeuden osoittamisessa pidennettäisiin kuukaudesta kuuteen kuukauteen ajokorttilomakkeen toimittamisessa sattuvien mahdollisten viiväs-

tysten johdosta. Kortin toimittaminen tapahtuu keskimäärin viikon sisällä. Voimassaoloajan pidentäminen olisi tarpeen poikkeustilanteissa ja esimerkiksi ajokorttiluokkaa korotettaessa se vähentäisi tarvetta väliaikaisen ajokortin hakemiseen, koska todistus ei vanhenisi. Pidennys palvelisi myös toimivaltasiirron yhteydessä tapahtuvia mahdollisia viivästyksiä. Todistus hyväksytään ajokortin sijaan osoituksena ajo-oikeudesta vain Suomessa Ahvenanmaata lukuun ottamatta.

8 §. *Ajokorttilupiin, ajokortteihin ja eräisiin muihin lupiin liittyvä toimivalta.* Ajokortin luokan muuttamista koskevat säännökset siirrettäisiin 8 §:stä 15 a §:ään.

Uuteen 8 §:ään sisällytettäisiin säännökset poliisin ja Liikenteen turvallisuusviraston välisestä työnjaosta, jollei laissa yksittäisissä tapauksissa toisin säädetäisi. Lakiin voi eräin tapauksin sisältyä jaettava toimivaltaa, jolloin kumpikin viranomaisvoima voi olla oikeutettu tiettyjen toimenpiteiden tekemiseen, jos se tapahtuu niille säädetyn toimivallan yhteydessä.

Pykälän 1 momentissa säädetäisiin Liikenteen turvallisuusvirastolle kuuluvasta ajokorttien ja lupien myöntämistoimivallasta. Momentti koskisi ajokorttien ja ajokorttilupien lisäksi siinä mainittuja ajokorttilaissa säädettyjä ajoneuvoa kuljettaessa tai kuljettajaopetusta annettaessa vaadittavia lupia auto-koululupia lukuun ottamatta. Autokoululuvista säädetäisiin erikseen ja niissä toimivaltana on ennestään Liikenteen turvallisuusvirastolla. Myös kansainvälisen ajokortin vahvistamiseen liittyvä tehtävä siirtyisi poliisilta Liikenteen turvallisuusvirastolle, jolla on siihen tarvittava rekisteri käytettävissään.

Poliisin toimivaltaa koskevat säännökset sisältyisivät 2 momenttiin. Poliisi määräisi ajokiellot ja muut ajo-oikeuteen kohdistuvat seuraamukset ja peruuttaisi pykälässä tarkoitettua ajokorttilupaa lukuun ottamatta. Poliisi vastaisi myös ajokortin saaneiden ajoterveyden ja -taidon valvonnasta. Ajo-oikeuden olemassaolon edellytysten selvittämiseksi poliisi voisi määrätä esitettäväksi uuden lääkärinlausunnon tai todistuksen uudesta ajokokeesta. Jos ajo-oikeuden voimassaolon edellytykset eivät enää täytyisi, poliisi voisi määrätä ajokieltoon. Liikenteen turvallisuusvirasto voisi vaatia ja tehtävää hoi-

tava palvelun tuottaja voisi välittää pyynnön, uuden lääkärintlausunnon, jos sitä lääkärintlausunnossa suositeltaisiin tai jos Liikenteen turvallisuusvirasto olisi muutoin saamansa tiedon perusteella määrännyt tällaisen lausunnon vaadittavaksi tekemällä siitä merkinnän rekisteriin. Säännökset hakemusasian yhteydessä tapahtuvasta lisälääkärintlausunnon vaatimisesta olisivat 10 ja 27 §:ssä ja ne koskisivat hakemuksen täydentämistä.

Pykälän 3 momentin mukaan Liikenteen turvallisuusvirastolla olisi oikeus ottaa haltuun väärennetyksi epäilty ajokortti ajokorttimenettelyn yhteydessä. Kysymyksessä on lähinnä tilanne, jolloin ulkomaista ajokorttia vaihdetaan suomalaiseen. Poliisi on lupaviranomaisena tähän asti kirjannut asiassa rikosilmoituksen ja ottanut epäilemänsä kortin haltuun. Kortti on lähetetty tutkittavaksi Keskusrikospoliisin rikostekniseen laboratorioon. Aitoustutkimusta ei voi tehdä ilman alkuperäistä asiakirjaa. Jotta näin voisi tapahtua jatkossakin, olisi Liikenteen turvallisuusvirastolla oltava vastaava oikeus ajokortin haltuun ottoon. Tehtävää ei voisi miltei osin antaa palvelun tuottajan tehtäväksi vaan toimivalta olisi viraston virkamiehellä.

8 a §. *Ajokorttiluvan, ajokortin ja eräiden muiden lupien myöntämiseen liittyvä palvelutehtävä.* Pykälän 1 momenttiin sisältyisi valtuus 8 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseen palvelutehtävänä. Momentissa rajattaisiin palvelun tuottajan toimesta hoidettavat tehtävät. Tehtävä voisi käsittää hakemusten vastaanoton ja tämän johdosta tarvittavat toimenpiteet, kuten tietojen rekisteriin tallentamisen ja lisäselvitysten pyytämiset samoin kuin asiakasneuvonnan esimerkiksi hakumenettelyä koskien. Käytännössä ajokortti- ja lupamenettely etenisi rekisterijärjestelmään tehtävien merkintöjen mukaisesti. Liikenteen turvallisuusvirasto vastaisi rekisterin ohjelmoimisesta ja siitä mitä tietoja tarvittaisiin eri prosesseissa ja mitkä tiedot voisivat johdattaa haetun ajokortin tai luvan myöntämiseen. Kun päätöksenteon edellytykset täyttyisivät, päätös tehtäisiin rekisterijärjestelmässä ja rekisteri käynnistäisi prosessin haetun asiakirjan toimittamiseksi. Jos myöntämisvaatimukset eivät täyttyisi tai jos olisi kysymys ajokorttiluvan peruuttamisesta, päätös tehtäisiin

virastossa siten kuin hallinto- ja muutoksenhakumenettely edellyttävät.

Palveluntuottajan tehtävät eivät edellyttäisi itsenäistä harkintaa. Palvelun tuottaja kirjaisi rekisterijärjestelmään tiedot hakemusasiakirjojen mukaisesti sekä lisäselvityspyynnöt jos lisäselvityksiä tarvitaan. Jos luvan myöntäminen edellyttäisi soveltuvuusharkintaa tai olisi epäselvyyksiä esimerkiksi lääkärin johtopäätöksen tulkinnassa, joka vaikeuttaisi tietojen syöttämistä rekisteriin, hakemus siirrettäisiin viraston työjonoon. Terveysvaatimusten täyttyminen tai lisälääkärintlausunnon tarve todettaisiin hakijan hakemukseen liittävästä lääkärintlausunnosta tai rekisteriin merkitystä tiedosta, jonka Liikenteen turvallisuusvirasto olisi tehnyt sille muutoin tulleen tiedon perusteella. Siltä osin kuin hakemuksen käsittely edellyttäisi henkilökohtaisen soveltuvuuden arviointia, mikä tapahtuu rikostietojen tai muun henkilökohtaisen ja poliisin rekistereistä ilmenevän soveltumattomuuden perusteella Liikenteen turvallisuusviraston olisi kirjattava soveltuvuutta koskevan vaatimuksen täyttymistä koskeva tieto rekisterijärjestelmään. Palvelun tuottaja voisi tässäkin tapauksessa ottaa hakemukset vastaan ja tehdä muut hakemusten vireille tuloon liittyvät toimenpiteet. Liikenteen turvallisuusvirasto saisi soveltuvuuden arvioinnissa tarvittavat tiedot poliisin rekistereistä. Palvelutehtävään voisi sisältyä myös valmiin asiakirjan toimittaminen hakijalle, jos se tapahtuisi henkilökohtaisesti, ja tässä tapauksessa hakijalla ennestään olevan ajokortin vastaanottaminen. Ajokortit ja ajopiirturikortit toimitetaan nykyään pääsääntöisesti postitse hakijalle ja postittamisen on tarkoitus lisääntyä kaikkien lupien kohdalla. Momenttiin sisältyisivät myös vaatimukset tehtävien hoitamisesta Suomessa ja palvelun tuottajan täällä toimimisesta. Vaatimukset eivät estäisi ulkomaisen palvelun tuottajan hakeutumista tehtäviin hoitamaan, mutta sillä olisi silloin oltava toimipaikka Suomessa. Tämä olisi tarpeen sen varmistamiseksi, että lainsäädäntö tulee asianmukaisesti sovellettavaksi julkisia hallintotehtäviä hoidettaessa.

Pykälän 2 momenttiin sisältyisivät säännökset hankintalain soveltamisesta palvelujen hankinnassa ja valtuus tehtävien yhdistämiseen muuhun viraston hankkimaan pal-

veluun. Momentissa rajattaisiin kuitenkin hankintalain soveltamisen piiristä tehtävien hoitaminen alihankintana. Vastaava säännös sisältyisi myös 1 momenttiin. Liikenteen turvallisuusviraston olisi sovittava kaikkien palvelun tuottajien kanssa tehtävien hoitamisesta itse. Monet virastolla nykyisin olevat tehtävät, jotka voidaan hoitaa palvelutehtävänä, on nykyisten valtuuksien nojalla yhdistetty kuljettajantutkintojen järjestämiseen liittyvään palveluun.

Pykälän 3 momenttiin sisältyisivät säännökset palvelun tuottajan luotettavuudesta ja tehtävän hoidon edellyttämistä resursseista. Tietoturvallisuutta koskeva vaatimus kattaisi sekä asiakirjat että toimitilat. Vaatimus riittävästä valmiuksista sisältäisi tasokkaat tietojärjestelmät ja tietoliikenneyhteydet niitä erikseen korostamatta.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin palvelun tuottajan kanssa solmittavan sopimuksen vaatimuksista tehtävien asianmukaisen hoidon ja hyvän hallinnon vaatimusten toteutumiseksi julkista valtaa sisältävien tehtävien hoitamisessa. Momentissa korostettaisiin rekisterinpitäjän vastuuta siitä, että esimerkiksi henkilötietoja käsiteltäessä Liikenteen turvallisuusviraston lukuun tehtäviä hoidettaessa virasto on rekisterinpitäjänä vastuussa siitä, että henkilötietojen käsittely tapahtuu lainmukaisesti. Tällöin on erityisesti varmistettava se, että palvelun tuottajat ja näiden palveluksessa olevat noudattavat esimerkiksi henkilötietolain 5 §:n huolellisuusvelvoitetta ja 32 §:n mukaista suojausvelvoitetta ja muita tietosuojavelvoitteita. Mainittujen pykälien mukaan se, joka itsenäisenä elinkeinonharjoittajana toimii rekisterinpitäjän lukuun tai jolle rekisterinpitäjä luovuttaa tietoja teknisen käyttöyhteyden avulla, on ennen tietojen käsittelyyn ryhtymistä annettava rekisterinpitäjälle asianmukaiset selvitykset ja sitoumukset sekä muutoin riittävät takeet henkilötietojen suojaamisesta pykälässä tarkoitettulla tavalla. Näistä seikoista olisi tarkemmin sovittava sopimuksessa. Kun henkilötietojen käsittelyyn liittyviin tehtäviin sisältyy tietojen siirtoa tietoverkon välityksellä, on tietojen suojaamiseen kiinnitettävä erityistä huomiota. Tietoyhteyksien olisi tällöin oltava siten salattuja, että suojaamisvelvoite toteutuu asianmukaisesti henkilötietoja siirrettäessä.

Tarkemmat sopimuksen sisältöä koskevat säännökset sisältyisivät ehdotettuun 8 b §:ään. Momenttiin sisältyisi myös velvoite palvelun tuottajan toiminnan valvonnasta ja palvelun tuottajan velvollisuus antaa valvonnassa tarvittavat tiedot. Tässä tarkoituksessa virasto voisi tehdä tarkastuksia, mutta niitä ei saisi kuitenkaan suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvassa paikassa.

Pykälän 5 momenttiin sisältyisivät säännökset tehtäviä hoidettaessa sovellettavasta lainsäädännöstä, jolla varmistetaan hyvän hallinnon toteutuminen. Ne koskisivat muun muassa henkilötietojen salassa pitämistä ja käsittelyä, asiakirjojen julkisuutta ja arkistointia sekä sen kielilainsäädännön huomiointia, jolla perustuslain mukaisesti turvataan kansalaisten oikeus oman kielen käyttämiseen viranomaisessa. Palvelun tuottaja ja tämän palveluksessa oleva saisi käsitellä asiakkaiden henkilötietoja henkilötietolain mukaisesti vain siten kuin se on tehtäviä hoidettaessa tarpeen, eivätkä he saisi oikeudettomasti ilmaista sivullisille tai käyttää hyväksi tai toisen vahingoksi henkilötietoja, jotka he ovat saaneet tietoonsa tehtäviä hoidettaessa. Rikoslain 38 luvun 9 §:ään sisältyy henkilörekisteririkosta koskeva rangaistus-säännös muun muassa henkilötietojen käsittelystä vastoin henkilötietolain käyttötarkoitussidonnaisuutta, arkaluonteisia tietoja, henkilötunnusta tai henkilötietojen käsittelyä koskevia säännöksiä. Momenttiin sisältyisivät myös palvelun tuottajan ja tämän palveluksessa olevan rikosoikeudellisesta virkavastuusta ja vahingonkorvauslain mukaisesta vahingonkorvausvastuusta.

8 b §. *Palvelutehtävää koskeva sopimus.* Pykälän 1 momenttiin sisältyisivät ne muut seikat, joista sopimuksessa olisi 8 a §:ssä säädetyn ohella sovittava palvelun tuottajan kanssa, ja joilla on olennaista vaikutusta tehtävien hoitamiseen asianmukaisesti. Sopimuksessa olisi sovittava toimialueesta ja palvelun tasosta alueella, toimitilojen, tietoliikenneyhteyksien ja muiden toiminnassa tarvittavien resurssien vaatimuksista, tehtävien hoitamisen edellyttämästä tietojärjestelmän tasosta ja toiminnassa noudatettavasta tietoturvallisuudesta muun muassa 8 a §:n 4 momentissa tarkoitettujen vaatimusten täyttymiseksi sekä ajoneuvoliikennerekisterin käyt-

töön liittyvistä vaatimuksista tehtäviä hoidettaessa. Sopimuksessa olisi sovittava tarkemmin menettelystä, jolla palvelun tuottajan olisi varmistettava, että tehtäviä hoitavilla on tarvittava ammattitaito, kyky ja tieto tehtävien hoitamiseen niitä koskevien vaatimusten mukaisesti. Sopimuksessa olisi myös selvitettävä valvontavaatimuksista seuraavat velvoitteet palvelun tuottajalle, jotta tarkastusten toteutuminen ja niiden tehokkuus varmistettaisiin. Lisäksi sopimukseen olisi sisällytettävä myös palvelun tuottajan velvollisuus ilmoittaa sellaisista muutoksista, joilla voisi olla olennaista vaikutusta tehtävien asianmukaiseen hoitamiseen, jotta mahdollisiin esteisiin tehtävien hoitamisessa voitaisiin varautua. Tehtäviä hoidettaessa olisi lisäksi 12 kohdan mukaisesti otettava huomioon muut viranomaisten sovellettavaksi kuuluvat säännökset, kuten esimerkiksi tietoturvallisuutta valtionhallinnossa koskevan valtioneuvoston asetus.

8 c §. *Ajokorttilupia, ajokortteja ja eräitä muita lupia koskevan hakemusasian vireille saattaminen.* Pykälässä säädettäisiin hakemusioiden vireille saattamisesta. Pykälän 1 momentin mukaan 8 §:n 2 momentissa tarkoitettut hakemukset toimitettaisiin Liikenteen turvallisuusviraston osoittamalle palvelun tuottajalle, joiden tehtävänä on hakemusten tallettaminen rekisteriin. Virastossa ei ole tähän tehtävään henkilöresurssuja. Lista palveluntuottajista olisi löydettävissä esimerkiksi viraston kotisivuilta. Hakemusten toimitaminen ei olisi sidoksissa esimerkiksi hakijan asuinpaikkaan. Hakemus voitaisiin laittaa myös sähköisesti.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin auto-koululupiin liittyvien ilmoitusten toimittamisesta. Niissä hakemukset ja ilmoitukset toimitettaisiin nykyiseen tapaan virastoon. Vastaavasti voitaisiin 1 momentissa tarkoitetun hakemusasian liitteeksi vaadittu lääkärintoiminta toimittaa virastoon, jos siitä kävisi laajemmin ilmi hakijan terveydentilaa koskevia tietoja kuin mitä siinä on tarkoitettu annettavaksi eikä hakija tästä syystä haluaisi luovuttaa sitä palvelun tuottajalle. Mahdollisuus lääkärintoiminnan vireille saattamiseen rajattaisiin tilanteisiin, joissa lausuntoon sisältyisi muu hakijan terveydentilaa kuvaava tieto kuin lääkärin kannanotto siihen, täyttää-

kö henkilö ajokortin tai luvan terveystoimintatodistukset vai ei. Lääkärintoimintatodistuksen voimassaolo voitaisiin toimittaa virastoon vasta siinä vaiheessa, kun hakemus olisi muuten pantu vireille, jotta liite voitaisiin järjestelmässä kohdistaa hakijaan. Asia käsiteltäisiin tällöin virastossa ja järjestelmään vietäisiin ainoastaan tieto siitä onko tältä osin estettä haetun kortin tai luvan myöntämiselle.

8 d §. *Palveluntuottajan luotettavuuden arviointi.* Luotettavuusvaatimuksen tarkoituksena on taata yleinen luottamus toimintaan ja toimijoihin. Pykälän 1 momentin mukaan palveluntuottajan luotettavuus arvioitaisiin yhtiömuotoisesti harjoitetussa toiminnassa pykälässä mainittujen toimijoiden ja heidän mahdollisesti tekemien rikosten tai heillä olevien taloudellisten ongelmien kautta. Määrävässä asemassa voisi olla esimerkiksi yrityksessä merkittävää äänivaltaa käyttävä osakkeenomistaja tai prokuran haltija.

Luotettavuuden edellytyksenä olisi, ettei henkilön toiminta antaisi aiheita epäillä hänen soveltuvuuttaan tehtävään. Esteenä olisi, jos hänen aiemman tai nykyisen toiminnan katsottaisiin osoittavan ilmeistä sopivuuden puuttumista tehtävän hoitamiseen. Esimerkiksi liiketoimintakiellon tai ulkopuolisen luottoluokittajan tiedon luottotietojen menettamisestä voitaisiin katsoa osoittavan ilmeistä sopimattomuutta tehtävään, koska palvelun tuottajalta on edellytettävä vakavaraisuutta. Ilmeinen sopimattomuus ei edellyttäisi rangaistukseen tuomitsemista eikä aikaisemman toiminnan huomioon ottamiselle olisi asetettu aikarajaa toisin kuin pykälässä mainittujen vakavien tekojen kohdalla, joista olisi tuomittu rangaistukseen. Toiminnan tai aikaisemman toiminnan vaikutus luotettavuuteen arvioidaisiin tapauskohtaisesti palvelun tuottajaa valittaessa ja myös toiminnan aikana. Myös teko, joka ei olisi vielä saavuttanut lainvoimaa, voisi tulla huomioiduksi pykälän nojalla. Sama säännös ei myöskään estäisi sellaisen toiminnan huomioon ottamista, josta annetusta tuomiosta olisi kulunut enemmän kuin pykälässä säädetty aika.

Pykälän 2 momentin mukaan palvelun tuottaja vastaisi palveluksessaan olevien osaamisesta ja luotettavuudesta. Tämä olisi tarpeen tehtävien luonteen ja niissä käsiteltävien tietojen johdosta. Palvelun tuottajan

palveluksessa oleville lupatehtäviä hoidettaessa ei voitaisi asettaa yhtä tiukkoja luotettavuusvaatimuksia kuin ajokokeen vastaanottajina toimiville, joiden tehtävissä toimiminen edellytetään muun muassa ajo-oikeutta ja koesuorituksen hyväksymiseen ja hylkäämiseen liittyvää harkintaa ja koska muulla kuin viranomaisella ei ole mahdollisuuksia esimerkiksi rikosrekisteritietojen saamiseen. Palvelun tuottaja vastaisi siitä, että alaisensa ovat tietoisia julkisen hallintotehtävän hoitamiseen liittyvistä seikoista, kuten esimerkiksi tehtäviä hoidettaessa tietoonsa saamien hakijan henkilötietojen salassa pitämisestä ja asianmukaisesta käsittelystä, tehtävän hoitoon liittyvästä virkavastuusta ja rangaistus-seuraamuksista säännösten rikkomisen johdosta. Palvelun tuottajan olisi arvioitava tehtäviä hoitavien edellytyksiä toimia vaatimusten mukaisesti ja omata siinä tarvittava luotettavuus esimerkiksi henkilön toiminnan perusteella. Esimerkiksi rekisteröintitehtävissä toimineen ja siinä tehtävässä rangaistavaan tekoon syyllistyneen teon olisi katsottava osoittavan ilmeistä sopimattomuutta tehtävässä toimimiseen. Palvelun tuottajan palveluksessa olevalle ei ole tarpeen asettaa vakavaraisuutta koskevia vaatimuksia kuin palvelun tuottajalle. Henkilön toimintaa ja työnantajan tiedossa olevia mahdollisesti saatuja rangaistuksia olisi luotettavuutta arvioitaessa arvioitava siitä lähtökohdasta, ettei yleistä luottamusta julkisten hallintotehtävien asianmukaiseen hoitamiseen vaaranneta.

Pykälän 3 momenttiin sisältyisi säännös palvelun tuottajan luotettavuuden arvioinnissa tarvittavien rikostietojen saamiseen. Viranomaisen oikeudesta rikosrekisterin rikostietojen saamiseen säädetään rikosrekisterilaisissa (770/1993). Sen 4 a §:n mukaan rikosrekisteristä voidaan luovuttaa tietoja viranomaisen lupaa tai hyväksyntää varten, kun sen edellytyksenä on henkilön luotettavuus. Lain 5 §:n mukaan Oikeusrekisterikeskus voi luovuttaa tietoja rikosrekisteristä edellä mainittuun tarkoitukseen myös konekielisessä muodossa tai teknisen käyttöyhteyden välityksellä, jos se on tietojen käyttötarve ja tarvittavat suojatoimet huomioon ottaen perusteltua.

9 §. *Ajokorttiluvan hakeminen.* Pykälää tarkistettaisiin ehdotettujen toimivaltamuu-

tosten takia. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin ajokorttidirektiivistä tuleva yhden ajokortin vaatimus. Euroopan komission näkemyksen mukaan periaate ei käy täysin selvästi ilmi laista. Direktiivissä ei ajokorttia rajata pelkästään muissa jäsenvaltioissa tai ETA-valtioissa annettuihin kortteihin. Henkilöllä voisi siten olla esimerkiksi vain yhdessä jäsenvaltiossa tai muussa sopimusvaltiossa annettu ajokortti. Muiden ajokorttien suhteen ei olisi tarpeen rajata kortteja, joita ei hyväksytä Suomessa eli jotka eivät oikeuta ajamaan täällä tai joita ei voi käyttää hyväksi tutkintoon pääsyssä tai ajokorttia vaihdettaessa. Jos ajokortti ei oikeuta ajamaan Suomessa, ei ole syytä sen poisottamiseen. Ulkomaisten korttien hyväksymisestä säädetään 59–61 §:ssä. Tähän asti yhden kortin periaatteesta on säädetty ajokortin luovuttamista koskevien säännösten kautta, mutta sen ei katsota täyttävän direktiivin vaatimuksia. Nykyisen käytännön mukaan suomalaisen ajokortin luovuttamisen yhteydessä on luovutettava aiempi ajokortti pois. Tämä luovutusvelvollisuus ei koske sellaisia ajokortteja, jotka eivät oikeuta Suomessa ajamaan eikä niitä muutakaan voi käyttää hyödyksi ajokorttia hankittaessa. Tällaisten ajokorttien haltijoiden on hankittava suomalainen ajokortti normaali-menettelyä noudattaen kuljettajaopetuksen ja tutkinnon suorittamisen kautta. Luovuttamista koskevat säännökset säilyisivät ennallaan. Momentista poistettaisiin toimivaltaisuutta koskeva säännös, koska Liikenteen turvallisuusviraston toimivaltaa koskeva säännös sisältyisi 8 §:ään.

Pykälän 3 momentin mukaisesti hakemus voitaisiin toimittaa myös sähköisesti. Säännös henkilöllisyyden osoittamisesta ajokorttimenettelystä pysytettäisiin ennallaan.

Pykälään lisättäisiin uusi 4 momentti, joka koskisi lupahakemuksen raukeamista hakijasta johtuvasta syystä. Säännös mahdollistaisi kesken jääneiden hakemusioiden poistamisen rekisteristä vuoden kuluttua hakemuksen tekemisestä. Aikaisemmin liikennetietojärjestelmään merkittiin ajokorttiluvat, mutta ei pelkkiä hakemuksia. Näin hakemus saattoi olla jätettynä poliisille, mutta siitä saattoi puuttua hakemuksen käsittelyn edellyttämiä liitteitä. Hakijan jätettyä pyydytetyt liitteet toimittamatta ei hakemusta päästy rat-

kaisemaan. Nyt hakemukset kirjataan ajoneuvoliikennerekisteriin, minkä vuoksi niitä voi jäädä vireille, jos niitä ei päästä käsittelemään hakijasta riippuvasta syystä. Säännöksen johdosta vireillä olevat asiat raukeaisivat määräajassa, jolloin ne voitaisiin poistaa järjestelmästä eikä niitä jäisi turhaan vireille järjestelmään. Vuoden määräaika hakemuksen täydentämiseen olisi kohtuullinen ja riittävä eikä hakijan kohdalla tapahtuisi oikeudenmenetyksiä. Menettelyllä vähennettäisiin myös hallinnollista byrokratiaa ja tehostettaisiin toimintaa. Pykälän 5 momentin säännös ajokortin tai ajokorttiluvan hakemisesta vastaisi 1 momentissa nykyisin olevaa säännöstä. Muulta osin pykälä olisi asiallisesti ennallaan.

10 §. Hakemuksen liitteet. Pykälän 1 momentin 1 kohdasta siirrettäisiin ajokortin uudistamista koskeva säännös 27 §:ään ja nuorison terveystodistuksen käyttöä koskeva säännös 3 momenttiin. Kohtaan sisältyisi tarkennettu säännös perusteesta uuden lääkärinlausunnon vaatimiseksi. Hakemusta määrättäisiin täydennettäväksi uudella lääkärinlausunnolla, jos hakijan toimittamaan lääkärinlausuntoon olisi kirjattu lisälausunnon tarve. Palvelun tuottaja voisi heti hakemusta jätettäessä välittää tästä tiedon ja pyytää täydentämään hakemusta. Uuden lausunnon vaatiminen voisi perustua myös muuten Liikenteen turvallisuusviraston tietoon tulleeseen seikkaan, jonka perusteella virasto määräisi uuden lausunnon vaadittavaksi. Hakemuksen täydentämisestä uudella lääkärinlausunnolla tehtäisiin tällöin merkintä rekisteriin, josta se olisi palvelun tuottajan nähtävissä. Hakemuksen täydentäminen olisi edellytyksenä sen käsittelylle. Samat perusteet koskisivat pykälän 2 momentin 1 kohtaa. Muutoin 1 momentin 1 kohta olisi asiallisesti ennallaan.

Momentin 3 kohdan muutos mahdollistaisi rekisteriin tallennetun nimikirjoitusnäytteen käytön uutta hakemukseen liittämättä. Nykyään valokuva ja nimikirjoitusnäyte ovat järjestelmässä ja mikäli ajokorttia haetaan esimerkiksi kadonneen tilalle, jolloin tiedoissa ei tapahdu muutoksia kuten esimerkiksi nimenmuutoksen kohdalla, asiointi voitaisiin tehdä sähköisesti.

Pykälän 3 momenttiin siirrettäisiin nuorison terveystodistuksen käyttöä koskeva

säännös, joka vastaisi asiallisesti nykyistä 1 momentin 1 kohtaa. Nuorison terveystodistukseen ei sovellettaisi kuuden kuukauden määräaika ja se olisi edelleen käytettävissä vain ryhmän 1 ajokorttia haettaessa. Nuorison terveystodistuksessa olisi merkintä sen voimassaoloajasta. Muutos liittyy lomakkeiden kaavan vahvistamista koskeviin toimivaltamäärityksiin.

Pykälän 4 momenttiin siirrettäisiin iäkkään hakijan laajennettua lääkärinlausuntoa koskeva säännös, joka sisältyy nykyisin 27 §:ään. Ikävaatimus koskisi hakijaa, kun hakemus luovutetaan viranomaiselle tai palvelun tuottajalle tai se kirjataan muuten saapuneeksi.

Pykälän 5 momenttia tarkistettaisiin ehdotettujen toimivaltamuutoksen johdosta. Momenttiin lisättäisiin myös säännös menettelystä, jolla ilmoitukset tehdään. Menettely olisi vastaava kuin hakemusta jätettäessä.

Muulta osin pykälä olisi asiallisesti ennallaan.

11 §. Poikkeukset ajokorttiluvan vaatimisesta. Lyhytaikaisen ajokortin käytöstä luopumista koskevan ehdotuksen johdosta 1 momentin 1 ja 2 kohta sekä niihin liittyen 3 momentti kumottaisiin. Pykälän 2 momenttia tarkistettaisiin 1 momentin muutosten johdosta. Muuten pykälä olisi asiallisesti ennallaan.

12 §. Ajokorttiluvan myöntämisen edellytykset. Pykälän 1 momentin 2 kohta ehdotetaan kumottavaksi. Kohta liittyy henkilön terveydellisten edellytysten arviointiin ja soveltuisi lääkärin tehtäväksi kohdan 1 mukaisesti. Vastaavat vaatimukset sisältyvät ajokorttidirektiivin liitteen III terveysvaatimuksiin. Toimivaltaan ehdotettujen muutosten johdosta lupaedellytysten arviointi terveysvaatimuksista erillään olisi ongelmallista uuden lupaviranomaisen toimesta. Tehtävä edellyttäisi poliisirekistereiden tietoja, joihin käyttöoikeus on vain poliisilla, ja myös tietoja sellaisista rikosrekistereistä, joihin käyttöoikeus voisi olla vain Liikenteen turvallisuusvirastolla. Menettely lisäisi työmäärää merkittävästi. Kysymys on terveysvaatimusten kanssa päällekkäisestä vaatimuksesta, jonka huomioimista lääkärintarkastuksessa voitaisiin tehostaa 21 §:n 1 momenttiin ehdotetulla muutoksella ja Liikenteen turvalli-

suusviraston ohjeistuksella tarkastuksia tekeville lääkäreille. Tällaisia tapauksia, jolloin poliisin toimenpiteitä on erikseen tarvittu, käsitellään noin 500 vuodessa. Muutoksella ei arvioida olevan liikenneturvallisuusvaikutuksia.

Pykälän 1 momentin 3 kohtaan lisättäisiin ajokiellon rinnalle muu ajokorttiin toisessa EU- tai ETA-valtiossa kohdistettu toimenpide, joka olisi esteenä ajokorttiluvan myöntämiselle ajokorttidirektiivin vaatimusten mukaisesti.

Pykälän 1 momentin 5 kohta ehdotetaan kumottavaksi. Viimeksi kuluneen vuoden aikana syyllistyminen moottorikäyttöisen ajoneuvon kuljettamiseen oikeudetta ei olisi enää este ajokorttiluvan myöntämiselle. Voimassa olevan säännöksen mukaan säännöksestä on voitu erityisistä syistä poiketa ja lupa myöntää, mikä voi olla omiaan aiheuttamaan erilaisia käytäntöjä. Erityisten syiden kattava määrittäminen on vaikeaa, mistä syystä ylimääräinen seuraamus ehdotetaan poistettavaksi. Myös ehdotetut toimivalta- ja muutokset puoltavat menettelyä luopumista. Menettely koetaan lisärangaistukseksi. Teosta määrätään normaalisti rangaistus, mitä on pidettävä riittävänä. Tämä ei olisi kuitenkaan enää jatkossa peruste ajokortin saannin tai luokan korottamisen lykkääntymiselle.

Pykälän 1 momentin 2 kohdan kumoamisen johdosta pykälän 2 momenttia tarkistettaisiin. Säännös koskisi jatkossa vain terveysperustein määrättävää alkolukkoa. Alkolukolla valvottuun ajo-oikeuteen liittyvää alkolukkoa koskeva säännös rattijuopumukseen syyllistymisen yhteydessä sisältyisi ajokortin luokan muuttamista koskevaan 15 a §:ään. Alkolukon käyttövelvoite liittyisi kaikkiin ajo-oikeuden sisältämiin luokkiin. Muuten pykälä on asiallisesti ennallaan.

13 §. Ajokorttilupahakemuksen ratkaiseminen. Euroopan unionin ajokorttiverkon käyttöönoton johdosta pykälän 2 momenttia täsmennettäisiin. Ajokorttidirektiivi sallii henkilöllä vain yhden ajokortin. Direktiivissä edellytetään jäsenvaltion kieltäytyvän kortin myöntämisestä, jos hakijalla on ennestään ajokortti tai tämä on jossain muussa jäsenvaltiossa määrätty ajokieltoon. Jos on perusteltua syytä epäillä hakijalla olevan ennestään

ajokortti, jäsenvaltion on tarkistettava asia EU:n ajokorttiverkosta käyttäen.

14 §. Ajokorttiluvan myöntäminen. Pykälän 1 momentti kumottaisiin 8 §:ään ehdotetun toimivaltasäännöksen takia.

Ajokorttiluvan voimassaoloa koskevaa 3 momenttia muutettaisiin ajokorttilupien voimassaoloaikojen yhtenäistämiseksi. B-luokan eriytetty voimassaolo aiheuttaa käytännössä hankaluuksia sekä kansalaisille että rekisterijärjestelmässä. B- ja C-luokan ajokorttilupaa haetaan usein samalla kertaa. Ajokorttien suorittamisjärjestyksestä ja B-luokan opetuksen aloittamisesta johtuen C-luokan lyhyempi voimassaolo johtaa usein uuden ajokorttiluvan hakemiseen vuoden voimassaoloajan umpeuduttua. Myös rekisterijärjestelmässä toimenpiteistä aiheutuvat muutokset aiheuttavat ylimääräistä työtä ja kustannuksia. Voimassaoloajat eriytettiin B-luokan opetuksen aloittamisien aikaistamisen yhteydessä.

15 §. Ajokorttiluvan peruuttaminen. Ehdotettujen toimivaltamuutosten johdosta Liikenteen turvallisuusvirasto peruuttaisi ajokorttiluvan, jos edellytykset eivät enää täytyisi. Hakemusasiaan liittyvä toimivalta olisi Liikenteen turvallisuusvirastolla.

Ajokorttilupaa ei kuitenkaan enää peruutettaisi ajokieltoon määräämisen johdosta. Tällä hetkellä poliisi pystyy ajokieltoasian yhteydessä kuulemaan ajo-oikeuden haltijan myös luvan peruuttamisen osalta. Jatkossa toimivallan eriytyessä olisi Liikenteen turvallisuusviraston kuultava ajo-oikeudenhaltijaa luvan peruuttamiseksi. Henkilökohtaisen kuulemisen järjestämisessä olisi ongelmia puuttuvan alueorganisaation johdosta. Toimivallan eriytymiseen liittyvien toimenpiteiden johdosta asian hoitaminen voisi myös ajallisesti olla ongelmallista. Lyhyiden ajokieltojen kohdalla ajo-oikeus saattaisi olla jo palautettu ennen kuin luvan peruuttaminen konkretisoituisi toisen viranomaistahon toimesta. Ehdotettu muutos vähentäisi hallinnollista työtä ja asiakkaan kuluja. Tutkinnon vastaanottajalla olisi tieto ajokiellosta rekisterin kautta eikä ajokorttimenettelyä voitaisi jatkaa ennen kuin edellytykset ajokiellon esittäjä olisivat siihen olemassa.

15 a §. Ajokortin luokan muuttaminen. Säännös ajokortin luokan muuttamisesta eh-

dotetaan siirrettäväksi 8 §:stä 3 lukuun. Pykälään tehtäisiin ehdotettuja toimivallan muutoksia vastaavat tarkistukset ja täsmennettäisiin luokan muuttamisen yhteydessä noudatettavaa menettelyä.

Pykälän 1 momenttiin sisältyisi nykyistä ajokortin luokituksen muuttamista vastaava säännös. Pykälän 2 momentti koskisi valvottuun ajo-oikeuteen liittyvää menettelyä ajo-oikeuden luokan tai luokkien muuttamiseksi vastaamaan niiden ajoneuvojen kuljettamista, johon henkilöllä on alkolukolla valvotun ajo-oikeuden aikana ajo-oikeus. Valvottua ajo-oikeutta koskeva laki sisältäisi ajoneuvot, joiden kuljettamista varten tällainen valvottu ajo-oikeus voidaan antaa. Menettely sisältäisi aina ajo-oikeuden pysyttämisen tai sen rajoittamisen, se ei oikeuttaisi uuden luokan suorittamiseen. Ajo-oikeus voitaisiin edelleen pysyttää voimassa pelkästään 2 ryhmän ajoneuvojen kuljettamiseksi ilman B-luokan ajo-oikeutta, jos alkolukko asennettaisiin esimerkiksi vain työssä tarvittavaan raskaan kaluston ajoneuvoon. Jos raskaan kaluston ajokortti annettaisiin tällöin ilman B-luokan ajo-oikeutta, ajo-oikeus olisi voimassa vain Suomessa, koska EU:n lainsäädäntö ei tunnista raskaan kaluston ajo-oikeutta ilman B-luokkaa. Säännös olisi asiallisesti ennallaan.

Pykälän 3 momenttiin sisältyisi ajo-oikeuden ennalleen palautumista koskevat säännökset, jotka olisivat asiallisesti ennallaan.

Pykälän 4 momentissa olisi velvoite muutetun ajokortin luovuttamiseen poliisille. Uutta ajo-oikeutta vastaavaa ajokorttia olisi toimivaltaan ehdotettujen periaatteiden mukaisesti haettava Liikenteen turvallisuusvirastolta. Poliisi tekisi ajo-oikeuden muuttamista koskevan päätöksen ja voisi siihen liittyen antaa väliaikaisen ajokortin, jos ajo-oikeuden haltija sellaisen haluaisi ennen kuin hän saa varsinaisen ajokortin haettuaan sitä Liikenteen turvallisuusvirastolta. Väliaikaista ajokorttia ei voitaisi luovuttaa, jos hakijalle luovutettaisiin esimerkiksi poliisin hallussa oleva ennalleen palautettua ajo-oikeutta vastaava ajokortti.

16 §. Ajokortin ehdot ja rajoitukset. Pykälän 1 momentin johdantokappaletta muutettaisiin 8 §:ään ehdotetun toimivaltasäännöksen vuoksi ja nykyinen viittaus 8 §:ään muu-

tettaisiin viittaukseksi 15 a §:ään pykälän siirtämisen johdosta. Momentin 2 ja 3 kohdassa olisivat poliisin toimivaltaisuutta osoittavat maininnat. Momentin 2 kohtaan lisättäisiin maininta ajonäytteestä, jossa käytettyjä ajohallintalaitteita koskeva ehto voitaisiin asettaa ajokorttiin vastaavasti kuin ajokokeen perusteella. Lisäksi kohtaan sisältyisi viittaus 7 §:n 6 momenttiin, johon sisältyvän valtuussäännöksen nojalla on annettu säännökset, joilla rajoitetaan automaattivaihteisuutta koskevan ehdon asettamista, jos vaihteiden käyttö on jo aiemmin vaatimusten mukaisesti osoitettu. Säännös perustuu ajokorttidirektiiviin.

Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin uusi 4 kohta, joka koskisi ensimmäiseen auton ajokorttiin eli B-luokan ajokorttiin liitettävää ehtoa kuljettajaopetuksen jatkovaiheiden suorittamisesta annetun todistuksen toimitamisesta Liikenteen turvallisuusvirastolle määräajassa ajo-oikeuden saamisesta. Ehto liittyy ehdotukseen lyhytaikaisesta ajokortista luopumisesta ja sen tarkoituksena on, että ajokortin suorittajat hankkisivat sen osaamisen, joka ajokortin saamiseen liittyy. Määräaika jatkovaiheiden opetuksen saamista osoittavan todistuksen toimittamiselle vastaisi nykyistä lyhytaikaisen ajokortin voimassaoloaika eli kahta vuotta auton ensimmäisen ajo-oikeuden saamisesta. Asetetun ehdon noudattamatta jättäminen olisi 93 §:n 1 momentin 1 kohdan perusteella rangaistavissa ajokorttirikkomuksena ja teko huomioitaisiin myös ajokieltoon määräämisen perusteena. Henkilö määrättäisiin ajokieltoon toistaiseksi kunnes hän täyttäisi säädetyt edellytykset. Teon kriminalisointi ehdotetaan kytkettäväksi ajoneuvon kuljettamiseen. Ehto koskisi niitä ajo-oikeuden haltijoita, jotka jatkaisivat ajamistaan suorittamatta kuljettajaopetusta vaatimusten mukaisesti päätökseen tai sitä asianmukaisesti osoittamatta. Mainittu ehto liittyy pelkästään B-luokkaan ja sen suorittamiseen. Muut suoritettavat ajokorttiluokat olisivat voimassa sen mukaan kuin ne olisi saatu. Siten 15 vuodeksi saatu moottoripyörän ajokortti olisi voimassa siitä riippumatta olisiko kohdassa tarkoitettu B-luokkaa koskeva opetustodistus esitetty vai ei.

Pykälään lisättäisiin uusi 2 momentti, joka koskisi toimivaltaa ehtoja ja rajoituksia ase-

tettaessa. Toimivalta kuuluisi Liikenteen turvallisuusvirastolle hakemusten käsittelyn yhteydessä. Poliisi voisi kuitenkin sille kuuluvan toimenpiteen yhteydessä asettaa tarvittavia ehtoja ja rajoituksia. Näin voisi tapahtua esimerkiksi ajoterveyden valvontaan liittyvän ajokorttiluokan muutoksen yhteydessä. Ajohallintalaittein varustetun ajoneuvon käyttöä koskeva rajoitus asetettaisiin käytännön kohteeseen tai ajonäytteessä käytetyn ajoneuvon varustelun mukaisesti, jos se lain 7 §:n 6 momentin nojalla annettujen säännösten mukaan olisi tarpeen. Ajokorteista annetun valtioneuvoston asetuksen 3 §:n 2 momentissa säädetään tapauksista, jolloin rajoitusta nykyään käytetään. Raskaan kaluston ajo-oikeuteen ei enää tammikuusta 2013 lukien ole ajokorttidirektiivin muutoksesta johtuen liitetty rajoitusta automaattivaihteisen ajoneuvon kuljettamisesta, vaikka tutkinto olisi suoritettu automaattivaihteisella ajoneuvolla, jos vähintään B-luokan auton tutkinto on suoritettu manuaalivaihteisella ajoneuvolla. Tutkinnon vastaanottaja kirjaisi asian rekisteriin osana kuljettajantutkintotietoja, jonka perusteella rajoitus siirtyisi ajo-oikeuteen. Pykälän 5 momenttiin lisättäisiin viittaus 1 momentin 4 kohtaan, jossa tarkoitettua ehdotusta ei myöskään merkittäisi ajokorttiin näkyviin. Muulta osin pykälä olisi asiallisesti ennallaan.

17 §. *Ajokortin terveysvaatimukset ryhmässä 1.* Pykälän 2 momenttiin kirjattaisiin yleisperustelujen mukaisesti Liikenteen turvallisuusvirastolle siirtyväksi ehdotettu toimivalta antaa tarkempia määräyksiä ajoterveysvaatimusten täyttymisestä ja niitä varten tehtävistä tarkastuksista ja niiden sisällöstä. Tarkastuksia ja niiden sisältöä koskevat tarkemmat määräykset voisivat koskea esimerkiksi eri menetelmiä näöntarkkuusvaatimusten täyttymisen tutkimiseen ja niihin liittyviä vaatimuksia, näkökentän tutkimista molempien silmien osalta erikseen tai molemmilla silmillä katsottuna, kuten ryhmän 1 kohdalla voidaan menetellä.

Ehdotettuun muutokseen liittyen 1 momentin 2 kohdan näkökenttävaatimusta täsmennettäisiin. Näkökentän olisi täytettävä ajokorttidirektiivin vähimmäisvaatimukset siten, että näkökenttä ei heikentäisi olennaisesti henkilön kykyä ryhmän 1 ajoneuvon kuljet-

tamiseen. Ajokorttidirektiivi mahdollistaa vähimmäisvaatimuksista poikkeamisen perustellusta syystä asiantuntijalääkärin ja mahdollisesti suoritettavan käytännön kokeen perusteella. Pykälän 2 momentissa säädetäisiin poikkeamisen edellytyksistä erityisesti syistä. Poikkeamisen olisi oltava perusteltua kyseisessä tapauksessa eikä se saisi olennaisesti heikentää henkilön kykyä kuljettaa ajoneuvoa turvallisesti 2 kohdan edellyttämällä tavalla. Momentin 3 kohta tarkistettaisiin 2 kohdan muutoksen johdosta. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksenantovaltuuden poistuessa ehdotetun toimivaltamuutoksen johdosta ministeriön antama ajoterveysasetus kumoutuisi.

18 §. Ajokortin terveysvaatimukset ryhmässä 2. Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin vastaava toimivaltaa koskeva muutos kuin 17 §:ssä. Muutoksen johdosta 1 momentin 2 kohdan näkökenttävaatimusta tarkistettaisiin. Näkökentän olisi täytettävä ajokorttidirektiivin vaatimukset niin, ettei kyky ajoneuvon kuljettamiseen olennaisesti heikentyisi näkökentän takia. Ryhmän 2 kuljettajilla näkökenttävaatimus on asetettu kummallekin silmälle erikseen.

21 §. Ajoterveydentilaa koskevat ilmoitukset. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin lisäämällä sinne maininta päihteiden jatkuvaan väärinkäytöstä 12 §:n 1 momentin 2 kohdan kumoamisen johdosta. Muutoksella pyritään erityisesti kiinnittämään huomiota päihteiden väärinkäyttöön muiden terveydellisten edellytysten ohella tarkastuksia tehtäessä ja estämään huumausainetaustaisten henkilöiden ajokortin saanti tilanteessa, jossa poliisi ei enää erikseen tarkistaisi henkilön taustoja. Jatkossa lääkäri arvioisi 12 §:n 1 momentin 2 kohdan perustelujen mukaisesti myös tältä osin ajokortin saamisen edellytykset. Poliisilla olisi taas toimivalta ajokieltoon määräämiseen terveydellisten edellytysten puuttumisen takia. Poliisin pelkona on, että päihteiden väärinkäyttö voi tulla esille vasta onnettomuustilanteessa.

Pykälän 5 momenttiin tehtäisiin vastaava toimivaltaa koskeva muutos kuin 17 ja 18 §:ssä.

22 §. Ajokorttien voimassaoloajat. Pykälän 1 ja 2 momenttia tarkistettaisiin ajokorttien voimassaoloaikojen määrääntymisen selkeyt-

tämiseksi eräissä tapauksissa. Muutoin kuin ajokorttia uudistettaessa voimassaolo määräytyisi yksinomaan hakijan iän perusteella. Määräävää olisi hakemuksen kirjaaminen saapuneeksi. Ajokorttia uudistettaessa merkitystä olisi myös säädetyn iän täyttymisellä uudistettavan ajokortin voimassaolon aikana hakuajankohdasta riippumatta. Jos hakemus tehtäisiin kuuden kuukauden sisällä ennen uudistettavan ajokortin voimassaoloajan päättymistä, ajo-oikeus jatkuisi uudistettavan ajokortin voimassaolon päättymisestä. Tämä edellyttäisi myös sitä, että hakemus olisi ehditty ratkaista ennen mainittua ajankohtaa. Lyhytaikaisesta kortista luopumisen takia ensimmäiseen B-luokan ajokorttiin liitettävästä ehdosta säädettäisiin 16 §:n 1 momentin 4 kohdassa. Nyt 27 §:n 3 momenttiin sisältyvä säännös ajo-oikeuden jatkumisesta aiemman luvan voimassaoloajan päättymisestä lukien siirrettäisiin 27 §:ään. Muuten pykälä olisi asiallisesti ennallaan.

23 §. Lyhytaikaisen ajokortin voimassaolo. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi lyhytaikaisesta ajokortista luopumisen johdosta. B-luokan ajokortti annettaisiin heti 15 vuodeksi, mutta ehdolla kuljettajaopetuksen päätökseen viemisestä määräajassa. Ehdon rikkomisesta määrättävä rangaistus olisi perusteena ajokieltoon määräämiseen toistaiseksi. Toistuvien tekojen ja niistä ajokieltoon määräämisen kohdalla. Uuden kuljettajan tiukempi rikkomusseuranta kestäisi nykyiset kaksi vuotta ajo-oikeuden saamisesta.

24 §. Ajokortin luovuttamisen edellytykset. Pykälän 1 momentin 3 kohtaa muutettaisiin sen johdosta, että ajokorttiluvan peruuttamisesta luovuttaisiin ajokieltomääräyksen yhteydessä.

Pykälän 2 momentin 1, 2 ja 4 kohta kumottaisiin lyhytaikaisesta ajokortista luopumisen takia. 2 momenttiin ehdotetun muutoksen johdosta 5 ja 6 momentin viittaussäännöksiä tarkistettaisiin.

Pykälän 3 momentissa yhdenmukaistettaisiin momentissa mainittujen puolustusvoimissa suoritettujen ryhmän 2 tutkintojen voimassaoloaikoja, että kelpoisuutta voitaisiin paremmin hyödyntää siviilikorttiin vaihdettaessa. C-luokan ohella myös CE- ja D-luokan kortti voisi olla suoritettu korkeintaan kolme vuotta aikaisemmin. D-luokan kohdal-

la tilanne voi olla sama kuin C-luokassa, että henkilö on saanut vain nopeutetun perustason ammattipätevyyskoulutuksen. CE-luokassa annetaan peruskestoinen ammattipätevyyskoulutus, eikä ikä tällöin ole ajokortin saamisen esteenä. Tosin eräissä tapauksissa, kuten ryhmänjohtajien kohdalla, palvelusaika ei välttämättä riitä peruskestoisen ammattipätevyyskoulutuksen antamiseen. Ehdotuksella edistettäisiin puolustusvoimissa kuljettajakoulutuksen saaneiden siviilijokortin saantia suoritusten vanhentumatta. Siviilikorttia koskevat EU:n ajokorttisäännösten kautta korkeammat vähimmäisikävaatimukset.

Muutoin pykälä olisi asiallisesti ennallaan.

25 §. Ajokortin luovuttamisen esteet. Pykälän 2 momentti kumottaisiin lyhytaikaisesta ajokortista luopumisen takia. Lisäksi ajokorttiluvan peruuttamisesta luopumisen takia ajokielto tai väliaikainen ajokielto olisi 1 momentin 3 kohdan mukaan luovuttamisen este. Este olisi rekisteristä todettavissa.

26 §. *Ajokortin luovuttaminen.* Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin ehdotettua toimivaltamuutosta vastaava muutos. Pykälä olisi muuten ennallaan.

27 §. Ajokortin uudistaminen. Pykälään tehtäisiin ehdotettuja toimivaltamuutoksia vastaavat ja niistä seuraavat muutokset. 1 momentin johdantokappaleesta poistettaisiin toimivaltaista viranomaista koskeva säännös 8 §:ssä ehdotetun johdosta. Momentin 1 ja 2 kohdassa viitattaisiin 10 §:ssä säädettyihin liitteisiin ja niiden liittämiseen hakemukseen. Momentin 3 kohdassa tarkennettaisiin säädetyn iän täyttymisen ajankohtaa suhteessa lääkärinlausunnon vaatimiseen. Uuden lääkärinlausunnon vaatiminen voisi perustua lääkärinlausunnossa esitettyyn suositukseen tai vaatimukseen taikka esimerkiksi muutoin Liikenteen turvallisuusviraston tietoon tulleeseen perusteeseen. Kysymyksessä voisi olla myös erikoislääkärintodistus, jos sellaista esimerkiksi hakemukseen liitettyssä lääkärinlausunnossa suositeltaisiin tai edellytettäisiin. Pykälän 4 kohtaa vastaava säännös kuljettajantutkinnon suorittamisesta siirrettäisiin 3 momenttiin. Kuljettajantutkinnon suorittaminen ei olisi tässä tapauksessa uudistamisen edellytys, vaan edellytyksenä ajo-oikeuden alkamiselle. Menettelymuutos liittyy ehdotettuihin toimivaltamuutoksiin.

Pykälän 2 momenttiin jäisi 10 §:ään ehdotetun muutoksen johdosta vain uudistamista koskeva säännös iäkkään kuljettajan laajennetun lääkärintausunnon vaatimisesta. Momentissa selkeytettäisiin myös säännöksiä siitä, koska tämä todistus vaaditaan. Ryhmän 1 kuljettajan kohdalla laajennettua lääkärintausuntoa ei vaadittaisi, jos uudistamista haettaisiin ennen 70 ikävuoteen voimassa olevan ajokortin voimassaoloajan päättymistä. Jos uudistamista haettaisiin hakijan täytettyä 70 vuotta ja ajo-oikeuden voimassaoloajan jo päätyttyä olisi hakemuksen yhteydessä esitettävä laajennettu lääkärintausunto. Ajokorttilakia säädettäessä periaatteena oli, että ryhmän 1 kuljettajien kohdalla laajennettu lääkärintausunto vaadittaisiin vasta 75 vuoden iästä. Ryhmän 2 ajokorttia uudistettaessa laajennettu lääkärintausunto vaadittaisiin paitsi silloin kun hakija on täyttänyt 68 vuotta myös silloin kun mainittu ikä täyttyy uudistettavan ajokortin voimassaolon aikana uusimista koskevan hakemuksen tekoajankohdasta riippumatta. Säännökset olisivat asiallisesti ennallaan.

Pykälän 3 momenttiin sisällytettäisiin uudistetun ajo-oikeuden jatkumista tai alkamista koskevat säännökset. Säännöstä ajo-oikeuden jatkumisesta uudistettavan ajokortin voimassaolon päättymisestä lukien täsmennettäisiin siten, että myös ratkaisu olisi tehtävä ennen voimassaoloajan päättymistä. Jos hakemus olisi tehty ja ratkaistu ennen voimassaolon päättymistä ja korkeintaan kuusi kuukautta ennen tätä ajankohtaa ajo-oikeus jatkuisi keskeytyksittä ja aiempaa ajokorttia voitaisiin momentin mukaisesti käyttää ajo-oikeuden osoittamisessa, jos uutta ajokorttia ei olisi vielä ehditty toimittaa. Säännös uudistettavan kortin käyttömahdollisuudesta siirrettäisiin nykyisestä 4 momentista. Viittaus väliaikaisen ajokortin antamiseen poistettaisiin tarpeettomana. Väliaikainen ajokortti voitaisiin aina säännösten mukaisesti antaa. Uudistettavan ajokortin voimassaolon päättymisen ennen hakemuksen tekemistä merkitsisi aina ajo-oikeuden alkamista ajokortin tai 29 §:n mukaisen väliaikaisen ajokortin luovuttamisesta. Jos ajo-oikeuden alkaminen edellyttäisi momentin mukaisesti uutta kuljettajantutkintoa, ajo-oikeus alkaisi hyväksytyyn kuljettajantutkinnon suorittami-

sesta. Säännös kuljettajantutkinnon vaatimisesta vastaisi nykyistä 1 momentin 4 kohdan säännöstä, mutta ei olisi edellytys hakemuksen tekemiselle vaan ajo-oikeudelle. Ajokorttia uudistettaessa vaadittaisiin ajokorttilupa, jos uudistamista haettaisiin uudistettavan ajokortin voimassaoloajan päätyttyä. Uudistamista varten myönnetty ajokorttilupa oikeuttaisi tällöin tutkintoon pääsyyn. Suoritettavan tutkinnon luokka määräytyisi uudistettavan ajokortin luokituksen perusteella. Muutokseen liittyen esitetään 54 §:n 4 momenttiin muutosta, jonka mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä tutkinnon vaatimuksista myös ajokorttia uudistettaessa. Säännökset koskisivat suoritettavan tutkinnon luokkaa siinä tapauksessa, että henkilöllä on useampien luokkien ajo-oikeuksia.

Pykälän 4 momentin säännös vastaisi nykyisin 3 momenttiin sisältyvää säännöstä.

28 §. Ajokortin kaksoiskappale. Pykälän 2 momentin johdantokappaletta tarkistettaisiin 8 §:ssä ehdotetun johdosta.

Pykälän 3 momentissa luovuttaisiin vaatimuksesta, että tallella oleva ajokortti olisi liitettävä kaksoiskappaletta koskevaan hakemukseen, koska postitusmenettelyssä vanha ajokortti palautettaisiin kaksoiskappaleen mukana saapuvassa palautuskuoressa tuhotavaksi. Hakemuksessa olisi katoamista tai tuhoutumista koskevan selvityksen sijaan mainittava syy kaksoiskappaleen hakemiselle. Menettely antaisi paremmat mahdollisuudet sähköiseen asiointiin. Uusi nimikirjoitusnäyte olisi tarpeen haettaessa kaksoiskappaletta ainakin nimen muuttumisen takia.

29 §. Väliaikainen ajokortti. Pykälän 1 ja 2 momentissa säädettäisiin toimivallan rajoista väliaikaisen ajokortin antamisessa. Poliisin toimivalta voisi liittyä vain poliisille lain mukaan kuuluvaan toimenpiteeseen, jonka yhteydessä väliaikaista ajokorttia tarvittaisiin ajo-oikeuden muutoksen toteuttamiseksi tai ajo-oikeuden alkamiseksi siihen saakka kunnes henkilö saisi Liikenteen turvallisuusvirastolta uuden ajokortin. Hakemus olisi tehtävä Liikenteen turvallisuusvirastolle. Pykälän 4 momenttiin sisältyisi edelleen säännös Liikenteen turvallisuusviraston toimivallasta lomakkeen kaavan vahvistamisessa.

30 §. Ajokorttiluvan ja muun luvan raukeaminen sekä ajokortin hävittäminen. Pykälän 1 momenttiin, 2 momentin johdantokappaleeseen ja 3 momenttiin tehtäisiin ehdotettuun toimivallan siirtoon liittyvä muutos. Edellä 14 §:n 3 momentin muutoksen mukaisesti 1 ja 2 momenttia tarkistettaisiin. Luvan raukeamisen edellytyksenä 1 momentissa olisi, ettei lupaa olisi luovutettu mainituissa määräajassa. Säännös mahdollistaisi sellaisten lupien raukeamisen, joita hakija ei olisi esimerkiksi pyynnöstä huolimatta täydentänyt käsittelyn edellyttämällä selvityksillä. Pykälän 2 momentin 2 kohta kumottaisiin lyhytaikaisesta ajokortista luopumista koskevan ehdotuksen takia.

31 a §. *Ajokorttia ja muuta lupaa koskeva palvelutehtävä.* Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin viittaus sopimusta koskevaan 8 b §:ään. Muuten pykälä olisi asiallisesti ennallaan. Tämä koskee myös palveluntuottajien valmiuksia, joista todetaan 8 a §:n 3 momentissa.

38 §. Autokouluopetuksen aloittamisen edellytykset. Pykälän 3 momentin säännös ryhmään 2 kuuluvan ajokortin saamiseen tähtävään kuljettajaopetukseen pääsystä siirrettäisiin kuljettajantutkintoon pääsyn edellytyksiin 54 §:n 2 momentin 1 kohtaan. Ryhmään 2 kuuluvan luokan kuljettajantutkintoon tulevalla olisi oltava B-luokan ajo-oikeus. Säännös vastaa direktiivin vaatimuksia. Muutoksella ei ole vaikutusta luokkakohtaisten opetusten määriin, mutta muutos voi helpottaa opetuksen järjestelyä ja saatavuutta.

39 §. B-luokan opetusluvan myöntämisen perusteet. Pykälän 1 momentin 5 kohta kumottaisiin. Vastaava säännös sisällytettäisiin 43 §:n 2 momenttiin, jolloin ajoneuvon varustelu opettajan ajohallintalaittein ja sen hyväksyminen muutoskatsastuksessa olisi edellytyksenä ajo-opetukselle, ei opetusluvan hakemiselle. Vuoden 2014 alusta voimaan tulleiden opetuslupa-ajoneuvoja koskeneiden muutosten tavoitteena oli, että opetuksessa voidaan käyttää vaatimukset täyttäviä ajoneuvoja eikä niitä enää merkitä opetuslupaan. Säännösten muuttumisen takia ei olisi enää tarpeen asettaa ajoneuvon muutoksia lupamenettelyn edellytykseksi. Jos lupaa ei esimerkiksi jostain muusta syystä onnistuttaisi

saamaan, ajoneuvon varustaminen olisi tarpeellista.

40 §. Opetuslupaperusteet muuhun kuin B-luokan opetukseen. Pykälän 1 momentin 6 kohdan säännös kumottaisiin ja vastaava säännös sisällytettäisiin 39 §:n 1 momentin 5 kohdassa mainituin perustein 43 §:n 2 momenttiin.

42 §. Opetusluvan myöntäminen. 1 momentista poistettaisiin poliisin toimivaltaa koskeva maininta 8 §:n johdosta.

42 a §. Opetusluvan voimassaolo. Pykälän 1 momentista poistettaisiin lyhytaikaista ajokorttia koskeva maininta lyhytaikaisesta ajokortista luopumista koskevan ehdotuksen takia.

43 §. *Opetuslupaopetuksen toteuttaminen.* Pykälän 2 momenttiin sisällytettäisiin ajo-opetuksessa käytettävän ajoneuvon vaatimukset. Ajo-opetusta saataisiin antaa vain säädetyt vaatimukset täyttävällä ajoneuvolla, mutta ajoneuvon varustelu ei olisi enää lupa-prosessin edellytys. Muuten pykälä olisi ennallaan.

44 §. Opetusluvan peruuttaminen. Pykälän 1 momentin johdantokappaleeseen lisättäisiin poliisin toimivaltaa koskeva säännös asian selkeyttämiseksi.

45 §. Moottoripyörän harjoituslupa. 1 momentin johdantokappaleessa muutettaisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi Liikenteen turvallisuusvirasto. Momentin 5 kohtaan lisättäisiin yhdenmukaisuussyistä myös maininta väliaikaisesta ajokiellosta.

47 §. Ajoneuvon kuljettaja ajo-opetusta annettaessa. Pykälään lisättäisiin uusi 2 momentti. Sen mukaan 16 §:n 1 momentin 4 kohdassa säädetyt ehdot noudattamatta jättäminen tai sen rikkomisesta määrätty ajokielto eivät olisi esteenä harjoitteluvaiheen ja syventävän vaiheen opetukselle. Poikkeussäännös olisi tarpeen, koska harjoitteluvaiheen ja syventävän vaiheen opetuksessa opilas katsotaan kuljettajaksi ja opetus on tarpeen ajo-oikeuden palauttamiseksi. Jatkovaiheiden opetus on mahdollinen vain autokoulussa tai liikenneopettajan antamana.

54 §. Kuljettajantutkintoon pääsemisen edellytykset. Pykälän 1 momentin 1 kohdasta poistettaisiin vaatimus ajokorttiluvasta kuljettajantutkintoon tultaessa. Muutoksella mahdollistettaisiin se, että ajokorttilupaha-

kemus voitaisiin jättää palvelun tuottajalle teoriakokeeseen tullessa, jolloin hakemus ehdittäisiin yleensä ratkaista ennen ajokoetta. Momentin mukaan käytännön kokeeseen tulevalle olisi oltava ajokorttilupa. Tämä koskisi ajokokeeseen pääsyä tai käsittelykokeeseen pääsyä, jos ajokokeen sijaan olisi suoritettava käsittelykoe. Teoriakoe voidaan suorittaa kuukautta ennen vähimmäisikävaatimuksen suorittamista, jos tutkintoon kuuluu myös käytännön kokeen suorittaminen, josta ajo-oikeus alkaa. Jos vaatimuksena on pelkkä teoriakoe, ajokorttilupa olisi oltava teoriakokeeseen tullessa ja ajo-oikeus alkaisi silloin teoriakokeen suorittamisesta. Teoriakokeeseen tulevan olisi tällöin täytettävä vähimmäisikävaatimus.

Pykälän 1 momentin nykyinen 3 kohta ehdotetaan erotettavaksi uudeksi 2 momentiksi lakiteknisistä syistä ja selvyuden vuoksi. Uuteen 1 momentin 3 kohtaan siirrettäisiin 38 §:n 3 momentista vaatimus B-luokan ajo-oikeudesta ryhmän 2 tutkintoon pääsyn edellytyksenä. Vaatimus vastaa ajokorttidirektiivin vaatimuksia. Uuden 2 momentin 2 kohdassa tarkennettaisiin tutkintoon tulevan ammattipätevyysvaatimusta. Kysymyksessä voisi olla myös jatkokoulutuksella voimassa pidetty kuorma- tai linja-auton kuljettajan ammattipätevyys. Ammattipätevyuden voimassaolo osoitettaisiin kuljettajan ammattipätevyyskortissa tai ajokortissa olevalla merkinnällä. Momentin 3 kohdasta poistettaisiin ajokokemusta koskeva maininta, koska myös siirtymäaika ajokokemuksen hyväksymiselle on päättynyt. Muuten pykälä olisi asiallisesti ennallaan.

Pykälän 3 momentin mukaan ajokielto ei olisi myöskään esteenä ajokokeen suorittamiselle, jos sellainen tarvitaan henkilön ajo-oikeuden palauttamiseksi sen jälkeen kun hänet on määrätty ajokieltoon toistaiseksi terveydellisten edellytysten puuttumiseksi vuoksi. Esimerkiksi lääkärintlausunnossa voidaan myönteisen lausunnon antamiseksi edellyttää ajokokeen suorittamista, mikä ei käytännössä ole mahdollista ajo-oikeuden puuttuessa. Ajokokeessa kokeen suorittaja katsotaan kuljettajaksi. Toistaiseksi voimassa olevaksi määrätty ajokielto ei olisi esteenä tutkintoon pääsulle myöskään ilman poliisin määräystä siinä tapauksessa, että tarve ajo-

kokeen suorittamiseen ilmenisi lääkärinlausunnosta.

Pykälään lisättäisiin uusi 4 momentti, joka koskee auton ajo-oikeuden saamiseksi suoritettavaan kuljettajantutkintoon pääsyä, jos 16 §:n 1 momentin 4 kohdassa säädetty määräaika todistuksen toimittamiselle on ylitetty. Ehdon noudattamatta jättäminen ja rikkominen olisivat esteenä tutkinnon suorittamiselle auton ajo-oikeutta varten. Jos ehtoa ei olisi rikottu, todistus olisi toimitettava tutkintoon tullessa. Opetus todistuksen saamiseksi olisi 47 §:ssä ehdotetun mukaisesti mahdollista.

Pykälän 5 momenttiin lisättäisiin valtuus kuljettajantutkinnon ja ajokokeen sisältöä koskevien tarkempien säännösten antamiseen myös ajokorttia uudistettaessa vastaavasti kuin suoritettaessa kuljettajantutkinto esimerkiksi poliisin määräyksestä ajo-oikeuden edellytysten olemassaoloa epäiltäessä. Muutos liittyy uudistamista koskevien säännösten muutokseen. Mikäli uudistettaessa vaadittaisiin 27 §:n 3 momentin mukaisesti uusi kuljettajantutkinto annettaisiin valtioneuvoston asetuksella myös säännökset siitä, minkä luokan tutkinto vaadittaisiin, jos tutkinnon suorittavalla olisi useampia luokkia ajokorttissaan. Periaatteena edellä tarkoitettussa tapauksessa on ollut tutkinnon suorittaminen laajimman henkilöllä olevan ajo-oikeuden perusteella ja moottoripyörällä erikseen, jos sitä pidetään tarpeellisena. Jos henkilöllä on esimerkiksi BCE-luokan ajokortti, CE-luokan tutkinnon suorittaminen riittäisi. Vastaava menettely koskisi uudistamisen yhteydessä suoritettavia tutkintoja haetun luokituksen perusteella.

59 §. Muussa EU- tai ETA-valtiossa annettu ajokortti ja muu mopon ajolupa tai kuljetusoikeus. Pykälän 2 momentin johdantokappale ja 1 kohtaa muutettaisiin, että säännökset täyttävät ajokorttidirektiivin 11 artiklan 4 kohdan vaatimukset ajokortin hyväksymättä jättämisestä. Jos ajokorttiin olisi toisessa ETA-valtiossa kohdistettu säännöksessä mainittu toimenpide, ajokorttia ei hyväksyttäisi. Pykälän 4 momenttiin tehtäisiin ehdotettua toimivaltamuutosta vastaavat muutokset. Erillisen selvityksen sijaan riittäisi, että hakemuksessa ilmoitettaisiin syy ajokortin hakemiselle vastaavasti kuin ajokortin kaksoiskappaleen kohdalla menetettäisiin.

61 §. Muu ulkomainen ajokortti. Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin ehdotettua toimivaltamuutosta vastaava muutos. Momentissa tarkoitettu kortin luovuttaminen tapahtuisi yleisten luovuttamista koskevien säännösten mukaisesti. Ajokorttiluvan peruuttamista koskevan muutoksen johdosta ajokielto tai väliaikainen ajokielto olisi luovuttamisen eseenä, vaikka henkilöllä olisi ajokorttilupa.

62 §. Velvollisuus ajokortin luovuttamiseen sen vaihtamisen yhteydessä. Pykälään ja sen otsikkoon tehtäisiin toimivaltamuutosta vastaavat muutokset. Pykälän otsikkoa muutettaisiin luovutusvelvollisuuden tarkoituksen korostamiseksi. Lisäksi säännöksestä poistettaisiin ulkomaisen ajokortin luovuttamisen ajankohtaa koskeva säännös. Liikenteen turvallisuusvirasto voisi ohjeistaa luovuttamisen tarkemmin. Jos luovuttaminen pystyttäisiin hoitamaan heti paikan päällä, niin ulkomainen ajokortti voidaan ottaa pois ja lähettää suomalainen ajokortti postissa. Näin voitaisiin hakijalta säästää asiointikäynti. Jos tämä ei onnistuisi, niin ajokortti luovutettaisiin, kun hakija käy henkilökohtaisesti hakemassa suomalaisen korttinsa. Säännöksen johdosta olisi mahdollisuus myös varmistaa kortin aitous ennen päätöksentekoa, jos sitä epäillään esimerkiksi väärennetyksi.

63 §. Tilapäinen ajokortti. 1 momentin johdantokappaleeseen sekä 3 ja 4 momenttiin tehtäisiin ehdotettua toimivaltamuutosta vastaava muutos. Liikenteen turvallisuusvirasto myöntäisi tilapäisen ajokortin. Kortin luovuttamista koskisivat yleiset luovutussäännökset ja sen luovuttais palveluntuottaja. Sitä ei luovutettaisi, jos henkilö olisi ajokiellossa tai väliaikaisessa ajokiellossa.

64 §. Ajokieltoon määrääminen. Pykälän 2 momentin 2 kohtaan lisättäisiin ajokieltope-
rusteeksi 16 §:n 1 momentin 4 kohdan ehdon rikkominen. Ajokiellon kestoja koskevan 66 §:n 3 kohdan mukaan ajokieltoon määrättäisiin toistaiseksi. Ajokiellon päättymisen edellytyksenä olisi, että henkilö täyttää säädetyt vaatimukset. Menettely olisi perusteltu, koska henkilö olisi ehdon vastaisesti tavattu liikenteestä autoa kuljettamasta eli hänen pitäisi täyttää kaikki ajokortin saamisen edellytykset.

65 §. Ajokieltoon määrääminen toistuvien rikkomusten takia. Pykälän 2 momenttia

muutettaisiin lyhytaikaisesta ajokortista luopumista koskevan ehdotuksen takia. Uuden kuljettajan rikkomusseuranta koskeva säännös olisi asiallisesti ennallaan ja kestäisi kaksi vuotta auton ensimmäisen ajo-oikeuden saamisesta.

70 §. Väliaikaiseen ajokieltoon määrääminen. Pykälän 1 momentin 4 kohdan virheellinen viittaus muutetaan.

72 §. Väliaikaisen ajokiellon kesto. Pykälän 4 momentin johdantokappaleetta muutettaisiin 6 §:n 4 momenttiin ehdotetun muutoksen johdosta. Poliisi palauttaisi ajokiellon jälkeen ajokortin tai voisi antaa väliaikaisen ajokortin, jos ajokorttia ei olisi käytettävissä esim. katoamisen takia. Väliaikaisen ajokortin antaminen voisi tässä tapauksessa olla tarpeen ajo-oikeuden alkamiseksi uudelleen ajokiellon jälkeen ennen sitä kuin uusi varsinaisen ajokortti luovutetaan. Varsinaista ajokorttia olisi haettava Liikenteen turvallisuusvirastolta.

76 §. Ajo-oikeuden raukeaminen. Pykälään lisättäisiin ehdotettua toimivaltamuutosta vastaava momentti. 1 momentti olisi ennallaan. Rauettamisen kohdalla molemmilla toimijoilla voisi olla toimivaltaa. Poliisi voisi määrätä ajo-oikeuden raukeamaan poliisin toimivaltaan liittyvän toimenpiteen yhteydessä. Liikenteen turvallisuusviraston toimivalta liittyisi hakemusasian käsittelyyn.

78 §. Opetustoiminnasta vastaava johtaja. Pykälän 2 momentin 2 kohdassa säädetään opetustoiminnasta vastaavan johtajan koulutusvaatimuksesta. Vaatimusta vastaavan johtajan opinnoista tarkennettaisiin. Vaatimus koskisi liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon kysymyksessä olevan tutkinnon osan suorittamista, jota sillä myös ajokorttilain 104 §:n 1 kohdan mukaan tarkoitetaan. Mainitun 104 §:n 1 momentin mukaan ennen ajokorttilakia voimassa olleiden säännösten mukaisesti suoritettu autokouluyrityksen ja autokoulun opetustoiminnasta vastaavan johtajan kelpoisuus vastaa kohdassa tarkoitettua tutkinnon osan suorittamista.

Pykälään lisättäisiin uusi 5 momentti muussa EU- tai ETA-valtiossa suoritettua koulutuksesta, joka tuottaisi tutkintojen tunnustamista koskevien säännösten mukaisesti saman kelpoisuuden kuin 2 momentin 2 kohdassa edellytetään. Toimivalta vastaavuuden

arvioinnissa olisi Liikenteen turvallisuusvirastolla.

84 §. Autokoulun opetushenkilöstö. Pykälän 1 momenttiin sisältyisi pääsääntö auto-koulun opettajalta vaadittavasta liikenneopettajaluvasta ja opetuksessa tarvittavasta ajo-oikeudesta. Lupa kattaisi kaiken sen opetuksen, josta ei erikseen toisin säädettäisi. Liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon pakollisten tutkinnon osien suorittaminen tuottaa B-luokan ja kevyen nelipyörän ajo-oikeutta varten opetusta antavan kelpoisuuden.

Pykälän 2 momenttiin sisältyisivät kaksipyöräisillä ja raskaalla kalustolla tapahtuvaa ajo-opetusta koskevat vaatimukset. Liikenneopettajaluvan ohella vaadittaisiin kysymyksessä olevaa koulutusta koskevan valinnaisen tutkinnon osan suorittaminen. Kaksipyöräisiin sisältyisi myös erikoisammattitutkinnon muutoksista johtuen AM-luokkaan kuuluva mopon ajokorttiopetus, jota koskeva tutkinnon osa olisi uusi erikoisammattitutkinnossa. Muutos ei poistaisi kelpoisuutta niiltä, jotka ovat sen aiempien vaatimusten mukaisesti saavuttaneet B-luokan kelpoisuuden kautta. Myös moottoripyöräopetuksessa vaatimukset määräytyisivät opetuksessa käytettävän ajoneuvon luokan mukaan. Opettajalta ei vaadittaisi enää A-luokan ajokorttia. A-luokan määräaika koskisi ennen 19.1.2013 saatuja ajokortteja.

Pykälän 3 momenttiin sisältyisi teoriaopetusta koskeva poikkeus liikenneopettajalupa-vaatimuksesta. Poikkeaminen olisi mahdollista erityisistä syistä ja tutkinnon vastaanottaja hyväksyisi kelpoisuuden. Säännös olisi asiallisesti ennallaan. Liikenteen turvallisuusvirasto vastaa tutkinnon vastaanottajien ohjeistamisesta. Viraston näkemyksen mukaan ohjeistamista on pidettävä riittävänä yhdenmukaisuuden takaamiseksi. Määräysten antamisen katsotaan jäykistävän ja monimutkaistavan tarpeettomasti poikkeusten soveltamista. Käytännössä teoriaopettajan poikkeuksia on hyväksytty esimerkiksi poliisin tai Liikenneturvan kouluttajan kohdalla, jolloin koulutuksen sisältönä ovat olleet esimerkiksi liikennesääntöihin ja turvallisuuteen liittyvät osa-alueet. Myös muiden osa-alueiden opetukseen, kuten ensiapukoulutukseen, on poikkeuksia voitu hyväksyä. Erityi-

siä syitä voisivat olla opettajien saatavuus, opetuksen järjestäminen tai erityisen asiantuntemuksen, kuten ensiapua tai ajoneuvo-tekniikkaa koskevan osaamisen, hyödyntäminen.

Pykälän 3 momenttiin sisältyisi myös mopo-opetusta koskeva poikkeus, joka ehdotetaan pysytettäväksi ennallaan opetuksen saatavuuden takaamiseksi. Mopo-opetukseen ei vaadittaisi liikenneopettajalupaa, mutta henkilön olisi täytettävä opetuslupaopettajan vaatimukset mopo-opetusta varten. Opetus koskisi sekä teoria- että ajo-opetuksen antamista. Opettajalta ei vaadittaisi opetuslupaa, mutta lupaedellytykset olisi täytettävä. Tämä edellyttäisi muun muassa, että opetuslupaopettajan koesuoritus olisi voimassa. Opettajan olisi osoitettava kelpoisuutensa 5 momentin mukaisesti valvovalle tutkinnon vastaanottajalle. Säännös olisi asiallisesti ennallaan.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin opettajan vaatimuksista poikkeamisesta opetusharjoittelussa. Säännöstä koulutuksen järjestäjästä tarkistettaisiin vastaamaan opetushallinnon alan lainsäädäntöä. Momenttiin sisältyisi myös tarkempi säännös 2 momentissa tarkoitettujen valinnaisten tutkinnon osien harjoittelun aloittamisen ajankohdasta. Asiallisesti säännökset olisivat ennallaan.

Pykälän 6 ja 7 momentin säännökset luette-lon pitämisestä opetushenkilöstöstä ja lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämistä koskevan lain soveltamisesta olisivat asiallisesti ennallaan.

85 §. Autokoulun opetustila sekä opetusmateriaali ja -välineet. Pykälän 1 momentista poistettaisiin opetustilaa koskeva vaatimus huonetilasta ja autokoulujen yhdessä järjestettävää opetusta koskeva rajoitus. Vaatimus opetuksen antamisesta opetustilassa ei koskisi perusvaiheen jälkeen annettavaa opetusta B-luokassa. Säännös vastaisi nykyistä käytäntöä. Opetukseen käytettävän tilan olisi oltava kyseiseen opetukseen soveltuva ja mahdollistettava opetuksen asianmukainen toteutus. Tarkempia säännöksiä voitaisiin antaa valtioneuvoston asetuksella. Huonetilan ohella muukin tila voi soveltua opetukseen ja täyttää ne opetukseen soveltuvan tilan vaatimukset, kuten esimerkiksi terveyden ja opetukseen keskittymiseen vaikuttavien edelly-

tysten huomioon ottamisen, joita huonetilasta säättämällä on tavoiteltu. Opetusta voidaan järjestää siirrettävässä tilassa kuten esimerkiksi opetustilaksi varustellussa rekan perävaunussa, joka täyttää sinänsä opetustilalle asetettavat vaatimukset. Yhteisesti järjestettävästä opetuksesta ei olisi enää tarpeen rajata pois B-luokassa annettavaa opetusta. Momenttiin sisältyisi edelleen valtuussäännös tarkempien säännösten antamiseen.

88 §. Liikenneopettajalupa. Pykälän otsikko ehdotetaan muutettavaksi niin, että se koskisi liikenneopettajalupaa. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin luvan antamasta opettajakelpoisuudesta. Liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon perusteiden muutoksesta johtuen pakollisten tutkinnonosien suorittaminen ei tuottaisi enää kelpoisuutta mopo-opetukseen. Lupa antaisi B-luokan kelpoisuuden ohella oikeuden kevyen nelipyörän kuljettajaopetukseen. Erikoisammattitutkinnon perustemuutoksen johdosta aiempien tutkintoperusteiden mukaisesti saavutettu kelpoisuus tunnustettaisiin siirtymäsäännöksissä. Käytännössä kelpoisuus olisi osoitettavissa todistuksella kelpoisuuden suorittamisesta. Ajokorttilakiin sisältyvissä siirtymäsäännöksissä on todettu ennen erikoisammattitutkinnon käyttöönottoa voimassa olleiden säännösten mukaisesti suoritetun liikenneopettajatutkinnon ja –luvan tuottamasta kelpoisuudesta. Niiden mukaan aiempien säännösten mukaisesti suoritettu liikenneopettajantutkinto ja sen perusteella saatu liikenneopettajalupa oikeuttavat ajokorttiopeutukseen luokkia erikseen rajaamatta.

Pykälän 2 momenttiin sisältyisivät luvan myöntämisen edellytykset, jotka 2 ja 6 kohtaa lukuun ottamatta olisivat asiallisesti ennallaan. Nykyisestä poiketen erikoisammattitutkinnon pakollisten tutkinnonosien suorittaminen olisi perusteena koulutusvaatimuksen täyttymiselle. Lisäksi koulutusvaatimuksen yhteydestä poistettaisiin nimenomainen vaatimus opetusharjoittelusta, koska opetusharjoittelu on osa koulutusta ja työssä oppimista. Harjoittelu antaa kuvan käytännön työstä ja harjaannuttaa henkilön käytännön opetustoimintaan. Pykälään lisättäisiin uusi 6 kohta, jonka mukaan liikenneopettajaluvan myöntämisen esteenä olisi, jos hakija olisi ajokiellossa. Liikenneopettajalupa edellyttää

voimassa olevaa ajo-oikeutta ja se otetaan yhdessä ajokortin kanssa pois ajokiellon ajaksi.

Pykälän 3 momentin säännökset henkilökohtaisista ominaisuuksista olisivat ennallaan.

Pykälään lisättäisiin uusi 4 momentti, joka sisältäisi säännöksen muussa EU- tai ETA-valtiossa saadun koulutuksen tunnustamisesta 2 kohdassa tarkoitettuja erikoisammattitutkinnon tutkinnon osia vaatimatta. Koulutuksen vastaavuuden arvioisi Liikenteen turvallisuusvirasto. Muulta osin lupavaatimusten täyttymisen arvioisi lupaviranomainen.

Jos henkilöllä on toisesta EU- tai ETA-maasta hankittu ammattipätevyys, hänellä tulee liikenneopettajaluvan myöntämiseksi olla myös Liikenteen turvallisuusviraston päätös ammattipätevyden tunnustamisesta. Säännös perustuu ammattipätevyden tunnustamisesta annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2005/36/EY. Siinä edellytetään tunnustettavaksi unionin kansalaisen toisessa jäsenvaltiossa hankkima koulutus tai ammattipätevyys, kun jäsenvaltiossa edellytetään säännellyn ammatin harjoittamisen aloittamiseksi tai sen harjoittamiseksi määrättyä ammattipätevyyttä. Liikenneopettaja täyttää säännellyn ammatin edellytykset, koska henkilön on täytettävä tietyt säädetyt vaatimukset.

89 §. Liikenneopettajaluvan myöntäminen ja uudistaminen. Pykälän otsikko muutettaisiin, koska pykälään sisällytettäisiin myös uudistamista koskevat säännökset.

Pykälän 1 momenttiin sisältyisivät luvan hakemista koskevat säännökset, jotka ovat asiallisesti ennallaan. Koulutusvaatimuksen täyttyminen osoitettaisiin todistuksella 88 §:n 2 momentin 2 kohdassa mainittujen tutkinnonosien suorittamisesta. 68 vuotta täyttäneen olisi osoitettava terveysvaatimusten täyttyminen laajennetusta lääkärintarkastuksesta annetulla todistuksella, koska vaatimuksena on ryhmän 2 kuljettajien terveysvaatimusten täyttyminen. Jos luvan hakijalla olisi ryhmän 2 ajokortti, terveysvaatimusten täyttymisen seuranta toteutettaisiin ajokortin ajoterveysvalvonnan kautta myös lupaa haettaessa. Lääkärintarkastus olisi esitettävä erikseen vain siinä tapauksessa, että henkilöllä olisi vain B-luokan ajokortti.

Pykälän 2 momenttiin sisältyisivät luvan uudistamista koskevat säännökset. Luvan terveystaustatutkimuksesta johtuen ajoterveydentilan seuranta vastaisi raskaan kaluston kuljettajien ajoterveydentilan seuranta. Jos luvanhaltijalla olisi ryhmän 2 ajokortti, ajoterveydentilan seuranta tapahtuisi tässäkin tapauksessa ajokorttivaatimusten kautta. Jos hänellä olisi B-luokan ajokortti, terveystaustatutkimuksen täyttyminen olisi osoitettava lääkärinlausunnolla siitä lukien kun henkilö täyttää 45 vuotta tai uudistamishakemuksen ajankohdasta riippumatta saavuttaa iän uusittavan luvan voimassa ollessa. Laajennettu lääkärinlausunto huomioitaisiin tässäkin tapauksessa lupaa uusivan täytettyä 68 vuotta tai jos hän saavuttaa iän uusittavan luvan voimassaolon aikana.

Pykälän 3 momenttiin sisältyisivät säännökset luvan voimassaolosta. Määräajat vastaisivat raskaan kaluston ajokorttien voimassaoloaikoja. Hakijan täytettyä 68 vuotta lupa annettaisiin vain kahdeksi vuodeksi. Sama koskisi tilannetta jos mainittu ikä täytyisi uudistettavan luvan voimassaolon aikana.

Pykälän 4 momenttiin sisältyisivät toimivaltaista viranomaista sekä lupaa ja sen mukana pitämistä koskevat säännökset, jotka olisivat asiallisesti ennallaan.

91 §. Opetusharjoittelulupa. Ajokorttilaissa ei säädettäisi enää opetusharjoittelusta, mistä johtuen myös pykälän otsikko muutettaisiin. Ajokorttilaissa säädettäisiin vain edellytyksistä opetusharjoittelun suorittamiseen autokoulussa ja siinä vaadittavasta luvasta. Koska pykälään ei ehdoteta enää sisällytettäväksi 4 momentin kaltaista valtuussäännöstä tarkempien säännösten antamiseen, liikenne- ja viestintäministeriön asetus liikenneopettajan opetusharjoittelusta kumoutuisi. Asetuksen säännökset sisällytettäisiin tarvittavilta osin lakiin. Opetusharjoittelulupa myönnettäisiin B-luokan opetusharjoittelua varten kun ensimmäinen pakollinen tutkinnon osa olisi suoritettu ja henkilöllä edellytykset työskentelyyn autokoulussa. Säännös olisi tältä osin asiallisesti ennallaan. Laissa ei olisi myöskään enää tarpeen säätää esimerkiksi hyväksytyyn harjoittelun toteutuspaikoista, koska harjoittelua koskeva vaatimus poistettaisiin 88 §:stä.

Pykälän 2 momenttiin sisältyisivät säännökset opetusharjoittelun laajentamisesta valinnaisten tutkinnonosien harjoitteluun. Lähökohtana olisi kyseistä tutkinnon osaa koskevan valmistavan koulutuksen aloittaminen tai jos hänet olisi ohjattu kysymyksessä olevan tutkinnon osan suorittamiseen ilman sitä. Säännökset vastaisivat nykyistä käytäntöä.

Opetusharjoittelun 21 vuoden vähimmäisikää koskeva 3 momentti olisi myös asiallisesti ennallaan.

91 a §. Opetusharjoitteluluvan myöntäminen. Uusi pykälä koskisi opetusharjoitteluluvan myöntämistä. Opetusharjoittelukoulun hyväksymistä koskevasta vaatimuksesta luovutettiin edellä todetun mukaisesti. Kaikki autokoulut voisivat toimia myös harjoittelukouluina ilman eri hyväksyntää. Pykälän 1 momentti vastaisi nykyistä 91 §:n 2 momentin säännöstä. Opetusharjoittelua koskevan asetuksen kumoamisen johdosta opetusharjoitteluluvan voimassaolon päättymistä ei sirottaisi enää erityisammattitutkinnon suorittamiseen. Opetusharjoitteluluvalla voitaisiin antaa opetusta siihen saakka kunnes haettu liikenneopettajalupa myönnettäisiin.

Pykälän 2 momenttiin sisältyisivät säännökset opiskelijan soveltavuuteen liittyvien tietojen saantiin poliisilta. Säännös vastaisi nykyistä 91 §:n 3 momentin säännöstä.

95 §. Muutoksenhaku. Pykälän otsikko muutettaisiin, koska oikaisukin on osa muutoksenhakua. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin päätöksistä, jotka kuljettajantutkinnon vastaanottaja antaa kuljettajantutkinnon vastaanottajalle säädetyjen tehtävien johdosta. Päätöksestä voitaisiin tällöin vaatia oikaisua Liikenteen turvallisuusvirastolta nykyiseen tapaan. Päätöksestä ei voisi valittaa, mistä ei kuitenkaan ole tarpeen pykälässä erikseen säätää. Päätökset koskisivat esimerkiksi ajokokeen hyväksymistä.

Pykälän 2 momentissa olisivat muutoksenhaku koskevat säännökset Liikenteen turvallisuusviraston päätökseen. Säännöksessä todettaisiin valitusviranomaisen olevan hallinto-oikeus. Momentti koskisi Liikenteen turvallisuusviraston päätöksiä sille poliisilta siirtyvissä ajokortti- ja lupa-asioissa sekä 1 momentissa tarkoitetun oikaisuvaatimuksen johdosta. Palvelun tuottaja käsittelee lupahakemuksia Liikenteen turvallisuusviraston

apuna, mutta päätökset olisivat viraston päätöksiä ja niihin olisi haettava muutosta kuten viraston päätöksiin. Lisäksi momentissa todettaisiin, että jos hakijalle myönnettäisiin haettu kortti tai lupa hakemuksen mukaisesti, hakijalle ei annettaisi sen lisäksi muuta päätöstä tai valitusosoitusta koska tarvetta siihen ei silloin olisi. Hakemus olisi ratkaistu hakijan toivomalla tavalla.

Pykälän 3 momentti koski muutoksenhakua poliisiin päätöksiin.

Pykälään lisättäisiin uusi momentti, joka koski viranomaisen päätöksistä tehtävää muutoksenhakua. Oikeusministeriön kannan mukaisesti muutoksenhaussa hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen tulisi ottaa käyttöön valituslupa muissa kuin asianosaisen tai yhteiskunnan kannalta erityisen merkittävässä tai laaja-alaisissa asioissa kuten elinkeinoluvan peruuttaminen, merkittävä hallinnollinen seuraamus tai hallinnollisen pakkokeinon täytäntöönpano. Tämän periaatteen mukaisesti ilman valituslupaa voitaisiin hallinto-oikeuden päätöksestä valittaa autokoululuvan ja liikenneopettajaluvan peruuttamista koskevassa asiassa.

97 §. Poikkeusluvut. Pykälän 2 momentti, joka koskee toimivaltaa myöntää poikkeuskuuloa koskevasta vaatimuksesta, ehdotetaan kumottavaksi. Tällaisen yksittäisen sairauden tai ominaisuuden pitämistä erikseen poikkeuksena ei pidetä enää aiheellisena. Vaatimus puheeseen kuulemisesta tietyltä etäisyydeltä on edelleen perusteltu raskaan kaluston kuljettajilla turvallisuussyistä. Erityisesti vaatimusta on pidetty tarpeellisena henkilöliikenteen kuljettajilla. Käytännössä poikkeuksia ei ole juurikaan haettu.

98 §. Kansainvälinen ajokortti. Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin ehdotettua toimivalta-
muutosta vastaava muutos. Kansainvälisen ajokortin antamiseen ei muutoin ehdoteta muutoksia.

100 §. Lääkärintlausuntolomakkeiden vahvistaminen. Pykälään tehtäisiin 17 ja 18 §:ssä ehdotettua toimivalta-
muutosta vastaava muutos. Koska nuorison terveystodistus olisi lähinnä kouluterveydenhuoltoon liittyvä todistus, jota käytetään eri tarkoituksiin ja joka hyväksyttäisiin myös ryhmän 1 ajokorttiin, lomakkeen vahvistaminen jäisi sosiaali- ja

terveysministeriön hallinnonalalle. Pykälän otsikko muutettaisiin vastaamaan nykyistä käytäntöä lääkärinlausunnosta.

101 §. Ilmoitukset ajoneuvoliikennerekisteriin. Pykälään tehtäisiin ehdotettuja toimivalta-
muutoksia vastaavat muutokset. Pykälä koski poliisin toimenpiteistä tehtäviä rekisteri-ilmoituksia. Liikenteen turvallisuusviraston toimivaltaan kuuluvien toimenpiteiden tiedot vietäisiin järjestelmään, mutta pykälän ilmoitusvelvollisuus poistettaisiin.

106 §. Ajokortteja koskevat siirtymäsäännökset. Pykälään lisättäisiin uusi 5 momentti, jossa säädettäisiin muussa EU- tai ETA-valtiossa annetun ajokortin hyväksymisestä vastaavasti kuin kotimaisten korttien kohdalla säädetään 1 momentissa. Ajokorttidirektiivin vaatimusten mukaisesti kaikkien ajokorttien olisi viimeistään 19 päivästä tammikuuta 2033 vastattava nykyisen direktiivin vaatimuksia. Ajokortti voitaisiin uudistamista koskevia säännöksiä noudattaen uudistaa ajokorttidirektiivin vaatimusten mukaiseksi ajokortiksi, jos uudistamisen edellytykset täyttyisivät. Toimivalta ajokortin uudistamiseen edellyttäisi vakinaista asuinpaikkaa Suomessa tai opiskelua koskevan vaatimuksen täyttymistä. Ajokortteja annettaessa noudatettaisiin 22 §:n mukaisia voimassaoloaikoja.

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset. Laki ehdotetaan tulemaan voimaan vuoden 2016 alusta.

Voimaantulosäännöksen 2 momentissa mainitut, muun muassa liikenneopettajalupaa, ajokokeen vastaanottajaa sekä eräät kuljettajantutkintoon pääsyä koskevat säännökset tulisivat kuitenkin voimaan aikaisemmin. Säännösten olisi tultava voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun eduskunta on hyväksynyt lakimuutokset.

Voimaantulosäännöksen 3 momenttiin sisältyy säännös liikenneopettajaluvan myöntämiseen ja uudistamiseen toimivaltaisesta viranomaisesta ennen 1 momentissa säädettyä voimaantuloajankohtaa. Toimivalta olisi tämän ajan poliisilla.

Ne hakemukset, joita ei olisi ratkaistu lain voimaan tullessa, siirrettäisiin 3 momentin mukaisesti Liikenteen turvallisuusviraston ratkaistavaksi. Toimivalta siirtyisi siten 8 §:ssä tarkoitettujen myöntämistehtävien koh-

dalla Liikenteen turvallisuusvirastolle. Palvelun tuottajat kirjaisivat siirtyvät ja hakemukset uudelleen rekisterijärjestelmään. Käytännössä poliisi hoitaa nykyisin lupa-asiat ajanvarauksella, jolloin asia voidaan heti käsitellä ja haettu lupa myöntää. Lisäselvitysten tarve on harvinaista ja jos sellaista tarvitaan, tieto siitä saadaan heti asiakkaalle. Yleensä lisäselvitykset toimitetaan nopeasti. Tämän perusteella poliisi arvioi, että useimmat lupa-asiat saadaan päätökseen ennen vuoden päätymistä.

Kaikki lyhytaikaiset ajokortit muutettaisiin 4 momentin mukaisesti järjestelmässä varsinaisiksi ajokorteiksi, jotka postitettaisiin Liikenteen turvallisuusviraston toimesta ilman eri hakemusta lyhytaikaisen ajokortin haltijoille. Siihen saakka lyhytaikainen ajokortti olisi osoituksena ajo-oikeudesta. Lyhytaikainen ajokortti olisi palautettava viranomaiselle. Ajokortin saajien rikkomus seuranta pysyisi ennallaan. He olisivat tiukemmassa uuden kuljettajan rikkomus seurannassa kahden vuoden ajan lukien päivämäärästä, jolloin lyhytaikainen ajo-oikeus on saatu. Ajokorttia ei kuitenkaan postitettaisi, jos henkilö olisi ajokiellossa tai väliaikaisessa ajokiellossa taikka hänellä olisi ajokortin suorittaminen esimerkiksi joidenkin luokkien osalta muuten kesken. Ajokorttiin liitettäisiin ehto jatkovaiheiden suorittamisesta, jos niitä ei olisi vielä suoritettu. Aikaa harjoitteluvaiheen ja syventävän vaiheen suorittamiselle olisi kaksi vuotta lyhytaikaisen ajo-oikeuden saamisesta. Ajokortteihin liitettäisiin vastaava ehto kuin muihin kortteihin jatkovaiheiden suorittamisesta. Kortin mukana toimitettavalla tiedotteella ja yleisellä tiedottamisella muistutettaisiin ajokortin saajia kuljettajakoulutuksen loppuun viemiseen liittyvistä velvoitteista ja määräajasta. Tarkoituksena on lisäksi, että ajoneuvoliikennerekisterijärjestelmästä toimitetaan erillinen muistutus kaikille näille ajokortin saajille samoin kuin jatkossa muillekin ensimmäistä korttiaan suorittaville 1,5 vuoden kuluttua ajo-oikeuden saamisesta, jos jatkovaiheita ei olisi siihen mennessä suoritettu. Momenttiin sisältyisi säännös seuraamuksista, jos ehtoa ei noudatettaisi määräajassa. Menettelyn etuna olisi, että järjestelmämuutokset voidaan tehdä ilman lyhytaikaisuutta. Tämän johdosta voidaan yksinker-

taistaa järjestelmää pitämättä montaa toiminnallisuutta samaan aikaan vireillä. Ehdotetun siirtymämenettelyn johdosta kaikkia ajokortinsuorittajia kohdeltaisiin yhdenmukaisesti vuodenvaihteen jälkeen, joskin ajokortin valmistuksessa ja toimittamisessa voi tuotantoteknisistä syistä olla eroja. Se olisi myös järjestelmän ja ajokortin suorittajien kannalta selkein ja yksinkertaisin ratkaisu.

Aiempien säännösten nojalla vahvistettuja terveysvaatimukseen liittyviä lomakkeita nuorison terveystodistusta lukuun ottamatta voitaisiin 5 momentin mukaan käyttää yhden vuoden ajan lain voimaantulosta eli lääkäri voisi tämän ajan antaa lausuntonsa sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamalla lomakkeella. Lausunnon saajan oikeus käyttää näitä lausuntoja ajokortin hakemiseen määräytyisi lääkärinlausunnolle säädetyllä määräajan mukaan. Hakemuksen liitteenä hyväksytään enintään kuusi kuukautta aiemmin annettu lausunto. Nuorison terveystodistus annetaan tätä pitemmäksi todistukseen merkityksi määräajaksi. Todistus kelpaisi tämän määräajan puitteissa ryhmän 1 ajokortin hakemiseen.

6 momentissa olisi säännös liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon vuonna 2010 voimaan tulleiden perusteiden mukaisen erikoisammattitutkinnon tuottamasta kelpoisuudesta AM-luokan opetukseen.

1.2 Laki kuorma- ja linja-auton kuljettajan ammattipätevyydestä

6 §. *Perustason ammattipätevyyden saavuttaminen ammatillisessa kuljettajakoulutuksessa.* Pykälän 2 momenttia muutettaisiin ajokorttilain 5 §:ään ehdotetun muutoksen johdosta. Momenttiin lisättäisiin maininta hyväksymisasiakirjasta, jota koskevat säännökset sisältyvät tällä hetkellä kuorma- ja linja-autonkuljettajien ammattipätevyydestä annettuun valtioneuvoston asetukseen (640/2007). Koulutuskeskuksen antama hyväksymisasiakirja oikeuttaa nykyiseen tapaan ajo-oikeuden haltijan kuljettamaan ajoneuvoa vaatimukset täyttävän opiskelun aikana ilman ammattipätevyyttä. Momentin valtuussäännöstä tarkennettaisiin, mutta se olisi asiallisesti ennallaan. Valtioneuvoston asetuksella annettaisiin edelleen tarkemmat säännökset

hyväksymisasiakirjasta ja sen yhteydessä noudatettavasta menettelystä.

11 §. *Opetushenkilöstö ja opetusvälineet.* Pykälän 4 momentin viittaussäännös ajokorttilakiin muutettaisiin vastaamaan ajokorttilakiin ehdotettua muutosta

15 §. *Kokeet.* Pykälän 2 momentista kumottaisiin palvelutehtävää koskevat säännökset ja sen johdosta myös pykälän 4 momentti. Palvelutehtävistä säädettäisiin 20 a §:ssä. Pykälän 3 momentista poistettaisiin palvelutehtävään liittyvä maininta. Kokeisiin liittyvästä palvelutehtävästä säädettäisiin 20 c §:ssä. Pykälän 4 momentin muutosten tarkoituksena ei ole muuttaa valvonnan järjestämistä. Valvonta voi lain mukaan olla palveluntuottajan tehtävänä ja viranomaisen suorittaa valvontaa edustajiensa, kuten virkamiesten, avulla.

20 §. *Ammattipätevyyskortteihin liittyvä toimivalta.* Pykälän otsikko muutettaisiin kun ammattipätevyyskortin myöntämistä koskeva pykälä siirrettäisiin 20 d §:ään ja pykälän 5 momentin lupien myöntämistä palvelutehtävänä koskeva säännös kumottaisiin 20 a §:n johdosta.

Pykälässä säädettäisiin Liikenteen turvallisuusviraston ja poliisin toimivallan rajoista kuljettajan ammattipätevyyskortteihin liittyvissä asioissa. Liikenteen turvallisuusvirasto vastaisi edelleen ammattipätevyyskorttien myöntämisestä. Toimivaltaan ehdotettujen muutosten johdosta se vastaisi myös 22 §:ssä tarkoitetuista ajokortteihin tehtävistä merkinnöistä lupaviranomaisena. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin viraston toimivallasta ammattipätevyyskorttien valmistamisessa nykyiseen tapaan. Pykälän 3 momentissa säädettäisiin poliisin toimivallasta ammattipätevyyskortin peruuttamisessa, mikä tapahtuisi käytännössä ajokieltoon määräämisen yhteydessä. Hakemusasiassa ammattipätevyyskortin peruuttaminen voisi tulla Liikenteen turvallisuusviraston tehtäväksi 4 momentin mukaisesti. Viranomaisen edustajalla tarkoitettaisiin edelleen sekä viranomaisen palveluksessa olevaa että sen kanssa sopimuksen perusteella tehtäviä hoitavaa tai tämän palveluksessa olevaa.

20 a §. *Ammattipätevyyskortteihin liittyvä palvelutehtävä.* Pykälän 1 momenttiin sisältyisivät säännökset ammattipätevyyskorttei-

hin liittyvien tehtävien hoitamisesta palvelutehtävänä. Momentissa säädettäisiin palvelutehtävän sisällöstä. Yhdenmukaisesti muiden esityksessä tarkoitettujen lupatehtävien kanssa kysymyksessä voisivat olla tehtävät, kuten hakemusten vastaanotto, niiden tietojen kirjaaminen rekisteriin ja isäselvityspyyntöjen välittäminen. Tehtävät olisi hoidettava Suomessa täällä toimivan palvelun tuottajan toimesta. Säännösten tarkoituksena olisi varmistaa julkisen hallintotehtävän hoitaminen säädettyjen vaatimusten mukaisesti.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin julkisista hankinnoista annetun lain soveltamisesta, mutta rajaten kuitenkin soveltamisen piiristä alihankintaa koskevat säännökset. Alihankkijoita koskeva rajaus olisi myös 1 momentissa. Liikenteen turvallisuusviraston olisi sovitava tehtävien hoitamisesta itse palvelun tuottajien kanssa.

Pykälän 3 momenttiin sisältyisivät palvelun tuottajaa koskevat vaatimukset ja 4 momenttiin tämän kanssa tehtävää sopimusta koskevat vaatimukset vastaavasti kuin ajokorttilain 8 a §:ssä säädettäisiin. Sopimusta koskisivat samat vaatimukset kuin ajokorttien myöntämistehtäviä hoitavien kanssa tehtävistä sopimuksista ajokorttilaissa säädetään. Momenttiin sisältyisi myös toiminnan valvontaan liittyvät säännökset ja palveluntuottajan velvoite antaa tarvittavat tiedot ja sallia tilojen tarkastukset tässä tarkoituksessa. Tarkastuksia koskeva rajaus olisi sama kuin ajokorttilain 8 a §:ssä. Pykälän 5 momenttiin sisältyisivät säännökset julkista hallintotehtävää hoidettaessa sovellettavista oikeussäännöksistä ja vastuista.

20 b §. *Ammattipätevyyskorttia koskevan hakemusasian vireille saattaminen.* Pykälään sisältyisi säännös hakemusasian vireille saattamisesta. Tieto palveluntuottajasta löytyisi esimerkiksi viraston kotisivuilta. Hakemus voitaisiin tehdä myös sähköisesti.

20 c §. *Kokeen vastaanottamiseen ja valvontaan liittyvä palvelutehtävä.* Pykälään sisältyisivät ammattipätevyyskoulutukseen liittyvän kokeen vastaanottamista ja valvontaa sekä todistuksen antamista koskevien tehtävien hoitamisesta palvelutehtävänä. Tehtävä voitaisiin niiden samankaltaisuuden perusteella yhdistää kuljettajantutkintojen vastaanottamiseen kuljettajantutkintotoiminnan

järjestämistä koskevassa laissa säädettyjen vaatimusten mukaisesti. Tehtävän hoitamiseen palvelutehtävänä olisi sovellettava kuljettajantutkintotoimintaa koskevia säännöksiä, vaikkei niitä hoidettaisi tämän tehtävän yhteydessä.

20 d §. *Ammattipätevyyskortin myöntäminen.* Myöntämistä koskevat säännökset siirrettäisiin 20 §:stä. Yhteys ammattipätevyyskortin ja ajo-oikeuden voimassaoloaikojen välillä poistettaisiin. Ammattipätevyyskortin myöntäminen edellyttäisi ajo-oikeuden olevan voimassa, mutta esimerkiksi ajokortin uudistamisen laiminlyönnin johdosta ajo-oikeuden päättymisellä ei olisi vaikutusta ammattipätevyyskorttiin. Ammattipätevyyskortti annettaisiin aina määräajaksi, joka vastaisi ammattipätevyuden voimassaoloa kokeen suorittamisesta tai jatkokoulutuksen suorittamisesta taikka edellisen ammattipätevyysjakson päättymisestä, jos kortin uusimista haettaisiin määräajassa ennen sen voimassaoloajan päättymistä. Säännös sisällytettäisiin pykälän 1 momenttiin ja se ehdotetaan tulemaan voimaan samassa aikataulussa ajokorttilain 5 §:n ja 54 §:n muutosten kanssa.

Pykälän 3 momentin valtuussäännöksen kirjoitusasua tarkistettaisiin. Pykälän 4 momenttiin lisättäisiin säännös ammattipätevyyskortin postittamisesta hakijalle. Kortti voitaisiin postittaa, jolloin se tapahtuisi noudattaen mitä ajokorttien postittamisesta säädetään. Säännöksen voimaantulo ennen vuoden 2016 alkua mahdollistaisi sen, että kortteja voitaisiin postittaa niin pian kuin se voidaan järjestää. Momenttiin sisältyisi valtuussäännös tarkempien säännösten antamiseen valtioneuvoston asetuksella. Säännös vastaa nykyiseen 20 §:n 2 momenttiin sisältyvää säännöstä. Säännöksen olisi tarkoitus tulla voimaan siten kuin voimaantulosäännöksen 2 momentissa mainitaan.

20 e §. *Palveluntuottajan luotettavuuden arviointi.* Luotettavuusvaatimuksen tarkoituksena on taata yleinen luottamus toimintaan ja toimijoihin. Pykälän 1 momentin mukaan palveluntuottajan luotettavuus arvioitaisiin yhtiömuotoisesti harjoitetussa toiminnassa pykälässä mainittujen toimijoiden ja heidän mahdollisesti tekemien rikosten tai heillä olevien taloudellisten ongelmien kautta. Määräävässä asemassa voisi olla esimerkiksi

yrityksessä merkittävää äänivaltaa käyttävä osakkeenomistaja tai prokuran haltija.

Luotettavuuden edellytyksenä olisi, ettei henkilön toiminta antaisi aiheita epäillä hänen soveltuvuuttaan tehtävään. Esteenä olisi, jos hänen aiemman tai nykyisen toiminnan katsottaisiin osoittavan ilmeistä sopivuuden puuttumista tehtävän hoitamiseen. Esimerkiksi liiketoimintakiellon tai ulkopuolisen luottoluokittajan tiedon luottotietojen menettämisestä voitaisiin katsoa osoittavan ilmeistä sopimattomuutta tehtävään, koska palvelun tuottajalta on edellytettävä vakavaraisuutta. Ilmeinen sopimattomuus ei edellyttäisi rangaistukseen tuomitsemista eikä aikaisemman toiminnan huomioon ottamiselle olisi asetettu aikarajaa toisin kuin pykälässä mainittujen vakavien tekojen kohdalla, joista olisi tuomittu rangaistukseen. Toiminnan tai aikaisemman toiminnan vaikutus luotettavuuteen arvioitaisiin tapauskohtaisesti palvelun tuottajaa valittaessa ja myös toiminnan aikana. Myös teko, joka ei olisi vielä saavuttanut lainvoimaa, voisi tulla huomioduksi pykälän nojalla. Sama säännös ei myöskään estäisi sellaisen toiminnan huomioon ottamista, josta annetuista tuomiosta olisi kulunut enemmän kuin pykälässä säädetty aika.

Pykälän 2 momentin mukaan palvelun tuottaja vastaisi palveluksessaan olevien osaamisesta ja luotettavuudesta. Tämä olisi tarpeen tehtävien luonteen ja niissä käsiteltävien tietojen johdosta. Palvelun tuottajan palveluksessa oleville lupatehtäviä hoidettaessa ei voitaisi asettaa yhtä tiukkoja luotettavuusvaatimuksia kuin ajokokeen vastaanottajina toimiville, joiden tehtävissä toimiminen edellytetään muun muassa ajo-oikeutta ja koesuorituksen hyväksymiseen ja hylkäämiseen liittyvää harkintaa ja koska muulla kuin viranomaisella ei ole mahdollisuuksia esimerkiksi rikosrekisteritietojen saamiseen. Palvelun tuottaja vastaisi siitä, että alaisensa ovat tietoisia julkisen hallintotehtävän hoitamiseen liittyvistä seikoista, kuten esimerkiksi tehtäviä hoidettaessa tietoonsa saamien hakijan henkilötietojen salassa pitämisestä ja asianmukaisesta käsittelystä, tehtävän hoitoon liittyvästä virkavastuusta ja rangaistusseuraamuksista säännösten rikkomisen johdosta. Palvelun tuottajan olisi arvioitava tehtäviä hoitavien edellytyksiä toimia vaatimus-

ten mukaisesti ja omata siinä tarvittava luotettavuus esimerkiksi henkilön toiminnan perusteella. Esimerkiksi rekisteröintitehtävissä toimineen ja siinä tehtävässä rangaistavaan tekoon syyllystyneen teon olisi katsottava osoittavan ilmeistä sopimattomuutta tehtävässä toimimiseen. Palvelun tuottajan palveluksessa olevalle ei ole myöskään tarpeen asettaa vakavaraisuutta koskevia vaatimuksia kuin palvelun tuottajalle. Henkilön toimintaa ja työnantajan tiedossa olevia mahdollisesti saatuja rangaistuksia olisi luotettavuutta arvioitaessa arvioitava siitä lähtökohdasta, ettei yleistä luottamusta julkisten hallintotehtävien asianmukaiseen hoitamiseen vaaranneta.

Pykälän 3 momenttiin sisältyisi säännös palvelun tuottajan luotettavuuden arvioinnissa tarvittavien rikostietojen saamiseen. Viranomaisen oikeudesta rikosrekisterin rikostietojen saamiseen säädetään rikosrekisterilaissa (770/1993). Sen 4 a §:n mukaan rikosrekisteristä voidaan luovuttaa tietoja viranomaisen lupaa tai hyväksyntää varten, kun sen edellytyksenä on henkilön luotettavuus. Lain 5 §:n mukaan Oikeusrekisterikeskus voi luovuttaa tietoja rikosrekisteristä edellä mainittuun tarkoitukseen myös konekielisessä muodossa tai teknisen käyttöyhteyden välityksellä, jos se on tietojen käyttötarve ja tarvittavat suojatoimet huomioon ottaen perusteltua.

21 §. *Ammattipätevyyskortin peruuttaminen.* Raskaan kaluston kuljettajan ammattipätevyyskorttiin ei liity esimerkiksi terveysvaatimuksia, jotka kohdistuvat ajokorttisäännösten kautta ajokortin haltijaan. Koska ammattipätevyyskortin myöntäminen ei ehdotuksen mukaan edellyttäisi enää voimassa olevaa ajo-oikeutta, tarvetta sen peruuttamiseen ajokiellon johdosta ei enää olisi. Kortti voitaisiin edelleen peruuttaa haltijan pyynnöstä. Kortin peruuttaisi silloin hakemuksesta Liikenteen turvallisuusvirasto lupaviranomaisena.

22 §. *Ammattipätevyyden merkitseminen ajokorttiin.* Toimivaltaisen tahon osoittamiseksi pykälään lisättäisiin maininta Liikenteen turvallisuusviraston toimivallasta toimivaltasäännöksiin ehdotetun muutoksen johdosta.

23 §. *Ammattipätevyyttä koskevien tietojen ilmoittaminen rekisteriin.* Pykälän 2 moment-

tiin sisältyisivät säännökset 1 momentissa tarkoitettujen rekisteri-ilmoitusten vastaanottamisen ja rekisteriin tallettamisen hoitamisesta palvelutehtävänä. Tehtävät voitaisiin hoitaa 20 c §:ssä säädetyn tehtävän yhteydessä tai ammattipätevyyskorttien hoitamisen yhteydessä 20 a §:n mukaisesti.

24 §. Rangaistussäännökset. Pykälän 3 momentti kumottaisiin, koska Liikenteen turvallisuusvirastolle siirtyvien lupatehtävien käsittelyä koskevat periaatteet yhdenmukaistettaisiin. Erillistä rangaistussäännöstä ei olisi tarpeen säätää.

26 §. Muutoksenhaku. Pykälän otsikkoa muutettaisiin ja pykälää tarkistettaisiin samojen perusteiden johdosta, joista todetaan ajokorttilain muutoksenhakua koskevan 95 §:n perusteluissa.

Pykälän 1 momentti koskisi niitä päätöksiä, joihin olisi vaadittava oikaisua Liikenteen turvallisuusvirastolta. Lupien myöntämistä koskevat säännökset yhdenmukaistettaisiin muiden lupa-asioiden kanssa. Niihin voitaisiin Liikenteen turvallisuusviraston päätöksinä hakea muutosta vain 3 momentin mukaisesti valittamalla Liikenneturvallisuusviraston päätöksestä.

Pykälän 2 momentissa tarkistettaisiin opetus- ja kulttuuriministeriön nimi.

Pykälän 3 momentti koskisi muutoksenhakua Liikenteen turvallisuusviraston päätökseen. Momenttiin lisättäisiin maininta siitä, että jos haettu kortti myönnetään hakemuksen mukaisesti, hakijalle ei anneta muuta päätöstä tai valitusosoitusta, koska tarvetta muutokseen ei tällöin olisi. Pykälän 4 momentti koskisi muutoksenhakua poliisin päätökseen.

Pykälään lisättävässä uudessa momentissa säädettäisiin vastaavasti kuin ajokorttilain 95 §:ssä niistä hallinto-oikeuden päätöksistä, joihin voitaisiin valitusluvalla tai ilman sitä hakea muutosta valittamalla.

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset. Laki ehdotetaan tulemaan voimaan vuoden 2016 alusta. Sen 20 d §:n 1 ja 4 momentin on kuitenkin tarkoitus tulla voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen kun lait ovat hyväksytyt ja vahvistetut. Mainittu 4 momentti antaisi mahdollisuuden korttien postittamiseen jo ennen vuoden 2016 alkua niin pian kuin se kyetään järjestämään. Vastaavasti kuin mui-

den lupien kohdalla tämän lain 1 momentin mukaisesti voimaantullessa ratkaisemattomat hakemukset siirrettäisiin toimivaltaiselle viranomaiselle 2 momentin mukaisesti.

Kuljettajan ammattipätevyyskortin myöntämistä koskevan periaatteen mukaisesti päätöksen ammattipätevyyskortin myöntämisestä tekisi Liikenteen turvallisuusvirasto palvelun tuottajan sijaan. Tämän johdosta ennen lain voimaantuloa tehtyihin päätöksiin voitaisiin soveltaa aiempia säännöksiä oikaisua koskevien määräaikojen puitteissa.

Voimaantulosäännöksen 4 momenttiin sisältyisi ajokortin ja ammattipätevyyskortin voimassaoloaikojen eriytymiseen liittyvä säännös ja se koskisi ammattipätevyyskortin myöntämistä siinä tapauksessa, että aiempi kortti olisi myönnetty pitemmäksi ajaksi, jos ajo-oikeuden voimassaoloaika ei olisi ollut esteenä. Kuljettaja voi lunastaa uuden kortin 7 §:n 2 momentin mukaan ammattipätevyyskortista jäljellä olevaksi ajaksi. Jos ammattipätevyyskortti olisi esimerkiksi myönnetty kahdeksi vuodeksi viiden vuoden sijaan koska ajo-oikeus oli vain tämän ajan voimassa, uusi kortti voitaisiin myöntää hakemuksesta jatkokoulutustodistuksen antopäivämäärästä alkavasta viiden vuoden määräajasta jäljellä olevaksi ajaksi.

Voimaantulosäännöksen 5 momenttiin sisältyisi säännös 21 §:n nojalla peruutetun ammattipätevyyskortin palauttamisesta. Koska ajokiello ei ehdotuksen mukaan olisi enää peruste kortin peruuttamiselle tai esteenä sen myöntämiselle, kortti voitaisiin pyynnöstä luovuttaa takaisin haltijalleen lain tultua voimaan. Muussa tapauksessa se palautettaisiin ajokiellon päätyttyä yhdessä ajokortin kanssa. Kuljettajana toimiminen edellyttäisi ammattipätevyyskortin lisäksi aina voimassa olevaa ajo-oikeutta.

1.3 Laki taksinkuljettajan ammattipätevydestä

3 §. Taksinkuljettajan ajolupa. Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin ehdotetusta toimivaltauutuksesta seuraava muutos. Väliaikaisen ajoluvan käyttöönoton johdosta voitaisiin antaa väliaikainen ajolupa.

4 §. Ajoluvan myöntämisen edellytykset. Pykälän 1 momentin johdantokappale ja 1

kohta muutettaisiin. Momentin johtokappaleessa todettaisiin ajokorteista, joiden perusteella ajolupa voidaan myöntää. Momentin 1 kohdan muutos liittyy ehdotukseen lyhytaikaisesta ajokortista luopumisesta. B-luokan kuljettajaopetuksen kaikkien vaiheiden päätökseen saattaminen olisi edellytyksenä ajoluvan myöntämiselle. Nopeimmillaan tämä mahdollistaisi ajoluvan saamisen kolmen kuukauden kuluttua ajo-oikeuden saamisesta, mikä on vähimmäisaika syventävän vaiheen opetukselle. Vastaava määräaika koskisi muussa EU- tai ETA-valtiossa suoritettua ajokorttia. Muutos voisi osaltaan tehostaa kuljettajaopetuksen pikaista loppuun viemistä. Se mahdollistaisi myös taksinkuljettajan tehtävään ryhtymisen nykyistä aiemmin. Nykyään vähimmäisaika ajoluvan saamiselle on yksi vuosi. Uuden kuljettajan tiukempi rikkomusseuranta kestäisi kahden vuoden ajan ajo-oikeuden saamisesta ja johtaisi toistuvasti rikkomuksiin syyllistyneet kokeneita kuljettajia nopeammin ajo-oikeuteen kohdistuvaan seuraamukseen, mikä olisi otettava huomioon ajotavoissa.

7 §. Koe. Pykälän 3 momentin valtuussäännös siirrettäisiin 34 §:stä.

9 a §. Ajolupatehtävien hoitaminen. Pykälään sisältyisivät poliisin ja Liikenteen turvallisuusviraston toimivaltaa koskevat säännökset. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin Liikenteen turvallisuusviraston myöntämistoimivallasta ja 2 momentissa ajoluvan valmistamiseen liittyvästä toimivallasta. Pykälän 3 momentissa säädettäisiin poliisin toimivaltaan kuuluvasta ajoterveyden ja ajotaidon valvonnasta sekä ajoluvan peruuttamiseen ja muiden seuraamusten määräämiseen liittyvästä toimivallasta. Pykälän 1 momentin mukaan Liikenteen turvallisuusvirasto voisi kuitenkin 3 momentista poiketen peruuttaa ajoluvan kokonaan. Kokonaan peruuttaminen tapahtuisi luvanhaltijan hakemuksesta mikä soveltuisi hakemusasiana Liikenteen turvallisuusviraston hoidettavaksi.

9 b §. Ajolupatehtävien hoitaminen palvelutehtävänä. Pykälään sisältyisivät valtuussäännökset Liikenteen turvallisuusviraston toimivaltaan kuuluvien tehtävien hoitamisesta palvelutehtävänä. 1 momentissa säädettäisiin tehtävistä, jotka voitaisiin näin hoitaa. Palvelun tuottaja voisi ottaa vastaan hake-

mukset, kirjata niiden tiedot rekisteriin ja välittää mahdolliset lisäselvityspyynnöt, jotta hakemus voitaisiin käsitellä. Palveluntuottaja voisi ottaa vastaan vanhat ajoluvat siinä tapauksessa, että uusittava ajolupa olisi vielä voimassa. Momentissa edellytettäisiin tehtävien hoitamista Suomessa. Myös palvelun tuottajalla olisi oltava toimipaikka Suomessa. Vaatimukset vastaisivat muiden lupatehtävien hoitamista palvelutehtävänä ja niillä varmistettaisiin osaltaan sitä, että tehtävät hoidettaisiin julkisen hallintotehtävän edellyttämällä tavalla.

Pykälän 2 momentin mukaisesti palvelujen hankintaan sovellettaisiin julkisista hankinnoista annettua lakia, mutta rajattaisiin alihankintaa koskeva menettely pois myöntämiseen liittyvissä lupatehtävissä. Vastaava rajuus olisi 1 momentissa. Liikenteen turvallisuusviraston olisi erikseen sovittava kaikkien toimijoiden kanssa tehtävien hoitamisesta ilman, että näillä olisi oikeus alihankkijan käyttöön. Alihankintaa koskeva kielto ei koskisi ajolupien valmistamista. Tehtävien hoito voitaisiin momenttiin sisältyvän säännöksen mukaan yhdistää muuhun viraston hankkimaan palveluun.

Pykälän 3 momenttiin sisältyisivät palvelun tuottajaa koskevat vaatimukset ja 4 momenttiin seikat, joista tämän kanssa olisi sovittava. Säännökset vastaisivat lupatehtävissä ajokorttien myöntämistä koskevia säännöksiä ja palvelun tuottajan kanssa tehtävän sopimuksen kohdalla olisi sovellettava mitä palvelun tuottajan kanssa tehtävästä sopimuksesta ajokorttien myöntämiseen liittyviä tehtäviä hoidettaessa säädetään vastaavasti kuin ajokorttilain 8 a §:ssä todetaan. Momenttiin sisältyisivät myös palvelun tuottajan valvontaa koskeva säännös sekä palveluntuottajan velvollisuus antaa tarvittavat tiedot ja sallia tarkastukset valvonnan suorittamiseksi.

Pykälän 5 momenttiin sisältyisivät vastaavat säännökset kuin ajokorttilaissa tehtäviä hoidettaessa sovellettavista oikeussäännöksistä ja vastuista.

9 c §. *Ajolupaa koskevan hakemusasian viereille saattaminen.* Pykälä sisältäisi hakemuksen toimittamista koskevan säännöksen. Tieto Liikenteen turvallisuusviraston osoittamasta palvelun tuottajasta saataisiin esi-

merkiksi viraston kotisivuilta. Hakemus olisi mahdollista tehdä myös sähköisesti.

Pykälän 2 momenttiin sisältyisi vastaava säännös kuin ajokorttien kohdalla siitä, että lääkärintlausunto voitaisiin tarvittaessa toimittaa virastolle palvelun tuottajan sijaan. Edellytyksenä tälle olisi, että lausunnossa olisi terveys- ja toimintakykyvaatimusten täyttymistä tai täyttymättömyyttä koskevien tietojen lisäksi sellaisia hakijan terveydentilaa koskevia tietoja, joita tämä ei haluaisi palvelun tuottajan tietoon. Lausunto voitaisiin toimittaa vasta sen jälkeen kun hakemusia olisi muuten pantu vireille, jotta liite voitaisiin kohdistaa hakemukseen.

9 d §. Palveluntuottajan luotettavuuden arviointi. Luotettavuusvaatimuksen tarkoituksena on taata yleinen luottamus toimintaan ja toimijoihin. Pykälän 1 momentin mukaan palveluntuottajan luotettavuus arvioitaisiin yhtiömuotoisesti harjoitetussa toiminnassa pykälässä mainittujen toimijoiden ja heidän mahdollisesti tekemien rikosten tai heillä olevien taloudellisten ongelmien kautta. Määrävässä asemassa voisi olla esimerkiksi yrityksessä merkittävää äänivaltaa käyttävä osakkeenomistaja tai prokuran haltija.

Luotettavuuden edellytyksenä olisi, ettei henkilön toiminta antaisi aiheita epäillä hänen soveltuvuuttaan tehtävään. Esteenä olisi, jos hänen aiemman tai nykyisen toiminnan katsottaisiin osoittavan ilmeistä sopivuuden puuttumista tehtävän hoitamiseen. Esimerkiksi liiketoimintakiellon tai ulkopuolisen luottoluokittajan tiedon luottotietojen menettämisestä voitaisiin katsoa osoittavan ilmeistä sopimattomuutta tehtävään, koska palvelun tuottajalta on edellytettävä vakavaraisuutta. Ilmeinen sopimattomuus ei edellyttäisi rangaistukseen tuomitsemista eikä aikaisemman toiminnan huomioon ottamiselle olisi asetettu aikarajaa toisin kuin pykälässä mainittujen vakavien tekojen kohdalla, joista olisi tuomittu rangaistukseen. Toiminnan tai aikaisemman toiminnan vaikutus luotettavuuteen arvioitaisiin tapauskohtaisesti palvelun tuottajaa valittaessa ja myös toiminnan aikana. Myös teko, joka ei olisi vielä saavuttanut lainvoimaa, voisi tulla huomioiduksi pykälän nojalla. Sama säännös ei myöskään estäisi sellaisen toiminnan huomioon ottamista, jos-

ta annetusta tuomiosta olisi kulunut enemmän kuin pykälässä säädetty aika.

Pykälän 2 momentin mukaan palvelun tuottaja vastaisi palveluksessaan olevien osaamisesta ja luotettavuudesta. Tämä olisi tarpeen tehtävien luonteen ja niissä käsiteltävien tietojen johdosta. Palvelun tuottajan palveluksessa oleville lupatehtäviä hoidettaessa ei voitaisi asettaa yhtä tiukkoja luotettavuusvaatimuksia kuin ajokokeen vastaanottajina toimiville, joiden tehtävissä toimiminen edellytetään muun muassa ajo-oikeutta ja koesuorituksen hyväksymiseen ja hylkäämiseen liittyvää harkintaa ja koska muulla kuin viranomaisella ei ole mahdollisuuksia esimerkiksi rikosrekisteritietojen saamiseen. Palvelun tuottaja vastaisi siitä, että alaisensa ovat tietoisia julkisen hallintotehtävän hoitamiseen liittyvistä seikoista, kuten esimerkiksi tehtäviä hoidettaessa tietoonsa saamien hakijan henkilötietojen salassa pitämisestä ja asianmukaisesta käsittelystä, tehtävän hoitoon liittyvästä virkavastuusta ja rangaistusseuraamuksista säännösten rikkomisen johdosta. Palvelun tuottajan olisi arvioitava tehtäviä hoitavien edellytyksiä toimia vaatimusten mukaisesti ja omata siinä tarvittava luotettavuus esimerkiksi henkilön toiminnan perusteella. Esimerkiksi rekisteröintitehtävissä toimineen ja siinä tehtävässä rangaistavaan tekoon syyllistyneen teon olisi katsottava osoittavan ilmeistä sopimattomuutta tehtävässä toimimisessä. Palvelun tuottajan palveluksessa olevalle ei ole myöskään tarpeen asettaa vakavaraisuutta koskevia vaatimuksia kuin palvelun tuottajalle. Henkilön toimintaa ja työnantajan tiedossa olevia mahdollisesti saatuja rangaistuksia olisi luotettavuutta arvioitaessa arvioitava siitä lähtökohdasta, ettei yleistä luottamusta julkisten hallintotehtävien asianmukaiseen hoitamiseen vaaranneta.

Pykälän 3 momenttiin sisältyisi säännös palvelun tuottajan luotettavuuden arvioinnissa tarvittavien rikostietojen saamiseen. Viranomaisen oikeudesta rikosrekisterin rikostietojen saamiseen säädetään rikosrekisterilaissa (770/1993). Sen 4 a §:n mukaan rikosrekisteristä voidaan luovuttaa tietoja viranomaisen lupaa tai hyväksyntää varten, kun sen edellytyksenä on henkilön luotettavuus. Lain 5 §:n mukaan Oikeusrekisterikeskus voi luovuttaa tietoja rikosrekisteristä edellä mai-

nittuun tarkoitukseen myös konekielisessä muodossa tai teknisen käyttöyhteyden välityksellä, jos se on tietojen käyttötarve ja tarvittavat suojatoimet huomioon ottaen perusteltua.

10 §. Ajoluvan myöntäminen. Pykälän 2 momenttia tarkennettaisiin toimivaltaan ehdotettujen muutosten johdosta. Hakemusta voitaisiin edellyttää täydennettäväksi uudella lääkärinlausunnolla, jos sellaista esimerkiksi hakemukseen liitettyssä lääkärinlausunnossa edellytettäisiin.

Pykälän 4 momenttia muutettaisiin ehdotetun toimivaltamuutoksen johdosta.

Pykälään lisättäisiin uusi 5 momentti, johon sisältyisi myös taksinkuljettajien ajolupien kohdalla pääperiaate lupien toimittamisesta postitse hakijalle. Ajolupa voitaisiin postittaa, jolloin noudatettaisiin mitä ajokorttien postittamisesta säädetään. Säännös ehdotetaan tulemaan voimaan ennen vuoden 2016 alkua. Ajolupien kohdalla palautettavia olisivat vain ne ajoluvat, jotka olisivat vielä voimassa uuden luvan saapuessa.

14 §. Ajoluvan kelpoisuusalueen laajentaminen. Pykälää muutettaisiin toimivaltaan ehdotettujen muutosten johdosta poistamalla poliisin toimivaltaa koskeva säännös. Pykälään lisättäisiin valtioneuvoston asetuksessa oleva säännös ajoluvan voimassaoloajasta, jos haettaisiin vain kelpoisuusalueen laajentamista ilman ajoluvan uudistamista. Valtuussäännöstä tarkennettaisiin kysymyksen olevan tarkemmista hakemista koskevista säännöksistä.

15 §. Perusteet ajoluvan peruuttamiselle. Pykälän 1 momentin 3 kohtaa muutettaisiin toimivaltaan ehdotettujen muutosten johdosta. Erillinen määräys voisi perustua poliisin tai lupaviranomaisen määräykseen. Lupaviranomaisen toimivalta liittyisi luvan uudistamista koskevan hakemuksen käsittelyyn.

17 §. Ajoluvan peruuttaminen toistaiseksi. Pykälän 1 momentin 3 kohtaa muutettaisiin toimivaltaan ehdotettujen muutosten johdosta. Määräys voisi perustua poliisin tai lupaviranomaisen tehtävien perusteella annettuun määräykseen. Lupaviranomaisen toimivalta liittyisi hakemusasian käsittelyyn.

22 §. Varoituksen käyttö ajolupaseuraamuksena. Poliisin toimivaltaa varoituksen

antamisessa täsmennettäisiin mahdollisten epäselvyyksien välttämiseksi.

24 §. *Ajoluvan kaksoiskappale.* Pykälän 2 momenttia tarkennettaisiin toimivaltaan ehdotettujen muutosten johdosta.

30 §. *Koulutusluvan peruuttaminen.* Pykälän 1 momentissa täsmennettäisiin lupaviranomaisen toimivaltaa seuraamuksen määräämisessä.

34 §. *Koe- ja valvontatehtävien hoitaminen palvelutehtävänä.* Pykälässä säädettäisiin taksinkuljettajan kokeeseen liittyvien tehtävien hoitamisesta palvelutehtävänä. Säännökset vastaisivat kuljettajantutkintotoiminnan vaatimuksia. Kokeen järjestäminen ja valvonta sekä koulutusluvan haltijoiden valvonta voitaisiin järjestää mainitun kuljettajantutkintotoiminnan yhteyteen tai jonkun muun palvelun tuottajan avulla noudattaen, mitä pykälässä ja kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä koskevassa laissa säädettäisiin. Tehtäviin voitaisiin 2 momentin mukaan yhdistää 33 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten vastaanottaminen ja rekisteriin tallettaminen.

38 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän otsikkoa muutettaisiin ja pykälää tarkistettaisiin samojen perusteiden johdosta, joista todetaan ajokorttilain muutoksenhakua koskevan 95 §:n perusteluissa.

Pykälän 1 momentti koskisi päätöksiä, joihin olisi vaadittava oikaisua Liikenteen turvallisuusvirastolta. Viraston päätökseen voitaisiin hakea muutosta valittamalla 2 momentin mukaisesti. Lupapäätökset tehtäisiin Liikenteen turvallisuusviraston päätöksinä ja niihin olisi tässä momentissa säädetyistä poiketen haettava muutosta valittamalla 2 momentin mukaisesti.

Pykälän 2 momentti koskisi muutoksenhakua Liikenteen turvallisuusviraston päätökseen. Momentin mukaan ajoluvan lisäksi ei annettaisi muuta päätöstä, jos ajolupa myönnettäisiin hakemuksen mukaisesti ehtoja tai rajoituksia asettamatta. Tällöin ei myöskään annettaisi mitään valitusosoitusta, koska tarvetta siihen ei olisi.

Muutoksenhakua poliisin päätöksestä ja päätöksen toimeenpanoa koskevat säännökset olisivat asiallisesti ennallaan.

Pykälään lisättävässä uudessa momentissa säädettäisiin vastaavasti kuin ajokorttilain 95 §:ssä niistä hallinto-oikeuden päätöksistä,

joihin voitaisiin valitusluvalla tai ilman sitä hakea muutosta valittamalla.

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset. Laki ehdotetaan tulemaan voimaan vuoden 2016 alusta.

Edellä 10 §:n 5 momentti mahdollistaa ajolupien postittamisen mikä 2 momentin mukaan voisi tapahtua jo ennen vuoden 2016 alkua. Tämä voisi tapahtua niin pian kuin se pystytään järjestämään.

Hakemusten ratkaiseminen siirtyisi 3 momentin mukaan lain voimaantullessa Liikenteen turvallisuusvirastolle, jos niitä ei olisi ratkaistu ennen lain voimaantuloa.

4 momenttiin sisältyisi lääkärintausuntoja koskeva siirtymäsäännös. Sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien lomakkeiden käyttö olisi sallittua toistaiseksi tämän lain mukaan vahvistettujen lomakkeiden rinnalla. Lääkärit voisivat käyttää niitä vuoden ajan ja annettua lausuntoa voitaisiin käyttää kuuden kuukauden ajan sen antamisesta.

1.4 Laki kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä

3 §. Kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä koskevat yleiset vaatimukset. Pykälä muutettaisiin koskemaan toiminnan järjestämisen yleisiä vaatimuksia nykyisen 3 a §:n sijaan. Pykälän 1 momenttiin sisältyisivät nykyisen 1 momentin säännöksiä vastaavat säännökset. Pykälän 2 momentissa olisivat nykyisen 3 a §:n 1 momenttiin sisältyvät vaatimukset. Lisäksi siinä edellytettäisiin toiminnan olevan kustannustehokasta eri puolilla maata. Vastaava säännös sisältyy tutkintotoiminnan järjestämisestä annettuun asetukseen, jossa se on kirjattuna perusteeksi viraston toimimiselle tutkintojen vastaanottajana. Tässäkin tapauksessa toiminnan tulisi olla kustannustehokasta toiminnan järjestämisen kannalta. Koska virasto vastaa itse toiminnasta, säännökset olisivat asiallisesti ennallaan.

Nykyisen 3 a §:n 2 momenttiin sisältyvästä säännöksestä määrätä paikkakunnat, joilla kuljettajantutkinnon ajokokeita saadaan järjestää, luovutettaisiin. Sen sijaan Liikenteen turvallisuusvirasto voisi antaa tarkempia ajokokeen suorituspaikkaa koskevia määräyksiä. Tässä olisi erityisesti otettava huomioon se,

että ajokorttidirektiivin käytännön kokeen suorittamista koskevat vaatimukset täyttyvät ja että se mahdollisimman laajasti palvelee tutkittavien osaamisen mittaamista. Säännöstä paikkakuntien määräämisestä ei pidetä enää tarpeellisena. Ajokoepaikkakuntia voidaan ohjata palvelun tuottajan kanssa solmittavalla sopimuksella ja ottaa silloin huomioon tarvittavat seikat. Ajokorttidirektiivissä on ajokoeympäristöä koskevia vaatimuksia. Säännöstä kokeiden yhdenmukaisuuden, laadun ja kehittämisen edellytyksistä suoritettujen kokeiden määrille muutettaisiin VAK-kokeiden osalta, koska tämä on teoriakoe saman sisältöisillä kysymyksillä eikä mainittujen tavoitteiden turvaaminen ole näiden kokeiden kohdalla riippuvainen suoritettujen kokeiden määrästä siten kuin käytännön ajoitaitoa mittaavan kokeen kohdalla. Momenttiin sisältyisi edelleen säännös palvelujen saatavuuden minimistä. Niitä olisi kaikkien luokkien osalta oltava tarjolla jokaisen kuljettajantutkinnon vastaanottajan toimialueella. Säännöksen sanamuotoa tarkistettaisiin tämän johdosta, mutta asiallisesti se olisi muuten ennallaan. Muulta osin momentti vastaisi mainittua 3 a §:n 2 momenttia.

3 a §. *Kuljettajantutkintotehtävän hoitaminen palvelutehtävänä.* Pykälässä ehdotetaan tarkennettavaksi nykyisiä säännöksiä palvelutehtävän hoitamisen vaatimuksista säännösten yhdenmukaistamiseksi muiden palvelutehtävien hoitamista koskevien säännösten kanssa. Virasto voisi hoitaa tutkintotoiminnan edelleen palveluntuottajia käyttämällä. Tämä ei estäisi sitä itse toimimasta tutkinnon vastaanottajana, koska sillä itsellä on vastuu toiminnasta ja sen järjestämisestä. Säännöksestä poistettaisiin siksi sen omaa toimintaa koskeva säännös tarpeettomana. Siinä tapauksessa, että virasto toimisi itse tutkinnon vastaanottajana, sitä ja sen toimintaa koskisivat tutkinnon vastaanottajaa koskevat säännökset. Pykälän 1 momentissa edellytettäisiin palvelun tuottajan toimivan Suomessa ja tehtävien hoitamista Suomessa. Säännöksillä varmistettaisiin julkisen hallintotehtävän hoitamista koskevien oikeussäännösten ja vaatimusten noudattaminen toiminnassa. Pykälän 2 momentissa tarkennettaisiin myös julkisista hankinnoista annetun lain soveltamista. Tehtäviä hoidettaessa ei sovellettaisi ali-

hankintaa koskevia säännöksiä. Liikenteen turvallisuusviraston olisi sovittava itse kaikkien palvelun tuottajien kanssa tehtävien hoitamisesta ilman, että sopimuskumppani voisi käyttää alihankkijoita.

Pykälän 3 momenttiin sisältyisivät palvelun tuottajan valvontaa ja tämän kanssa sopimista koskevat säännökset vastaavasti kuin ajokorttilain 8 a §:ssä. Pykälän 4 momenttiin sisältyisivät säännökset julkista hallintotehtävää hoidettaessa sovellettavista oikeussäännöksistä ja vastuista samoin kuin lupatehtävien kohdalla säädetään. Henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin henkilötietolakia. Palvelun tuottaja ja tämän palveluksessa oleva saisi käsitellä asiakkaiden henkilötietoja vain siten kuin se on tehtäviä hoidettaessa tarpeen, eivätkä he saisi oikeudettomasti ilmaista sivullisille tai käyttää hyväksi tai toisen vahingoksi henkilötietoja, jotka he ovat saaneet tietoonsa tehtäviä hoitaessaan. Asiakirjojen julkisuus määräytyisi viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaan. Tehtäviä hoitavia koskisivat myös säännökset rikosoikeudellisesta virkavastuusta ja vahingonkorvauslain mukaisesta vahingon korvausvastuusta.

3 b §. *Kuljettajantutkintotoimintaa koskeva sopimus.* Pykälässä säädettäisiin yksityiskohteisesti sopimuksessa sovittavista asioista. Kohdat 1–9 vastaisivat nykyisiä säännöksiä. Muissa kohdissa säännöksiä tarkennettaisiin yhdenmukaisesti muita palvelutehtäviä koskevien sopimusvaatimusten kanssa. Sopimuksessa olisi sovittava valvonnasta valvotulle seuraavista vaatimuksista ja tämän ilmoitusvelvollisuudesta sellaisista muutoksista tehtävien hoitamisessa, joilla voi olla olennaista vaikutusta lakisääteisen tehtävän hoitamiseen. Lisäksi 12 kohdassa korostettaisiin kaikkia niitä säädöksiä, joita ei laissa mainita, mutta jotka olisi otettava huomioon julkista hallintotehtävää hoidettaessa.

4 §. *Kuljettajantutkinnon vastaanottajalle asetetut vaatimukset.* Pykälän 2 momentissa tarkennettaisiin vastaanottajan resurssija koskevia vaatimuksia tehtävien hoidettaessa. Valmiuksia koskevaan vaatimukseen sisältyvät myös tarvittavat tietoliikenneyhteydet ja tasokas tietojärjestelmä.

5 §. *Kuljettajantutkinnon vastaanottajan soveltuvuuden arviointi.* Pykälää tarkistetta-

siin luotettavuutta koskevien vaatimusten yhdenmukaistamiseksi muissa laeissa olevien palvelun tuottajaa koskevien vaatimusten kanssa. Koska luotettavuusvaatimuksen tarkoituksena on taata yleinen luottamus toimintaan ja toimijoihin on perusteltua, että vaatimukset ovat tältä osin yhdenmukaiset. Pykälään lisättäisiin säännökset siitä, koska kuljettajantutkimnon vastaanottajaa ei aina-kaan olisi pidettävä tehtävään sopivana. Kysymyksessä olisivat pykälässä tarkoitetut vakavat teot, joiden olisi katsottava osoittavan ilmeistä sopimattomuutta kuljettajantutkimintoiminnan harjoittamiseen. Palvelun tuottajan luotettavuus arvioitaisiin yhtiömuotoisesti harjoitetussa toiminnassa pykälässä mainittujen toimijoiden kautta. Säännös vastaa asiallisesti nykyistä säännöstä. Määräävässä asemassa voisi olla esimerkiksi yrityksessä merkittävää äänivaltaa käyttävä osakkeenomistaja tai prokuran haltija.

Luotettavuuden edellytyksenä olisi, ettei henkilön toiminta antaisi aihetta epäillä hänen soveltuvuuttaan tehtävään. Esteenä olisi, jos hänen aiemman tai nykyisen toiminnan katsottaisiin osoittavan ilmeistä sopivuuden puuttumista tehtävän hoitamiseen. Esimerkiksi liiketoimintakiellon tai ulkopuolisen luottoluokittajan tiedon luottotietojen menettämisestä voitaisiin katsoa osoittavan ilmeistä sopimattomuutta tehtävään, koska palvelun tuottajalta on edellytettävä vakavaraisuutta. Ilmeinen sopimattomuus ei edellyttäisi rangaistukseen tuomitsemista eikä aikaisemman toiminnan huomioon ottamiselle olisi asetettu aikarajaa toisin kuin pykälässä mainittujen vakavien tekojen kohdalla, joista olisi tuomittu rangaistukseen. Toiminnan tai aikaisemman toiminnan vaikutus luotettavuuteen arvioitaisiin tapauskohtaisesti palvelun tuottajaa valittaessa ja myös toiminnan aikana. Myös teko, joka ei olisi vielä saavuttanut lainvoimaa, voisi tulla huomioiduksi pykälän nojalla. Sama säännös ei myöskään estäisi sellaisen toiminnan huomioon ottamista, josta annetusta tuomiosta olisi kulunut enemmän kuin pykälässä säädetty aika.

Pykälän 2 momentin mukaan palvelun tuottaja vastaisi palveluksessaan olevien osaamisesta ja luotettavuudesta. Tämä koskisi muitakin kuin palvelun tuottajan palveluksessa olevia ajokokeen, ADR-ajolupakokeen

ja suullisen teoriakokeen vastaanottajia, joiden tarkemmista luotettavuusvaatimuksista säädetään 5 §:ssä. Luotettavuuden vaatiminen myös muilta palvelun tuottajan palveluksessa olevilta olisi tarpeen tehtävien luonteen ja niissä käsiteltävien tietojen johdosta. Palvelun tuottajan palveluksessa oleville muita kuin 5 §:ssä tarkoitettuja kokeita vastaanottaville ei olisi tarpeen asettaa yhtä tiukkoja luotettavuusvaatimuksia. Ajokokeen vastaanottajana toimiminen edellyttää muun muassa ajo-oikeutta ja koesuorituksen hyväksymiseen ja hylkäämiseen liittyvää harkintaa ja vain viranomaisella on mahdollisuus arvioinnissa tarvittavien rikosrekisteritietojen saamiseen. Ajokokeen vastaanottajien luotettavuuden arvioi Liikenteen turvallisuusvirasto, jolla oikeus myös tässä arvioinnissa tarvittavien rikostietojen saamiseen rikosrekisteristä. Palvelun tuottaja vastaisi siitä, että alaisensa ovat tietoisia julkisen hallintotehtävän hoitamiseen liittyvistä seikoista, kuten esimerkiksi tehtäviä hoidettaessa tietoonsa saamien hakijan henkilötietojen salassa pitämisestä ja asianmukaisesta käsittelystä, tehtävän hoitoon liittyvästä virkavastuusta ja rangaistusseuraamuksista säännösten rikkomisen johdosta. Palvelun tuottajan olisi arvioitava tehtäviä hoitavien edellytyksiä toimia vaatimusten mukaisesti ja omata siinä tarvittava luotettavuus esimerkiksi henkilön toiminnan perusteella. Esimerkiksi rekisteröintitehtävissä toimineen ja siinä tehtävässä rangaistavaan tekoon syyllistyneen teon olisi katsottava osoittavan ilmeistä sopimattomuutta tehtävässä toimimiseen. Palvelun tuottajan palveluksessa olevalle ei olisi tarpeen asettaa vakavaraisuutta koskevia vaatimuksia kuten palvelun tuottajalle. Henkilön toimintaa ja työnantajan tiedossa olevia mahdollisesti saatuja rangaistuksia olisi luotettavuutta arvioitaessa arvioitava siitä lähtökohdasta, ettei yleistä luottamusta julkisten hallintotehtävien asianmukaiseen hoitamiseen vaaranneta.

Pykälän 3 momenttiin sisältyisi säännös palvelun tuottajan luotettavuuden arvioinnissa tarvittavien rikostietojen saamiseen. Viranomaisen oikeudesta rikosrekisterin rikostietojen saamiseen säädetään rikosrekisterilain (770/1993). Sen 4 a §:n mukaan rikosrekisteristä voidaan luovuttaa tietoja viran-

omaisen lupaa tai hyväksyntää varten, kun sen edellytyksenä on henkilön luotettavuus. Lain 5 §:n mukaan Oikeusrekisterikeskus voi luovuttaa tietoja rikosrekisteristä edellä mainittuun tarkoitukseen myös konekielisessä muodossa tai teknisen käyttöyhteyden välityksellä, jos se on tietojen käyttötarve ja tarvittavat suojatoimet huomioon ottaen perusteltua.

7 a §. Kokeiden vastaanottajien luotettavuus. Pykälään lisättäisiin uusi 2 momentti ajokokeen vastaanottajien luotettavuuden arvioinnissa 7 h §:n mukaisesti tarvittavien rikostietojen saamiseksi.

7 c §. Ajokokeiden vastaanottajan ammattitaito. Pykälän 1 momentti olisi asiallisesti ennallaan. Säännös vastaa Euroopan parlamentin ja neuvoston ajokorteista annetun direktiivin 2006/126/EY liitteen IV kohdassa 3.1. koulutusohjelmalle asetettuja vaatimuksia, jotta sillä saavutetaan mainitun liitteen 1 kohdassa oleva pätevyys.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin ajokokeen vastaanottajan peruskoulutuksen tuottamasta kelpoisuudesta ja sen vähimmäisvaatimuksista. Kansallisista syistä johtuen ajokokeen vastaanottajan peruskelpoisuus katkaisi B-luokan ohella C1- ja C-luokan vastaanottajan kelpoisuuden ja antaisi oikeuden myös AM-luokan kevyen nelipyörän ajokokeen vastaanottamiseen. Syynä raskaan kaluston luokkien liittämiseen peruskelpoisuuteen on, että ajokokeen vastaanottajan peruskoulutus voidaan pysyttää osana liikenneopettajan erikoisammattitutkintoa. Peruskoulutus antaisi kelpoisuuden näiden ajokokeiden vastaanottoon. C1- ja C-luokan ajo-oikeus on mahdollista hankkia jälkikäteen, jolloin saadaan oikeus ottaa näitä tutkintoja vastaan alkaa, kun mainittu ajo-oikeus on ollut voimassa kolme vuotta. Vaadittava osaminen saavutetaan jo peruskoulutuksessa. Peruskoulutus ei pidä sisällään ajamista ja arviointitaidot eivät eroa merkittävästi B-luokasta. 4 momentin mukaan myös C1-luokan ajokokeen vastaanottajalta vaadittaisiin C-luokan ajo-oikeus ja ajo-oikeuden olisi pitänyt olla voimassa vähintään kolme vuotta. Momenttiin lisättäisiin 3 kohdan vaatimus liikenneopettajaluvasta, joka on ollut voimassa vähintään yhden vuoden. Vaatimus edellyttäisi alan kokemusta opetustyössä,

mikä osoitettaisiin liikenneopettajaluvalla. Tarkempien vaatimusten asettamisesta kokemukselle, sen sisällölle tai opetustuntien määrälle sekä erilaisten työtodistusten vaatimisesta ja tulkitsemisesta aiheutuisi ongelmia. Muulta osin momentti olisi asiallisesti ennallaan.

Pykälän 5 momenttiin sisältyisivät säännökset traktorikokeiden vastaanottajan kelpoisuudesta. T-luokassa ei käytännön koetta normaalisti vaadita, mutta säännös olisi edelleen paikallaan sen varalta, että ajokoe poikkeuksellisesti vaadittaisiin. Säännöstä kuitenkin tarkistettaisiin tältä osin. Vastaanottajana voisi toimia B-luokan valtuuksilla eli B-luokan ajokortilla. LT-luokassa vaaditaan käsittelykoe ja koesuorituksen vastaanottajalla olisi oltava kuorma-auton ajokokeen vastaanottajan kelpoisuus ja C-luokan ajokortti.

Pykälän 6 momentissa säädettäisiin mopon ja muiden kuin aiemmissa momenteissa tarkoitettujen luokkien ajo- ja käsittelykokeiden vastaanottajan vaatimuksista ja erikoistumiskoulutuksista. Säännökset olisivat mopoa lukuun ottamatta asiallisesti ennallaan. Mopon käsittelykokeen vastaanottajalta vaadittaisiin oma erikoistumiskoulutuksensa tai vaihtoehtoisesti moottoripyöräkokeiden vastaanottajan erikoistumiskoulutus. Nykyiset säännökset erikoistumiskoulutuksista ovat 7 d §:n 3 momentissa.

Pykälän 7 momenttiin sisältyisi säännös edellytyksistä, joilla voidaan poiketa kokemusvaatimuksesta muiden kuin niiden kokeiden vastaanottoon, johon peruskoulutus tuottaa kelpoisuuden. Ajokorttidirektiivin lähtökohtana on B-luokan ajokokeiden vastaanottajana toimiminen ja muiden luokkien vastaanottamiseen voidaan edetä kolmen vuoden kokemuksella tässä luokassa. Direktiivi sallii kuitenkin poiketa määräajasta, jos henkilöllä on vähintään viiden vuoden kokemus kyseisten ajoneuvojen kuljettamisesta tai hänen ajotaitonsa arvioidaan teorian ja käytännön osalta paremmaksi kuin ajokorttia suorittavalla. Kuorma-auton ajokortti vähintään viiden vuoden ajan tai ajokortin suorittaa parempi ajotaito mahdollistavat kansallisen käytännön sisällyttää peruskoulutukseen C1/C-luokan ajokokeiden vastaanottajan kelpoisuus.

7 d §. Ajokokeen vastaanottajan peruskoulutus. Pykälän 1 momenttiin sisältyisivät peruskoulutuksen vaatimukset. Viittaussäännös 7 c §:ään muutettaisiin peruskoulutuskohtaa vastaavaksi ja viittaussäännöstä direktiiviin peruskoulutuksen vaatimuksista täsmennettäisiin kohdat tarkemmin mainitsemalla. Asiallisesti säännös on ennallaan.

Pykälän 2 momenttiin sisältyisivät säännökset muussa EU- tai ETA-valtiossa suoritettuna peruskoulutuksen ja saavutetun osaamisen tunnustamisesta. Toimivalta ajokokeen vastaanottajan peruskoulutusta koskevan tutkinnon osan ja erillisten erikoistumiskoulutusten kohdalla olisi Liikenteen turvallisuusvirastolla. Tunnustamista on käsitelty tarkemmin esityksen vaikutuksissa ja ajokorttilain 88 §:n yhteydessä.

Pykälän 3 momenttiin sisältyisi säännös muun koulutuksen hyväksymisestä. Säännös mahdollistaisi poikkeustapauksessa muun järjestelyn, jos työvoiman saatavuusongelmat uhkaisivat toiminnan ylläpitämistä. Momentti olisi asiallisesti ennallaan.

Pykälän 4 momentin säännös erikoistumiskoulutuksiin liittyvästä toimivallasta olisi asiallisesti ennallaan. Periaatteena olisi edelleen, että esimerkiksi yhdessä moottoripyöräluokassa suoritettu erikoistumiskoulutus riittäisi muihinkin moottoripyöräluokkiin. Periaate pohjaa EU-säännöksiin. Momenttiin sisällynyt valtuus opetusharjoittelua koskevien tarkempien säännösten antamiseen liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella kumottaisiin 88 §:ään ehdotetun johdosta.

7 i §. Harjoittelu kuljettajantutkintotoimintaa hoitavassa yrityksessä. Lakiin lisättäisiin säännös harjoittelusta. Pykälän 1 momenttiin sisältyisivät säännökset 7 d §:n 1 momentissa tarkoitettua tutkinnon osaa suorittavan harjoittelusta kuljettajantutkintoja vastaanottavassa yrityksessä. Harjoittelijalla olisi oltava ajokorttilaissa tarkoitettu opetusharjoittelulupa. Pykälän 2 momentti koskisi erikoisammattitutkinnon suorittamisen yhteydessä tapahtuvaa ajokokeen vastaanottajan peruskoulutuksen suorittamista ja siihen liittyvää harjoittelua. Harjoittelun aloittaminen edellyttäisi kyseisen tutkinnon osan valmistavan koulutuksen aloittamista tai siitä poiketen, jos opiskelija olisi ohjattu tutkinnon osan suorittamiseen ilman koulutusta ja ajokokeen

luokkaa vastaavan ajokortin omaamista vähintään kolmen vuoden ajan. Opetusharjoitteluluvan edellytykset vastaisivat ajokorttilain vaatimuksia opetusharjoittelun laajentamisesta muuhun kuin B-luokkaan.

Pykälän 3 momenttiin sisältyisi säännös harjoittelusta ja luvan vaatimuksista siinä tapauksessa, että tutkinnon osaa suorittavalla on jo liikenneopettajakelpoisuus ennestään, jota täydennetään ajokokeen vastaanottajan kelpoisuudella. Kysymyksessä voisi olla aiemmin suoritettu liikenneopettajan erikoisammattitutkinto tai aiempien säännösten mukainen liikenneopettajantutkinto. Tällöin harjoittelun aloittamisen vaatimuksena olisi, että tutkinnon osan suorittaminen olisi aloitettu ja henkilöllä olisi vaadittu ajo-oikeus kolmelta vuodelta. Ajo-oikeusvaatimus määräytyisi ajokokeen luokan perusteella. Voimaantulosäännöksiin sisältyisi säännös aiempien säännösten mukaisen liikenneopettajantutkinnon tunnustamisesta erikoisammattitutkintoa vastaavaksi.

Pykälän 4 momenttiin sisältyisivät säännökset harjoittelun toteutuksesta ajokoetta vastaanotettaessa. Koska ajokokeen vastaanottajalla on oltava säädetty kelpoisuus, jota vasta opiskellaan harjoitteluun tultaessa, olisi koetilanne tarpeen järjestää niin, että säädetty vaatimukset täyttyvät. Tämä edellyttäisi kelpoisuudet omaavan ajokokeen vastaanottajan mukanaoloa koetta vastaanotettaessa ja hänen toimiaan suorituksen hyväksymiseksi tai hylkäämiseksi. Säännökset olisivat asiallisesti ennallaan ja vastaisivat nykyistä käytäntöä.

14 §. Muutoksenhaku. Pykälän otsikkoa muutettaisiin ja pykälää tarkistettaisiin samojen perusteiden johdosta, joista todetaan ajokorttilain muutoksenhakua koskevan 95 §:n perusteluissa.

Pykälän 1 momenttiin sisältyisivät säännökset muutoksenhausta kuljettajantutkinnon vastaanottajien tutkintoa tai ADR-ajolupaa koskevista päätöksistä, joihin olisi valittamisen sijaan vaadittava oikaisua Liikenteen turvallisuusvirastolta. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen voisi hakea muutosta siten kuin 2 momentissa säädetään.

Pykälän 2 momenttiin sisältyisivät säännökset muutoksenhausta Liikenteen turvallisuusviraston päätökseen.

Pykälään lisättävässä uudessa momentissa säädettäisiin vastaavasti kuin ajokorttilain 95 §:ssä niistä hallinto-oikeuden päätöksistä, joihin voitaisiin valitusluvalla tai ilman sitä hakea muutosta valittamalla.

17 §. Tarkemmat säännökset. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana. Sopimuksen sisältöä koskevat säännökset sisällytettäisiin lain 3 b §:ään. Lain 3 §:ään siirrettäisiin säännös toiminnan kustannustehokkuuden varmistamisesta, mikä kohdistuisi toiminnasta vastaavaan virastoon. Muut vastaavat asetustason säännökset, jotka edellyttävät viraston omaa toimintaa, sisältyvät mainitun 3 §:n 2 momenttiin. Tarvetta tähän ei enää olisi.

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset. Laki ehdotetaan tulemaan voimaan vuoden 2016 alusta. Osan säännöksistä, 7 c, 7 d ja 7 i §:n, olisi kuitenkin tarpeen tulla voimaan samaan aikaan kuin niiden ajokorttilaissa olevien liikenneopettajia koskevien säännösten, joiden ehdotetaan tulevan voimaan niin pian kuin mahdollista sen jälkeen kun laki on hyväksytty ja vahvistettu.

Säännösten voimaantuloon olisi varauduttava niiden hyväksymisen jälkeen. Säännöksiä olisi sovellettava seuraavassa kilpailutuksessa. Kuljettajan ammattipätevyyskorttien kohdalla toimivalta olisi ennestään Liikenteen turvallisuusvirastolla, joten näiden hakemusten kohdalla ei tarvittaisi vastaavaa säännöstä kuin ajokorttilaissa. Toimivalta ammattipätevyuden merkitsemisessä ajokorttiin siirtyisi virastolle ajokorttilaissa säädetyn mukaisesti.

Voimaantulosäännöksen 3 momentissa tunnustettaisiin ennen ajokorttilain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten mukainen liikenneopettajan tutkinto ja sen perusteella saatu liikenneopettajalupa laissa tarkoitettua erikoisammattitutkintoa ja sen perusteella saatua liikenneopettajalupaa vastaavaksi.

Voimaantulosäännöksen 4 momenttiin sisältyisi säännös vuonna 2010 voimaan tulleiden liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon perusteiden mukaisen kuljettajantutkinnon ajokokeen peruskoulutusta koskevan tutkinnon osan 3.5 tuottamasta kelpoisuudesta AM-luokan käytännön kokeiden vastaanottamiseen. Uusien vuonna 2014 voimaan tulevien perusteiden mukaan ei kyseisen tutkin-

non osan sisällössä ole tapahtunut muuta muutosta kuin että sen suorittaminen sisältää B-luokan ohella myös kevyen nelipyörän ja raskaan kaluston ajokokeiden vastaanottajan peruskoulutuksen. Luokasta riippumatta tehtävän sisältö on näiden ajoneuvojen kohdalla sama. Vastaanottajan ajokorttivaatimusten täytyminen ratkaisee, missä näistä luokista vastaanottaja voi ottaa kokeita vastaan.

1.5 Laki Liikenteen turvallisuusvirastosta

2 §. Tehtävät. Liikenteen turvallisuusviraston tehtäviä koskevan pykälän 1 momentin 7 kohtaan ehdotetaan lisättäväksi lupatoimivallan laajenemista osoittava muutos, jonka mukaan virasto myöntäisi ajokortit. Virasto myöntäisi kohdan mukaisesti myös muita toimialalla myönnettäviä lupia. Näitä olisivat myös ajokorttiluvat ja eräät muut kuljettajalta tieliikenteessä vaadittavat luvat. Virasto myöntäisi ajokorttilaissa säädetty opetusluvat, moottoripyörän harjoitusluvat, liikenneopettajaluvat, tieliikennelaissa säädetyn vammaisen pysäköintiluvan, kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyyslaissa säädetyn kuljettajan ammattipätevyyskortin ja taksinkuljettajan ammattipätevyydestä annetussa laissa säädetyn taksinkuljettajan ajoluvan. Kuljettajan ammattipätevyyskorttia lukuun ottamatta toimivalta siirtyisi ehdotuksen mukaisesti virastolle poliisilta. Lupatehtävissä virasto käyttäisi palveluntuottajien palveluja.

Voimaantulosäännös. Lain olisi tarkoitus tulla voimaan vuoden 2016 alusta. Toimivalta ajokorttien ja muiden kuljettajilta vaadittavien ja tämän esityksen mukaan poliisilta Liikenteen turvallisuusvirastolle siirtyvien myöntämiseen liittyvien tehtävien hoitaminen siirtyisi lain voimaan tullessa.

1.6 Tieliikennelaki

28 b §. Vammaisen pysäköintilupa. Pykälä muutettaisiin ehdotetun toimivaltamuutoksen johdosta. Myöntämistoimivaltaa ja siitä seuraavien hallintotehtävän hoitamista koskevien säännösten katsotaan soveltuvan huonosti tieliikennelain liikennesääntöjä koskevien säännösten yhteyteen. Ehdotettuihin toimi-

valtamuutoksiin liittyvien säädösmuutosten toteuttamiseksi ehdotetaan lakiin lisättäväksi uusi 28 c §, jossa säädettäisiin luvan myöntämisestä, lupaedellytyksistä ja myöntäjästä. Luvan myöntämisedellytykset olisivat asiallisesti ennallaan. Valmisteilla olevan tieliikennelain kokonaisuudistuksen yhteydessä olisikin perusteltua arvioida lupaan ja sen myöntämiseen liittyviä kysymyksiä tarkemmin.

Nykyisen 28 b §:n 1 momentista siirrettäisiin luvan myöntämistä koskeva virke 28 c §:ään. Momentin 2 kohdan valtuussäännös siirrettäisiin pykälän 4 momenttiin ja sitä samalla tarkennettaisiin annettavien säännösten osalta. Valtuussäännöksen mukaan valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin kohdassa tarkoitetuista liikennemerkeistä.

Nykyistä 4 momenttia vastaavaa säännöstä ei olisi tarpeen sisällyttää pykälään, koska poliisilla on eri lakien perusteella valtuus määrätä pysäköity ajoneuvo siirrettäväksi, jos se aiheuttaa haittaa muulle liikenteelle. Pykälän 3 momentti vastaisi nykyistä 3 momenttia.

28 c §. Vammaisen pysäköintiluvan myöntäminen. Pykälän 1 momenttiin sisällytettäisiin luvan myöntämistä ja lupaedellytyksiä koskevat säännökset. Luvan myöntämistä koskevat säännökset olisivat asiallisesti ennallaan ja vastaisivat noudatettua käytäntöä. Lupa voitaisiin edelleen myöntää vaikeasti vammaiselle tai vaikeasti vammaisen henkilön kuljettamista varten. Kummassakin tapauksessa myöntämisedellytysten arviointi tapahtuisi vammaisen vamman ja hänelle siitä aiheutuvan haitan perusteella. Säännös olisi myös tältä osin ennallaan.

Nykyisen 28 b §:n 1 momentin mukaan asetuksella säädetään tarkemmin vamman laatu ja vaikeusaste. Tieliikenneasetuksen (182/1982) 53 §:n mukaan vamma pidentään hakijan sairaudesta, viasta tai vammasta johtuvaa haittaa, jonka voidaan arvioida estävän henkilöä itsenäisesti kävelemästä ja joka kokonaisuudessaan tarkastellen on arvioitu tapaturvamakuutuslain 18 a §:n perusteella vähintään haittaluokkaan 11 tai näöntarkkuutta, joka voidaan paremmassa silmässä arvioida enintään arvoon 0,1 tai joka on näkökykyä kokonaisuudessaan arvioiden vähintään mainitun tapaturvamakuutuslain pykälän

haittaluokan 17 mukainen. Vaikeasti vammaisen kuljettamista varten lupa voidaan asetuksen mukaan myöntää, jos kuljetettavalla on säännöllinen tai usein toistuva kuljetustarve eikä hän selviydy kuljetuksen jälkeen ilman saattajaa.

Uuden 28 c §:n 1 momentissa tarkennettaisiin luvan myöntämisen perusteena olevaa vamman laatua tieliikenneasetuksessa säädettyä vastaavasti. Kysymyksessä voisi olla liikuntakykyyn vaikuttava vamma ja näkövamma. Vamman olisi täytettävä vamman vaikeusastetta koskevat vaatimukset, joista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin vammasta aiheutuvasta haitasta, jotka lääkärin olisi otettava huomioon vaikeusastetta ja siitä aiheutuvaa haittaa arvioidessaan. Haittaluokitus pysytettäisiin ennallaan. Vammaisen kuljettamista varten lupaa haettaessa lääkärin olisi otettava huomioon myös vammaisen selviytyminen kuljetuksen jälkeen. Vaatimuksena tieliikenneasetuksessa pysytettäisiin se, ettei toisen kuljetettava selviytyisi kuljetuksen jälkeen ilman saattajaa. Lupa myönnettäisiin lääkärinlausunnon perusteella. Lausunnossa lääkäri ottaisi kannan haittaluokkaan ja siihen täyttyvätkö vammaisen pysäköintiluvan myöntämisedellytykset varsinaisia terveydentilaa koskevia tietoja muuten ilmoittamatta. Käytännössä luvat on myönnetty lääkärinlausunnon perusteella säännöllistä tai usein tapahtuvaa kuljetustarvetta lupaviranomaisen toimesta erikseen arvioimatta. Tästä asetustason vaatimuksesta voitaisiin siksi luopua.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin luvan myöntäjästä. Toimivalta siirtyisi tältä osin toimivaltamuutoksia koskevien ehdotusten mukaisesti poliisilta Liikenteen turvallisuusvirastolle. Myöntämisen edellytyksistä säädettäisiin laissa. Luvan hakeminen edellyttäisi hakemusta ja lääkärinlausuntoa. Lääkärinlausunnosta olisi käytävä arvio uuden lääkärinlausunnon tarpeesta. Lupa myönnettäisiin lääkärinlausunnon voimassaoloajaksi. Lupaa ei kuitenkaan voitaisi myöntää pitemmäksi ajaksi kuin 10 vuodeksi, vaikka tila olisi pysyvä. Säännökset vastaisivat tältä osin nykyistä käytäntöä. Käytännössä lupia ei peruuteta eikä lupaedellytysten täyttymistä erikseen valvota. Lupa voitaisiin kuitenkin mo-

menttiin sisältyvän säännöksen perusteella peruuttaa hakemuksesta lupaviranomaisen toimesta.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin myöntämistehtävän hoitamisesta palvelutehtävänä ja tehtävän sisällöstä. Menettelyyn sovellettaisiin ajokorttilain säännöksiä ajokorttien ja eräiden muiden lupien myöntämisestä palvelutehtävänä. Momentissa ehdotetaan, että lupatehtävät voitaisiin hoitaa palvelutehtävänä vastaavasti kuin muutkin lupatehtävät, joihin on liitettävä lääkärinlausunto. Vammaisen pysäköintiluvan myöntäminen edellyttää lääkärinlausuntoa vamman haitta-asteesta. Lausunnossa ei tarvita muuta tietoa henkilön terveydentilasta. Lääkärinlausunnon toimittamiseen voitaisiin liittää vastaava säännös kuin esimerkiksi ajokorttimenettelyssä, että lausunto voitaisiin toimittaa Liikenteen turvallisuusvirastolle, jos siitä ilmenisi sellaista muuta tietoa hakijan terveydentilasta, jota ei haluta palveluntuottajan tietoon. Palvelun tuottaja voisi myös luovuttaa haetut luvat, jollei niitä postitettaisi.

Pykälän 4 momentin mukaan palvelun tuottajan luotettavuuden arviointiin sovellettaisiin ajokorttilain 8 d §:n säännöksiä. Sen mukaan palvelun tuottaja vastaisi palveluksessaan olevien osaamisesta ja luotettavuudesta. Tämä olisi tarpeen tehtävien luonteen ja niissä käsiteltävien tietojen johdosta. Palvelun tuottaja vastaisi siitä, että alaisensa ovat tietoisia julkisen hallintotehtävän hoitamiseen liittyvistä seikoista, kuten esimerkiksi tehtäviä hoidettaessa tietoonsa saamien hakijan henkilötietojen salassa pitämisestä ja asianmukaisesta käsittelystä, tehtävän hoitoon liittyvästä virkavastuusta ja rangaistus-seuraamuksista säännösten rikkomisen johdosta. Palvelun tuottajan olisi arvioitava tehtäviä hoitavien edellytyksiä toimia vaatimusten mukaisesti ja omata siinä tarvittava luotettavuus esimerkiksi henkilön toiminnan perusteella. Arvioinnissa tarvittavien rikostietojen saannissa sovellettaisiin rikosrekisterilakia (770/1993). Sen 4 a §:n mukaan rikosrekisteristä voidaan luovuttaa tietoja viranomaisen lupaa tai hyväksyntää varten, kun sen edellytyksenä on henkilön luotettavuus.

Kaikkiaan vammaisen pysäköintilupia on vuonna 2013 myönnetty lähes 12 000. Tarkkaa tietoa lupien jakaantumisesta ei ole, mut-

ta ilmeisesti valtaosa niistä on myönnetty itse ajaville. Vammaisen pysäköintiluvan saamiseen voi liittyä myös muutoksia voimassa olevaan ajo-oikeuteen, kuten esimerkiksi luokan alentaminen tai vaatimuksia ajohallintalaitteista. Tämän johdosta toimivallan eriytymisestä voi aiheutua kahden viranomaisen luona asioimista.

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset. Laki ehdotetaan tulemaan voimaan vuoden 2016 alusta. Myös pysäköintilupahakemusten kohdalla noudatettaisiin menettelyä, että ratkaisemattomat hakemukset siirrettäisiin tämän lain voimaan tultua toimivaltaiselle viranomaiselle.

1.7 Laki ajoneuvoliikennerekisteristä

3 §. Rekisteröidyt. Pykälän 2 momentin 4 ja 5 kohdan mukaan tietoja talletettaisiin myös luvan hakemisesta. Poliisi on aiemmin käsitellyt lupa-asiat ja tallettanut tiedot ratkaisuisistaan rekisteriin. Esitetyn toimivalta-
muutoksen johdosta lupa-asiat käsiteltäisiin rekisterijärjestelmässä, mikä edellyttäisi hakemustietojen syöttämistä järjestelmään. Kohtaan 4 lisättäisiin lupatehtäviin sisältyvät luvat sekä myös autokoululuvat, jotka Liikenteen turvallisuusvirasto myöntää.

Momentin 8 kohtaan lisättäisiin tieto myös kokeeseen ilmoittautumisesta.

5 §. Luonnollisista henkilöistä talletettavat muut tiedot. Pykälän 2 kohtaan lisättäisiin tieto autokoululuvan ja 3 kohtaan opetusluvan ja moottoripyörän harjoitusluvan myöntämisestä. Pykälään lisättäisiin uusi 14 kohta vammaisen pysäköintiluvan myöntämisestä. Kohdan lisäämisen johdosta jouduttaisiin myös 13 kohta tarkistamaan teknisistä syistä.

6 §. Arkaluonteisten tietojen tallettaminen. Pykälän 1 kohtaan lisättäisiin maininta liikenneopettajalupaa ja vammaisen pysäköintilupaa koskevan asian käsittelyä varten tarvittavien terveydentilatietojen tallettamisesta rekisteriin.

Pykälän 3 kohtaan lisättäisiin maininnat taksinkuljettajan ajolupaa, liikenneopettajalupaa, autokoululupaa ja opetuslupaa varten tarvittavista rikos- ja seuraamustiedoista, jotka olisi otettava huomioon henkilön soveltuvuutta arvioitaessa sekä muut päätöksentekoa ja valvontaa varten tarvittavat tiedot. Kuljet-

tajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetun lain mukaan ajokokeen vastaanottajan kelpoisuustodistus edellyttää soveltuvuuden arviointia näiden tietojen pohjalta. Muuten 3 kohta olisi asiallisesti ennallaan. Pykälän 2 kohta on ennallaan.

11 §. Oikeus tietojen saantiin viranomaisilta. Pykälän 1 momentin 5 kohtaan lisättäisiin oikeus edellä 6 §:n 3 kohdassa tarkoitettujen tietojen saantiin poliisilta. Muutoksella varmistettaisiin se, että tieto luvan hakijan soveltumattomuudesta tulisi poliisilta Liikenteen turvallisuusvirastolle. Käytännössä kyseessä olisi poliisiasian tietojärjestelmään talletettu luvan myöntämisen kannalta merkityksellinen rikosilmoitustieto, rikosnimike sekä asian käsittelyvaihetta koskeva tieto. Liikenteen turvallisuusvirasto arvioisi esityksen mukaisesti soveltuvuuden ja tiedot olisivat sen käytettävissä.

12 §. Oikeus tietojen saantiin muilta kuin viranomaisilta. Pykälän 6 kohtaa tarkennettaisiin tietojen saannilla myös muiden lupien kuin ajokorttien valmistajalta ja 7 kohtaan tehtävillä muutoksilla säädettäisiin rekisterinpitäjän oikeudesta tietojen saantiin palvelutehtävänä hoidettavien lupatehtävien käsittelystä.

15 §. Julkisten tietojen luovuttaminen sähköisessä muodossa. Pykälän 1 momentin 10 kohtaan tehtävillä muutoksilla säädettäisiin eri lupatehtävissä kuten, hakemusten vireille saattamisessa tarvittavien henkilötietojen ja muiden tietojen luovuttamisesta niitä hoitaville palvelun tuottajille teknisen käyttöyhteyden avulla tai muuten sähköisessä muodossa.

17 §. Salassa pidettävät tiedot ja niiden luovuttaminen. Pykälän 2 momentin 8 kohtaa tarkistettaisiin siten, että tieto ajokiellosta tarvittaisiin tutkintoon pääsyn edellytysten tarkistamiseksi, koska ajokokemus tutkintoon pääsyn edellytyksenä poistuu. 13 kohtaan lisättäisiin säännökset lupatehtävissä tarvittavien salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta palvelun tuottajalle salassapitosäännösten estämättä. Valokuva ja nimikirjoitus tarvittaisiin ajokorttiin, kuljettajan ammattipätevyyskorttiin ja taksinkuljettajan ajolupaun. Terveystietoja tarvittaisiin ajokortin, taksinkuljettajan ajoluvan, liikenneopettajaluvan ja vammaisen pysäköintiluvan myöntämisen

yhteydessä. Hakijalla olisi oikeus myös toimittaa lääkärinlausunto Liikenteen turvallisuusvirastolle lausuntoa palvelun tuottajalle antamatta muiden hakemusasiakirjojen kanssa. Terveystietoja ei tällöin luovutettaisi palvelun tuottajalle. Esimerkiksi tieto ajokiellosta olisi esteenä ajokortin tai luvan luovuttamiselle kun luovuttaminen edellyttää ajo-oikeuden olevan voimassa.

20 §. Tietojen luovuttamisen muut rajoitukset. Pykälän 1 ja 2 momenttiin tehtäisiin tässä esityksessä tarkoitettuja lupatehtäviä hoitavia palvelun tuottajia koskevat tarkistukset. Pykälän 1 momentin mukaan henkilö ei voisi kieltää osoitetietojen luovuttamista puhelimitse tällaista tehtävää hoitavan käyttöön. Myös pykälän 2 momenttiin lisättäisiin palvelun tuottajaa koskeva maininta. Liikenteen turvallisuusvirasto voisi eräin edellytyksin kirjallisesta pyynnöstä päättää henkilötietojen luovuttamisen rajoituksista muille kuin viranomaisille ja momentissa säädetyille muille toimijoille mukaan lukien lupatehtäviä hoitavat palvelun tuottajat.

Voimaantulosäännös. Laki tulisi voimaan samaan aikaan toimivaltamuutoksen kanssa eli vuoden 2016 alusta.

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

Esitykseen sisältyy ehdotuksia valtuuksiksi oikeussäännösten antamiseen valtioneuvoston asetuksella ja Liikenteen turvallisuusviraston määräyksillä.

Kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetun lain 17 §:n säännös esitetään kumottavaksi tarpeettomana säännösten lakiin sisällyttämisen johdosta.

Tieliikennelain 28 b §:n 1 momentin 2 kohtaan sisältyisi valtuus säännösten antamiseen valtioneuvoston asetuksella niistä liikenne-merkeistä, joiden vaikutusalueella pysäköinti on vammaisen pysäköintiluvalla sallittua. Lisäksi uuden 28 c §:n 1 momenttiin sisältyisi nykyistä 28 b §:n 1 momentin johdantokappaleessa olevaa valtuussäännöstä vastaava valtuus säätää valtioneuvoston asetuksella tarkemmin vammaisen vaikeusasteesta ja siitä aiheutuvasta haitasta.

Esitykseen sisältyy ehdotuksia perustuslain 80 §:n 2 momentissa tarkoitettujen määräys-

ten antamiseen Liikenteen turvallisuusviraston toimesta.

Ajokorttilain 17 ja 18 §:n 2 momenttiin sisältyisivät valtuudet Liikenteen turvallisuusvirastolle antaa ajoterveyteen liittyviä tarkempia määräyksiä. Lain 17 §:ssä tarkoitetut määräykset voisivat koskea 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua näkökenttää koskevien vaatimusten täyttymistä, näkökenttävaatimuksesta poikkeamista erikoislääkärin lausunnon ja tarvittaessa suoritettavan ajokokeen perusteella sekä mainitun momentin 3 kohdassa tarkoitettuja muita terveysvaatimuksia koskevien vaatimusten täyttymistä. Lain 18 §:ssä tarkoitettuja määräyksiä voitaisiin antaa 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua näkökenttää ja 4 kohdassa tarkoitettuja muita terveysvaatimuksia koskevien vaatimusten täyttymisestä. Kumpaankin pykälään sisältyvän valtuuden nojalla Liikenteen turvallisuusvirasto voisi antaa myös määräyksiä terveysvaatimusten täyttymisen tutkimiseksi ja ajoterveyden arvioimiseksi tehtävistä tarkastuksista ja niiden sisällöstä. Lain 21 §:n 5 momentin mukaan virasto voisi antaa tarkemmat määräykset pykälässä tarkoitetun ilmoituksen tekemisestä.

Kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetun lain 9 b §:n 3 momenttiin sisältyisi valtuus Liikenteen turvallisuusvirastolle antaa tarkempia määräyksiä ajokokeen suorituspaikasta.

3 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan vuoden 2016 alusta.

Laajan hallinnollisen uudistuksen ja sen edellyttämien toimenpiteiden johdosta uudistuksen valmistamiseen olisi varattava noin vuosi.

4 Suhde perustuslakiin ja säättämisyjärjestys

4.1 Julkinen hallintotehtävä

Esityksessä ehdotetaan ajokorttien ja eräiden lupien myöntäminen siirrettäväksi poliisilta Liikenteen turvallisuusvirastolle. Liikenteen turvallisuusvirastolta puuttuvan alueorganisaation johdosta esityksessä ehdotetaan,

että se voisi hoitaa tehtävät hankkimalla tarvittavia palveluita Suomessa toimivilta yksityisiltä tai julkisilta palvelun tuottajilta. Kysymyksessä olisivat tehtävät, jotka ovat kuuluneet viranomaisen tehtäviin. Niiden hoitamista muun kuin viranomaisen toimesta on arvioitava perustuslain (731/1999) 124 §:n mukaisesti.

4.1.1 Julkinen hallintotehtävä

Perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muun kuin viranomaisen hoidettavaksi vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä menettely vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voi kuitenkin hoitaa vain viranomainen.

Esityksessä tarkoitettujen myöntämistehtävien yhteydessä päätetään kansalaisen oikeudesta tiettyyn luvanvaraiseen toimintaan. Toimintojen pysyttäminen luvanvaraisena on edelleen liikenneturvallisuussyistä perusteltua. Myöntämistehtävät katsotaan luonteensa perusteella julkisiksi hallintotehtäviksi. Perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään katsonut julkiseksi hallintotehtäväksi esimerkiksi kansalaisuushakemusten ja ilmoitusten sekä viisumihakemusten vastaanottamisen (PeVM 8/2002 vp, PeVL 55/2010 vp), ajopiirturikorttien myöntämisen (PeVL 11/2004 vp) sekä passin myöntämisen, passin laadun ja oikeasisältöisyyden tarkastamisen sekä passin toimittamisen ja luovuttamisen muodostaman tehtäväkokonaisuuden (PeVL 6/2013 vp). Passin myöntämistä koskevassa päätöksenteossa perustuslakivaliokunta on katsonut selvästi olevan kysymys merkittävän julkisen vallan käytöstä, jota koskevia tehtäviä ei voida antaa muulle kuin viranomaiselle (PeVL 6/2013 vp). Palvelutehtävinä hoidettaviksi esitetyt lupatehtävät eivät sisällä merkittävää julkisen vallan käyttöä, koska ne ovat luonteeltaan sellaisia, ettei niihin liity itsenäistä harkintavaltaa.

4.1.2 Julkisen hallintotehtävän antaminen muun kuin viranomaisen hoidettavaksi

Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä on tarkemmin rajattu edellytyksiä julkisen hallintotehtävän antamiselle muun kuin viranomaisen tehtäväksi. Hallintotehtäviä muulle kuin viranomaiselle annettaessa perustuslakivaliokunta on korostanut oikeusturvan ja hyvän hallinnon vaatimusten noudattamista toiminnassa ja sen turvaamista säädösperusteisesti (PeVL 10/1998 vp ja PeVL 26/2001 vp). Valiokunta on vakiintuneen käytännön mukaisesti edellyttänyt, että tehtävien hoitamisesta ja siinä noudatettavasta menettelystä annettavat säännökset ovat riittävän yksityiskohtaiset, toiminnassa noudatetaan hallinnon yleislakeja ja julkisia hallintotehtäviä hoitavat henkilöt kuuluvat rikosoikeudellisen virkavastuun piiriin (PeVL 46/2002 vp ja PeVL 20/2006 vp).

Useiden Liikenteen turvallisuusvirastolle kuuluvien tehtävien hoitaminen on nykyisin järjestetty hankkimalla siihen tarvittava palvelu yksityisiltä palvelun tuottajilta. Menettelyä koskevia vaatimuksia yhdenmukaistettaisiin. Laeissa säädettäisiin nykyistäkin yksityiskohtaisemmin tehtävien hoitamisen vaatimuksista ottaen huomioon perustuslakivaliokunnan julkisen tehtävän hoitamista koskevat linjaukset ja lausuntokäytäntö. Tehtävien hoitamisessa noudatettaisiin vastaavia vaatimuksia kuin viranomaisten niitä hoitaessa.

4.1.3 Liikenteen turvallisuusviraston nykyiset esitetyihin lupiin liittyvät palvelutehtävät

Virasto vastaa nykyäänkin kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä ja toiminnan järjestämistä koskevan lain mukaan tarvittavat palvelut voidaan hankkia yksityiseltä tai julkiselta palvelun tuottajalta tai hoitamalla tehtävää itse (3 §). Lakiin sisältyvät toiminnan järjestämistä, palvelun tuottajan vaatimuksia ja tämän kanssa tehtävää sopimusta koskevat säännökset. Ajopiirturikorttien myöntämisen järjestämisestä annetun lain (629/2004) mukaisesti Liikenteen turvallisuusvirasto vastaa ajopiirturikorttien myöntämisestä (4 §). Se voi tehdä sopimuksen kuljettaja- ja yrityskorttien myöntämisen siirtämisestä julkisen tai yksityisen tahon hoidettavaksi. Laissa säädetään myöntäjänä toimimisesta ja palvelun yleisistä edellytyksistä.

Kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammatti-pätevyydestä annetun lain mukaan ammatti-pätevyyskortin myöntää Liikenteen turvallisuusvirasto, joka voi sopia korttien myöntämisen ja siihen liittyvien rekisteröintitehtävien hoitamisesta yksityisen tai julkisen palvelun tuottajan kanssa noudattaen soveltuvin osin, mitä ajopiirturikorttien myöntämistä koskevasta sopimuksesta ja muista toiminnan vaatimuksista laissa säädetään (20 §). Liikenteen turvallisuusvirastolla on myös ammatti-pätevyyskoulutukseen liittyvän kokeen järjestämiseen, vastaanottamiseen ja valvontaan liittyviä tehtäviä, jotka se voi mainitun lain mukaan antaa palvelutehtävänä hoidettavaksi kuljettajantutkintotoiminnan yhteydessä ajopiirturikorttien myöntämisen järjestämisestä ja kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annettujen lakien säännöksiä noudattaen (15 §). Taksinkuljettajan peruskoulutukseen liittyvän kokeen järjestämiseen ja valvontaan liittyvän tehtävän Liikenteen turvallisuusvirasto voi taksinkuljettajan ammattipätevyydestä annetun lain mukaisesti hankkia palveluna noudattaen mitä ajopiirturikorttien myöntämisen järjestämisestä annetussa laissa säädetään palvelun tuottajan kanssa tehtävästä sopimuksesta ja kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetussa laissa toiminnan ja sen järjestämisen vaatimuksista (34 §). Ajolupatehtävien yhteydessä tapahtuvan ilmoitusten vastaanottamisen ja tietojen rekisteriin tallettamisen se voi mainitun lain mukaan yhdistää kokeen järjestämistehtävän yhteydessä hoidettavaksi (34 §:n 2 momentti). Ajokorttien ja erilaisten ajokorttilaissa säädettyjen lupien toimittamista palvelutehtävänä koskeva säännös sisältyy ajokorttilakiin (31 a §). Tehtävään voidaan yhdistää myös palautuvien ajokorttien vastaanottaminen. Pykälään sisältyvät toiminnan valvontaa, palvelun tuottajaa ja tämän kanssa tehtävää sopimusta koskevat vaatimukset. Ajoneuvo-liikennerekisteristä annettuun lakiin sisältyvät säännökset palvelun tuottajien hoidettavien tehtävien käsittelystä (12 §) sekä näiden tehtävien hoitamisessa tarvittavien julkisten tietojen (15 §) ja salassa pidettävien tietojen (17 §) luovuttamisesta palvelun tuottajille. Kuljettajantutkinnon vastaanottajalle 17 §:n 8 kohdan mukaan luovutettavat salassa pidettävät tiedot voivat koskea valokuvaa henki-

lön tunnistamista varten, tietoja henkilön terveydentilasta tutkinnon suorittamista varten, tiedon ajokiellosta ja ajokortin saamisen esteestä.

Edellä mainitut säännökset eivät ole ajopiirturikorttien myöntämistä koskevia säännöksiä lukuun ottamatta olleet perustuslakivaliokunnan käsiteltävinä (PeVL 11/2004 vp). Perustuslakivaliokunta piti ajopiirturikorttien myöntämistä perustuslain 124 §:ssä tarkoitettuna julkisena hallintotehtävänä, joka voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia eikä muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan kuitenkin sen mukaan antaa vain viranomaiselle. Perustuslakivaliokunnan lausunnossa todetaan, että sääntelyn tarkoituksena oli saada ajopiirturikorttien jakaminen kattavaksi ja joustavaksi koko maassa. Sen vuoksi [Ajoneuvohallintokeskuksella] tulee olla mahdollisuus siirtää osa kortteihin liittyvistä tehtävistä muille toimijoille. Edelleen lausunnossa todetaan, että [Ajoneuvohallintokeskus] huolehtii ehdotuksen mukaan kuitenkin itse korjaamo- ja valvontakorttien myöntämisestä sekä ajopiirturikorttien peruuttamisesta. Valiokunta piti tehtävien tällaista siirtomahdollisuutta tarpeellisena tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi.

Lisäksi ajopiirturikortteja koskevassa perustuslakivaliokunnan lausunnossa todettiin, että lakiehdotuksessa olivat asianmukaiset säännökset hallinto-oikeuden yleislainsäädännön soveltamisesta ajopiirturikortteja myönnettäessä, muutoksenhausta ja rikosoikeudellisesta virkavastuusta. Oikeusturvan ja hyvän hallinnon vaatimusten kannalta valiokunta piti merkityksellisinä myös säännöksiä korttien myöntäjänä toimimisen yleisistä edellytyksistä ja myöntäjän luotettavuuden arvioinnista, salassapitovelvollisuudesta, tehtävän siirtämistä koskevan sopimuksen sisällöstä ja [Ajoneuvohallintokeskuksen] valvontavallasta. Nykyisten palvelutehtävien hoitamista koskevien säännösten on katsottava vastaavan perustuslain vaatimuksia.

4.1.4 Tehtävän siirtäminen viranomaiselta toiselle

Perustuslakivaliokunnan mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan perustuslain 124 §:n perusteella antaa muulle kuin viranomaiselle myös lain nojalla tehtävällä sopimuksella eikä se pitänyt ehdotusta tältä kannalta ongelmallisena. Sen sijaan viranomaiselle kuuluvan hallintotehtävän siirtäminen sopimuksella toiselle viranomaiselle ei ole valiokunnan mukaan yhtä ongelmallista. Sääntely on huomionarvoinen perustuslain 21 §:n sen säännöksen kannalta, jonka mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi lain mukaan toimivaltaisessa viranomaisessa. Merkityksellinen on myös perustuslain 2 §:n 3 momentti, jonka mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin ja kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia (PeVL 14/2003 vp, s. 3, PeVL 52/2001 vp, s. 5, PeVL 11/2002 vp, s. 5—7, PeVL 72/2002 vp, s. 2—3). Ajopiirturikorttien myöntämisessä oli valiokunnan mielestä kuitenkin kysymys lähinnä julkiseen palveluun rinnastettavasta ajopiirturikorttien jakelutehtävästä, jonka siirtäminen sopimuksella viranomaiselta toiselle ei lähtökohtaisesti ole vastoin perustuslakia. Lisäksi valiokunta katsoi, ettei tehtävän siirtäminen ehdotuksen mukaan muuttanut [Ajoneuvohallintokeskuksen] asemaa korttien myöntämisestä vastaavana ja myöntäjien toimintaa valvovana viranomaisena. Valiokunta ei katsonut sääntelyn tältäkin osin vaikuttavan lakiehdotuksen käsittelyjärjestykseen. Esitykseen sisältyvät täsmälliset poliisin ja Liikenteen turvallisuusviraston toimivaltaa koskevat säännökset.

4.1.5 Palvelun tuottajan hoidettaviksi ehdotetut lupa- ja muut tehtävät

Kuljettajan ammattipätevyyskortin myöntämistehtävä, joka Liikenteen turvallisuusvirastolla ennestään on, vastaa ajopiirturikortin myöntämistä. Tehtävän hoitamista koskevat vaatimukset ovat vastaavat kuin ajopiirturikorttien myöntämisessä. Ammattipätevyyskortin myöntäminen edellyttää voimassa olevaa ajokorttia ja säädettyä koulutusta. Kuljettajan ammattipätevyyskorttiin liittyvien tehtävien hoitamista koskeviin säännöksiin ehdotetaan esityksessä tarkennuksia (laki kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammatti-

pätevyydestä annetun lain muuttamisesta 20 a §).

Ajokorttiluvan tai, jos ajokorttilupaa ei vaadita, ajokortin myöntämisestä päätettäessä päätetään kuljettajan oikeudesta moottori-käyttöisen ajoneuvon kuljettamiseen. Ajokortilla voi olla merkitystä kansalaisen liikkumisen ja ammatin kannalta. Ajokortin saaminen edellyttää koulutusvaatimuksen ohella säädettyjen terveysvaatimusten täyttämistä ja kuljettajantutkinnon suorittamista. Terveysvaatimusten kohdalla myöntämisedellytysten toteaminen perustuu laillistetun lääkärin antamaan lausuntoon. Lääkärinlausunnossa ei ole varsinaisia terveystietoja vaan lääkärin kannanotto siihen täytyvätkö säädetty vaatimukset. Lupaviranomaisella ei ole lausunnon perusteella edellytyksiä arvioida vaatimusten täyttymistä. Kuljettajantutkinnon vastaanottajat hoitavat tehtäväänsä Liikenteen turvallisuusviraston kanssa tehdyn sopimuksen ja laissa säädettyjen vaatimusten mukaisesti. Kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä ja oikeudesta hoitaa tehtävää palvelutoimintana säädetään laissa kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä. Tehtävä on julkinen hallintotehtävä, jonka ei ole katsottu sisältävän merkittävää julkisen vallan käyttöä. Perustuslain vaatimusten huomioon ottamiseksi laissa on tarkemmat säännökset vastaanottajan luotettavuudesta, asiantuntemuksesta, riippumattomuudesta ja vakavaraisuudesta sekä tämän palveluksessa olevan luotettavuudesta ja ammattitaidosta. Lakiin sisältyvät myös ajokokeita vastaanottavien kelpoisuutta ja luotettavuutta koskevat vaatimukset. Lakiin sisältyvät myös säännökset toiminnan valvonnasta ja hyvän hallintotavan noudattamisesta, tehtäviä hoidettaessa saatujen tietojen salassapitovelvollisuudesta, henkilökäsitelietietojen käsittelystä ja rikosoikeudellisesta virkavastuusta tehtäviä hoidettaessa sekä muutoksenhausta. Toimintaa koskevissa riippumattomuuden vaatimuksissa on huomioitu ajokorttidirektiivin vaatimus siitä, ettei tutkinnon vastaanottaja samanaikaisesti toimi kuljettajaopetuksessa. Vaatimukset on osaksi määritelty ajopiirturikorttien myöntämistä koskevien säännösten ja osin kuljettajantutkintotoiminnan järjestämistä koskevassa laissa. Toiminta perustuu perustuslakivaliokunnan ilmaiseman kannan mu-

kaisesti lakiin (PeVL 14/2003 vp, s. 3, PeVL 52/2001 vp, s. 5, PeVL 11/2002 vp, s. 5—7, PeVL 72/2002 vp, s. 2—3). Säännösten on katsottava täyttävän perustuslain 124 §:n vaatimukset. Ajokorttia suorittavan ajotaitoa koskevan vaatimuksen täyttyminen osoitetaan edelleen kuljettajantutkinnon vastaanottajan antamalla todistuksella säädetyn kuljettajantutkinnon suorittamisesta hyväksytysti. Ajokokeen ottaa vastaan tutkinnon vastaanottajan palveluksessa oleva ajokokeen vastaanottaja. Teoriakoe suoritetaan pääsääntöisesti tietokoneavusteisesti. Todistus hyväksytystä tutkinnon suorittamisesta käynnistää ajo-oikeuden. Kuljettajantutkinnon vastaanottajien tehtäviin on yhdistetty useimmat tehtävät, jotka virasto hankkii palveluna. Kokeiden vastaanottamiseen liittyvä harkinta on säännöksiin ja Liikenteen turvallisuusviraston ohjauksessa tapahtuvaa harkintaa kokelaan osaamisen mittaamisessa. Kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetun lain säännöksiä ehdotetaan kuitenkin tarkennettaviksi lupatehtäviä koskevien vaatimusten kanssa siltä osin, kuin muutosten kautta voidaan ottaa perustuslakivaliokunnan linjaukset huomioon. Esimerkiksi palvelun tuottajan kanssa tehtävää sopimusta koskevia säännöksiä ehdotetaan tarkennettaviksi. (3, 3 a ja 3 b §).

Eräiden lupien lupamenettelyssä käsitellään rikostietoja. Esitykseen sisältyvät ehdotukset rikostietojen käsittelyä edellyttävien hakemusten hoitamiseksi Liikenteen turvallisuusvirastossa. Menettely koskisi ajokorttilaissa säädettyä opetuslupaa (39 ja 40 §) ja liikenneopettajalupaa (88 §) sekä taksinkuljettajan ammattipätevyydestä annetussa laissa säädettyä taksinkuljettajan ajolupaa (4 §). Estettä hakemusten vastaanottamiselle ja hakemuksen vireillepanon edellyttämiin toimenpiteiden suorittamiseen palvelun tuottajan toimesta ei olisi, koska he eivät käsitelisi rikostietoja. Liikenteen turvallisuusvirastossa tehtäviä käsitteleville virkamiehille annettaisiin käyttöoikeus poliisin rekistereihin hakemusten ratkaisemisen edellyttämien rikostietojen saamiseksi. Menettely edellyttäisi muutoksia ajoneuvoliikennerekisteristä annettuun lakiin, koska päätöksenteko tapahtuu ajoneuvoliikennerekisterissä siihen tallennettavien tietojen perusteella. Hakemusasiakirjoihin on lii-

tettava lääkärintlausunto, mutta edellä todetun mukaisesti siitä ei kävisi ilmi hakijan varsinaisia terveystietoja. Lääkärintlausunnossa on lääkärin kannanotto siihen täyttyvätkö säädettyt terveystvaatimukset ja tarvitaanko mahdollisesti uusi lääkärintlausunto ennen hakemuksen ratkaisemista. Myös poliisin päätöksenteko terveystvaatimusten täyttymisestä perustuu lääkärintlausuntoon ja siinä olevaan kannanottoon säädettyjen vaatimusten täyttymisestä. Koska hakemuksia käsittelevät ei käsittele varsinaisia terveystietoja, ei tältä osin ole estettä näiden lausuntojen käsittelylle palvelun tuottajan toimesta. Hakijalla olisi lisäksi mahdollisuus lääkärintlausunnon toimittamiseen palvelun tuottajan sijaan Liikenteen turvallisuusvirastolle.

Vammaisen pysäköintilupa voidaan myöntää vaikeasti vammaiselle tai tällaisen kuljettamista varten (tieliikennelain 28 b §). Tarkemmat säännökset sisältyvät tieliikenneasetuksen (182/1982) 53 §:ään. Sen mukaan luvan myöntämisen edellytyksenä on, jos sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutuvan haitan arvioidaan estävän henkilöä itsenäisesti kävelemästä tai haettaessa lupaa vaikeasti vammaisen kuljettamista varten, jos kuljetettavalla on säännöllinen tai usein toistuva kuljetustarve eikä hän itse selviydy kuljetuksen jälkeen ilman saattajaa. Asetukseen sisältyvät myös vamman tapaturmavakuutuslain 18 a §:n perusteella määräytyvä haitta-astevaatimus. Vaatimusten täytyminen todettaisiin lääkärintlausunnosta. Säännöllisen tai usein tapahtuvan kuljetustarpeen arvioinnista luovuttaisiin. Lupamenettelyssä noudatettaisiin ajokorttilaissa säädettyjä periaatteita.

Henkilötietojen käsitteleminen palvelutehtävän yhteydessä on tehtävien hoitamiseksi tarpeen. Henkilötietojen käsittelemiseen sovellettaisiin henkilötietolakia ja laeissa korostettaisiin näiden tietojen käsittelemiseen liittyvistä vastuista. Ajokortin ehtoja ja rajoituksia koskevat merkinnät tehdään ajokorttiin ja ne ovat näkyvissä esimerkiksi henkilön käyttäessä sitä henkilöllisyyden osoittamisessa. Myös ajoneuvoa toiselle luovuttavan on varmistuttava tämän ajo-oikeudesta. Asiaa koskevan sääntelyn on katsottava täyttävän perustuslain vaatimukset.

4.1.6 Tarkoituksenmukaisuusvaatimuksen täytyminen

Esityksen on katsottava täyttävän perustuslain 124 §:ssä tarkoitetun tarkoituksenmukaisuusvaatimuksen (PeVL 11/2006 vp, s. 3/I). Poliisihallinnon resurssien riittävydestä poliisin lupahallinnon hoitamiseen ja sen johdosta tehtyjen tehtävärajausten johdosta edellä tarkoitetut lupatehtävät olisi tarkoituksenmukaista osoittaa Liikenteen turvallisuusvirastolle, jonka ydintehtäviin ne soveltuvat. Mainittujen ajokorttien ja lupien myöntäminen on osin kansainvälisistä velvoitteista ja osin kansallisista syistä ja liikenneturvallisuuden ylläpitämiseksi edelleen tarpeen. Puuttuvasta alueorganisaatiosta johtuen on myös tarkoituksenmukaista antaa oikeus niiden hoitamiseen palvelun tuottajan avulla. Palvelun tuottaja ottaisi vastaan hakemukset, hoitaisi vireillä oloon liittyvät tehtävät ja luovuttaisi ajokortit ja luvat siinä tapauksessa, ettei niitä postitettaisi hakijalle. Lupasioiden käsittely ei tältä osin edellyttäisi itsenäistä harkintaa. Palvelun tuottaja toteaisi hakemuksen käsittelyn edellyttämien asiakirjojen (kuten lääkärintlausunnon) olemassaolon ja kirjaisi ajoneuvoliikennerekisteriin tarvittavat tiedot. Palvelun tuottaja ilmoittaisi esimerkiksi lääkärintlausunnossa edellytetyt tai suositellun lisälääkärintlausunnon toimittamisesta, jos sellaista ei hakuasiakirjoihin olisi liitetty. Palvelun tuottaja myös merkitsisi lääkärintlausunnosta mahdollisesti ilmenevän uuden lääkärintlausunnon esittämistä määräajan kuluttua koskevan erityisehdon ajokorttitietoihin. Hakijalla olisi säännösten mukainen mahdollisuus toimittaa lääkärintlausunto suoraan Liikenteen turvallisuusvirastolle palvelun tuottajalle luovuttamatta. Tiedot rekisterijärjestelmään syötettäisiin Liikenteen turvallisuusviraston tekemien ohjelmointien mukaisesti. Järjestelmä ohjaisi merkintöjen tekoa. Kun kaikki ajokortin tai muun luvan edellyttämät suoritukset olisivat rekisterijärjestelmän mukaan olemassa, myöntämispäiväksi kirjautuisi viimeisen osasuorituksen täyttämisen ajankohta. Esimerkiksi järjestelmään syötettävä tieto kuljettajantutkimuksen suorittamisesta käynnistäisi ajokortin valmistuksen, jos estettä ajokortin luovuttamiseen ajokiellon johdosta ei olisi.

Palvelun tuottaja luovuttaisi myös haetut ajokortit ja luvat, jos niitä ei postitettaisi hakijalle. Ajokortit ja luvat myönnettäisiin ja ajokorttiluvat peruutettaisiin järjestelmään syötettyjen tietojen perusteella. Hakemustietoja syöttäisivät palvelun tuottajat edellä todetun mukaisesti, kuljettajantutkintotietoja kuljettajantutkinnon vastaanottajat sekä poliisi sille kuuluvissa tehtävissä. Jos hakemusten (opetuslupa, taksinkuljettajan ajolupa, liikenneopettajalupa) käsittely edellyttäisi harkintavallan käyttöä, asian käsittely siirtyisi järjestelmässä viraston työjonoon. Virastolla olisi tarvittava käyttöoikeus soveltuvuusharkinnassa tarvittaviin rikostietoihin. Tieto edellytysten täytymisestä talletettaisiin tällöin viraston toimesta järjestelmään. Palvelun tuottajalla ei olisi itsenäistä harkinta- tai päätösvaltaa lupatehtäviä käsitellessään Hän ei arvioisi annettujen tietojen oikeellisuutta, vaan Liikenteen turvallisuusviraston ylläpitämä tietojärjestelmä ilmoittaisi automaattisella virhesanomalla havaitsemistaan annetuista virheellisistä tiedoista. Tietojärjestelmä muodostaisi päätöksen haetun ajokortin tai luvan myöntämisestä. Tilanteissa, joissa hakemuksen käsittelyä ei voitaisi suorittaa loppuun, asiakasta neuvottaisiin ottamaan yhteyttä Liikenteen turvallisuusvirastoon. Samoin haetun ajokortin tai luvan valmistusta ja niiden lähettämistä koskevassa tehtävässä kyseinen palvelun tuottaja hoitaisi julkista hallintotehtävää, mutta ilman itsenäistä harkintavaltaa. Ajokortit ja luvat toimitettaisiin hakijalle rekisteristä tulevien tietojen perusteella automaattisesti palvelun tuottajan niitä manuaalisesti käsittelemättä.

Tehtävien hoitamiseen esityksen mukaisesti palvelun tuottajan toimesta tai lupatehtävien ja kuljettajantutkinnon vastaanottajien tehtävien yhdistämisen saman palvelun tuottajan tehtäviksi ei katsota vaarantavan toiminnan puolueettomuutta ja riippumattomuutta taikka siihen muutenkaan olevan perustuslaista johtuvaa estettä.

4.1.7 Toimivallanjako viranomaisten kesken ja perusoikeuksien täytyminen

Perustuslakivaliokunta on ottanut lausunnossaan PeVL 18/2004 vp kantaa säännöshodotuksiin, jotka koskevat tehtävien siirtämis-

tä viranomaisten välillä. Valiokunta on suhtautunut pidättyvästi sääntelyyn, joka mahdollistaa tehtävien rajoituksettoman siirron toiselle viranomaiselle. Valiokunta on pitänyt välttämättömänä, että toimivaltainen viranomainen ilmenee laista yksiselitteisesti tai muuten täsmällisesti tai että ainakin viranomaisten toimivaltasuhteiden lähtökohdat sekä toimivallan siirtämisen edellytykset ilmenevät laista riittävän täsmällisesti. Esityksessä ehdotetaan toimivalta lupiin liittyvissä tehtävissä jaettavaksi poliisin ja Liikenteen turvallisuusviraston kesken. Myöntämistoimivalta siihen kuuluvine tehtävineen esitetään Liikenteen turvallisuusvirastolle. Toimivalta lupien peruuttamisessa ja ajokieltoon määräämisessä ehdotetaan poliisille, koska siihen katsotaan kansalaisen oikeusasemaan puuttumisen takia sisältyvän merkittävää julkisen vallan käyttöä. Ehdotettu toimivallan jakaminen viranomaisten kesken perustuu näiden ydintehtäviin ja edellytyksiin alueorganisaation puolesta hoitaa julkista hallintotehtävää. Poliisi vastaisi ajokieltoon määräämisestä ja lupien peruuttamisesta. Liikenteen turvallisuusviraston toimivalta perustuisi kansalaisen hakemukseen ja tällöin sillä voisi myöntämisen ohella olla toimivaltaa ajokorttiluvan peruuttamisessa. Viranomaisten toimivallan perusteet ja rajat on esityksessä selkeästi määritelty asiaa koskevassa pykälässä sekä erikseen eri toimintojen yhteydessä, jos se on tarpeen toimivaltaisen viranomaisen osoittamiseksi. Ajoterveyden valvonnassa sekä poliisilla että Liikenteen turvallisuusvirastolla on toimivaltaa. Liikenteen turvallisuusviraston toimivalta rajoittuisi hakemusten käsittelyn edellyttämien selvitysten tai lisäselvitysten vaatimiseen myöntämistoimivallan käytön yhteydessä. Vaatimus lisäselvityksestä perustuisi lääkärinlausunnosta ilmenevään lääkärin kantaan lisälausunnon vaatimiseksi tai muuten Liikenteen turvallisuusviraston tietoon tulleeseen tarpeeseen lausunnon vaatimiseksi, jolloin lisälausuntopyyntö kirjattaisiin viraston toimesta rekisterijärjestelmään. Poliisin toimivalta taas koskisi ajo-oikeuden tai luvan saaneen ajoterveyden valvontaa. Poliisi voisi määrätä uuden lääkärinlausunnon esitettäväksi, jos epäilee esimerkiksi liikennevalvonnan yhteydessä sitä, etteivät ajokortin tai luvan terveys-

vaatimukset enää täyty. Epäillessään ajokortin saaneen ajotaidon säilymistä poliisi voisi myös määrätä uuden kuljettajantutkinnon suoritettavaksi. Liikenteen turvallisuusviraston toimivalta uuden kuljettajantutkintotodistuksen vaatimukseen liittyisi vireille saatetun hakemusasian käsittelyyn ja sen liitteenä olevassa lääkärintlausunnossa todettuun tarpeeseen suorittaa uusi tutkinto. Saatuaan ajo-oikeuteen puuttumisesta tai myönnetyn luvan peruuttamisesta katsotaan olevan kysymyksessä merkittävän julkisen vallan käyttäminen, koska siinä puututaan kansalaisen oikeusasemaan. Poliisin alueorganisaatio puoltaisi poliisin toimivaltaa asiassa.

Esitys ei vaarantaisi kansalaisten perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Esitykseen sisältyvät tarkat toimijaa ja toimintaa koskevat vaatimukset, joilla varmistettaisiin se, että hyvän hallinnon vaatimukset toteutuisivat samoin kuin jos palvelutehtävänä hoidettavat myöntämistehävät hoidettaisiin viranomaisen toimesta. Valiokunta on katsonut, ettei viittausta hallinnon yleislakeihin ole enää välttämätöntä sisällyttää lakiin (PeVL 13/2010 vp.). Esityksessä ehdotetaan lakeihin sisällytettäväksi sovellettavia oikeussääntöjä koskevat keskeiset säännökset ja että palvelun tuottajan kanssa tehtävässä sopimuksessa todettaisiin vielä erikseen muista viranomaisista velvoittavien säännösten soveltamisesta.

Ajokorttilaissa säädettäisiin viranomaisten toimivallan jaosta (8 §) ja tehtävistä, jotka voidaan hoitaa palvelutehtävänä (8 a §). Viimeksi mainitussa pykälässä olisivat säännökset palvelujen hankkimisesta julkisista hankinnoista annetun lain mukaisesti alihankintaa koskevia säännöksiä lukuun ottamatta ja oikeudesta yhdistää tehtävät johonkin muuhun viraston hankkimaan palveluun. Lisäksi samassa pykälässä olisivat palvelun tuottajaa koskevat vaatimukset luotettavuudesta ja tehtävän hoidon edellyttämistä resursseista ja tehtävien hoitoon liittyvistä velvoitteista huolehtia tietoturvallisuudesta. Lakiin sisältyisivät myös tarkemmat palvelun tuottajan luotettavuuden arviointia koskevat säännökset (8 d §). Palvelun tuottajan palveluksessa olevien luotettavuutta koskevat säännökset olisivat tiukemmat kuljettajantutkintotoiminnassa toimivilla ajokokeen vas-

taanottajilla kuin esityksessä tarkoitettuja lupatehtäviä tai muita kuljettajantutkintotoiminnan tehtäviä hoidettaessa. Pykälään sisältyisi myös palvelun tuottajan vastuu palveluksessaan olevien luotettavuudesta ja siitä, että näillä olisi julkisen hallintotehtävän hoitamisessa tarvittava tietämys. Lisäksi laissa olisivat säännökset palvelun tuottajan kanssa tehtävän sopimuksen vaatimuksista ja toiminnan valvonnasta, tehtäviä hoidettaessa tietoon saatujen henkilötietojen salassa pitämisestä ja henkilötietolain soveltamisesta sekä vahingonkorvausvastuusta (8 a ja 8 b §). Lakiin sisältyisivät myös säännökset lupamenettelyn vireille saattamisesta (8 c §). Palvelutehtäviä koskevien säännösten yhtenäistämiseksi vastaavat säännökset sisällytettäisiin kuorma- ja linja-auton kuljettajan ammattipätevyydestä annettuun lakiin, taksin kuljettajan ammattipätevyydestä annettuun lakiin ja myös kuljettajantutkintotoiminnan järjestämistä koskevaa lakia tarkennettaisiin vastaavasti.

Ajokorttia, liikenneopettajalupaa, taksin kuljettajan ajolupaa ja vammaisen pysäköintilupaa hakevan on esitettävä lääkärintlausunto. Ajokorttiin ja taksin kuljettajan ajolupaun vaaditaan valokuva ja nimikirjoitusnäyte. Muussa kuin ajokortin hakumenettelyssä on esitettävä haetun luvan myöntämisen edellytyksenä olevat selvitykset. Ajokortin saaminen edellyttää pääsääntöisesti ajokorttilupaa, jossa tutkitaan ajokortin saamisen edellytykset terveysvaatimusten täytymisestä lääkärintlausunnon perusteella ja onko hakijalla rekistereiden mukaan vakinainen asuinpaikka Suomessa. Ajokorttilupa on edellytys kuljettajantutkintoon pääsulle tai jos kuljettajantutkintoa ei vaadita, ajokortin luovuttamiselle. Kuljettajan ammattipätevyyskorttia hakevan on esitettävä vain opetustodistus. Haetun ajokortin tai luvan saamisen edellytyksenä on, ettei hakija ole ajokiellossa. Ajokortin tai luvan kaksoiskappaleen antamisen perusteena on rekisteritietojen mukaisesti voimassa oleva ajokortti tai lupa. Myös tieliikennelakiin sisällytettäisiin vammaisen pysäköintiluvan myöntämisessä sovellettavat palvelutehtävää koskevat säännökset ajokorttilaissa säädetyin mukaisesti.

Kuljettajantutkintotoimintaa koskevat säännökset pysytettäisiin esityksen mukaan

pääosin ennallaan. Kuljettajantutkintotoiminnassa lupamenettelystä poiketen tutkinnon vastaanottaja päättää vastaanottiensa kokeiden perusteella ajokortin edellyttämien käytännön ajotaitoa koskevien vaatimusten täyttymisestä. Kuljettajantutkinnon sisältöä koskevat yhtenäistetyt ajokorttidirektiivin mukaiset ja Liikenteen turvallisuusviraston ohjeistamat vaatimukset. Liikenteen turvallisuusvirasto antaa ajokokeen vastaanottajalta vaaditun kelpoisuustodistuksen. Toimintaa ja toimijoita koskevat yksityiskohtaiset julkisen hallintotehtävän hoitamisen varmistamista koskevat säännökset. Toiminnan riippumattomuuden ja puolueettomuuden varmistamiseksi säännöksissä edellytetään, ettei tutkinnon vastaanottaja saa samanaikaisesti toimia kuljettajaopetuksessa.

Kuljettajantutkinnossa arvioidaan kokelaan edellytykset ajokortin saamiseen. Päätöksellä ajo-oikeuden edellyttämästä ajotaidosta vaikutetaan liikenneturvallisuuteen ja sillä on vaikutuksia myös kansalaisten liikkumismahdollisuuksiin sekä ammatin tai elinkeinon harjoittamiseen. Ajokokeen vastaanottaja arvioi koesuorituksen ja tekee sen pohjalta päätöksen ajokokeen hyväksymisestä tai hylkäämisestä. Esityksessä ei ehdoteta päätösvallan siirtämistä harjoittelijalle. Ajokokeen vastaanottajaksi opiskelevan harjoittelu kuljettajantutkinnon vastaanottajan luona ajokokeita vastaanottavassa yrityksessä on ammatin oppimisen kannalta perusteltua, mutta hänellä ei ole vielä ammatin edellyttämään perustutkintoa eikä hän muutenkaan täytä tehtävän muodollisia kelpoisuusvaatimuksia. Tämä on perusteltua myös siitä syystä, että ajokokeen suorittajia kohdellaan yhdenvertaisesti koetilanteessa kaikissa tutkintopaikoissa. Ajokoesuorituksen arvioi säädetyt kelpoisuusvaatimukset omaava ajokokeen vastaanottaja.

Kuljettajantutkintotoiminnan järjestämistä annetussa laissa säädetään tarvittavien palvelujen hankkimisesta palvelun tuottajan toimesta Liikenteen turvallisuusvirastolta puuttuvan alueorganisaation johdosta. Lakiin sisältyvät yksityiskohtaiset säännökset tehtävän järjestämisestä hyvän hallinnon periaatteiden noudattamiseksi toiminnassa sekä muun muassa ajokokeen vastaanottajan luotettavuudesta ja muodollisista kelpoisuusvaa-

timuksista sekä tehtävien hoitamiseen liittyvästä rikosoikeudellisesta virkavastuusta. Ajokokeen vastaanottajan osaamista ja peruskoulutusta koskevat vähimmäisvaatimukset perustuvat EU:n lainsäädäntöön.

Ajokokeen vastaanottaminen ehdotetaan esityksessä järjestettäväksi niin, että ajokokeita vastaanotettaessa päätöksestä vastaa aina säädetyt kelpoisuusvaatimukset omaava henkilö, joka on koko ajan mukana koetilanteessa.

Esitykseen sisältyisivät myös muutoksenhakua koskevat säännökset. Palveluntuottaja ei käyttäisi lupa-asioissa itsenäistä päätösvaltaa. Käytännössä menettely tapahtuisi ajoneuvoliikennerekisterijärjestelmän avulla. Liikenteen turvallisuusvirasto ohjelmoisi rekisterijärjestelmän lupamenettelykohtaisesti. Järjestelmään syötettävien tietojen mukaisesti lupa-asia etenisi luvan myöntämiseen. Varsinainen lupaharkinta, jota tarvittaisiin vain taksinkuljettajan ajoluvan, opetusluvan ja liikenneopettajaluvan edellyttämän soveltuvuuden kohdalla, tapahtuisi käytännössä virastossa rekisterijärjestelmän siirtäessä tällaisen hakemuksen viraston työjonoon. Menettely yhdenmukaistettaisiin kaikkien lupien myöntämisen kohdalla siten, että muutosta päätöksiin olisi haettava valittamalla Liikenteen turvallisuusviraston päätöksestä hallintolainkäyttölain (586/1996) mukaisesti hallinto-oikeuteen. Tutkinnon vastaanottajan päätöksiin, jotka olisi tehty tutkinnon vastaanottajalle säädetyjä tehtäviä hoidettaessa, voitaisiin ajokorttilain 95 §:n 2 momenttiin ehdotetun muutoksen ja kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetun lain 14 §:n 2 momentin mukaan vaatia oikaisua Liikenteen turvallisuusvirastolta, jonka oikaisun johdosta antamaan päätökseen voitaisiin hakea muutosta hallintolainkäyttölain mukaisesti hallinto-oikeuteen valittamalla. Myös kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä ja taksinkuljettajien ammattipätevyydestä annettuihin lakeihin sisältyisivät yhdenmukaiset muutoksenhakua koskevat säännökset. Mainituissa laeissa säädettyjen koulutuslupien haltijoiden päätöksiin samoin kuin kokeiden vastaanottajien päätöksiin muutosta haettaisiin vaatimalla oikaisua Liikenteen turvallisuusvirastolta.

Esitykseen sisältyvien lakien muutoksenhakuja koskevia säännöksiä ehdotetaan lisäksi muutettaviksi oikeusministeriön esittämän periaatteen mukaisesti valituslupamenettelyn käyttöönotosta säättämällä. Ehdotusten mukaan valituslupamenettelyä sovellettaisiin muissa kuin asianosaisen tai yhteiskunnan kannalta erityisen merkittävässä tai laaja-alaisissa asioissa. Ehdotusten mukaan sitä ei sovellettaisi esimerkiksi elinkeinoluvan peruuttamisessa. Tämän periaatteen mukaisesti ajokorttilain 95 §:ssä ehdotetaan, että valituksen voisi ilman valituslupaa hallinto-oikeuden päätöksestä tehdä autokoululuvan tai liikenneopettajaluvan peruuttamista koskevassa asiassa. Vastaavasti voitaisiin menettellä kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain 26 §:n mukaan koulutuskeskuksen hyväksymisen peruuttamista ja ammattipätevyyskortin peruuttamista koskevassa asiassa, taksinkuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain 38 §:n mukaan ajoluvan peruuttamista ja koulutusluvan peruuttamista koskevassa asiassa ja kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetun lain 14 §:n mukaan ajokokeen vastaanottajan kelpoisuustodistuksen peruuttamista koskevassa asiassa.

Valituslupasäännösten soveltuvuuden arvioinnissa on huomio kiinnitetty erityisesti henkilön elinkeinotoiminnan tai ammatin harjoittamisen jatkamisen kannalta päätöksen merkitykseen asianomaiselle ja siihen, että asianomaisen oikeusturva toteutuu. Päätösten kohdalla on kaikissa tapauksissa aina vähintään kaksi muutoksenhakuastetta käytettävissä, mitä on pidettävä riittävänä henkilön oikeusturvan kannalta.

4.1.8 Palvelutehtävien subdelegointi

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan 3/2013 vp käsitellyt yksityiselle siirretyn julkisen hallintotehtävän edelleen siirtämistä eli subdelegointia. Valiokunnan mielestä julkisten hallintotehtävien subdelegointiin on suhtauduttava lähtökohtaisesti kielteisesti. Ajokorttien ja lupien myöntämistehtävän luonteen vuoksi esityksessä ehdotetaan säädettäväksi, että palvelun tuottaja ei voisi antaa ajokorttien ja lupien myöntämiseen liittyviä tehtäviä alihankintana toisen palvelun tuotta-

jan tehtäväksi. Tämä ehdotetaan koskemaan myös Liikenteen turvallisuusvirastolla ennestään olevia tehtäviä kuten ammattipätevyyskorttien myöntämistä ja kuljettajantutkintojen vastaanottoa. Tältä osin esitys merkitsisi poikkeamista hankintalain alihankintaa koskevista säännöksistä. Rajaus ei koskisi teknisluonteisempaa korttien ja lupien valmistamista ja toimittamista palvelun tuottajan toimesta edellyttäen, että tällöin huomioidaan toiminnan luonne ja sitä koskevien vaatimusten noudattaminen ja valvonta. Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että palvelun tuottajan olisi toimittava Suomessa. Vaatimus ei estäisi ulkomaisen palvelun tuottajan valitsemista, mutta se olisi tehtävien luonteen vuoksi tarpeen toiminnan valvomiseksi ja muun muassa hallinnon yleislaeista ja rikosoikeudellisesta virkavastuusta johtuvien veloitteiden soveltamiseksi julkista hallintotehtävää hoitaviin palveluntuottajiin ja tämän palveluksessa oleviin.

Lupa- ja kuljettajantutkintotehtäviä koskevien säännösten on katsottava täyttävän perustuslakivaliokunnan tehtävän hoidolta ja niitä koskevilta säännöksiltä edellytetyt vaatimukset perustuslain 124 §:ssä tarkoitettua tehtävää hoidettaessa.

4.2 Yksityiselämän ja henkilötietojen suoja

Perustuslain 10 §:n 1 momentin mukaan jokaisen yksityiselämä on suojattu. Henkilötietojen suojasta säädetään momentin mukaan tarkemmin lailla.

Yksityiselämän suojaan sisältyvästä henkilötietojen suojasta säädetään henkilötietolaisissa (523/1999). Henkilötietolalla toteutetaan yksityiselämän suojaa ja muita yksityisyyden suojaa turvaavia perusoikeuksia henkilötietoja käsiteltäessä sekä edistetään hyvän tietojenkäsittelytavan kehittämistä ja noudattamista. Lain mukaan henkilötietoja ovat kaikenlaiset luonnollista henkilöä taikka hänen ominaisuuksiaan tai elinolosuhteitaan kuvaavat merkinnät, jotka voidaan tunnistaa henkilöä koskeviksi. Tietojen käsittelyllä tarkoitetaan muun muassa henkilötietojen keräämistä, tallettamista, järjestämistä, käyttöä, siirtämistä, luovuttamista, säilyttämistä, muuttamista ja yhdistämistä. Arkaluonteisia hen-

kilötietoja ei ilman laissa säädettyä perustetta saa käsitellä. Näitä ovat henkilötiedot, jotka kuvaavat tai on tarkoitettu kuvaamaan mm. rikollista tekoa, rangaistusta tai muuta rikoksen seuraamusta, henkilön terveydentilaa, sairautta tai vammaisuutta. Lain mukaan poikkeus käsittelykieltoon on muun muassa se, että henkilö on antanut nimenomaisen suostumuksen siihen. Henkilötunnuksen käsittely edellyttää henkilön yksiselitteisesti antamaa suostumusta tai, jos käsittelystä säädetään laissa. Laissa säädetään myös tapauksista, jolloin henkilötunnuksen käsittely katsotaan rekisteröidyn yksiselitteisen yksilöimisen vuoksi tärkeäksi, esimerkiksi laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi tai henkilön oikeuksien ja velvollisuuksien toteuttamiseksi.

Palvelutehtävänä hoidettavaksi tarkoitettujen myöntämistehtävien yhteydessä käsitellään hakijan henkilötietoja. Tehtävien hoidon yhteydessä käsitellään hakijan henkilötunnusta, lääkärinlausuntoa, nimikirjoitusnäytettä ja valokuvaa. Lääkärinlausunnot eivät sisällä varsinaisia terveystietoja vaan tiedon siitä täyttyvätkö säädetyt vaatimukset ja siinä voisi olla tieto siitä, suosittelee lääkäri muun lääkärinlausunnon hankkimista. Palvelun tuottajan toimesta ei käsiteltäisi rikostietoja. Vastaavasti menetettäisiin vammaisen pysäköintiluvan kohdalla. Luvan hakemisen yhteydessä käsitellään lääkärinlausuntoa, jos se on ilmoitettu haittaluokka.

Eduskunnan perustuslakivaliokunnan lausunnoissa kuten PeVL 25/1998 vp ja PeVL 12/2002 vp sekä 14/2002 vp on otettu kantaa henkilötietojen suojaa koskevan perusoikeussäännöksen kannalta tärkeistä tiedoista laissa. Niitä ovat rekisteröinnin tavoite, rekisteröitävien henkilötietojen sisältö, sallitut käyttötarkoitukset, luovutettavuus, luovuttaminen teknisen käyttöyhteydessä avulla, säilytysaika, rekisteröidyn oikeusturva sekä että sääntely on tältä osin kattavaa ja yksityiskohtaista. Palvelutehtäviä hoitavat käyttäisivät toiminnassaan ajoneuvoliikennerekisteriä. Ajoneuvoliikennerekisteristä annettuun lakiin sisältyvät säännökset näistä seikoista ja lakiin ehdotetuilla muutoksilla otettaisiin huomioon tehtävien hoitaminen palvelun tuottajien toimesta. Ehdotetuissa muutoksissa huomioitaisiin myös se, että lupien myöntäminen käsi-

teltäisiin jatkossa järjestelmässä ja että hakijoita koskevat tiedot syötettäisiin jo hakemusvaiheessa järjestelmään. Ajoneuvoliikennerekisteristä annettuun lakiin ehdotettavilla muutoksilla huomioitaisiin palvelun tuottajien käyttö lupatehtävissä. Muihin lakeihin sisällytettäisiin säännökset rekisterinpitäjän vastuusta myös palvelutoimintana tehtäviä hoidettaessa, että henkilötietojen käsittely ja suojaus täyttää henkilötietolain vaatimukset myös palvelun tuottajan toiminnassa (esimerkiksi ajokorttilain 8 a §: 4 momentti) ja tämän huomioiminen palvelun tuottajan kanssa tehtävässä sopimuksessa rekisterinpitäjän vastuun toteutumiseksi sekä vaatimukset palvelun tuottajan ja tämän palveluksessa olevan luotettavuudesta ja siitä vastuusta, joka palvelun tuottajalla on siitä, että palveluksessa olevat ovat tietoisia julkisen hallinto-tehtävän hoitamiseen liittyvistä vaatimuksista ja vastuista ja osaavat menetellä tämän mukaisesti.

Yksityiselämän ja henkilötietojen suojan varmistamiseksi esitykseen sisältyisi mahdollisuus toimittaa lääkärinlausunto Liikenteen turvallisuusvirastolle, jos lausunnosta ilmeni muuta hakijan terveydentilaa kuvaavia tietoja kuin lääkärin ilmoitus edellytysten täytymisestä, mistä syystä hakija ei haluaisi tietojen tulevan palvelun tuottajan tietoon. Menettelyn edellytyksenä olisi lisäksi, että hakemus olisi muuten pantu vireille, jotta liite voitaisiin järjestelmässä kohdistaa hakemukseen.

Ulkomaalaislain (301/2004) 28 §:n mukaan ulkoasiainministeriö voi päättää viisumiasioiden liittyvän tehtävän antamisesta ulkoisen palveluntarjoajan suorittavaksi. Viisumisäännösten 43 artiklan 6 kohdan mukaan tällaisia tehtäviä ovat muun muassa tietojen ja hakemusten kerääminen ja hakemusten toimittaminen konsulaatille, viisumimaksun periminen sekä matkustusasiakirjojen ja epäamisilmoitusten toimittaminen hakijoille. Tehtäviin voi kuulua myös biometristen tunnistajien kerääminen. Perustuslakivaliokunta piti mainittua tehtäväkokonaisuutta julkisena hallintotehtävänä, minkä vuoksi sitä tuli arvioida perustuslain 124 §:n kannalta. Perustuslakivaliokunta katsoi (PeVL 55/2010 vp), että hakemusten käsittely, viisumimaksun periminen, matkustusasiakirjojen toimittaminen

sekä biometrinen tunnistaminen ei ole merkittävää julkisen vallan käyttöä. Tehtäväkokonaisuus ja hakemusten suuri määrä huomioon ottaen perustuslakivaliokunta piti tehtävien siirtoa ulkoisella palveluntuottajalle perustuslain 124 §:n mukaisesti tarkoituksenmukaisena. Mainittu tehtävä vastaa ajokortti- ja lupatehtävien hoitamista. Edellä tarkoitettu henkilötietojen käsittely olisi tarpeen henkilöiden yksilöimiseksi hakijan viereille paneman lupahakemuksen käsittelyssä. Tietojen käsittelyn ei katsota olevan esteenä hakemusten käsittelylle palvelun tuottajan toimesta. Tehtävien hoitamista koskevilla vaatimuksilla ja vastuilla varmistettaisiin esityksen mukaan, että näitä tietoja käytettäisiin ja suojattaisiin asianmukaisesti.

4.3 Säästötoimivalta

Esityksessä ehdotetaan laajennettavaksi Liikenteen turvallisuusviraston toimivaltaa oikeussäännösten antamisessa siirtämällä eräät sosiaali- ja terveysministeriölle kuuluneet tehtävät sen vastattaviksi. Liikenteen turvallisuusvirasto antaisi tarkemmat määräykset ajokorttilain 17 ja 18 §:n terveysvaatimuksista pykäliin sisältyvän valtuuden nojalla ja määräykset terveysvaatimusten täyttymisen toteamiseksi tehtävistä lääkärintarkastuksista. Esitykseen sisältyvät ehdotukset tarkempien määräysten antamisesta ajokorttilain 21 §:ssä tarkoitetuista lääkärin ilmoituksista ja 100 §:ssä tarkoitettujen ajoterveysasioissa käytettävien lääkärinlausuntojen ja –todistusten kaavan vahvistamisesta.

Perustuslain 80 §:n 2 momentin mukaan muu kuin mainitun pykälän 1 momentissa tarkoitettu viranomainen, tasavallan presidentti, valtioneuvosto tai ministeriö, voidaan lailla valtuuttaa antamaan oikeussääntöjä määrätyistä asioista, jos siihen on sääntelyn kohteeseen liittyviä erityisiä syitä eikä sääntelyn asiallinen merkitys edellytä, että asiasta säädetään lailla tai asetuksella. Valiokunnan mukaan muiden viranomaisten norminantovalta on perustuslain näkökulmasta poikkeuksellista (PeVM 10/1998 vp, s 123/II ja PeVL 16/2002 vp s. 2/I). 8 Perustuslain 80 §:n 2 momentin mukaan muu kuin 80 §:n 1 momentissa tarkoitettu viranomainen voidaan lailla valtuuttaa antamaan oikeussääntö-

ja määrätyistä asioista, jos siihen on sääntelyn kohteeseen liittyviä erityisiä syitä eikä sääntelyn asiallinen merkitys edellytä, että asiasta säädetään lailla tai asetuksella. Tällaisen valtuutuksen tulee olla soveltamisalaltaan täsmällisesti rajattu. Perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään todennut perustuslain 80 §:n 2 momentin soveltamisesta, että asetuksenantovaltuuksiin verrattuna määräyksenantovaltuuksiin kohdistuu yleistä tarkkarajaisuusvaatimusta pidemmälle menevä vaatimus valtuuden kattamien asioiden määrittelemisestä tarkasti laissa. Valtuuden tulee olla perustuslain nimenomaisen säännöksen mukaan soveltamisalaltaan täsmällisesti rajattu (PeVL 16/2002 vp). Asetuksenantovaltuuksiin verrattuna määräyksenantovaltuuksiin kohdistuu valiokunnan mukaan yleistä tarkkarajaisuusvaatimusta pidemmälle menevä vaatimus valtuuden kattamien asioiden määrittelemisestä tarkasti laissa. Valtuuden tulee perustuslain nimenomaisen säännöksen mukaan olla soveltamisalaltaan täsmällisesti rajattu (PeVL 46/2001 vp, s. 3/I ja PeVL 16/2002 vp, s. 2/I). Perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään käsitellyt myös perustuslain 80 §:n 2 momentissa tarkoitettuja erityisiä syitä (PeVL 17/2004 vp, s. 3/II). Erityiseksi syyksi voidaan katsoa esimerkiksi se, että säänneltävään toimintaan liittyy runsaasti ammatillisia erityispiirteitä.

Toimivalta edellä mainituissa ajoterveyteen liittyvissä asioissa soveltuisi Liikenteen turvallisuusvirastolle siirrettäväksi. Ajokortin terveysvaatimusten täyttymisen toteaminen on perinteisesti ollut lääkärin tehtävä ja tarkempien säännösten kohdalla toimivaltaus säännösten antamiseen asetuksella soveltui sosiaali- ja terveysministeriölle, koska liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla ei ollut tämän alan asiantuntemusta. Sosiaali- ja terveysministeriö on antanut sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen ajoterveydestä (1181/2011). Liikenteen turvallisuusviraston perustamisen myötä myös liikennehallinnon alalla on viranomainen, jolla on lääketieteen asiantuntemusta ja eri liikennemuotojen lääketieteellisiin kysymyksiin liittyviä tehtäviä. Tehtävät osoitettaisiin yhden viranomaisen vastuulle norminantovaltaa ja lääkäreiden ohjeistamiseen liittyviä tehtäviä jakamatta. Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt Lii-

kenteen turvallisuusvirastoa ohjeistamaan lääkärikuntaa ajoterveysasioissa. Viranomaisten toimivallanjaon selkeyden ylläpitämiseksi ja mahdollisten tulkintaerimielisyyksien ehkäisemiseksi ei olisi tarkoituksenmukaista jakaa säännösten ja niihin liittyvien ohjeiden antamista lääkärikunnalle kahden eri hallinnonaloilla toimivan viranomaisen kesken. Liikenteen turvallisuusviraston liikennelääketieteen yksikkö vastaa erilaisista kaikkiin liikennemuotoihin liittyvistä liikennelääketieteen asioista ja sillä on erityisesti liikenneturvallisuuteen ja ajoterveyteen liittyvää osaamista. Ajokortin terveystarkastukset pohjautuvat ajokorttidirektiivin liitteen III vähimmäisvaatimukseen moottoriajoneuvon kuljettajan fyysisestä ja psyykkisestä terveydestä. Direktiivin ajoterveyttä koskevia vaatimuksia ja niiden kehittämistarpeita käsitellään Euroopan unionin tasolla liikennehallinnon tehtävänä ajokorttikomiteassa. Ajoterveyteen liittyvät kysymykset kuuluvat Liikenteen turvallisuusviraston ydintehtäviin. Liikenteen turvallisuusvirastosta annetun lain mukaan viraston tehtävänä on antaa toimialaansa koskevia oikeussääntöjä erikseen säädetyin toimivaltansa puitteissa. Esityksen mukaan Liikenteen turvallisuusvirasto antaisi perustuslain 80 §:n 2 momentissa tarkoitettuja määräyksiä laissa säädetyin toimivaltan puitteissa. Virastolle ehdotettu toimivaltamääräysten antamisessa olisi tarkka ja selkeärajainen (ajokorttilaki 17 ja 18 §). Se koskisi tarkempia terveydentilan vaatimuksia ja niiden täyttymisen toteamiseksi suoritettavia tarkastuksia, tarkempia määräyksiä lääkärin ilmoituksista, jos terveydelliset edellytykset ajokortin voimassa pysyttämiseen on menetetty (ajokorttilaki 21 §). Myös ajoterveysasioissa käytettävien lääkinlomakkeiden kaavan vahvistaminen soveltuisi tähän tehtäväkokonaisuuteen (ajokorttilaki 100 §). Tältä osin säädöstoimivaltan on olemassa perustuslain 80 §:n 2 momentissa tarkoitettuja sääntelyn kohteeseen liittyviä erityisiä syitä eikä sääntelyn asiallinen merkitys edellytä, että asioista säädettäisiin lailla tai asetuksella. Ehdotetut valtuutukset ovat soveltamisalaltaan täsmällisesti rajatut.

Kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetun lain 3 §:n 3 momenttiin sisältyisi valtuus Liikenteen turvallisuusvirastolle an-

taa tarkempia määräyksiä ajokokeen suorituspaikasta. Ajokorttidirektiiviin sisältyy säännöksiä ajokokeen suorituspaikkaa koskevista vaatimuksista. Säännöksellä korvataisiin nykyinen säännös, jonka mukaan virasto määrää ajokoepaikkakunnat. Säännöksen taustalla ovat ajokorttidirektiivin ajokokeen suorittamista koskevat vaatimukset. Virasto vastaa kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä. Valtuus on tarkkarajainen ja siihen on perustuslain 80 §:n 2 momentissa tarkoitettuja erityisiä syitä.

Esitykseen sisältyy lisäksi ehdotuksia valtuussäännösten tarkennuksiksi valtioneuvoston asetuksella annettavista säännöksistä ja niiden sisällöstä (tieliikennelain 28 b ja 28 c §). Perussäännökset yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sisältyisivät näissä tapauksissa lakiin. Tieliikennelain 28 b §:n 1 momenttiin sisältyisi valtuus säätää valtioneuvoston asetuksella niistä liikenne-merkeistä, joiden vaikutusalueella pysäköinti on vammaisen pysäköintiluvalla sallittu kiellostä huolimatta. Lisäksi uuden 28 c §:n 1 momentissa olisi valtuus säätää tarkemmin vamman vaikeusasteesta ja siitä aiheutuvasta haitasta.

4.4 Rangaistussäännösten soveltaminen

Esityksessä ehdotetaan lyhytaikaisesta ajokortista luopumisen johdosta, että uuden kuljettajan B-luokan ajokorttiin liitetyn ehdon noudattamatta jättäminen rangaistaisiin ajokorttilain 93 §:ssä tarkoitettuna ajokorttirikkomuksena, josta seuraamuksena on sakkoa ja että teko huomioidaan ajokielloseuraamusta harkittaessa. Ehdon mukaan B-luokan ajo-oikeuden haltijan on lyhytaikaisen ajokortin voimassaoloa vastaavan määräajan kuluessa esitettävä todistus jatkovaiheiden opetuksen saamisesta, jos hän määräajan päättymisen jälkeen kuljettaa autoa. Samaa ehtoa on tarkoitettu käyttää siirtymäkauden järjestelyssä, jossa lyhytaikaisen ajo-oikeuden haltijoille toimitetaan varsinainen ajokortti ajokorttirikostietojen perusteella.

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan PeVL 23/1997 vp katsonut, että rangaistussäännösten tulee täyttää perusoikeuden rajoittamiselle asetettavat yleiset edellytykset ja että perusoikeusrajoituksen hyväksyttävyyss-

vaatimuksen nojalla kriminalisoinnille on oltava painava yhteiskunnallinen tarve ja perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävä peruste. Suhteellisuusvaatimus puolestaan edellyttää lausunnon mukaan sen arvioimista, onko kriminalisointi välttämätön sen taustalla olevan oikeushyvän suojaamiseksi ja että tältä osin tulee arvioida, onko vastaava tavoite saavutettavissa muulla perusoikeuteen vähemmän puuttuvalla tavalla kuin kriminalisoinnilla.

Julkisen vallan on perustuslain 22 §:n mukaan turvattava perusoikeuksien, kuten turvallisuuden, toteutuminen. Ajokortin suorittamisen vaatimuksista on säädetty yleisen liikenneturvallisuuden ja yksittäisen tienkäyttäjän turvallisuuden ylläpitämiseksi. B-luokan ajokortin suorittaminen edellyttää kolmivaiheisen kuljettajaopetusjärjestelmän suorittamista. Rangaistussäännöksen soveltamisen tarkoituksena on, että kuljettajaopetus viedään päätökseen niin, että kuljettajat saavat kaiken sen osaamisen, joka turvallisuuden ylläpitämiseksi on katsottu tarvittavan. Lyhytaikaisesta ajokortista luopumisen johdosta ajo-oikeus ei päättyisi enää kahden vuoden kuluttua ajo-oikeuden saamisesta eikä kuljettajan tarvitsisi lunastaa uutta korttia, vaan ajo-oikeus jatkuisi normaalisti, jos säädetyssä määräajassa osoitettaisiin edellytysten siihen täyttyvän. Lyhytaikaisen ajokortin käyttö on ollut keino saada kuljettajat viemään koulutus päätökseen, mutta siitä ehdotetaan nyt luovuttavaksi järjestelmän monitulkaisuuden sekä siitä järjestelmälle ja kansalaisille aiheutuvien ylimääräisten kustannusten ja ylimääräisen työn vuoksi. Liikenteen turvallisuusvirasto huolehtisi uusien kuljettajien tiedottamisesta menettelymuutoksia koskevalla yleisellä ja uusille kuljettajille suoraan kohdistetulla tiedottamisella.

Teon rangaistavuus koskisi vain niitä, jotka laiminlöisivät ehdon noudattamisen ja jatkaisivat ajamistaan. Rangaistus olisi lievempi kuin niillä, jotka nykyisin jatkavat ajamista ajo-oikeuden päätyttyä ilman, että lyhytaikaista ajokortti on vaihdettu pysyvään osoittamalla säädetty opetus saaduksi. Seuraamukset kulkuneuvon kuljettamisesta oikeudetta ovat ehtoseuraamusta ankarammat. Rikoslain 23 luvun 10 §:n mukaan seuraamuksena voi olla sakkoa tai vankeutta enin-

tään kuusi kuukautta. Rangaistussäännöksen soveltamiselle on katsottava olevan perustuslain mukainen hyväksyttävä peruste turvallisuuden ylläpitämiseksi ja sen on katsottava täyttävän myös suhteellisuusvaatimuksen. Teon huomioiminen toistaiseksi ajokieltoon määräämisen perusteena olisi niin ikään näiden vaatimusten mukaista. Seuraamukset kohdistuisivat vain niihin, jotka olisivat rikkoneet ehdon noudattamista kuljettamalla autoa opetustodistuksen toimittamiselle säädetyn määräajan jälkeen ja ajo-oikeus voitaisiin palauttaa vasta kun henkilö täyttäisi säädetyt vaatimukset.

Esitykseen sisältyvien lakien muutoksenhakuja koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettaviksi oikeusministeriön esittämän periaatteen mukaisesti valituslupamenettelyn käyttöönotosta säätämällä. Ehdotusten mukaan valituslupamenettelyä sovellettaisiin muissa kuin asianosaisen tai yhteiskunnan kannalta erityisen merkittävässä tai laaja-alaisissa asioissa. Ehdotusten mukaan sitä ei sovellettaisi esimerkiksi elinkeinoluvan peruuttamisessa. Tämän periaatteen mukaisesti ajokorttilain 95 §:ssä ehdotetaan, että valituksen voisi ilman valituslupaa hallinto-oikeuden päätöksestä tehdä autokoululuvan tai liikenneopettajaluvan peruuttamista koskevassa asiassa. Vastaavasti voitaisiin menettellä kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain 26 §:n mukaan koulutuskeskuksen hyväksymisen peruuttamista ja ammattipätevyyskortin peruuttamista koskevassa asiassa, taksinkuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain 38 §:n mukaan ajoluvan peruuttamista ja koulutusluvan peruuttamista koskevassa asiassa ja kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetun lain 14 §:n mukaan ajokokeen vastaanottajan kelpoisuustodistuksen peruuttamista koskevassa asiassa.

Valituslupasäännösten soveltuvuuden arvioinnissa on huomio kiinnitetty erityisesti henkilön elinkeinotoiminnan tai ammatin harjoittamisen jatkamisen kannalta päätöksen merkitykseen asianomaiselle ja siihen, että asianomaisen oikeusturva toteutuu. Päätösten kohdalla on kaikissa tapauksissa aina vähintään kaksi muutoksenhakuastetta käytettävissä, mitä on pidettävä riittävänä henkilön oikeusturvan kannalta.

Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**ajokorttilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan ajokorttilain (386/2011) 3 §:n 1 momentin 2 kohta, 23 §, 39 §:n 1 momentin 5 kohta, 40 §:n 1 momentin 6 kohta ja 97 §:n 2 momentti,
sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 1 momentin 2 kohta laissa 1081/2012, 23 § osaksi laissa 1081/2012 sekä 39 §:n 1 momentin 5 kohta ja 40 §:n 1 momentin 6 kohta laissa 941/2013,
muutetaan 5 §:n 2 momentti, 6 §:n 2 momentin 2 kohta sekä 4 ja 5 momentti, 8–16 §, 17 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohta sekä 2 momentti, 18 §:n 1 momentin 2 kohta sekä 2 momentti, 21 §:n 1 ja 5 momentti, 22 ja 24–27 §, 28 §:n 2 momentin johdantokappale ja 3 momentti, 29 ja 30 §, 31 a §:n 2 momentti, 38 §:n 3 momentti, 42 §:n 1 momentti, 42 a §:n 1 momentti, 43 §, 44 §:n 1 momentin johdantokappale, 45 §:n 1 momentin johdantokappale ja 5 kohta, 54 §, 59 §:n 2 momentin johdantokappale ja 1 kohta sekä 4 momentti, 61 §:n 2 momentti, 62 §, 63 §:n 1 momentin johdantokappale sekä 3 ja 4 momentti, 64 §:n 2 momentin 2 kohta, 65 §:n 2 momentti, 70 §:n 1 momentin 4 kohta, 72 §:n 4 momentin johdantokappale, 76 §, 78 §:n 2 momentin 2 kohta, 84 §, 85 §:n 1 momentti, 88, 89, 91, 91 a ja 95 §, 98 §:n 2 momentti, 100 § ja 101 §:n 1 momentti,
sellaisina kuin niistä ovat 5 §:n 2 momentti, 17 §:n 2 momentti, 18 §:n 2 momentti, 31 a §:n 2 momentti, 64 §:n 2 momentin 2 kohta, 65 §:n 2 momentti, 76, 91, 91 a ja 100 § sekä 101 §:n 1 momentti laissa 1081/2012, 8, 9, 11, 12, 16, 22, 26, 27, 54, 62 ja 84 § osaksi laissa 1081/2012 sekä 42 §:n 1 momentti, 42 a §:n 1 momentti ja 43 § laissa 941/2013, sekä
lisätään lakiin uusi 8 a–8 d ja 15 a §, 47 §:ään uusi 2 momentti, 78 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1081/2012, uusi 5 momentti sekä 106 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1081/2012, uusi 5 momentti seuraavasti:

2 luku

Ajokorttien luokat ja niiden sisältämä ajo-oikeus

5 §

Ikävaatimukset

Edellä 1 momentin 7 ja 9 kohdassa tarkoitettua perustason ammattipätevyyttä ei C-, CE- ja D-luokassa vaadita siltä, joka on mainitun ammattipätevyyden tuottavassa ammattipätevyyslain 6 §:ssä tarkoitettussa ammatillisessa kuljettajakoulutuksessa ja jolla on mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitettu

hyväksymisasiakirja. C1E-, CE-, D1- ja D-luokassa vähimmäisiän lisäksi vaatimuksena on, että ajokortin saaja on saanut tämän lain 37 §:n 2 momentissa tarkoitetun harjoitteluvaiheen ja syventävän vaiheen opetuksen.

6 §

Ajo-oikeus

Ajo-oikeutta ei ole, jos:

2) ajo-oikeuden haltija ei noudata 15 a §:n 2 momentissa tarkoitettua alkolukon käyttöä koskevaa ehtoa;

Ajokiellon tai väliaikaisen ajokiellon päättymisen jälkeen ajo-oikeus alkaa uudelleen, kun poliisi palauttaa ajokortin haltijalleen tai antaa hänelle väliaikaisen ajokortin.

Kuljettajantutkintotodistus oikeuttaa kuuden kuukauden ajan kuljettajantutkinnon suorittamisesta kuljettamaan tutkinnon luokkaa vastaavaa tai siihen sisältyvän luokan ajoneuvoa Suomessa muualla kuin Ahvenanmaalla. Mitä tässä laissa säädetään ajokortin mukana pitämisestä, luovuttamisesta, viranomaisen haltuun ottamisesta sekä viranomaiselle luovuttamisesta ajokieltoon määrättäessä ja ajokorttia luovutettaessa, sovelletaan myös kuljettajantutkintotodistukseen.

8 §

Ajokortteihin, ajokorttilupiin ja eräisiin muihin lupiin liittyvä toimivalta

Liikenteen turvallisuusvirasto myöntää ajokortin, ajokorttiluvan, opetusluvan, moottoripyörän harjoitusluvan ja liikenneopettajaluvan, uudistaa ajokortin ja liikenneopettajaluvan sekä vahvistaa kansainvälisen ajokortin. Liikenteen turvallisuusvirasto antaa ajokorttien ja muiden lupien kaksoiskappaleet sekä peruuttaa ajokorttiluvan.

Poliisi määrää ajokieltoon, väliaikaiseen ajokieltoon ja muuhun seuraamukseen sekä peruuttaa tässä pykälässä tarkoitetut luvat ajokorttilupaa lukuun ottamatta. Poliisi vastaa ajo-oikeuden haltijan ajokyvyn ja ajoterveydentilan valvonnasta ja voi siihen liittyen päättää tästä valvonnasta aiheutuvista toimenpiteistä siten kuin tässä laissa erikseen säädetään.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi päättää ajokorttiluvan tai ajokortin hakemisen yhteydessä esitetyn ajokortin haltuunotosta sen aitousen tutkimista varten, jos ajokorttia epäillään väärennetyksi.

8 a §

Ajokorttiluvan, ajokortin ja eräiden muiden lupien myöntämiseen liittyvä palvelutehtävä

Liikenteen turvallisuusvirasto voi hankkia 8 §:n 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien hoitamisessa tarvittavia palveluja Suomessa

toimivilta yksityisiltä tai julkisilta palvelun tuottajilta. Palvelutehtävä voi sisältää hakemusasiakirjojen vastaanottamisen ja niiden tietojen kirjaamisen rekisteriin, joita hakemuksen käsittely edellyttää, ajokortti- ja lupamenettelyyn liittyvän neuvonnan, tietojen välittämisen hakijalle, haetun ajokortin tai luvan luovuttamisen, jollei sitä postiteta hakijalle, palautettavan ajokortin tai luvan vastaanottamisen sekä muut vastaavat hakemusmenettelyyn liittyvät tehtävät. Tässä pykälässä tarkoitettuja tehtäviä ei voida hoitaa alihankkijaa käyttäen. Tässä pykälässä tarkoitettujen tehtävien on suoritettava Suomessa.

Palvelujen hankintaan sovelletaan julkisista hankinnoista annettua lakia (348/2007) alihankintaa koskevia säännöksiä lukuun ottamatta. Edellä 1 momentissa säädetty tehtävä voidaan yhdistää muuhun Liikenteen turvallisuusviraston hankkimaan palveluun.

Palvelun tuottajan on oltava luotettava ja tällä on oltava tehtävän hoitamisen edellyttämä henkilöstö sekä muut tekniset, taloudelliset ja toiminnalliset valmiudet ja valmiudet huolehtia tehtävän edellyttämästä tietoturvalisuudesta ja tietosuojasta.

Liikenteen turvallisuusviraston on sovittava palvelun tuottajan kanssa palvelutehtävän laajuudesta ja sen hoitamiseen liittyvistä muista vaatimuksista niin, että rekisterinpitäjän vastuut henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuudesta toteutuvat myös palvelun tuottajan toiminnassa ja että hyvän hallinnon vaatimukset muutenkin toteutuvat. Liikenteen turvallisuusviraston on valvottava palvelun tuottajan toimintaa ja sillä on oikeus tehdä tarkastuksia paikoissa, joissa harjoitetaan tässä pykälässä tarkoitettua palvelutoimintaa. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa. Palvelun tuottajan on annettava valvonnassa tarvittavat tiedot ja järjestettävä olosuhteet sellaisiksi, että valvonta ja tarkastukset voidaan suorittaa asianmukaisesti.

Tässä pykälässä tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä hoidettaessa noudatettavista hyvän hallinnon periaatteista säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), henkilötietolaissa (523/1999), sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003), hallintolaissa (434/2003), kielilaissa

(423/2003) ja saamen kielilaissa (1086/2003). Palvelun tuottajaan ja tämän palveluksessa olevaan sovelletaan näitä tehtäviä hoidettaessa rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

8 b §

Palvelutehtävää koskeva sopimus

Ajokorttilupia, ajokortteja ja muita lupia koskevan palvelutehtävän hoitamista koskevassa sopimuksessa on 8 a §:n 4 momentissa säädetyn palvelutehtävän laajuuden lisäksi sovittava ainakin:

- 1) palvelun tuottajan toimialueesta;
- 2) toimialueella sijaitsevien toimipaikkojen vähimmäismäärästä, sijainnista ja palveluajoista;
- 3) palvelutehtävän hoitamisen asettamista vaatimuksista toimitiloille, tietoliikenneyhteyksille, tietojärjestelmän tasolle ja tietoturvallisuudelle sekä laitteille, varusteille ja yleensä toiminnalle;
- 4) tehtäviä hoitavien henkilöiden riittävän ammattitaidon varmistamiseksi noudatettavasta menettelystä;
- 5) ajoneuvoliikennerekisterin käyttämisessä ja tietojen tallettamisessa noudatettavasta menettelystä henkilötietojen suojan ja huolellisuusveloitteen toteutumiseksi tietojen käsittelyssä sekä palvelun tuottajalta edellytettävän tietosuojan ja tietoturvan osoittamisesta;
- 6) toimintaan liittyvien asiakirjojen säilyttämisestä ja arkistoinnista;
- 7) lupamaksujen perimisessä ja tilittämisessä Liikenteen turvallisuusvirastolle noudatettavasta menettelystä;
- 8) korvauksesta, jonka Liikenteen turvallisuusvirasto suorittaa palvelun tuottajalle ja sen suorittamistavasta;
- 9) sopimuskaudesta, toiminnan aloittamisesta ja sopimuksen päättymisestä kesken sopimuskauden;
- 10) valvonnan palveluntuottajalle asettamista vaatimuksista ja havaituista puutteista ja laiminlyönneistä aiheutuvista seuraamuksista;

11) palvelun tuottajan ilmoitusvelvollisuudesta sellaisista muutoksista tehtävien hoitamisessa, joilla voi olla olennaista vaikutusta tehtävien asianmukaiseen hoitamiseen;

12) tehtävän asianmukaisen hoitamisen kannalta tarpeellisista seikoista ottaen huomioon viranomaisia velvoittavat tietoturvasuutta koskevat säännökset.

8 c §

Ajokorttilupia, ajokortteja ja eräitä muita lupia koskevan hakemusasian vireille saattaminen ja eräät ilmoitukset

Ajokorttilupaa, ajokorttia ja muuta 8 §:n 1 momentissa mainittua lupaa koskeva hakemus voidaan toimittaa sähköisesti tai Liikenteen turvallisuusviraston osoittamalle palveluntuottajalle.

Autokoululupaa koskeva hakemus tai tässä laissa säädetty autokoulutoimintaan liittyvä ilmoitus toimitetaan Liikenteen turvallisuusvirastolle.

Jos 1 momentissa tarkoitettuun hakemukseen liitettävässä lääkärintuomiossa on terveysvaatimusten täyttymistä koskevan merkinnän lisäksi muu hakijan terveydentilaa kuvaava tieto, liite voidaan palvelun tuottajalle luovuttamisen sijaan toimittaa Liikenteen turvallisuusvirastoon sen jälkeen kun hakemus on laitettu vireille.

8 d §

Palvelun tuottajan luotettavuuden arviointi

Palvelun tuottajaa ei voida pitää 8 a §:n 3 momentissa tarkoitettulla tavalla luotettavana, jos palvelun tuottaja, tai yhtiömuodossa toimivan palvelun tuottajan hallituksen tai hallintoneuvoston jäsen tai varajäsen, toimitusjohtaja, vastuunalainen yhtiömies tai avoimessa yhtiössä yhtiömies, taikka muussa määräävässä asemassa oleva henkilö on toiminnallaan osoittanut olevansa ilmeisen sopimaton hoitamaan 8 §:n 2 momentissa tarkoitettua tehtävää. Palvelun tuottajaa ei ainkaan voida pitää luotettavana, jos edellä mainittu henkilö on lainvoiman saaneella tuomilla tuomittu viiden viimeisen vuoden aikana vankeusrangaistukseen tai kolmen viimeisen

vuoden aikana sakkorangaistukseen vakavasta, työsuhdetta, elinkeinon harjoittamista, kirjanpitoa, velkasuhdetta, liikenteen harjoittamista, kuljettajantutkintotoimintaa, ajoneuvojen rekisteröintiä tai katsastusta koskevien taikka muita liikenneturvallisuutta koskevien säännösten tai määräysten rikkomisesta ja teon katsottava osoittavan henkilön olevan ilmeisen sopimaton hoitamaan edellä tarkoitettua tehtävää.

Palvelun tuottaja vastaa siitä, että sen palveluksessa olevilla on tieto 8 §:n 2 momentissa tarkoitettujen lupatehtävien hoitamiseen liittyvistä vaatimuksista ja vastuista ja kyky toimia sen mukaisesti sekä siitä, että he ovat siten luotettavia kuin tässä tarkoitettujen lupatehtävien hoitamiseen vaaditaan.

Viranomaisen oikeudesta saada rikosrekisteritietoja luotettavuuden arvioimiseksi säädetään rikosrekisterilaissa (770/1993).

9 §

Ajokorttiluvan hakeminen

Henkilöllä voi olla vain yhdessä Euroopan unionin valtiossa (EU-valtio) tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa (ETA-valtio) myönnetty ajokortti tai muu sellainen ulkomailla annettu ajokortti, joka hyväksytään Suomessa. Jos hakijalla on tällainen ajokortti, ajokorttilupa voidaan myöntää vain sen korvaamiseksi tässä laissa tarkoitettulla ajokortilla.

Ajokorttilupa voidaan myöntää aikaisintaan vuotta ennen kuin hakija täyttää ajokortin luokkaa vastaavan ikävaatimuksen. B-luokan ajokorttilupa voidaan kuitenkin myöntää aikaisintaan kaksi vuotta ennen ikävaatimuksen täyttymistä. Edellä 7 §:n 4 momentissa tarkoitettun ajoneuvoyhdistelmän ajo-oikeutta varten ajokorttilupaa hakevalla on oltava B-luokan ajo-oikeus.

Hakemus voidaan tehdä sähköisesti taikka henkilökohtaisesti tai asiamiestä käyttäen. Hakijan on kuitenkin todistettava henkilöllisyytensä ajokorttilupaa haettaessa tai ajokorttia luovutettaessa taikka kuljettajantutkinnon vastaanottajalle kuljettajantutkintoa suoritettaessa.

Ajokorttilupaa tai ajokorttia koskeva hakemus raukeaa, jos sitä ei hakijasta johtuvas-

ta syystä ole voitu käsitellä vuoden kuluessa hakemuksen saapumisesta. Jos hakemus raukeaa, tieto hakemuksesta poistetaan ajoneuvoliikennerekisteristä.

Mitä tässä laissa säädetään ajokorttiluvan hakemisesta, koskee myös ajokortin hakemista, jollei ajokorttia varten vaadita ajokorttilupaa. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ajokorttiluvan ja ajokortin hakemisesta.

10 §

Hakemuksen liitteet

Hakemukseen on liitettävä:

1) enintään kuusi kuukautta aikaisemmin annettu lääkärintlausunto ja lisäksi erikoislääkärintlausunto, jos sellainen on esitetyn lääkärintlausunnon tai muutoin Liikenteen turvallisuusviraston tietoon tulleen syyn johdosta tarpeen hakemuksen käsittelemiseksi;

2) valokuva, joka täyttää passivalokuvan vaatimukset lukuun ottamatta vaatimusta siitä, että valokuva on korkeintaan kuusi kuukautta aikaisemmin otettu, jollei ajokortissa käytetä ajoneuvoliikennerekisteriin aiemmin tallennettua valokuvaa tai jos valokuvan liittäminen hakemukseen ei 31 §:n mukaan ole tarpeen;

3) hakijan nimikirjoitusnäyte, joka on digitoitavissa, jollei ajokortissa käytetä ajoneuvoliikennerekisteriin aiemmin tallennettua nimikirjoitusnäytettä;

4) ilmoitus siitä, onko hakijalla muussa EU- tai ETA-valtiossa myönnetty ajokortti, ja vakuutus siitä, että hän ei ole ajokiellossa eikä hänen ajokorttiaan ole rajoitettu, poistettu tai määräajaksi peruutettu jossakin muussa EU- tai ETA-valtiossa;

5) viranomaisen, työnantajan tai muun vastaavan tahon antama selvitys myöntämisperusteesta ja ajokortin tarpeellisuudesta tehtävissä, jos hakemus koskee ajokortin saamista 5 §:n 4 momentissa tarkoitettuja ajoja varten;

6) huoltajien suostumus, jos haetun ajokorttiluokan vähimmäisikävaatimus on 15 tai 16 vuotta ja hakija ei ole täyttänyt 18 vuotta.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua selvitystä ei kuitenkaan vaadita, ellei se lääkärintlausunnosta tai muutoin Liikenteen tur-

vallisuusviraston tietoon tulleesta syystä ole tarpeen, jos:

1) hakijalla on hakemuksessa tarkoitettuun ryhmään kuuluva voimassa oleva ajokortti eikä ajokortin uudistamista koskevista säännöksistä muuta johdu;

2) hakija on puolustusvoimissa varusmiespalveluksen yhteydessä suorittanut haettua luokkaa vastaavan kuljettajantutkimnon korkeintaan kaksi vuotta aikaisemmin;

3) hakijalla on muussa EU- tai ETA-valtiossa annettu vastaavan luokan voimassa oleva ajokortti, jollei ajokortin uudistamista koskevista säännöksistä muuta johdu.

Ryhmän 1 ajokorttia suoritettaessa hyväksytään 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun lääkärinlausunnon sijaan myös jäljennös voimassa olevasta nuorison terveystodistuksesta.

Lääkärinlausunnossa on terveysvaatimusten täyttymistä arvioitaessa otettava erityisesti huomioon ikäänymisen vaikutukset ajoterveyteen ja terveysvaatimusten täyttymiseen, jos ryhmän 1 ajokorttiluvan hakija on täyttänyt 70 vuotta ja ryhmän 2 ajokorttiluvan hakija 68 vuotta.

Edellä 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetun selvityksen antajan on noudattaen mitä 8 c §:n 1 momentissa säädetään hakemuksen toimittamisesta ilmoitettava Liikenteen turvallisuusvirastolle sellaisista tehtävän hoitamisesta tapahtuvista muutoksista, jotka liittyvät todistuksen antamiseen. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetun selvityksen antamiseen liittyvistä ja tarvittaessa muista 1 momentin vaatimuksista.

Edellä 2 momentin 3 kohdasta poiketen lääkärinlausunto on kuitenkin esitettävä, jos ryhmään 2 kuuluvan ajokortin haltija on täyttänyt 45 vuotta ja ajokortin myöntämisestä on kulunut vähintään 5 vuotta sekä jos ajokortin haltija on täyttänyt 70 vuotta ja ryhmään 1 kuuluvan ajokortin myöntämisestä on kulunut vähintään 5 vuotta tai ryhmään 2 kuuluvan ajokortin myöntämisestä on kulunut vähintään 2 vuotta.

11 §

Poikkeukset ajokorttiluvan vaatimisesta

Uutta ajokorttilupaa ei vaadita jos:

1) haetaan ajokortin kaksoiskappaletta taikka 16 §:ssä tarkoitetun ehdon tai rajoituksen tai 3 §:n 6 kohdassa tarkoitetun ammatti-pätevyuden merkitsemistä ajokorttiin;

2) haetaan ajokortin uudistamista ennen sen voimassaoloajan päättymistä.

Edellä 1 momentista poiketen ajokorttilupa vaaditaan, jos on kysymys muussa EU- tai ETA-valtiossa annetun ajokortin kaksoiskappaleesta tai uudistamisesta.

12 §

Ajokorttiluvan myöntämisen edellytykset

Ajokorttilupa myönnetään, jos:

1) hakija täyttää ajokorttiluvan terveysvaatimukset;

2) hakijalla on vakinainen asuinpaikka Suomessa tai hän opiskelee täällä ja opiskelu on jatkunut vähintään kuusi kuukautta;

3) hakija ei ole ajokiellossa tai väliaikaisessa ajokiellossa Suomessa tai jossain muussa EU- tai ETA-valtiossa eikä hänen ajokorttiaan ole rajoitettu, poistettu tai määräajaksi peruutettu jossain muussa EU- tai ETA-valtiossa;

4) hakija esittää opetustodistuksen, jos sellainen tämän lain mukaan vaaditaan silloin, kun kuljettajantutkimnon suorittamista ei edellytetä.

Ajokorttilupa voidaan 1 momentin 1 kohdan estämättä myöntää, jos henkilö täyttää säädetyt vaatimukset alkolukkoa käyttäen. Kuhunkin ajokorttilupaan merkittävään luokkaan on liitettävä ehto alkolukon käytöstä.

Muussa EU- tai ETA-valtiossa annettua ajokorttia vaihdettaessa 10 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua selvitystä ei vaadita, ellei kysymys ole sellaisesta ajokortin uudistamisesta, joka tämän lain mukaan edellyttää mainitun selvityksen esittämistä.

13 §

Ajokorttilupahakemuksen ratkaiseminen

Ajokorttilupahakemus on ratkaistava ilman aiheetonta viivytystä.

Ajokortin edellytysten täyttyminen on tarvittaessa tarkistettava Euroopan unionin ajokorttiverkostoa käyttäen.

14 §

Ajokorttiluvan myöntäminen

CE-luokan ajokorttiluvan hakijalle myönnetään myös D1E- tai DE-luokan ajokorttilupa, jos hänellä on D1- tai D-luokan ajokortti. Ryhmään 2 kuuluvaa E-luokan ajokorttilupaa hakevalle myönnetään myös BE-luokan ajokorttilupa.

Jos kysymyksessä on ulkomailla annetun ajokortin vaihtaminen uutta kuljettajantutkintoa vaatimatta, ajokorttiin on tehtävä merkintä vaihdon perusteena olevan ajokortin myöntäjästä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää ajokortin vaihtamisen vaatimuksista ja vaihdon perusteena olevan ajokortin tietojen merkitsemistavasta ajoneuvo-liikennerekisteriin, niiden merkitsemisestä ajokorttiin ja muiden ajokortin tietojen merkitsemisestä.

Ajokorttilupa on voimassa kaksi vuotta.

15 §

Ajokorttiluvan peruuttaminen

Liikenteen turvallisuusviraston on peruuttettava ajokorttilupa, jos sen saaja ei enää täytä ajokorttiluvan myöntämisen edellytyksiä. Ajokorttilupaa ei kuitenkaan peruuteta, jos poliisi on määrännyt ajokorttiluvan haltijan ajokieltoon. Jos ajokorttiluvan jotain luokkaa vastaava ajo-oikeus on alkanut, ajokorttilupa peruutetaan siltä osin kuin ajo-oikeus ei ole alkanut.

15 a §

Ajokortin luokan muuttaminen

Jos ajo-oikeuden haltija ei enää täytä ajo-oikeuden luokkaa vastaavan ajokorttiluvan myöntämisen edellytyksiä tai sitä vastaavaa ikävaatimusta, poliisi voi muuttaa ajokortin luokituksen pysyvästi tai enintään kahden vuoden määräajaksi sellaista luokitusta vastaavaksi, jonka edellytykset henkilö täyttää.

Poliisi voi muuttaa alkolukolla valvottuun ajo-oikeuteen määrätyn henkilön ajo-oikeuden niin, että se sisältää yhteen tai useampaan luokkaan kuuluvien ajoneuvojen kuljettamisen valvotun ajo-oikeuden ajan, ja asettaa ehdon alkolukon käytöstä ajoneuvoa kuljetettaessa. Ryhmän 2 luokkia sisältävä ajo-oikeus voidaan pysyttää voimassa myös ilman B-luokan ajo-oikeutta, mutta ajokorttiin on tällöin merkittävä rajoitus, että se on voimassa vain Suomessa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu määräajaksi muutettu ajo-oikeus palautuu ennalleen, kun ajo-oikeuden haltija osoittaa poliisille täyttävänsä jälleen ajo-oikeuden edellytykset ja poliisi palauttaa hallussaan olevan ajo-oikeutta vastaavan ajokortin. Edellä 2 momentissa tarkoitettu ajo-oikeus palautuu ennalleen, kun alkolukolla valvottu ajo-oikeus päättyy ja poliisi palauttaa hallussaan olevan aiempaa ajo-oikeutta vastaavan ajokortin.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettua muutettua ajo-oikeuden haltijan on luovutettava ajokorttinsa poliisille ja haettava uutta luokitusta vastaavaa ajokorttia Liikenteen turvallisuusvirastolta. Poliisi voi tässä pykälässä tarkoitettujen toimenpiteiden yhteydessä antaa väliaikaisen ajokortin, jos muuta ajokorttia ei luovuteta.

16 §

Ajokortin ehdot ja rajoitukset

Ajokorttilupaan ja ajokorttiin voidaan 5 §:n 3 ja 4 momentissa sekä 15 a §:n 2 momentissa säädettyjen ehtojen ja rajoitusten lisäksi liittää ehto, jonka mukaan ajo-oikeuden haltijan:

1) on käytettävä ajaessaan silmälaseja tai muita korjaavia linssejä, kuulolaitetta, alkolukkoa taikka proteesia tai muuta ortopedistä apuvälinettä, jos hän vain niitä käyttäen täyttää säädetyt terveysvaatimukset tai kykenee kuljettamaan ajoneuvoa;

2) kuljettamassa ajoneuvossa on oltava automaattivaihteisto, jollei 7 §:n 6 momentista muuta johdu, tai kuljettajantutkinnon vastaanottajan hyväksymät erityiset ajohallintalaitteet, joita käyttäen hän on kuljettajantutkinnon ajokokeessa tai käsittelykokeessa taikka poliisin määräämässä ajonäytteessä

osoittanut kykenevänsä kuljettamaan ajoneuvoa;

3) on toimitettava määrääjän kuluttua poliisille lääkärin- tai erikoislääkärintodistus;

4) on auton ensimmäistä ajokorttia suoritettaessa viimeistään kahden vuoden kuluttua B-luokan ajo-oikeuden saamisesta toimitettava Liikenteen turvallisuusvirastolle todistus harjoitteluvaiheen ja syventävän vaiheen opetuksen saamisesta, jos hän kuljettaa autoa määrääjän päättymisen jälkeen.

Liikenteen turvallisuusvirasto päättää ehdoista ja rajoituksista. Jos ehdon tai rajoituksen asettaminen tai muutos aiheutuu tämän lain nojalla poliisin toimivaltaan kuuluvasta toimenpiteestä, siitä päättää poliisi. Kuljettajantutkimnon vastaanottaja asettaa 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun ehdon tai rajoituksen ajokokeessa, käsittelykokeessa tai ajonäytteessä käytetyn ajoneuvon perusteella.

Ehdoista ja rajoituksista on 1 momentin 3 ja 4 kohtaa lukuun ottamatta tehtävä merkinntä ajokorttiin sen ajokorttiluokan yhteyteen, jota ehto tai rajoitus koskee.

17 §

Ajokortin terveysvaatimukset ryhmässä 1

Ryhmään 1 kuuluvia luokkia vastaavan ajokorttiluvan edellytyksenä on seuraavien terveysvaatimusten täyttäminen:

2) hakijan näkökenttä täyttää ajokorteista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/126/EY, jäljempänä *ajokorttidirektiivi*, liitteessä III säädetyt näkökenttää koskevat vähimmäisvaatimukset niin, että näkökenttä ei heikennä olennaisesti hänen kykyään kuljettaa turvallisesti tähän ryhmään kuuluvaa ajoneuvoa;

3) hakijalla ei ole sellaista ajokorttidirektiivin liitteessä III mainittua vikaa, sairautta tai vammaa, joka olennaisesti heikentää hänen kykyään toimia tässä momentissa mainittuun luokkaan kuuluvan ajoneuvon kuljettajana tai, jos hänellä on ajokykyyn vaikuttava vika, sairaus tai vamma, se ei heikennä olennaisesti hänen kykyään toimia automaattivaihteisen tai alkolukolla taikka erityisin ajohallintalaittein varustetun ajoneuvon kuljettajana.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja ajokorttidirektiivin vähimmäisvaatimuksista voidaan erityisestä syystä poiketa, jos kohdan vaatimukset muutoin täyttyvät erikoislääkärin todistuksen ja tarvittaessa suoritettavan ajokokeen perusteella. Liikenteen turvallisuusvirasto antaa tarkemmat määräykset 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua näkökenttää koskevien vaatimusten täyttymisestä ja näkökenttävaatimuksista poikkeamisesta tämän momentin perusteella sekä 3 kohdassa tarkoitettuja muita terveysvaatimuksia koskevien vaatimusten täyttymisestä. Liikenteen turvallisuusvirasto antaa tarkemmat määräykset terveysvaatimusten täyttymisen tutkimiseksi ja ajoterveyden arvioimiseksi tehtävistä tarkastuksista ja niiden sisällöstä niin, että ajokorttidirektiivin ja liikenneturvallisuuden vaatimukset täyttyvät.

18 §

Ajokortin terveysvaatimukset ryhmässä 2

Ryhmään 2 kuuluvia luokkia vastaavan ajokorttiluvan edellytyksenä on seuraavien terveysvaatimusten täyttäminen:

2) hakijan molempien silmien näkökenttä täyttää ajokorttidirektiivin liitteessä III säädetyt näkökenttää koskevat vähimmäisvaatimukset niin, että näkökenttä ei heikennä olennaisesti hänen kykyään kuljettaa turvallisesti tähän ryhmään kuuluvaa ajoneuvoa;

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa tarkemmat määräykset 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua näkökenttää ja 4 kohdassa tarkoitettuja muita terveysvaatimuksia koskevien vaatimusten täyttymisestä. Liikenteen turvallisuusvirasto antaa tarkemmat määräykset terveysvaatimusten täyttymisen tutkimiseksi ja ajoterveyden arvioimiseksi tehtävistä tarkastuksista ja niiden sisällöstä niin, että ajokorttidirektiivin ja liikenneturvallisuuden vaatimukset täyttyvät.

21 §

Ajoterveydentilaa koskevat ilmoitukset

Sen estämättä, mitä tietojen salassapitovelvollisuudesta säädetään, lääkärin on ilmoitettava poliisille, jos hän toteaa, ettei ajokorttiluvan hakija tai ajo-oikeuden haltija enää täytä 17 tai 18 §:ssä tarkoitettuja terveysvaatimuksia terveydentilan muuten kuin tilapäisesti tapahtuneen heikentymisen tai jatkuvan päihteiden väärinkäytön takia.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkemmat määräykset ilmoituksen tekemisestä.

22 §

Ajokorttien voimassaoloajat

Ryhmään 1 kuuluva ajokortti annetaan 15 vuodeksi kerrallaan ja kuitenkin enintään määräajaksi, joka päättyy hakijan täyttäessä 70 vuotta. Tämän jälkeen ajokortti annetaan viideksi vuodeksi kerrallaan. Ajokortti annetaan viideksi vuodeksi myös silloin, jos ajokorttiluvan hakija on täyttänyt 65 vuotta tai jos ajokorttia uudistettaessa hän täyttää mainitun iän uudistettavan ajokortin voimassaolon aikana. Ajokortti on annettava tässä momentissa tarkoitettua lyhyemmäksi määräajaksi, jos lääkärinlausunnossa sitä edellytetään.

Ryhmään 2 kuuluvia luokkia sisältävä ajokortti annetaan viideksi vuodeksi kerrallaan ja kuitenkin enintään määräajaksi, joka päättyy hakijan täyttäessä 70 vuotta. Tämän jälkeen ajokortti annetaan kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Ajokortti annetaan kuitenkin kahdeksi vuodeksi, jos ajokorttiluvan hakija on täyttänyt 68 vuotta tai jos ajokorttia uudistettaessa hän täyttää mainitun iän uudistettavan ajokortin voimassaolon aikana. Ajokortti on annettava tässä momentissa tarkoitettua lyhyemmäksi ajaksi, jos lääkärinlausunnossa sitä edellytetään.

Jos ajokortin kelpoisuutta laajennetaan sen voimassa ollessa, uusi ajokortti annetaan uudeksi enintään 1 tai 2 momentissa tarkoitetuksi määräajaksi. Jos uusi ajokortti annetaan 11 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua merkinnän tekemiseksi ajokorttiin, se on voimassa alkuperäisen ajokortin voimassaolon päättymispäivään.

Ajokortti on voimassa 1 ja 2 momentissa tarkoitettua määräajan 6 §:n 1 momentissa

tarkoitettua asiakirjan antamisesta taikka, jos kuljettajantutkintoa ei suoriteta, siitä, kun ajokortin luovuttamisen edellytykset täyttyvät. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarvittaessa tarkempia säännöksiä ajokortin voimassaolon vaatimuksista.

24 §

Ajokortin luovuttamisen edellytykset

Ajokortti luovutetaan hakijalle:

1) jolla on ajokorttilupa, jos se 11 §:n mukaan vaaditaan;

2) joka täyttää säädetyn ikävaatimuksen;

3) joka on suorittanut hyväksytysti ajokorttiluvan luokkaa vastaavan kuljettajantutkinnon.

Edellä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua kuljettajantutkintoa ei kuitenkaan vaadita, jos:

1) moottoripyörän ajo-oikeuden haltija, jolla on ollut kyseisen luokan ajokortti vähintään kahden vuoden ajan, osoittaa saaneensa koulutuksen, joka vaaditaan moottoripyörän ajokorttiluokan korottamiseksi lähimpään ylempään luokkaan;

2) hakijalla on luokaltaan vastaava muussa EU- tai ETA-valtiossa annettu voimassa oleva ajokortti, jollei ajokortin uudistamista koskevasta säännöksestä muuta johdu;

3) hakijalla on muu voimassa oleva ulkomainen ajokortti, joka tämän lain nojalla voidaan vaihtaa suomalaiseen ajokorttiin uutta kuljettajantutkintoa suorittamatta.

Edellä 1 momentin 3 kohdan täytyminen on osoitettava todistuksella kuljettajantutkinnon suorittamisesta enintään kaksi vuotta aikaisemmin, jos kysymyksessä on ryhmän 1 ajokorttiluokkaa vastaava tutkinto, tai enintään vuotta aikaisemmin, jos kysymyksessä on ryhmän 2 ajokorttiluokkaa vastaava tutkinto. Myös vastaava todistus kuljettajantutkinnon suorittamisesta puolustusvoimissa tai Ahvenanmaalla hyväksytään.

Edellä 3 momentissa säädetystä poiketen puolustusvoimissa varusmiespalveluksen aikana suoritettu C-, CE- ja D-luokan tutkinto voi kuitenkin olla suoritettu enintään kolme vuotta aikaisemmin.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä luovuttamisen edelly-

tysten osoittamisen määräajoista ja muista ajokortin luovuttamisen edellytyksistä. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetusta opetuksesta ja sen vähimmäismäärästä.

Edellä 2 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitetun ajokortin perusteella annettavaan ajokorttiin on tehtävä merkintä vaihdon perusteena olevan ajokortin myöntäjistä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää ajokortin vaihtamisen vaatimuksista ja hakijalla ennestään olevan ajokortin tietojen tallettamisesta ajoneuvoliikennerekisteriin ja tietojen merkitsemisestä ajokorttiin.

25 §

Ajokortin luovuttamisen esteet

Ajokorttia ei luovuteta, jos:

- 1) ajokorttilupa on peruutettu;
- 2) ajokorttiluvan myöntämisen jälkeen on ilmennyt este ajokorttiluvan myöntämiselle;
- 3) ajokorttiluvan haltija on ajokiellossa tai väliaikaisessa ajokiellossa.

Jos hakijalla on ennestään ajokortti, hänen on palautettava se uutta ajokorttia luovutettaessa, jollei toisin säädetä. Jos hakija ei palauta hänellä ennestään olevaa Suomessa, Ahvenanmaalla tai ulkomailla annettua ajokorttia, hänen on annettava selvitys ajokortin häviöisestä, tuhoutumisesta tai katoamisesta. Jos ajokortti myöhemmin löytyy, se on palautettava Liikenteen turvallisuusvirastolle.

26 §

Ajokortin luovuttaminen

Ajokortti toimitetaan hakijalle postitse. Jos postitse toimittaminen ei hakijalla ennestään olevan ajokortin viranomaisen haltuun saamiseksi tai muusta asiakirjaturvallisuuteen tai tässä laissa säädettyyn tehtävään liittyvästä syystä ole mahdollista, ajokortin luovuttaa Liikenteen turvallisuusvirasto. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, mitkä ajokortit postitetaan ja postittamisessa noudatettavasta menettelystä ja muista postittamisen vaatimuksista sekä hakijalla ennestään olevan ajokortin palauttamisesta viranomaiselle.

Ajokortin luovuttamisen yhteydessä palautettu muussa EU- tai ETA-valtiossa annettu ajokortti on palautettava kortin myöntäjälle ja ilmoitettava syy ajokortin palauttamiseen.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ajokorttia luovutettaessa palautetun ajokortin säilyttämisestä ja 2 momentissa tarkoitetun ajokortin palauttamisesta myöntäjälleen.

27 §

Ajokortin uudistaminen

Ajokortin uudistamista 22 §:ssä tarkoitukseksi määräajaksi haetaan noudattaen, mitä 9 §:n 3 momentissa säädetään ajokorttiluvan hakemisesta. Hakemukseen on liitettävä:

1) 10 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu valokuva, jos se on mainitun kohdan mukaan tarpeen;

2) 10 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu nimikirjoitusnäyte, jos se on mainitun kohdan mukaan tarpeen;

3) lääkärinlausunto, jos ryhmään 1 kuuluvan ajokortin uudistamista hakeva on täyttänyt 70 vuotta tai täyttää mainitun iän uudistettavan ajokortin voimassaolon aikana tai, jos ryhmään 2 kuuluvia luokkia sisältävän ajokortin uudistamista hakeva on täyttänyt 45 vuotta tai täyttää mainitun iän uudistettavan ajokortin voimassaolon aikana taikka, jos sellainen on esitetyn lääkärinlausunnon tai muutoin lupaviranomaisen tietoon tulleen synn johdosta tarpeen hakemuksen käsittelemiseksi.

Edellä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuissa ryhmän 1 ajokortin uudistamista hakevien lääkärinlausunnoissa on terveysvaatimusten täyttymistä arvioitaessa otettava erityisesti huomioon ikääntymisen vaikutukset ajoterveeyteen ja terveysvaatimusten täyttymiseen. Tätä ei kuitenkaan vaadita uudistettaessa selaista ryhmään 1 kuuluvaa ajokorttia, joka on voimassa siihen saakka kun haltija täyttää 70 vuotta, jos uudistamista haetaan ennen voimassaoloajan päättymistä. Ryhmään 2 kuuluvan ajokortin uudistamiseen liitettävässä lääkärinlausunnossa on edellä tarkoitetut ikääntymisen vaikutukset otettava huomioon, jos hakija on täyttänyt 68 vuotta tai täyttää

mainitun iän uudistettavan ajokortin voimassaolon aikana.

Jos uudistamista koskeva hakemus ja päätös tehdään uudistettavan ajokortin voimassaoloajan päättymistä edeltävän kuuden kuukauden aikana, ajokortti on voimassa 22 §:ssä säädetyn määräajan uudistettavan ajokortin voimassaoloajan päättymispäivästä lukien. Uudistettava ajokortti voidaan hyväksyä Suomessa, Ahvenanmaata lukuun ottamatta, osoituksena ajo-oikeudesta enintään kolmen kuukauden ajan ajokorttiin merkityn voimassaoloajan päättymisestä. Jos uudistettavan ajokortin voimassaolo on 1 momentissa tarkoitettua hakemusta jätettäessä päättynyt, ajo-oikeuden alkamiseen sovelletaan 6 §:n 1 momentin säännöksiä ajo-oikeuden alkamisesta tai 29 §:n säännöksiä väliaikaisen ajokortin antamisesta. Jos ryhmän 1 ajokortin voimassaolon päättymisestä on silloin kulunut yli kaksi vuotta, tai ryhmän 2 ajokortin voimassaolon päättymisestä yli vuosi, ajo-oikeuden saaminen edellyttää uuden kuljettajantutkinnon suorittamista.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ryhmään 2 kuuluvia luokkia sisältävän ajokortin uudistamisesta 3 momentista poiketen ajokortin ja kuorma- ja linja-auton kuljettajan ammattipätevyyden voimassaoloaikojen yhteensovittamiseksi.

28 §

Ajokortin kaksoiskappale

—————
Kaksoiskappaleta on haettava, jos:
—————

Hakemuksessa on ilmoitettava syy kaksoiskappaleen hakemiselle ja hakemukseen on liitettävä tarvittaessa valokuva ja nimikirjoitusnäyte. Jos kadonnut tai anastettu ajokortti myöhemmin löytyy, se on palautettava Liikenteen turvallisuusvirastolle. Nimen tai henkilötunnuksen muutoksesta on tarvittaessa esitettävä luotettava selvitys. Hakemus on tehtävä kolmen kuukauden kuluessa muutoksesta.

—————

29 §

Väliaikainen ajokortti

Liikenteen turvallisuusvirasto voi erityisistä syistä luovuttaa ajokorttilupaa tai jotain sen luokkaa vastaavan väliaikaisen ajokortin, jos ajokortin luovuttamisen edellytykset täyttyvät eikä muuta vastaavaa ajokorttia luovuteta. Väliaikainen ajokortti voidaan luovuttaa myös, jos uutta ajokorttilupaa ei vaadita tai jos haetaan ajokortin kaksoiskappaleta.

Poliisi voi 1 momentissa säädetyn edellytyksin antaa väliaikaisen ajokortin poliisin toimivaltaan tämän lain nojalla kuuluvan toimenpiteen yhteydessä, jos ajo-oikeuden alkaminen tai sen voimassaolon jatkuminen sitä edellyttää.

Väliaikainen ajokortti annetaan enintään kolmeksi kuukaudeksi, ja se on voimassa vain Suomessa, jollei kansainvälisistä sopimuksista muuta johdu. Väliaikaista ajokorttia ei voi luovuttaa sille, joka on hakenut tilapäistä ajokorttia.

Väliaikaisen ajokorttilomakkeen kaavan vahvistaa Liikenteen turvallisuusvirasto. Jos ajokortissa ei ole haltijan valokuvaa, ajokortin lisäksi on ajettaessa oltava mukana voimassa oleva henkilöllisyyttä osoittava asiakirja, josta henkilöllisyys on luotettavasti todettavissa. Väliaikainen ajokortti on palautettava, kun uusi ajokortti tai ajokortin kaksoiskappale luovutetaan.

30 §

Ajokorttiluvan ja muun luvan raukeaminen sekä ajokortin hävittäminen

Ajokorttilupa raukeaa kahden vuoden kuluessa ajokorttiluvan myöntämispäivästä siltä osin kuin lupaan merkittyä luokkaa vastaavaa ajokorttia tai väliaikaista ajokorttia ei ole luovutettu.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi hävittää ajokortin, jos sitä ei ole luovutettu kolmen vuoden kuluessa ajokorttiluvan myöntämisestä. Ajokortin luovuttamisen yhteydessä palautettu aiempi ajokortti voidaan hävittää, jollei 26 §:ssä tai 6 luvussa toisin säädetä.

Jos ajokorttilupa on rauennut, hakijan on haettava uutta lupaa ja osoitettava täyttävän

sä sen saamisen edellytykset. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ajokortin hävittämisestä.

31 a §

Ajokorttia ja muuta lupaa koskeva palvelutehtävä

Liikenteen turvallisuusvirasto valvoo palvelun tuottajan toimintaa. Viraston on 8 b §:ää noudattaen sovittava palvelun tuottajan kanssa palvelutehtävän laajuudesta ja siihen liittyvistä muista vaatimuksista niin, että hyvän hallinnon vaatimukset toteutuvat. Palvelun tuottajan on oltava luotettava ja hänellä on oltava tehtävän hoitamisen edellyttämät muut tekniset, taloudelliset ja toiminnalliset valmiudet ja valmiudet huolehtia tehtävän edellyttämästä tietoturvallisuudesta.

38 §

Autokouluopetuksen aloittamisen edellytykset

E-luokan kuljettajaopetukseen tulevalla on oltava vetoauton kuljettamiseen oikeuttava ajokortti.

42 §

Opetusluvan myöntäminen

Opetuslupa on merkittävä luvanhaltija, opetettava sekä ajo-oikeuden luokka. AM-luokan opetuslupa on lisäksi merkittävä ajoneuvotyyppi, jota koskevaan kuljettajaopetukseen lupa oikeuttaa.

42 a §

Opetusluvan voimassaolo

B-luokan opetuslupa myönnetään kahdeksi vuodeksi ja aikaisintaan vuotta ennen kuin opetettava täyttää ajokortin saamisen vähimmäisiän. Luvan voimassaolo päättyy, kun

lupa on oppilaaksi merkitty on suorittanut hyväksytysti B-luokan kuljettajantutkinnon.

43 §

Opetuslupaopetuksen toteuttaminen

Opetuslupaopetuksen sisältöön ja ajoneuvon kuljettajaan sovelletaan opetusluvalla annettavassa opetuksessa, mitä autokouluopetuksesta säädetään. Opetuksen aloittamiseen sovelletaan 38 §:ää.

Ajo-opetuksessa on käytettävä siihen luokkaan ja AM-luokassa siihen ajoneuvotyyppiin kuuluvaa ajoneuvoa, jonka ajo-oikeutta varten opetus annetaan. Perusvaiheen B-luokan ajo-opetuksessa käytettävässä ajoneuvossa on oltava säädetyt ajohallintalaitteet opettajaa varten ja ajoneuvon on oltava muutokatsastuksessa hyväksytty opetusajoneuvoksi. Muita luokkia varten annettavassa ajo-opetuksessa opetusajoneuvoksi hyväksyminen muutokatsastuksessa vaaditaan vain, jos ajoneuvossa on oltava ajohallintalaitteet opettajaa varten. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset opetuslupa-ajoneuville asetettavista vaatimuksista sekä muista opetuslupaan liittyvistä vaatimuksista.

44 §

Opetusluvan peruuttaminen

Poliisin on peruutettava opetuslupa, jos:

45 §

Moottoripyörän harjoituslupa

Liikenteen turvallisuusvirasto myöntää harjoitusluvan ajamisen harjoittelemiseksi moottoripyörän ajokorttia varten määrättyllä moottoripyörällä ilman ajo-opettajaa, jos:

5) hakija ei ole ajokiellossa tai väliaikaisessa ajokiellossa ja hän ei ole lupapäätöstä

edeltäneen viiden vuoden aikana ollut ajokiellossa.

47 §

Ajoneuvon kuljettaja ajo-opetusta annettaessa

Edellä 16 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetun määräajan ylittäminen tai mainitussa kohdassa olevan ehdon rikkomisesta määrätty ajokielto ei ole esteenä 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetulle opetukselle.

54 §

Kuljettajantutkintoon pääsemisen edellytykset

Kuljettajantutkintoon pääsemisen edellytyksenä on, että:

- 1) ajokokeeseen tai, jos ajokokeen sijaan suoritetaan vain käsittelykoe, käsittelykokeeseen tulevalle on tutkinnon luokkaa vastaava ajokorttilupa eikä hän ole ajokiellossa tai väliaikaisessa ajokiellossa;
- 2) tutkintoon tuleva täyttää säädetyn ikävaatimuksen;
- 3) ryhmän 2 tutkintoon tulevalle on B-luokan ajo-oikeus.

Lisäksi edellytetään, että:

- 1) tutkintoon tuleva on saanut tutkinnon luokkaa vastaavan kuljettajaopetuksen tai, jos kyseessä on B-luokan tutkinto, perusvaiheen opetuksen;
- 2) tutkintoon tulevalle on voimassa oleva kuorma- tai linja-auton kuljettajan ammattipätevyys ja hän on saanut sitä täydentävän kuljettajaopetuksen;
- 3) tutkintoon tuleva täyttää voimassa olevaa ajo-oikeutta tai ajoharjoittelua koskevan vaatimuksen; tai
- 4) tutkintoon tulevalle on tai on aikaisemmin ollut vastaavan luokan ajokortti.

Edellä 1 momentin 1 kohdan ajokorttilupaa ei vaadita eikä toistaiseksi voimassa oleva ajokielto ole esteenä tutkinnon suorittamiselle, jos tutkintoon tulevalle on poliisin määräys uuden ajokokeen suorittamiseksi. Jos hen-

kilö on määrätty toistaiseksi ajokieltoon sillä perusteella, että hän ei enää täytä ajokorttiluvan terveysvaatimuksia, ajokielto ei myöskään ole esteenä tutkintoon pääsulle ajo-oikeuden palauttamiseksi, jos esitettävän lääkärinlausunnon mukaan lääkäri sitä edellyttää tai suosittelee. Henkilö saadaan 1 momentin 2 kohdasta poiketen ottaa teoriakokeeseen kuukautta ennen säädetyn ikävaatimuksen täyttymistä, jos kuljettajantutkinnon suorittamiseksi ja kuljettajantutkintotodistuksen antamiseksi vaaditaan myös 53 §:n 1 momentissa tarkoitettu ajokoe.

Jos 16 §:n 1 momentin 4 kohdassa oleva määräaika on päättynyt ilman, että todistusta harjoitteluvaiheen ja syventävän vaiheen opetuksesta on toimitettu, todistus vaaditaan auton ajo-oikeutta koskevan tutkinnon suorittamiseksi. Mainitussa kohdassa olevan ehdon rikkomisesta määrätty ajokielto on esteenä auton ajo-oikeutta koskevan tutkinnon suorittamiselle.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä luokkakohtaisista kuljettajantutkintoon pääsyn ja siihen ilmoittautumisen vaatimuksista sekä ajo-oikeuden voimassa pysyttämiseksi, uudistamiseksi ja ulkomaisen ajokortin vaihtamiseksi suoritettavan kuljettajantutkinnon ja ajokokeen vaatimuksista.

59 §

Muussa EU- tai ETA-valtiossa annettu ajokortti ja muu mopon ajolupa tai kuljetusoikeus

Ajo-oikeutta ei ole eikä ajokorttia hyväksyttyä, jos:

- 1) ajokortin haltija on ajokiellossa Suomessa tai jossakin muussa EU- tai ETA-valtiossa tai jos ajokorttia on muuten rajoitettu tai se on poistettu tai määrääjäksi peruutettu jossakin muussa EU- tai ETA-valtiossa;

Jos 1 momentissa tarkoitettu ajokortti väliaikaista ajokorttia lukuun ottamatta on kadonnut, anastettu tai tuhoutunut, annetaan hakemuksesta Suomessa vakinaisesti asuvalle tai täällä vähintään kuusi kuukautta opiskelleelle haltijalle ajokorttiluvan hakemista

koskevia säännöksiä noudattaen vastaava uusi ajokortti. Hakemuksessa on ilmoitettava syy ajokortin hakemiselle. Liikenteen turvallisuusviraston on ilmoitettava ajokortin myöntäneelle viranomaiselle ajokortin korvaamisesta suomalaisella ajokortilla. Jos ajokortti löytyy myöhemmin, se on luovutettava Liikenteen turvallisuusvirastolle kortin myöntäneelle viranomaiselle palauttamista varten.

61 §

Muu ulkomainen ajokortti

Liikenteen turvallisuusvirasto voi ulkoasiainministeriön antaman todistuksen mukaisesti myöntää hakemuksesta ajokorttiluvan ulkomaista ajokorttia vastaavan ajokortin saamiseksi Suomessa ja luovuttaa ajokortin 24 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaisesti uutta kuljettajatutkintoa vaatimatta ulkovallan Suomessa toimivan diplomaattisen edustuston, lähetetyn konsulin johtaman konsulaatin sekä kansainvälisen järjestön Suomessa sijaitsevan toimipaikan henkilökuntaan kuuluvalla ulkomaalaisella, joka on saapunut tätä tehtävää varten Suomeen ja tällaisen henkilön perheenjäsenelle.

62 §

Velvollisuus ajokortin luovuttamiseen sen vaihtamisen yhteydessä

Jos 59 tai 60 §:ssä tarkoitettu ulkomailla annettu ajokortti vaihdetaan suomalaiseen ajokorttiin, ulkomailla annettu ajokortti on luovutettava Liikenteen turvallisuusvirastolle. Tämä koskee myös 59 §:ssä tarkoitettua ajokorttia, joka uudistetaan tämän lain mukaisesti.

Liikenteen turvallisuusviraston on palautettava EU- ja ETA-valtiossa annettu ajokortti ajokortin myöntäjälle ja samalla on ilmoitettava syy ajokortin palauttamiseen.

Muu kuin 2 momentissa tarkoitettu ulkomainen ajokortti palautetaan pyynnöstä haltijalle hänen muuttaessaan maasta ja luovutta-

essaan vastaavasti suomalaisen ajokortin Liikenteen turvallisuusvirastolle. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää muun ulkomaisen ajokortin palauttamisesta 2 momentin mukaisesti ajokortin myöntäjälle.

63 §

Tilapäinen ajokortti

Liikenteen turvallisuusvirasto voi myöntää Suomessa ajamaan oikeuttavan tilapäisen ajokortin:

Tilapäinen ajokortti annetaan määräajaksi, enintään yhdeksi vuodeksi, kuitenkin enintään niin pitkäksi aikaa kuin alkuperäinen ajokortti on voimassa. Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu tilapäinen ajokortti voidaan kuitenkin antaa pitemmäksi määräajaksi tai sen voimassaoloa jatkaa, jos alkuperäinen ajokortti on voimassa. Alkuperäinen ajokortti on tilapäisen ajokortin luovuttamisen yhteydessä otettava Liikenteen turvallisuusviraston haltuun vain, jos se on tarpeen 1 momentin 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettua syystä.

Tilapäinen ajokortti on pidettävä ajattaessa mukana yhdessä alkuperäisen ajokortin kanssa, jos tilapäisessä ajokortissa ei ole merkintää alkuperäisen ajokortin ottamisesta Liikenteen turvallisuusviraston haltuun.

64 §

Ajokieltoon määrääminen

Poliisin on määrättävä ajo-oikeuden haltija ajokieltoon:

2) jos hän rikkoo 16 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua ehtoa, ei ole toimittanut 20 §:n 4 momentissa tai 112 §:n 3 momentissa tarkoitettua lääkärinlausuntoa laissa säädettyssä määräajassa taikka toimittanut poliisin asettamassa määräajassa 20 §:n 1 momentissa tarkoitettua lääkärin lausuntoa tai 3 momentissa tarkoitettua optikon lausuntoa taikka todistusta uuden hyväksytyin kuljettajatutkinnon, ajokokeen tai ajonäytteen suorittamisesta;

65 §

Ajokieltoon määrääminen toistuvien rikkomusten perusteella

Auton ajo-oikeuden haltija on kuitenkin 1 momentista poiketen määrättävä ajokieltoon, jos hän auton ensimmäisen ajo-oikeuden saamista seuraavan kahden vuoden aikana syyllistyy kolmasti kahden vuoden tai kahdesti yhden vuoden sisällä 1 momentissa tarkoitettuun tekoon. Sama koskee myös moottoripyörän ajo-oikeuden haltijaa, jolla ei ole auton ajo-oikeutta, kahden vuoden ajan moottoripyörän ajo-oikeuden alkamisesta.

70 §

Väliaikaiseen ajokieltoon määrääminen

Poliisimies voi määrätä ajo-oikeuden haltijan väliaikaiseen ajokieltoon ja ottaa ajokortin tai, jos ajokorttia ei ole vielä luovutettu, kuljettajantutkintotodistuksen haltuunsa:

4) jos on ilmeistä, että ajo-oikeuden haltijan ajokyky on sairauden tai vian vuoksi tai muusta syystä siinä määrin heikentynyt, että siitä aiheutuu ajon jatkuessa olennaista vaaraa muulle liikenteelle, eikä terveydentilan selvittämistä 20 §:n 1 momentin mukaisesti voida tästä syystä pitää yksinään riittävänä;

72 §

Väliaikaisen ajokiellon kesto

Poliisiin on viipymättä palautettava ajokortti tai annettava väliaikainen ajokortti ja ilmoitettava ajo-oikeuden jatkumisesta ajo-oikeuden haltijalle, jos:

76 §

Ajo-oikeuden raukeaminen

Jos ajokielto on määrätty olemaan voimassa toistaiseksi, ajo-oikeus raukeaa viiden vuoden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei ajokieltoon määrätylle sitä ennen ole hakemuksesta palautettu ajokorttia.

Poliisi voi määrätä ajo-oikeuden raukeamaan tai rajoittaa sen laajuutta tämän lain nojalla poliisin toimivaltaan kuuluvan toimenpiteen yhteydessä. Sama toimivalta on Liikenteen turvallisuusvirastolla ajo-oikeuden haltijan tekemän hakemuksen perusteella.

78 §

Opetustoiminnasta vastaava johtaja

Liikenteen turvallisuusvirasto hyväksyy opetustoiminnasta vastaavaksi johtajaksi henkilön:

2) joka on suorittanut liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon opetustoiminnan johtamista ja yrittäjyyttä koskevan tutkinnon osan;

Edellä 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetun koulutusvaatimuksen täyttää myös hakija, jolla on ammattipätevyuden tunnustamisesta annetussa laissa (1093/2007) tarkoitettu päätös muodollista pätevyyttä osoittavien asiakirjojen tuottamasta vastaavasta muussa EU-tai ETA-valtiossa suoritusta kelpoisuudesta. Päätöksen tekee Liikenteen turvallisuusvirasto.

84 §

Autokoulun opetushenkilöstö

Autokoulun opettajalla on oltava liikenneopettajalupa ja ajo-opetuksessa käytettävän ajoneuvon ajo-oikeus.

Opetusta moottoripyörän ajokorttia varten voi antaa liikenneopettajaluvan haltija, joka on suorittanut liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon moottoripyöräopetusta koskevan tutkinnon osan ja jolla on ollut opetuksen luokkaa vastaavan tai sitä ylemmän luokan moottoripyörän ajo-oikeus vähintään kolme vuotta. A-luokassa määräaika koskee ajo-oikeutta, jossa kuljettettavan moottoripyörän

tehoa ei ole rajoitettu. Opetusta ryhmään 2 kuuluvan luokan ajokorttia varten voi antaa liikenneopettajaluvan haltija, joka on suorittanut erikoisammattitutkinnon kuorma- tai linja-autonkuljettajien kouluttajana toimimista koskevan tutkinnon osan ja jolla on ollut opetuksen luokkaa vastaavan tai sitä ylemmän luokan kuorma- tai linja-auton ajo-oikeus vähintään kolme vuotta.

Liikenneopettajalupa voidaan, jos siihen on erityisiä syitä, korvata opetusalan koulutuksella ja käytännön kokemuksella muussa kuin ajo-opetuksessa. Autokoulua valvova kuljettajantutkinnon vastaanottaja hyväksyy kelpoisuuden ennen opetustoimintaan ryhtymistä. Lisäksi AM-luokan mopon ajokorttia varten saa teoria- ja ajo-opetusta antaa myös se, joka täyttää opetusluvan myöntämisen edellytykset AM-luokan mopon ajokorttia varten annettavaan opetukseen.

Opetus- ja kulttuuriministeriön luvalla järjestettävässä liikenneopettajan erikoisammattitutkintoon valmistavassa koulutuksessa opiskeleva saa liikenneopettajalupavaatimuksesta poiketen toimia autokoulussa opettajana, jos hänellä on opetusharjoittelulupa ja, jos kysymys on 2 momentissa tarkoitettua opetuksesta, opiskelija on aloittanut kysymyksessä olevan tutkinnon osan opiskelun.

Autokoulussa on pidettävä ajantasaista luenteloa, josta käyvät ilmi autokoulun opetustoiminnasta vastaava johtaja ja muut opettajat sekä näiden kelpoisuus opetukseen. Opettajan on ennen opetustoimintaan ryhtymistä osoitettava kelpoisuutensa opetukseen autokoulua valvovalle kuljettajantutkinnon vastaanottajalle. Kelpoisuuden osoittamista ei vaadita, jos valvova kuljettajantutkinnon vastaanottaja on hyväksynyt kelpoisuuden 3 momentin mukaisesti.

Autokoulun opettajaan sovelletaan lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annettua lakia (504/2002).

85 §

Autokoulun opetustila sekä opetusmateriaali ja -välineet

Teoriaopetus on annettava autokoulun opetustilassa, joka on kuljettajantutkinnon vastaanottajan hyväksyttävä ennen tilan käyt-

töönottoa. Vaatimus ei koske B-luokassa annettavaa harjoitteluvaiheen ja syventävän vaiheen opetusta. Ryhmään 2 kuuluvien luokkien opetusta annettaessa vaatimus hyväksymisestä koskee vain päätoimipaikan opetustilaa. Opetus voidaan järjestää myös autokoulujen yhteisopetuksena. Autokoulun opetustilan ja muun opetukseen käytettävän tilan on sovelluttava annettavaan opetukseen. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä opetustilan ja autokoulujen yhdessä järjestämän opetuksen vaatimuksista sekä muista opetusjärjestelyistä.

88 §

Liikenneopettajalupa

Liikenneopettajalupa oikeuttaa kuljettajaopetuksen antamiseen B-luokan ajokorttia varten. Luvanhaltija voi antaa opetusta myös AM-luokan kevyen nelipyörän ajokorttia varten. Edellä 84 §:n 2 momentissa tarkoitettua opetusta annettaessa luvanhaltijan on lisäksi täytettävä mainitussa momentissa säädetyt vaatimukset.

Liikenneopettajaluvan myöntämisen edellytyksenä on, että:

- 1) hakija on täyttänyt 23 vuotta;
- 2) hakija on suorittanut liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon autokoulutoimintojen hoitamista ja liikenneopettajana toimimista koskevat pakolliset tutkinnon osat;
- 3) hakijalla on B-luokan ajo-oikeus, joka on ollut hänellä vähintään kolme vuotta;
- 4) hakija täyttää ryhmän 2 ajokorttiluvan terveysvaatimukset;
- 5) hakijaa ei henkilökohtaisten ominaisuuksiensa perusteella ole pidettävä liikenneopettajaksi sopimattomana;
- 6) hakija ei ole ajokiellossa.

Hakijaa ei ole pidettävä henkilökohtaisten ominaisuuksiensa takia sopivana liikenneopettajaksi, jos hän on:

- 1) viimeksi kuluneen viiden vuoden aikana syyllistynyt rattijuopumukseen, törkeään rattijuopumukseen, törkeään liikenneturvallisuuden vaarantamiseen tai sellaiseen rikoslain 23 luvun 1 §:ssä tarkoitettuun tekoon, joka osoittaa vakavaa piittaamattomuutta liikenneturvallisuutta kohtaan, tai on tänä aika-

na ollut mainittujen tekojen johdosta ajokiellossa;

2) viimeksi kuluneen vuoden aikana muuten määrätty ajokieltoon tai hän on ollut ajokiellossa muihin liikenneriikoksiin syyllistymisen perusteella;

3) viimeksi kuluneen viiden vuoden aikana syyllistynyt henkeen tai terveyteen kohdistuvaan tai muuten väkivaltaista käyttäytymistä osoittavaan rikokseen, seksuaalirikokseen tai muuhun vastaavaan rikokseen ja teko osoittaa hakijan olevan ilmeisen sopimaton toimimaan liikenneopettajana;

4) poliisin pitämästä rekisteristä ilmenevien tietojen perusteella muutoin toiminnallaan osoittanut olevansa elämäntavaltaan tai henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan ilmeisen sopimaton toimimaan liikenneopettajana.

Edellä 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetun koulutusvaatimuksen täyttää myös hakija, jolla on ammattipätevyuden tunnustamisesta annetussa laissa tarkoitettu päätös muussa EU- tai ETA-valtiossa saavutettua muodollista pätevyyttä osoittavien asiakirjojen tuottamasta kelpoisuudesta. Päätöksen tekee Liikenteen turvallisuusvirasto.

89 §

Liikenneopettajaluvan myöntäminen ja uudistaminen

Liikenneopettajaluvan myöntämistä koskaan hakemukseen on liitettävä todistus 88 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen tutkinnonosien suorittamisesta tai mainitun pykälän 4 momentissa tarkoitettu päätös sekä lääkärintodistus, jos hakijalla ei ole ryhmän 2 luokkaa vastaavaa ajokorttia. Hakemukseen liitettävässä lääkärintodistuksessa on otettava huomioon 10 §:n 4 momentissa tarkoitettujen ikääntymisen vaikutukset, jos hakija on täyttänyt 68 vuotta.

Liikenneopettajaluvan uudistamista koskaan hakemukseen on liitettävä 1 momentissa tarkoitettu lääkärintodistus, jos 27 §:n 1 momentin 3 kohdan vaatimus 45 vuoden iästä täytyy uudistettavaan lupaan merkityn voimassaolon aikana, eikä hakijalla ole ryhmän 2 ajokorttia. Hakemukseen liitettävässä lääkärintodistuksessa on otettava huomioon mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitettujen

ikäntymisen vaikutukset, jos hakija on täyttänyt 68 vuotta tai täyttää sen uudistettavaan lupaan merkityn voimassaolon aikana.

Liikenneopettajalupa myönnetään ja uudistetaan viideksi vuodeksi kerrallaan. Jos hakija on täyttänyt 68 vuotta, tai hän täyttää tämän iän uudistettavaan liikenneopettajalupaan merkityn voimassaolon aikana, liikenneopettajalupa myönnetään ja uudistetaan kahdeksi vuodeksi kerrallaan.

Liikenneopettajaluvan kaksoiskappale annetaan noudattaen ajokortin kaksoiskappaletta koskevia säännöksiä. Luvan mukana pitämisestä säädetään 32 §:ssä.

91 §

Opetusharjoittelulupa

Opetusharjoittelulupa myönnetään B-luokan opetusharjoittelua varten, jos opiskelija on suorittanut hyväksytysti liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon autokoulutoimintojen hoitamista koskevan tutkinnon osan ja täyttää 88 §:n 2 momentissa säädetyt liikenneopettajaluvan myöntämisen edellytykset 1 ja 2 kohtaa lukuun ottamatta.

Edellytyksenä opetusharjoittelun laajentamiseen 84 §:n 2 momentissa tarkoitettuun opetukseen tai luvan myöntämiseen muuhun harjoitteluun on, että:

1) opiskelija on suorittanut erikoisammattitutkinnon pakolliset tutkinnon osat tai hänellä on ennestään liikenneopettajalupa;

2) opiskelija on aloittanut opetusta vastaavan valinnaisen tutkinnon osan suorittamiseen valmistavan koulutuksen tai hänet on ohjattu kyseisen tutkinnon osan tutkintotilaisuuteen ilman valmistavaa koulutusta;

3) opiskelijalla on mainitussa momentissa tarkoitettua opetusta vastaava ajo-oikeus.

Harjoittelijan vähimmäisikä on 21 vuotta.

91 a §

Opetusharjoitteluluvan myöntäminen

Opetusharjoitteluluvan myöntää 84 §:n 4 momentissa tarkoitettujen koulutuksen järjestäjien luvan haltija, jos lupaan sisältyy liikenneopettajakoulutusta koskeva erityistehtävä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettulla koulutuksen järjestäjällä on oikeus saada siltä poliisilta, jonka toimialueeseen koulutukseen hakeutuneen opiskelijan kotikunta kuuluu, lausunto koulutukseen hakeutuneen sopivuudesta liikenneopettajaluvan saamiseen. Opiskelijan sopivuusharkinnassa tarvittavia 88 §:n 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettua edellytystä koskevia tietoja saavat käsitellä vain ne, jotka valmistelevat tai tekevät päätöksiä opiskelijavalinnasta tai opiskeluoikeuden peruuttamisesta. Nämä tiedot on säilytettävä muista henkilötiedoista erillään ja ne on poistettava rekisteristä välittömästi, kun niiden säilyttämiselle ei enää ole henkilötietolain mukaista perustetta.

95 §

Muutoksenhaku

Kuljettajantutkinnon vastaanottajan tässä laissa säädettyjä tehtäviä hoidettaessa annettuun päätökseen saa vaatia oikaisua Liikenteen turvallisuusvirastolta. Oikaisuvaatimusmenettelystä säädetään hallintolaissa (434/2003).

Liikenteen turvallisuusviraston oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan ja muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Jos hakijalle myönnetään tässä laissa tarkoitettu ajokortti tai muu lupa hakemuksen mukaisesti ilman ajokorttiin tai muuhun lupaan asetettavia ehtoja tai rajoituksia, hakijalle ei ajokortin tai luvan lisäksi anneta muuta päätöstä eikä valitusosoitusta.

Poliisin tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Poliisin tämän lain nojalla tekemä päätös voidaan panna täytäntöön valituksen estämättä.

Hallinto-oikeuden päätökseen autokoululuvan peruuttamista ja liikenneopettajaluvan peruuttamista koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

98 §

Kansainvälinen ajokortti

Kansainvälisen ajokortin vahvistaa Liikenteen turvallisuusvirasto.

100 §

Lääkärintlausuntolomakkeiden vahvistaminen

Tässä laissa tarkoitettujen lääkärintlausuntojen, 20 §:n 3 momentissa tarkoitettujen optikon lausunnon ja 21 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten kaavan, nuorison terveystodistusta lukuun ottamatta, vahvistaa Liikenteen turvallisuusvirasto.

101 §

Ilmoitukset ajoneuvoliikennerekisteriin

Salassapitosäännösten estämättä poliisin on ilmoitettava ajoneuvoliikennerekisteriin tieto:

- 1) ajokortin ehtojen ja rajoitusten muutoksista;
- 2) ajokorttiluokan muutoksesta;
- 3) liikenneopettajaluvan peruuttamisesta;
- 4) ajokiellon tai väliaikaisen ajokiellon taikka muun ajo-oikeuteen kohdistuvan seuraamuksen määräämisestä, ajokortin palauttamisesta ajokiellon tai väliaikaisen ajokiellon päättymisen jälkeen sekä ajokortin poliisin haltuun saamisesta tai saamatta jäämisestä;
- 5) opetus- ja harjoitusluvan peruuttamisesta.

Salassapitosäännösten estämättä tuomioistuimen on ilmoitettava ajoneuvoliikennerekisteriin tieto 64 §:ssä mainitun rikoksen johdosta määräämistään rangaistuksesta, ajokiellosta tai ajokieltovaatimuksen hylkäämisestä, alkolukolla valvottuun ajo-oikeuteen määräämisestä taikka ehdollisen ajokiellon täytäntöönpanosta. Muutoksenhakuomioistuimen on ilmoitettava myös rangaistuksen määräämistä jättämisestä tai sitä koskevan syytteen hylkäämisestä, jos tuomioistuin on muutoksenhaun yhteydessä kuunnut tai poistanut aiemmin tuomitun tai

määrätyn rangaistuksen, josta on merkintä ajoneuvoliikennerekisterissä. Tuomioistuin on tallennettava tieto oikeushallinnon valtakunnallisesta tieto-järjestelmästä annettussa laissa (372/2010) tarkoitettuun ratkaisuja päätösilmoitusjärjestelmään, josta se välitetään ajoneuvoliikennerekisteriin.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi tämän pykälän 2 momenttia lukuun ottamatta antaa tarkempia määräyksiä tässä laissa tarkoitettujen ajoneuvoliikennerekisteri-ilmoitusten tekemisestä.

106 §

Ajokortteja koskevat siirtymäsäännökset

Muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa ennen tämän lain 102 §:n 1 momentissa tarkoitettua voimaantuloa voimassa olleiden säännösten mukaisesti annettu ajokortti tunnustetaan vastavuoroisesti siihen saakka kuin ajokortti on voimassa ja kuitenkin enintään 18 päivään tammikuuta 2033 mainittu päivä mukaan lukien. Jos henkilö täyttää 12 §:ssä säädetty ajokorttiluvan myöntämistä koskevat edellytykset, ajokortti uudistetaan hakemuksesta tämän lain mukaiseksi ajokortiksi noudattaen 27 §:ää.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

Tämän lain 5 §:n 2 momentti, 38 §:n 3 momentti, 54 §:n 1 ja 2 momentti, 59 §:n 2 momentin johdantokappale ja 1 kohta, 70 §:n 1 momentin 4 kohta, 84 §, 85 §:n 1 momentti, 88 §, 89 §:n 1–3 momentti, 91 ja 91 a § sekä 106 §:n 5 momentti tulevat kuitenkin voimaan päivänä kuuta 20 .

Jos poliisille ennen tämän lain voimaantuloa toimitettua 8 §:n 1 momentissa tarkoitettua ajokorttia tai lupaa koskevaa hakemusta tai muuta tässä laissa tarkoitettua hakemusta, jonka käsittelemistä koskeva toimivalta siirtyy tämän lain tullessa voimaan poliisilta Liikenteen turvallisuusvirastolle, ei ole rat-

kaistu ennen tämän lain voimaantuloa, poliisin on tämän lain voimaan tultua toimitettava hakemusasiakirjat Liikenteen turvallisuusvirastolle niiden käsittelemistä varten.

Tämän lain tultua voimaan toimitetaan voimassa olevan lyhytaikaisen ajo-oikeuden haltijalle, joka ei ole ajokiellossa tai väliaikaisessa ajokiellossa, ajokorttia luokaltaan vastaava uusi ajokortti ajoneuvoliikennerekisterissä olevien tietojen perusteella. Ajokortti on 1 momentissa säädetystä päivästä voimassa 22 §:n mukaisesti. Ajokorttiin liitetään 16 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu ehto opetustodistuksen toimittamisesta määräajassa henkilöllä olevan lyhytaikaisen ajo-oikeuden saamisesta. Rangaistus ehdon noudattamisen laiminlyömisestä säädetään 93 §:ssä. Ajokortin saaja on 65 §:n 2 momentissa tarkoitettua uuden kuljettajan tiukemmassa rikkomus seurannassa kahden vuoden ajan lyhytaikaisen ajo-oikeuden saamisesta. Lyhytaikainen ajokortti on palautettava ajokortin mukana toimitetussa palautuskuoressa Liikenteen turvallisuusvirastolle.

Ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten mukaisesti sosiaali- ja terveysministeriön ajokorttilain 100 §:n nojalla vahvistaman kaavan mukaisia lomakkeita saadaan käyttää vuoden ajan lain voimaantulosta tässä laissa tarkoitettuja lääkärintoimintojen ilmoituksia tehtäessä tämän lain nojalla vahvistettujen lomakkeiden ohella. Lausuntoihin sovelletaan muuten tässä laissa säädettyjä määräaikoja. Nuorison terveystodistuksen on oltava voimassa.

Jos liikenneopettajan erikoisammattitutkinto on suoritettu ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (631/1998) nojalla vuonna 2010 annettujen liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon perusteiden mukaisesti, ammattitutkinnon perusteella saavutettu liikenneopettajalupa oikeuttaa antamaan edelleen AM-luokan mopon kuljettajaopetusta.

2.

Laki**kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain (273/2007) 24 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1315/2009,
muutetaan 6 §:n 2 momentti, 11 §:n 4 momentti, 15, 20, 21 ja 22 §, 23 §:n 2 momentti ja 26 §,
 sellaisina kuin niistä ovat 11 ja 22 § laissa 1083/2012, 15 § osaksi laeissa 1315/2009 ja 389/2011, 20 § osaksi laeissa 532/2008 ja 1083/2012, 21 § osaksi laissa 389/2011, 23 §:n 2 momentti laissa 1315/2009 sekä 26 § osaksi laissa 1315/2009,
lisätään lakiin uusi 20 a–e § seuraavasti:

6 §

Perustason ammattipätevyyden saavuttaminen ammatillisessa kuljettajakoulutuksessa

Opiskelija, jolla on kuljetettavan ajoneuvon tai ajoneuvoyhdistelmän ajo-oikeus ja koulutuskeskuksen antama hyväksymisasiakirja, saa 1 momentissa tarkoitetun koulutuksen aikana kuljettaa ajoneuvoa tai ajoneuvoyhdistelmää Suomessa. Kuljettajan vähimmäisiästä säädetään 8 ja 9 §:ssä. Hyväksymisasiakirjasta ja kuljettajana toimimisesta annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

11 §

Opetushenkilöstö ja opetusvälineet

Sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, ajokorttilain 84 §:n 4 momentissa tarkoitetussa koulutuksessa opiskeleva saa osana liikenneopettajan erikoisammattitutkintoon valmistavaa kuljetusalan ammattipätevyyskouluttajana toimimista koskevan tutkinnon osan koulutusta toimia opettajana perustason ammattipätevyyskoulutuksessa, jos

hänellä on ajokorttilain 91 §:ssä säädetty opetusharjoittelulupa ja hän täyttää muut opetusharjoittelua koskevat vaatimukset.

15 §

Kokeet

Opetus- ja kulttuuriministeriön hyväksymissä koulutuskeskuksissa annettavaan koulutukseen liittyvän kokeen järjestämisestä ja valvonnasta sekä 5 §:n 3 momentissa tarkoitetun todistuksen antamisesta vastaavat opetushallituksen valvonnassa ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 25 a §:ssä tarkoitetut ammattiosaamisen näyttöjen suunnittelu ja toteuttamisesta vastaavat toimielimet tai ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 7 §:ssä tarkoitetut tutkintotoimikunnat.

Liikenteen turvallisuusvirasto vastaa hyväksymissään koulutuskeskuksissa annettavaan koulutukseen liittyvän kokeen järjestämisestä ja valvonnasta. Myös puolustusvoimat voi järjestää ja valvoa 10 §:n 3 momentissa tarkoitettuun koulutukseen liittyvän kokeen.

Kokeen arvioijalla on oltava tehtävän edellyttämä asiantuntemus ja ammattitaito. Ar-

vioijan pätevyysvaatimuksista voidaan säätää tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetun viranomaisen edustajilla on oikeus päästä seuraamaan koetta sen asianmukaisen toteuttamisen ja kulun varmistamiseksi.

20 §

Ammattipätevyyskortteihin liittyvä toimivalta

Liikenteen turvallisuusvirasto myöntää kuljettajan ammattipätevyyskortin ja sen kaksoiskappaleen. Liikenteen turvallisuusvirasto voi hakemuksesta peruuttaa kuljettajan ammattipätevyyskortin.

Liikenteen turvallisuusvirasto vastaa ammattipätevyyskortin valmistamisesta.

Ammattipätevyyskortin peruuttaa poliisi.

20 a §

Ammattipätevyyskortteihin liittyvä palvelutehtävä

Liikenteen turvallisuusvirasto voi hankkia 20 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen tehtävien hoitamisessa tarvittavia palveluja Suomessa toimivilta yksityisiltä tai julkisilta palvelun tuottajilta. Edellä 20 §:n 1 momentissa tarkoitettu palvelutehtävä voi sisältää hakemusasiakirjojen vastaanottamisen ja niiden tietojen kirjaamisen rekisteriin, joita hakemuksen käsittely edellyttää, lupamenettelyyn liittyvän neuvonnan ja tietojen välittämisen hakijalle, haetun ammattipätevyyskortin luovuttamisen, jollei sitä postiteta hakijalle, viranomaiselle palautettavan kortin vastaanottamisen sekä muut vastaavat hakemusmenettelyyn liittyvät tehtävät. Ammattipätevyyskortin myöntämiseen liittyviä 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä ei voida hoitaa alihankkijaa käyttäen. Edellä 20 §:n 1 momentissa tarkoitettut tehtävät on hoidettava Suomessa.

Palvelujen hankintaan sovelletaan julkisista hankinnoista annettua lakia (348/2007) alihankintaa koskevia säännöksiä lukuun ottamatta. Edellä 1 momentissa säädetyt tehtävät voidaan yhdistää muuhun Liikenteen turvallisuusviraston hankkimaan palveluun.

Palvelun tuottajan on oltava luotettava ja tällä on oltava tehtävän hoitamisen edellyttämä henkilöstö sekä muut tekniset, taloudelliset ja toiminnalliset valmiudet ja valmiudet huolehtia tehtävän edellyttämästä tietoturvalisuudesta ja tietosuojasta.

Liikenteen turvallisuusviraston on sovittava palvelun tuottajan kanssa palvelutehtävän laajuudesta ja sen hoitamiseen liittyvistä vaatimuksista niin, että rekisterinpitäjän vastuut henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuudesta toteutuvat myös palvelun tuottajan toiminnassa ja että hyvän hallinnon vaatimukset muutenkin toteutuvat. Palveluntuottajan kanssa tehtävään sopimukseen 20 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä hoidettaessa sovelletaan, mitä ajokorttilaissa säädetään sopimuksesta hoidettaessa eräitä lupatehtäviä palvelutehtävänä. Liikenteen turvallisuusviraston on valvottava palvelun tuottajan toimintaa ja sillä on oikeus tehdä tarkastuksia paikoissa, joissa harjoitetaan tässä pykälässä tarkoitettua palvelutoimintaa. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa. Palvelun tuottajan on annettava valvonnassa tarvittavat tiedot ja järjestettävä olosuhteet sellaisiksi, että valvonta ja tarkastukset voidaan suorittaa asianmukaisesti.

Tässä pykälässä tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä hoidettaessa noudatettavista hyvän hallinnon periaatteista säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), henkilötietolaissa (523/1999), sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003), hallintolaissa (434/2003), kielilaissa (423/2003) ja saamen kielilaissa (1086/2003). Palvelun tuottajaan ja tämän palveluksessa olevaan sovelletaan näitä tehtäviä hoidettaessa rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

20 b §

Ammattipätevyyskorttia koskevan hakemusasian vireille saattaminen

Kuljettajan ammattipätevyyskorttia koskeva hakemus voidaan toimittaa sähköisesti tai

Liikenteen turvallisuusviraston osoittamalle palveluntuottajalle.

20 c §

Kokeen vastaanottamiseen ja valvontaan liittyvä palvelutehtävä

Liikenteen turvallisuusvirasto voi järjestää 15 §:n 2 momentissa tarkoitetun kokeen vastaanottamisen ja valvonnan sekä 5 §:n 3 momentissa tarkoitetun todistuksen antamisen kuljettajantutkintotoiminnan yhteydessä tai siitä erillään hoidettaviksi hankkimalla tarvittavat palvelut yksityisiltä tai julkisilta palvelun tuottajilta noudattaen mitä kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetussa laissa (535/1998) säädetään kuljettajantutkintotoiminnan hoitamisesta palvelutehtävänä.

20 d §

Ammattipätevyyskortin myöntäminen

Kuljettajan ammattipätevyyskortti myönnetään hakijalle, joka on tämän lain mukaisesti saavuttanut perustason ammattipätevyyden tai suorittanut jatkokoulutuksen ja jolla on ammattipätevyyden edellyttämä Suomessa voimassa oleva ajo-oikeus. Ammattipätevyyskortti myönnetään ajaksi, joka päättyy samaan aikaan ammattipätevyyden kanssa.

Ammattipätevyyskortin kaksoiskappaleen antamisesta ja muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa tai Ahvenanmaan maakunnassa annetun ammattipätevyyskortin korvaamisesta tämän lain mukaisella kuljettajan ammattipätevyyskortilla tai tämän lain mukaisesti ajokorttiin tehtävällä merkinnällä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Ennen 18 §:n 1 momentissa tarkoitetun asiakirjan luovuttamista kuljettajalle voidaan erityisestä syystä antaa määräajaksi väliaikainen asiakirja osoitukseksi ammattipätevyydestä. Väliaikainen asiakirja hyväksytään osoitukseksi ammattipätevyydestä vain Suomessa Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä väliaikaisen asiakirjan antamisesta.

Kuljettajan ammattipätevyyskortti voidaan postittaa hakijalle, jolloin sen toimittamiseen sovelletaan mitä ajokorttilaissa ja sen nojalla säädetään ajokortin toimittamisesta postitse. Kortin myöntämisestä ja myöntämiseen liittyvästä menettelystä annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

20 e §

Palvelun tuottajan luotettavuuden arviointi

Palvelun tuottajaa ei voida pitää 20 a §:n 3 momentissa tarkoitetulla tavalla luotettavana, jos palvelun tuottaja, tai yhtiömuodossa toimivan palvelun tuottajan hallituksen tai hallintoneuvoston jäsen tai varajäsen, toimitusjohtaja, vastuunalainen yhtiömies tai avoimessa yhtiössä yhtiömies, taikka muussa määräävässä asemassa oleva henkilö on toiminnallaan osoittanut olevansa ilmeisen sopimaton hoitamaan 20 §:n 1 momentissa tarkoitettua tehtävää. Palvelun tuottajaa ei ainakaan voida pitää luotettavana, jos edellä mainittu henkilö on lainvoiman saaneella tuomiolla tuomittu viiden viimeisen vuoden aikana vankeusrangaistukseen tai kolmen viimeisen vuoden aikana sakkorangaistukseen vakavasta, työsuhdetta, elinkeinon harjoittamista, kirjanpitoa, velkasuhdetta, liikenteen harjoittamista, kuljettajantutkintotoimintaa, ajoneuvojen rekisteröintiä tai katsastusta koskevien taikka muita liikenneturvallisuutta koskevien säännösten tai määräysten rikkomisesta ja teon katsottava osoittavan henkilön olevan ilmeisen sopimaton hoitamaan edellä tarkoitettua tehtävää.

Palvelun tuottaja vastaa siitä, että sen palveluksessa olevilla on tieto 20 a §:n 3 momentissa tarkoitettujen lupatehtävien hoitamiseen liittyvistä vaatimuksista ja vastuista ja kyky toimia sen mukaisesti sekä siitä, että he ovat siten luotettavia kuin tässä tarkoitettujen lupatehtävien hoitamiseen vaaditaan.

Viranomaisen oikeudesta saada rikosrekisteritietoja luotettavuuden arvioimiseksi säädetään rikosrekisterilaissa (770/1993).

21 §

Ammattipätevyyskortin peruuttaminen

Liikenteen turvallisuusvirasto voi peruuttaa ammattipätevyyskortin sen haltijan hakemuksesta.

22 §

Ammattipätevyuden merkitseminen ajokorttiin

Ajokorttiin voidaan tehdä merkintä kuljettajan ammattipätevyydestä. Hakemus tehdään Liikenteen turvallisuusvirastolle noudattaen, mitä ajokortin ja ajokorttiluvan hakemisesta ajokorttilaissa säädetään.

23 §

Ammattipätevyyttä koskevien tietojen ilmoittaminen rekisteriin

Liikenteen turvallisuusvirasto voi yhdistää 1 momentissa tarkoitetun ilmoitusten vastaanottamisen sekä tietojen rekisteriin tallettamisen 20 c §:ssä tarkoitettuun kokeen vastaanottamista ja valvontaa koskevaan tehtävään hankkimalla tarvittavat palvelut siten kuin mainitussa pykälässä säädetään. Se voi järjestää tietojen rekisteröintiin liittyvät tehtävät ammattipätevyyskortteihin liittyvän palvelutehtävän yhteydessä hoidettaviksi noudattaen 20 a §:ää.

26 §

Muutoksenhaku

Liikenteen turvallisuusviraston hyväksymän koulutuskeskuksen taikka 20 c §:ssä tarkoitettuna kokeen vastaanottajan päätökseen saa vaatia oikaisua Liikenteen turvallisuusvirastolta. Oikaisuvaatimusmenettelystä säädetään hallintolaissa (434/2003).

Opetus- ja kulttuuriministeriön hyväksymässä koulutuskeskuksessa tämän lain nojalla tehdyn päätöksen oikaisemiseen sovelletaan, mitä ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 25 c §:ssä ja ammatillisesta aikuis-koulutuksesta annetun lain 16 §:ssä säädetään opinto-, näyttö- tai tutkintosuorituksen arvioinnin oikaisemisesta, sekä muutoksen-

hakuun, mitä ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 44 §:ssä säädetään muutoksenhausta koulutuksen järjestäjän päätökseen ja kielloista hakea valittamalla muutosta opiskelijan mainitun lain 25 §:ssä tarkoitettua arviointia koskevaan päätökseen tai arviointia koskevasta oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen. Opetus- ja kulttuuriministeriön tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Liikenteen turvallisuusviraston oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen tai muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Jos kuljettajan ammattipätevyyskortti myönnetään hakemuksen mukaisesti, hakijalle ei anneta muuta päätöstä eikä valitusosoitusta.

Poliisin tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Poliisin päätös ammattipätevyyskortin peruttamisesta voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

Hallinto-oikeuden päätökseen koulutuskeskuksen hyväksymisen peruuttamista ja ammattipätevyyskortin peruuttamista koskevasa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain 20 d §:n 1 ja 4 momentti tulevat kuitenkin voimaan päivänä kuuta 20 .

Jos poliisille ennen tämän lain voimaantuloa toimitettua hakemusta ammattipätevyuden merkitsemiseksi ajokorttiin ei ole ratkaistu ennen tämän lain voimaantuloa, poliisin on tämän lain voimaan tultua toimitettava hakemusasiakirjat Liikenteen turvallisuusvirastolle hakemuksen käsittelemistä varten.

Jos ennen 2 momentissa säädettyä voimaantuloa myönnetyn ammattipätevyyskortin voimassaoloaika päättyy 7 §:n 2 momentissa säädettyä aikaisemmin sillä perusteella, että ajo-oikeuden voimassaolo päättyy ennen sitä, kuljettajalle voidaan myöntää uusi kortti

ajaksi, joka on jäljellä mainitussa momentissa tarkoitettuna ammattipätevyysajasta selvi-
tyksiä jatkokoulutuksesta vaatimatta. Sama
koskee ajokorttiin tehtävää merkintää am-
mattipätevyydestä.

Tämän lain tultua voimaan poliisi saa
pyynnöstä ja ajokiellon estämättä luovuttaa
peruutetun ammattipätevyyskortin haltijal-
leen.

3.

Laki**taksinkuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan taksinkuljettajan ammattipätevyydestä annetun lain (695/2009) 3 §, 4 §:n 1 momentin johdantokappale ja 1 kohta, 7 §:n 3 momentti, 10 ja 14 §, 15 §:n 1 momentti, 17 ja 22 §, 24 §:n 2 momentti, 30 §:n 1 momentti sekä 34 ja 38 §,
 sellaisina kuin niistä ovat 3, 10 ja 17 § osaksi laissa 369/2014, 4 §:n 1 momentin 1 kohta laissa 369/2014, 7 §:n 3 momentti sekä 34 ja 38 § laissa 1320/2009, ja
lisätään lakiin uusi 9 a–9 d § seuraavasti:

3 §

Taksinkuljettajan ajolupa

Osoitukseksi 2 §:ssä tarkoitetusta ammattipätevyydestä myönnetään hakemuksesta taksinkuljettajan ajolupa.

Oikeus taksinkuljettajana toimimiseen alkaa kun ajolupa luovutetaan hakijalle.

4 §

Ajoluvan myöntämisen edellytykset

Taksinkuljettajan ajoluvan myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalla on Suomessa tai muussa Euroopan unionin jäsenvaltiossa (*EU-valtio*) tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa (*ETA-valtio*) annettu auton kuljettamiseen oikeuttava B-luokan ajokortti ja, että:

1) hakija on saanut harjoitteluvaiheen ja syventävän vaiheen opetuksen taikka, jos mainittua opetusta ei lain mukaan vaadita, hakijalla on ollut B-luokan ajo-oikeus vähintään kolmen kuukauden ajan sen jälkeen kun hän on täyttänyt 18 vuotta;

7 §

Koe

Liikenteen turvallisuusvirasto vastaa koeen järjestämisestä ja valvonnasta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää Liikenteen turvallisuusviraston toiminnasta tässä pykälässä tarkoitettujen palvelujen järjestäjänä

9 a §

Ajolupatehtävien hoitaminen

Liikenteen turvallisuusvirasto myöntää taksinkuljettajan ajoluvan ja päättää ajoluvan voimassaolon jatkamisesta. Liikenteen turvallisuusvirasto antaa myös ajoluvan kaksoiskappaleen ja väliaikaisen ajoluvan sekä päättää ajoluvan peruuttamisesta kokonaan.

Liikenteen turvallisuusvirasto vastaa taksinkuljettajan ajoluvan valmistamisesta.

Poliisi päättää ajoluvan peruuttamisesta määräajaksi, väliaikaisesti tai toistaiseksi. Poliisi vastaa myös ajoluvan haltijan ajoterveystilan ja ajokyvyn valvonnasta ja voi siihen liittyen päättää tästä valvonnasta ai-

heutuvista toimenpiteistä siten kuin tässä laissa säädetään.

9 b §

Ajolupatehtävien hoitaminen palvelutehtävänä

Liikenteen turvallisuusvirasto voi hankkia 9 a §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen tehtävien hoitamisessa tarvittavia palveluja Suomessa toimivilta yksityisiltä tai julkisilta palvelun tuottajilta. Edellä 9 a §:n 1 momentissa tarkoitettu palvelutehtävä voi sisältää hakemusasiakirjojen vastaanottamisen ja niiden tietojen kirjaamisen rekisteriin, joita hakemuksen käsittely edellyttää, lupamenettelyyn liittyvän neuvonnan ja tietojen välittämisen hakijalle, haetun ajoluvan luovuttamisen, jollei sitä postiteta hakijalle, viranomaiselle palautettavan ajoluvan vastaanottamisen sekä muut vastaavat hakemusmenettelyyn liittyvät tehtävät. Edellä 9 a §:n 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä hoidettaessa ei sovelleta alihankintaa koskevia säännöksiä ja tehtävät on hoidettava Suomessa.

Palvelujen hankintaan sovelletaan julkisista hankinnoista annettua lakia (348/2007) alihankintaa koskevia säännöksiä lukuun ottamatta. Edellä 1 momentissa säädetty tehtävät voidaan yhdistää muuhun Liikenteen turvallisuusviraston hankkimaan palveluun.

Palvelun tuottajan on oltava luotettava ja tällä on oltava tehtävän hoitamisen edellyttämä henkilöstö sekä muut tekniset, taloudelliset ja toiminnalliset valmiudet ja valmiudet huolehtia tehtävän edellyttämästä tietoturvalisuudesta ja tietosuojasta.

Liikenteen turvallisuusviraston on sovittava palvelun tuottajan kanssa palvelutehtävän laajuudesta ja sen hoitamiseen liittyvistä vaatimuksista niin, että rekisterinpitäjän vastuut henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuudesta toteutuvat myös palvelun tuottajan toiminnassa ja että hyvän hallinnon vaatimukset muutenkin toteutuvat. Palvelun tuottajan kanssa tehtävästä sopimuksesta 9 a §:n 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä hoidettaessa on voimassa, mitä ajokorttilaissa säädetään sopimuksesta, joka koskee eräiden lupatehtävien hoitamista palvelutehtävänä. Liikenteen turvallisuusviraston on valvottava

palvelun tuottajien toimintaa ja sillä on oikeus tehdä tarkastuksia paikoissa, joissa harjoitetaan tässä pykälässä tarkoitettua palvelutoimintaa. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa. Palvelun tuottajan on annettava valvonnassa tarvittavat tiedot ja järjestettävä olosuhteet sellaisiksi, että valvonta ja tarkastukset voidaan suorittaa asianmukaisesti.

Tässä pykälässä tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä hoidettaessa noudatettavista hyvän hallinnon periaatteista säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), henkilötietolaissa (523/1999), sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003), hallintolaissa (434/2003), kielilaissa (423/2003) ja saamen kielilaissa (1086/2003). Palvelun tuottajaan ja tämän palveluksessa olevaan sovelletaan näitä tehtäviä hoidettaessa rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

9 c §

Ajolupaa koskevan hakemusasian vireille saattaminen

Taksinkuljettajan ajolupaa koskeva hakemus voidaan toimittaa sähköisesti tai Liikenteen turvallisuusviraston osoittamalle palveluntuottajalle.

Jos ajolupahakemukseen liitettävässä lääkärintlausunnossa on terveys- ja toimintakyvyvaatimusten täyttymistä koskevan merkinnän lisäksi muu hakijan terveydentilaa kuvaava tieto, liite voidaan palvelun tuottajalle luovuttamisen toimittaa Liikenteen turvallisuusvirastoon sen jälkeen kun hakemus on laitettu vireille.

9 d §

Palvelun tuottajan luotettavuuden arviointi

Palvelun tuottajaa ei voida pitää 9 b §:n 3 momentissa tarkoitettulla tavalla luotettavana, jos palvelun tuottaja, tai yhtiömuodossa toimivan palvelun tuottajan hallituksen tai hal-

lintoneuvoston jäsen tai varajäsen, toimitusjohtaja, vastuunalainen yhtiömies tai avoimessa yhtiössä yhtiömies, taikka muussa määräävässä asemassa oleva henkilö on toiminnallaan osoittanut olevansa ilmeisen sopimaton hoitamaan 9 a §:n 1 momentissa tarkoitettua tehtävää. Palvelun tuottajaa ei aina-kaan voida pitää luotettavana, jos edellä mainittu henkilö on lainvoiman saaneella tuomilla tuomittu viiden viimeisen vuoden aikana vankeusrangaistukseen tai kolmen viimeisen vuoden aikana sakkorangaistukseen vakavasta, työsuhdetta, elinkeinon harjoittamista, kirjanpitoa, velkasuhdetta, liikenteen harjoittamista, kuljettajantutkintotoimintaa, ajoneuvojen rekisteröintiä tai katsastusta koskevien taikka muita liikenneturvallisuutta koskevien säännösten tai määräysten rikkomisesta ja teon katsottava osoittavan henkilön olevan ilmeisen sopimaton hoitamaan edellä tarkoitettua tehtävää.

Palvelun tuottaja vastaa siitä, että palveluksessaan olevilla on tieto 9 b §:n 3 momentissa tarkoitettujen lupatehtävien hoitamiseen liittyvistä vaatimuksista ja vastuista ja kyky toimia sen mukaisesti sekä siitä, että he ovat siten luotettavia kuin tässä tarkoitettujen lupatehtävien hoitamiseen vaaditaan.

Viranomaisen oikeudesta saada rikosrekisteritietoja luotettavuuden arvioimiseksi säädetään rikosrekisterilaissa (770/1993).

10 §

Ajoluvan myöntäminen

Ajolupa myönnetään viideksi vuodeksi tai, jos hakija on täyttänyt 68 vuotta, kahdeksi vuodeksi.

Ajolupaan voidaan liittää taksin kuljettamista tai luvansaaajan velvollisuuksia koskevia ehtoja. Hakija voidaan määrätä toimittamaan todistus uudesta kuljettajantutkinnosta, jos se on esitetyn lääkärinlausunnon tai muutoin lupaviranomaisen tietoon tulleen syyn johdosta tarpeen hakemuksen käsittelemiseksi.

Ajolupaan merkitään auton asemapaikka tai ne asemapaikat, joita vastaava paikallistuntemus kuljettajalla on. Jos kuljettajalle aikaisemmin annettu taksinkuljettajan ajolupa on voimassa, hänen on annettava se lupavi-

ranomaiselle, kun uusi lupa luovutetaan. Ajoluvan hakemisesta, myöntämisestä ja myöntämiseen liittyvästä menettelystä annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Hakijalle voidaan antaa väliaikainen ajolupa, joka on voimassa yhden kuukauden, jos hakija täyttää ajoluvan myöntämisen edellytykset. Väliaikainen ajolupa voidaan antaa myös 4 §:n 2 momentissa tarkoitettuja ajoja varten lupaviranomaisen mainitun momentin nojalla asettamaksi määräajaksi. Väliaikainen ajolupa annetaan Liikenteen turvallisuusviraston lomakkeella. Mitä muutoin säädetään ajoluvasta, koskee myös väliaikaista ajolupaa.

Ajolupa voidaan toimittaa hakijalle postitse, jolloin toimittamiseen sovelletaan mitä ajokorttilaissa säädetään ajokortin toimittamisesta hakijalle postitse.

14 §

Ajoluvan kelpoisuusalueen laajentaminen

Liikenteen turvallisuusvirasto voi hakemuksesta laajentaa ajoluvan kelpoisuuden uuteen asemapaikkaan, jos ajoluvan haltija osoittaa 4 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettua paikallistuntemuksen tämän asemapaikan osalta. Ajolupa annetaan määräajaksi, joka päättyy samaan aikaan hakijalla ennestään olevan ajoluvan kanssa, jollei samalla haeta ajoluvan uudistamista. Laajennettua ajoluvan hakemisesta annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

15 §

Perusteet ajoluvan peruuttamiselle

Ajolupa on peruutettava, jos luvan haltija:

- 1) ei enää täytä ajoluvan myöntämisen edellytyksiä;
- 2) ei noudata asetettuja lupaehtoja;
- 3) ei noudata säännöksiin tai erilliseen määräykseen perustuvaa velvollisuuttaan toimittaa tässä laissa tarkoitettu lausunto terveydentilastaan tai todistus ajokyvystään; tai
- 4) itse pyytää luvan peruuttamista.

17 §

Ajoluvan peruuttaminen toistaiseksi

Ajolupa peruutetaan toistaiseksi, jos luvan haltija:

- 1) määrätään ajokieltoon toistaiseksi;
- 2) ei enää täytä ajoluvan terveysvaatimuksia; tai
- 3) ei ole asetetussa määräajassa toimittanut todistusta 4 §:n 2 momentissa tarkoitetusta taksinkuljettajan kokeen tai 8 §:n 1 momentissa tarkoitetusta paikallistuntemuskokeen suorittamisesta hyväksytysti taikka muuta selvitystä, jonka lupaviranomainen tai poliisi on tämän lain nojalla määrännyt esitettäväksi.

22 §

Varoituksen käyttö ajolupaseuraamuksena

Poliisi voi antaa varoituksen ajoluvan määräaikaisen peruuttamisen asemesta, jos ajoluvan peruuttamista on pidettävä kohtuuttomana seuraamuksena, eikä teon ole katsottava osoittavan piittaamattomuutta taksinkuljettajan vastuista ja velvollisuuksista tai yleensä säännösten ja määräysten noudattamisesta taikka hänelle aiemmin määrättyistä seuraamuksista.

24 §

Ajoluvan kaksoiskappale

Jos kadonnut ajolupa myöhemmin löytyy, se on luovutettava Liikenteen turvallisuusvirastolle.

30 §

Koulutusluvan peruuttaminen

Lupaviranomainen voi antaa koulutusluvan haltijalle kirjallisen varoituksen, jos koulutusta koskevia säännöksiä, määräyksiä tai lupaehtoja rikotaan, taikka opetusta ei hoideta asianmukaisesti.

34 §

Koe- ja valvontatehtävien hoitaminen palvelutehtävänä

Liikenteen turvallisuusvirasto voi järjestää 7 §:ssä tarkoitetun taksinkuljettajan kokeen vastaanottamisen ja valvonnan sekä 31 §:ssä tarkoitetun koulutusluvan haltijoiden valvonnan kuljettajantutkintotoiminnan yhteydessä tai siitä erillään hoidettavaksi hankkimalla tarvittavat palvelut yksityisiltä tai julkisilta palvelun tuottajilta noudattaen mitä kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annettussa laissa (535/1998) säädetään kuljettajantutkintotoiminnan hoitamisesta palvelutehtävänä.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi yhdistää 33 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten vastaanottamisen sekä tietojen rekisteriin tallettamisen 1 momentissa tarkoitetun kokeen vastaanottamista ja valvontaa koskevaan tehtävään hankkimalla tarvittavat palvelut siten kuin mainitussa pykälässä säädetään.

Palvelujen hankintaan sovelletaan julkisista hankinnoista annettua lakia alihankintaa koskevia säännöksiä lukuun ottamatta. Tässä pykälässä tarkoitettuja tehtäviä ei voida hoitaa alihankkijaa käyttäen.

Liikenteen turvallisuusviraston on sovittava palvelun tuottajien kanssa tehtävien hoitamisesta niin, että hyvän hallinnon vaatimukset täyttyvät. Kokeiden järjestämisestä ja valvonnasta on sovittava niin, että palvelun laatu, yhdenmukaisuus ja saatavuus turvataan eri puolilla maata. Sopimuksesta sekä palvelun tuottajan ja kokeiden vastaanottajan vaatimuksista on voimassa, mitä kuljettajantutkintotoiminnasta ja sitä koskevasta sopimuksesta kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annettussa laissa säädetään. Liikenteen turvallisuusviraston on valvottava palvelun tuottajan toimintaa ja sillä on oikeus tehdä tarkastuksia paikoissa, joissa harjoitetaan tässä pykälässä tarkoitettua palvelutoimintaa. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa. Palvelun tuottajan on annettava valvonnassa tarvittavat tiedot ja järjestettävä olosuhteet sellaisiksi, että valvonta ja tarkastukset voidaan suorittaa asianmukaisesti.

Tässä pykälässä tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä hoidettaessa noudatettavista hyvän hallinnon periaatteista säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), henkilötietolaissa (523/1999), sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003), hallintolaissa (434/2003), kielilaissa (423/2003) ja saamen kielilaissa (1086/2003). Palvelun tuottajaan ja tämän palveluksessa olevaan sovelletaan näitä tehtäviä hoidettaessa rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

38 §

Muutoksenhaku

Liikenteen turvallisuusviraston myöntämän koulutusluvan saaneen päätökseen ja 34 §:ssä tarkoitettun kokeen vastaanottajan päätökseen saa vaatia oikaisua Liikenteen turvallisuusvirastolta. Oikaisuvaatimusmenettelystä säädetään hallintolaissa (434/2003).

Liikenteen turvallisuusviraston oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan ja muuhun tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Jos haettu ajolupa myönnetään hakemuksen mukaisesti ilman siihen asetettavia ehtoja tai rajoituksia, hakijalle ei ajoluvan lisäksi anneta muuta päätöstä eikä valitusosoitusta.

Poliisin tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hal-

linto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Taksinkuljettajan ajoluvan peruuttamista koskeva päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

Hallinto-oikeuden päätökseen ajoluvan peruuttamista ja koulutusluvan peruuttamista koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

Lain 10 §:n 5 momentti tulee kuitenkin voimaan päivänä kuuta 20 .

Jos poliisille ennen tämän lain voimaantuloa toimitettua ajolupaa koskevaa hakemusta ei ole ratkaistu ennen tämän lain voimaantuloa, poliisin on tämän lain voimaantulua toimitettava hakemusasiakirjat Liikenteen turvallisuusvirastolle hakemuksen käsittelemistä varten.

Lääkärinlausuntolomakkeita, joiden kaavan sosiaali- ja terveysministeriö on ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleen ajokorttilain (386/2011) 100 §:n nojalla vahvistanut ennen tämän lain voimaantuloa, saadaan vuoden ajan tämän lain voimaantulosta käyttää ryhmän 2 kuljettajan terveysvaatimusten täyttymistä osoittavan lääkärintausannon antamiseen tämän lain nojalla vahvistettujen lomakkeiden ohella ja annetut lausunnot ovat voimassa siten kuin tässä laissa säädetään.

4.

Laki**kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan kuljettajantutkintotoiminnasta annetun lain (535/1998) 17 §, sellaisena kuin se on laissa 1295/2009,
muutetaan 3, 3 a, 4, 5, 7 c, 7 d ja 14 §,
 sellaisina kuin niistä ovat 3 § osaksi laeissa 27/2006, 1295/2009 ja 706/2011, 3 a § laeissa 27/2006 ja 1295/2009 sekä 7 c, 7 d ja 14 § laissa 706/2011, sekä
lisätään lakiin uusi 3 b §, 7 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 706/2011, uusi 2 momentti ja lakiin uusi 7 i § seuraavasti:

3 §

Kuljettajantutkintotoiminnan järjestämistä koskevat yleiset vaatimukset

Kuljettajantutkintotoiminnasta vastaa Liikenteen turvallisuusvirasto.

Kuljettajantutkintotoiminta on järjestettävä siten, että kuljettajantutkinto- ja ajolupakoepalveluiden laatu ja yhdenmukaisuus, toiminnan kustannustehokkuus sekä liikenteen turvallisuuden vaatimukset huomioon ottaen riittävä saatavuus turvataan eri puolilla maata.

Ajokokeen liikenneympäristön on oltava ajokokeen luokka huomioon ottaen riittävän monipuolinen kuljettajantutkinnon tavoitteiden saavuttamiseksi ja ajokokeen suorittajan valmiuksien arvioimiseksi. Kunkin kuljettajantutkinnon vastaanottajan toimialueella on kuitenkin oltava mahdollisuus kaikkien luokkien kuljettajantutkintojen samoin kuin vaarallisten aineiden ajolupakokeiden suorittamiseen. Toimialueella suoritettavien ajokokeiden määrin on luokittain oltava riittävät tutkintotoiminnan yhdenmukaisuuden, laadun ja kehittämisen turvaamiseksi. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa ajokokeen suorituspaikkaa koskevia tarkempia määräyksiä.

3 a §

Kuljettajantutkintotehtävän hoitaminen palvelutehtävänä

Liikenteen turvallisuusvirasto voi hoitaa kuljettajantutkintotoiminnan hankkimalla tarvittavia palveluja Suomessa toimivilta julkisilta tai yksityisiltä palvelujen tuottajilta. Palvelun tuottajan on täytettävä kuljettajantutkinnon vastaanottajan vaatimukset. Tässä pykälässä tarkoitettuja tehtäviä ei voida hoitaa alihankkijaa käyttäen. Tässä pykälässä tarkoitettut tehtävät on suoritettava Suomessa.

Palvelujen hankintaan sovelletaan julkisista hankinnoista annettua lakia (348/2007) alihankintaa koskevia säännöksiä lukuun ottamatta.

Liikenteen turvallisuusviraston on sovittava palvelun tuottajan kanssa palvelutehtävän laajuudesta ja sen hoitamiseen liittyvistä vaatimuksista niin, että rekisterinpitäjän vastuut henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuudesta toteutuvat myös palvelun tuottajan toiminnassa ja että hyvän hallinnon vaatimukset muutenkin toteutuvat. Liikenteen turvallisuusviraston on valvottava palvelun tuottajan toimintaa.

Tässä pykälässä tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä hoidettaessa noudatettavista hyvän hallinnon periaatteista säädetään viran-

omaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), henkilötietolaissa (523/1999), sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003), hallintolaissa (434/2003), kielilaissa (423/2003) ja saamen kielilaissa (1086/2003). Palvelun tuottajaan ja tämän palveluksessa olevaan sovelletaan näitä tehtäviä hoidettaessa rikosoikeudellista vastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

3 b §

Kuljettajantutkintotoimintaa koskeva sopimus

Kuljettajantutkintotoimintaa koskevassa sopimuksessa on 3 a §:n 3 momentissa säädetyn lisäksi sovittava:

1) alueesta, jolla kuljettajantutkinnon vastaanottaja hoitaa kuljettajantutkintotoimintaa;
2) toimialueella sijaitsevien toimipaikkojen vähimmäismäärästä, sijainnista ja palveluajoista;

3) kuljettajantutkintotoimintaan sisältyvistä kuljettajantutkinto-, ajolupakoe- ja muista palveluista sekä niiden asettamista vaatimuksista toimitiloille, tietoliikenneyhteyksille, tietojärjestelmän tasolle ja tietoturvallisuudelle sekä laitteille, varusteille ja muuten toiminnalle;

4) kuljettajantutkintotoimintaan sisältyvien tehtävien asianmukaisen hoitamisen sekä kuljettajantutkinnon ajokokeita ja vaarallisten aineiden ajolupakokeita vastaanottavien henkilöiden riittävän ammattitaidon varmistamiseksi noudatettavasta menettelystä;

5) ajoneuvoliikennerekisterin käyttämisessä ja tietojen tallettamisessa noudatettavasta menettelystä sekä palvelun tuottajalta edellytettävän tietosuojan ja tietoturvan osoittamisesta;

6) tutkintotoimintaan liittyvien asiakirjojen säilyttämisestä ja arkistoinnista;

7) kuljettajantutkinto- ja ajolupakoemaksun perimisessä ja tilittämisessä Liikenteen turvallisuusvirastolle noudatettavasta menettelystä;

8) korvauksesta, jonka Liikenteen turvallisuusvirasto suorittaa kuljettajantutkinnon vastaanottajalle ja sen suorittamistavasta;

9) sopimuskaudesta, toiminnan aloittamisesta ja sopimuksen päättymisestä kesken sopimuskauden;

10) vaatimuksista, joita valvonnan tehokkaan toteutumisen varmistaminen asettaa palveluntuottajalle ja seuraamuksista, jotka aiheutuvat havaituista puutteista ja laiminlyönneistä;

11) palvelun tuottajan velvollisuudesta ilmoittaa sellaisista muutoksista tehtävien hoitamisessa, joilla voi olla olennaista vaikutusta tehtävien asianmukaiseen hoitamiseen;

12) tehtävän asianmukaisen hoitamisen kannalta tarpeellisista seikoista ottaen huomioon viranomaisia velvoittavat tietoturvasuutta koskevat säännökset.

4 §

Kuljettajantutkinnon vastaanottajalle asetetut vaatimukset

Kuljettajantutkinnon vastaanottajan on oltava luotettava, asiantunteva, riippumaton ja vakavarainen.

Kuljettajantutkinnon vastaanottajan on osoitettava, että hänellä on toiminnan laajuuteen nähden riittävä henkilökunta ja muut voimavarat toiminnan asianmukaiseen hoitamiseen. Kuljettajantutkinnon vastaanottajalla on oltava toiminnan laajuus huomioon ottaen tarvittava henkilökunta sekä muut toiminnan asianmukaisen hoitamisen edellyttämät tekniset, taloudelliset ja toiminnalliset valmiudet ja valmiudet huolehtia tehtävän edellyttämästä tietoturvasuudesta ja tietosuojasta.

Kuljettajantutkinnon vastaanottajalla tulee olla palveluksessaan kuljettajantutkintotoiminnasta vastaava henkilö, jolla on riittävä asiantuntemus ja perehtyneisyys kuljettajantutkintotoimintaan.

5 §

Kuljettajantutkinnon vastaanottajan luotettavuuden arviointi

Kuljettajantutkinnon vastaanottajaa ei voida pitää 4 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla luotettavana, jos kuljettajantutkinnon vastaanottaja, tai yhtiömuodossa toimivan kuljettajantutkinnon vastaanottajan hallituksen tai hallintoneuvoston jäsen tai varajäsen, toimitusjohtaja, vastuunalainen yhtiömies tai avoimessa yhtiössä yhtiömies, taikka muussa määräävässä asemassa oleva henkilö on toiminnallaan osoittanut olevansa ilmeisen sopimaton harjoittamaan kuljettajantutkintoa. Kuljettajantutkinnon vastaanottajaa ei ainakaan voida pitää luotettavana, jos edellä mainittu henkilö on lainvoiman saaneella tuomiolla tuomittu viiden viimeisen vuoden aikana vankeusrangaistukseen tai kolmen viimeisen vuoden aikana sakkorangaistukseen vakavasta työsuhdetta, elinkeinon harjoittamista, kirjanpitoa, velkasuhdetta, liikenteen harjoittamista, kuljettajantutkintotoimintaa, ajoneuvojen rekisteröintiä tai katsastusta koskevista taikka muita liikenneturvallisuutta koskevien säännösten tai määräysten rikkomisesta ja teon katsottava osoittavan henkilön olevan ilmeisen sopimaton harjoittamaan kuljettajantutkintotoimintaa.

Palvelun tuottaja vastaa siitä, että palveluksessaan olevilla on tieto kuljettajantutkintotoimintaa harjoitettaessa hoidettaviin tehtäviin liittyvistä vaatimuksista ja vastuista ja kyky toimia sen mukaisesti sekä siitä, että he ovat siten luotettavia kuin tässä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseen vaaditaan. Kokeiden vastaanottajien luotettavuudesta säädetään lisäksi 7 a §:ssä.

Viranomaisen oikeudesta saada rikosrekisteritietoja luotettavuuden arvioimiseksi säädetään rikosrekisterilaissa (770/1993).

7 a §

Kokeiden vastaanottajien luotettavuus

Viranomaisen oikeudesta saada rikosrekisteritietoja luotettavuuden arvioimiseksi säädetään rikosrekisterilaissa.

7 c §

Ajokokeiden vastaanottajan ammattitaito

Kuljettajantutkinnon ajokokeiden ja suullisten teoriakokeiden vastaanottajan ammattitaito edellyttää, että hänellä on tehtävässä tarvittavat ajamiseen ja sen arviointiin, käytössä oleviin opetussuunnitelmiin, omaan ajotaitoon, asiakaspalveluun, taloudelliseen, ympäristöystävälliseen ja muuten vastuulliseen ajamiseen sekä ajoneuvotekniikkaan ja -fysiikkaan liittyvät tiedot, taidot ja osaaminen.

B-, C1- ja C-luokan sekä AM-luokan kevyiden nelipyöräisten ajokokeiden vastaanottajan vähimmäisvaatimuksena on, että:

- 1) hän on täyttänyt 23 vuotta;
- 2) hänellä on kuljettajantutkinnon ajokokeen vastaanottajan peruskoulutus;
- 3) hänellä on liikenneopettajalupa, joka on ollut voimassa vähintään yhden vuoden;
- 4) hän on osallistunut jatkokoulutukseen ja laadunvarmistukseen siten kuin tässä laissa säädetään.

B-luokan ja AM-luokan kevyen nelipyöräisen ajokokeen vastaanottajan vähimmäisvaatimuksena on lisäksi, että hänellä on B-luokan ajo-oikeus, joka on ollut hänellä vähintään kolme vuotta.

C1- ja C-luokan ajokokeen vastaanottajan vähimmäisvaatimuksena on lisäksi, että hänellä on C-luokan ajo-oikeus, joka on ollut hänellä vähintään kolme vuotta.

B-luokan ajokokeen vastaanottaja saa ottaa vastaan myös T-luokan ajokokeen. LT-luokan käsittelykokeen vastaanottajalla on oltava C1- ja C-luokan ajokokeen vastaanottajan kelpoisuus.

AM-luokan mopon ja muiden kuin 2–5 momentissa mainittujen luokkien ajokokeiden ja käsittelykokeiden vastaanottajan vaatimuksena on 2 momentissa säädetyn lisäksi, että:

1) hänellä on vähintään kolmen vuoden kokemus B-, C1- tai C-luokan ajokokeiden vastaanottajana;

2) hän on saanut erikoistumiskoulutuksen, joka:

a) A1-, A2- ja A-luokan ajokokeiden vastaanottamiseksi on saatava jossain näistä luokista;

b) AM-luokan mopon käsittelykokeiden vastaanottamiseksi on saatava mopon käsittelykokeen vastaanottamista varten tai jossain a alakohdassa mainituista luokista;

c) D- ja D1-luokan ajokokeiden vastaanottamiseksi on saatava toisessa näistä luokista;

d) BE-, C1E-, CE-, D1E- ja DE-luokan ajokokeiden vastaanottamiseksi on saatava jossain näistä luokista;

3) hänellä on ajokortti, joka oikeuttaa kuljettamaan vastaanotettavan ajokokeen luokkaan kuuluvaa ajoneuvoa; 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetun kokeen osalta edellytetään AM-luokan mopon tai moottoripyörän kuljettamiseen oikeuttavaa ajokorttia.

Edellä 6 momentin 1 kohdassa tarkoitettusta kolmen vuoden kokemuksesta voidaan poiketa, jos ajokokeen vastaanottajalla on vähintään viiden vuoden kokemus vastaanotettavan tutkinnon luokkaan kuuluvan ajoneuvon kuljettamisesta tai Liikenteen turvallisuusvirasto arvioi hänen valmiutensa tässä luokassa kyseisen luokan ajokortin suorittamisen lisäksi hankitusta ammatillisesta pätevyydestä, muusta koulutuksesta tai kokemuksesta johon riittäväksi.

7 d §

Ajokokeen vastaanottajan peruskoulutus

Ajokokeen vastaanottajan 7 c §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettuna peruskoulutuksena on liikenneopettajan erikoisammattitutkinto ja sen ajokokeen vastaanottajana toimimista koskevan tutkinnon osan suorittaminen. Tutkinnon osan täytettävä ajokorteista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/126/EY liitteen IV 3.1.1, 3.2.1 ja 3.2.2 kohdan vaatimukset.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna koulutusvaatimuksen täyttää myös hakija, jolla on ammattipätevyyden tunnustamisesta annetussa laissa (1093/2007) tarkoitettu päätös muussa EU- tai ETA-valtiossa saavutettua muodollista pätevyyttä osoittavien asiakirjojen tuottamasta kelpoisuudesta. Päätöksen tekee Liikenteen turvallisuusvirasto, joka arvioi myös kelpoisuuden vastaavuuden siltä osin kuin on kysymys 7 c §:n 6 momentin 2 kohdassa tarkoitetun erikoistumiskoulutusta koskevan vaatimuksen täyttämisestä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna peruskoulutuksena voidaan pitää myös muuta soveltuva Liikenteen turvallisuusviraston hyväksymää koulutusta ja tutkintoa, jos kuljet-

tajantutkintotoiminnan järjestäminen poikkeuksellisesti työvoiman saatavuuden takia tai muusta vastaavasta syystä sitä edellyttää.

Liikenteen turvallisuusvirasto hyväksyy 7 c §:n 6 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen erikoistumiskoulutusten koulutusohjelmat.

7 i §

Harjoittelu kuljettajantutkintotoimintaa hoitavassa yrityksessä

Edellä 7 d §:n 1 momentissa tarkoitettua liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon tutkinnon osaa opiskeleva voi harjoitella kuljettajantutkintotoimintaa hoitavassa yrityksessä, jos hänellä on ajokorttilaissa tarkoitettu opetusharjoittelulupa. Opetusharjoittelulupa ja sen myöntämiseen sovelletaan ajokorttilakia, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Harjoittelun edellytyksenä on, että harjoittelija on suorittanut erikoisammattitutkinnon pakolliset tutkinnon osat ja aloittanut ajokokeen vastaanottajana toimimista koskevan tutkinnon osan suorittamiseen valmistavan koulutuksen tai hänet on ilman sitä ohjattu tämän tutkinnon osan tutkintotilaisuuteen. Lisäksi edellytyksenä on, että harjoittelijalla on ajokokeessa käytettävän ajoneuvon luokkaa vastaava ajo-oikeus, joka on ollut hänellä vähintään kolme vuotta.

Jos 1 momentissa tarkoitettua tutkinnon osaa suorittavalla on liikenneopettajalupa, hänen on täytettävä 2 momentin vaatimukset valmistavan koulutuksen aloittamisesta tai tutkintotilaisuuteen ohjaamisesta ilman sitä ja ajo-oikeudesta.

Ajokokeita vastaanotettaessa mukana on oltava tässä laissa säädetty ajokokeen vastaanottajan vaatimukset täyttävä henkilö, joka päättää kokeen hyväksymisestä ja vastaa muutenkin siitä, että kokeen vastaanottaminen tapahtuu säännösten mukaisesti.

14 §

Muutoksenhaku

Kuljettajantutkinnon vastaanottajan teemmään kuljettajantutkintoa tai ADR-ajolupakoetta koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua Liikenteen turvallisuusvirastolta.

Oikaisuvaatimusmenettelystä säädetään hallintolaissa (434/2003).

Liikenteen turvallisuusviraston oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan tai muuhun tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen ajokokeen vastaanottajan kelpoisuustodistuksen peruuttamista koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 _____ .

Tämän lain 7 c, 7 d ja 7 i § tulevat kuitenkin voimaan päivänä kuuta 20 _____ .

Tässä laissa tarkoitettuna liikenneopettajalupana hyväksytään myös ennen tämän lain voimaantuloa suoritettun liikenneopettajan-tutkinnon perusteella saatu liikenneopettajalupa.

Se, joka on ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (631/1998) nojalla vuonna 2010 annettujen liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon perusteiden mukaisesti suorittanut ajokokeen vastaanottajan peruskoulutusta koskevan tutkinnon osan, saa 7 c §:n 2 momentista ja 4 momentin 2 kohdan b alakohdassa säädetystä poiketen kelpoisuuden B-luokan lisäksi myös AM-luokan mopon käsittelykokeen ja kevyen nelipyörän ajokokeen vastaanottamiseen.

5.

Laki**Liikenteen turvallisuusvirastosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Liikenteen turvallisuusvirastosta annetun lain (863/2009) 2 §:n 1 momentin 7 kohta seuraavasti:

2 §

Tehtävät

7) myöntää ajokortit ja antaa toimialalla edellytettäviä lupia, hyväksyntöjä ja muita päätöksiä;

Viraston tehtävänä on:

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta
20 .

6.

Laki**tieliikennelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tieliikennelain (267/1981) 28 b §, sellaisena kuin se on laissa 117/1992 ja
lisätään lakiin uusi 28 c §, seuraavasti:

28 b §

Vammaisen pysäköintilupa

Vammaisen pysäköintiluvalla tai vastaavalla asianomaisen ulkomaisen viranomaisen myöntämällä luvalla, jossa on kansainvälinen vammaisen tunnus, saa ajoneuvon pysäköidä:

1) maksulliselle pysäköintipaikalle maksua suorittamatta;

2) alueelle, missä pysäköinti on liikenne-merkein kielletty,

3) sellaiselle pysäköintipaikalle, jossa pysäköinnin enimmäisaikaa on liikenne-merkein rajoitettu, rajoitusta pitemmäksi ajaksi.

Pysäköintilupa on pysäköimisen ajaksi sijoitettava näkyvään paikkaan, autossa tuulilasın sisäpuolelle.

Maksulliselle pysäköintipaikalle maksua suorittamatta saa vammaisen matkustajan ottamista ja jättämistä varten pysäyttää myös taksin ja invataksın.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin 1 momentın 2 kohdassa tarkoitettuis-ta liikenne-merkeistä, joiden vaikutusalueella pysäköinti on sallittu.

28 c §

Vammaisen pysäköintiluvan myöntäminen

Pysäköintilupa voidaan myöntää sellaiselle vaikeasti vammaiselle tai sellaisen vaikeasti vammaisen henkilön kuljettamista varten, jolla on näkövamma tai jonka vammasta aiheutuu haittaa liikuntakyvyille. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännök-

siä edellytyksenä olevan vamman vaikeusas-teesta ja siitä aiheutuvasta haitasta.

Vammaisen pysäköintiluvan myöntää Liikenteen turvallisuusvirasto. Hakemukseen on liitettävä lääkärinlausunto 1 momentissa tar-koitettujen edellytysten täyttymisestä ja lau-sunnon voimassaoloajasta. Lupa myönnetään lääkärinlausunnon voimassaoloajaksi, kui-tenkin enintään 10 vuodeksi. Lupaviran-omainen voi peruuttaa pysäköintiluvan lu-vanhaltijan hakemuksesta.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi hankkia myöntämiseen liittyvien tehtävien hoitami-sessa tarvittavia palveluja Suomessa toimivil-ta yksityisiltä tai julkisilta palvelun tuottajil-ta. Palvelutehtävä voi sisältää hakemusten vastaanottamisen, niiden vireilläolon ja käsit-telyn edellyttämät tehtävät sekä pysäköinti-luvan luovuttamisen, jollei sitä postiteta haki-jalle. Palvelutehtävän hoitamiseen sovelle-taan mitä ajokorttilaissa (386/2011) sääde-tään ajokortin, ajokorttiluvan ja eräiden mui-den lupien myöntämiseen liittyvien tehtävien hoitamisesta palvelutehtävänä, palvelun tuot-tajan luotettavuudesta, palvelutehtävää kos-kevasta sopimuksesta sekä hakemusasian vi-reille saattamisesta ja lääkärinlausunnon toi-mittamisesta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 _____.

Tämän lain voimaan tullessa vireillä olevaa pysäköintilupaa koskeva hakemus on toimi-tettava Liikenteen turvallisuusvirastolle ha-kemuksen käsittelemistä varten.

7.

Laki

ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain (541/2003) 3 §:n 2 momentin 4, 5 ja 8 kohta, 5 §:n 1 momentin 2, 3 ja 13 kohta, 6 §, 11 §:n 1 momentin 5 kohta, 12 §:n 1 momentin 6 ja 7 kohta, 15 §:n 1 momentin 10 kohta, 17 §:n 2 momentin 8 ja 13 kohta ja 20 §:n 1 ja 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 2 momentin 4 ja 8 kohta, 5 §:n 1 momentin 13 kohta, 11 §:n 1 momentin 5 kohta ja 12 §:n 1 momentin 7 kohta laissa 698/2009, 3 §:n 2 momentin 5 kohta laissa 60/2006, 5 §:n 1 momentin 2 kohta laissa 859/2005, 6 § osaksi laeissa 859/2005, 698/2009 ja 1084/2012, 12 §:n 1 momentin 6 kohta laissa 276/2007, 15 §:n 1 momentin 10 kohta laissa 1084/2012, 17 §:n 2 momentin 13 kohta laissa 281/2007, 20 §:n 1 momentti laissa 403/2005 ja 2 momentti laissa 1301/2009, sekä

lisätään 5 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 859/2005, 60/2006, 697/2006, 234/2007, 276/2007 ja 698/2009, uusi 14 kohta seuraavasti:

3 §

Rekisteröidyt

Rekisteriin saa tallettaa lisäksi tietoja luonnollisista henkilöistä:

4) joiden hakemus koskee autokoululupaa, opetuslupaa, moottoripyörän harjoituslupaa, liikenneopettajalupaa, kuljettajan ammattipätevyyskorttia tai ammattipätevyuden merkittävää ajokorttiin, taksinkuljettajan ajolupaa tai joilla on tällainen lupa tai merkintä ajokortissaan;

5) jotka ovat hakeneet vammaisen pysäköintilupaa tai joilla on tällainen lupa;

8) joilla on kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetussa laissa (273/2007) tai taksinkuljettajien ammattipätevyydestä annetussa laissa (695/2009) säädetty pätevyys tai jotka ovat ilmoittautuneet tällaiseen pätevyyteen vaadittavaan koulutukseen tai kokeeseen.

5 §

Luonnollisista henkilöistä tallettavat muut tiedot

Luonnollisista henkilöistä saa perustietojen lisäksi tallettaa rekisterin käyttötarkoituksen kannalta tarpeellisia tietoja:

2) vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain (719/1994) 11 b §:ssä tarkoitetun ADR-ajoluvan myöntämiseksi suoritettavaa koetta varten annetun koulutuksen antajasta, ajolupakokeesta ja ajoluvan myöntämisestä, vaarallisten aineiden maakuljetuksen turvallisuusneuvonantajan tutkintoa varten annetun koulutuksen antajasta, tutkintoon liittyvästä kokeesta ja tutkinnon lajista, autokoululuvasta ja sen myöntämisestä sekä muita vastaavia tietoja;

3) kuljettajaopetuksesta ja kuljettajantutkinnosta sekä opetusluvan tai moottoripyörän harjoitusluvan myöntämisestä;

13) kuorma- tai linja-auton kuljettajan ammattipätevyyttä varten koulutusta antaneesta koulutuskeskuksesta, taksinkuljettajan ajolu-

paa varten koulutusta antaneesta koulutusluvan haltijasta, saadusta koulutuksesta ja sen kestosta, suoritetusta kokeesta ja siitä annettusta todistuksesta, jatkokoulutuksen suorittamisesta ja siitä annettusta todistuksesta sekä kuorma- tai linja-auton kuljettajan ammattipätevyyskortin, taksinkuljettajan ajoluvan tai tällaisen kaksoiskappaleen myöntämisestä ja kuorma- tai linja-auton kuljettajan ammattipätevyydestä ajokorttiin tehdyistä merkinnöistä;

14) vammaisen pysäköintiluvan myöntämisestä.

6 §

Arkaluonteisten tietojen tallettaminen

Rekisteriin saa sen lisäksi, mitä 4, 5 ja 5 a §:ssä säädetään, tallettaa:

1) ajokorttiluvan hakijasta, ajo-oikeuden haltijasta ja ajo-oikeutta vailla olevasta henkilöstä ajo-oikeutta koskevaa päätöksentekoa ja valvontaa sekä taksinkuljettajan ajoluvan hakijasta ja haltijasta, liikenneopettajaluvan hakijasta ja haltijasta ja vammaisen pysäköintiluvan hakijasta ja haltijasta lupaa koskevaa päätöksentekoa ja valvontaa varten hänen terveydentilaansa koskevat tarpeelliset tiedot;

2) tarpeelliset tiedot vammaisen pysäköintiluvasta, ajoneuvoveron vapautuksesta ja autoveron palautuksesta;

3) ajo-oikeutta, taksinkuljettajan ajolupaa, liikenneopettajalupaa, opetuslupaa, autokoululupaa, ADR-ajolupaa, ajokokeen vastaanottajan kelpoisuustodistusta ja muuta lupaa koskevaa päätöksentekoa ja valvontaa varten tarpeelliset tiedot moottorikäyttöistä tai hinnattavaa ajoneuvoa kuljettaessa tehdyistä rikoksista ja niistä seuranneista rangaistuksista, ajokieltoon määräämisistä ja muista seuraamuksista sekä muista ajokorttiluvan, ajokortin, muun luvan ja todistuksen saamisen esteistä, niiden peruuttamisista ja raukeamisista.

11 §

Oikeus tietojen saantiin viranomaisilta

Rekisterinpitäjällä on sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, oikeus saada tietoja seuraavasti:

5) poliisilta tieto moottorikäyttöisen tai hinnattavan ajoneuvon anastuksesta sekä ajo-oikeutta ja siihen liittyvää hakemusta, ajokorttilupaa, opetuslupaa, harjoituslupaa, liikenneopettajalupaa, taksinkuljettajan ajolupaa, vammaisen pysäköintilupaa, ajokortteja ja niihin kuorma- tai linja-auton kuljettajan ammattipätevyydestä tehtyjä merkintöjä, ajokorttiluvan tai ajokortin saamisen esteitä, ajokieltoja ja niiden perusteita, ADR-ajoluvan peruuttamista, ajo-oikeuteen sekä ajokorttilupaan ja muihin lupiin liittyviä hallinnollisia seuraamuksia koskevat tiedot, opetusluvan, taksinkuljettajan ajoluvan ja liikenneopettajaluvan myöntämiseen sekä autokoululupiin liittyvää soveltuvuusharkintaa varten tarvittavat rikostiedot sekä tässä mainittujen ajokorttien ja lupien luovuttamista ja haltuunottoa koskevat tiedot;

12 §

Oikeus tietojen saantiin muilta kuin viranomaisilta

Rekisterinpitäjällä on sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, oikeus saada muilta kuin viranomaisilta tietoja seuraavasti:

6) ajokortin ja muiden tässä laissa säädettyjen lupien valmistajalta ajokortin ja muiden lupien valmistamiseen ja toimittamiseen liittyviä tietoja;

7) ajokorttilaissa, kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetussa laissa, taksinkuljettajien ammattipätevyydestä annetussa laissa ja tieliikennelaissa (267/1981) tarkoitettulta palvelun tuottajalta ajokorttiluvan, ajokortin, opetusluvan, moottoripyörän harjoitusluvan, liikenneopettajaluvan, kuljettajan ammattipätevyyskortin, taksinkuljettajan ajoluvan ja vammaisen pysäköintiluvan käsittelyä koskevia tietoja, kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetussa laissa tai taksinkuljettajien ammattipätevyydestä annetussa lais-

sa tarkoitettua koulutusta tai jatkokoulutusta antavalta koulutusta koskevia tietoja sekä kokeita vastaanottavalta kokeita koskevia tietoja.

15 §

Julkisten tietojen luovuttaminen sähköisessä muodossa

Rekisteriin talletettuja henkilötietoja ja muita tietoja saa luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti:

10) ajokorttilaissa tarkoitettulle palvelun tuottajalle ajokorttiluvan, ajokortin, opetusluvan, moottoripyörän harjoitusluvan ja liikenneopettajaluvan myöntämistä koskevaa käsittelyä varten, kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetussa laissa tarkoitettulle palvelun tuottajalle kuljettajan ammattipätevyyskortin tai ajokorttiin tehtävän ammattipätevyysmerkinnän ja taksinkuljettajien ammattipätevyydestä annetussa laissa tarkoitettulle palvelun tuottajalle taksinkuljettajan ajoluvan myöntämistä koskevaa käsittelyä varten sekä tieliikennelaissa tarkoitettulle palvelun tuottajalle vammaisen pysäköintiluvan myöntämistä koskevaa käsittelyä varten;

17 §

Salassa pidettävät tiedot ja niiden luovuttaminen

Rekisteriin talletetun salassa pidettävän tiedon saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa:

8) kuljettajantutkinnon vastaanottajalle valokuvan henkilön tunnistamista varten, tietoja henkilön terveydentilasta tutkinnon suorittamista varten, tiedon ajokiellosta tutkintoon pääsyn edellytysten tarkistamista ja ADR-ajoluvan luovuttamista varten sekä tiedon ajokortin saamisen esteestä;

13) valokuvan ja nimikirjoitusnäytteen ajokorttilaissa tarkoitettulle palvelun tuottajalle ajokorttiluvan tai ajokortin myöntämistä koskevaa käsittelyä varten, kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetussa laissa tarkoitettulle palvelun tuottajalle taksinkuljettajan ammattipätevyyskortin ja taksinkuljettajien ammattipätevyydestä annetussa laissa tarkoitettulle palvelun tuottajalle taksinkuljettajan ajoluvan myöntämistä koskevaa käsittelyä varten, tietoja henkilön terveydentilasta ajokorttilaissa, taksinkuljettajien ammattipätevyyslaissa ja tieliikennelaissa tarkoitettulle palvelun tuottajalle ajokorttiluvan, ajokortin, liikenneopettajaluvan, taksinkuljettajan ajoluvan ja vammaisen pysäköintiluvan myöntämistä koskevaa käsittelyä varten sekä tiedon ajokortin, opetusluvan, moottoripyörän harjoitusluvan, liikenneopettajaluvan, kuljettajan ammattipätevyyskortin tai taksinkuljettajan ajoluvan saamisen esteestä edellä mainituissa laeissa tarkoitettulle palvelun tuottajalle ajokortin tai mainitun luvan myöntämistä koskevaa käsittelyä varten;

20 §

Tietojen luovuttamisen muut rajoitukset

Henkilöllä on sen lisäksi, mitä henkilötietolain 30 §:ssä säädetään, oikeus kieltää osoitetietojensa luovuttaminen puhelimitse muuhun kuin viranomaisen, Liikennevakuutuskeskuksen, liikennevakuutusyhtiön, katsastuksen suorittajan, kuljettajantutkinnon vastaanottajan, sopimusrekisteröijän tai ajokorttilaissa, kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetussa laissa, taksinkuljettajien ammattipätevyydestä annetussa laissa ja tieliikennelaissa tarkoitettun palvelun tuottajan käyttöön tai muuhun laissa säädettyyn käyttöön.

Jos henkilöllä on perusteltua syytä epäillä itsensä tai perheensä terveyden tai turvallisuuden tulevan uhatuksi, Liikenteen turvallisuusvirasto voi kirjallisesta pyynnöstä päättää, ettei häntä koskevia henkilötietoja saa luovuttaa rekisteristä muille kuin viranomaisille, Liikennevakuutuskeskukselle, liikennevakuutusyhtiölle, katsastuksen suorittajalle, sopimusrekisteröijälle, kuljettajantutkinnon

Liite
Rinnakkaistekstit

1.

Laki

ajokorttilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan ajokorttilain (386/2011) 3 §:n 1 momentin 2 kohta, 23 §, 39 §:n 1 momentin 5 kohta, 40 §:n 1 momentin 6 kohta ja 97 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 1 momentin 2 kohta laissa 1081/2012, 23 § osaksi laissa 1081/2012 sekä 39 §:n 1 momentin 5 kohta ja 40 §:n 1 momentin 6 kohta laissa 941/2013,

muutetaan 5 §:n 2 momentti, 6 §:n 2 momentin 2 kohta sekä 4 ja 5 momentti, 8–16 §, 17 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohta sekä 2 momentti, 18 §:n 1 momentin 2 kohta sekä 2 momentti, 21 §:n 1 ja 5 momentti, 22 ja 24–27 §, 28 §:n 2 momentin johdantokappale ja 3 momentti, 29 ja 30 §, 31 a §:n 2 momentti, 38 §:n 3 momentti, 42 §:n 1 momentti, 42 a §:n 1 momentti, 43 §, 44 §:n 1 momentin johdantokappale, 45 §:n 1 momentin johdantokappale ja 5 kohta, 54 §, 59 §:n 2 momentin johdantokappale ja 1 kohta sekä 4 momentti, 61 §:n 2 momentti, 62 §, 63 §:n 1 momentin johdantokappale sekä 3 ja 4 momentti, 64 §:n 2 momentin 2 kohta, 65 §:n 2 momentti, 70 §:n 1 momentin 4 kohta, 72 §:n 4 momentin johdantokappale, 76 §, 78 §:n 2 momentin 2 kohta, 84 §, 85 §:n 1 momentti, 88, 89, 91, 91 a ja 95 §, 98 §:n 2 momentti, 100 § ja 101 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 5 §:n 2 momentti, 17 §:n 2 momentti, 18 §:n 2 momentti, 31 a §:n 2 momentti, 64 §:n 2 momentin 2 kohta, 65 §:n 2 momentti, 76, 91, 91 a ja 100 § sekä 101 §:n 1 momentti laissa 1081/2012, 8, 9, 11, 12, 16, 22, 26, 27, 54, 62 ja 84 § osaksi laissa 1081/2012 sekä 42 §:n 1 momentti, 42 a §:n 1 momentti ja 43 § laissa 941/2013, sekä

lisätään lakiin uusi 8 a–8 d ja 15 a §, 47 §:ään uusi 2 momentti, 78 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1081/2012, uusi 5 momentti sekä 106 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1081/2012, uusi 5 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Määritelmiä

Määritelmiä

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

2) lyhytaikaisella ajokortilla kaksi vuotta voimassa olevaa muuta kuin 22 §:n 2 momentissa tarkoitettua auton ajokorttia ja lyhytaikaisella ajo-oikeudella sitä vastaavaa ajo-oikeutta;

(kumotaan 1 mom. 2 kohta)

2 luku

Ajokorttien luokat ja niiden sisältämä ajo-oikeus

5 §

Ikävaatimukset

Edellä 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettua perustason ammattipätevyyttä ei C- ja CE-luokassa vaadita, jos henkilö opiskelee opetussuunnitelmaperusteista ammatillista logistiikan perustutkintoa, joka tuottaa mainitun ammattipätevyyden. C1E-, CE-, D1- ja D-luokassa vähimmäisiän lisäksi vaatimuksena on, että ajokortin saaja on saanut 37 §:n 2 momentissa tarkoitettua harjoitteluvaiheen ja syventävän vaiheen opetuksen. *Jos ajokortin saajalla on ennestään ulkomailla myönnetty vastaavan luokan ajokortti, vaatimuksena on, että hänellä on ollut auton kuljettamiseen oikeuttava ajokortti vähintään kolme kuukautta sen jälkeen, kun hän on täyttänyt 18 vuotta.*

6 §

Ajo-oikeus

Ajo-oikeutta ei ole, jos:

2) ajo-oikeuden haltija ei noudata 16 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua alkolukon käyttöä koskevaa ehtoa;

Ajokiellon tai väliaikaisen ajokiellon päättymisen jälkeen ajo-oikeus alkaa uudelleen, kun ajokortti palautetaan haltijalleen. Jos ajokorttia ei ole ajokielloon määrittämisen yhteydessä saatu viranomaisen haltuun, ajo-oikeus alkaa uudelleen, kun uusi ajokortti luovutetaan.

Kuljettajantutkintotodistus oikeuttaa kuukauden ajan kuljettajantutkinnon suorittamisesta kuljettamaan tutkinnon luokkaa vastaavaa tai siihen sisältyvän luokan ajoneuvoa

2 luku

Ajokorttien luokat ja niiden sisältämä ajo-oikeus

5 §

Ikävaatimukset

Edellä 1 momentin 7 ja 9 kohdassa tarkoitettua perustason ammattipätevyyttä ei C-, CE- ja D-luokassa vaadita siltä, joka on mainitun ammattipätevyyden tuottavassa ammatillisessa kuljettajakoulutuksessa ja jolla on mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitettu hyväksymisasiakirja. C1E-, CE-, D1- ja D-luokassa vähimmäisiän lisäksi vaatimuksena on, että ajokortin saaja on saanut tämän lain 37 §:n 2 momentissa tarkoitettua harjoitteluvaiheen ja syventävän vaiheen opetuksen.

6 §

Ajo-oikeus

Ajo-oikeutta ei ole, jos:

2) ajo-oikeuden haltija ei noudata 15 a §:n 2 momentissa tarkoitettua alkolukon käyttöä koskevaa ehtoa;

Ajokiellon tai väliaikaisen ajokiellon päättymisen jälkeen ajo-oikeus alkaa uudelleen, kun poliisi palauttaa ajokortin haltijalleen tai antaa hänelle väliaikaisen ajokortin.

Kuljettajantutkintotodistus oikeuttaa kuukauden ajan kuljettajantutkinnon suorittamisesta kuljettamaan tutkinnon luokkaa vastaavaa tai siihen sisältyvän luokan ajoneuvoa Suomessa muualla kuin Ahvenanmaalla. Mitä tässä laissa säädetään ajokortin mukana pitämisestä, luovuttamisesta, viran-

Suomessa muualla kuin Ahvenanmaalla. Muuten todistuksesta ajo-oikeuden osoittavana asiakirjana, sen mukana pitämisestä, luovuttamisesta, poliisin haltuun ottamisesta ja poliisille luovuttamisesta ajokieltoon määrättäessä ja ajokortin luovuttamisesta on voimassa mitä ajokortista säädetään.

omaisen haltuun ottamisesta sekä viranomaiselle luovuttamisesta ajokieltoon määrättäessä ja ajokorttia luovutettaessa, sovelletaan myös kuljettajantutkintotodistukseen.

8 §

Ajokortin luokan muuttaminen

Jos ajo-oikeuden haltija ei enää täytä ajo-oikeuden luokkaa vastaavan ajokorttiluvan myöntämisen edellytyksiä tai sitä vastaavaa ikävaatimusta, ajokortin luokitus voidaan pysyvästi tai enintään kahden vuoden määräajaksi muuttaa sellaista luokitusta vastaavaksi, jonka edellytykset hän täyttää. Määräajaksi muutettu ajo-oikeus palautetaan ennalleen, jos ajo-oikeuden haltija osoittaa täyttävänsä jälleen ajo-oikeuden edellytykset.

Alkolukolla valvottuun ajo-oikeuteen määrätylle annetaan valvotun ajo-oikeuden ajaksi uusi ajokortti hänellä ennestään olevan ajokortin luokitusta muuttamatta. Ajokorttiin merkitään yksi tai useampi luokka, johon kuuluvan ajoneuvon kuljettamiseen hänellä on oikeus alkolukolla valvotun ajo-oikeuden aikana, ja ehto alkolukon käytöstä. Ryhmän 2 luokkia sisältävä ajokortti voidaan tästä laista poiketen antaa myös ilman B-luokkaa. Ajokorttiin on tällöin merkittävä rajoitus, että se on voimassa vain Suomessa.

(siirretään 15 a §:ään)

8 §

Ajokortteihin, ajokorttilupiin ja eräisiin muihin lupiin liittyvä toimivalta

Liikenteen turvallisuusvirasto myöntää ajokortin, ajokorttiluvan, opetusluvan, moottoripyörän harjoitusluvan ja liikenneopettajaluvan, uudistaa ajokortin ja liikenneopettajakortin. Liikenteen turvallisuusvirasto antaa ajokorttien ja muiden lupien kaksoiskappaleet sekä peruuttaa ajokorttiluvan.

Poliisi määrää ajokieltoon, väliaikaiseen ajokieltoon ja muuhun seuraamukseen sekä

peruuttaa tässä pykälässä tarkoitetut luvat ajokorttilupaa lukuun ottamatta. Poliisi vastaa ajo-oikeuden haltijan ajokyvyn ja ajoterveystilan valvonnasta ja voi siihen liittyen päättää tästä valvonnasta aiheutuviista toimenpiteistä siten kuin tässä laissa erikseen säädetään.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi päättää ajokorttiluvan tai ajokortin hakemisen yhteydessä esitetyn ajokortin haltuunotosta sen aitouden tutkimista varten, jos ajokorttia epäillään väärennetyksi.

8 a §

Ajokorttiluvan, ajokortin ja eräiden muiden lupien myöntämiseen liittyvä palvelutehtävä

Liikenteen turvallisuusvirasto voi hankkia 8 §:n 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien hoitamisessa tarvittavia palveluja Suomessa toimivilta yksityisiltä tai julkisilta palvelun tuottajilta. Palvelutehtävä voi sisältää hakemusasiakirjojen vastaanottamisen ja niiden tietojen kirjaamisen rekisteriin, joita hakemuksen käsittely edellyttää, ajokortti- ja lupamenettelyyn liittyvän neuvonnan ja tietojen välittämisen hakijalle, haetun ajokortin tai luvan luovuttamisen, jollei sitä postiteta hakijalle, palautettavan ajokortin tai luvan vastaanottamisen sekä muut vastaavat hakemusmenettelyyn liittyvät tehtävät. Tässä pykälässä tarkoitettuja tehtäviä ei voida hoitaa alihankkijaa käyttäen. Tässä pykälässä tarkoitettut tehtävät on suoritettava Suomessa.

Palvelujen hankintaan sovelletaan julkisista hankinnoista annettua lakia (348/2007) alihankintaa koskevia säännöksiä lukuun ottamatta. Edellä 1 momentissa säädettyt tehtävät voidaan yhdistää muuhun Liikenteen turvallisuusviraston hankkimaan palveluun.

Palvelun tuottajan on oltava luotettava ja tällä on oltava tehtävän hoitamisen edellyttämä henkilöstö sekä muut tekniset, taloudelliset ja toiminnalliset valmiudet ja valmiudet huolehtia tehtävän edellyttämästä tietoturvalisuudesta ja tietosuojasta.

Liikenteen turvallisuusviraston on sovittava palvelun tuottajan kanssa palvelutehtävän laajuudesta ja sen hoitamiseen liittyvistä muista vaatimuksista niin, että rekisterinpitäjän vastuut henkilötietojen käsittelyn lainmu-

kaisuudesta toteutuvat myös palvelun tuottajan toiminnassa ja että hyvän hallinnon vaatimukset muutenkin toteutuvat. Liikenteen turvallisuusviraston on valvottava palvelun tuottajan toimintaa ja sillä on oikeus tehdä tarkastuksia paikoissa, joissa harjoitetaan tässä pykälässä tarkoitettua palvelutoimintaa. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa. Palvelun tuottajan on annettava valvonnassa tarvittavat tiedot ja järjestettävää olosuhteet sellaisiksi, että valvonta ja tarkastukset voidaan suorittaa asianmukaisesti.

Tässä pykälässä tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä hoidettaessa noudatettavista hyvän hallinnon periaatteista säädetään viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), henkilötietolaissa (523/1999), sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003), hallintolaissa (434/2003), kielilaissa (423/2003) ja saamen kielilaissa (1086/2003). Palvelun tuottajaan ja tämän palveluksessa olevaan sovelletaan näitä tehtäviä hoidettaessa rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

8 b §

Palvelutehtävää koskeva sopimus

Ajokorttilupia, ajokortteja ja muita lupia koskevan palvelutehtävän hoitamista koskevassa sopimuksessa on 8 a §:n 4 momentissa säädetyn palvelutehtävän laajuuden lisäksi sovittava ainakin:

- 1) palvelun tuottajan toimialueesta;
- 2) toimialueella sijaitsevien toimipaikkojen vähimmäismäärästä, sijainnista ja palveluajoista;
- 3) palvelutehtävän hoitamisen asettamista vaatimuksista toimitiloille, tietoliikenneyhteisille, tietojärjestelmän tasolle ja tietoturvallisuudelle sekä laitteille, varusteille ja yleensä toiminnalle;
- 4) tehtäviä hoitavien henkilöiden riittävän ammattitaidon varmistamiseksi noudatettava menettelyssä;
- 5) ajoneuvoliikennerekisterin käyttämis-

sä ja tietojen tallettamisessa noudatettavasta menettelystä henkilötietojen suojan ja huolellisuusvelvoitteen toteutumiseksi tietojen käsittelyssä sekä palvelun tuottajalta edellytetävän tietosuojan ja tietoturvan osoittamisesta;

6) toimintaan liittyvien asiakirjojen säilyttämisestä ja arkistoinnista;

7) lupamaksujen perimisessä ja tilittämisessä Liikenteen turvallisuusvirastolle noudatettavasta menettelystä;

8) korvauksesta, jonka Liikenteen turvallisuusvirasto suorittaa palvelun tuottajalle ja sen suorittamistavasta;

9) sopimuskaudesta, toiminnan aloittamisesta ja sopimuksen päättymisestä kesken sopimuskauden;

10) valvonnan palveluntuottajalle asettamista vaatimuksista ja havaituista puutteista ja laiminlyönneistä aiheutuvista seuraamuksista;

11) palvelun tuottajan ilmoitusvelvollisuudesta sellaisista muutoksista tehtävien hoitamisessa, joilla voi olla olennaista vaikutusta tehtävien asianmukaiseen hoitamiseen;

12) tehtävän asianmukaisen hoitamisen kannalta tarpeellisista seikoista ottaen huomioon viranomaisia velvoittavat tietoturvasuutta koskevat säännökset.

8 c §

Ajokorttilupia, ajokortteja ja eräitä muita lupia koskevan hakemusasian vireille saattaminen ja eräät ilmoitukset

Ajokorttilupaa, ajokorttia ja muuta 8 §:n 1 momentissa mainittua lupaa koskeva hakemus voidaan toimittaa sähköisesti tai Liikenteen turvallisuusviraston osoittamalle palveluntuottajalle.

Autokoululupaa koskeva hakemus tai tässä laissa säädetty autokoulutoimintaan liittyvä ilmoitus toimitetaan Liikenteen turvallisuusvirastolle.

Jos 1 momentissa tarkoitettuun hakemukseen liitettävässä lääkärinlausunnossa on terveysvaatimusten täyttymistä koskevan merkinnän lisäksi muu hakijan terveydentilaa kuvaava tieto, liite voidaan palvelun tuottajalle luovuttamisen sijaan toimittaa Liiken-

teen turvallisuusvirastoon sen jälkeen kun hakemus on laitettu vireille.

8 d §

Palvelun tuottajan luotettavuuden arviointi

Palvelun tuottajaa ei voida pitää 8 a §:n 3 momentissa tarkoitettulla tavalla luotettavana, jos palvelun tuottaja, tai yhtiömuodossa toimivan palvelun tuottajan hallituksen tai hallintoneuvoston jäsen tai varajäsen, toimitusjohtaja, vastuunalainen yhtiömies tai avoimessa yhtiössä yhtiömies, taikka muussa määrävässä asemassa oleva henkilö on toiminnallaan osoittanut olevansa ilmeisen sopimaton hoitamaan 8 §:n 2 momentissa tarkoitettua tehtävää. Palvelun tuottajaa ei ainakaan voida pitää luotettavana, jos edellä mainittu henkilö on lainvoiman saaneella tuomiolla tuomittu viiden viimeisen vuoden aikana vankeusrangaistukseen tai kolmen viimeisen vuoden aikana sakkorangaistukseen vakavasta työsuhdeta, elinkeinon harjoittamista, kirjanpitoa, velkasuhdeta, liikenteen harjoittamista, kuljettajantutkintotoimintaa, ajoneuvojen rekisteröintiä tai katsastusta koskevien taikka muita liikenneturvallisuutta koskevien säännösten tai määräysten rikkomisesta ja teon katsottava osoittavan henkilön olevan ilmeisen sopimaton hoitamaan edellä tarkoitettua tehtävää.

Palvelun tuottaja vastaa siitä, että sen palveluksessa olevilla on tieto 8 §:n 2 momentissa tarkoitettujen lupatehtävien hoitamiseen liittyvistä vaatimuksista ja vastuista ja kyky toimia sen mukaisesti sekä siitä, että he ovat siten luotettavia kuin tässä tarkoitettujen lupatehtävien hoitamiseen vaaditaan.

Viranomaisen oikeudesta saada rikosrekisteritietoja luotettavuuden arvioimiseksi säädetään rikosrekisterilaissa (770/1993).

3 luku

Ajokorttilupa ja ajokortin myöntäminen

9 §

Ajokorttiluvan hakeminen

Ajokorttilupaa tai, jos ajokorttilupaa ei vaadita, ajokorttia haetaan poliisilta.

Ajokorttilupa voidaan myöntää aikaisintaan vuotta ennen kuin hakija täyttää ajokortin luokkaa vastaavan ikävaatimuksen. B-luokan ajokorttilupa voidaan kuitenkin myöntää aikaisintaan kaksi vuotta ennen ikävaatimuksen täyttymistä. Edellä 7 §:n 4 momentissa tarkoitettujen ajoneuvoyhdistelmän ajo-oikeutta varten ajokorttilupaa hakevalla on oltava B-luokan ajo-oikeus.

Hakemus voidaan tehdä henkilökohtaisesti tai asiamiestä käyttäen. Hakijan on kuitenkin todistettava henkilöllisyytensä ajokorttilupaa haettaessa tai ajokorttia luovutettaessa taikka kuljettajantutkinnon vastaanottajalle kuljettajantutkintoa suoritettaessa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ajokorttiluvan ja ajokortin hakemisesta.

3 luku

Ajokorttilupa ja ajokortin myöntäminen

9 §

Ajokorttiluvan hakeminen

Henkilöllä voi olla vain yhdessä Euroopan unionin valtiossa (EU-valtio) tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa (ETA-valtio) myönnetty ajokortti tai muu sellainen ulkomailla annettu ajokortti, joka hyväksytään Suomessa. Jos hakijalla on tällainen ajokortti, ajokorttilupa voidaan myöntää vain sen korvaamiseksi tässä laissa tarkoitettulla ajokortilla.

Ajokorttilupa voidaan myöntää aikaisintaan vuotta ennen kuin hakija täyttää ajokortin luokkaa vastaavan ikävaatimuksen. B-luokan ajokorttilupa voidaan kuitenkin myöntää aikaisintaan kaksi vuotta ennen ikävaatimuksen täyttymistä. Edellä 7 §:n 4 momentissa tarkoitettujen ajoneuvoyhdistelmän ajo-oikeutta varten ajokorttilupaa hakevalla on oltava B-luokan ajo-oikeus.

Hakemus voidaan tehdä *sähköisesti taikka* henkilökohtaisesti tai asiamiestä käyttäen. Hakijan on kuitenkin todistettava henkilöllisyytensä ajokorttilupaa haettaessa tai ajokorttia luovutettaessa taikka kuljettajantutkinnon vastaanottajalle kuljettajantutkintoa suoritettaessa.

Ajokorttilupaa tai ajokorttia koskeva hakemus raukeaa, jos sitä ei hakijasta johtuvasta syystä ole voitu käsitellä vuoden kuluessa hakemuksen saapumisesta. Jos hakemus raukeaa, tieto hakemuksesta poistetaan ajoneuvoliikennerekisteristä.

Mitä tässä laissa säädetään ajokorttiluvan hakemisesta, koskee myös ajokortin hakemista, jollei ajokorttia varten vaadita ajokorttilupaa. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ajokorttiluvan ja ajokortin hakemisesta.

10 §

Hakemuksen liitteet

Hakemukseen on liitettävä:

1) kopiokappale nuorison *terveystodistuksesta ryhmään 1* kuuluvia luokkia sisältävää ajokorttia haettaessa tai muu enintään kuusi kuukautta aikaisemmin annettu lääkärintausunto tai 27 §:n 2 momentissa tarkoitettussa tapauksessa laajennettu lääkärintausunto taikka lisäksi erikoislääkärintausunto, jos poliisi niin päättää;

2) valokuva, joka täyttää passivalokuvan vaatimukset lukuun ottamatta vaatimusta siitä, että valokuva on korkeintaan kuusi kuukautta aikaisemmin otettu, jollei ajokortissa käytetä ajoneuvoliikennerekisteriin aiemmin tallennettua valokuvaa tai jos valokuvan liittäminen hakemukseen ei 31 §:n mukaan ole tarpeen;

3) ajokorttia varten hakijan nimikirjoitusnäyte, joka on digitoitavissa;

4) ilmoitus siitä, onko hänellä muussa Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai Euroopan talousalueen valtiossa (EU- ja ETA-valtio) myönnetty ajokortti, ja vakuutus siitä, että hän ei ole ajokiellossa missään muussa EU- tai ETA-valtiossa;

5) jos hakemus koskee ajokortin saamista 5 §:n 4 momentissa tarkoitettuja ajoja varten, kysymyksessä olevan viranomaisen, työnantajan tai muun vastaavan tahon antama selvitys myöntämisperusteesta ja ajokortin tarpeellisuudesta tehtävässä;

6) huoltajien suostumus, jos haetun ajokorttiluokan vähimmäisikävaatimus on 15 tai 16 vuotta ja ajokorttilupaa hakeva ei ole täyttänyt 18 vuotta.

Uutta 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua selvitystä ei vaadita, jollei lääkärintausunnosta muuta johdu tai poliisi niin päättää, jos:

1) hakijalla on hakemuksessa tarkoitettuun ryhmään kuuluva voimassa oleva ajokortti eikä ajokortin uudistamista koskevista säännöksistä muuta johdu;

2) hakija on puolustusvoimissa varusmiespalveluksen yhteydessä suorittanut haettua

10 §

Hakemuksen liitteet

Hakemukseen on liitettävä:

1) enintään kuusi kuukautta aikaisemmin annettu lääkärintausunto ja lisäksi erikoislääkärintausunto, jos sellainen on esitetyn lääkärintausunnon tai muutoin Liikenteen turvallisuusviraston tietoon tulleen syyn johdosta tarpeen hakemuksen käsittelemiseksi;

2) valokuva, joka täyttää passivalokuvan vaatimukset lukuun ottamatta vaatimusta siitä, että valokuva on korkeintaan kuusi kuukautta aikaisemmin otettu, jollei ajokortissa käytetä ajoneuvoliikennerekisteriin aiemmin tallennettua valokuvaa tai jos valokuvan liittäminen hakemukseen ei 31 §:n mukaan ole tarpeen;

3) hakijan nimikirjoitusnäyte, joka on digitoitavissa, jollei ajokortissa käytetä ajoneuvoliikennerekisteriin aiemmin tallennettua nimikirjoitusnäytettä;

4) ilmoitus siitä, onko hakijalla muussa EU- tai ETA-valtiossa myönnetty ajokortti, ja vakuutus siitä, että hän ei ole ajokiellossa eikä hänen ajokorttiaan ole rajoitettu, poistettu tai määräjäksi peruutettu jossakin muussa EU- tai ETA-valtiossa;

5) viranomaisen, työnantajan tai muun vastaavan tahon antama selvitys myöntämisperusteesta ja ajokortin tarpeellisuudesta tehtävässä, jos hakemus koskee ajokortin saamista 5 §:n 4 momentissa tarkoitettuja ajoja varten;

6) huoltajien suostumus, jos haetun ajokorttiluokan vähimmäisikävaatimus on 15 tai 16 vuotta ja hakija ei ole täyttänyt 18 vuotta.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua selvitystä ei kuitenkaan vaadita, ellei se lääkärintausunnosta tai muutoin Liikenteen turvallisuusviraston tietoon tulleesta syystä ole tarpeen, jos:

1) hakijalla on hakemuksessa tarkoitettuun ryhmään kuuluva voimassa oleva ajokortti eikä ajokortin uudistamista koskevista säännöksistä muuta johdu;

2) hakija on puolustusvoimissa varusmiespalveluksen yhteydessä suorittanut haettua luokkaa vastaavan kuljettajantutkinnon kor-

luokkaa vastaavan kuljettajantutkinnon korkeintaan kaksi vuotta aikaisemmin;

3) hakijalla on muussa EU- tai ETA-valtiossa annettu vastaavan luokan voimassa oleva ajokortti, jollei ajokortin uudistamista koskevista säännöksistä muuta johdu.

(siirretään 1 momentin 1 kohdasta)

(siirretään 27 §:stä)

Edellä 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetun selvityksen antajan on ilmoitettava poliisille sellaisista tehtävän hoitamisessa tapahtuvista muutoksista, jotka liittyvät todistuksen antamiseen. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetun selvityksen antamiseen liittyvistä ja tarvittaessa muista 1 momentin vaatimuksista.

Edellä 2 momentin 3 kohdasta poiketen lääkärinlausunto on kuitenkin esitettävä, jos ryhmään 2 kuuluvan ajokortin haltija on täyttänyt 45 vuotta ja ajokortin myöntämisestä on kulunut vähintään viisi vuotta sekä jos ajokortin haltija on täyttänyt 70 vuotta ja ryhmään 1 kuuluvan ajokortin myöntämisestä on kulunut vähintään viisi vuotta tai ryhmään 2 kuuluvan ajokortin myöntämisestä on kulunut vähintään kaksi vuotta.

11 §

Poikkeukset ajokorttiluvan vaatimisesta

Uutta ajokorttilupaa ei vaadita jos:

1) lyhytaikaista ajokorttia seuraava ja sitä luokaltaan vastaava muu kuin uusi lyhytaikainen ajokortti luovutetaan viimeistään kuukauden kuluttua lyhytaikaisen ajokortin voimassaoloajan päättymisestä;

2) lyhytaikaisen ajo-oikeuden haltija hakee ennen ajo-oikeuden voimassaolon päättymis-

keintaan kaksi vuotta aikaisemmin;

3) hakijalla on muussa EU- tai ETA-valtiossa annettu vastaavan luokan voimassa oleva ajokortti, jollei ajokortin uudistamista koskevista säännöksistä muuta johdu.

Ryhmän 1 ajokorttia suoritettaessa hyväksytään 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun lääkärinlausunnon sijaan myös jäljennös voimassa olevasta nuorison terveystodistuksesta.

Lääkärinlausunnossa on terveysvaatimusten täyttymistä arvioitaessa otettava erityisesti huomioon ikääntymisen vaikutukset ajo-terveyteen ja terveysvaatimusten täyttymiseen, jos ryhmän 1 ajokorttiluvan hakija on täyttänyt 70 vuotta ja ryhmän 2 ajokorttiluvan hakija 68 vuotta.

Edellä 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetun selvityksen antajan on noudattaen mitä 8 c §:n 1 momentissa säädetään hakemuksen toimittamisesta ilmoitettava Liikenteen turvallisuusvirastolle sellaisista tehtävän hoitamisessa tapahtuvista muutoksista, jotka liittyvät todistuksen antamiseen. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetun selvityksen antamiseen liittyvistä ja tarvittaessa muista 1 momentin vaatimuksista.

Edellä 2 momentin 3 kohdasta poiketen lääkärinlausunto on kuitenkin esitettävä, jos ryhmään 2 kuuluvan ajokortin haltija on täyttänyt 45 vuotta ja ajokortin myöntämisestä on kulunut vähintään 5 vuotta sekä jos ajokortin haltija on täyttänyt 70 vuotta ja ryhmään 1 kuuluvan ajokortin myöntämisestä on kulunut vähintään 5 vuotta tai ryhmään 2 kuuluvan ajokortin myöntämisestä on kulunut vähintään 2 vuotta.

11 §

Poikkeukset ajokorttiluvan vaatimisesta

Uutta ajokorttilupaa ei vaadita jos:

(kumotaan)

(kumotaan)

tä siihen sisältyvää T- tai AM-luokan ajo-oikeutta vastaavaa ajokorttia, jos hänelle ei aikaisemmin ole myönnetty näitä luokkia vastaavaa ajokorttilupaa eikä hänelle anneta muuta ajokorttia johon oikeus sisältyy;

3) haetaan ajokortin kaksoiskappaletta taikka 16 §:ssä tarkoitetun ehdon tai rajoituksen tai 3 §:n 6 kohdassa tarkoitetun ammattipätevyuden merkitsemistä ajokorttiin;

4) haetaan ajokortin uudistamista ennen sen voimassaoloajan päättymistä.

Edellä 1 momentista poiketen ajokorttilupa vaaditaan, jos 3 tai 4 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa on kysymys muussa EU- tai ETA-valtiossa annetun ajokortin kaksoiskappaleesta tai uudistamisesta.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun AM-luokan ajokorttiin tehdään merkintä oikeudesta sekä mopon että kevyen nelipyörän kuljettamiseen.

12 §

Ajokorttiluvan myöntämisen edellytykset

Ajokorttilupa myönnetään, jos:

1) hakija täyttää ajokorttiluvan terveystaustatiedot;

2) hakijaa ei alkoholin tai muun huumeiden aineen jatkuvan väärinkäytön vuoksi ole katsottava kuljettajana liikenteelle vaaralliseksi;

3) hakijalla on vakinainen asuinpaikka Suomessa tai hän opiskelee täällä ja opiskelu on jatkunut vähintään kuusi kuukautta;

4) hakija ei ole ajokiellossa tai väliaikaisessa ajokiellossa Suomessa tai jossain muussa ETA-valtiossa;

5) hakija ei viimeksi kuluneen vuoden aikana ole syyllistynyt rikoslain (39/1889) 23 luvun 10 §:ssä tarkoitettuun moottorikäyttöisen ajoneuvon kuljettamiseen oikeudetta, jollei erityistä syytä ajokorttiluvan myöntämiseen ole;

6) hakija esittää opetustodistuksen, jos sellainen tämän lain mukaan vaaditaan silloin, kun kuljettajantutkimuksen suorittamista ei edellytetä.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu alkoholin jatkuva väärinkäyttö ei kuitenkaan ole esteenä ajokorttiluvan myöntämiselle, jos

1) haetaan ajokortin kaksoiskappaletta taikka 16 §:ssä tarkoitetun ehdon tai rajoituksen tai 3 §:n 6 kohdassa tarkoitetun ammattipätevyuden merkitsemistä ajokorttiin;

2) haetaan ajokortin uudistamista ennen sen voimassaoloajan päättymistä.

Edellä 1 momentista poiketen ajokorttilupa vaaditaan, jos on kysymys muussa EU- tai ETA-valtiossa annetun ajokortin kaksoiskappaleesta tai uudistamisesta.

(kumotaan)

12 §

Ajokorttiluvan myöntämisen edellytykset

Ajokorttilupa myönnetään, jos:

1) hakija täyttää ajokorttiluvan terveystaustatiedot;

(kumotaan)

2) hakijalla on vakinainen asuinpaikka Suomessa tai hän opiskelee täällä ja opiskelu on jatkunut vähintään kuusi kuukautta;

3) hakija ei ole ajokiellossa tai väliaikaisessa ajokiellossa Suomessa tai jossain muussa EU- tai ETA-valtiossa eikä hänen ajokorttiansa ole rajoitettu, poistettu tai määräajaksi peruutettu jossain muussa EU- tai ETA-valtiossa;

(kumotaan)

4) hakija esittää opetustodistuksen, jos sellainen tämän lain mukaan vaaditaan silloin, kun kuljettajantutkimuksen suorittamista ei edellytetä.

Ajokorttilupa voidaan 1 momentin 1 kohdan estämättä myöntää, jos henkilö täyttää säädetyt vaatimukset alkoholukkoa käyttäen.

ajokorttiin liitetään 16 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu ehto alkolukon käytöstä. Ajokorttilupa myönnetään tällöin vain sellaiseen luokkaan tai sellaisiin luokkiin, johon tai joihin ehto alkolukon käytöstä liitetään.

Muussa EU- tai ETA-valtiossa annettua ajokorttia vaihdettaessa 10 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua selvitystä ei vaadita, jollei kysymys ole sellaisesta ajokortin uudistamisesta, joka tämän lain mukaan edellyttää mainitun selvityksen esittämistä.

Kuhunkin ajokorttilupaan merkittävään luokkaan on liitettävä ehto alkolukon käytöstä.

Muussa EU- tai ETA-valtiossa annettua ajokorttia vaihdettaessa 10 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua selvitystä ei vaadita, ellei kysymys ole sellaisesta ajokortin uudistamisesta, joka tämän lain mukaan edellyttää mainitun selvityksen esittämistä.

13 §

Ajokorttilupahakemuksen ratkaiseminen

Ajokorttilupahakemus on ratkaistava ilman aiheutonta viivytystä.

Jos ajokorttilupaa haetaan EU- tai ETA-valtiossa annetun ajokortin vaihtamiseksi, poliisin on tarvittaessa hankittava lisäselvitys ajokortin voimassaolosta.

13 §

Ajokorttilupahakemuksen ratkaiseminen

Ajokorttilupahakemus on ratkaistava ilman aiheutonta viivytystä.

Ajokortin edellytysten täytyminen on tarvittaessa tarkistettava Euroopan unionin ajokorttiverkosta käyttäen.

14 §

*Ajokorttiluvan myöntäminen**Ajokorttiluvan myöntää poliisi.*

CE-luokan ajokorttiluvan hakijalle myönnetään myös D1E- tai DE-luokan ajokorttilupa, jos hänellä on D1- tai D-luokan ajokortti. Ryhmään 2 kuuluvaa E-luokan ajokorttilupaa hakevalle myönnetään myös BE-luokan ajokorttilupa.

Jos kysymyksessä on ulkomailla annetun ajokortin vaihtaminen uutta kuljettajantutkintoa vaatimatta, ajokorttiin on tehtävä merkintä vaihdon perusteena olevan ajokortin myöntäjistä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää ajokortin vaihtamisen vaatimuksista ja vaihdon perusteena olevan ajokortin tietojen merkitsemistavasta ajoneuvoliikennerekisteriin, niiden merkitsemisestä ajokorttiin ja muiden ajokortin tietojen merkitsemisestä.

B-luokan ajokorttilupa on voimassa kaksi vuotta ja muu ajokorttilupa yhden vuoden.

14 §

Ajokorttiluvan myöntäminen

CE-luokan ajokorttiluvan hakijalle myönnetään myös D1E- tai DE-luokan ajokorttilupa, jos hänellä on D1- tai D-luokan ajokortti. Ryhmään 2 kuuluvaa E-luokan ajokorttilupaa hakevalle myönnetään myös BE-luokan ajokorttilupa.

Jos kysymyksessä on ulkomailla annetun ajokortin vaihtaminen uutta kuljettajantutkintoa vaatimatta, ajokorttiin on tehtävä merkintä vaihdon perusteena olevan ajokortin myöntäjistä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää ajokortin vaihtamisen vaatimuksista ja vaihdon perusteena olevan ajokortin tietojen merkitsemistavasta ajoneuvoliikennerekisteriin, niiden merkitsemisestä ajokorttiin ja muiden ajokortin tietojen merkitsemisestä.

Ajokorttilupa on voimassa kaksi vuotta.

15 §

Ajokorttiluvan peruuttaminen

Ajokorttilupa on peruutettava, jos sen saaja ei enää täytä ajokorttiluvan myöntämisen edellytyksiä. Jos hakijalle on luovutettu todistus kuljettajantutkinnon suorittamisesta tai ajokortti, ajo-oikeuden haltija on määrättävä ajokorttiluvan peruuttamisen sijaan ajokieltoon. Jos ajokorttiluvan jotain luokkaa vastaava ajo-oikeus on alkanut, ajokorttilupa peruutetaan siltä osin kuin ajo-oikeus ei ole alkanut.

(siirretään 8 §:stä)

15 §

Ajokorttiluvan peruuttaminen

Liikenteen turvallisuusviraston on peruutettava ajokorttilupa, jos sen saaja ei enää täytä ajokorttiluvan myöntämisen edellytyksiä. Ajokorttilupaa ei kuitenkaan peruuteta, jos poliisi on määrännyt ajokorttiluvan haltijan ajokieltoon. Jos ajokorttiluvan jotain luokkaa vastaava ajo-oikeus on alkanut, ajokorttilupa peruutetaan siltä osin kuin ajo-oikeus ei ole alkanut.

15 a §

Ajokortin luokan muuttaminen

Jos ajo-oikeuden haltija ei enää täytä ajo-oikeuden luokkaa vastaavan ajokorttiluvan myöntämisen edellytyksiä tai sitä vastaavaa ikävaatimusta, poliisi voi muuttaa ajokortin luokituksen pysyvästi tai enintään kahden vuoden määräajaksi sellaista luokitusta vastaavaksi, jonka edellytykset henkilö täyttää.

Poliisi voi muuttaa alkolukolla valvottuun ajo-oikeuteen määrätyn henkilön ajo-oikeuden niin, että se sisältää yhteen tai useampaan luokkaan kuuluvien ajoneuvojen kuljettamisen valvotun ajo-oikeuden ajan, ja asettaa ehdon alkolukon käytöstä ajoneuvoa kuljettaessa. Ryhmän 2 luokkia sisältävä ajo-oikeus voidaan pysyttää voimassa myös ilman B-luokan ajo-oikeutta, mutta ajokorttiin on tällöin merkittävä rajoitus, että se on voimassa vain Suomessa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu määräajaksi muutettu ajo-oikeus palautuu ennalleen, kun ajo-oikeuden haltija osoittaa poliisille täyttävänsä jälleen ajo-oikeuden edellytykset ja poliisi palauttaa hallussaan olevan ajo-oikeutta vastaavan ajokortin. Edellä 2 momentissa tarkoitettu ajo-oikeus palautuu ennalleen, kun alkolukolla valvottu ajo-oikeus päättyy ja poliisi palauttaa hallussaan olevan aiempaa ajo-oikeutta vastaavan ajokortin.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen muutettujen ajo-oikeuden haltijan on luovutettava ajokorttinsa poliisille ja haettava uutta luoki-

tusta vastaavaa ajokorttia Liikenteen turvallisuusvirastolta. Poliisi voi tässä pykälässä tarkoitettujen toimenpiteiden yhteydessä antaa väliaikaisen ajokortin, jos muuta ajokorttia ei luovuteta.

16 §

Ajokortin ehdot ja rajoitukset

Poliisin päätöksellä voidaan ajokorttilupaan ja ajokorttiin 5 §:n 3 ja 4 momentissa sekä 8 §:n 2 momentissa säädettyjen ehtojen ja rajoitusten lisäksi liittää ehto, jonka mukaan ajo-oikeuden haltijan:

1) on käytettävä ajaessaan silmälaseja tai muita korjaavia linssejä, kuulolaitetta, alkolukkoa taikka proteesia tai muuta ortopedistä apuvälinettä, jos hän vain niitä käyttäen täyttää säädetty terveysvaatimukset tai kykenee kuljettamaan ajoneuvoa;

2) kuljettamassa ajoneuvossa on oltava automaattivaihteisto tai kuljettajantutkinnon vastaanottajan hyväksymät erityiset ajohallintalaitteet, joita käyttäen hän on kuljettajantutkinnon ajokokeessa tai käsittelykokeessa osoittanut kykenevänsä kuljettamaan ajoneuvoa;

3) on toimitettava määrääjän kuluttua poliisille lääkärin- tai erikoislääkärintodistus.

Ajo-oikeuteen liitettyjä ehtoja ja rajoituksia voidaan muuttaa poliisin päätöksellä, jos siihen ilmenee syytä.

Ehdoista ja rajoituksista on 1 momentin 3 kohtaa lukuun ottamatta tehtävä merkintä

16 §

Ajokortin ehdot ja rajoitukset

Ajokorttilupaan ja ajokorttiin voidaan 5 §:n 3 ja 4 momentissa sekä 15 a §:n 2 momentissa säädettyjen ehtojen ja rajoitusten lisäksi liittää ehto, jonka mukaan ajo-oikeuden haltijan:

1) on käytettävä ajaessaan silmälaseja tai muita korjaavia linssejä, kuulolaitetta, alkolukkoa taikka proteesia tai muuta ortopedistä apuvälinettä, jos hän vain niitä käyttäen täyttää säädetty terveysvaatimukset tai kykenee kuljettamaan ajoneuvoa;

2) kuljettamassa ajoneuvossa on oltava automaattivaihteisto, jollei 7 §:n 6 momentista muuta johdu, tai kuljettajantutkinnon vastaanottajan hyväksymät erityiset ajohallintalaitteet, joita käyttäen hän on kuljettajantutkinnon ajokokeessa tai käsittelykokeessa taikka poliisin määräämässä ajonäytteessä osoittanut kykenevänsä kuljettamaan ajoneuvoa;

3) on toimitettava määrääjän kuluttua poliisille lääkärin- tai erikoislääkärintodistus

4) on auton ensimmäistä ajokorttia suoritettaessa viimeistään kahden vuoden kuluttua B-luokan ajo-oikeuden saamisesta toimitettava Liikenteen turvallisuusvirastolle todistus harjoitteluvaiheen ja syventävän vaiheen opetuksen saamisesta, jos hän kuljettaa autoa määrääjän päättymisen jälkeen.

Liikenteen turvallisuusvirasto päättää ehdoista ja rajoituksista. Jos ehdon tai rajoituksen asettaminen tai muutos aiheutuu tämän lain nojalla poliisin toimivaltaan kuuluvasta toimenpiteestä, siitä päättää poliisi. Kuljettajantutkinnon vastaanottaja asettaa 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun ehdon tai rajoituksen ajokokeessa, käsittelykokeessa tai ajonäytteessä käytetyn ajoneuvon perusteella.

Ehdoista ja rajoituksista on 1 momentin 3 ja 4 kohtaa lukuun ottamatta tehtävä merkin-

ajokorttiin sen ajokorttiluokan yhteyteen, jota ehto tai rajoitus koskee.

tä ajokorttiin sen ajokorttiluokan yhteyteen, jota ehto tai rajoitus koskee.

17 §

Ajokortin terveysvaatimukset ryhmässä 1

Ryhmään 1 kuuluvia luokkia vastaavan ajokorttiluvan edellytyksenä on seuraavien terveysvaatimusten täyttäminen:

2) hakijan näkökenttä täyttää ajokortin saamisen edellytykset;

3) hakijalla ei ole sellaista ajokorteista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/126/EY, jäljempänä ajokorttidirektiivi, liitteessä III mainittua vikaa, sairautta tai vammaa, joka olennaisesti heikentää hänen kykyään toimia tässä momentissa mainittuun luokkaan kuuluvan ajoneuvon kuljettajana tai, jos hänellä on ajokykyyn vaikuttava vika, sairaus tai vamma, se ei heikennä olennaisesti hänen kykyään toimia automaattivaihteisen tai alkolukolla taikka erityisin ajohallintalaittein varustetun ajoneuvon kuljettajana.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua näkökenttää koskevien vaatimusten täyttymisestä, näkökenttävaatimuksista poikkeamisesta erikoislääkärin lausunnon ja tarvittaessa suoritettavan ajokokeen perusteella sekä 3 kohdassa tarkoitettuja muita terveysvaatimuksia koskevien vaatimusten täyttymisestä. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetään myös terveysvaatimusten täyttymisen tutkimiseksi ja ajoterveyden arvioimiseksi tehtävistä tarkastuksista ja niiden sisällöstä.

17 §

Ajokortin terveysvaatimukset ryhmässä 1

Ryhmään 1 kuuluvia luokkia vastaavan ajokorttiluvan edellytyksenä on seuraavien terveysvaatimusten täyttäminen:

2) hakijan näkökenttä täyttää ajokorteista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/126/EY, jäljempänä ajokorttidirektiivi, liitteessä III säädetyt näkökenttää koskevat vähimmäisvaatimukset niin, että näkökenttä ei heikennä olennaisesti hänen kykyään kuljettaa turvallisesti tähän ryhmään kuuluvaa ajoneuvoa;

3) hakijalla ei ole sellaista ajokorttidirektiivin liitteessä III mainittua vikaa, sairautta tai vammaa, joka olennaisesti heikentää hänen kykyään toimia tässä momentissa mainittuun luokkaan kuuluvan ajoneuvon kuljettajana tai, jos hänellä on ajokykyyn vaikuttava vika, sairaus tai vamma, se ei heikennä olennaisesti hänen kykyään toimia automaattivaihteisen tai alkolukolla taikka erityisin ajohallintalaittein varustetun ajoneuvon kuljettajana.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuista ajokorttidirektiivin vähimmäisvaatimuksista voidaan erityisestä syystä poiketa, jos kohdan vaatimukset muutoin täyttyvät erikoislääkärin todistuksen ja tarvittaessa suoritettavan ajokokeen perusteella. Liikenteen turvallisuusvirasto antaa tarkemmat määräykset 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua näkökenttää koskevien vaatimusten täyttymisestä ja näkökenttävaatimuksista poikkeamisesta tämän momentin perusteella sekä 3 kohdassa tarkoitettuja muita terveysvaatimuksia koskevien vaatimusten täyttymisestä. Liikenteen turvallisuusvirasto antaa tarkemmat määräykset terveysvaatimusten täyttymisen tutkimiseksi ja ajoterveyden arvioimiseksi tehtävistä tarkastuksista ja niiden sisällöstä niin, että ajokorttidirektiivin ja liikenneturvallisuuden vaatimukset täyttyvät.

18 §

Ajokortin terveysvaatimukset ryhmässä 2

Ryhmään 2 kuuluvia luokkia vastaavan ajokorttiluvan edellytyksenä on seuraavien terveysvaatimusten täyttäminen:

2) hakijan molempien silmien näkökenttä täyttää ajokortin saamisen edellytykset;

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua näkökenttää ja 4 kohdassa tarkoitettuja muita terveysvaatimuksia koskevien vaatimusten täyttymisestä. Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetään myös terveysvaatimusten täyttymisen tutkimiseksi ja ajoterveyden arvioimiseksi tehtävistä tarkastuksista ja niiden sisällöstä.

21 §

Ajoterveydentilaa koskevat ilmoitukset

Sen estämättä, mitä tietojen salassapitovelvollisuudesta säädetään, lääkärin on todetessaan ajokorttiluvan hakijan tai ajo-oikeuden haltijan terveydentilan muuten kuin tilapäisesti heikentyneen siten, ettei hän enää täytä 17 tai 18 §:ssä tarkoitettuja terveysvaatimuksia, ilmoitettava siitä poliisille.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen tekemisestä.

22 §

Ajokorttien voimassaoloajat

Ryhmään 1 kuuluva ajokortti annetaan 15

18 §

Ajokortin terveysvaatimukset ryhmässä 2

Ryhmään 2 kuuluvia luokkia vastaavan ajokorttiluvan edellytyksenä on seuraavien terveysvaatimusten täyttäminen:

2) hakijan molempien silmien näkökenttä täyttää ajokorttidirektiivin liitteessä III säädetty näkökenttää koskevat vähimmäisvaatimukset niin, että näkökenttä ei heikennä olennaisesti hänen kykyään kuljettaa turvallisesti tähän ryhmään kuuluvaa ajoneuvoa;

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa tarkemmat määräykset 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua näkökenttää ja 4 kohdassa tarkoitettuja muita terveysvaatimuksia koskevien vaatimusten täyttymisestä. Liikenteen turvallisuusvirasto antaa tarkemmat määräykset terveysvaatimusten täyttymisen tutkimiseksi ja ajoterveyden arvioimiseksi tehtävistä tarkastuksista ja niiden sisällöstä niin, että ajokorttidirektiivin ja liikenneturvallisuuden vaatimukset täyttyvät.

21 §

Ajoterveydentilaa koskevat ilmoitukset

Sen estämättä, mitä tietojen salassapitovelvollisuudesta säädetään, lääkärin on ilmoitettava poliisille, jos hän toteaa, ettei ajokorttiluvan hakija tai ajo-oikeuden haltija enää täytä 17 tai 18 §:ssä tarkoitettuja terveysvaatimuksia terveydentilan muuten kuin tilapäisesti tapahtuneen heikentymisen tai jatkuvan päihteiden väärinkäytön takia.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa tarkemmat määräykset ilmoituksen tekemisestä.

22 §

Ajokorttien voimassaoloajat

Ryhmään 1 kuuluva ajokortti annetaan 15

vuodeksi kerrallaan ja kuitenkin enintään määräajaksi, joka päättyy hakijan täyttäessä 70 vuotta. Tämän jälkeen ajokortti annetaan viideksi vuodeksi kerrallaan. Ajokortti annetaan viideksi vuodeksi myös silloin, jos ajokorttiluvan hakija on täyttänyt 65 vuotta tai jos ajokorttia uudistettaessa hän on täyttänyt mainitun iän ennen uudistettavan ajokortin voimassaoloajan päättymistä. Ajokortti on annettava tässä momentissa tarkoitettua lyhyemmäksi määräajaksi, jos lääkärinlausunto sitä edellyttää.

Ryhmään 2 kuuluvia luokkia sisältävä ajokortti annetaan viideksi vuodeksi kerrallaan ja kuitenkin enintään määräajaksi, joka päättyy hakijan täyttäessä 70 vuotta. Tämän jälkeen ajokortti annetaan kahdeksi vuodeksi kerrallaan. *Ryhmään 2 kuuluvia luokkia sisältävä ajokortti annetaan kuitenkin kahdeksi vuodeksi, jos ajokorttiluvan hakija on täyttänyt 68 vuotta tai jos ajokorttia uudistettaessa hän on täyttänyt mainitun iän ennen uudistettavan ajokortin voimassaoloajan päättymistä.* Ajokortti on annettava tässä momentissa tarkoitettua lyhyemmäksi ajaksi, jos lääkärinlausunto sitä edellyttää.

Jos ajokortin kelpoisuutta laajennetaan sen voimassa ollessa, uusi ajokortti annetaan uudeksi enintään 1 tai 2 momentissa tarkoitetuksi määräajaksi. Jos uusi ajokortti annetaan 11 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettun merkinnän tekemiseksi ajokorttiin, se on voimassa alkuperäisen ajokortin voimassaolon päättymispäivään.

Ajokortti on voimassa 1 ja 2 momentissa tarkoitettun määräajan 6 §:n 1 momentissa tarkoitettun asiakirjan antamisesta taikka, jos kuljettajantutkintoa ei suoriteta, siitä, kun ajokortin luovuttamisen edellytykset täyttyvät. Jos ajokortin uudistamista haetaan määräajassa ennen edellisen ajokortin voimassaoloajan päättymistä, ajokortti on kuitenkin voimassa mainitun määräajan uudistettavan ajokortin voimassaoloajan päättymispäivästä lukien. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarvittaessa tarkempia säännöksiä ajokortin voimassaolon vaatimuksista.

vuodeksi kerrallaan ja kuitenkin enintään määräajaksi, joka päättyy hakijan täyttäessä 70 vuotta. Tämän jälkeen ajokortti annetaan viideksi vuodeksi kerrallaan. Ajokortti annetaan viideksi vuodeksi myös silloin, jos ajokorttiluvan hakija on täyttänyt 65 vuotta tai jos ajokorttia uudistettaessa hän täyttää mainitun iän *uudistettavan ajokortin voimassaolon aikana.* Ajokortti on annettava tässä momentissa tarkoitettua lyhyemmäksi määräajaksi, jos lääkärinlausunnossa sitä edellytetään.

Ryhmään 2 kuuluvia luokkia sisältävä ajokortti annetaan viideksi vuodeksi kerrallaan ja kuitenkin enintään määräajaksi, joka päättyy hakijan täyttäessä 70 vuotta. Tämän jälkeen ajokortti annetaan kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Ajokortti annetaan kuitenkin kahdeksi vuodeksi, jos ajokorttiluvan hakija on täyttänyt 68 vuotta tai jos ajokorttia uudistettaessa hän täyttää mainitun iän uudistettavan *ajokortin voimassaolon aikana.* Ajokortti on annettava tässä momentissa tarkoitettua lyhyemmäksi ajaksi, jos lääkärinlausunnossa sitä edellytetään.

Jos ajokortin kelpoisuutta laajennetaan sen voimassa ollessa, uusi ajokortti annetaan uudeksi enintään 1 tai 2 momentissa tarkoitetuksi määräajaksi. Jos uusi ajokortti annetaan 11 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettun merkinnän tekemiseksi ajokorttiin, se on voimassa alkuperäisen ajokortin voimassaolon päättymispäivään.

Ajokortti on voimassa 1 ja 2 momentissa tarkoitettun määräajan 6 §:n 1 momentissa tarkoitettun asiakirjan antamisesta taikka, jos kuljettajantutkintoa ei suoriteta, siitä, kun ajokortin luovuttamisen edellytykset täyttyvät. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarvittaessa tarkempia säännöksiä ajokortin voimassaolon vaatimuksista.

(siirretään 27 §:ään)

23 §

Lyhytaikaisen ajokortin voimassaolo

B-luokan ajokortti annetaan 22 §:stä poiketen ensin vain kahdeksi vuodeksi. Kun 37 §:n 2 momentissa tarkoitettu harjoitteluvaiheen ja syventävän vaiheen opetus on saatu, seuraava ajokortti on voimassa siten kuin 22 §:ssä säädetään. Vastaavasti menetellään, jos hakijalla on ennestään ulkomailla annettu auton ajokortti, joka on ollut hänellä vähemmän kuin kolme kuukautta sen jälkeen, kun hän on täyttänyt tässä laissa auton kuljettamiselle säädetyn 18 vuoden vähimmäisiän.

(kumotaan)

Vaikka hakijalla on ennestään muu ryhmään 1 kuuluvia luokkia sisältävä ajokortti, auton ajo-oikeuden sisältävä uusi ajokortti on lyhytaikainen ajokortti. Jos tässä pykälässä tarkoitettun auton ajo-oikeuden sisältävän ajokortin kelpoisuutta laajennetaan uudella luokalla, uusi ajokortti annetaan 1 momentissa tarkoitettua määräajasta jäljellä olevaksi ajaksi, jolleivät edellytykset lyhytaikaista ajokorttia seuraavan muun kuin lyhytaikaisen ajokortin antamiseen täyty.

Jos ajo-oikeuden haltija syyllistyy tässä pykälässä tarkoitettun ajokortin voimassa ollessa liikennerikoksiin siten, että ajokieltoon määräämisen perusteet täyttyvät, myös seuraava ajokortti on lyhytaikainen ajokortti, jollei erityistä syytä muuhun ole.

24 §

24 §

Ajokortin luovuttamisen edellytykset

Ajokortin luovuttamisen edellytykset

Ajokortti luovutetaan hakijalle:

- 1) jolla on ajokorttilupa, jollei 11 §:stä muuta johdu;
- 2) joka täyttää säädetyn ikävaatimuksen;
- 3) joka on suorittanut hyväksytysti ajokorttiluvan luokkaa vastaavan kuljettajantutkinnon.

Uutta 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua kuljettajantutkintoa ei vaadita, jos:

- 1) lyhytaikaisen ajo-oikeuden haltija ei ole lyhytaikaisen ajo-oikeuden aikana syyllistynyt liikennerikoksiin siten, että ajokieltoon määräämisen perusteet täyttyvät, ja hän esittää viimeistään kuuden kuukauden kuluttua lyhytaikaisen ajo-oikeuden päättymisestä todis-

Ajokortti luovutetaan hakijalle:

- 1) jolla on ajokorttilupa, jos se 11 §:n mukaan vaaditaan;
- 2) joka täyttää säädetyn ikävaatimuksen;
- 3) joka on suorittanut hyväksytysti ajokorttiluvan luokkaa vastaavan kuljettajantutkinnon.

Edellä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua kuljettajantutkintoa ei kuitenkaan vaadita, jos:

tuksen siitä, että harjoitteluvaiheen ja syventävän vaiheen opetus on saatu;

(kumotaan)

2) lyhytaikaisen ajo-oikeuden haltijalle annetaan lyhytaikaista ajokorttia luokaltaan vastaava uusi lyhytaikainen ajokortti muusta kuin ajokieltoon määräämisestä johtuen ja ajokortin antaminen ilman uutta kuljettajantutkintoa on hänen sairaudestaan, pitempiaikaisesta ulkomailla oleskelustaan tai muusta vastaavasta syystä perusteltua;

(kumotaan)

3) moottoripyörän ajo-oikeuden haltija, jolla on ollut kyseisen luokan ajokortti vähintään kahden vuoden ajan, osoittaa saaneensa koulutuksen, joka vaaditaan moottoripyörän ajokorttiluokan korottamiseksi lähimpään ylempään luokkaan;

1) moottoripyörän ajo-oikeuden haltija, jolla on ollut kyseisen luokan ajokortti vähintään kahden vuoden ajan, osoittaa saaneensa koulutuksen, joka vaaditaan moottoripyörän ajokorttiluokan korottamiseksi lähimpään ylempään luokkaan;

4) hakijalle luovutetaan edellä 11 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu AM- tai T-luokan ajokortti auton ajokortin voimassaolon lakatessa ilman, että muuta ajokorttia, johon näiden luokkien ajo-oikeus sisältyy, luovutetaan;

(kumotaan)

5) hakijalla on luokaltaan vastaava muussa EU- tai ETA-valtiossa annettu voimassa oleva ajokortti, jollei ajokortin uudistamista koskevasta säännöksestä muuta johdu;

2) hakijalla on luokaltaan vastaava muussa EU- tai ETA-valtiossa annettu voimassa oleva ajokortti, jollei ajokortin uudistamista koskevasta säännöksestä muuta johdu;

6) hakijalla on muu voimassa oleva ulkomainen ajokortti, joka tämän lain nojalla voidaan vaihtaa suomalaiseen ajokorttiin uutta kuljettajantutkintoa suorittamatta.

3) hakijalla on muu voimassa oleva ulkomainen ajokortti, joka tämän lain nojalla voidaan vaihtaa suomalaiseen ajokorttiin uutta kuljettajantutkintoa suorittamatta.

Edellä 1 momentin 3 kohdan täytyminen on osoitettava todistuksella kuljettajantutkinnon suorittamisesta enintään kaksi vuotta aikaisemmin, jos kysymyksessä on ryhmän 1 ajokorttiluokkaa vastaava tutkinto, tai enintään vuotta aikaisemmin, jos kysymyksessä on ryhmän 2 ajokorttiluokkaa vastaava tutkinto. Myös vastaava todistus kuljettajantutkinnon suorittamisesta puolustusvoimissa tai Ahvenanmaalla hyväksytään.

Edellä 1 momentin 3 kohdan täytyminen on osoitettava todistuksella kuljettajantutkinnon suorittamisesta enintään kaksi vuotta aikaisemmin, jos kysymyksessä on ryhmän 1 ajokorttiluokkaa vastaava tutkinto, tai enintään vuotta aikaisemmin, jos kysymyksessä on ryhmän 2 ajokorttiluokkaa vastaava tutkinto. Myös vastaava todistus kuljettajantutkinnon suorittamisesta puolustusvoimissa tai Ahvenanmaalla hyväksytään.

Edellä 3 momentissa säädetystä poiketen puolustusvoimissa varusmiespalveluksen aikana suoritettu C-luokan tutkinto voi kuitenkin olla suoritettu enintään kolme vuotta aikaisemmin.

Edellä 3 momentissa säädetystä poiketen puolustusvoimissa varusmiespalveluksen aikana suoritettu C-, CE- ja D-luokan tutkinto voi kuitenkin olla suoritettu enintään kolme vuotta aikaisemmin.

Edellä 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen opetuksen saaminen voidaan osoittaa myös todistuksella harjoitteluvaiheen ja syventävän vaiheen opetuksen saamisesta puolustusvoimien kuljettajaopetuksen yhteydessä.

(kumotaan)

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä luovuttamisen edelly-

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa

tysten osoittamisen määräajoista ja muista ajokortin luovuttamisen edellytyksistä. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 2 momentin 3 kohdassa tarkoitusta opetuksesta ja sen vähimmäismäärästä.

Edellä 2 momentin 5 ja 6 kohdassa tarkoitettua ajokortin perusteella annettavaan ajokorttiin on tehtävä merkintä vaihdon perusteena olevan ajokortin myöntäjistä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää ajokortin vaihtamisen vaatimuksista ja hakijalla ennestään olevan ajokortin tietojen tallettamisesta ajoneuvoliikennerekisteriin ja tietojen merkitsemisestä ajokorttiin.

tarkempia säännöksiä luovuttamisen edellytysten osoittamisen määräajoista ja muista ajokortin luovuttamisen edellytyksistä. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 2 momentin 1 kohdassa tarkoitusta opetuksesta ja sen vähimmäismäärästä.

Edellä 2 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitettua ajokortin perusteella annettavaan ajokorttiin on tehtävä merkintä vaihdon perusteena olevan ajokortin myöntäjistä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää ajokortin vaihtamisen vaatimuksista ja hakijalla ennestään olevan ajokortin tietojen tallettamisesta ajoneuvoliikennerekisteriin ja tietojen merkitsemisestä ajokorttiin.

25 §

Ajokortin luovuttamisen esteet

Ajokorttia ei luovuteta, jos:

- 1) ajokorttilupa on peruutettu;
- 2) ajokorttiluvan myöntämisen jälkeen on ilmennyt este ajokorttiluvan myöntämiselle;
- 3) ajokorttiluvan myöntämisen jälkeen on ilmennyt peruste ajokieltoon tai väliaikaiseen ajokieltoon määräämiselle.

Muu kuin lyhytaikainen ajokortti saadaan luovuttaa aikaisintaan vuosi ennen hakijalla olevan lyhytaikaisen ajo-oikeuden päättymistä.

Jos hakijalla on ennestään ajokortti, hänen on palautettava se uutta ajokorttia luovutettaessa, jollei toisin säädetä. Jos hakija ei palauta hänellä ennestään olevaa Suomessa, Ahvenanmaalla tai ulkomailla annettua ajokorttia, hänen on annettava selvitys ajokortin häviämistä, tuhoutumisesta tai katoamisesta. Jos ajokortti myöhemmin löytyy, se on palautettava poliisille.

26 §

Ajokortin luovuttaminen

Ajokortti toimitetaan hakijalle postitse. Jos postitse toimittaminen ei hakijalla ennestään olevan ajokortin viranomaisen haltuun saamiseksi tai muusta asiakirjaturvallisuuteen tai tässä laissa säädettyyn tehtävään liittyvästä

25 §

Ajokortin luovuttamisen esteet

Ajokorttia ei luovuteta, jos:

- 1) ajokorttilupa on peruutettu;
- 2) ajokorttiluvan myöntämisen jälkeen on ilmennyt este ajokorttiluvan myöntämiselle;
- 3) ajokorttiluvan *haltija on ajokiellossa tai väliaikaisessa ajokiellossa.*

(kumotaan)

Jos hakijalla on ennestään ajokortti, hänen on palautettava se uutta ajokorttia luovutettaessa, jollei toisin säädetä. Jos hakija ei palauta hänellä ennestään olevaa Suomessa, Ahvenanmaalla tai ulkomailla annettua ajokorttia, hänen on annettava selvitys ajokortin häviämistä, tuhoutumisesta tai katoamisesta. Jos ajokortti myöhemmin löytyy, se on palautettava *Liikenteen turvallisuusvirastolle.*

26 §

Ajokortin luovuttaminen

Ajokortti toimitetaan hakijalle postitse. Jos postitse toimittaminen ei hakijalla ennestään olevan ajokortin viranomaisen haltuun saamiseksi tai muusta asiakirjaturvallisuuteen tai tässä laissa säädettyyn tehtävään liittyvästä

syystä ole mahdollista, ajokortin luovuttaa poliisi. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, mitkä ajokortit postitetaan ja postittamisessa noudatettavasta menettelystä ja muista postittamisen vaatimuksista sekä hakijalla ennestään olevan ajokortin palauttamisesta viranomaiselle.

Ajokortin luovuttamisen yhteydessä palautettu muussa EU- tai ETA-valtiossa annettu ajokortti on palautettava kortin myöntäjälle ja ilmoitettava syy ajokortin palauttamiseen.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ajokorttia luovutettaessa palautetun ajokortin säilyttämisestä, 2 momentissa tarkoitetun ajokortin palauttamisesta myöntäjälleen ja palauttamismenettelyn käyttämisestä 3 momentin tapauksessa.

27 §

Ajokortin uudistaminen

Ajokortin uudistamista 22 §:ssä tarkoitetuksi määräajaksi haetaan *poliisilta* noudattaen, mitä 9 §:n 3 momentissa säädetään ajokorttiluvan hakemisesta. Hakemukseen on liitettävä:

1) *edellä* 10 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu valokuva, jos se 31 §:n mukaan on tarpeen;

2) *edellä* 10 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettu nimikirjoitusnäyte;

3) lääkärinlausunto, jos ryhmään 1 kuuluvan ajo-oikeuden haltija on täyttänyt 70 vuotta ennen uudistettavan ajokortin voimassaoloajan päättymistä tai ryhmään 2 kuuluvia luokkia sisältävän ajo-oikeuden haltija on täyttänyt 45 vuotta ennen uudistettavan ajokortin voimassaoloajan päättymistä, taikka jos poliisi määrää sellaisen esitettäväksi;

4) *todistus uuden kuljettajantutkinnon suorittamisesta, jos ajokortin uudistamista haettaessa on kulunut yli kaksi vuotta ajokortin voimassaoloajan päättymisestä, tai jos hakemus koskee ryhmän 2 ajokorttia, yli vuosi ajo-oikeuden päättymisestä.*

Hakemukseen liitettävässä lääkärinlausunnossa on terveysvaatimusten täyttymistä arvi-

syystä ole mahdollista, ajokortin luovuttaa *Liikenteen turvallisuusvirasto*. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, mitkä ajokortit postitetaan ja postittamisessa noudatettavasta menettelystä ja muista postittamisen vaatimuksista sekä hakijalla ennestään olevan ajokortin palauttamisesta viranomaiselle.

Ajokortin luovuttamisen yhteydessä palautettu muussa EU- tai ETA-valtiossa annettu ajokortti on palautettava kortin myöntäjälle ja ilmoitettava syy ajokortin palauttamiseen.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ajokorttia luovutettaessa palautetun ajokortin säilyttämisestä ja 2 momentissa tarkoitetun ajokortin palauttamisesta myöntäjälleen.

27 §

Ajokortin uudistaminen

Ajokortin uudistamista 22 §:ssä tarkoitetuksi määräajaksi haetaan noudattaen, mitä 9 §:n 3 momentissa säädetään ajokorttiluvan hakemisesta. Hakemukseen on liitettävä:

1) 10 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu valokuva, jos se *on mainitun kohdan* mukaan tarpeen;

2) 10 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu nimikirjoitusnäyte, jos se on mainitun kohdan mukaan tarpeen;

3) lääkärinlausunto, jos ryhmään 1 kuuluvan *ajokortin uudistamista hakeva* on täyttänyt 70 vuotta tai *täyttää* mainitun iän uudistettavan ajokortin *voimassaolon aikana* tai, jos ryhmään 2 kuuluvia luokkia sisältävän ajokortin *uudistamista hakeva* on täyttänyt 45 vuotta tai *täyttää* mainitun iän *uudistettavan ajokortin voimassaolon aikana* taikka, jos *sellainen on esitetyn lääkärinlausunnon tai muutoin lupaviranomaisen tietoon tulleen syyn johdosta tarpeen hakemuksen käsittelemiseksi.*

(siirretään 3 momenttiin)

Edellä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuisa ryhmän 1 ajokortin uudistamista hakevien

oitaessa otettava erityisesti huomioon ikään-
tymisen vaikutukset ajoterveyteen ja terveys-
vaatimusten täyttymiseen:

1) ryhmään 2 kuuluvaa ajokorttilupaa haet-
taessa tai ajokorttia uudistettaessa 70 ikävuodesta lukien;

2) ryhmään 2 kuuluvaa ajokorttilupaa tai
ajokortin uudistamista haettaessa, jos ajokortti
annetaan enintään kahdeksi vuodeksi syys-
tä, että henkilö on täyttänyt 68 vuotta;

3) ryhmän 1 ajokorttilupaa haettaessa, jos
hakija on täyttänyt 70 vuotta;

4) sellaista ryhmän 1 ajokorttia uusittaessa,
joka on annettu hakijalle enintään viideksi
vuodeksi 70 ikävuodesta lukien tai mainituksi
ajaksi syystä, että hakija on täyttänyt 65 vuot-
ta.

Jos ajokortin uudistamista haetaan korkein-
taan kuusi kuukautta ennen hakijalla olevan
ajokortin voimassaoloajan päättymistä ja sa-
malla esitetään kaikki hakemuksen ratkaise-
miseksi tarvittavat liitteet ja selvitykset, ajo-
kortin voimassaoloaika jatkuu edellisen ajo-
kortin päättymisestä lukien. Valtioneuvoston
asetuksella voidaan antaa tarkempia säännök-
siä ryhmään 2 kuuluvia luokkia sisältävän
ajokortin uudistamisesta myös tästä poiketen
ajokortin ja kuorma- ja linja-auton kuljettajan
ammattipätevyyden voimassaoloaikojen yhe-
teensovittamiseksi.

Jos ajokortin uudistamisen edellytykset
täyttyvät, uudistettava ajokortti voidaan väli-
aikaisen ajokortin antamisen sijaan hyväksyä
Suomessa, Ahvenanmaata lukuun ottamatta,
osoituksena ajo-oikeudesta enintään kolmen
kuukauden ajan ajokorttiin merkityn voimas-
saoloajan päättymisestä. Ajokortin luovutta-
misesta on muuten voimassa, mitä 26 §:ssä
säädetään.

28 §

Ajokortin kaksoiskappale

Kaksoiskappaletta on haettava *poliisilta*,

lääkärintlausunnoissa on terveysvaatimusten
täyttymistä arvioitaessa otettava erityisesti
huomioon ikään-
tymisen vaikutukset ajoter-
veyteen ja terveysvaatimusten täyttymiseen.
*Tätä ei kuitenkaan vaadita uudistettaessa sel-
laista ryhmään 1 kuuluvaa ajokorttia, joka
on voimassa siihen saakka kun haltija täyttää
70 vuotta, jos uudistamista haetaan ennen
voimassaoloajan päättymistä.* Ryhmään 2
kuuluvan ajokortin uudistamiseen liitettäväs-
sä lääkärinlausunnossa on edellä tarkoitetut
ikäntymisen vaikutukset otettava huomioon,
jos hakija on täyttänyt 68 vuotta tai *täyttää
mainitun iän uudistettavan ajokortin voimas-
saolon aikana.*

*Jos uudistamista koskeva hakemus ja pää-
tös tehdään uudistettavan ajokortin voimas-
saoloajan päättymistä edeltävän kuuden kuu-
kauden aikana, ajokortti on voimassa 22
§:ssä säädetyn määräajan uudistettavan ajo-
kortin voimassaoloajan päättymispäivästä
lukien. Uudistettava ajokortti voidaan hyväk-
syä Suomessa, Ahvenanmaata lukuun otta-
matta, osoituksena ajo-oikeudesta enintään
kolmen kuukauden ajan ajokorttiin merkityn
voimassaoloajan päättymisestä. Jos uudistet-
tavan ajokortin voimassaolo on 1 momentis-
sa tarkoitettua hakemusta jätettäessä päätty-
nyt, ajo-oikeuden alkamiseen sovelletaan
6 §:n 1 momentin säännöksiä ajo-oikeuden
alkamisesta tai 29 §:n säännöksiä väliaikai-
sen ajokortin antamisesta. Jos ryhmän 1 ajo-
kortin voimassaolon päättymisestä on silloin
kulunut yli kaksi vuotta, tai ryhmän 2 ajokor-
tin voimassaolon päättymisestä yli vuosi, ajo-
oikeuden saaminen edellyttää uuden kuljetta-
jantutkinnon suorittamista.*

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa
tarkempia säännöksiä ryhmään 2 kuuluvia
luokkia sisältävän ajokortin uudistamisesta 3
momentista poiketen ajokortin ja kuorma- ja
linja-auton kuljettajan ammattipätevyyden
voimassaoloaikojen yhteensovittamiseksi.

28 §

Ajokortin kaksoiskappale

Kaksoiskappaletta on haettava, jos:

jos:

Hakemukseen on liitettävä ajokortti, jos se on tallella, sekä tarvittaessa valokuva. Ajokortin katoamisesta tai tuhoutumisesta on annettava kirjallinen selvitys. Jos kadonnut tai anastettu ajokortti myöhemmin löytyy, se on palautettava poliisille. Nimen tai henkilötunnuksen muutoksesta on tarvittaessa esitettävä luotettava selvitys ja hakemus on tehtävä kolmen kuukauden kuluessa muutoksesta.

Hakemuksessa on ilmoitettava syy kaksoiskappaleen hakemiselle ja hakemukseen on liitettävä tarvittaessa valokuva ja nimikirjoitusnäyte. Jos kadonnut tai anastettu ajokortti myöhemmin löytyy, se on palautettava Liikenteen turvallisuusvirastolle. Nimen tai henkilötunnuksen muutoksesta on tarvittaessa esitettävä luotettava selvitys. Hakemus on tehtävä kolmen kuukauden kuluessa muutoksesta.

29 §

Väliaikainen ajokortti

Poliisi voi erityisistä syistä luovuttaa ajokorttilupaa tai jotain sen luokkaa vastaavan väliaikaisen ajokortin, jos ajokortin luovuttamisen edellytykset täyttyvät eikä muuta vastaavaa ajokorttia luovuteta. Väliaikainen ajokortti voidaan luovuttaa myös, jos uutta ajokorttilupaa ei vaadita tai jos haetaan ajokortin kaksoiskappaletta.

Väliaikainen ajokortti annetaan enintään kolmeksi kuukaudeksi, ja se on voimassa Suomessa, jollei kansainvälisistä sopimuksista muuta johdu. Väliaikaista ajokorttia ei voi luovuttaa sille, joka on hakenut tilapäistä ajokorttia.

Väliaikainen ajokortti annetaan Liikenteen turvallisuusviraston lomakkeella. Jos ajokortissa ei ole haltijan valokuvaa, ajokortin lisäksi on ajettaessa oltava mukana henkilöllisyyttä osoittava asiakirja, josta henkilöllisyys on luotettavasti todettavissa. Väliaikainen ajokortti on palautettava, kun uusi ajokortti tai ajokortin kaksoiskappale luovutetaan.

29 §

Väliaikainen ajokortti

Liikenteen turvallisuusvirasto voi erityisistä syistä luovuttaa ajokorttilupaa tai jotain sen luokkaa vastaavan väliaikaisen ajokortin, jos ajokortin luovuttamisen edellytykset täyttyvät eikä muuta vastaavaa ajokorttia luovuteta. Väliaikainen ajokortti voidaan luovuttaa myös, jos uutta ajokorttilupaa ei vaadita tai jos haetaan ajokortin kaksoiskappaletta.

Poliisi voi 1 momentissa säädetyin edellytyksin antaa väliaikaisen ajokortin poliisin toimivaltaan tämän lain nojalla kuuluvan toimenpiteen yhteydessä, jos ajo-oikeuden alkaminen tai sen voimassaolon jatkuminen sitä edellyttää.

Väliaikainen ajokortti annetaan enintään kolmeksi kuukaudeksi, ja se on voimassa vain Suomessa, jollei kansainvälisistä sopimuksista muuta johdu. Väliaikaista ajokorttia ei voi luovuttaa sille, joka on hakenut tilapäistä ajokorttia.

Väliaikaisen ajokorttilomakkeen kaavan vahvistaa Liikenteen turvallisuusvirasto. Jos ajokortissa ei ole haltijan valokuvaa, ajokortin lisäksi on ajettaessa oltava mukana voimassa oleva henkilöllisyyttä osoittava asiakirja, josta henkilöllisyys on luotettavasti todettavissa. Väliaikainen ajokortti on palautettava, kun uusi ajokortti tai ajokortin kaksoiskappale luovutetaan.

30 §

*Ajokorttiluvan ja muun luvan raukeaminen
sekä ajokortin hävittäminen*

B-luokan ajokorttilupa raukeaa kahden vuoden ja muu ajokorttilupa yhden vuoden kuluttua ajokorttiluvan myöntämispäivästä siltä osin kuin lupaan merkittyä luokkaa vastaavaa ajokorttia tai väliaikaista ajokorttia ei ole luovutettu. Muu tässä laissa tarkoitettu poliisin myöntämä lupa raukeaa vuoden kuluttua sen hakemisesta.

Poliisi voi hävittää:

1) B-luokan ajokortin, jos sitä ei ole luovutettu kolmen vuoden kuluessa ajokorttiluvan myöntämisestä;

2) lyhytaikaista ajokorttia seuraavan ja sitä luokaltaan vastaavan muun kuin lyhytaikaisen ajokortin, jos sitä ei ole luovutettu vuoden kuluessa lyhytaikaisen ajo-oikeuden päättymisestä;

3) muun ajokortin, jos sitä ei ole luovutettu yhden vuoden kuluessa ajokorttiluvan myöntämisestä;

4) ajokortin luovuttamisen yhteydessä palautetun aiemman ajokortin, jollei 26 §:ssä tai 6 luvussa toisin säädetä.

Jos poliisin myöntämä ajokorttilupa on rauennut, hakijan on haettava uutta lupaa ja osoitettava täyttävänsä sen saamisen edellytykset. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ajokortin hävittämisestä.

31 a §

Ajokorttia ja muuta lupaa koskeva palvelutehtävä

Liikenteen turvallisuusvirasto valvoo palvelun tuottajan toimintaa. Viraston on sovittava palvelun tuottajan kanssa palvelutehtävän laajuudesta ja siihen liittyvistä muista vaatimuksista niin, että hyvän hallinnon vaatimukset toteutuvat. Palvelun tuottajan on oltava luotettava ja hänellä on oltava tehtävän hoitamisen edellyttämät tietoliikenneyhteydet ja tieto-

30 §

*Ajokorttiluvan ja muun luvan raukeaminen
sekä ajokortin hävittäminen*

Ajokorttilupa raukeaa kahden vuoden kuluttua ajokorttiluvan myöntämispäivästä siltä osin kuin lupaan merkittyä luokkaa vastaavaa ajokorttia tai väliaikaista ajokorttia ei ole luovutettu.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi hävittää ajokortin, jos sitä ei ole luovutettu kolmen vuoden kuluessa ajokorttiluvan myöntämisestä. Ajokortin luovuttamisen yhteydessä palautettu aiempi ajokortti voidaan hävittää, jollei 26 §:ssä tai 6 luvussa toisin säädetä.

Jos ajokorttilupa on rauennut, hakijan on haettava uutta lupaa ja osoitettava täyttävänsä sen saamisen edellytykset. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ajokortin hävittämisestä.

31 a §

Ajokorttia ja muuta lupaa koskeva palvelutehtävä

Liikenteen turvallisuusvirasto valvoo palvelun tuottajan toimintaa. Viraston on 8 b §:ää noudattaen sovittava palvelun tuottajan kanssa palvelutehtävän laajuudesta ja siihen liittyvistä muista vaatimuksista niin, että hyvän hallinnon vaatimukset toteutuvat. Palvelun tuottajan on oltava luotettava ja hänellä on oltava tehtävän hoitamisen edellyt-

järjestelmän taso sekä muut tekniset, taloudelliset ja toiminnalliset valmiudet ja valmiudet huolehtia tehtävän edellyttämästä tietoturvallisuudesta.

tämät tekniset, taloudelliset ja toiminnalliset valmiudet ja valmiudet huolehtia tehtävän edellyttämästä tietoturvallisuudesta.

38 §

Autokouluopetuksen aloittamisen edellytykset

Ryhmään 2 kuuluvan luokan kuljettajaopetukseen tulevalla on oltava vähintään B-luokan auton ajokortti tai tämän lain mukaisesti annetun kuljettajantutkintotodistuksen perusteella saatu B-luokan ajo-oikeus. E-luokan kuljettajaopetukseen tulevalla on oltava vetoauton kuljettamiseen oikeuttava ajokortti.

38 §

Autokouluopetuksen aloittamisen edellytykset

E-luokan kuljettajaopetukseen tulevalla on oltava vetoauton kuljettamiseen oikeuttava ajokortti.

39 §

B-luokan opetusluvan myöntämisen perusteet

Opetusluvan myöntämisen edellytyksenä B-luokan ajokorttia varten annettavaan kuljettajaopetukseen on, että:

5) perusvaiheen opetuksessa käytettävässä ajoneuvossa on tarvittavat ajohallintalaitteet opettajaa varten ja ajoneuvo on muutostaksuksessa hyväksytty opetusajoneuvoksi.

(siirretään 43 §:ään)

40 §

Opetuslupaperusteet muuhun kuin B-luokan opetukseen

Muun kuin B-luokan opetusluvan myöntämiseen sovelletaan 39 §:n säännöksiä seuraavin poikkeuksin:

6) 39 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettu hyväksyminen opetusajoneuvoksi edellyttää vain, jos opetusajoneuvossa on oltava ajohallintalaitteet opettajaa varten.

(siirretään 43 §:ään)

42 §

Opetusluvan myöntäminen

Opetusluvan myöntää poliisi. Lupa on merkittävä luvanhaltija, opetettava sekä ajo-oikeuden luokka. AM-luokan opetuslupa on lisäksi merkittävä ajoneuvotyyppi, jota koskevaan kuljettajaopetukseen lupa oikeuttaa.

42 §

Opetusluvan myöntäminen

Opetuslupa on merkittävä luvanhaltija, opetettava sekä ajo-oikeuden luokka. AM-luokan opetuslupa on lisäksi merkittävä ajoneuvotyyppi, jota koskevaan kuljettajaopetukseen lupa oikeuttaa.

42 a §

Opetusluvan voimassaolo

B-luokan opetuslupa *lyhytaikaisen ajokortin suorittamista varten* myönnetään kahdeksi vuodeksi ja aikaisintaan vuotta ennen kuin opetettava täyttää ajokortin saamisen vähimmäisiän. Luvan voimassaolo päättyy, kun lupaan oppilaaksi merkitty on suorittanut hyväksytysti B-luokan kuljettajantutkinnon.

42 a §

Opetusluvan voimassaolo

B-luokan opetuslupa myönnetään kahdeksi vuodeksi ja aikaisintaan vuotta ennen kuin opetettava täyttää ajokortin saamisen vähimmäisiän. Luvan voimassaolo päättyy, kun lupaan oppilaaksi merkitty on suorittanut hyväksytysti B-luokan kuljettajantutkinnon.

43 §

Opetuslupaopetuksen toteuttaminen

Opetuslupaopetuksen sisältöön ja ajoneuvon kuljettajaan sovelletaan opetusluvalla annettavassa opetuksessa, mitä autokouluopetuksesta säädetään. Opetuksen aloittamisesta on voimassa, mitä 38 §:ssä säädetään.

Ajo-opetuksessa on käytettävä siihen luokkaan ja AM-luokassa siihen ajoneuvotyyppiin kuuluvaa ajoneuvoa, jonka ajo-oikeutta varten opetus annetaan. Ajo-opetus on annettava muutoksastuksessa opetusajoneuvoksi hyväksytyllä ajoneuvolla, jos hyväksymistä 39 §:n 1 momentin 5 kohdan tai 40 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaan edellytetään. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset opetuslupa-ajoneuvolle asetettavista vaatimuksista sekä muista opetuslupaan liittyvistä vaatimuksista.

43 §

Opetuslupaopetuksen toteuttaminen

Opetuslupaopetuksen sisältöön ja ajoneuvon kuljettajaan sovelletaan opetusluvalla annettavassa opetuksessa, mitä autokouluopetuksesta säädetään. Opetuksen *aloittamiseen sovelletaan 38 §:ää.*

Ajo-opetuksessa on käytettävä siihen luokkaan ja AM-luokassa siihen ajoneuvotyyppiin kuuluvaa ajoneuvoa, jonka ajo-oikeutta varten opetus annetaan. *Perusvaiheen B-luokan ajo-opetuksessa käytettävässä ajoneuvossa on oltava säädetyt ajohallintalaitteet opettajaa varten ja ajoneuvon on oltava muutoksastuksessa hyväksyty opetusajoneuvoksi. Muita luokkia varten annettavassa ajo-opetuksessa opetusajoneuvoksi hyväksyminen muutoksastuksessa vaaditaan vain, jos ajoneuvossa on oltava ajohallintalaitteet opettajaa*

varten. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset opetuslupaajoneuvolle asetettavista vaatimuksista sekä muista opetuslupaan liittyvistä vaatimuksista.

44 §

Opetusluvan peruuttaminen

Opetuslupa on peruutettava, jos:

45 §

Moottoripyörän harjoituslupa

Poliisi myöntää harjoitusluvan ajamisen harjoittelemiseksi moottoripyörän ajokorttia varten määrätyllä moottoripyörällä ilman ajo-opettajaa, jos:

5) hakija ei ole ajokiellossa ja hän ei ole lupapäätöstä edeltäneen viiden vuoden aikana ollut ajokiellossa.

44 §

Opetusluvan peruuttaminen

Poliisin on peruutettava opetuslupa, jos:

45 §

Moottoripyörän harjoituslupa

Liikenteen turvallisuusvirasto myöntää harjoitusluvan ajamisen harjoittelemiseksi moottoripyörän ajokorttia varten määrätyllä moottoripyörällä ilman ajo-opettajaa, jos:

5) hakija ei ole ajokiellossa tai väliaikaisessa ajokiellossa ja hän ei ole lupapäätöstä edeltäneen viiden vuoden aikana ollut ajokiellossa.

47 §

Ajoneuvon kuljettaja ajo-opetusta annettaessa

Edellä 16 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetun määräajan ylittäminen tai mainitussa kohdassa olevan ehdon rikkomisesta määrätty ajokielto ei ole esteenä 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetulle opetukselle.

54 §

Kuljettajantutkintoon pääsemisen edellytykset

Kuljettajantutkintoon pääsemisen edellytyksenä on, että:

1) tutkintoon tulevalla on tutkinnon luokkaa vastaava ajokorttilupa eikä hän ole ajokiellossa tai väliaikaisessa ajokiellossa; ja

2) tutkintoon tuleva täyttää säädetyn ikävaatimuksen;

3) lisäksi edellytetään, että

a) tutkintoon tuleva on saanut tutkinnon luokkaa vastaavan kuljettajaopetuksen, B-luokassa perusvaiheen opetuksen, tai hänellä on säädetty perustason ammattipätevyys ja hän on saanut sitä täydentävän kuljettajaopetuksen tai hän täyttää voimassa olevaa ajo-oikeutta, ajoharjoittelua tai ajokokemusta koskevan vaatimuksen; tai

b) hänellä on tai on aikaisemmin ollut vastaavan luokan ajokortti.

Edellä 1 momentin 1 kohdan ajokorttilupaa ei vaadita eikä toistaiseksi voimassa oleva ajokielto ole esteenä tutkinnon suorittamiselle, jos tutkintoon tulevalla on poliisin määräys uuden ajokokeen suorittamiseksi. Henkilö saadaan 1 momentin 2 kohdasta poiketen ottaa teoriakokeeseen kuukautta ennen säädetyn ikävaatimuksen täyttymistä, jos kuljettajantutkinnon suorittamiseksi ja kuljettajantutkintotodistuksen antamiseksi vaaditaan myös 53 §:n 1 momentissa tarkoitettu ajokoe.

54 §

Kuljettajantutkintoon pääsemisen edellytykset

Kuljettajantutkintoon pääsemisen edellytyksenä on, että:

1) *ajokokeeseen tai, jos ajokokeen sijaan suoritetaan vain käsittelykoe, käsittelykokeeseen tulevalla on tutkinnon luokkaa vastaava ajokorttilupa eikä hän ole ajokiellossa tai väliaikaisessa ajokiellossa;*

2) tutkintoon tuleva täyttää säädetyn ikävaatimuksen;

3) *ryhmän 2 tutkintoon tulevalla on B-luokan ajo-oikeus.*

Lisäksi edellytetään, että:

1) tutkintoon tuleva on saanut tutkinnon luokkaa vastaavan kuljettajaopetuksen tai, *jos kyseessä on B-luokan tutkinto, perusvaiheen opetuksen;*

2) *tutkintoon tulevalla on voimassa oleva kuorma- tai linja-auton kuljettajan ammattipätevyys ja hän on saanut sitä täydentävän kuljettajaopetuksen;*

3) *tutkintoon tuleva täyttää voimassa olevaa ajo-oikeutta tai ajoharjoittelua koskevan vaatimuksen; tai*

4) tutkintoon tulevalla on tai on aikaisemmin ollut vastaavan luokan ajokortti.

Edellä 1 momentin 1 kohdan ajokorttilupaa ei vaadita eikä toistaiseksi voimassa oleva ajokielto ole esteenä tutkinnon suorittamiselle, jos tutkintoon tulevalla on poliisin määräys uuden ajokokeen suorittamiseksi. *Jos henkilö on määrätty ajokieltoon sillä perusteella, että hän ei enää täytä ajokorttiluvan terveysvaatimuksia, ajokielto ei ole esteenä tutkintoon pääsulle ajo-oikeuden palauttamiseksi, jos esitettävän lääkärinlausunnon mukaan lääkäri sitä edellyttää tai suosittelee.* Henkilö saadaan 1 momentin 2 kohdasta poiketen ottaa teoriakokeeseen kuukautta ennen säädetyn ikävaatimuksen täyttymistä, jos kuljettajantutkinnon suorittamiseksi ja kuljettajantutkintotodistuksen antamiseksi vaaditaan myös 53 §:n 1 momentissa tarkoitettu ajokoe.

Jos 16 §:n 1 momentin 4 kohdassa oleva määräaika on päättynyt ilman, että todistusta harjoitteluvaiheen ja syventävän vaiheen opetuksesta on toimitettu, todistus on edelly-

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä luokkakohtaisista kuljettajantutkintoon pääsyn ja siihen ilmoittautumisen vaatimuksista sekä ajo-oikeuden voimassa pysyttämiseksi ja ulkomaisen ajokortin vaihtamiseksi suoritettavan kuljettajantutkinnon ja ajokokeen vaatimuksista.

tyksenä auton ajo-oikeutta koskevan tutkinnon suorittamiselle. Mainitussa kohdassa olevan ehdon rikkomisesta määrätty ajokiello on esteenä auton ajo-oikeutta koskevan tutkinnon suorittamiselle.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä luokkakohtaisista kuljettajantutkintoon pääsyn ja siihen ilmoittautumisen vaatimuksista sekä ajo-oikeuden voimassa pysyttämiseksi, uudistamiseksi ja ulkomaisen ajokortin vaihtamiseksi suoritettavan kuljettajantutkinnon ja ajokokeen vaatimuksista.

59 §

Muussa EU- tai ETA-valtiossa annettu ajokortti ja muu mopon ajolupa tai kuljetusoikeus

Ajo-oikeutta ei ole, jos:

1) ajokortin haltija on ajokiellossa Suomessa tai jossakin muussa EU- tai ETA-valtiossa;

Jos 1 momentissa tarkoitettu ajokortti väliaikaista ajokorttia lukuun ottamatta on kadonnut, anastettu tai tuhoutunut, annetaan hakemuksesta Suomessa vakinaisesti asuvalle tai täällä vähintään kuusi kuukautta opiskelleelle haltijalle ajokorttilupaa koskevia säännöksiä noudattaen vastaava uusi ajokortti. Hakemukseen on liitettävä kirjallinen selvitys ajokortin katoamisesta, anastamisesta tai tuhoutumisesta. Poliisin on ilmoitettava ajokortin myöntäneelle viranomaiselle ajokortin korvaamisesta suomalaisella ajokortilla. Jos ajokortti löytyy myöhemmin, se on luovutettava poliisille kortin myöntäneelle viranomaiselle palauttamista varten.

59 §

Muussa EU- tai ETA-valtiossa annettu ajokortti ja muu mopon ajolupa tai kuljetusoikeus

Ajo-oikeutta ei ole eikä ajokorttia hyväksytäkään, jos:

1) ajokortin haltija on ajokiellossa Suomessa tai jossakin muussa EU- tai ETA-valtiossa tai jos ajokorttia on muuten rajoitettu tai se on poistettu tai määräjäksi peruutettu jossakin muussa EU- tai ETA-valtiossa;

Jos 1 momentissa tarkoitettu ajokortti väliaikaista ajokorttia lukuun ottamatta on kadonnut, anastettu tai tuhoutunut, annetaan hakemuksesta Suomessa vakinaisesti asuvalle tai täällä vähintään kuusi kuukautta opiskelleelle haltijalle ajokorttiluvan hakemista koskevia säännöksiä noudattaen vastaava uusi ajokortti. Hakemuksessa on ilmoitettava syy ajokortin hakemiselle. Liikenteen turvallisuusviraston on ilmoitettava ajokortin myöntäneelle viranomaiselle ajokortin korvaamisesta suomalaisella ajokortilla. Jos ajokortti löytyy myöhemmin, se on luovutettava Liikenteen turvallisuusvirastolle kortin myöntäneelle viranomaiselle palauttamista varten.

61 §

Muu ulkomainen ajokortti

Poliisi voi ulkoasiainministeriön antaman todistuksen mukaan myöntää hakemuksesta ajokorttiluvan ulkomaista ajokorttia vastaavan ajokortin saamiseksi Suomessa ja luovuttaa ajokortin 24 §:n 2 momentin 6 kohdan mukaisesti uutta kuljettajatutkintoa vaatimatta ulkovallan Suomessa toimivan diplomaattisen edustuston, lähetetyn konsulin johtaman konsulaatin sekä kansainvälisen järjestön Suomessa sijaitsevan toimipaikan henkilökuntaan kuuluvalla ulkomaalaiselle, joka on saapunut tätä tehtävää varten Suomeen ja tällaisen henkilön perheenjäsenelle.

62 §

Ulkomaisen ajokortin luovuttaminen poliisille

Jos 59 tai 60 §:ssä tarkoitettu ulkomailla annettu ajokortti vaihdetaan suomalaiseen ajokorttiin, ajokortti on luovutettava poliisille, kun suomalainen ajokortti luovutetaan. Tämä koskee myös 59 §:ssä tarkoitettua ajokorttia, joka uudistetaan tämän lain mukaisesti.

Poliisiin on palautettava EU- ja ETA-valtiossa annettu ajokortti ajokortin myöntäjälle ja samalla on ilmoitettava syy ajokortin palauttamiseen.

Muu kuin 2 momentissa tarkoitettu ulkomainen ajokortti palautetaan pyynnöstä haltijalle hänen muuttaessaan maasta ja luovuttaessaan vastaavasti suomalaisen ajokortin poliisille. Valtioneuvoston asetuksella voidaan kuitenkin antaa säännökset muun ulkomaisen ajokortin palauttamisesta 2 momentin mukaisesti ajokortin myöntäjälle.

61 §

Muu ulkomainen ajokortti

Liikenteen turvallisuusvirasto voi ulkoasiainministeriön antaman todistuksen mukaisesti myöntää hakemuksesta ajokorttiluvan ulkomaista ajokorttia vastaavan ajokortin saamiseksi Suomessa ja luovuttaa ajokortin 24 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaisesti uutta kuljettajatutkintoa vaatimatta ulkovallan Suomessa toimivan diplomaattisen edustuston, lähetetyn konsulin johtaman konsulaatin sekä kansainvälisen järjestön Suomessa sijaitsevan toimipaikan henkilökuntaan kuuluvalla ulkomaalaiselle, joka on saapunut tätä tehtävää varten Suomeen ja tällaisen henkilön perheenjäsenelle.

62 §

Velvollisuus ajokortin luovuttamiseen sen vaihtamisen yhteydessä

Jos 59 tai 60 §:ssä tarkoitettu ulkomailla annettu ajokortti vaihdetaan suomalaiseen ajokorttiin, *ulkomailla annettu* ajokortti on luovutettava *Liikenteen turvallisuusvirastolle*. Tämä koskee myös 59 §:ssä tarkoitettua ajokorttia, joka uudistetaan tämän lain mukaisesti.

Liikenteen turvallisuusviraston on palautettava EU- ja ETA-valtiossa annettu ajokortti ajokortin myöntäjälle ja samalla on ilmoitettava syy ajokortin palauttamiseen.

Muu kuin 2 momentissa tarkoitettu ulkomainen ajokortti palautetaan pyynnöstä haltijalle hänen muuttaessaan maasta ja luovuttaessaan vastaavasti suomalaisen ajokortin *Liikenteen turvallisuusvirastolle*. Valtioneuvoston asetuksella voidaan kuitenkin säätää muun ulkomaisen ajokortin palauttamisesta 2 momentin mukaisesti ajokortin myöntäjälle.

63 §

Tilapäinen ajokortti

Poliisi voi luovuttaa Suomessa ajamaan oikeuttavan tilapäisen ajokortin:

Tilapäinen ajokortti annetaan määräajaksi, enintään yhdeksi vuodeksi, kuitenkin enintään niin pitkäksi aikaa kuin alkuperäinen ajokortti on voimassa. Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu tilapäinen ajokortti voidaan kuitenkin antaa pitemmäksi määräajaksi tai sen voimassaoloa jatkaa edellyttäen, että alkuperäinen ajokortti on voimassa. Alkuperäinen ajokortti on tilapäisen ajokortin luovuttamisen yhteydessä otettava poliisin haltuun vain, jos se on tarpeen 1 momentin 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettua syystä.

Tilapäinen ajokortti on pidettävä ajettaessa mukana yhdessä alkuperäisen ajokortin kanssa, jos tilapäisessä ajokortissa ei ole merkin­ tää alkuperäisen ajokortin ottamisesta poliisin haltuun.

64 §

Ajokieltoon määrääminen

Poliisin on määrättävä ajo-oikeuden haltija ajokieltoon:

2) jos hän ei ole toimittanut 20 §:n 4 momentissa tai 112 §:n 3 momentissa tarkoitettua lääkärinlausuntoa laissa säädettyssä määräajassa taikka toimittanut poliisin asettamassa määräajassa 20 §:n 1 tai 3 momentissa tarkoitettua lääkärin tai optikon lausuntoa taikka todistusta uuden hyväksytyyn kuljettajantut­ kinnon, ajokokeen tai ajonäytteen suorittami­ sesta;

63 §

Tilapäinen ajokortti

Liikenteen turvallisuusvirasto voi myöntää Suomessa ajamaan oikeuttavan tilapäisen ajokortin:

Tilapäinen ajokortti annetaan määräajaksi, enintään yhdeksi vuodeksi, kuitenkin enintään niin pitkäksi aikaa kuin alkuperäinen ajokortti on voimassa. Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu tilapäinen ajokortti voidaan kuitenkin antaa pitemmäksi määräajaksi tai sen voimassaoloa jatkaa, jos alkuperäinen ajokortti on voimassa. Alkuperäinen ajokortti on tilapäisen ajokortin luovuttamisen yhtey­ dessä otettava *Liikenteen turvallisuusviraston haltuun* vain, jos se on tarpeen 1 momentin 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettua syystä.

Tilapäinen ajokortti on pidettävä ajettaessa mukana yhdessä alkuperäisen ajokortin kans­ sa, jos tilapäisessä ajokortissa ei ole merkin­ tää alkuperäisen ajokortin ottamisesta *Liiken­ teen turvallisuusviraston* haltuun.

64 §

Ajokieltoon määrääminen

Poliisin on määrättävä ajo-oikeuden haltija ajokieltoon:

2) jos hän *rikkoo 16 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua ehtoa*, ei ole toimittanut 20 §:n 4 momentissa tai 112 §:n 3 momentissa tarkoitettua lääkärinlausuntoa laissa sääde­ tyssä määräajassa taikka toimittanut poliisin asettamassa määräajassa 20 §:n 1 momentissa tarkoitettua lääkärin lausuntoa tai 3 momen­ tissa tarkoitettua optikon lausuntoa taikka todistusta uuden hyväksytyyn kuljettajantut­ kinnon, ajokokeen tai ajonäytteen suorittami­ sesta;

65 §

Ajokieltoon määrääminen toistuvien rikkomusten perusteella

Lyhytaikaisen ajo-oikeuden haltija on kuitenkin 1 momentista poiketen määrättävä ajokieltoon, jos hän syyllistyy kolmasti kahden vuoden tai kahdesti yhden vuoden sisällä 1 momentissa tarkoitettuun tekoon. Jos lyhytaikaisen ajo-oikeuden haltijalle luovutetaan 22 §:ssä tarkoitettu ajokortti ennen lyhytaikaisen ajo-oikeuden voimassaoloajan päättymistä, tässä momentissa tarkoitettu rikkomusseuranta jatkuu kuitenkin kaksi vuotta lyhytaikaisen ajo-oikeuden alkamisesta. Tässä momentissa tarkoitettu rikkomusseuranta koskee myös moottoripyörän ajo-oikeuden haltijaa, jolla ei ole auton ajo-oikeutta, kahden vuoden ajan moottoripyörän ajo-oikeuden alkamisesta.

70 §

Väliaikaiseen ajokieltoon määrääminen

Poliisimies voi määrätä ajo-oikeuden haltijan väliaikaiseen ajokieltoon ja ottaa ajokortin tai, jos ajokorttia ei ole vielä luovutettu, kuljettajantutkintotodistuksen haltuunsa:

4) jos on ilmeistä, että ajo-oikeuden haltijan ajokyky on sairauden tai vian vuoksi tai muusta syystä siinä määrin heikentynyt, että siitä aiheutuu ajon jatkuessa olennaista vaaraa muulle liikenteelle, eikä terveydentilan selvittämistä 20 §:n 2 momentin mukaisesti voida tästä syystä pitää yksinään riittävänä;

72 §

Väliaikaisen ajokiellon kesto

Poliisiin on viipymättä palautettava ajokortti, tai jos asianomaiselle ei ole vielä luovutettu ajokorttia tai sitä ei ole saatu poliisiin hal-

65 §

Ajokieltoon määrääminen toistuvien rikkomusten perusteella

Auton ajo-oikeuden haltija on kuitenkin 1 momentista poiketen määrättävä ajokieltoon, jos hän auton ensimmäisen ajo-oikeuden saamista seuraavan kahden vuoden aikana syyllistyy kolmasti kahden vuoden tai kahdesti yhden vuoden sisällä 1 momentissa tarkoitettuun tekoon. Sama koskee myös moottoripyörän ajo-oikeuden haltijaa, jolla ei ole auton ajo-oikeutta, kahden vuoden ajan moottoripyörän ajo-oikeuden alkamisesta.

70 §

Väliaikaiseen ajokieltoon määrääminen

Poliisimies voi määrätä ajo-oikeuden haltijan väliaikaiseen ajokieltoon ja ottaa ajokortin tai, jos ajokorttia ei ole vielä luovutettu, kuljettajantutkintotodistuksen haltuunsa:

4) jos on ilmeistä, että ajo-oikeuden haltijan ajokyky on sairauden tai vian vuoksi tai muusta syystä siinä määrin heikentynyt, että siitä aiheutuu ajon jatkuessa olennaista vaaraa muulle liikenteelle, eikä terveydentilan selvittämistä 20 §:n 1 momentin mukaisesti voida tästä syystä pitää yksinään riittävänä;

72 §

Väliaikaisen ajokiellon kesto

Poliisiin on viipymättä palautettava ajokortti tai annettava väliaikainen ajokortti ja ilmoitettava ajo-oikeuden jatkumisesta ajo-

tuun, annettava uusi ajokortti ja ilmoitettava ajo-oikeuden jatkumisesta ajo-oikeuden haltijalle, jos:

oikeuden haltijalle, jos:

76 §

Ajo-oikeuden raukeaminen

Jos ajokielto on määrätty olemaan voimassa toistaiseksi, ajo-oikeus raukeaa viiden vuoden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei ajokieltoon määrätylle sitä ennen ole hakemuksesta palautettu ajokorttia. Poliisi voi määrätä ajo-oikeuden tai sen luokan raukeamaan myös, jos ajo-oikeuden haltija sitä pyytää.

76 §

Ajo-oikeuden raukeaminen

Jos ajokielto on määrätty olemaan voimassa toistaiseksi, ajo-oikeus raukeaa viiden vuoden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei ajokieltoon määrätylle sitä ennen ole hakemuksesta palautettu ajokorttia.

Poliisi voi määrätä ajo-oikeuden raukeamaan tai rajoittaa sen laajuutta tämän lain nojalla poliisin toimivaltaan kuuluvan toimipiteen yhteydessä. Sama toimivalta on Liikenteen turvallisuusvirastolla ajo-oikeuden haltijan tekemän hakemuksen perusteella.

78 §

Opetustoiminnasta vastaava johtaja

Liikenteen turvallisuusvirasto hyväksyy opetustoiminnasta vastaavaksi johtajaksi henkilön:

2) joka on suorittanut vastaavan johtajan opinnot;

78 §

Opetustoiminnasta vastaava johtaja

Liikenteen turvallisuusvirasto hyväksyy opetustoiminnasta vastaavaksi johtajaksi henkilön:

2) joka on suorittanut liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon opetustoiminnan johtamista ja yrittäjyyttä koskevan tutkinnon osan;

Edellä 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettun koulutusvaatimuksen täyttää myös hakija, jolla on ammattipätevyyden tunnustamisesta annetussa laissa (1093/2007) tarkoitettu päätös muodollista pätevyyttä osoittavien asiakirjojen tuottamasta vastaavasta muussa EU- tai ETA-valtiossa suoritetusta kelpoisuudesta. Päätöksen tekee Liikenteen turvallisuusvirasto.

84 §

Autokoulun opetushenkilöstö

Muussa kuin AM-luokan mopon ajokorttia varten annettavassa kuljettajaopetuksessa toimivalla opettajalla on oltava liikenneopettajalupa ja sen lisäksi muu 88 §:n 2 momentin perusteella vaadittava kelpoisuus sekä ajo-opetuksessa käytettävän ajoneuvon ajo-oikeus. AM-luokan mopo-opetuksessa ajo-opettajan on täytettävä AM-luokan opetusluvan myöntämisen edellytykset mopon ajokorttia varten annettavaan opetukseen. Muulla kuin ajo-opetusta antavalla opettajalla voi kuitenkin liikenneopettajaluvan sijaan olla autokoulua valvovan kuljettajantutkinnon vastaanottajan ennen opetustoimintaan ryhtymistä hyväksymä opetusalan koulutus ja käytännön kokemus.

(siirretty 88 §:n 2 momentista)

Liikenneopettajia kouluttavassa laitoksessa opiskeleva saa osana liikenneopettajan erikoisammattitutkintoon valmistavaa koulutusta toimia opetusharjoittelukouluksi hyväksytyssä autokoulussa opettajana ilman liikenneopettajalupaa, jos hänellä on opetusharjoittelulupa.

Autokoulussa on pidettävä ajantasaista lueteloa, josta käyvät ilmi autokoulun opetustoiminnasta vastaava johtaja ja muut opettajat sekä näiden kelpoisuus opetukseen. Opettajan on ennen opetustoimintaan ryhtymistä osoitettava kelpoisuutensa opetukseen autokoulua

84 §

Autokoulun opetushenkilöstö

Autokoulun opettajalla on oltava liikenneopettajalupa ja ajo-opetuksessa käytettävän ajoneuvon ajo-oikeus.

Opetusta moottoripyörän ajokorttia varten voi antaa liikenneopettajaluvan haltija, joka on suorittanut liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon moottoripyöräopetusta koskevan tutkinnon osan ja jolla on ollut opetuksen luokkaa vastaavan tai sitä ylemmän luokan moottoripyörän ajo-oikeus vähintään kolme vuotta. A-luokassa määräaika koskee ajo-oikeutta, jossa kuljetettavan moottoripyörän tehoa ei ole rajoitettu. Opetusta ryhmään 2 kuuluvan luokan ajokorttia varten voi antaa liikenneopettajaluvan haltija, joka on suorittanut erikoisammattitutkinnon kuorma- tai linja-autonkuljettajien kouluttajana toimimista koskevan tutkinnon osan ja jolla on ollut opetuksen luokkaa vastaavan tai sitä ylemmän luokan kuorma- tai linja-auton ajo-oikeus vähintään kolme vuotta.

Liikenneopettajalupa voidaan, jos siihen on erityisiä syitä, korvata opetusalan koulutuksella ja käytännön kokemuksella muussa kuin ajo-opetuksessa. Autokoulua valvova kuljettajantutkinnon vastaanottaja hyväksyy kelpoisuuden ennen opetustoimintaan ryhtymistä. Lisäksi AM-luokan mopon ajokorttia varten saa teoria- ja ajo-opetusta antaa myös se, joka täyttää opetusluvan myöntämisen edellytykset AM-luokan mopon ajokorttia varten annettavaan opetukseen.

Opetus- ja kulttuuriministeriön luvalla järjestettävässä liikenneopettajan erikoisammattitutkintoon valmistavassa koulutuksessa opiskeleva saa liikenneopettajalupavaatimuksesta poiketen toimia autokoulussa opettajana, jos hänellä on opetusharjoittelulupa ja, jos kysymys on 2 momentissa tarkoitettua opetuksesta, opiskelija on aloittanut kysymyksessä olevan tutkinnon osan opiskelun.

Autokoulussa on pidettävä ajantasaista lueteloa, josta käyvät ilmi autokoulun opetustoiminnasta vastaava johtaja ja muut opettajat sekä näiden kelpoisuus opetukseen. Opettajan on ennen opetustoimintaan ryhtymistä osoitettava kelpoisuutensa opetukseen auto-

valvovalle kuljettajantutkinnon vastaanottajalle. Kelpoisuuden osoittamista ei erikseen vaadita, jos valvova kuljettajantutkinnon vastaanottaja on jo hyväksynyt muuta kuin ajo-opetusta antavan opettajan kelpoisuuden 1 momentin mukaisesti.

Kuljettajaopetusta autokoulussa antavaan sovelletaan lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annettua lakia (504/2002).

koulua valvovalle kuljettajantutkinnon vastaanottajalle. Kelpoisuuden osoittamista ei vaadita, jos valvova kuljettajantutkinnon vastaanottaja on hyväksynyt kelpoisuuden 3 momentin mukaisesti.

Autokoulun opettajaan sovelletaan lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annettua lakia (504/2002).

85 §

Autokoulun opetustila sekä opetusmateriaali ja -välineet

Teoriaopetus on annettava autokoulun opetustilassa, joka on kuljettajantutkinnon vastaanottajan hyväksyttävä ennen tilan käyttöönottoa. Ryhmään 2 kuuluvien luokkien opetusta annettaessa vaatimus hyväksymisestä koskee vain päätoimipaikan opetustilaa. Autokoulun opetustilan ja muun opetukseen käytettävän tilan on oltava huonetila, joka soveltuu annettavaan opetukseen. Autokoulut voivat järjestää yhdessä muuta kuin B-luokan opetusta tämän momentin mukaisessa tilassa. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä opetustilan ja autokoulujen yhdessä järjestämän opetuksen vaatimuksista sekä muista opetusjärjestelyistä.

85 §

Autokoulun opetustila sekä opetusmateriaali ja -välineet

Teoriaopetus on annettava autokoulun opetustilassa, joka on kuljettajantutkinnon vastaanottajan hyväksyttävä ennen tilan käyttöönottoa. Vaatimus ei koske B-luokassa annettavaa harjoitteluvaiheen ja syventävän vaiheen opetusta. Ryhmään 2 kuuluvien luokkien opetusta annettaessa vaatimus hyväksymisestä koskee vain päätoimipaikan opetustilaa. Opetus voidaan järjestää myös autokoulujen yhteisopetuksena. Autokoulun opetustilan ja muun opetukseen käytettävän tilan on sovellettava annettavaan opetukseen. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä opetustilan ja autokoulujen yhdessä järjestämän opetuksen vaatimuksista sekä muista opetusjärjestelyistä.

88 §

Liikenneopettajaluvan myöntämisen edellytykset

Liikenneopettajaluvan myöntämisen edellytyksenä B-luokan kuljettajaopetukseen on, että:

- 1) hakija on täyttänyt 23 vuotta;

88 §

Liikenneopettajalupa

Liikenneopettajalupa oikeuttaa kuljettajaopetuksen antamiseen B-luokan ajokorttia varten. Luvanhaltija voi antaa opetusta myös AM-luokan kevyen nelipyörän ajokorttia varten. Edellä 84 §:n 2 momentissa tarkoitettua opetusta annettaessa luvanhaltijan on lisäksi täytettävä mainitussa momentissa säädetyt vaatimukset.

Liikenneopettajaluvan myöntämisen edellytyksenä on, että:

- 1) hakija on täyttänyt 23 vuotta;
- 2) hakija on suorittanut liikenneopettajan

2) hakija on suorittanut liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon ja siihen liittyvän 84 §:n 2 momentissa tarkoitetun opetusharjoittelun;

3) hakijalla on B-luokan ajokortti, joka on ollut hänellä vähintään kolme vuotta;

4) hakija täyttää ryhmän 2 ajokortin terveysvaatimukset;

5) hakijaa ei henkilökohtaisten ominaisuuksiensa perusteella ole pidettävä liikenneopettajaksi sopimattomana.

Oikeus B-luokan kuljettajaopetuksen antamiseen sisältää myös oikeuden kuljettajaopetuksen antamiseen mopon ajokorttia varten. Edellytyksenä muiden luokkien kuljettajaopetuksen antamiseen on 1 momentissa säädetyn lisäksi, että:

1) kuljettajaopetuksen antamiseksi moottoripyörän ajokorttia varten hakija osoittaa suorittaneensa 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun tutkinnon perusteiden moottoripyöraopetusta koskevan osan ja hakijalla on mainitun momentin 3 kohdassa säädetyn ajokortin lisäksi moottoripyörän ajokortti, jossa kuljetettavan moottoripyörän tehoa ei ole rajoitettu ja joka on ollut hänellä vähintään kolme vuotta;

2) ryhmään 2 kuuluvien luokkien kuljettajaopetuksen antamiseksi hakija osoittaa suorittaneensa 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun tutkinnon perusteiden kuorma- ja linjauton kuljettajien opetusta autokoulussa tai II-asteen ammatillisen koulutuksen opettajana toimimista koskevan osan ja hakijalla on opetuksen luokkaa vastaava ajokortti, joka on ollut hakijalla vähintään kolme vuotta.

Hakijaa ei ole pidettävä henkilökohtaisten ominaisuuksiensa takia sopivana liikenneopettajaksi *1 momentin 5 kohdan mukaisesti*, jos:

1) *hakija on* viimeksi kuluneen viiden vuoden aikana syyllistynyt rattijuopumukseen, törkeään rattijuopumukseen, törkeään liikenneturvallisuuden vaarantamiseen tai sellaiseen rikoslain 23 luvun 1 §:ssä tarkoitettuun tekoon, joka osoittaa vakavaa piittaamattomuutta liikenneturvallisuutta kohtaan, tai on tänä aikana ollut mainittujen tekojen johdosta ajokiellossa;

2) *hakija on* viimeksi kuluneen vuoden aikana muuten määrätty ajokieltoon tai hän on ollut ajokiellossa muihin liikennetikoksiin syyllistymisen perusteella;

erikoisammattitutkinnon *autokoulutoimintojen hoitamista ja liikenneopettajana toimimista koskevat pakolliset tutkinnon osat*;

3) hakijalla on B-luokan *ajo-oikeus*, joka on ollut hänellä vähintään kolme vuotta;

4) hakija täyttää ryhmän 2 ajokorttiluvan terveysvaatimukset;

5) hakijaa ei henkilökohtaisten ominaisuuksiensa perusteella ole pidettävä liikenneopettajaksi sopimattomana;

6) hakija ei ole ajokiellossa.

(siirretään 84 §:ään)

Hakijaa ei ole pidettävä henkilökohtaisten ominaisuuksiensa takia sopivana liikenneopettajaksi, jos *hän on*:

1) viimeksi kuluneen viiden vuoden aikana syyllistynyt rattijuopumukseen, törkeään rattijuopumukseen, törkeään liikenneturvallisuuden vaarantamiseen tai sellaiseen rikoslain 23 luvun 1 §:ssä tarkoitettuun tekoon, joka osoittaa vakavaa piittaamattomuutta liikenneturvallisuutta kohtaan, tai on tänä aikana ollut mainittujen tekojen johdosta ajokiellossa;

2) viimeksi kuluneen vuoden aikana muuten määrätty ajokieltoon tai hän on ollut ajokiellossa muihin liikennetikoksiin syyllistymisen perusteella;

3) viimeksi kuluneen viiden vuoden aikana

3) *hakija on* viimeksi kuluneen viiden vuoden aikana syöllistynyt henkeen tai terveyteen kohdistuvaan tai muuten väkivaltaista käyttäytymistä osoittavaan rikokseen, seksuaalirikokseen tai muuhun vastaavaan rikokseen ja teko osoittaa hakijan olevan ilmeisen sopimaton toimimaan liikenneopettajana;

4) *hakija on* poliisin pitämästä rekisteristä ilmenevien tietojen perusteella muutoin toiminnallaan osoittanut olevansa elämäntavaltaan tai henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan ilmeisen sopimaton toimimaan liikenneopettajana.

Liikenneopettajalupaa haetaan poliisilta. Hakemukseen on liitettävä kopio 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetusta tutkintotodistuksesta ja tarvittaessa lisäksi 2 momentissa tarkoitettu selvitys sekä lääkärintodistus, jos hakijalla ei ole ryhmän 2 luokkaa vastaavaa ajokorttia.

syöllistynyt henkeen tai terveyteen kohdistuvaan tai muuten väkivaltaista käyttäytymistä osoittavaan rikokseen, seksuaalirikokseen tai muuhun vastaavaan rikokseen ja teko osoittaa hakijan olevan ilmeisen sopimaton toimimaan liikenneopettajana;

4) poliisin pitämästä rekisteristä ilmenevien tietojen perusteella muutoin toiminnallaan osoittanut olevansa elämäntavaltaan tai henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan ilmeisen sopimaton toimimaan liikenneopettajana.

(siirretään 89 §:ään)

Edellä 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetun koulutusvaatimuksen täyttää myös hakija, jolla on ammattipätevyyden tunnustamisesta annetussa laissa tarkoitettu päätös muussa EU- tai ETA-valtiossa saavutettua muodollista pätevyyttä osoittavien asiakirjojen tuottamasta kelpoisuudesta. Päätöksen tekee Liikenteen turvallisuusvirasto.

89 §

Liikenneopettajaluvan myöntäminen

89 §

Liikenneopettajaluvan myöntäminen ja uudistaminen

Liikenneopettajaluvan myöntämistä koskevaan hakemukseen on liitettävä todistus 88 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen tutkinnonosien suorittamisesta tai mainitun pykälän 4 momentissa tarkoitettu päätös sekä lääkärintodistus, jos hakijalla ei ole ryhmän 2 luokkaa vastaavaa ajokorttia. Hakemukseen liitettävässä lääkärinlausunnossa on otettava huomioon 10 §:n 4 momentissa tarkoitettut ikääntymisen vaikutukset, jos hakija on täyttänyt 68 vuotta.

Liikenneopettajaluvan uudistamista koske-

Liikenneopettajaluvan myöntää poliisi. Lupa myönnetään olemaan voimassa siihen saakka, kun sen haltija täyttää 70 vuotta. Tämän jälkeen lupa on uusittava viiden vuoden välein.

Liikenneopettajalupa annetaan Liikenteen turvallisuusviraston lomakkeella, ja sen luovuttaa poliisi. Liikenneopettajaluvan kaksoiskappale annetaan noudattaen ajokortin kaksoiskappaleita koskevia säännöksiä.

Luvan mukana pitämisestä säädetään 32 §:ssä.

91 §

*Liikenneopettajaluvan myöntämiseen liittyvä
opetusharjoittelu*

Sen lisäksi, mitä 84 §:n 2 momentissa säädetään, opetusharjoittelua voidaan siihen soveltuvien liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon osien kohdalla suorittaa myös kuorma- ja linja-auton kuljettajien perustason ammattipätevyyskoulutusta antavassa koulutuskeskuksessa ja puolustusvoimien ryhmän 2 luokkaan kuuluvaa ajokorttia varten annettavassa kuljettajakoulutuksessa.

Opetusharjoitteluluvan antaa 84 §:n 2 momentissa tarkoitettu oppilaitos, jonka opetuksen järjestämislupaan sisältyy liikenneopettajakoulutusta koskeva erityistehtävä. Lupa annetaan, jos opiskelija on suorittanut hyväksytysti autokoulussa toimimista koskevan liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon perusteiden osan, täyttää 88 §:n 1 momentissa säädetty liikenneopettajaluvan myöntämisen edellytykset mainitun momentin 1 ja 2 kohtaa

vaan hakemukseen on liitettävä 1 momentissa tarkoitettu lääkärintlausunto, jos 27 §:n 1 momentin 3 kohdan vaatimus 45 vuoden iästä täyttyy uudistettavaan lupaan merkityn voimassaolon aikana, eikä hakijalla ole ryhmän 2 ajokorttia. Hakemukseen liitettävässä lääkärintlausunnossa on otettava huomioon mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitettujen ikääntymisen vaikutukset, jos hakija on täyttänyt 68 vuotta tai täyttää sen uudistettavaan lupaan merkityn voimassaolon aikana.

Liikenneopettajalupa myönnetään ja uudistetaan viideksi vuodeksi kerrallaan. Jos hakija on täyttänyt 68 vuotta, tai hän täyttää tämän iän uudistettavaan liikenneopettajalupaan merkityn voimassaolon aikana, liikenneopettajalupa myönnetään ja uudistetaan kahdeksi vuodeksi kerrallaan.

Liikenneopettajaluvan kaksoiskappale annetaan noudattaen ajokortin kaksoiskappaleita koskevia säännöksiä. Luvan mukana pitämisestä säädetään 32 §:ssä.

91 §

Opetusharjoittelulupa

(kumotaan)

Opetusharjoittelulupa myönnetään B-luokan opetusharjoittelua varten, jos opiskelija on suorittanut hyväksytysti liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon autokoulutoimintojen hoitamista koskevan tutkinnon osan ja täyttää 88 §:n 2 momentissa säädetty liikenneopettajaluvan myöntämisen edellytykset 1 ja 2 kohtaa lukuun ottamatta.

Edellytyksenä opetusharjoittelun laajentamiseen 84 §:n 2 momentissa tarkoitettuun

lukuun ottamatta ja muut opetusharjoittelua koskevat vaatimukset. Harjoittelijan vähimmäisikä on 21 vuotta.

Edellä 2 momentissa tarkoitettulla koulutuksen järjestäjällä on oikeus saada siltä poliisilta, jonka toimialueeseen koulutukseen hakeutuneen kotikunta kuuluu, lausunto koulutukseen hakeutuneen sopivuudesta liikenneopettajaluvan saamiseen. Opiskelijan sopivuusharkinnassa tarvittavia 88 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettuja tietoja saavat käsitellä vain ne, jotka valmistelevat tai tekevät päätöksiä opiskelijavalinnasta tai opiskeluoikeuden peruuttamisesta. Tässä tarkoitettut tiedot on säilytettävä muista henkilötiedoista erillään ja ne on poistettava rekisteristä välittömästi, kun niiden säilyttämiselle ei enää ole henkilötietolain mukaista perustetta.

Opetusharjoitteluluvan mukana pitämisestä opetusajossa säädetään 32 §:ssä. Opetusharjoittelusta ja opetusharjoitteluvasta sekä muista opetusharjoittelun toteuttamisen vaatimuksista annetaan tarkempia säännöksiä liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

opetukseen tai luvan myöntämiseen muuhun harjoitteluun on, että

1) opiskelija on suorittanut erikoisammattitutkinnon pakolliset tutkinnon osat tai hänellä on ennestään liikenneopettajalupa;

2) opiskelija on aloittanut opetusta vastaavan valinnaisen tutkinnon osan suorittamiseen valmistavan koulutuksen tai hänet on ohjattu kyseisen tutkinnon osan tutkintotilaisuuteen ilman valmistavaa koulutusta;

3) opiskelijalla on mainitussa momentissa tarkoitettua opetusta vastaava ajo-oikeus.

Harjoittelijan vähimmäisikä on 21 vuotta.

91 a §

Opetusharjoitteluluvan myöntäminen

(Siirretään 91 §:n 2 momentista)

Opetusharjoitteluluvan myöntää 84 §:n 4 momentissa tarkoitettun koulutuksen järjestämisluvan haltija, jos lupaan sisältyy liikenneopettajakoulutusta koskeva erityistehtävä.

(Siirretään 91 §:n 3 momentista)

Edellä 1 momentissa tarkoitettulla koulutuksen järjestäjällä on oikeus saada siltä poliisilta, jonka toimialueeseen koulutukseen hakeutuneen opiskelijan kotikunta kuuluu, lausunto koulutukseen hakeutuneen sopivuudesta liikenneopettajaluvan saamiseen. Opiskelijan sopivuusharkinnassa tarvittavia 88 §:n 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettua edellytystä koskevia tietoja saavat käsitellä vain ne, jotka valmistelevat tai tekevät päätöksiä opiskelijavalinnasta tai opiskeluoikeuden peruuttamisesta. Nämä tiedot on säilytettävä muista henkilötiedoista erillään ja ne on poistettava rekisteristä välittömästi, kun niiden säilyttämiselle ei enää ole henkilötietolain mukaista perustetta.

95 §

Oikaisu- ja muutoksenhakusäännökset

Poliisin tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea valittamalla muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Liikenteen turvallisuusviraston kanssa tehdyn sopimuksen perusteella toimivan kuljettajantutkinnon vastaanottajan tämän lain nojalla tekemään päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Päätökseen saa kuitenkin vaatia oikaisua Liikenteen turvallisuusvirastolta siten kuin hallintolaissa 434/2003) säädetään.

Liikenteen turvallisuusviraston oikaisuvaatimuksen johdosta tai muuten tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea valittamalla muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Jos hakijalle myönnetään tässä laissa tarkoitettu ajokortti tai muu lupa hakemuksen mukaisesti ilman ajokorttiin tai muuhun lupaan asetettavia ehtoja tai rajoituksia, hakijalle ei ajokortin tai luvan lisäksi anneta muuta päätöstä eikä oikaisu- tai valitusosoitusta. Poliisin tämän lain nojalla tekemä päätös voidaan panna täytäntöön valituksen estämättä.

98 §

Kansainvälinen ajokortti

Kansainvälisen ajokortin vahvistaa poliisi.

100 §

Lääkärintodistuslomakkeiden vahvistaminen

Tässä laissa tarkoitettujen lääkärintodistusten ja -lausuntojen, 20 §:n 3 momentissa tarkoitettujen optikon lausunnon ja 21

95 §

Muutoksenhaku

Kuljettajantutkinnon vastaanottajan tässä laissa säädettyjä tehtäviä hoidettaessa annettuun päätökseen saa vaatia oikaisua Liikenteen turvallisuusvirastolta. Oikaisuvaatimusmenettelyistä säädetään hallintolaissa (434/2003).

Liikenteen turvallisuusviraston oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan ja muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Jos hakijalle myönnetään tässä laissa tarkoitettu ajokortti tai muu lupa hakemuksen mukaisesti ilman ajokorttiin tai muuhun lupaan asetettavia ehtoja tai rajoituksia, hakijalle ei ajokortin tai luvan lisäksi anneta muuta päätöstä eikä valitusosoitusta.

Poliisin tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Poliisin tämän lain nojalla tekemä päätös voidaan panna täytäntöön valituksen estämättä.

Hallinto-oikeuden päätökseen autokoululuvan peruuttamista ja liikenneopettajaluvan peruuttamista koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

98 §

Kansainvälinen ajokortti

Kansainvälisen ajokortin vahvistaa Liikenteen turvallisuusvirasto.

100 §

Lääkärinlausuntolomakkeiden vahvistaminen

Tässä laissa tarkoitettujen lääkärintodistusten, 20 §:n 3 momentissa tarkoitettujen optikon lausunnon ja 21 §:ssä tarkoitettujen ilmoitus-

§:ssä tarkoitettujen ilmoitusten kaavan vahvistaa sosiaali- ja terveysministeriö liikenne- ja viestintäministeriötä kuultuaan.

ten kaavan, *nuorison terveystodistusta lukuun ottamatta, vahvistaa Liikenteen turvallisuusvirasto.*

101 §

Ilmoitukset ajoneuvoliikennerekisteriin

Salassapitosäännösten estämättä poliisin on ilmoitettava ajoneuvoliikennerekisteriin tieto:

- 1) ajokorttilupahakemuksen ratkaisemisesta;
- 2) hakijalle jossakin EU- tai ETA-valtiossa myönnetystä ajokortista, ajokortin myöntäneestä valtiosta ja, jos tämä ajokortti on annettu jonkin muun kuin edellä tarkoitetun valtion myöntämän ajokortin perusteella, ajokortista ilmenevä tieto tästä valtiosta sekä ajokortista ilmenevä myöntämispäivä sekä ajo-oikeutta koskevat ehdot ja rajoitukset kunkin luokan kohdalta erikseen;
- 3) ajokortin luovuttamisesta tai sen toimitamisesta postitse;
- 4) ajokorttiluvan ehtojen ja rajoitusten muutoksista;
- 5) ajokorttiluokan muutoksesta;
- 6) liikenneopettajaluvan myöntämisestä ja peruuttamisesta;
- 7) kaksoiskappaleen antamisesta ja hävittämisestä;
- 8) ajokiellon tai väliaikaisen ajokiellon taikka muun ajo-oikeuteen kohdistuvan seuraamuksen määräämisestä, ajokortin palauttamisesta ajokiellon tai väliaikaisen ajokiellon päättymisen jälkeen sekä ajokortin poliisin haltuun saamisesta tai saamatta jäämisestä;
- 9) opetus- ja harjoituslupaa koskevasta päätöksestä.

Salassapitosäännösten estämättä tuomioistuimen on ilmoitettava ajoneuvoliikennerekisteriin tieto 64 §:ssä mainitun rikoksen johdosta määräämistään rangaistuksesta, ajokiellosta tai ajokieltovaatimuksen hylkäämisestä, alkolukolla valvottuun ajo-oikeuteen määräämisestä taikka ehdollisen ajokiellon täytäntöönpanosta. Muutoksenhakutuomioistuimen on ilmoitettava myös rangaistuksen määräämistä jättämisestä tai sitä koskevan syytteen hylkäämisestä, jos tuomioistuin on muutoksenhaun yhteydessä kumonnut tai poistanut

101 §

Ilmoitukset ajoneuvoliikennerekisteriin

Salassapitosäännösten estämättä poliisin on ilmoitettava ajoneuvoliikennerekisteriin tieto:

- 1) ajokortin ehtojen ja rajoitusten muutoksista;
- 2) ajokorttiluokan muutoksesta;
- 3) liikenneopettajaluvan peruuttamisesta;
- 4) ajokiellon tai väliaikaisen ajokiellon taikka muun ajo-oikeuteen kohdistuvan seuraamuksen määräämisestä, ajokortin palauttamisesta ajokiellon tai väliaikaisen ajokiellon päättymisen jälkeen sekä ajokortin poliisin haltuun saamisesta tai saamatta jäämisestä;
- 5) opetus- ja harjoitusluvan *peruuttamisesta.*

Salassapitosäännösten estämättä tuomioistuimen on ilmoitettava ajoneuvoliikennerekisteriin tieto 64 §:ssä mainitun rikoksen johdosta määräämistään rangaistuksesta, ajokiellosta tai ajokieltovaatimuksen hylkäämisestä, alkolukolla valvottuun ajo-oikeuteen määräämisestä taikka ehdollisen ajokiellon täytäntöönpanosta. Muutoksenhakutuomioistuimen on ilmoitettava myös rangaistuksen määräämistä jättämisestä tai sitä koskevan syytteen hylkäämisestä, jos tuomioistuin on muutoksenhaun yhteydessä ku-

aiemmin tuomitun tai määrätyn rangaistuksen, josta on merkintä ajoneuvoliikennerekisterissä. Tuomioistuimen on tallennettava tieto oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetussa laissa (372/2010) tarkoitettuun ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään, josta se välitetään ajoneuvoliikennerekisteriin.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi tämän pykälän 2 momenttia lukuun ottamatta antaa tarkempia määräyksiä tässä laissa tarkoitettujen ajoneuvoliikennerekisteri-ilmoitusten tekemisestä.

monnut tai poistanut aiemmin tuomitun tai määrätyn rangaistuksen, josta on merkintä ajoneuvoliikennerekisterissä. Tuomioistuimen on tallennettava tieto oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetussa laissa (372/2010) tarkoitettuun ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään, josta se välitetään ajoneuvoliikennerekisteriin.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi tämän pykälän 2 momenttia lukuun ottamatta antaa tarkempia määräyksiä tässä laissa tarkoitettujen ajoneuvoliikennerekisteri-ilmoitusten tekemisestä.

106 §

Ajokortteja koskevat siirtymäsäännökset

Muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa ennen tämän lain 102 §:n 1 momentissa tarkoitettua voimaantuloa voimassa olleiden säännösten mukaisesti annettu ajokortti tunnustetaan vastavuoroisesti siihen saakka kuin ajokortti on voimassa ja kuitenkin enintään 18 päivään tammikuuta 2033 mainittu päivä mukaan lukien. Jos henkilö täyttää 12 §:ssä säädettyt ajokorttiluvan myöntämistä koskevat edellytykset, ajokortti uudistetaan hakemuksesta tämän lain mukaiseksi ajokortiksi noudattaen 27 §:ää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain 5 §:n 2 momentti, 38 §:n 3 momentti, 54 §:n 1 ja 2 momentti, 59 §:n 2 momentin johdantokappale ja 1 kohta, 70 §:n 1 momentin 4 kohta, 84 §, 85 §:n 1 momentti ja 88 §, 89 §:n 1–3 momentti, 91 ja 91 a § sekä 106 §:n 5 momentti tulevat kuitenkin voimaan päivänä kuuta 20 .

Jos poliisille ennen tämän lain voimaantuloa toimitettua 8 §:n 1 momentissa tarkoitettua ajokorttia tai lupaa koskevaa hakemusta tai muuta tässä laissa tarkoitettua hakemusta, jonka käsittelemistä koskeva toimivalta siirtyy tämän lain tullessa voimaan poliisilta Liikenteen turvallisuusvirastolle, ei ole ratkaistu ennen tämän lain voimaantuloa, poliisi-

sin on tämän lain voimaan tultua toimitettava hakemusasiakirjat Liikenteen turvallisuusvirastolle niiden käsittelemistä varten.

Tämän lain tultua voimaan toimitetaan voimassa olevan lyhytaikaisen ajo-oikeuden haltijalle, joka ei ole ajokiellossa tai väliaikaisessa ajokiellossa, ajokorttia luokaltaan vastaava uusi ajokortti ajoneuvoliikennerekisterissä olevien tietojen perusteella. Ajokortti on 1 momentissa säädetyistä päivästä voimassa siten kuin 22 §:n mukaisesti. Ajokorttiin liitetään 16 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu ehto opetustodistuksen toimittamisesta määräajassa henkilöllä olevan lyhytaikaisen ajo-oikeuden saamisesta. Rangaistus ehdon noudattamisen laiminlyömisestä säädetään 93 §:ssä. Ajokortin saaja on 65 §:n 2 momentissa tarkoitettua uuden kuljettajan tiukemmassa rikkomusseurannassa kahden vuoden ajan lyhytaikaisen ajo-oikeuden saamisesta. Lyhytaikainen ajokortti on palautettava ajokortin mukana toimitetussa palautuskuoressa Liikenteen turvallisuusvirastolle.

Ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten mukaisesti sosiaali- ja terveysministeriön ajokorttilain 100 §:n nojalla vahvistaman kaavan mukaisia lomakkeita saadaan käyttää vuoden ajan lain voimaantulosta tässä laissa tarkoitettuja lääkärintlausuntoja ja –todistuksia ja optikon lausuntoja annettaessa sekä 21 §:ssä tarkoitettuja lääkärin ilmoituksia tehtäessä tämän lain nojalla vahvistettujen lomakkeiden ohella. Lausuntoihin sovelletaan muuten tässä laissa säädetyjä määräaikoja. Nuorison terveystodistuksen on oltava voimassa.

Jos liikenneopettajan erikoisammattitutkinto on suoritettu ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (631/1998) nojalla vuonna 2010 annettujen liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon perusteiden mukaisesti, ammattitutkinnon perusteella saavutettu liikenneopettajalupa oikeuttaa antamaan edelleen AM-luokan mopon kuljettajaopetusta.

2.

Laki

kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain (273/2007) 24 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1315/2009,
muutetaan 6 §:n 2 momentti, 11 §:n 4 momentti, 15, 20, 21 ja 22 §, 23 §:n 2 momentti ja 26 §,
sellaisina kuin niistä ovat 11 ja 22 § laissa 1083/2012, 15 § osaksi laeissa 1315/2009 ja 389/2011, 20 § osaksi laeissa 532/2008 ja 1083/2012, 21 § osaksi laissa 389/2011, 23 §:n 2 momentti laissa 1315/2009 sekä 26 § osaksi laissa 1315/2009,
lisätään lakiin uusi 20 a–e § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

Perustason ammattipätevyyden saavuttaminen ammatillisessa kuljettajakoulutuksessa

Perustason ammattipätevyyden saavuttaminen ammatillisessa kuljettajakoulutuksessa

Opiskelija, jolla on kuljetettavan ajoneuvon tai ajoneuvoyhdistelmän ajo-oikeus, saa 1 momentissa tarkoitetun koulutuksen aikana kuljettaa ajoneuvoa tai ajoneuvoyhdistelmää Suomessa siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään. Kuljettajan vähimmäisiästään on voimassa mitä 8 ja 9 §:ssä säädetään.

Opiskelija, jolla on kuljetettavan ajoneuvon tai ajoneuvoyhdistelmän ajo-oikeus ja koulutuskeskuksen antama hyväksymisasiakirja, saa 1 momentissa tarkoitetun koulutuksen aikana kuljettaa ajoneuvoa tai ajoneuvoyhdistelmää Suomessa. Kuljettajan vähimmäisiästään säädetään 8 ja 9 §:ssä. Hyväksymisasiakirjasta ja kuljettajana toimimisesta annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

11 §

11 §

Opetushenkilöstö ja opetusvälineet

Opetushenkilöstö ja opetusvälineet

Sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, ajokorttilain 84 §:n 2 momentissa tarkoitetussa oppilaitoksessa opiskeleva saa osana liikenneopettajan erikoisammattitutkintoon valmistavaa kuljetusalan ammattipätevyyskouluttajana toimimista koskevan tutkinnon osan koulutusta toimia opettajana perustason ammattipätevyyskoulutuksessa, jos hä-

Sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, ajokorttilain 84 §:n 4 momentissa tarkoitetussa koulutuksessa opiskeleva saa osana liikenneopettajan erikoisammattitutkintoon valmistavaa kuljetusalan ammattipätevyyskouluttajana toimimista koskevan tutkinnon osan koulutusta toimia opettajana perustason ammattipätevyyskoulutuksessa, jos

nellä on ajokorttilain 91 §:ssä säädetty opetusharjoittelulupa ja hän täyttää muut opetusharjoittelua koskevat vaatimukset.

hänellä on ajokorttilain 91 §:ssä säädetty opetusharjoittelulupa ja hän täyttää muut opetusharjoittelua koskevat vaatimukset.

15 §

15 §

*Kokeet**Kokeet*

Opetusministeriön hyväksymissä koulutuskeskuksissa annettavaan koulutukseen liittyvän kokeen järjestämisestä ja valvonnasta sekä 5 §:n 3 momentissa tarkoitetun todistuksen antamisesta vastaavat opetushallituksen valvonnassa ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 25 a §:ssä tarkoitetut ammattiosaamisen näyttöjen suunnittelusta ja toteuttamisesta vastaavat toimielimet tai ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 7 §:ssä tarkoitetut tutkintotoimikunnat.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hyväksymissä koulutuskeskuksissa annettavaan koulutukseen liittyvän kokeen järjestämisestä ja valvonnasta sekä 5 §:n 3 momentissa tarkoitetun todistuksen antamisesta vastaavat opetushallituksen valvonnassa ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 25 a §:ssä tarkoitetut ammattiosaamisen näyttöjen suunnittelusta ja toteuttamisesta vastaavat toimielimet tai ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 7 §:ssä tarkoitetut tutkintotoimikunnat.

Liikenteen turvallisuusvirasto vastaa hyväksymissään koulutuskeskuksissa annettavaan koulutukseen liittyvän kokeen järjestämisestä ja valvonnasta. Myös puolustusvoimat voi *kuitenkin* järjestää ja valvoa 10 §:n 3 momentissa tarkoitettuun koulutukseen liittyvän kokeen. *Liikenteen turvallisuusvirasto voi järjestää kokeen vastaanottamisen ja valvonnan sekä 5 §:n 3 momentissa tarkoitetun todistuksen antamisen kuljettajantutkinnon yhteydessä hoidettaviksi hankkimalla tarvittavat palvelut yksityiseltä tai julkiselta palvelun tuottajalta tämän kanssa ajopiirturikorttien myöntämisen järjestämisestä annetun lain (629/2004) 4 §:n 1 momentin mukaisesti tehtävin sopimuksin. Sopimuksen mukaiseen toimintaan sovelletaan, mitä kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetun lain (535/1998) 4–12 ja 16 §:ssä säädetään toiminnan ja sen järjestämisen vaatimuksista.*

Liikenteen turvallisuusvirasto vastaa hyväksymissään koulutuskeskuksissa annettavaan koulutukseen liittyvän kokeen järjestämisestä ja valvonnasta. Myös puolustusvoimat voi järjestää ja valvoa 10 §:n 3 momentissa tarkoitettuun koulutukseen liittyvän kokeen.

(siirretään 20 c §:ään)

Kokeen arvioijalla on oltava tehtävän edellyttämä asiantuntemus ja ammattitaito. Arvioijan pätevyysvaatimuksista säädetään tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella.

Kokeen arvioijalla on oltava tehtävän edellyttämä asiantuntemus ja ammattitaito. Arvioijan pätevyysvaatimuksista *voidaan säätää* tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetun viranomaisen ja sopimuksen perusteella tehtävää hoitavien edustajilla on oikeus päästä seuraamaan koetta sen asianmukaisen toteuttamisen ja kulun varmistamiseksi.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetun viranomaisen edustajilla on oikeus päästä seuraamaan koetta sen asianmukaisen toteuttamisen ja kulun varmistamiseksi.

Liikenteen turvallisuusviraston tehtävistä 2 momentissa tarkoitettujen palvelujen järjestäjänä voidaan säätää valtioneuvoston asetuk-

sella.

20 §

Ammattipätevyyskortin myöntäminen

Kuljettajan ammattipätevyyskortti myönnetään hakijalle, joka on tämän lain mukaisesti saavuttanut perustason ammattipätevyys tai suorittanut jatkokoulutuksen ja jolla on ammattipätevyys edellyttämä Suomessa voimassa oleva ajo-oikeus.

Ammattipätevyyskortti myönnetään ajaksi, joka päättyy samaan aikaan ammattipätevyyskortin kanssa, kuitenkin enintään ajaksi, jonka hakijan ajo-oikeus on voimassa. Kortin myöntämisestä ja myöntämiseen liittyvästä menettelystä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Ennen 18 §:n 1 momentissa tarkoitettua asiakirjan luovuttamista kuljettajalle voidaan erityisestä syystä antaa määräajaksi väliaikainen asiakirja osoitukseksi ammattipätevydestä siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään. Väliaikainen asiakirja hyväksytään osoitukseksi ammattipätevydestä vain Suomessa Ahvenanmaata lukuun ottamatta.

Ammattipätevyyskortin kaksoiskappaleen antamisesta ja muussa ETA-valtiossa kuin Suomessa tai Ahvenanmaan maakunnassa annetun ammattipätevyyskortin korvaamisesta tämän lain mukaisella kuljettajan ammattipätevyyskortilla tai tämän lain mukaisesti ajokorttiin tehtävällä merkinnällä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Ammattipätevyyskortin ja sen kaksoiskappaleen myöntää Liikenteen turvallisuusvirasto. Se voi sopia korttien myöntämisen ja 23 §:ssä tarkoitettujen rekisteröintitehtävien hoitamisesta yksityisen tai julkisen palvelun tuottajan kanssa noudattaen soveltuvin osin, mitä ajopiirturikorttien myöntämistä koskevasta sopimuksesta ja muista toiminnan vaatimuksista ajopiirturikorttien myöntämisen järjestämisestä annetun lain 2 luvussa ja 16 §:ssä säädetään. Liikenteen turvallisuusviraston tehtävistä palvelujen järjestäjänä voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

20 §

Ammattipätevyyskortteihin liittyvä toimivalta

(siirretään 20 d §:ään)

Liikenteen turvallisuusvirasto myöntää kuljettajan ammattipätevyyskortin ja sen kaksoiskappaleen. Liikenteen turvallisuusvirasto voi hakemuksesta peruuttaa kuljettajan ammattipätevyyskortin.

Liikenteen turvallisuusvirasto vastaa ammattipätevyyskortin valmistamisesta.

Ammattipätevyyskortin peruuttaa poliisi.

(siirretään 20 a §:ään)

20 a §

Ammattipätevyyskortteihin liittyvä palvelutehtävä

(siirretään 20 §:n 5 momentista)

Liikenteen turvallisuusvirasto voi hankkia 20 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen tehtävien hoitamisessa tarvittavia palveluja Suomessa toimivilta yksityisiltä tai julkisilta palvelun tuottajilta. Edellä 20 §:n 1 momentissa tarkoitettu palvelutehtävä voi sisältää hakemusasiakirjojen vastaanottamisen ja niiden tietojen kirjaamisen rekisteriin, joita hakemuksen käsittely edellyttää, lupamenettelyyn liittyvän neuvonnan ja tietojen välittämisen hakijalle, haetun ammattipätevyyskortin luovuttamisen, jollei sitä postiteta hakijalle, palautettavan kortin vastaanottamisen sekä muut vastaavat hakemusmenettelyyn liittyvät tehtävät. Ammattipätevyyskortin myöntämiseen liittyviä 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä ei voida hoitaa alihankkijaa käyttäen. Edellä 20 §:n 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien on hoidettava Suomessa.

Palvelujen hankintaan sovelletaan julkisista hankinnoista annettua lakia (348/2007) alihankintaa koskevia säännöksiä lukuun ottamatta. Edellä 1 momentissa säädetty tehtävät voidaan yhdistää muuhun Liikenteen turvallisuusviraston hankkimaan palveluun.

Palvelun tuottajan on oltava luotettava ja tällä on oltava tehtävän hoitamisen edellyttämä henkilöstö sekä muut tekniset, taloudelliset ja toiminnalliset valmiudet ja valmiudet huolehtia tehtävän edellyttämästä tietoturvalisuudesta ja tietosuojasta.

Liikenteen turvallisuusviraston on sovittava palvelun tuottajan kanssa palvelutehtävän laajuudesta ja sen hoitamiseen liittyvistä vaatimuksista niin, että rekisterinpitäjän vastuut henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuudesta toteutuvat myös palvelun tuottajan toiminnassa ja että hyvän hallinnon vaatimukset muutenkin toteutuvat. Palveluntuottajan kanssa tehtävään sopimukseen 20 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä hoidettaessa sovelletaan, mitä ajokorttilaissa säädetään sopimuksesta hoidettaessa eräitä lupatehtäviä palvelutehtävänä. Liikenteen turvallisuusviraston on valvottava palvelun tuottajan

toimintaa ja sillä on oikeus tehdä tarkastuksia paikoissa, joissa harjoitetaan tässä pykälässä tarkoitettua palvelutoimintaa. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa. Palvelun tuottajan on annettava valvonnassa tarvittavat tiedot ja järjestettävä olosuhteet sellaisiksi, että valvonta ja tarkastukset voidaan suorittaa asianmukaisesti.

Tässä pykälässä tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä hoidettaessa noudatettavista hyvän hallinnon periaatteista säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), henkilötietolaissa (523/1999), sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003), hallintolaissa (434/2003), kielilaissa (423/2003) ja saamen kielilaissa (1086/2003). Palvelun tuottajaan ja tämän palveluksessa olevaan sovelletaan näitä tehtäviä hoidettaessa rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

20 b §

Ammattipätevyyskorttia koskevan hakemusasian vireille saattaminen

Kuljettajan ammattipätevyyskorttia koskeva hakemus voidaan toimittaa sähköisesti tai Liikenteen turvallisuusviraston osoittamalle palveluntuottajalle.

20 c §

Kokeen vastaanottamiseen ja valvontaan liittyvä palvelutehtävä

Liikenteen turvallisuusvirasto voi järjestää 15 §:n 2 momentissa tarkoitetun kokeen vastaanottamisen ja valvonnan sekä 5 §:n 3 momentissa tarkoitetun todistuksen antamisen kuljettajantutkintotoiminnan yhteydessä tai siitä erillään hoidettaviksi hankkimalla tarvittavat palvelut yksityisiltä tai julkisilta palvelun tuottajilta noudattaen mitä kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetussa laissa (535/1998) säädetään kuljettajantutkintotoiminnan hoitamisesta palvelu-

tehtävänä.

(Pykälä siirretään 20 §:n 1–4 momentista)

20 d §

Ammattipätevyyskortin myöntäminen

Kuljettajan ammattipätevyyskortti myönnetään hakijalle, joka on tämän lain mukaisesti saavuttanut perustason ammattipätevyyden tai suorittanut jatkokoulutuksen ja jolla on ammattipätevyyden edellyttämä Suomessa voimassa oleva ajo-oikeus. Ammattipätevyyskortti myönnetään ajaksi, joka päättyy samaan aikaan ammattipätevyyden kanssa.

Ammattipätevyyskortin kaksoiskappaleen antamisesta ja muussa EU- tai ETA-valtiossa kuin Suomessa tai Ahvenanmaan maakunnassa annetun ammattipätevyyskortin korvaamisesta tämän lain mukaisella kuljettajan ammattipätevyyskortilla tai tämän lain mukaisesti ajokorttiin tehtävällä merkinnällä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Ennen 18 §:n 1 momentissa tarkoitetun asiakirjan luovuttamista kuljettajalle voidaan erityisestä syystä antaa määräajaksi väliaikainen asiakirja osoitukseksi ammattipätevyydestä. Väliaikainen asiakirja hyväksytään osoitukseksi ammattipätevyydestä vain Suomessa Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä väliaikaisen asiakirjan antamisesta.

Kuljettajan ammattipätevyyskortti voidaan postittaa hakijalle, jolloin sen toimittamiseen sovelletaan mitä ajokorttilaissa ja sen nojalla säädetään ajokortin toimittamisesta postitse. Kortin myöntämisestä ja myöntämiseen liittyvästä menettelystä annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

20 e §

Palvelun tuottajan luotettavuuden arviointi

Palvelun tuottajaa ei voida pitää 20 a §:n 3 momentissa tarkoitetulla tavalla luotettavana, jos palvelun tuottaja, tai yhtiömuodossa toimivan palvelun tuottajan hallituksen tai hallintoneuvoston jäsen tai varajäsen, toimitusjohtaja, vastuunalainen yhtiömies tai

avoimessa yhtiössä yhtiömies, taikka muussa määräävässä asemassa oleva henkilö on toiminnallaan osoittanut olevansa ilmeisen sopimaton hoitamaan 20 §:n 1 momentissa tarkoitettua tehtävää. Palvelun tuottajaa ei ainakaan voida pitää luotettavana, jos edellä mainittu henkilö on lainvoiman saaneella tuomiolla tuomittu viiden viimeisen vuoden aikana vankeusrangaistukseen tai kolmen viimeisen vuoden aikana sakkorangaistukseen vakavasta, työsuhdetta, elinkeinon harjoittamista, kirjanpitoa, velkasuhdetta, liikenteen harjoittamista, kuljettajantutkintotoimintaa, ajoneuvojen rekisteröintiä tai katsastusta koskevien taikka muita liikenneturvallisuuksiin koskevien säännösten tai määräysten rikkomisesta ja teon katsottava osoittavan henkilön olevan ilmeisen sopimaton hoitamaan edellä tarkoitettua tehtävää.

Palvelun tuottaja vastaa siitä, että sen palveluksessa olevilla on tieto 20 a §:n 3 momentissa tarkoitettujen lupatehtävien hoitamiseen liittyvistä vaatimuksista ja vastuista ja kyky toimia sen mukaisesti sekä siitä, että he ovat siten luotettavia kuin tässä tarkoitettujen lupatehtävien hoitamiseen vaaditaan.

Viranomaisen oikeudesta saada rikosrekisteritietoja luotettavuuden arvioimiseksi säädetään rikosrekisterilaissa (770/1993).

21 §

Ammattipätevyyskortin peruuttaminen

Kuljettajan ammattipätevyyskortti on peruutettava määräajaksi tai toistaiseksi, jos sen haltija ei enää täytä kortin myöntämisen edellytyksiä. Kortti voidaan peruuttaa myös sen haltijan pyynnöstä. Väliaikaisesti kortti voidaan peruuttaa, jos edellytykset väliaikaiseen ajokieltoon määrittämiseen ovat ajokorttilain mukaan olemassa.

Ammattipätevyyskortin peruuttaa poliisi. Kortin ottamisesta poliisiin haltuun ja sen palauttamisesta haltijalleen säädetään ajokorttilaissa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin ammattipätevyyskortin peruuttamisesta ja siihen liittyvästä menettelystä.

21 §

Ammattipätevyyskortin peruuttaminen

Liikenteen turvallisuusvirasto voi peruuttaa ammattipätevyyskortin sen haltijan hakemuksesta.

22 §

Ammattipätevyuden merkitseminen ajokorttiin

Ajokorttiin voidaan tehdä merkintä kuljettajan ammattipätevyydestä. Hakemus tehdään poliisille noudattaen, mitä ajokortin hakemisesta ajokorttilaissa säädetään.

23 §

Ammattipätevyyttä koskevien tietojen ilmoittaminen rekisteriin

Liikenteen turvallisuusvirasto voi yhdistää 1 momentissa tarkoitetun ilmoitusten vastaanottamisen sekä tietojen rekisteriin tallentamisen 15 §:ssä tarkoitettuun kokeen vastaanottamista ja valvontaa koskevaan tehtävään hankkimalla tarvittavat palvelut siten kuin mainitun pykälän 2 momentissa säädetään. Se voi järjestää tietojen rekisteröintiin liittyvät tehtävät myös ammattipätevyyskorttia myönnettäessä hoidettaviksi 20 §:n 5 momentin mukaisesti.

26 §

Oikaisu ja muutoksenhaku

Opetusministeriön hyväksymässä koulutuskeskuksessa tämän lain nojalla tehdyn päätöksen oikaisemisesta on voimassa, mitä ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 25 c §:ssä ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 16 §:ssä säädetään opinto-, näyttö- tai tutkintosuorituksen arvioinnin oikaisemisesta, sekä muutoksenhausta, mitä ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 44 §:ssä säädetään muutoksenhausta koulutuksen järjestäjän päätökseen ja kielloista hakea valittamalla muutosta opiskelijan mainitun lain 25 §:ssä tarkoitettua arviointia koskevaan päätökseen tai arviointia koskevasta oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen.

22 §

Ammattipätevyuden merkitseminen ajokorttiin

Ajokorttiin voidaan tehdä merkintä kuljettajan ammattipätevyydestä. Hakemus tehdään *Liikenteen turvallisuusvirastolle* noudattaen, mitä ajokortin ja ajokorttiluvan hakemisesta ajokorttilaissa säädetään.

23 §

Ammattipätevyyttä koskevien tietojen ilmoittaminen rekisteriin

Liikenteen turvallisuusvirasto voi yhdistää 1 momentissa tarkoitetun ilmoitusten vastaanottamisen sekä tietojen rekisteriin tallentamisen 20 c §:ssä tarkoitettuun kokeen vastaanottamista ja valvontaa koskevaan tehtävään hankkimalla tarvittavat palvelut *siten kuin mainitussa pykälässä* säädetään. Se voi järjestää tietojen rekisteröintiin liittyvät tehtävät ammattipätevyyskortteihin liittyvän palvelutehtävän yhteydessä hoidettaviksi noudattaen 20 a §:ää.

26 §

Muutoksenhaku

Liikenteen turvallisuusviraston hyväksymän koulutuskeskuksen taikka 20 c §:ssä tarkoitetun kokeen vastaanottajan päätökseen saa vaatia oikaisua Liikenteen turvallisuusvirastolta. Oikaisuvaatimusmenettelystä säädetään hallintolaissa (434/2003).

Opetus- ja kulttuuriministeriön hyväksymässä koulutuskeskuksessa tämän lain nojalla tehdyn päätöksen oikaisemiseen sovelletaan, mitä ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 25 c §:ssä ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 16 §:ssä säädetään opinto-, näyttö- tai tutkintosuorituksen arvioinnin oikaisemisesta, sekä muutoksenhaakuun, mitä ammatillisesta koulutuksesta an-

Opetusministeriön tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

(siirretään 3 momentista)

Liikenteen turvallisuusviraston hyväksymän koulutuskeskuksen tämän lain nojalla tekemään päätökseen taikka viraston kanssa tehdyn sopimuksen perusteella toimivan kokeen vastaanottajan ja ammattipätevyyskortin myöntäjän päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Päätökseen saa hakea oikaisua virastolta. Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaanista. Muutoksenhausta oikaisuvaatimusta koskevaan viraston päätökseen säädetään 3 momentissa.

Liikenteen turvallisuusviraston oikaisuvaatimuksen johdosta tai muuten tämän lain nojalla tekemään päätökseen samoin kuin kuljettajan ammattipätevyyskortin peruuttamista koskevaan poliisin päätökseen saa hakea valittamalla muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Ammattipätevyyskortin peruuttamista koskeva päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

netun lain 44 §:ssä säädetään muutoksenhausta koulutuksen järjestäjän päätökseen ja kielloista hakea valittamalla muutosta opiskelijan mainitun lain 25 §:ssä tarkoitettua arviointia koskevaan päätökseen tai arviointia koskevasta oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen. Opetus- ja kulttuuriministeriön tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Liikenteen turvallisuusviraston oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen tai muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Jos kuljettajan ammattipätevyyskortti myönnetään hakemuksen mukaisesti, hakijalle ei anneta muuta päätöstä eikä valitusosoitusta.

Poliisin tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Poliisin päätös ammattipätevyyskortin peruttamisesta voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

Hallinto-oikeuden päätökseen koulutuskeskuksen hyväksymisen peruuttamista ja ammattipätevyyskortin peruuttamista koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Tämän lain 20 d §:n 1 ja 4 momentti tulevat kuitenkin voimaan päivänä kuuta 20 .

Jos poliisille ennen tämän lain voimaantuloa toimitettua hakemusta ammattipätevyyskortin merkitsemiseksi ajokorttiin ei ole ratkaistu ennen tämän lain voimaantuloa, poliisin on tämän lain voimaan tultua toimitettava hakemusasiakirjat Liikenteen turvallisuusvirastolle hakemuksen käsittelemistä varten.

Jos ennen 2 momentissa säädettyä voimaantuloa myönnetyn ammattipätevyyskortin voimassaoloaika päättyy 7 §:n 2 momentissa säädettyä aikaisemmin sillä perusteella, että ajo-oikeuden voimassaolo päättyy ennen sitä, kuljettajalle voidaan myöntää uusi kortti ajaksi, joka on jäljellä mainitussa momentis-

*sa tarkoitetusta ammattipätevyysajasta selvi-
tyksiä jatkokoulutuksesta vaatimatta. Sama
menettely koskee ajokorttiin tehtävää merkin-
tää.*

*Tämän lain tultua voimaan poliisi saa
pyynnöstä ja ajokiellon estämättä luovuttaa
peruutetun ammattipätevyyskortin haltijal-
leen.*

3.

Laki**taksinkuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan taksinkuljettajan ammattipätevyydestä annetun lain (695/2009) 3 §, 4 §:n 1 momentin johdantokappale ja 1 kohta, 7 §:n 3 momentti, 10 ja 14 §, 15 §:n 1 momentti, 17 ja 22 §, 24 §:n 2 momentti, 30 §:n 1 momentti sekä 34 § ja 38 §,

sellaisina kuin niistä ovat 3, 10 ja 17 § osaksi laissa 369/2014, 4 §: 1 momentin 1 kohta laissa 369/2014, 7 §:n 3 momentti sekä 34 ja 38 § laissa 1320/2009, ja

lisätään lakiin uusi 9 a–9 d § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Taksinkuljettajan ajolupa

Taksinkuljettajan ajolupa

Osoitukseksi 2 §:ssä tarkoitettua ammattipätevyydestä *poliisi* myöntää hakemuksesta taksinkuljettajan ajoluvan.

Oikeus taksinkuljettajana toimimiseen alkaa kun ajolupa luovutetaan hakijalle, *jollei 10 tai 13 §:stä muuta johdu.*

Osoitukseksi 2 §:ssä tarkoitettua ammattipätevyydestä myönnetään hakemuksesta taksinkuljettajan ajolupa.

Oikeus taksinkuljettajana toimimiseen alkaa kun ajolupa luovutetaan hakijalle.

4 §

4 §

Ajoluvan myöntämisen edellytykset

Ajoluvan myöntämisen edellytykset

Taksinkuljettajan ajoluvan myöntämisen edellytyksenä on, että:

Taksinkuljettajan ajoluvan myöntämisen edellytyksenä on, *että hakijalla on Suomessa tai muussa Euroopan unionin jäsenvaltiossa (EU-valtio) tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa (ETA-valtio) annettu auton kuljettamiseen oikeuttava B-luokan ajokortti ja, että:*

1) hakijalla on muu auton ajo-oikeus kuin kahdeksi vuodeksi saatu lyhytaikainen ajo-oikeus tai muussa ETA-valtiossa annettu auton ajokortti ja hän täyttää mainittua ajo-oikeutta tai ajokorttia koskevat tarkemmat vaatimukset, joista säädetään valtioneuvoston asetuksella;

1) *hakija on saanut harjoitteluvaiheen ja syventävän vaiheen opetuksen taikka, jos mainittua opetusta ei lain mukaan vaadita, hakijalla on ollut B-luokan ajo-oikeus vähintään kolmen kuukauden ajan sen jälkeen kun hän on täyttänyt 18 vuotta;*

Voimassa oleva laki

7 §

Koe

7 §

Koe

Liikenteen turvallisuusvirasto vastaa kokeen järjestämisestä ja valvonnasta.

(siirretään 34 §:stä)

Liikenteen turvallisuusvirasto vastaa kokeen järjestämisestä ja valvonnasta. *Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää Liikenteen turvallisuusviraston toiminnasta tässä pykälässä tarkoitettujen palvelujen järjestäjänä*

9 a §

Ajolupatehtävien hoitaminen

Liikenteen turvallisuusvirasto myöntää taksinkuljettajan ajoluvan ja päättää ajoluvan voimassaolon jatkamisesta. Liikenteen turvallisuusvirasto antaa myös ajoluvan kaksoiskappaleen ja väliaikaisen ajoluvan sekä päättää ajoluvan peruuttamisesta kokonaan.

Liikenteen turvallisuusvirasto vastaa taksinkuljettajan ajoluvan valmistamisesta.

Poliisi päättää ajoluvan peruuttamisesta määräajaksi, väliaikaisesti tai toistaiseksi. Poliisi vastaa myös ajoluvan haltijan ajoterveystilan ja ajokyvyn valvonnasta ja voi siihen liittyen päättää tästä valvonnasta aiheutuvista toimenpiteistä siten kuin tässä laissa säädetään.

9 b §

Ajolupatehtävien hoitaminen palvelutehtävänä

Liikenteen turvallisuusvirasto voi hankkia 9 a §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen tehtävien hoitamisessa tarvittavia palveluja Suomessa toimivilta yksityisiltä tai julkisilta palvelun tuottajilta. Edellä 9 a §:n 1 momentissa tarkoitettu palvelutehtävä voi sisältää hakemusasiakirjojen vastaanottamisen ja niiden tietojen kirjaamisen rekisteriin, joita hakemuksen käsittely edellyttää, lupamenetelyyn liittyvän neuvonnan ja tietojen välittämisen hakijalle, haetun ajoluvan luovuttamisen, jollei sitä postiteta hakijalle, palautet-

tavan ajoluvan vastaanottamisen sekä muut vastaavat hakemusmenettelyyn liittyvät tehtävät. Edellä 9 a §:n 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä hoidettaessa ei sovelleta alihankintaa koskevia säännöksiä ja tehtävät on hoidettava Suomessa.

Palvelujen hankintaan sovelletaan julkisista hankinnoista annettua lakia (348/2007) alihankintaa koskevia säännöksiä lukuun ottamatta. Edellä 1 momentissa säädetyt tehtävät voidaan yhdistää muuhun Liikenteen turvallisuusviraston hankkimaan palveluun.

Palvelun tuottajan on oltava luotettava ja tällä on oltava tehtävän hoitamisen edellyttämä henkilöstö sekä muut tekniset, taloudelliset ja toiminnalliset valmiudet ja valmiudet huolehtia tehtävän edellyttämästä tietoturvallisuudesta ja tietosuojasta.

Liikenteen turvallisuusviraston on sovittava palvelun tuottajan kanssa palvelutehtävän laajuudesta ja sen hoitamiseen liittyvistä vaatimuksista niin, että rekisterinpitäjän vastuut henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuudesta toteutuvat myös palvelun tuottajan toiminnassa ja että hyvän hallinnon vaatimukset muutenkin toteutuvat. Palvelun tuottajan kanssa tehtävästä sopimuksesta 9 a §:n 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä hoidettaessa on voimassa, mitä ajokorttilaissa säädetään sopimuksesta, joka koskee eräiden lupatehtävien hoitamista palvelutehtävänä. Liikenteen turvallisuusviraston on valvottava palvelun tuottajien toimintaa ja sillä on oikeus tehdä tarkastuksia paikoissa, joissa harjoitetaan tässä pykälässä tarkoitettua palvelutoimintaa. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa. Palvelun tuottajan on annettava valvonnassa tarvittavat tiedot ja järjestettävä olosuhteet sellaisiksi, että valvonta ja tarkastukset voidaan suorittaa asianmukaisesti.

Tässä pykälässä tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä hoidettaessa noudatettavista hyvän hallinnon periaatteista säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), henkilötietolaissa (523/1999), sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003), hallintolaissa (434/2003), kielilaissa (423/2003) ja saamen kielilaissa (1086/2003). Palvelun tuottajaan ja tämän

palveluksessa olevaan sovelletaan näitä tehtäviä hoidettaessa rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

9 c §

Ajolupaa koskevan hakemusasian vireille saattaminen

Taksinkuljettajan ajolupaa koskeva hakemus voidaan toimittaa sähköisesti tai Liikenteen turvallisuusviraston osoittamalle palveluntuottajalle.

Jos ajolupahakemukseen liitettävässä lääkärinlausunnossa on terveys- ja toimintakyvyvaatimusten täyttymistä koskevan merkinnän lisäksi muu hakijan terveydentilaa kuvaava tieto, liite voidaan palvelun tuottajalle luovuttamisen toimittaa Liikenteen turvallisuusvirastoon sen jälkeen kun hakemus on laitettu vireille.

9 d §

Palvelun tuottajan luotettavuuden arviointi

Palvelun tuottajaa ei voida pitää 9 b §:n 3 momentissa tarkoitetulla tavalla luotettavana, jos palvelun tuottaja, tai yhtiömuodossa toimivan palvelun tuottajan hallituksen tai hallintoneuvoston jäsen tai varajäsen, toimitusjohtaja, vastuunalainen yhtiömies tai avoimessa yhtiössä yhtiömies, taikka muussa määrävässä asemassa oleva henkilö on toiminnallaan osoittanut olevansa ilmeisen sopimaton hoitamaan 9 a §:n 1 momentissa tarkoitettua tehtävää. Palvelun tuottajaa ei ainakaan voida pitää luotettavana, jos edellä mainittu henkilö on lainvoiman saaneella tuomiolla tuomittu viiden viimeisen vuoden aikana vankeusrangaistukseen tai kolmen viimeisen vuoden aikana sakkorangaistukseen vakavasta, työsuhdetta, elinkeinon harjoittamista, kirjanpitoa, velkasuhdetta, liikenteen harjoittamista, kuljettajantutkintotoimintaa, ajoneuvojen rekisteröintiä tai katsastusta koskevien taikka muita liikenneturvallisuu

koskevien säännösten tai määräysten rikkomisesta ja teon katsottava osoittavan henkilön olevan ilmeisen sopimaton hoitamaan edellä tarkoitettua tehtävää.

Palvelun tuottaja vastaa siitä, että palveluksessaan olevilla on tieto 9 b §:n 3 momentissa tarkoitettujen lupatehtävien hoitamiseen liittyvistä vaatimuksista ja vastuista ja kyky toimia sen mukaisesti sekä siitä, että he ovat siten luotettavia kuin tässä tarkoitettujen lupatehtävien hoitamiseen vaaditaan.

Viranomaisen oikeudesta saada rikosrekisteritietoja luotettavuuden arvioimiseksi säädetään rikosrekisterilaissa (770/1993).

10 §

Ajoluvan myöntäminen

Ajolupa myönnetään viideksi vuodeksi tai, jos hakija on täyttänyt 68 vuotta, kahdeksi vuodeksi.

Ajolupaan voidaan liittää taksin kuljettamista tai luvansaajan velvollisuuksia koskevia ehtoja. Jos on syytä epäillä, ettei hakija ole säilyttänyt ajotaitoaan, poliisi voi ennen ajoluvan myöntämistä määrätä hakijan toimittamaan todistuksen uudesta kuljettajantutkinnoista.

Ajolupaan merkitään auton asemapaikka tai ne asemapaikat, joita vastaava paikallistuntetus kuljettajalla on. Jos kuljettajalle aikaisemmin annettu taksinkuljettajan ajolupa on voimassa, hänen on annettava se lupaviranomaiselle, kun uusi lupa luovutetaan. Ajoluvan hakemisesta, myöntämisestä ja myöntämiseen liittyvästä menettelystä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Poliisi voi antaa väliaikaisen ajoluvan, joka on voimassa yhden kuukauden, jos hakija täyttää ajoluvan myöntämisen edellytykset. Väliaikainen ajolupa voidaan antaa myös 4 §:n 2 momentissa tarkoitettuja ajoja varten lupaviranomaisen mainitun momentin nojalla asettamaksi määräajaksi. Väliaikainen ajolupa annetaan Liikenteen turvallisuusviraston lomakkeella. Mitä muutoin säädetään ajoluvasta, koskee myös väliaikaista ajolupaa.

10 §

Ajoluvan myöntäminen

Ajolupa myönnetään viideksi vuodeksi tai, jos hakija on täyttänyt 68 vuotta, kahdeksi vuodeksi.

Ajolupaan voidaan liittää taksin kuljettamista tai luvansaajan velvollisuuksia koskevia ehtoja. *Hakija voidaan määrätä toimittamaan todistus uudesta kuljettajantutkinnoista, jos se on esitetyn lääkärinlausunnon tai muutoin lupaviranomaisen tietoon tulleen syyn johdosta tarpeen hakemuksen käsittelemiseksi.*

Ajolupaan merkitään auton asemapaikka tai ne asemapaikat, joita vastaava paikallistuntetus kuljettajalla on. Jos kuljettajalle aikaisemmin annettu taksinkuljettajan ajolupa on voimassa, hänen on annettava se lupaviranomaiselle, kun uusi lupa luovutetaan. Ajoluvan hakemisesta, myöntämisestä ja myöntämiseen liittyvästä menettelystä annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Hakijalle voidaan antaa väliaikainen ajolupa, joka on voimassa yhden kuukauden, jos hakija täyttää ajoluvan myöntämisen edellytykset. Väliaikainen ajolupa voidaan antaa myös 4 §:n 2 momentissa tarkoitettuja ajoja varten lupaviranomaisen mainitun momentin nojalla asettamaksi määräajaksi. Väliaikainen ajolupa annetaan Liikenteen turvallisuusviraston lomakkeella. Mitä muutoin säädetään ajoluvasta, koskee myös väliaikaista ajolupaa.

Ajolupa voidaan toimittaa hakijalle postitse, jolloin toimittamiseen sovelletaan mitä ajokorttilaissa säädetään ajokortin toimittamisesta hakijalle postitse.

14 §

Ajoluvan kelpoisuusalueen laajentaminen

Ajoluvan kelpoisuus voidaan hakemuksesta laajentaa uuteen asemapaikkaan, jos ajoluvan haltija osoittaa 4 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetun paikallistuntemuksen tämän asemapaikan osalta. Hakemisesta ja siinä noudatettavasta menettelystä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

14 §

Ajoluvan kelpoisuusalueen laajentaminen

Liikenteen turvallisuusvirasto voi hakemuksesta laajentaa ajoluvan kelpoisuuden uuteen asemapaikkaan, jos ajoluvan haltija osoittaa 4 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetun paikallistuntemuksen tämän asemapaikan osalta. Ajolupa annetaan määräajaksi, joka päättyy samaan aikaan hakijalla ennestään olevan ajoluvan kanssa, jollei samalla haeta ajoluvan uudistamista. Laajennetun ajoluvan hakemisesta annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

15 §

Perusteet ajoluvan peruuttamiselle

Ajolupa on peruutettava, jos luvan haltija:
1) ei enää täytä ajoluvan myöntämisen edellytyksiä;
2) ei noudata asetettuja lupaehtoja;
3) ei noudata säännöksiin tai poliisin erilliseen määräykseen perustuvaa velvollisuuttaan toimittaa tässä laissa tarkoitettu lausunto terveydentilastaan tai todistus ajokyvystään; tai
4) itse pyytää luvan peruuttamista.

15 §

Perusteet ajoluvan peruuttamiselle

Ajolupa on peruutettava, jos luvan haltija:
1) ei enää täytä ajoluvan myöntämisen edellytyksiä;
2) ei noudata asetettuja lupaehtoja;
3) ei noudata säännöksiin tai erilliseen määräykseen perustuvaa velvollisuuttaan toimittaa tässä laissa tarkoitettu lausunto terveydentilastaan tai todistus ajokyvystään; tai
4) itse pyytää luvan peruuttamista.

17 §

Ajoluvan peruuttaminen toistaiseksi

Ajolupa peruutetaan toistaiseksi, jos luvan haltija:
1) määrätään ajokieltoon toistaiseksi;
2) ei enää täytä ajoluvan terveysvaatimuksia; tai
3) ei ole asetetussa määräajassa toimittanut todistusta 4 §:n 2 momentissa tarkoitetusta taksinkuljettajan kokeen tai paikallistunte-

17 §

Ajoluvan peruuttaminen toistaiseksi

Ajolupa peruutetaan toistaiseksi, jos luvan haltija:
1) määrätään ajokieltoon toistaiseksi;
2) ei enää täytä ajoluvan terveysvaatimuksia; tai
3) ei ole asetetussa määräajassa toimittanut todistusta 4 §:n 2 momentissa tarkoitetusta taksinkuljettajan kokeen tai 8 §:n 1 momen-

muskokeen suorittamisesta hyväksytysti taikka muuta selvitystä, jonka poliisi on tämän lain nojalla määrännyt esitettäväksi.

tissa tarkoitettusta paikallistuntemuskokeen suorittamisesta hyväksytysti taikka muuta selvitystä, jonka *lupaviranomainen tai* poliisi on tämän lain nojalla määrännyt esitettäväksi.

22 §

Varoituksen käyttö ajolupaseuraamuksena

Taksinkuljettajalle voidaan ajoluvan määräaikaisen peruuttamisen asemesta antaa varoitus, jos ajoluvan peruuttamista on pidettävä kohtuuttomana seuraamuksena, eikä teon ole katsottava osoittavan piittaamattomuutta taksinkuljettajan vastuista ja velvollisuuksista tai yleensä säännösten ja määräysten noudattamisesta taikka hänelle aiemmin määrättyistä seuraamuksista.

22 §

Varoituksen käyttö ajolupaseuraamuksena

Poliisi voi antaa varoituksen ajoluvan määräaikaisen peruuttamisen asemesta, jos ajoluvan peruuttamista on pidettävä kohtuuttomana seuraamuksena, eikä teon ole katsottava osoittavan piittaamattomuutta taksinkuljettajan vastuista ja velvollisuuksista tai yleensä säännösten ja määräysten noudattamisesta taikka hänelle aiemmin määrättyistä seuraamuksista.

24 §

Ajoluvan kaksoiskappale

Jos kadonnut ajolupa myöhemmin löytyy, se on luovutettava poliisille.

24 §

Ajoluvan kaksoiskappale

Jos kadonnut ajolupa myöhemmin löytyy, se on luovutettava *Liikenteen turvallisuusvirastolle*.

30 §

Koulutusluvan peruuttaminen

Koulutusluvan haltijalle voidaan antaa kirjallinen varoitus, jos koulutusta koskevia säännöksiä, määräyksiä tai lupaehtoja rikotaan taikka opetusta ei hoideta asianmukaisesti.

30 §

Koulutusluvan peruuttaminen

Lupaviranomainen voi antaa koulutusluvan haltijalle kirjallisen varoituksen, jos koulutusta koskevia säännöksiä, määräyksiä tai lupaehtoja rikotaan, taikka opetusta ei hoideta asianmukaisesti.

34 §

Eräiden viranomaistehtävien hoitaminen

Liikenteen turvallisuusvirasto voi toteuttaa

34 §

Koe- ja valvontatehtävien hoitaminen palvelutehtävänä

Liikenteen turvallisuusvirasto voi järjestää

7 §:n 3 momentissa tarkoitetun taksinkuljettajan kokeen järjestämisen ja valvonnan sekä 31 §:ssä tarkoitetun koulutusluvan haltijoiden valvonnan kuljettajantutkinnon vastaanottamisen yhteydessä hoidettavaksi hankkimalla tarvittavat palvelut yksityiseltä tai julkiselta palvelun tuottajalta tekemällä asiasta sopimuksen. Sopimukseen sovelletaan, mitä ajo- ja piirturikorttien myöntämisen järjestämisestä annetussa laissa (629/2004) säädetään sopimuksesta. Sopimuksen mukaiseen toimintaan sovelletaan, mitä kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetun lain (535/1998) 4–12 ja 16 §:ssä säädetään toiminnan ja sen järjestämisen vaatimuksista.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi yhdistää 33 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten vastaanottamisen sekä tietojen rekisteriin tallettamisen 1 momentissa tarkoitetun kokeen järjestämis-tehtävän yhteydessä hoidettavaksi.

7 §:ssä tarkoitetun taksinkuljettajan kokeen vastaanottamisen ja valvonnan sekä 31 §:ssä tarkoitetun koulutusluvan haltijoiden valvonnan kuljettajantutkintotoiminnan yhteydessä tai siitä erillään hoidettavaksi hankkimalla tarvittavat palvelut yksityisiltä tai julkisilta palvelun tuottajilta noudattaen mitä *kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetussa laissa (535/1998) säädetään kuljettajantutkintotoiminnan hoitamisesta palvelutehtävänä.*

Liikenteen turvallisuusvirasto voi yhdistää 33 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten vastaanottamisen sekä tietojen rekisteriin tallettamisen 1 momentissa tarkoitetun kokeen vastaanottamista ja valvontaa koskevaan tehtävään hankkimalla tarvittavat palvelut siten kuin mainitussa pykälässä säädetään.

Palvelujen hankintaan sovelletaan julkisista hankinnoista annettua lakia (348/2007) alihankintaa koskevia säännöksiä lukuun ottamatta. Tässä pykälässä tarkoitettuja tehtäviä ei voida hoitaa alihankkijaa käyttäen.

Liikenteen turvallisuusviraston on sovittava palvelun tuottajien kanssa tehtävien hoitamisesta niin, että hyvän hallinnon vaatimukset täyttyvät. Kokeiden järjestämisestä ja valvonnasta on sovittava niin, että palvelun laatu, yhdenmukaisuus ja saatavuus turvataan eri puolilla maata. Sopimuksesta sekä palvelun tuottajan ja kokeiden vastaanottajan vaatimuksista on voimassa, mitä kuljettajantutkintotoiminnasta ja sitä koskevasta sopimuksesta kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetussa laissa säädetään. Liikenteen turvallisuusviraston on valvottava palvelun tuottajan toimintaa ja sillä on oikeus tehdä tarkastuksia paikoissa, joissa harjoitetaan tässä pykälässä tarkoitettua palvelutoimintaa. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tilassa. Palvelun tuottajan on annettava valvonnassa tarvittavat tiedot ja järjestettävä olosuhteet sellaisiksi, että valvonta ja tarkastukset voidaan suorittaa asianmukaisesti.

Tässä pykälässä tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä hoidettaessa noudatettavista hy-

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää Liikenteen turvallisuusviraston toiminnasta tässä pykälässä tarkoitettujen palvelujen järjestäjänä.

38 §

Oikaisu ja muutoksenhaku

Liikenteen turvallisuusviraston koulutusluvan saaneen tämän lain nojalla tekemään päätökseen taikka Liikenteen turvallisuusviraston kanssa tehdyn sopimuksen perusteella toimivan kokeen vastaanottajan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Päätökseen saa hakea oikaisua Liikenteen turvallisuusvirastolta. Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaamisesta.

Liikenteen turvallisuusviraston oikaisuvaatimuksen johdosta tai muutoin tämän lain nojalla tekemään päätökseen samoin kuin poliisin tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea valittamalla muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Taksinkuljettajan ajoluvan peruuttamista koskeva päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

vän hallinnon periaatteista säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), henkilötietolaissa (523/1999), sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003), hallintolaissa (434/2003), kielilaissa (423/2003) ja saamen kielilaissa (1086/2003). Palvelun tuottajaan ja tämän palveluksessa olevaan sovelletaan näitä tehtäviä hoidettaessa rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

(siirretään 7 §:ään)

38 §

Muutoksenhaku

Liikenteen turvallisuusviraston myöntämän koulutusluvan saaneen päätökseen ja 34 §:ssä tarkoitettun kokeen vastaanottajan päätökseen saa vaatia oikaisua Liikenteen turvallisuusvirastolta. Oikaisuvaatimusmenettelystä säädetään hallintolaissa (434/2003).

Liikenteen turvallisuusviraston oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan ja muuhun tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Jos haettu ajolupa myönnetään hakemuksen mukaisesti ilman siihen asetettavia ehtoja tai rajoituksia, hakijalle ei ajoluvan lisäksi anneta muuta päätöstä eikä valitusosoitusta.

Poliisin tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Taksinkuljettajan ajoluvan peruuttamista koskeva päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

Hallinto-oikeuden päätökseen ajoluvan peruuttamista ja koulutusluvan peruuttamista koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Lain 10 §:n 5 momentti tulee kuitenkin voimaan päivänä kuuta 20 .

Jos poliisille ennen tämän lain voimaantuloa toimitettua ajolupaa koskevaa hakemusta ei ole ratkaistu ennen tämän lain voimaantuloa, poliisin on tämän lain voimaan tultua toimitettava hakemusasiakirjat Liikenteen turvallisuusvirastolle hakemuksen käsittelemistä varten.

Lääkärintauslomakkeita, joiden kaavan sosiaali- ja terveysministeriö on ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleen ajokorttilain (386/2011) 100 §:n nojalla vahvistanut ennen tämän lain voimaantuloa, saadaan vuoden ajan tämän lain voimaantulosta käyttää ryhmän 2 kuljettajan terveysvaatimusten täyttymistä osoittavan lääkärintausunnon antamiseen tämän lain nojalla vahvistettujen lomakkeiden ohella ja annetut lausunnot ovat voimassa siten kuin tässä laissa säädetään.

4.

Laki

kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan kuljettajantutkintotoiminnasta annetun lain (535/1998) 17 §, sellaisena kuin se on laissa 1295/2009,
muutetaan 3, 3 a, 4, 5, 7 c, 7 d ja 14 §,
sellaisina kuin niistä ovat 3 § osaksi laeissa 27/2006, 1295/2009 ja 706/2011, 3 a § laeissa 27/2006 ja 1295/2009 sekä 7 c, 7 d ja 14 § laissa 706/2011, sekä
lisätään lakiin uusi 3 b §, 7 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 706/2011, uusi 2 momentti ja lakiin uusi 7 i § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Kuljettajantutkintotoiminnan järjestäminen

Kuljettajantutkintotoiminnan järjestämistä koskevat yleiset vaatimukset

Kuljettajan tutkintotoiminnasta vastaa Liikenteen turvallisuusvirasto.

(siirretään 3 a §:stä)

(siirretään 3 a §:stä)

Kuljettajantutkintotoiminnasta vastaa Liikenteen turvallisuusvirasto.

Kuljettajantutkintotoiminta on järjestettävä siten, että kuljettajantutkinto- ja ajolupa-koepalveluiden laatu ja yhdenmukaisuus, toiminnan kustannustehokkuus sekä liikenteen turvallisuuden vaatimukset huomioon ottaen riittävä saatavuus turvataan eri puolilla maata.

Ajokokeen liikenneympäristön on oltava ajokokeen luokka huomioon ottaen riittävän monipuolinen kuljettajantutkinnon tavoitteiden saavuttamiseksi ja ajokokeen suorittajan valmiuksien arvioimiseksi. Kunkin kuljettajantutkinnon vastaanottajan toimialueella on kuitenkin oltava mahdollisuus kaikkien luokkien kuljettajantutkintojen samoin kuin vaarallisten aineiden ajolupakokeiden suorittamiseen. Toimialueella suoritettavien ajokokeiden määrin on luokittain oltava riittävät tutkintotoiminnan yhdenmukaisuuden, laadun ja kehittämisen turvaamiseksi. Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa ajokokeen suorituspaikkaa koskevia tarkempia määräyksiä.

Liikenteen turvallisuusvirasto järjestää kul-

Voimassa oleva laki

jettajantutkintotoiminnan hankkimalla tarvittavia palveluja julkisilta tai yksityisiltä palvelujen tuottajilta ja hoitamalla tehtäviä itse. Viraston toimiessa tutkinnon vastaanottajana siitä on voimassa, mitä tutkinnon vastaanottajasta säädetään.

Kuljettajantutkintotoimintaa koskevassa sopimuksessa on sovittava alueesta, jolla palvelun tuottaja hoitaa kuljettajantutkintotoimintaa, sekä toiminnan laajuudesta ja ehdoista.

Palvelujen hankintaan sovelletaan julkisista hankinnoista annetun lain (348/2007) säännöksiä.

3 a §

Kuljettajantutkintotoiminnan järjestämistä koskevat yleiset vaatimukset

Kuljettajantutkintotoiminta on järjestettävä siten, että kuljettajantutkinto- ja ajolupa-koepalveluiden laatu ja yhdenmukaisuus sekä liikenneturvallisuuden vaatimukset huomioon ottaen riittävä saatavuus turvataan eri puolilla maata.

Liikenteen turvallisuusvirasto määrää paikkakunnat, joilla kuljettajantutkinnon ajokokeita saadaan järjestää. Paikkakuntia määrätessä on otettava huomioon, että liikenneympäristö on ajokokeen luokka huomioon ottaen riittävän monipuolinen kuljettajantutkinnon tavoitteiden saavuttamiseksi ja ajokokeen suorittajan valmiuksien arvioimiseksi sekä että suoritettavien ajokokeiden ja vaarallisten aineiden ajolupakokeiden määrät ovat luokittain riittävät tutkintotoiminnan yhdenmukaisuuden, laadun ja kehittämisen turvaamiseksi. Kunkin kuljettajantutkinnon vastaanottajan toimialueella on kuitenkin oltava mahdollisuus kaikkien luokkien kuljettajantutkintojen samoin kuin vaarallisten aineiden ajolupakokeiden suorittamiseen.

(siirretään 3 §:stä)

(siirretään 3 a §:ään)

3 a §

Kuljettajantutkintotehtävän hoitaminen palvelutehtävänä

(siirretään 3 §:ään)

(siirretään 3 §:ään)

Liikenteen turvallisuusvirasto voi hoitaa kuljettajantutkintotoiminnan hankkimalla tarvittavia palveluja *Suomessa toimivilta* julkisilta tai yksityisiltä palvelujen tuottajilta. Palvelun tuottajan on täytettävä kuljettajantutkinnon vastaanottajan vaatimukset. *Tässä pykälässä tarkoitettuja tehtäviä ei voida hoitaa alihankkijaa käyttäen. Tässä pykälässä*

(siirretään 3 §:stä)

tarkoitettut tehtävät on suoritettava Suomessa.

Palvelujen hankintaan sovelletaan julkisista hankinnoista annettua lakia (348/2007) *alihankintaa koskevia säännöksiä lukuun ottamatta.*

(siirretään 3 §:stä)

Liikenteen turvallisuusviraston on sovittava palvelun tuottajan kanssa palvelutehtävän laajuudesta ja sen hoitamiseen liittyvistä vaatimuksista niin, että rekisterinpitäjän vastuut henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuudesta toteutuvat myös palvelun tuottajan toiminnassa ja että hyvän hallinnon vaatimukset muutenkin toteutuvat. Liikenteen turvallisuusviraston on valvottava palvelun tuottajan toimintaa.

Tässä pykälässä tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä hoidettaessa noudatettavista hyvän hallinnon periaatteista säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), henkilötietolaissa (523/1999), sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003), hallintolaissa (434/2003), kielilaissa (423/2003) ja saamen kielilaissa (1086/2003). Palvelun tuottajaan ja tämän palveluksessa olevaan sovelletaan näitä tehtäviä hoidettaessa rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

3 b §

Kuljettajantutkintotoimintaa koskeva sopimus

Kuljettajantutkintotoimintaa koskevassa sopimuksessa on 3 a §:n 3 momentissa säädetyn lisäksi sovittava:

1) alueesta, jolla kuljettajantutkinnon vastaanottaja hoitaa kuljettajantutkintotoimintaa;

2) toimialueella sijaitsevien toimipaikkojen vähimmäismäärästä, sijainnista ja palveluajoista

3) kuljettajantutkintotoimintaan sisältyvistä kuljettajantutkinto-, ajolupakoe- ja muista palveluista sekä niiden asettamista vaatimuksesta toimitiloille, tietoliikenneyhteyksille, tietojärjestelmän tasolle ja tietoturvallisuudelle

sekä laitteille, varusteille ja muuten toiminnalle;

4) kuljettajantutkintotoimintaan sisältyvien tehtävien asianmukaisen hoitamisen sekä kuljettajantutkinnon ajokokeita ja vaarallisten aineiden ajolupakokeita vastaanottavien henkilöiden riittävän ammattitaidon varmistamiseksi noudatettavasta menettelystä

5) ajoneuvoliikennerekisterin käyttämisessä ja tietojen tallettamisessa noudatettavasta menettelystä sekä palvelun tuottajalta edellytettävän tietosuojan ja tietoturvan osoittamisesta;

6) tutkintotoimintaan liittyvien asiakirjojen säilyttämisestä ja arkistoinnista;

7) kuljettajantutkinto- ja ajolupakoemaksun perimisessä ja tilittämisessä Liikenteen turvallisuusvirastolle noudatettavasta menettelystä;

8) korvauksesta, jonka Liikenteen turvallisuusvirasto suorittaa kuljettajantutkinnon vastaanottajalle ja sen suorittamisesta;

9) sopimuskaudesta, toiminnan aloittamisesta ja sopimuksen päättymisestä kesken sopimuskauden

10) vaatimuksista, joita valvonnan tehokkaan toteutumisen varmistaminen asettaa palveluntuottajalle ja seuraamuksista, jotka aiheutuvat havaituista puutteista ja laiminlyönneistä;

11) palvelun tuottajan velvollisuudesta ilmoittaa sellaisista muutoksista tehtävien hoitamisessa, joilla voi olla olennaista vaikutusta tehtävien asianmukaiseen hoitamiseen;

12) tehtävän asianmukaisen hoitamisen kannalta tarpeellisista seikoista ottaen huomioon viranomaisia velvoittavat tietoturvasuutta koskevat säännökset.

4 §

Kuljettajantutkinnon vastaanottajalle asetetut vaatimukset

Kuljettajantutkinnon vastaanottajan on oltava luotettava, asiantunteva, riippumaton ja vakavarainen.

Kuljettajantutkinnon vastaanottajan on osoitettava, että hänellä on toiminnan laajuuteen nähden riittävä henkilökunta ja muut voimavarat toiminnan asianmukaiseen hoita-

4 §

Kuljettajantutkinnon vastaanottajalle asetetut vaatimukset

Kuljettajantutkinnon vastaanottajan on oltava luotettava, asiantunteva, riippumaton ja vakavarainen.

Kuljettajantutkinnon vastaanottajan on osoitettava, että hänellä on toiminnan laajuuteen nähden riittävä henkilökunta ja muut voimavarat toiminnan asianmukaiseen hoi-

miseen.

Kuljettajantutkinnon vastaanottajalla tulee olla palveluksessaan kuljettajantutkintotoiminnasta vastaava henkilö, jolla on riittävä asiantuntemus ja perehtyneisyys kuljettajantutkintotoimintaan.

5 §

Kuljettajantutkinnon vastaanottajan luotettavuuden arviointi

Kuljettajantutkinnon vastaanottajaa voidaan pitää luotettavana, jos hakija, toimiluvan haltija tai sen hallituksen tai hallintoneuvoston jäsen tai varajäsen, toimitusjohtaja, vastuunalainen yhtiömies tai muussa määräävässä asemassa oleva henkilö ei ole toiminnallaan osoittanut olevansa ilmeisen sopimaton harjoittamaan kuljettajantutkintotoimintaa.

tamiseen. *Kuljettajantutkinnon vastaanottajalla on oltava toiminnan laajuus huomioon ottaen tarvittava henkilökunta sekä muut toiminnan asianmukaisen hoitamisen edellyttämät tekniset, taloudelliset ja toiminnalliset valmiudet ja valmiudet huolehtia tehtävän edellyttämästä tietoturvallisuudesta ja tietosuojasta.*

Kuljettajantutkinnon vastaanottajalla tulee olla palveluksessaan kuljettajantutkintotoiminnasta vastaava henkilö, jolla on riittävä asiantuntemus ja perehtyneisyys kuljettajantutkintotoimintaan.

5 §

Kuljettajantutkinnon vastaanottajan luotettavuuden arviointi

Kuljettajantutkinnon vastaanottajaa ei voida pitää 4 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla luotettavana, jos kuljettajantutkinnon vastaanottaja, tai yhtiömuodossa toimivan kuljettajantutkinnon vastaanottajan hallituksen tai hallintoneuvoston jäsen tai varajäsen, toimitusjohtaja, vastuunalainen yhtiömies tai avoimessa yhtiössä yhtiömies, taikka muussa määräävässä asemassa oleva henkilö on toiminnallaan osoittanut olevansa ilmeisen sopimaton harjoittamaan kuljettajantutkintotoimintaa. Kuljettajantutkinnon vastaanottajaa ei ainakaan voida pitää luotettavana, jos edellä mainittu henkilö on lainvoiman saaneella tuomiolla tuomittu viiden viimeisen vuoden aikana vankeusrangaistukseen tai kolmen viimeisen vuoden aikana sakkorangaistukseen vakavasta työsuhdetta, elinkeinon harjoittamista, kirjanpitoa, velkasuhdetta, liikenteen harjoittamista, kuljettajantutkintotoimintaa, ajoneuvojen rekisteröintiä tai katsastusta koskevien taikka muita liikenneturvallisuutta koskevien säännösten tai määräysten rikkomisesta ja teon katsottava osoittavan henkilön olevan ilmeisen sopimaton harjoittamaan kuljettajantutkintotoimintaa.

Palvelun tuottaja vastaa siitä, että palveluksessaan olevilla on tieto kuljettajantutkintotoimintaa harjoitettaessa hoidettaviin teh-

täviin liittyvistä vaatimuksista ja vastuista ja kyky toimia sen mukaisesti sekä siitä, että he ovat siten luotettavia kuin tässä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseen vaaditaan. Kokeiden vastaanottajien luotettavuudesta säädetään lisäksi 7 a §:ssä.

Viranomaisen oikeudesta saada rikosrekisteritietoja luotettavuuden arvioimiseksi säädetään rikosrekisterilaissa (770/1993).

7 a §

Kokeiden vastaanottajien luotettavuus

Henkilöä ei ole pidettävä luotettavuudeltaan ajokokeiden, ADR-ajolupakokeiden ja suullisten teoriakokeiden vastaanottajaksi sopivana, jos:

1) hän on viimeksi kuluneen viiden vuoden aikana syyllistynyt rattijuopumukseen, törkeään rattijuopumukseen, törkeään liikenneturvallisuuden vaarantamiseen tai sellaiseen rikoslain (39/1889) 23 luvun 1 §:ssä tarkoitettuun tekoon, joka osoittaa vakavaa piittaamattomuutta liikenneturvallisuudesta;

2) hän on viimeksi kuluneen viiden vuoden aikana syyllistynyt henkeen tai terveyteen kohdistuvaan tai muuten väkivaltaista käyttäytymistä osoittavaan rikokseen, seksuaalirikokseen tai muuhun vastaavaan rikokseen ja teko osoittaa hänen olevan ilmeisen sopimaton toimimaan tässä laissa tarkoitettujen kokeiden vastaanottajana;

3) hänet on viimeksi kuluneen vuoden aikana määrätty ajokieltoon muista kuin 1 kohdassa tarkoitetuista liikennesrikoksista tai -rikkomuksista tai hän on ollut tästä syystä ajokiellossa.

7 c §

Ajokokeiden vastaanottajan ammattitaito

Kuljettajantutkinnon ajokokeiden ja suullis-

7 a §

Kokeiden vastaanottajien luotettavuus

—————
Viranomaisen oikeudesta saada rikosrekisteritietoja luotettavuuden arvioimiseksi säädetään rikosrekisterilaissa.

7 c §

Ajokokeiden vastaanottajan ammattitaito

Kuljettajantutkinnon ajokokeiden ja suul-

ten teoriakokeiden vastaanottajan ammattitaito edellyttää, että hänellä on tehtävässä tarvittavat ajamiseen ja sen arviointiin, käytössä oleviin opetussuunnitelmiin, omaan ajotaitoon, asiakaspalveluun, taloudelliseen, ympäristöystävälliseen ja muuten vastuulliseen ajamiseen sekä ajoneuvotekniikkaan ja -fysiikkaan liittyvät tiedot, taidot ja osaaminen.

B-luokan ajokokeiden vastaanottajan vähimmäisvaatimuksena on, että:

- 1) hän on täyttänyt 23 vuotta;
- 2) hänellä on B-luokan ajokortti, joka on ollut hänellä vähintään kolme vuotta;
- 3) hänellä on kuljettajantutkinnon ajokokeen vastaanottajan peruskoulutus;
- 4) hän on osallistunut jatkokoulutukseen ja laadunvarmistukseen siten kuin tässä laissa säädetään.

B-luokan kelpoisuus antaa oikeuden myös AM-luokan ajokokeiden ja käsittelykokeiden vastaanottajana toimimiseen. B-luokan kelpoisuuden omaava voi myös ottaa vastaan T-luokan ajokokeen, jos sellainen poikkeuksellisesti vaaditaan.

Muiden kuin 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen luokkien ajokokeiden ja käsittelykokeiden vastaanottajan vähimmäisvaatimuksena on, että:

- 1) hänellä on vähintään kolmen vuoden kokemus B-luokan ajokokeiden vastaanottajana;
- 2) hän on suorittanut kysymyksessä olevan tutkinnon luokkaa vastaavat opinnot;
- 3) hänellä on ajokortti, joka oikeuttaa kuljettamaan vastaanotettavan ajokokeen luokkaan kuuluvaa ajoneuvoa.

(siirretään 7 d §:stä)

listen teoriakokeiden vastaanottajan ammattitaito edellyttää, että hänellä on tehtävässä tarvittavat ajamiseen ja sen arviointiin, käytössä oleviin opetussuunnitelmiin, omaan ajotaitoon, asiakaspalveluun, taloudelliseen, ympäristöystävälliseen ja muuten vastuulliseen ajamiseen sekä ajoneuvotekniikkaan ja -fysiikkaan liittyvät tiedot, taidot ja osaaminen.

B-, C1 ja C-luokan sekä AM-luokan kevyiden nelipyöräisten ajokokeiden vastaanottajan vähimmäisvaatimuksena on, että:

- 1) hän on täyttänyt 23 vuotta;
- 2) hänellä on kuljettajantutkinnon ajokokeen vastaanottajan peruskoulutus;
- 3) hänellä on liikenneopettajalupa, joka on ollut voimassa vähintään yhden vuoden;
- 4) hän on osallistunut jatkokoulutukseen ja laadunvarmistukseen siten kuin tässä laissa säädetään.

B-luokan ja AM-luokan kevyen nelipyöräisen ajokokeen vastaanottajalla on B-luokan ajo-oikeus, joka on ollut hänellä vähintään kolme vuotta.

C1- ja C-luokan ajokokeen vastaanottajalla on C-luokan ajo-oikeus, joka on ollut hänellä vähintään kolme vuotta.

B-luokan ajokokeen vastaanottaja saa ottaa vastaan myös T-luokan ajokokeen. LT-luokan käsittelykokeen vastaanottajalla on oltava C1- ja C-luokan ajokokeen vastaanottajan kelpoisuus.

AM-luokan mopon ja muiden kuin 2–5 momentissa mainittujen luokkien ajokokeiden ja käsittelykokeiden vastaanottajan vaatimuksena on 2 momentissa säädetyn lisäksi, että:

- 1) hänellä on vähintään kolmen vuoden kokemus B-, C1- tai C-luokan ajokokeiden vastaanottajana;
- 2) hän on saanut erikoistumiskoulutuksen, joka:
 - a) A1, A2- ja A-luokan ajokokeiden vastaanottamiseksi on saatava jossain näistä luokista;
 - b) AM-luokan mopon käsittelykokeiden vastaanottamiseksi on saatava mopon käsittelykokeen vastaanottamista varten tai jossain a alakohdassa mainituista luokista;
 - c) D- ja D1-luokan ajokokeiden vastaanottamiseksi on saatava toisessa näistä luokista;
 - d) BE-, C1E-, CE-, D1E- ja DE-luokan

Edellä 4 momentin 1 kohdassa tarkoitetusta kolmen vuoden kokemuksesta voidaan poiketa, jos ajokokeen vastaanottajalla on vähintään viiden vuoden kokemus vastaanotettavan tutkinnon luokkaan kuuluvan ajoneuvon kuljettamisesta tai Liikenteen turvallisuusvirasto arvioi hänen valmiutensa tässä luokassa kyseisen luokan ajokortin suorittamisen lisäksi hankitusta ammattipätevyydestä, muusta koulutuksesta tai kokemuksesta johtuen riittäväksi.

7 d §

Ajokokeen vastaanottajan peruskoulutus

Ajokokeen vastaanottajan 7 c §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettuna peruskoulutuksena on liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon ja kuljettajantutkinnon ajokokeen vastaanottajan opintoja koskevan tutkinnon osan suorittaminen. Tutkinnon osan on täytettävä ajokorteista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/126/EY liitteen IV vaatimukset ajokokeen vastaanottajan peruskoulutuksesta.

Edellä 7 c §:n 4 momentin 2 kohdassa tarkoitettuna vaatimuksena muiden kuin B- ja AM-luokkien vastaanottajana toimimiseen

ajokokeiden vastaanottamiseksi on saatava jossain näistä luokista;

3) hänellä on ajokortti, joka oikeuttaa kuljettamaan vastaanotettavan ajokokeen luokkaan kuuluvaa ajoneuvoa; 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen kokeiden osalta edellytetään AM-luokan mopon tai moottoripyörän kuljettamiseen oikeuttavaa ajokorttia.

Edellä 6 momentin 1 kohdassa tarkoitetusta kolmen vuoden kokemuksesta voidaan poiketa, jos ajokokeen vastaanottajalla on vähintään viiden vuoden kokemus vastaanotettavan tutkinnon luokkaan kuuluvan ajoneuvon kuljettamisesta tai Liikenteen turvallisuusvirasto arvioi hänen valmiutensa tässä luokassa kyseisen luokan ajokortin suorittamisen lisäksi hankitusta ammatillisesta pätevyydestä, muusta koulutuksesta tai kokemuksesta johtuen riittäväksi.

7 d §

Ajokokeen vastaanottajan peruskoulutus

Ajokokeen vastaanottajan 7 c §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettuna peruskoulutuksena on liikenneopettajan erikoisammattitutkinto ja sen ajokokeen vastaanottajana toimimista koskevan tutkinnon osan suorittaminen. Tutkinnon osan on täytettävä ajokorteista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/126/EY liitteen IV 3.1.1, 3.2.1 ja 3.2.2 kohdan vaatimukset.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna koulutusvaatimuksen täyttää myös hakija, jolla on ammattipätevyyden tunnustamisesta annetussa laissa (1093/2007) tarkoitettu päätös muussa EU- tai ETA-valtiossa saavutettua muodollista pätevyyttä osoittavien asiakirjojen tuottamasta kelpoisuudesta. Päätöksen tekee Liikenteen turvallisuusvirasto, joka arvioi myös kelpoisuuden vastaavuuden siltä osin kuin on kysymys 7 c §:n 6 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen erikoistumiskoulutusta koskevan vaatimuksen täyttämisestä.

(siirretään 7 c §:ään)

ovat Liikenteen turvallisuusviraston määrittelemät erikoistumiskoulutukset.

A1, A2- ja A-luokan ajokokeita voi ottaa vastaan se, joka on saavuttanut peruspätevyyden yhdessä näistä luokista. C1-, C-, D1- ja D-luokan ajokokeita voi ottaa vastaan se, joka on saavuttanut peruspätevyyden yhdessä näistä luokista. BE-, C1E-, CE-, D1E- ja DE-luokan ajokokeita voi ottaa vastaan se, joka on saavuttanut peruspätevyyden yhdessä näistä luokista.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna peruskoulutuksena voidaan tarvittaessa pitää myös muuta soveltuvaa Liikenteen turvallisuusviraston hyväksymää koulutusta tai kokemusta, jos kuljettajantutkintotoiminnan järjestäminen sitä välttämättä edellyttää. Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella säädetään 1 momentissa mainitun tutkinnon osan suorittamiseen liittyvästä harjoittelusta kuljettajantutkintotoimintaa hoitavassa yrityksessä.

(siirretään 7 d §:n 2 momentista)

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna peruskoulutuksena voidaan pitää myös muuta soveltuvaa Liikenteen turvallisuusviraston hyväksymää koulutusta ja tutkintoa, jos kuljettajantutkintotoiminnan järjestäminen poikkeuksellisesti työvoiman saatavuuden takia tai muusta vastaavasta syystä sitä edellyttää.

Liikenteen turvallisuusvirasto hyväksyy 7 c §:n 6 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen erikoistumiskoulutusten koulutusohjelmat.

7 i §

Harjoittelu kuljettajantutkintotoimintaa hoitavassa yrityksessä

Edellä 7 d §:n 1 momentissa tarkoitettua liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon tutkinnon osaa opiskeleva voi harjoitella kuljettajantutkintotoimintaa hoitavassa yrityksessä, jos hänellä on ajokorttilaissa tarkoitettu opetusharjoittelulupa. Opetusharjoittelulupa ja sen myöntämiseen sovelletaan ajokorttilakia, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Harjoittelun edellytyksenä on, että harjoittelija on suorittanut erikoisammattitutkinnon pakolliset tutkinnon osat ja aloittanut ajokkeen vastaanottajana toimimista koskevan tutkinnon osan suorittamiseen valmistavan koulutuksen tai hänet on ilman sitä ohjattu tämän tutkinnon osan tutkintotilaisuuteen. Lisäksi edellytyksenä on, että harjoittelijalla on ajokokeessa käytettävän ajoneuvon luokkaa vastaava ajo-oikeus, joka on ollut hänellä vähintään kolme vuotta.

Jos 1 momentissa tarkoitettua tutkinnon osaa suorittavalla on liikenneopettajalupa,

hänen on täytettävä 2 momentin vaatimukset valmistavan koulutuksen aloittamisesta tai tutkintotilaisuuteen ohjaamisesta ilman sitä ja ajo-oikeudesta.

Ajokokeita vastaanottaessa mukana on oltava tässä laissa säädetyt ajokokeen vastaanottajan vaatimukset täyttävä henkilö, joka päättää kokeen hyväksymisestä ja vastaa muutenkin siitä, että kokeen vastaanottaminen tapahtuu säännösten mukaisesti.

14 §

Oikaisun hakeminen ja muutoksenhaku

Kuljettajantutkinnon vastaanottajan tekemään, kuljettajantutkintoa tai ADR-ajolupakoetta koskevaan päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta. Päätökseen saa vaatia oikaisua Liikenteen turvallisuusvirastolta. Oikaisuvaatimus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Muilta osin noudatettavasta menettelystä säädetään hallintolaissa (434/2003).

Muutoksenhausta Liikenteen turvallisuusviraston oikaisuvaatimusasiassa tai muuhun tämän lain nojalla tekemään päätökseen säädetään hallintolainkäyttölaissa (586/1996).

17 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset kuljettajantutkinto-toiminnan järjestämisestä ja Liikenteen turvallisuusviraston 3 §:n 2 momentissa tarkoitettua toiminnasta kuljettajantutkinnon ja ajolupakokeen vastaanottajana annetaan valtioneuvoston asetuksella. Liikenne- ja viestintäministeriö voi antaa tarkempia säännöksiä kuljettajantutkinto- ja ajolupakoepalveluiden laajuudesta, kuljettajantutkintojen ja ajolupakokeiden vastaanottamisen yleisistä edelly-

14 §

Muutoksenhaku

Kuljettajantutkinnon vastaanottajan tekemään kuljettajantutkintoa tai ADR-ajolupakoetta koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua Liikenteen turvallisuusvirastolta. Oikaisuvaatimusmenettelystä säädetään hallintolaissa (434/2003).

Liikenteen turvallisuusviraston oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan tai muuhun tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen ajokokeen vastaanottajan kelpoisuustodistuksen peruuttamista koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

(kumotaan)

tyksistä, kuljettajantutkintotoimintaa harjoittavan henkilöstön pätevyysvaatimuksista sekä muista kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisen yksityiskohdista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain 7 c, 7 d ja 7 i § tulevat kuitenkin voimaan päivänä kuuta 20 .

Tässä laissa tarkoitettuna liikenneopettajalupana hyväksytään myös ennen tämän lain voimaantuloa suoritettun liikenneopettajantutkinnon perusteella saatu liikenneopettajalupa.

Se, joka on ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (631/1998) nojalla vuonna 2010 annettujen liikenneopettajan erikoisammattitutkinnon perusteiden mukaisesti suorittanut ajokokeen vastaanottajan peruskoulutusta koskevan tutkinnon osan, saa 7 c §:n 2 momentista ja 4 momentin 2 kohdan b alakohdassa säädetyistä poiketen kelpoisuuden B-luokan lisäksi myös AM-luokan mopon käsittelykokeen ja kevyen nelipyörän ajokokeen vastaanottamiseen.

5.

Laki

Liikenteen turvallisuusvirastosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Liikenteen turvallisuusvirastosta annetun lain (863/2009) 2 §:n 1 momentin 7 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Tehtävät

Tehtävät

Viraston tehtävänä on:

Viraston tehtävänä on:

7) antaa toimialalla edellytettäviä lupia, hyväksyntöjä ja muita päätöksiä;

7) *myöntää ajokortit ja* antaa toimialalla edellytettäviä lupia, hyväksyntöjä ja muita päätöksiä;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20 _____ .

6.

Laki

tieliikennelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tieliikennelain (267/1981) 28 b §, sellaisena kuin se on laissa 117/1992 ja
lisätään lakiin uusi 28 c §, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

28 b §

28 b §

Vammaisen pysäköintilupa

Vammaisen pysäköintilupa

Poliisi voi myöntää vaikeasti vammaiselle henkilölle tai vaikeasti vammaisen henkilön kuljettamista varten pysäköintiluvan. Asetuksella säädetään tarkemmin vamman laatu ja vaikeusaste. Tällä luvalla, tai vastaavalla asianomaisen ulkomaisen viranomaisen myöntämällä luvalla, jossa on kansainvälinen vammaisen tunnus, saa ajoneuvon pysäköidä:

- 1) maksulliselle pysäköintipaikalle maksua suorittamatta;
- 2) alueelle, missä pysäköinti on liikennemerkein kielletty, niin kuin asetuksella tarkemmin säädetään; ja
- 3) sellaiselle pysäköintipaikalle, jossa pysäköinnin enimmäisaikaa on liikennemerkein rajoitettu, rajoitusta pitemmäksi ajaksi.

Pysäköintilupa on pysäköimisen ajaksi sijoitettava näkyvään paikkaan, autossa tuulilasin sisäpuolelle.

Maksulliselle pysäköintipaikalle maksua suorittamatta saa vammaisen matkustajan ottamista ja jättämistä varten pysäyttää myös taksin ja invataksin.

Milloin 1 momentissa tarkoitettu pysäköinnistä on ilmeistä haittaa, ajoneuvo on poliisin kehotuksesta siirrettävä poliisin osoittamaan sopivaan paikkaan.

Vammaisen pysäköintiluvalla tai vastaavalla asianomaisen ulkomaisen viranomaisen myöntämällä luvalla, jossa on kansainvälinen vammaisen tunnus, saa ajoneuvon pysäköidä:

- 1) maksulliselle pysäköintipaikalle maksua suorittamatta;*
- 2) alueelle, missä pysäköinti on liikennemerkein kielletty,*
- 3) sellaiselle pysäköintipaikalle, jossa pysäköinnin enimmäisaikaa on liikennemerkein rajoitettu, rajoitusta pitemmäksi ajaksi.*

Pysäköintilupa on pysäköimisen ajaksi sijoitettava näkyvään paikkaan, autossa tuulilasin sisäpuolelle.

Maksulliselle pysäköintipaikalle maksua suorittamatta saa vammaisen matkustajan ottamista ja jättämistä varten pysäyttää myös taksin ja invataksin.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja liikennemerkeistä, joiden vaikutusalueella pysäköinti on sallittu.

28 c §

Vammaisen pysäköintiluvan myöntäminen

Pysäköintilupa voidaan myöntää sellaiselle vaikeasti vammaiselle tai sellaisen vaikeasti vammaisen henkilön kuljettamista varten, jolla on näkövamma tai jonka vammasta aiheutuu haittaa liikuntakyvylle. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä edellytyksenä olevan vamman vaikeusasteesta ja siitä aiheutuvasta haitasta.

Vammaisen pysäköintiluvan myöntää Liikenteen turvallisuusvirasto. Hakemukseen on liitettävä lääkärinlausunto 1 momentissa tarkoitettujen edellytysten täyttymisestä ja lausunnon voimassaoloajasta. Lupa myönnetään lääkärinlausunnon voimassaoloajaksi, kuitenkin enintään 10 vuodeksi. Lupaviranomainen voi peruuttaa pysäköintiluvan luvanhaltijan hakemuksesta.

Liikenteen turvallisuusvirasto voi hankkia myöntämiseen liittyvien tehtävien hoitamisessa tarvittavia palveluja Suomessa toimivilta yksityisiltä tai julkisilta palvelun tuottajilta. Palvelutehtävä voi sisältää hakemusten vastaanottamisen, niiden vireilläolon ja käsitteilyn edellyttämät tehtävät sekä pysäköintiluvan luovuttamisen, jollei sitä postiteta hakijalle. Palvelutehtävän hoitamiseen sovelletaan mitä ajokorttilaissa (386/2011) säädetään ajokortin, ajokorttiluvan ja eräiden muiden lupien myöntämiseen liittyvien tehtävien hoitamisesta palvelutehtävänä, palvelun tuottajan luotettavuudesta, palvelutehtävää koskevasta sopimuksesta sekä hakemusasian vireille saattamisesta ja lääkärinlausunnon toimittamisesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Tämän lain voimaantullessa vireillä olevaa pysäköintilupaa koskeva hakemus on toimitettava Liikenteen turvallisuusvirastolle hakemuksen käsittelemistä varten.

7.

Laki

ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

Muutetaan ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain (541/2003) 3 §:n 2 momentin 4, 5 ja 8 kohta, 5 §:n 1 momentin 2, 3 ja 13 kohta, 6 §, 11 §:n 1 momentin 5 kohta, 12 §:n 1 momentin 6 ja 7 kohta, 15 §:n 1 momentin 10 kohta, 17 §:n 2 momentin 8 ja 13 kohta ja 20 §:n 1 ja 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 2 momentin 4 ja 8 kohta, 5 §:n 1 momentin 13 kohta, 11 §:n 1 momentin 5 kohta ja 12 §:n 1 momentin 7 kohta laissa 698/2009, 3 §:n 2 momentin 5 kohta laissa 60/2006, 5 §:n 1 momentin 2 kohta laissa 859/2005, 6 § osaksi laeissa 859/2005, 698/2009 ja 1084/2012, 12 §:n 1 momentin 6 kohta laissa 276/2007, 15 §:n 1 momentin 10 kohta laissa 1084/2012, 17 §:n 2 momentin 13 kohta laissa 281/2007, 20 §:n 1 momentti laissa 403/2005 ja 2 momentti laissa 1301/2009, sekä

lisätään 5 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 859/2005, 60/2006, 697/2006, 234/2007, 276/2007 ja 698/2009, uusi 14 kohta seuraavasti:

3 §

Rekisteröidyt

Rekisteriin saa tallettaa lisäksi tietoja luonnollisista henkilöistä:

4) joilla on taksinkuljettajan ajolupa tai liikenneopettajalupa;

5) joilla on vammaisen pysäköintilupa;

8) joilla on kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetussa laissa (273/2007) tai taksinkuljettajien ammattipä-

3 §

Rekisteröidyt

Rekisteriin saa tallettaa lisäksi tietoja luonnollisista henkilöistä:

4) joiden hakemus koskee autokoululupaa, opetuslupaa, moottoripyörän harjoituslupaa, liikenneopettajalupaa, kuljettajan ammattipätevyyskorttia tai ammattipätevyyden merkitsemistä ajokorttiin, taksinkuljettajan ajolupaa tai joilla on tällainen lupa tai merkintä ajokortissaan;

5) jotka ovat hakeneet vammaisen pysäköintilupaa tai joilla on tällainen lupa;

8) joilla on kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetussa laissa (273/2007) tai taksinkuljettajien ammattipä-

tevyydestä annetussa laissa (695/2009) säädetty pätevyys tai jotka ovat ilmoittautuneet tällaiseen pätevyteen vaadittavaan koulutukseen.

tevyydestä annetussa laissa (695/2009) säädetty pätevyys tai jotka ovat ilmoittautuneet tällaiseen pätevyteen vaadittavaan koulutukseen *tai kokeeseen*.

5 §

Luonnollisista henkilöistä tallettavat muut tiedot

Luonnollisista henkilöistä saa perustietojen lisäksi tallettaa rekisterin käyttötarkoituksen kannalta tarpeellisia tietoja:

2) ADR-ajolupakoetta varten annetun koulutuksen antajasta, ajolupakokeesta ja ajoluvan myöntämisestä sekä vaarallisten aineiden maakuljetuksen turvallisuusneuvonantajan tutkintoa varten annetun koulutuksen antajasta, tutkintoon liittyvästä kokeesta ja tutkinnon lajista sekä muita vastaavia tietoja;

3) kuljettajaopetuksesta ja kuljettajantutkinnosta;

13) kuorma- tai linja-auton kuljettajan ammattipätevyyttä varten koulutusta antaneesta koulutuskeskuksesta, taksinkuljettajan ajolupaa varten koulutusta antaneesta koulutusluvan haltijasta, saadusta koulutuksesta ja sen kestosta, suoritetusta kokeesta ja siitä annetusta todistuksesta, jatkokoulutuksen suorittamisesta ja siitä annetusta todistuksesta sekä kuorma- tai linja-auton kuljettajan ammattipätevyyskortin, taksinkuljettajan ajoluvan tai tällaisen kaksoiskappaleen myöntämisestä ja kuorma- tai linja-auton kuljettajan ammattipätevyydestä ajokorttiin tehdyistä merkinnöistä.

5 §

Luonnollisista henkilöistä tallettavat muut tiedot

Luonnollisista henkilöistä saa perustietojen lisäksi tallettaa rekisterin käyttötarkoituksen kannalta tarpeellisia tietoja:

2) vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain (719/1994) 11 b §:ssä tarkoitetun ADR-ajoluvan myöntämiseksi suoritettavaa koetta varten annetun koulutuksen antajasta, ajolupakokeesta ja ajoluvan myöntämisestä, vaarallisten aineiden maakuljetuksen turvallisuusneuvonantajan tutkintoa varten annetun koulutuksen antajasta, tutkintoon liittyvästä kokeesta ja tutkinnon lajista, *autokoululuvas- ta ja sen myöntämisestä* sekä muita vastaavia tietoja;

3) kuljettajaopetuksesta ja kuljettajantutkinnosta sekä *opetusluvan tai moottoripyörän harjoitusluvan myöntämisestä*;

13) kuorma- tai linja-auton kuljettajan ammattipätevyyttä varten koulutusta antaneesta koulutuskeskuksesta, taksinkuljettajan ajolupaa varten koulutusta antaneesta koulutusluvan haltijasta, saadusta koulutuksesta ja sen kestosta, suoritetusta kokeesta ja siitä annetusta todistuksesta, jatkokoulutuksen suorittamisesta ja siitä annetusta todistuksesta sekä kuorma- tai linja-auton kuljettajan ammattipätevyyskortin, taksinkuljettajan ajoluvan tai tällaisen kaksoiskappaleen myöntämisestä ja kuorma- tai linja-auton kuljettajan ammattipätevyydestä ajokorttiin tehdyistä merkinnöistä;

14) *vammaisen pysäköintiluvan myöntämisestä*.

6 §

Arkaluonteisten tietojen tallettaminen

Rekisteriin saa sen lisäksi, mitä 4, 5 ja 5 a §:ssä säädetään, tallettaa:

1) ajokorttiluvan hakijasta, ajo-oikeuden haltijasta ja ajo-oikeutta vailla olevasta henkilöstä ajo-oikeutta koskevaa päätöksentekoa ja valvontaa sekä taksinkuljettajan ajoluvan hakijasta ja haltijasta ajolupaa koskevaa päätöksentekoa ja valvontaa varten hänen terveydentilaansa koskevat tarpeelliset tiedot;

2) tarpeelliset tiedot vammaisen pysäköintiluvasta, ajoneuvoveron vapautuksesta ja autoveron palautuksesta;

3) ajo-oikeutta ja ajolupaa koskevaa päätöksentekoa ja valvontaa varten moottorikäyttöistä tai hinattavaa ajoneuvoa kuljetettaessa tehtyjä rikoksia ja niistä seuranneita rangaistuksia, ajo-kieltoon määräämistä ja muita seuraamuksia koskevat tiedot, ajokorttiluvan ja ajokortin saamisen esteitä sekä ajo-oikeuden raukeamista koskevat tiedot, ADR-ajolupaa, taksinkuljettajan ajolupaa ja muuta lupaa koskevaa päätöksentekoa ja valvontaa varten luvan saamisen esteitä, peruuttamista, varoitusta ja muita lupaseuraamuksia koskevat tiedot sekä niiden perustana olevaa tekoa tai epäiltyä tekoa koskevat tiedot.

11 §

Oikeus tietojen saantiin viranomaisilta

Rekisterinpitäjällä on sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, oikeus saada tietoja seuraavasti:

5) poliisilta tieto moottorikäyttöisen tai hinattavan ajoneuvon anastuksesta sekä ajo-oikeutta ja siihen liittyvää hakemusta, ajokorttilupaa, opetuslupaa, harjoituslupaa, liikenneopettajalupaa, taksinkuljettajan ajolupaa, vammaisen pysäköintilupaa, ajokortteja ja niihin kuorma- tai linja-auton kuljettajan ammattipätevyydestä tehtyjä merkintöjä, ajo-

6 §

Arkaluonteisten tietojen tallettaminen

Rekisteriin saa sen lisäksi, mitä 4, 5 ja 5 a §:ssä säädetään, tallettaa:

1) ajokorttiluvan hakijasta, ajo-oikeuden haltijasta ja ajo-oikeutta vailla olevasta henkilöstä ajo-oikeutta koskevaa päätöksentekoa ja valvontaa sekä taksinkuljettajan ajoluvan hakijasta ja haltijasta, liikenneopettajaluvan hakijasta ja haltijasta ja vammaisen pysäköintiluvan hakijasta ja haltijasta lupaa koskevaa päätöksentekoa ja valvontaa varten hänen terveydentilaansa koskevat tarpeelliset tiedot;

2) tarpeelliset tiedot vammaisen pysäköintiluvasta, ajoneuvoveron vapautuksesta ja autoveron palautuksesta;

3) ajo-oikeutta, taksinkuljettajan ajolupaa, liikenneopettajalupaa, opetuslupaa, autokoululupaa, ADR-ajolupaa, ajokokeen vastaanottajan kelpoisuustodistusta ja muuta lupaa koskevaa päätöksentekoa ja valvontaa varten tarpeelliset tiedot moottorikäyttöistä tai hinattavaa ajoneuvoa kuljetettaessa tehdyistä rikoksista ja niistä seuranneista rangaistuksista, ajokieltoon määräämisistä ja muista seuraamuksista sekä muista ajokorttiluvan, ajokortin, muun luvan ja todistuksen saamisen esteistä, niiden peruuttamisista ja raukeamisista.

11 §

Oikeus tietojen saantiin viranomaisilta

Rekisterinpitäjällä on sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, oikeus saada tietoja seuraavasti:

5) poliisilta tieto moottorikäyttöisen tai hinattavan ajoneuvon anastuksesta sekä ajo-oikeutta ja siihen liittyvää hakemusta, ajokorttilupaa, opetuslupaa, harjoituslupaa, liikenneopettajalupaa, taksinkuljettajan ajolupaa, vammaisen pysäköintilupaa, ajokortteja ja niihin kuorma- tai linja-auton kuljettajan ammattipätevyydestä tehtyjä merkintöjä, ajo-

korttiluvan tai ajokortin saamisen esteitä, ajokieltoja ja niiden perusteita, ADR-ajoluvan peruuttamista, ajo-oikeuteen sekä ajokorttilupaan ja muihin lupiin liittyviä hallinnollisia seuraamuksia koskevat tiedot sekä tässä mainittujen ajokorttien ja lupien luovuttamista ja haltuunottoa koskevat tiedot;

korttiluvan tai ajokortin saamisen esteitä, ajokieltoja ja niiden perusteita, ADR-ajoluvan peruuttamista, ajo-oikeuteen sekä ajokorttilupaan ja muihin lupiin liittyviä hallinnollisia seuraamuksia koskevat tiedot, *opetusluvan, taksinkuljettajan ajoluvan ja liikenneopettajaluvan myöntämiseen sekä autokoululupiin liittyvää soveltuvuusharkintaa varten tarvittavat rikostiedot* sekä tässä mainittujen ajokorttien ja lupien luovuttamista ja haltuunottoa koskevat tiedot;

12 §

Oikeus tietojen saantiin muilta kuin viranomaisilta

Rekisterinpitäjällä on sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, oikeus saada muilta kuin viranomaisilta tietoja seuraavasti:

6) ajokortin valmistajalta ajokortin valmistamiseen ja toimittamiseen liittyviä tietoja;

7) kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetussa laissa tai taksinkuljettajien ammattipätevyydestä annetussa laissa tarkoitettua koulutusta tai jatkokoulutusta antavalta koulutusta koskevia tietoja, kokeita vastaanottavalta kokeita koskevia tietoja sekä kuljettajan ammattipätevyyskortin tai taksinkuljettajan ajoluvan myöntäjältä myöntämistä koskevia tietoja.

12 §

Oikeus tietojen saantiin muilta kuin viranomaisilta

Rekisterinpitäjällä on sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, oikeus saada muilta kuin viranomaisilta tietoja seuraavasti:

6) ajokortin ja muiden tässä laissa säädettyjen lupien valmistajalta ajokortin ja muiden lupien valmistamiseen ja toimittamiseen liittyviä tietoja;

7) ajokorttilaissa, kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetussa laissa, taksinkuljettajien ammattipätevyydestä annetussa laissa ja tieliikennelaissa (267/1981) tarkoitettua palvelun tuottajalta, ajokorttiluvan, ajokortin, opetusluvan, moottoripyörän harjoitusluvan, liikenneopettajaluvan, kuljettajan ammattipätevyyskortin, taksinkuljettajan ajoluvan ja vammaisen pysäköintiluvan käsittelyä koskevia tietoja, sekä kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetussa laissa tai taksinkuljettajien ammattipätevyydestä annetussa laissa tarkoitettua koulutusta tai jatkokoulutusta antavalta koulutusta koskevia tietoja sekä kokeita vastaanottavalta kokeita koskevia tietoja.

15 §

Julkisten tietojen luovuttaminen sähköisessä

15 §

Julkisten tietojen luovuttaminen sähköisessä

muodossa

Rekisteriin talletettuja henkilötietoja ja muita tietoja saa luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti:

10) kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetussa laissa tarkoitettulle palvelun tuottajalle kuljettajan ammattipätevyyskorttien käsittelyä varten;

17 §

Salassa pidettävät tiedot ja niiden luovuttaminen

Rekisteriin talletetun salassa pidettävän tiedon saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa:

8) kuljettajantutkinnon vastaanottajalle valokuvan henkilön tunnistamista varten, tietoja henkilön terveydentilasta tutkinnon suorittamista varten, tiedon ajokiellosta ajokokemuksen tarkistamista ja ADR-ajoluvan luovuttamista varten sekä tiedon ajokortin saamisen esteestä;

13) kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetussa laissa tarkoitettulle palvelun tuottajalle valokuvan ja nimikirjoitusnäytteen kuljettajan ammattipätevyyskorttien käsittelyä varten;

muodossa

Rekisteriin talletettuja henkilötietoja ja muita tietoja saa luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti:

10) ajokorttilaissa tarkoitettulle palvelun tuottajalle ajokorttiluvan, ajokortin, opetusluvan, moottoripyörän harjoitusluvan ja liikenneopettajaluvan myöntämistä koskevaa käsittelyä varten, kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetussa laissa tarkoitettulle palvelun tuottajalle kuljettajan ammattipätevyyskortin tai ajokorttiin tehtävän ammattipätevyysmerkinnän ja taksinkuljettajien ammattipätevyydestä annetussa laissa tarkoitettulle palvelun tuottajalle taksinkuljettajan ajoluvan myöntämistä koskevaa käsittelyä varten sekä tieliikennelaissa tarkoitettulle palvelun tuottajalle vammaisen pysäköintiluvan myöntämistä koskevaa käsittelyä varten;

17 §

Salassa pidettävät tiedot ja niiden luovuttaminen

Rekisteriin talletetun salassa pidettävän tiedon saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa:

8) kuljettajantutkinnon vastaanottajalle valokuvan henkilön tunnistamista varten, tietoja henkilön terveydentilasta tutkinnon suorittamista varten, tiedon ajokiellosta *tutkintoon pääsyn edellytysten tarkistamista* ja ADR-ajoluvan luovuttamista varten sekä tiedon ajokortin saamisen esteestä;

13) valokuvan ja nimikirjoitusnäytteen ajokorttilaissa tarkoitettulle palvelun tuottajalle ajokorttiluvan tai ajokortin myöntämistä koskevaa käsittelyä varten, kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetussa laissa tarkoitettulle palvelun tuottajalle kuljettajan ammattipätevyyskortin ja taksinkuljettajien ammattipätevyydestä annetussa laissa tarkoitettulle palvelun tuottajalle tak-

sinkuljettajan ajoluvan myöntämistä koskevaa käsittelyä varten, tietoja henkilön terveydentilasta ajokorttilaissa, taksinkuljettajien ammattipätevyyslaissa ja tieliikennelaissa tarkoitettulle palvelun tuottajalle ajokorttiluvan, ajokortin, liikenneopettajaluvan, taksinkuljettajan ajoluvan ja vammaisen pysäköintiluvan myöntämistä koskevaa käsittelyä varten sekä tiedon ajokortin, opetusluvan, moottoripyörän harjoitusluvan, liikenneopettajaluvan, kuljettajan ammattipätevyyskortin tai taksinkuljettajan ajoluvan saamisen esteestä edellä mainituissa laeissa tarkoitettulle palvelun tuottajalle ajokortin tai mainitun luvan myöntämistä koskevaa käsittelyä varten;

20 §

Tietojen luovuttamisen muut rajoitukset

Henkilöllä on sen lisäksi, mitä henkilötietolain 30 §:ssä säädetään, oikeus kieltää osoitetietojensa luovuttaminen puhelimitse muuhun kuin viranomaisen, Liikennevakuutuskeskuksen, liikennevakuutusyhtiön, katsastuksen suorittajan, kuljettajantutkinnon vastaanottajan tai sopimusrekisteröijän käyttöön tai muuhun laissa säädettyyn käyttöön.

Jos henkilöllä on perusteltua syytä epäillä itsensä tai perheensä terveyden tai turvallisuuden tulevan uhatuksi, Liikenteen turvallisuusvirasto voi kirjallisesta pyynnöstä päättää, ettei häntä koskevia henkilötietoja saa luovuttaa rekisteristä muille kuin viranomaisille, Liikennevakuutuskeskukselle, liikennevakuutusyhtiölle, katsastuksen suorittajalle, sopimusrekisteröijälle, kuljettajantutkinnon vastaanottajalle ja tieliikenteen valvontalaitteen korttien käsittelijälle laissa säädettyjen tehtävien hoitamista varten. Tämä päätös voi ensimmäisen kerran olla voimassa enintään viisi vuotta. Rajoituksen voimassaoloa voidaan jatkaa kahdeksi vuodeksi kerrallaan.

20 §

Tietojen luovuttamisen muut rajoitukset

Henkilöllä on sen lisäksi, mitä henkilötietolain 30 §:ssä säädetään, oikeus kieltää osoitetietojensa luovuttaminen puhelimitse muuhun kuin viranomaisen, Liikennevakuutuskeskuksen, liikennevakuutusyhtiön, katsastuksen suorittajan, kuljettajantutkinnon vastaanottajan, sopimusrekisteröijän tai ajokorttilaissa, kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevydestä annetussa laissa, taksinkuljettajien ammattipätevydestä annetussa laissa ja tieliikennelaissa tarkoitettun palvelun tuottajan käyttöön tai muuhun laissa säädettyyn käyttöön.

Jos henkilöllä on perusteltua syytä epäillä itsensä tai perheensä terveyden tai turvallisuuden tulevan uhatuksi, Liikenteen turvallisuusvirasto voi kirjallisesta pyynnöstä päättää, ettei häntä koskevia henkilötietoja saa luovuttaa rekisteristä muille kuin viranomaisille, Liikennevakuutuskeskukselle, liikennevakuutusyhtiölle, katsastuksen suorittajalle, sopimusrekisteröijälle, kuljettajantutkinnon vastaanottajalle, tieliikenteen valvontalaitteen korttien käsittelijälle ja ajokorttilaissa, kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevydestä annetussa laissa, taksinkuljettajien ammattipätevydestä annetussa laissa ja tieliikennelaissa tarkoitettulle palvelun tuottajalle laissa säädettyjen tehtävien hoitamista varten. Tämä päätös voi ensimmäisen kerran

olla voimassa enintään viisi vuotta. Rajoituksen voimassaoloa voidaan jatkaa kahdeksi vuodeksi kerrallaan.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____
kuuta 20____.